

༡༡། གྲུབ་མཐུན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་
གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ།།

སྒྲུབ་མཐུན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་

འབྲས་ལྷུངས་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛུགས་ཁང་།

Drepung Tashi Gomang Library

2019

ཡ་ཀུན་མཁའ་སྒྲུབ་སྐུ་སྤྱིང་བྱུག་པ་ཆེན་པོས་གསུང་བཞེངས་གནང་བའི་ཡུལ་བཙུན་དགོན་མཆོག་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་
འབྲས་སྐུ་བྱིན་ཅན།

༡༡། །ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྫོ་རྩེ་དགོན་
མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་གསུང་འབུམ་
བཞུགས་སོ།།

།པོ་ལ་ཨ་ཡ།།

ཐཱེགས་བམ་བདུན་པ།

དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

Drepung Tashi Gomang Library

2019

Copyright © 2019 by Drepung Gomang Library

First Print. 500 Copies

Typesetting: Computer Section-Drepung Gomang Library

All rights reserved.

No part of this book may be reproduced in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publisher.

Volume Title: DKON-MCHOG-JIGS-MED-DBANG-PO'S GSUNG-BUM

Author: Kunchen Konchok Jigme Wangpo

Design and layout: Gung Sonam Gyatso & Shitsang Khenrap Gyatso

Cover Design: Shitsang Khenrap Gyatso

Software used: Adobe Indesign CS4

Typeset in: Monlam Uni OuChan2, 15pt

Published by:-Drepung Gomang Library Computer Section,

L.C # 2 P.O.Tibetan Colony, Mundgod-581411

Dist: North Kanara, Karnataka, INDIA

Email: gomanglibrary@yahoo.com

www.gomanglibrary.com

Printed and bound in India by Manipal Technologies Limited, Manipal

དབར་སྒྲུབ་དང་ཁྱེད་གསལ་བཤད།

དེའང་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་སྒྲུང་ས་པའི་ཡ་གྲལ་བཟུ་
ཤིས་སྒོ་མང་བྲ་ཆང་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་གྲགས་པ་སྒྲོགས་སུ་མཆེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་ཆེན་པོ་འདིར་དུས་
རབས་བཙུ་བ་ནས་སྤྱིར་བཏགས་མ་ཆད་པར་རྒྱ་བོད་སོག་གསུམ་གྱི་མཁས་པ་བཟང་གིས་མི་ལང་
བ་ཞིག་བྱོན་ཅིང་། དེ་དག་གི་མཁེན་དཔྱོད་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ནས་ཉེ་བར་བལྟམས་ཤིང་། རང་ཅག་
སྤྱི་རབས་པའི་བགོ་སྐལ་དུ་བཞག་པའི་གསུང་ཚུལ་ཡིག་འདྲིལ་གྱང་རི་བོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པ་ཞིག་
མཆིས་པར་སྒྲུས་གྱང་བསྒྲོན་པར་མི་རུས་མོད། འོན་ཀྱང་། རྒྱ་སྒྲོགས་བསམ་སྦྱོར་ངན་པའི་རྩ་བ་སྦྱོད་
ཀྱིས་བསྒྲུངས་པའི་དུས་འགྱུར་གྱི་ཡོ་ལང་དུག་པོས་ཁ་བ་གངས་ཅན་པའི་སྦྱོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་སྒྲ་
འོག་བསྒྱུར་པ་ལྟ་བུའི་བཙུམ་ཆག་སྤྱི་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཟིང་ཁྱོད་དུ་གསུང་རབ་བསྒྲུབ་བཙུམ་ཆིས་ཀྱིས་མི་
ལང་པའི་དཔེ་རྒྱན་འཛོམས་གྱར་ཅ་བཞུག་དུ་སོང་སྟེ། ད་ལྟར་ང་ཆོས་མཆོད་ཅམ་ལས་མཐོང་ཐོས་མེད་
པའི་ཡིག་འདྲིལ་གྱང་མཐུ་བ་མོའི་གྱངས་ཀྱིས་གཞལ་རུས་པ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན་ཨང་།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་། ཁ་བ་གངས་ཅན་པའི་ཆོས་རིག་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་
སྤྱིས་བུ་དུ་མས་སྐབས་སོ་སོར་རང་གི་གཅེས་པའི་སྒྲོག་དང་བསྒྲོས་ཤིང་། ཐབས་ཤེས་ཡོད་རྒྱ་ཅལ་དུ་
སྒྲུགས་ཏེ་ད་ལྟར་ང་ཆོ་བུན་མོང་གི་མཇལ་སྐལ་དུ་བཞུགས་པའི་རྩ་ཆའི་གསུང་རབ་འདི་དག་གི་དཔེ་
རྒྱན་ཉེན་སྒྲོབ་དང་གཅེས་ཉར་གནང་བ་ཡིན་ལ། ཚུལ་དེས་བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་སྤྱི་དང་། སྒོས་སུ་སངས་
རྒྱུས་ཀྱི་བསྒྲུབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྐབས་ཤིག་རིང་གངས་རིའི་ཞིང་དུ་སྐྱུལ་བཤད་ཀྱི་མར་མེ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་
སྒྲུབ་གསོས་པ་ལའང་ཆར་བ་རྒྱ་སྒྲོགས་ལྟ་བུའི་རུས་པ་རྒྱལ་ས་ཆེ་བ་ཞིག་བསྒྲུབ་ཡོད་པར་གཟུར་གནས་
སྒོ་ལྷན་སྒྲུས་གྱང་མཁེན་པར་ངས།

དེ་ལྟར་ལོ་དང་སྐྱ་བ་རིམ་བརྒྱད་ཀྱིས་གོ་ལ་རིམ་བོར་ཆེན་ཅུལ་དང་འབྲུལ་རིག་གི་འབྱུར་བ་
 རྒྱུ་ལྡན་པའི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྐབས་འདིར་སྐྱབས་པ་ན། ང་ཚོས་ཀྱང་ཅ་ཆེའི་གསུང་རབ་དང་
 བསྟན་བཅོས་ཡིག་འདྲིའི་དུ་མ་སྤར་བཞིན་ཕྱ་ཁང་འདྲུལ་བའི་མཆོད་སྦྱོར་དུ་ཉར་ཆགས་བྱ་རྒྱུ་ཁོ་ན་
 མ་ཡིན་པར་དུས་རབས་ཀྱི་འགྲོས་དང་མཐུན་པར་དེ་དག་གི་དཔེ་རྒྱན་སྤྱད་སྦྱོབ་དར་སྤེལ་བྱེད་པ་ལ་
 སྒོ་གང་ས་ནས་བཙོན་དགོས་པ་ནི་གཞིལ་དུ་མེད་པའི་རང་འབྲིའི་ལས་འགན་ཞིག་དུ་མཐོང་ཞིང་མཐོང་
 བར་བརྟེན། འདི་ག་ཚོས་སྤེ་ཆེན་པོ་འབྲས་སྤྱངས་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་སྤྱི་ཕྱིར་ཀུན་
 མཁྱེན་ཆེན་པོ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྩོམ་ཡུལ་སྤྱད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་རབ་བསྟན་
 བཅོས་དུ་མ་དེང་རབས་དེའི་གཞུགས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་དཔར་བསྟན་བྱས་དང་བྱེད་སྤྱོད་སྤྱོད་མཆིས་ལ། བྱེད་
 བར་ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་གོང་ནས་འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་ཀུན་མཁྱེན་ཡུལ་སྤྱད་ཀྱི་གསུང་འབྱུང་
 རྒྱ་སྤྱི་གཞུང་གི་ལས་གཞི་ཞིག་བཅུམས་ཤིང་ཚོམ་བྱིན་ཡོད་པ་ལས། ཐོག་མར་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་འཇམ་
 དབྱངས་བཞད་པའི་རྩོམ་ཡུལ་དང་། འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་མ་གྱུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མེའི་གསུང་འབྱུང་
 གཉིས་སྤྱི་ཕྱིར་དཔར་སྟན་ལེགས་པར་བྱུང་བའི་དེ་དང་། དེ་ནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱུང་གྱུར་པའི་ཀུན་མཁྱེན་
 འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་སྤྱོད་བྱུང་གཉིས་པ་མ་རྒྱ་བཞེད་ཆེན་པོ་རྩོམ་པའི་བཙུན་དགོན་མཆོག་འཛིན་མེད་
 དབང་པོ་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་འབྱུང་འདིའི་དཔར་སྟན་ལས་རིམ་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན།

སྤྱིར་ཀུན་མཁྱེན་འཛིན་མེད་དབང་པོའི་གསུང་ཚོམ་ལས་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐེག་
 གསུམ་མཛེས་རྒྱན་དང་བསམ་གཞུགས་ལེགས་བཤད་བྱུང་བཟང་། བྱུང་མཐའ་རིན་ཆེན་སྤྱོད་བྱུང་སོགས་
 སྐབས་བབ་སྦྱོབ་གཉེར་བར་རྒྱན་དུ་མཁོ་གཞུག་ཆེ་བ་རྣམས་སྤར་ནས་འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་ལན་
 ཁ་ཡར་དུ་དཔར་སྟན་བྱས་ཡོད་མོད། རྩོམ་པའི་གསུང་ཚོམ་སྤྱོད་བྱུང་སོགས་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་འདི་ལྟར་དཔ་
 གཞུགས་སུ་བཞེངས་སྟན་བྱས་པ་ད་སྤར་བོད་གཞིས་བྱེས་གང་དུའང་བྱུང་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་རྩོམ་
 འདི་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཚོམ་ཁག་ནི་བཛོད་བྱ་སྤྱོད་གཅིག་དང་རྩོད་བྱེད་སྤྱོད་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ས་ལམ་དབྱུ་
 མཛོན་བྱུང་མཐའ་སོགས་གཞུང་ཆེན་སྒྲིལ་དང་། རྣམ་ཐར་ཆོས་འབྱུང་དང་དཀར་ཆག་ལོ་རྒྱུས། འབྲེལ་

ཅོམ་སྒྲ་ཆོགས། ཡི་དམ་ཆོས་སྤང་ཁག་གི་སྒྲ་བ་ཐབས། བསྟོད་ཆོགས་དང་སྟོན་ཆོག་། འཕྲིན་ཡིག་
 དང་སྟོན་དག་སོགས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གནད་ཐབ་ཅིང་བརྗོད་བ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཆོག་འགྲོས་སྟོན་ཞིང་
 འཛེབས་བ་སོགས་ཆེས་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཅེ་མོར་སོན་བ་ཤིང་སྟོན་ཡིན་བས་ཀྱན་
 མཁུན་ཡིག་ཆའི་རྗེས་འབྲང་གི་སྟོན་གཉེར་བ་ཅམ་དུ་མ་བད། སྟོན་དང་རིས་སུ་མ་ཆད་བའི་སྐལ་
 ལྷན་དོན་གཉེར་ཅན་སྟེ་ལའང་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ལེགས་བཤད་འབའ་ཞིག་དུ་འཁུམས་བ་བཅས་སྟེ་བྱའི་
 དགོས་བ་དུ་མར་མཐོང་སྟེ། ད་ལྟར་རང་ཅག་ཕྱན་མོང་གི་སྟེ་མཐུན་བསོད་ནམས་དམ་བའི་བགོ་སྐལ་དུ་
 བཞུགས་བའི་རྗེ་འདྲིའི་ཅོམ་བ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྟེ་མ་ཆོག་པོད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་འདི་
 ཐོག་མའི་ཡི་གེ་གཏགས་འཇུག་ནས་མགོ་བཅུགས་ཏེ། བར་ཀྱི་ཁྱེད་གཞི་བ་བསྐྱར་དང་། མཐའ་མའི་
 དེབ་གཟུགས་སྟེ་སྟོར་སོགས་ལས་ལ་ཆོགས་ཆེ་ཞིང་། སྟོར་བ་སྟེ་མང་བའི་དབང་སྟོན་ལས་རིམ་
 ཀྱི་བཀྱི་བ་མཐའ་དག་ཉིན་ཁར་རྒྱ་དང་རྒྱ་བར་ལོ་སྟེ་ལ་ཉེ་འདི་ལྟར་དང་དུ་སྒྲངས་ཤིང་བཅུམས་བ་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྟར་ཁྱེད་གྱིས་བའི་གོ་རིམ་ཁོད་ནས་འདིར་སྟོན་བ་པོ་ནམ་པར་མཁུན་ཆོགས་ཀྱི་སྤྲད་དུ་ཁྱེད་
 སྟེ་གི་རིམ་བ་ཁག་ཅིག་ཅིས་ཀྱང་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་ངེས་སུ་མཐོང་བས་བག་ཅམ་སྟོན་བ་ལ།

དེའང་ཀྱན་མཁུན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་གསུང་འབུམ་ལ་མཆོན་ན་ད་སྐབས་མདོ་སྤྲད་སྒྲ་
 བྲང་བཀྱ་གིས་འབྲིལ་ཀྱི་ཤིང་བར་ལས་གཞན་བར་ཀྱི་སྟེ་མོ་གང་ཡང་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་
 ཅིང་། སྟེ་མོ་ ༡༩༥༡ ལོར་རྒྱ་གར་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ཕྱི་ཡི་ནས་དབང་སྟོན་བྱས་བའི་དཔེ་རིང་དེབ་གཟུགས་
 སུ་བྱས་བ་ཞིག་འདི་གའི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞུགས་མོད། དེའང་གོང་བརྗོད་སྒྲ་བྲང་བར་མ་བསྐྱར་
 དབང་བྱས་བ་ཅམ་དུ་བད་པས། ང་ཆོས་ཁྱེད་གྱིས་བའི་གོ་རིམ་ཁོད་དུ་སྒྲ་བྲང་བར་མ་རང་ལ་རྩ་
 འཛིན་བྱེད་བ་ལས་གཞན་དུ་དཔེ་བསྐྱར་བྱས་གང་ཡང་མ་རྟོན་ལ། ཅེ་འཛིན་བྱས་པའི་སྒྲ་བྲང་བར་མ་
 དེའང་ཐོག་མར་བར་ཤིང་རྟོ་བའི་སྐབས་ཀྱི་བར་ཡིག་བ་དང་ཁྱེད་གཞི་མཁན་སུ་ཞིག་གིས་སྟོད་གཡོང་དུ་
 བཏང་བ་ཡིན་མིན་ཅི་ཆ་སྟེ། དེར་སྟེ་སྟེ་ཀྱན་དུ་མཛོན་མཆོན་ཅན་ཀྱི་ཡིག་འོར་དག་འོར་ཡང་ཡང་འབྱུང་
 བའི་ཁར། སྤྲད་ཀྱི་སྟེ་དོན་སྟོར་ཚུལ་དང་། བྱ་ཆོག་གི་དུས་གསུམ་འཕྲོ་ཚུལ། བདག་སྤྲད་དང་མིང་མཐའི་

བ་བ་འདྲེན་ཚུལ་སོགས་ལ་གཅིག་གྱུར་གཏན་ནས་མེད་པར་གར་ཐོད་ཐོད་དུ་སྐྱར་བའི་སྒྲུབ་ཚུལ་མང་
 དུ་བཏོག་པས། སྐབས་རེར་མ་སྤྱི་ལའང་ཡིད་ཆེས་ཆ་འཛོག་བྱ་མི་ཐུབ་པ་མང་དུ་མཆིས། དེ་བས་ང་
 ཆོས་མཐའ་མའི་ཞུ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་མངོན་མཆན་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་འོར་བ་དག་ཐད་
 ཀར་བཅོས་པ་ལས་གཞན་མ་དབེའི་ཡིག་འབྲུ་མི་གསལ་བ་དང་ནག་འོག་དུ་གྱུར་པ་ནམས་འོལ་ཆོད་
 དུ་བཅོས་མ་སློབས་པར་རང་སོར་བཞག་ཡོད་ལ། ཡང་ཐེ་ཆོམ་དོགས་གཞི་ཅན་དང་། ཆད་ལྷག་བྱང་
 བ་མིན་ནམ་སྒྲུབ་པ་ནམས་མ་སྤྱི་རང་སོར་བཞག་སྟེ་བྱར་དུ་གྲག་ཏུགས་( )འདྲིའི་ནང་དུ་དབྱེད་གཞིར་
 བཏོད་ཡོད། ཆོས་ཆན་སོ་སོའི་ཁྲོད་དུ་གཞན་གཞུང་ལུང་འདྲེན་བྱས་པ་ནམས་སུ་དོགས་གནས་ཅན་
 དང་ཡིག་འབྲུ་མི་གསལ་བ་རེ་མཆིས་ཆེ་ཁུངས་དེ་དང་དེ་ལ་ལྷ་གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ། ཆོག་རིས་མི་མཐུན་
 བ་ནམས་གཤམ་མཆན་དུ་བཏབ་པ་ཡིན། དེ་མིན་དོན་གཅིག་ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་། ད་ལྟའི་
 ཆོག་མཛོད་ཁག་དུ་མི་གསལ་ཡང་སྟོན་གྱི་དབེ་རྩེད་ཁག་དུ་ཡང་ཡང་མཇལ་དུ་ཡོད་པ། སྟོན་རྗེས་
 དང་ཡང་འཇུག་ཡོད་མེད་གྱི་བྱེད་པར་ཏེ། དབེར་ན། བསྐྱེས་དང་བགྱེས། ཐོགས་དང་ཐོག། འཆམས་
 དང་མཆམས། འཇག་དང་འཇགས། ལྷག་དང་ལྷོག། རྩོམ་དང་རྩམས། ཅོང་དང་བཅོང་། འཇུག་དང་
 མཇུག། ཐོག་དང་ཐོགས། ཁམས་ཆན་དང་ཁམ་ཆན། མཛོད་དགོ་དང་མཛོད་གོ། འབྲི་གུང་དང་འབྲི་
 ཁུང་། ལྷང་གུ་དང་ལྷང་གུ། སེར་སྐྱེད་དང་སེར་སྐྱེདས། སྐམས་དང་སྐམ། ཨེར་རྩེ་ནི་དང་ཨེར་ཏི་ནི།
 རིག་དང་རིགས། སྐྱེད་མོ་དང་སྐྱེད་མོལ། བ་བ་དང་བྲ་བ། སྐྱེད་བསྐྱེད་དང་སྐྱེད་བསྐྱེས། སྐྱོང་མོ་དང་
 མདོང་མོ། དབེ་རིས་དང་དབེའུ་རིས། བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱ་སོགས་ཏ་ཅང་མང་བས། དོན་ལ་འགལ་
 བ་ཆར་མེད་རིགས་ནམས་སུ་སྤྱི་གཅིག་གྱུར་ཡིན་མིན་ལ་མ་སྟོས་པར་སྐབས་སོ་སོའི་འབྲི་ཚུལ་རང་
 སོར་བཞག་ཡོད། ཡང་ཡི་གེ་སོགས་འབྲི་བ་ལ་༡༣༥༽ཞེས་གྲིས་ཆེ་ཀུན་གྱིས་ཡིག་འོར་དུ་མཐོང་སྟོན་
 མོད། འོན་ཀྱང་། གསུང་འབྲམ་འདྲིའི་ཁྲོད་དུ་འབྲི་དང་འདྲི་གཉིས་གདམ་ང་ལྷ་བྱར་གྲིས་པ་ཏ་ཅང་མང་
 བས། དེའང་སྐབས་ཤིག་གི་འབྲི་ཚུལ་མིན་ནམ་སྒྲུབ་སྟེ་མཆན་སོགས་གང་ཡང་མ་བཏབ་པར་རང་སོར་
 བཞག་ཡོད།

ཆེག་པ་སྤྱད་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོར་ནས་ཞི་ལྟོན་དང་། ལ་དོན། སྒྲར་བསྟུ། ལྟག་བཅས་གྱི་སྤྱད་སྤྱོད་
 ཚུལ་ནོར་བ་རྣམས་ཐད་ཀར་བཅོས་ཡོད་ལ། ཞིང་ལ་སོགས་པའི་ཆེག་པ་སྤྱད་བཅུ་བཞི་དང་། བདག་སྤྱ་
 དང་མིང་མཐའི་བ་བའི་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་སྐབས་ཀྱན་ཏུ་ངེས་པ་གཏན་ནས་མེད་པས་ང་ཆོས་ཐོབ་པ་ལ་
 ཐོབ་བ་དང་། གྲུར་པ་ལ་གྲུར་བ། དེ་མིན་རྩོགས་ཆེག་གི་སྤྱད་ཡིན་ངེས་པ་ལ་བ་མཐའི་རྗེས་སུ་ཕོ་སྤྱར་
 བ་རྣམས་བཅོས་ཡོད་པ་ལས་གཞན་རྣམས་མ་དཔེར་རི་ལྟར་གསལ་བ་དེ་ག་རང་ལས་བད་སྤྱོད་སྤྱིར་
 ཐོབ་ཐང་དང་བསྟུན་ཐབས་གང་ཡང་བྱས་མེད། གསན་ཡིག་གི་སྐབས་སུ་དབང་ལྷང་མན་ངག་གི་བརྒྱད་
 པའི་སྤྱ་མ་རྣམས་གྱི་མཆན་ལའང་སྤྱ་ཕྱི་གཅིག་གྲུར་མིན་བ་དང་། དོགས་གནས་ཅན་རྣམས་འབྲེལ་ཡོད་
 གྱི་གསན་ཡིག་གཞན་དང་གཞན་ལ་གཏུགས་ཏེ་ནོར་བ་རྣམས་དག་པར་བཅོས་ཡོད་ལ། ལར་ནས་ཐུན་
 ཐག་མ་ཆོད་པའི་རིགས་རྣམས་སྤར་ལྟར་གྲུག་ཏུ་གསུམ་སྤྱ་མཆན་བྱ་བ་ཏེ་ཡོད།

གཞན་ཡང་། གསུང་འབྲུམ་འདིའི་ཐོད་ཏུ་བའི་ཁྲོད་གྱི་ཡི་དམ་ཁག་གི་སྤྱབ་ཐབས་སྒྲོར་ལས་
 ཆོས་ཆན་པལ་ཆེ་བར་ཆོ་གའི་ངག་འདོན་དང་འབྲེལ་བཤད་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཡི་གེ་ཆེ་ཆུང་གིས་བྱད་
 བར་བྱེ་མེད་པར་དགྲུས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཡོད་པ་དག་ལས་ང་ཆོས་དོན་གཉིས་ཅན་ཆོར་ལྟ་བུའི་ཆེད་
 ཏུ་གང་ཤེས་པ་རྣམས་རང་སྒྲོས་ཅི་ལྟོགས་ལྟར་ཡིག་ཆུང་ཡིག་ཆེན་གྱི་རྣམ་པར་བཅོས་ཡོད་མོད།
 སྤྱིར་དེ་ཅག་ཚུལ་འདིར་སྤྱོད་རྒྱས་ཞན་ཅིང་། གསང་བ་སྤྱགས་གྱི་ཆོ་ག་ལ་གོམས་འདིས་དམན་པས་
 འགལ་འཛོལ་གྱི་ཆ་རེ་ཡོད་ངེས་པར་མཐུན་ལྟར་རྣམ་པས་དེ་ལུགས་དགོངས་ཡངས་གནང་བར་ཞུ།

དེ་མིན་ད་ངེས་གསུང་འབྲུམ་འདིའི་ཁྲོད་ཏུ་སྤར་སྤྱ་བྱང་བར་མར་མ་འཁོད་པ་བྱིས་སུ་བར་ཏུ་
 བཀོས་པར་གསལ་བའི་རྗེ་ཉིད་གྱི་གསུང་ཚུལ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་མཛོད་འདུལ་གྱི་ཐིན་བྱིས་ད་ལྟའི་སྤྱ་
 བྱང་བར་གསར་ལྟར་ན་ཤོག་ལྟེན་ལྟ་བུ་དང་གཉིས་ཡོད་པ་ཞིག་དང་། སྤྱ་ཉིད་སྤྱམ་ཏུ་བའི་བར་བྱང་
 སྤོན་ཆེག་ཤོ་ལོ་ག་སྤྱ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་བཅས་གསར་ཏུ་བཅུག་ཡོད་ལ། དེའང་མཛོད་འདུལ་གྱི་ཐིན་
 བྱིས་དེ་དགོས་དབང་གིས་ཐོད་རྩ་བའི་ཁྲོད་ཏུ་བཞུགས་པར་གསོལ་ཞིང་། བར་བྱང་སྤོན་ཆེག་དེ་སྤྱད་
 ནས་བསྟུས་པའི་གསུང་ཐོར་བྱ་བའི་མཐུག་ཏུ་བསྟུན་ཡོད། དེ་ལྟར་ཆེགས་ཆེ་བའི་ལས་གཞི་འདིར་ཏུས་

ཡུན་ཅི་ཙམ་འགོར་མིན་ལ་མ་སྟོས་པར་ཡིད་གཟབ་ནན་གྱང་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་བསྐྱར་ཞུས་ཡང་ཞུས་
 གྱིས་ནམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཞུ་དག་གི་གོ་རིམ་ལན་འགར་བརྒྱད་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་། དེད་ཅག་ལ་
 མཆོན་ན་སྒྲིར་དཔེ་ཆ་ཞུ་སྒྲིག་གི་ཉམས་སྟོང་ཞན་ཅིང་། སྟོས་སུ་གནའ་དཔེ་དག་སྒྲིག་གི་ལས་ལ་སྟོང་
 རྒྱས་ཏེ་ཅང་དམན་པས། ལས་འདིར་ད་དུང་ཡང་ནོར་འཁྱལ་ཉེས་འཛོལ་གྱི་ཆ་རེ་ཅིས་ཀྱང་ཡོད་པེས་
 བར་བརྟེན་ཚུལ་འདིར་རྒྱས་སྟོང་ཙན་གྱི་མཁྱེན་ལྡན་ནམ་པས་དེ་དོན་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྟོལ་གནང་
 བར་ཞུ་རྒྱུ་དང་།

གསུང་འབུམ་འདིའི་དབར་སྐྱོན་འགྲོ་གྲོན་གྱི་ཆེད་དུ་སྤེལ་ ༢༠༡༧ ལོར་འདི་ག་གྲ་ཆང་
 གི་སྐབས་བརྒྱ་བཞི་བའི་ཐུག་མཛོད་ལྡན་རྒྱས་ནས་མ་དུལ་ཉིན་སྟོར་ས་ཡ་གཉིས་དང་འབུམ་ལུ་
 (༢༥,༠༠༠༠༠/-)ཟུར་འཛོག་གནང་ཡོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ད་རེས་གསུང་འབུམ་སྐུ་ལེགས་ཆར་
 གངས་ལུ་བརྒྱ་ཐམ་པ་དབར་དུ་བསྐྱོན་སྐབ་པ་བྱུང་བ་ཡིན་པས། ཁོང་ནམས་ལས་གཞི་འདིའི་ཁྲིད་ནས་
 དམིགས་བསལ་བཀའ་བློན་ཞུ་འོས་ཀྱི་གཙུག་པོར་གྱུར་ཡོད་ལ། དེ་མིན་གསུང་འབུམ་ཞུ་སྒྲིག་གི་ལས་
 ཀའི་ཐོག་མཐའ་ཀུན་ཏུ་ཀ་གོར་གང་ཡང་མེད་པར་སྒྲ་བྲང་བར་མའི་མ་སྤྱི་གཡར་པོ་གནང་མཁན་གྱི་
 འབྲས་སྤངས་སྟོ་མང་བྱ་བལ་ཁམས་ཆོན་དང་། སྒྲ་བྲང་བར་གསར་དུ་བཞུགས་པའི་མཛོད་འདུལ་བྱིན་
 བྲིས་གྱི་མ་སྤྱི་དང་། ཀུན་མཁྱེན་འཛིན་མེད་དབང་པོའི་སྐུ་པར་མཁོ་འདོན་གནང་མཁན་སོགས་ལས་
 གཞི་འདིར་སྤྱི་བར་གསུམ་དུ་འབྲེལ་ཐོགས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་ཀུན་ལའང་ཐུགས་རྗེ་བཀའ་བློན་སྒྲ་མེད་དུ་ཆེ་
 ཞེས་ཞུ་བ་ཡིན།

མདོར་ན་ང་ཚོས་ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་བརྒྱད་པའི་ལོ་རྒྱ་དུ་མའི་རིང་ཆེགས་
 དང་ངལ་བར་མ་འཛེམ་པར་ནམ་དཀར་གྱི་ལས་འདིར་ཐུགས་གྱིས་འབད་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རི་སྟོད་
 མཆིས་པ་དག་སྒྲིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་དགྲའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ས་དམ་པར་
 ཏུ་ཅིང་རྒྱས་པ་དང་། བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱིས་འཕགས་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་ཡུན་དུ་བརྟན་པ། སྟོས་སུ་ཀུན་
 མཁྱེན་སྒྲ་མའི་ཐུགས་བསྐྱེད་སྟོན་ལམ་གྱིས་ས་ཡི་འཛིན་མ་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་ལུས་ཙན་སྤྱི་འགྲོ་ཡོད་

དོ་ཙམ་བདེ་སྤྱོད་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་དབང་ལ་ཅི་དགར་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པ་དང་། ཁུང་པར་འཛིག་ཏེན་ཞི་
བདེའི་དེད་དཔོན་སྟོན་མཆོག་ལྷ་མའི་རྣམ་འདྲན་ལ་སྤྱོད་ལོངས་སྤྱོད་པས་མགོན་རྒྱལ་དབང་ཐམས་
ཅད་མཐུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྱོད་པས་ལྷན་པར་བཏུན་ཅིང་། ལྷན་ཆེན་ཐུགས་གྱི་
བཞེད་དགོངས་མཐའ་དག་གི་གསལ་མེད་ལྷན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། གྲུ་ཆང་འདྲིའི་འཆད་ཉན་བཤད་སྤྱོད་
གྱི་བྱ་བ་རྣམས་དབྱར་གྱི་ཚུ་གཏེར་བཞིན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་སྟོན་འདུན་ལྷན་པས་དག་དང་
བཅས།

འབྲས་སྤངས་བཀའ་ཤིས་སྟོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༡ ཉིན་སྤྱར་བ་དགོང་།

མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུས།

དེའང་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྗེའི་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པ་
རྗེ་བཙུན་དགོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་ཡེ་ཤེས་བཙུན་འགྲུས་གཤམ་པའི་སྡེ་དཔལ་བཟང་པོ་
མཆོག་ནི། བོད་རབ་བྱུང་བཙུ་གཉིས་པའི་ས་སྤྲེལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༣༩ ལོའི་རྟོར་རྒྱ་གསུམ་པའི་ཆེས་བརྒྱད་
ཉིན་མདོ་སྐད་གཅན་ཆའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་དཔོན་པོ་འབུམ་ཡག་རྒྱལ་གྱི་ཡང་ཆ་གཙུག་ཉིར་སྐྱབས་ལ་བྱ་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་གསུམ་པ་སྟེ། སྤང་རའི་དཔོན་པོ་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་གནམ་སྤྲིད་གཉིས་
གྱི་སྐས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས། རྗེ་ཉིད་གྱི་ཁུ་བོ་སྟོང་སྟོར་མཐུ་བྱི་སྐྱ་ཐེང་ལྷ་བ་དག་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་
མཆོས་སྟོ་རྒྱ་ཞེས་པའི་མཆན་གསོལ། དགྲང་ལོ་ལྷའི་ཐོག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིན་ཆེན་པོ་རྟོག་ཅོར་
བུའི་མཆན་ཅན་གྱི་བྱང་ནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས་ཏེ་མཆན་ལ་ཅོར་བྱ་རྒྱལ་མཆན་དུ་གསོལ།
དགྲང་ལོ་དུག་བཞེས་པ་རྒྱ་མོ་སྤང་གི་ལོར་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དགེ་ལྷག་ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་
རྒྱ་མཆོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་རབ་དུ་བྱུང་བས་མཆན་ལ་དག་དབང་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་གསོལ། དགྲང་ལོ་བདུན་
པར་སྟོག་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་གྱིར་ཐང་རི་ཁོད་དུ་བྱོན། དེར་སྐྱ་ཞང་དགེ་སྟོང་གི་མདུན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་
དང་། སུམ་ཉགས་སོགས་ལ་གཟིགས་ཏེ་གནང་བས་འཆོམས་ལུས་མེད་པར་ཐུགས་སུ་རྩད། དུས་
དེར་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བསྟོད་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་མཛད་ཅིང་། དེ་ནི་རྗེ་འདི་ཉིད་གྱི་གསུང་ཅོམ་ཐོག་
མ་ཡིན་པར་གསུངས། དགྲང་ལོ་བཙུ་བར་ཁུ་བོ་སྟོང་སྟོར་རིན་པོ་ཆའི་མདུན་དུ་བྱོན་ནས་རྒྱན་ཆགས་
སུ་བཞུགས། དགྲང་ལོ་བཙུ་གསུམ་ལ་ཕེབས་པ་ལྷགས་པོ་སྤྲེལ་གྱི་ལོར་སྟོང་སྟོར་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་
བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཆོགས་སྤྲ་མ་དགེ་རྒྱལ་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས་ཏེ། མཆན་ལ་དག་དབང་
འཇམ་དབྱངས་འཕྲིན་ལས་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོར་གསོལ། སྤྲ་ཕྱིར་སྟོང་སྟོར་རིན་པོ་ཆའི་མདུན་

ནས་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་བྲིད་དང་། འཛིན་གསུང་དཔལ་པོ་གཅིག་པའི་དབང་སོགས་དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་མང་དུ་བཞེས་ཤིང་། ཞལ་ལུང་གི་བྲིད་ལ་བྱེད་བྱིས་ཤོག་གུ་ལྷ་བཙུ་ཅམ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཀྱང་མཛད།

དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ཤིང་ཡོས་ལོར་སྒྲ་བྲང་བཟའི་ས་འབྲིལ་ནས་རྒྱད་པ་དཔོན་སྒྲོབ་འཇམ་
དབྱངས་དཔལ་ལྷན་དང་། ཀུན་མཁྱེན་གོང་མའི་སྐུ་ཆ་ཉོག་ཤིན་དཔོན་པོ་འཇམ་དབྱངས་མཁས་མཆོག་
སོགས་གྲུང་ཐང་རི་བྲིད་དུ་ཐེབས་ཏེ་བརྟག་པ་བྱས་ཤིང་། དེ་དོན་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་སྡེ་བ་སྒྲོ་བཟང་
དོན་གྲུབ་པ་ལ་ཞུས་པ་ནས་སྐུ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་ངེས་ཤེས་འབྲོངས་
པ་བྱུང་།

དེ་ལྟར་སྡེ་ལ་ཆེས་ཆེར་མི་མངོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀུན་མཁྱེན་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་
འབྲུལ་བྲལ་དུ་ངོས་འཛིན་བྱུང་ཡང་། གདན་སར་འགོད་རྒྱར་སྤྱོད་པ་དུ་མ་ནས་དཀའ་རྙོག་མང་པོ་ཞིག་
འབྲད་དེ་རེ་ཞིག་དུས་འབྱངས་སྤྱོད་པོར་། ཡིན་ནའང་། ལྷ་སྡེར་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་སྡེ་བ་སྒྲོ་
བཟང་དོན་གྲུབ་པ་དང་། དཔོན་རྒྱ་ནང་གི་བཙུན་མོ་རྣམས་རྒྱལ་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམས་ཤུགས་ཡོད་རྒྱ་
བཏོན་ཅིང་། མཐར་ཁོང་རྣམས་གཉིས་གྲོས་མཐུན་གྱིས་རྗེ་འདི་ཉིད་གདན་ས་བཟའི་ས་འབྲིལ་དུ་གདན་
འདོན་ཞུ་རྒྱུར་ཐག་གཅོད་བྱུང་དོན་ལྟར། རྗེ་ཉིད་དགྲུང་གྲངས་བཙུ་བྲུག་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཙུ་གཉིས་
པའི་ཚུ་པག་སྡེ་ལོ་ ༡༧༤༣ ལོར་དཔལ་ལྷན་བཟའི་ས་འབྲིལ་དུ་གདན་སར་བཀོད། འབྱང་རོ་སྐྱལ་
པའི་སྐུ་ངག་དབང་བསྟན་འཛིན་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན། ལྷ་སྡེར་མཁས་དབང་དབྱིག་གྲུ་རབ་འབྲམས་
པ་ངག་དབང་འཇམ་དབྱངས་དང་། རོང་པོ་མེད་ཆོས་རྗེ་ངག་དབང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ལས་སྐྱུ་དང་སྡེབ་
སྐྱུར། ལྷན་ངག་སོགས་ལ་སྐྱུངས་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པར་མར་སྡོན་དམ་བཅའ་བཞག། ལོ་
དེར་དགོན་ལུང་དུ་ལྷང་སྐུ་རོལ་བའི་དོ་རྗེ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཤིང་། མཆོན་ལ་འཛིན་མེད་དབང་
པོ་ཡེ་ཤེས་བཙུན་འབྲུས་གྲགས་པའི་སྡེ་ཞེས་གསོལ། ལྷང་སྐུ་རོལ་བའི་དོ་རྗེ་དང་སྡོད་སྐྱོར་བསོད་
ནམས་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ནས་ལྷ་སྡེར་དབང་ལུང་མན་ངག་སོགས་ཐབ་ཆོས་མང་དུ་གསན།

དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་བཞེས་པ་རྒྱ་སྤེལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༥༣ ལོར་དབུས་སུ་ཐེབས་ཤིང་། ཡུལ་མཆོག་
བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་བཀའ་བཀོད་བཞིན་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་བཀའ་ཤིས་སྒོ་མང་གྲ་ཚང་དུ་ཆོས་
ཞུགས་ཀྱིས་མཁས་དབང་སྤྱ་འབུམ་པ་སྒོ་བཟང་དར་རྒྱས་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་ཏེ་མདོ་སྤྲུལ་གཞུང་
ལུགས་ཀྱན་ལ་གསན་བསམ་རྒྱལ་བཞིན་གནང་། བཅ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དང་། བ་རི་དཔོན་སྒོ་བ་
ངག་དབང་དོན་གྲུབ། ལྷག་ཕུ་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ལས་མདོ་སྤྲུལ་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་
མང་དུ་གསན། ཡུལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་དང་ལྷང་སྤྱ་རོལ་བའི་རྩོ་རྩེ་རྣམ་གཉིས་སོ་སོ་ནས་
སྤྲུལ་ཕྱིར་རྩོམ་པའི་ཉིད་ལ་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དབུ་སྒར་ཐེབས་དགོས་པའི་བཀའ་མཆིད་ནན་ཆེར་གནང་ཡང་
གཏན་ནས་ཞལ་བཞེས་མ་མཛད་པར་སྤྱ་མཐུད་དུ་མདོ་སྤྲུལ་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ལ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་
སྤངས་ཤིང་། གསང་སྤྲུལ་རྒྱུད་སྤེལ་གཞུང་ལའང་གསན་བསམ་ལུགས་ཆེར་གནང་སྟེ་སྤྲུལ་མདོ་སྤྲུལ་
དུ་ཞབས་སོར་འཁོད། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ཡུལ་གྲུ་དུ་མར་ཞབས་གྱི་འཁོར་ལོ་མདོན་པར་
བསྤྱར་ཏེ་སྤྲུལ་དགོན་པ་གསར་འདེབས་དང་། ཁྱི་བཞུགས་སྤྱོད་ཁུར། ཉེན་གསུམ་གསར་བཞེངས།
ཅོད་རྩྭ་འདུམ་འགྲིག་སོགས་ཆོས་སྤྱིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་འགྲོའི་བདེ་ཐབས་འབའ་ཞིག་
གི་ཕྱིར་དུ་རྒྱལ་ཆེ་བའི་མཛད་འགན་སྤྱ་ཆོགས་བདག་གིར་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དད་ལྷན་དོན་
གཉེར་ཅན་དུ་མའི་ཅོམ་སྤྱལ་ལྷར་སྤྲུལ་ཕྱིར་ཐོ་མཆར་བའི་བསྟན་བཅོས་གསུང་ཅོམ་སྤྱ་ཆོགས་ལུགས་
ཅོམ་གནང་།

དགྲུང་ལོ་ང་བདུན་པར་དབང་ལུང་མན་ངག་དང་བཤད་ལུང་ཁྱིད་གསུམ་གྱི་རྒྱན་དགོན་པའི་
ཐབ་ཆོས་ཅོད་གཅོད་དང་། དཔེ་དགོན་སྤྱ་ཆོགས་སྤྱད་སྤྲིག་གི་སྤྱད་དུ་གཙོ་བོར་དམིགས་ཏེ་སྤྲུལ་ཡང་
དབུས་སུ་ཐེབས་ཏེ། གདན་ས་ཁག་ཏུ་བཀའ་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་གནང་། ཡུལ་མཆོག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་
མཆོར་མཇལ་བཅར་ཞུས། དགྲུང་ལོ་ང་དགྲུང་ལོར་དབུས་ནས་ཆེབས་ཐོན་གྱིས་སྤྲུལ་གདན་ས་བཀའ་ཤིས་
འབྲིལ་དུ་ཐེབས་འབྱོར་བྱུང་། དེ་ནས་སྤྱ་མཐུད་དུ་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ཡུལ་གྲུ་གང་སར་ཆོས་སྤྱིད་ལུགས་
གཉིས་ཀྱི་མཛད་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསྤྱངས་ཏེ། དགྲུང་ལོ་རེ་གཉིས་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་

ལྷགས་པག་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༩༡ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་རེ་ཞིག་དགོངས་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ་པའི་
ཚུལ་བསྟན།

རྗེ་འདིའི་གསུང་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱ་སློབ་ཀྱང་ཐུབ་བཞུག་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་། གྲུང་ཐང་བསྟན་
པའི་སློན་མེ། དབལ་མང་པའི་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། རྒྱལ་མཁན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་
སོགས་འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་དབང་འབྱོར་ཞིང་། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་
གྱུར་པའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱོན་ཡོད་ལ། གསུང་ཅོམ་ལ་ཡང་ས་ལམ་གྲུབ་མཐའ་དང་
པར་བྱིན་མཛོད་དབུ་སོགས་གཞུང་ཆེན་སྐོར་དང་། རྣམ་ཐར་ཚོས་འབྱུང་། དཀར་ཆག་ལོ་རྒྱུས། འགྲེལ་
ཅོམ་བསྟོད་ཆོགས། འཕྲིན་ཡིག་སྟན་ངག་སོགས་བཛོད་བྱ་གཏིང་ཟབ་ཅིང་། རྗེ་བྱེད་ཡིད་ལ་འཇེབས་
པའི་བསྟན་བཅོས་སྐྱེགས་བམ་བཙུ་གཉིས་རང་ཅག་གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་དུ་བཞུགས་པ་འདི་
ལྟར་ལགས།

རྗེ་འདིའི་རྣམ་ཐར་ཞིབ་དུ་མཁུན་འདོད་ཆེ་གྲུང་ཐང་བསྟན་པའི་སློན་མེས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་
རྒྱས་པ་<<རྗེ་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་རྒྱལ་སྐུ་འཇུག་དོགས་>>ཞེས་པར་གཟིགས་གནང་
འཆལ།

ཞེས་འབྲས་སྤངས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ ཉིན།

དཀར་ཆག

དབར་སྒྲན་དང་ཁྱ་སྒྲིག་གསལ་བཤད། ..... [01]

མཚན་པ་པའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བཟུས། ..... [09]

༡༡། །ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གནས་དང་པོ།

མཚོད་བཛོད་དང་མཚན་དོན་འགྲུར་ཐུག 1

བསྟན་བཅོས་ལ་འདུག་པའི་ཡན་ལག 3

བཛོད་དོན་ལུས་བཤད་པ། 7

འདུས་བྱས་སྒྲིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། 11

ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ། 14

ཆོས་གསུམ་གྱི་བྱད་ཆོས། 25

ཆོས་གསུམ་གྱིས་གཞན་བསྐྱུས་ཚུལ། 31

ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། 37

༡༢། །ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གནས་གཉིས་པ།

དབང་པོ་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ། 55

འདུས་བྱས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིའི་ཚུལ་བཤད་པ། 76

རྒྱ་འབྲས་སྒྲིའི་བསྟན་པ། 100

ཉེན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	112
-----------------------------	-----

༄༅། །ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གནས་གསུམ་པ།

སྤྱིར་དབྱེ་བ།	127
ཉེན་འབྲེལ་གྱི་རང་བཞིན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	142
སྤྱི་བ་གནས་པའི་ཐབས།	156
གནས་པ་འཆི་འཕོ་ཞིང་སྤྱི་བའི་སེམས་བཤད་པ།	158
སེམས་ཅན་གྱི་ཆོགས་གསུམ་ཏུ་བསྐྱུ་བ།	160
ཉེན་གྱི་དབྱིལ་འཁོར་བཤད་པ།	160
རི་མཆོ་སྤྱིང་གསུམ་བཤད་པ།	162
ཆ་གང་དཔྱུལ་བའི་གནས་འཆད་པ།	171
ཉི་ཟླའི་འཆར་ཚུལ་སོགས་བཤད་པ།	175
ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ།	177
སྤྱིང་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།	185
འགྲོ་བའི་ལུས་དང་ཆེ་ཆད་བཤད་པ།	185
ཆད་དེ་གཞལ་བའི་ཐབས་བཤད་པ།	191
སྤྱིང་བརྟུང་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ།	198
ཞར་བྱུང་དུས་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག	202

༄༅། །ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གནས་བདུན་པ།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།	215
ཤེས་པ་ལྡན་ཚུལ་བཤད་པ།	226

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	231
ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	240
མཛོད་འདུལ་གྱི་བེན་བྱིས་དོགས་སྒྲིབ་གི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ།	251

༣༣། །རྟེན་འབྲེལ་ཚུམ་འཕྲོ་སོགས་ལྡན་པ་ཚུམ་འཕྲོ་ཅན་གྱི་སྒྲིབ།

མཚོད་བཛོད་དང་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་དོགས་དཔྱད།	317
ཤིང་རྟེན་སྒྲིབ་འབྲེད་གྱི་དོགས་སྒྲིབ།	319
མཚོད་བཛོད་དང་གཞུང་གི་འབྲེལ།	327
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲིབ་བསྟན་པ།	330
ཀུན་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།	341
ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟུས།	356
ཆོས་འཁོར་གྱི་དོགས་སྒྲིབ།	363

༣༤། །ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐེག་གསུམ་མངའ་སྒྲིབ།

སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟུས།	369
ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲིབ་བསྟན་པ།	371
ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་	375
རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་	381
ལམ་ལྔ་སྒྲིབ་བསྟན་པ།	383
ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་གྱི་བྲག་རུ་བཤད་པ།	391
ཆོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་ལྡན་ཡིད་གྱི་དགའ་སྟོན།	399

༢༣། །དཀོན་མཆོག་རྗེས་སྤྱོད་གྱི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ།

མཆོད་བརྗོད།	445
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།	446
ཐེག་པ་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	449
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	459
ཆོས་རྗེས་སྤྱོད་པའི་མདོའི་དོན་བཤད་པ།	476
དགེ་འདུན་རྗེས་སྤྱོད་པའི་མདོའི་དོན་བཤད་པ།	480

༢༣། །ལྟ་བའི་གསུང་མགྲུང་གྱི་འགྲེལ་བ་ཆོག་གི་སྒྲོན་མ།

མཆོད་བརྗོད་དང་ཁྱད་གྱི་དོན།	485
མདོར་བསྟན་པ།	486
སྒྲུང་སྟོང་བྱང་འཇུག་གིས་བརྒྱན་ཏེ་བསྟན་པ།	487
གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པ།	493
རང་ཉིད་གྱིས་རྟོག་འབྱུང་ཇི་ལྟར་བཅའ་བའི་ཚུལ།	497
མཇུག་གི་དོན།	498

༢༣། །གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཏ་ཀའི་འཕྲེང་མཛེས་གྱི་རྣམ་བཤད།

མཆོད་བརྗོད་དང་ཁྱད་གྱི་དོན།	501
མདོར་བསྟན་པ།	502
ལུང་རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མངའ་བརྟེན་ཚུལ།	507
བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ།	531
མཇུག་གི་དོན།	536

ནམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་གྱི་སྟན་ངག་གི་ཚིག་འགྲེལ།	539
སྟན་རས་གཟིགས་གྱི་གསོལ་འདེབས་མན་བདེའི་ཆར་འབེབས་གྱི་འགྲེལ་བ།	565
འཇམ་དབྱངས་སྤྱ་སེང་གི་བསྟོད་འགྲེལ།	577
བར་དོ་འཕྲང་སྟོལ་གྱི་མཆན་འགྲེལ།	590
མགོན་པོའི་སྐུ་ཐབས་གྱི་ནམ་བཤད།	595
པར་བྱང་སྟོན་ཚིག་	605

༡༡། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་
པོ་ཆེའི་བྱ་གཞིངས་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་དང་པོ་བཞུགས་སོ། །

ཨོ་སྤྱི། ར་མོ་གྱ་རུ་མཐུ་རྩོ་ལ། ལྷོ་བས་བཅུའི་དཔལ་མངའ་རྣམ་འདྲན་སྤྱུའི་
ཉོག། ཆོས་མངོན་ཆུ་མཆོའི་མངའ་བདག་དབྱིག་གི་གཉེན། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་སྒོ་བཟང་གྲགས་
པ་སོགས། །རྒྱལ་དང་དེ་སྤྱི་བརྒྱད་པར་བཅས་ལ་འདུད། །གཞི་ལྷའི་རྒྱལ་མ་ལྷོང་སྒྲོང་ལྷན་
ཆུ་གཉེར་ཆེར། །ཞུགས་ཉེ་ཆོས་མངོན་དགོངས་དོན་ཡིད་བཞིན་ནོར། །ལེན་འདོད་སྤྱལ་བཟང་
དོན་མཐུན་ཆོགས་རྣམས་ལ། །ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་བྱ་གཞིངས་བདག་གིས་སྦྱིན། །

དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཡུལ་དུས་སྤྱི་ཆོགས་པར་གདུལ་
བྱ་སྤྱི་ཆོགས་པ་ལ་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྒྲོང་ཐོར་བྱ་ཐོར་བྱར་གསུངས་པ་རྣམས་འཕགས་པ་
ཉན་ཐོས་སྤྱི་རིའི་བྱ་ལ་སོགས་པ་དག་བཅོམ་པ་བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་ནས་བཞག་པ་ལ་མངོན་
པ་སྡེ་བདུན་དུ་བཛོད་དོ། །དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་སྤྱི་ལས་འདས་ནས་
ལོ་བརྒྱ་ལོན་པ་ན་དག་བཅོམ་པ་ཉི་མ་གྲང་པ་དང་། དག་བཅོམ་པ་ཉིར་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་དག་
བཅོམ་པ་ལྷ་བརྒྱ་དང་། སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་མང་པོ་འདུས་ནས་བྱང་སྦྱོགས་རི་བོ་འཕྲིགས་བྱེད་གར་
མཁན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལོ་ལོ་ཀ་
འབུམ་སྤྱག་ཡོད་པ་ཞིག་མཛད་དོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱད་ལས།
དེ་འོག་རྣམ་པར་གྲགས་པ་ནི། །སྒྲོ་ཡི་སྦྱོགས་སུ་བྲམ་བེ་ནི། །ཡི་གེ་དང་པོ་བ་བསྟན་པ། །ང་
ཡི་བསྟན་ལ་དེ་གཙོ་བྱེད། །ཅེས་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བར་ལུང་བསྟན་པའི་ཀུན་

མཁྱེན་གཉིས་པ་མཁས་མཆོག་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མངོན་པ་མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་
མཛད་དོ། །

དེ་ལ་ཡང་རྒྱ་གར་དུ་འགྲེལ་པ་མང་དུ་བྱུང་སྟེ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྤྱི་མ་དང་། གང་
སྟེལ་དང་། གློ་བཟླ་མ་དང་། གནད་གྱི་སྒྲིན་མེ་དང་། ཁ་ཆེ་འདུས་བཟང་གིས་མཛད་པ་དང་།
བལ་པོ་ཞི་གནས་ལྷས་མཛད་པ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྟེར། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲིངས་སུ་
ཡང་བསྟན་པ་སྤྲད་རྒྱུ་དུས་སུ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཀ་བ་དཔལ་བཅེགས་གྱིས་འགྱུར་མཛད་ཅིང་འཆད་
ཉན་གྱི་སྒྲིན་སྟེལ་བར་མཛད། བྱད་པར་དུ་བརྩེ་ཏ་སྟེ་ཉིས་ཁམས་སྒྲོང་ཐང་དུ་འཆད་ཉན་
མཛད་པའི་རྒྱན་མཆིམས་བཙོན་འགྲུས་སེང་གོ་དང་། མཆིམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནམ་
མཁའ་གྲགས་ལ་སོགས་པ་མཆིམས་སྤྲུའི་སྟེལ་མཛད་པའི་འགྲེལ་སྒྲིག་མང་པོ་དང་། རང་གཞན་
གྱི་མཁས་པ་མང་པོས་མཛད་པའི་རྣམ་བཤད་དང་། སྤྱི་དོན་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་སྟེར།
དེས་ན་འདིར་རྒྱ་བོད་གྱི་རྣམ་བཤད་དེ་དག་གི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཞག་སྟེ་ཆོས་མངོན་པ་
མཛོད་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་འཆད་པ་ལ་སྤྲད་གྱི་དོན་དང་། གཞུང་གི་དོན་དང་།
འཇུག་གི་དོན་གསུམ།

དང་པོ་ལ་མཆོན་དོན་དང་འགྱུར་ཕྱག་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨ་ཉི་རྣམ་
གོ་ཏུ་ཀུ་རི་ཀུ། བོད་སྐད་དུ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་གྱི་ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཞེས་བྱུང་། ཞེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། རྒྱ་གར་པས་སྤྲུ་བའི་ལྷའི་སྐད་དམ་ལེགས་སྤྲུ་གྱི་སྐད་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཆོན་
ལ་ཨ་ཉི་སོགས་སུ་འབོད་པ། གངས་ཅན་བོད་གྱི་སྐད་དུ་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་གྱི་ཆིག་ལེའུར་
བྱས་པའམ་ཆིགས་བཅད་ཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་དག་དོན་དུ་མར་འཇུག་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ཨ་ཉི་
མངོན་པ། རྣམ་ཆོས། གོ་ཏུ་མཛོད། ཀུ་རི་ཀུ་ཆིག་ལེའུར་བྱས་པར་འཇུག་པའི་སྟེར།

གཉིས་པ་འཆད་པར། འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་བྱུང་།
ལོ་ཆེན་ལེ་ཞེས་སྟེས། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡབ་གཅིག་འཇམ་ཞིང་མཉན་པའི་གསུང་ཅན་ཆོགས་

གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པས་འཇམ་དཔལ། ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་ལྟ་བུའི་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་
ལ་བྱག་འཆལ་བ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདི་བཀས་བཅད་ལྟར་མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན་
དུ་ཤེས་པ་དང་འགྱུར་སོགས་དོན་གཉིས་འབྱུང་བ་དང་། དམ་པའི་མཛད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱ་
བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དང་། གཞུང་དངོས་ཀྱི་
དོན་དང་། ཚུམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཆོད་བརྗོད་དང་། ཚུམ་པར་
དམ་བཅའ་བ་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། མངོན་པ་བཅུམས་པའི་དགོས་པ་དང་
བཞི། དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་བྱ་བ་ལ་ཡོན་
ཏན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་བསྟོན་ནས་མགོ་བོ་བརྟུང་དེ་བྱག་འཆལ་བ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་
དེ། བྱག་འཆལ་བས་བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་དང་། དམ་པའི་སྟོན་པ་དང་མཐུན་པ་དང་། དེ་ལ་
གྲས་པས་ཐོས་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཕུན་ཆོགས་གསུམ་གྱིས་བསྟོན་ཚུལ་
ཡོད་དེ། ཀླང་པ་དང་པོས་རང་དོན་ཕུན་ཆོགས། གཉིས་པས་གཞན་དོན་ཕུན་ཆོགས། གསུམ་
པས་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟོན་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་
ཞིག་ལ་ཆོས་ཅན། ཕུན་ཆོགས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་
མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟོབ་པའི་ཕུན་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་གཏན་ནས་ཏེ་ཡོང་ཡེའམ་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཅོམ་པའི་རང་དོན་ཕུན་ཆོགས་དང་། དེ་ལྟར་ཕུན་པ་གཉིས་སྤངས་པས་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉོགས་ཏེ་འགོ་བ་བཀླལ་དཀའ་བ་འཁོར་བའི་འདམ་དུ་བྱིང་བའམ་ལྷུང་བ་
དག་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་མཐོངས་ལེགས་ལ་རིམ་པས་ཆོས་བསྟན་ནས་དྲངས་པར་
མཛད་པའི་གཞན་དོན་ཕུན་ཆོགས་དང་། དེ་ལྟར་འབྲེན་པའི་ཐབས་ཡང་རང་གིས་མ་ཉོགས་ཀྱང་
བྱུང་འཇུག་ལྟར་ལུས་སྤྲོ་ཆོགས་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མཐུ་དང་དབང་བྱུག་ལྟར་བྱོད་དེར་གྱུར་ཅིག་

ལྷ་བུའི་དམ་པ་སྤྱིན་པའི་མཐུས་མ་ཡིན་པར་གནས་ལུགས་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་དོན་ངེ་ལྷ་བ་
 བཞིན་སྟོན་པའི་འཕྲིན་ལས་ལུན་ཆོག་གས་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་གང་
 ཞིག་ཅེས་པ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
 ལ་འདུག་གོ། ཀུན་ལ་ཞེས་པས་སྤྱི་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དང་། ལུན་པ་ཞེས་པས་
 ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལུན་པ་དང་། མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ལ་མོངས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་
 པའི་ལུན་པ་གཉིས་བརྟན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུན་པ་གཉིས་པོ་དེ་གཏན་ནས་སྤངས་ཤིང་།
 ཉན་རང་དག་བཅོམ་གཉིས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལུན་པ་འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྱིར།

མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་རིང་བ་ཁམས་དང་། འགྲོ་བ་དང་། སྤྱི་གནས་
 དང་། སྤྱི་བ་ཉོགས་དཀའ་བ་དང་། ལུས་རིང་བ་འཛིན་ཏེན་གྱི་ཁམས་འབྱུང་གིས་བར་ཆོད་
 པ་ལྷ་བུའི་ལུས་དང་། དུས་རིང་བ་བསྐྱལ་བ་ཆགས་འཛིན་བརྒྱ་སྟོང་གིས་ཆོད་པའི་འདས་མ་
 འོངས་དང་། དབྱེ་བ་རིང་བ་ཤེས་བྱའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐབས་འདིའི་
 འགྲོ་བ་ཡང་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་སྤྱིན་པ་ཞིག་དགོས་པའི་བྱིར། འགྲོ་
 བ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་བྱངས་པའི་ཐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ལུགས་བཅེ་བས་སྤང་དོར་གྱི་གནས་
 སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་ཐབས་དེ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རྩ་འབྲུལ་དང་དམ་པ་སྤྱིན་པའི་མཐུས་
 བེ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་བྱངས་པ་མེད་དམ་ཞེ་ན།
 རང་གི་ས་ལམ་མ་བསྐྱོམ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བ་དང་ཉོན་
 མོངས་ལས་གྲོལ་བར་མི་རུས་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གང་ཞིག་ཀུན་ལ་ལུན་པ་གཏན་
 བཅོམ་ཞིང་། །འཁོར་བའི་འདམ་ལས་འགྲོ་བ་བྱངས་མཛད་པ། །དོན་བཞིན་སྟོན་པ་དེ་ལ་ཕྱག་
 འཆལ་ནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཅོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་འདི་ཆོས་ཅན། ཕྱག་འཆལ་ནས་

མངོན་པ་སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་འབྲེལ་བསྟན་བཅས་མཛོད་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མངོན་མཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅས་རབ་
བཤད་བྱ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་མཚན་དོན་བཤད་པ་ལ། མངོན་པའི་དེ་བཤད་པ་
དང་། མཛོད་ཀྱི་དེ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་། བརྟམ་
བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐོང་སྟོམ་མི་སྟོབ་ལམ་དྲི་མེད་
རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པ་ཉིད་
ཡིན་པའམ་དོན་དམ་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་དོན་དམ་པ་དང་། ཆོས་ལམ་བདེན་དང་མྱུང་འདས་
ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའམ་དེའི་ཆ་འགོག་བདེན་ལ་མངོན་སྟོགས་སམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཅན་
ཡིན་པས་ན་མངོན་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཆོས་ཅན། བྱུང་པོ་
ལྟ་བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་འབྲང་སྟེ་འཁོར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཆོར་བ་
འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་
པ་མན་ཆད་དུ་དེའི་དངོས་གཞིའི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོར་བ་གསུམ་གང་རུང་
དང་འདུ་ཤེས་དང་ཤེས་རབ་སོགས་དང་སྟེ་བ་དང་ཐོབ་པ་འདུ་བྱེད་དང་དེ་དག་དང་མཚུངས་
ལྟན་གྱི་སེམས་དང་ཡང་དག་པའི་ངག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་འཆོ་བས་བསྟུས་པ་རྣམ་རིག་
མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གསུམ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་བཅས་པའི་ལྟ་བུ་ཅན་དང་གཟུགས་
མེད་དང་པོ་གསུམ་ན་བྱུང་པོ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་མངོན་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་རྗེས་
འབྲང་བཅས། །ཞེས་བྱུང་།

གཉིས་པ་ནི། བརྟམ་བཏགས་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དོན་
དམ་པའི་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་དེའི་ཆོགས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཟག་
བཅས་ཀྱི་མངོན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཕྱིར་གང་དང་བསྟན་བཅས་གང་། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མཛོད་ཀྱི་མཆན་དོན་ནི། བསྟན་བཅས་འདི་ཆོས་ཅན། མངོན་པའི་མཛོད་
 ཅས་བྱ་སྟེ། མངོན་པ་སྟེ་བདུན་པོ་རེ་རེའི་མངོན་པ་གསུམ་པོ་གཅེས་གཅེས་ནམས་བསྟན་
 བཅས་འདིར་བཛོད་བྱའི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་ཆུད་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། དཔེར་ན་གཅེས་གཅེས་ཀྱི་
 རོར་བུ་ནམས་འཛོག་པའི་གནས་ལ་མཛོད་དུ་བཛོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་
 ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་མངོན་པ་མཛོད་ཅས་བྱ་སྟེ། བསྟན་བཅས་འདིའི་ཆོག་དོན་ཀྱི་མངོན་པ་
 ནམས་འབྱུང་བའི་གནས་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། དཔེར་ན། རལ་གྱི་འབྱུང་འབྱུག་གི་གནས་ལ་རལ་གྱིའི་
 གནས་ཞེས་བཛོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། ཞེས་འཆད་པར། འདིར་དེ་དོན་དུ་ཡང་དག་ཆུད་
 སྒྲིབ་རམ། །འདི་ཡི་གནས་དེ་ཡིན་པས་ཆོས་མངོན་མཛོད། །ཅས་གསུངས་པའི་སྒྲིབ།

བཞི་པ་མངོན་པ་མཛོད་བཅུ་མས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་འདི་ཆོས་ཅན། ཆོས་
 མངོན་པའི་བསྟན་བཅས་ཚུལ་པར་སྟོབ་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཆན་གང་གི་སྒྲིབ་ན། ཟག་
 བཅས་ཟག་མེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ནམས་རབ་ཏུ་ནམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་མེད་པར་ཉོན་
 མོངས་ནམས་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐབས་མེད་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཛིན་ཏེ་ཉེ་
 སྟེ་དགུ་ནམས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོར་འབྱུངས་པའམ་འཁོར་བར་གྱུར་པ་ལས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་
 མི་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་དེ་བས་ན་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་འདི་ནི་དང་པོར་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང་། དག་བཅོམ་པ་བདུན་ཀྱིས་བསྟུས་པར་བྱེ་བྲག་སྟོབ་པ་ནམས་ལ་
 གྲགས་པའི་ལེགས་ཆའམ་གཅེས་གཅེས་ནམས་བཞད་པར་འདོད་པའི་སྒྲིབ། ལོ་ཞེས་སྟོས་
 པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱེ་སྟོས་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་པོ་སྟོན་པས་གསུངས་པའི་
 བཀའ་ཡིན་ཞིང་། དག་བཅོམ་པ་བདུན་ཀྱིས་བསྟུས་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྟེ་པ་དང་སྟོབ་དཔོན་
 རང་ལྷགས་ལ་མངོན་པའི་དོན་སྟོན་པས་གསུངས་ཀྱང་། སྟེ་བདུན་དག་བཅོམ་པའམ་དེའི་མིང་
 ཅན་བདུན་ཀྱིས་བཅུ་མས་པར་བཞེད་པས། བྱེ་སྟོབ་འདོད་ཚུལ་དེ་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་
 པའི་སྒྲིབ། སྟེ་བདུན་ཀྱི་ཐོག་མའི་གསུངས་པ་པོ་དང་། སྟུང་པ་པོ་ཡོད་དེ། དང་པོར་སྟོན་པས་

གསུངས་པ་དེ་རྗེས་སྤྱད་པ་པོ་འཕ་བྱེད་པ་པོ་རྒྱལ་སྤྱུ་མའི་དོན་ལྷ་རྗེ་གོ་ཆའི་སྒྲུ་ལས། ཡེ་
ཤེས་ལ་འཇུག་ཀྱང་འཇུག་པའི་བྱས། །རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས། །རྣམ་ཤེས་ཆོགས་ནི་ལྷ་སྤྱིད་
ཀྱིས། །ཆོས་ཀྱི་ཕྱད་པོ་ཤུ་རེའི་བྱས། །གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མེད་འགལ་བྱས། །འགྲོ་བའི་
རྣམ་གྲངས་གསུས་པོ་ཆེས། །ཁམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་གང་པོས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་
པའི་བྱིར། མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་སོགས་བཞི་ཡོད་དེ། ཟག་
བཅས་ཟག་མེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཟོད་བྱ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་རྣམས་
རྟོགས་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་ཏེ་ཉམས་སུ་སྦངས་ནས་ཐོབ་རྒྱའི་ཕྱད་འདས་གཉིས་
ཉིད་དགོས་དང་། འདིའི་ཉིད་དགོས་ཀྱི་ཕྱད་འདས་ཐོབ་པ་དགོས་པའི་ཤེས་རབ་དང་འབྲེལ། དེ་
བསྟན་བཅོས་ལ་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བར་འཇོག་པའི་བྱིར། དགོས་འབྲེལ་ངག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
དགོས་སོགས་བཞི་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེ་བཞི་བཟོད་བྱ་དང་། བསྟན་བཅོས་ལ་དེ་ཡོད་
པར་རྟོགས་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་ཐོབ་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཉིད་དགོས་དང་།
བྱི་མ་བྱི་མ་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་དེའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་
ཅན། བསྟན་བཅོས་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་ཆེག་གིས་བཤད་ན་ངན་འགྲོ་དང་
ཉོན་མོངས་ལས་འཆོས་ཤིང་སྒྲོབ་པས་ན་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བཤད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་མེད་པར་ཉོན་མོངས་རྣམས། །གང་བྱིར་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་
ཐབས་མེད་ལ། །ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་སྤིང་མཚོ་འདིར་འབྲུམས་ཏེ། །དེ་བས་དེ་
བྱིར་འདི་ནི་སྟོན་པས་གསུངས་སོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བརྩམས་པའི་གཞུང་གི་བཟོད་དོན་ལ་ལུས་བཤད་པ་དང་། ཡན་ལག་བཤད་
པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་དག་མཚན་ཉིད་
སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱད་པོ་ལྷ་དང་

བསྟན་ཡོད་བསྟན་མེད་གྱི་སྒྲོ་ནས་མི་འཆད་པར་བྱ་བ་ཅས་བྱ་བ་མེད་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐུང་པོ་སོགས་སུ་མི་འདུ་ལ། བྱ་བ་ཅས་བྱ་བ་མེད་གཉིས་སུ་
འདུ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བྱ་བ་ཅས་བྱ་བ་མེད་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱུང་གི་གོ་རིམ་མེད། འདིར་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་
བྱུང་གི་གོ་རིམ་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་དེ་གཉིས་ལས་བྱ་བ་ཅས་སྟོན་དང་བྱ་བ་མེད་རྗེས་སུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ཆོས་ཞེས་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདག་དང་བདག་གི་བས་སྟོང་
པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་ཅས་བྱ་བ་མེད་ཆོས་རྣམས། །ཞེས་སོ། །བྱ་བ་
ཅས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་བྱ་བ་པའམ་
ཉོན་མོངས་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་བྱ་བ་ཅས་གཉིས་ཡོད། བྱ་བ་མེད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་
གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་བྱ་བ་པའམ་ཉོན་མོངས་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དབྱེ་ན་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་ཡོད།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། བྱ་བ་ཅས་བཤད་པ་དང་།
བྱ་བ་མེད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་དང་དེ་དངོས་མིན་གྱང་
དེའི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་བྱ་བ་མེད་གཟུགས་ཐུང་ལྟ་བུ་དེར་གཏོགས་པ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་
འདུས་བྱས་རྣམས་བྱ་བ་ཅས་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་དེ་དག་ལ་རང་
གཞན་གྱི་བྱ་བ་པ་རྣམས་གང་རུང་རེ་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱ་བ་པ་སྤངས་
པའི་མིག་སོགས་རི་ལྟར་བྱ་བ་ཅས་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྱ་བ་པ་རྒྱས་སུ་བེན་པ་
དང་རྒྱས་བཞིན་པ་དང་རྒྱས་འགྱུར་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྐྱེ་དབྱེད་དགའ་
བས་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་
བྱས་རྣམས། །བྱ་བ་ཅས་གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ། །བྱ་བ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 ཟག་མེད་གྱི་ཆོས་ཡོད་དེ། ལམ་བདེན་དང་། དང་སྐྱས་དེར་མ་བཟད་ནམ་མཁའ་དང་འགོག་པ་
 གཉིས་ཏེ་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་པོ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དངོས་པོ་
 ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁས་རྒྱུད་བརྟེན་པའི་དོན་བྱེད། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གིས་སྤང་བྱ་འགོག་
 པའི་དོན་བྱེད། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་དོན་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། ཡང་སྐྱའི་དོན་ཡོད་དེ། གནས་མ་བྱ་བས་འདུས་མ་བྱས་སྤང་འདས་གཅིག་ཕྱར་སྐྱ་
 བ་དང་། བྱེ་བྲག་པས་རྩལ་སྤྲ་རབ་སོགས་མང་པོར་སྐྱ་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་རྣམ་གསུམ་དང་
 ཡང་སྐྱ་སྐྱོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཡང་སྐྱའི་དོན་འདོད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། དེའི་དོན་སྐྱོབ་
 དཔོན་ཡོན་ཏན་སྐྱོ་གྲོས་དེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྗོད་པར་འདོད། མཁས་པ་གཞན་དག་
 ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་གསུམ་སེལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྐྱ་སྐྱོས་ཟེར། དཔེ་
 ལྟོན་སྡེ་བས། རྣམ་གངས་པའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཡིན་གྱི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་
 གསུམ་དང་ཡང་སྐྱ་སྐྱོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཟག་མེད་ལམ་གྱི་བདེན་བ་དང་། འདུས་
 མ་བྱས་རྣམ་གསུམ་ཡང་སྐྱེ། རྣམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སོ་བཤད་པ་ནི། འདུས་མ་བྱས་གྱི་རྣམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། གཟུགས་
 ཅན་གཞན་ལ་པར་མི་སྐྱིབ་པར་མ་བཟད་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་རྒྱུར་མི་སྐྱིབ་པའི་རྟག་རྣམ་
 དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྣམ་མཁའ་མི་སྐྱིབ་པའོ། ཞེས་སོ། རྟོན་སྐྱིབ་སྤངས་པའི་འགོག་
 པ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སོ་སོར་
 བརྟགས་པས་ཐོབ་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་སོ་སོར་བརྟགས་པ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་གྱི་
 ཤེས་རབ་གྱི་ཁྱད་པར་ཁོ་ནར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་གང་། བྲལ་
 བའོ་ ཞེས་སོ། རྟུག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་སོགས་བཞི་སྤངས་པའི་བརྟགས་འགོག་བཞི་ཆོས་

ཅན། རྩམ་སོ་སོ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་བྱེད་གྱི་རྩམ་སོ་སོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན། །ཞེས་
 སོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། དགག་བྱའི་ཆོས་མ་
 འོངས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གཏན་དུ་གོགས་བྱེད་ཅིང་། བྲལ་བ་ལས་གཞན་པའི་འགོག་པ་དེ་དེ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། བྲལ་བ་ལས་གཞན་ཞེས་པས་བརྟགས་འགོག་གཅོད་དེ། འདི་སོ་སོར་བརྟགས་
 པས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱུན་མ་ཆང་བས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་རྒྱུན་མ་ཆང་བའི་འགོག་
 པ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་བྱབ་བམ་ཞེ་ན་མ་བྱབ་སྟེ། མི་རྟག་པའི་འགོག་པ་
 དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་དང་། སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་དང་། སོ་
 སོར་བརྟགས་མིན་གྱིས་འགོག་པ་ལྷ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྐྱེ་ལ་གོགས་བྱེད་སྟོས་པས་མི་རྟག་
 པའི་འགོག་པ་སེལ་ཏེ། མི་རྟག་པས་ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་འགོག་གི་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་མི་བྱེད་
 པའི་བྱིར། སྐྱེ་ལ་གཏན་དུ་གོགས་བྱེད་སྟོས་པས་སྟོམས་འཇུག་གི་འགོག་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་
 བསམ་གཏན་གྱི་འགོག་པ་གཉིས་སེལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རང་གི་དགག་བྱ་མ་འོངས་པའི་
 སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་དུས་ཅུང་ཟད་ཅིག་གོགས་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་གཏན་དུ་མ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། འགོག་གཞན་སྟོས་པས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གཅོད་དེ། འདི་སོ་སོར་བརྟགས་པས་
 ཐོབ་པ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱུན་བཞིའམ་གསུམ་མམ་གཉིས་གང་རུང་ཅིག་མ་ཆང་བའམ་བྲལ་བ་ལས་
 ཐོབ་པའི་བྱིར། འགོག་པ་གཉིས་ཀྱི་འཐོབ་ཚུལ་ལ་ཟུ་བཞི་ལས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་
 པ་ཁོ་ན་འཐོབ་པ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་དང་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་
 གྱི་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་ཁོ་ན་ཐོབ་གྱི་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་མི་འཐོབ་པའི་བྱིར་
 ཏེ། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ནི་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཁོ་ན་ལས་འཐོབ་པའི་བྱིར།
 བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཁོ་ན་འཐོབ་པ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་འདུས་བྱས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་
 རྣམས་ནི་ཟག་མེད་ཡིན་པས་དེ་སྤངས་པའི་བརྟགས་འགོག་མེད་ལ། སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་མ་ཆང་བས་
 བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་འཐོབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་སྟོས་པས་ཟག་མེད་

འདུས་བྱས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་དང་འབྱུང་བ་ལ་དེ་ཡོད་པ་གཙོ་དུ། ཟག་མེད་སྒྲིམ་པས་ཟག་
 བཅས་དེ་འདྲ་ཡིན་པ་གཙོ་དུ། འདུས་བྱས་སྒྲིམ་པས་འདུས་མ་བྱས་གཙོ་དུ་བའི་བྱིར། འགོག་པ་
 གཉིས་ཀ་འཐོབ་པ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་སོ་
 སོར་བརྟགས་འགོག་འཐོབ་པ་ཡང་ཡོད་ལ་འདུས་བྱས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་བརྟགས་
 མིན་གྱི་འགོག་པ་ཡང་འཐོབ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྐབས་འདིའི་འགོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཆར་དུ་
 འཐོབ་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། སྔོན་ལ་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བརྟགས་མིན་ཐོབ་
 པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་གཟུགས་གཅིག་ལ་མིག་དང་ཡིད་ཡོངས་པ་ན་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་
 སོགས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ལྗེའི་འགོག་པ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་འཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། བརྟགས་མིན་སྔོན་ལ་ཐོབ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ནི། སྦྱར་ལམ་བཟོད་
 པར་ངན་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་བརྟགས་མིན་ཐོབ་ནས་མཐོང་ལམ་དུ་ངན་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་འགོག་
 པའི་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཅིག་ཆར་དུ་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། འདོད་
 ཉོན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོ་སྒྲིམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་ན། འདོད་ཉོན་ཆེན་པོའི་
 ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་འགོག་པའི་འགོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཆར་དུ་ཐོབ་པ་ལྟ་
 བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སྐྱེ་ལ་གཏན་དུ་གོགས་བྱེད་པ། །འགོག་གཞན་སོ་སོར་
 བརྟགས་མིན་པས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གང་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་གནས་ངོས་
 བཟུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་མཁས་པར་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཁས་བྱའི་
 གནས་དང་། དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྩལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དུལ་ཕྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་
 གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། དུལ་ཅན་དབང་པོའི་རབ་དབྱེ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འདུས་བྱས་སྐྱེའི་མཆན་
 ཉིད་དང་། ཆོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ཁམས་གྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་དང་གསུམ། དང་པོ་

ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་
 མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་
 ལྷ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། ཚོར་བའི་སྤང་པོ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། འདུ་
 བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ནི་སྤང་བཤད་པའི་འདུས་
 བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བཤད་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བཤད་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས་འདུས་
 ཤིང་སྤང་ནས་བྱས་པས་ན་འདུས་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདུས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱས་ཞེས་པས་རྒྱུན་གཅིག་གིས་བྱས་སམ་སྦྱུང་བ་མི་ཁེགས་པས་རྒྱུན་ཅུང་
 ཡང་གཉིས་ངེས་ཅན་དགོས་པས། རྒྱུན་འདུས་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཞན་ཡང་ཆོས་ཞེས་པས་བདག་མེད་སྟོན་བ་དང་། དེ་དག་ཅེས་ངེས་ཆོག་སྟོས་པས་གོང་གི་
 འདུས་བྱས་དང་། གྲང་སྤྱས་ཆོས་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་པར་མ་ཟད། འདུས་བྱས་
 ལ་ཡང་སྤང་པོ་ལྷ་ཡོད་ཅེས་པའོ། །འོ་ན་འདུས་བྱས་སྤང་པོ་ལྷ་ཞེས་མ་གསུང་བར་གཟུགས་
 སོགས་སྤང་པོ་ལྷ་ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཚུལ་བྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་
 རབ་རྣམ་གྲོལ་དང་རྣམ་གྲོལ་མཐོང་བའི་སྤང་པོ་སྟེ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ཅམ་ཡིན་པ་གཅད་
 པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་སྤང་བེན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱས་པ་དེ་བྱས་
 བེན་དང་། དེ་དང་ངེགས་མཐུན་པའི་བྱེད་འགྱུར་དང་། མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་བྱས་པ་གསུམ་
 ཀ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འོ་མའི་སྦྱ་ནི་བཞོས་བེན་དང་། འཛོ་བཞིན་བ་དང་། འཛོ་འགྱུར་
 མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གསུམ་ཀ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། འདུས་བྱས་
 ཆོས་རྣམས་དེ་དག་གྲང་། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་ལྷ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་འདུས་བྱས་སྦྱིང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་
 གྲངས་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་དེ་དག་ཉིད་ཆོས་ཅན། འདུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སོང་བ་དང་འགྲོ་
 བ་དང་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱད་པའི་ཕྱིར། གཏམ་ཀྱི་གཞི་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཏམ་

ནི་ངག་སྟེ་ཆོག་དུ་མ་འདུས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཞིའམ་རྒྱ་ནི་མིང་སྟེ་དོན་དང་བཅས་པའི་མིང་
 ངམ་གཞིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་གཞི་མིང་ཁོ་ནར་མི་རུང་སྟེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་དེར་
 མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བའི་སྒྲིན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདུས་
 མ་བྱས་ཅིའི་ཕྱིར་གཞིར་མ་བཤད་ཅེ་ན། འདུས་མ་བྱས་ནམས་དུས་མ་ཡིན་པ་དང་། གཏམ་གྱི་
 གཞི་ལ་གཏམ་གྱི་ཡུལ་དང་རྒྱ་རྒྱུན་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དེ་མ་ཆང་བའི་
 ཕྱིར། འདིའི་གཏམ་མམ་ངག་ནི་ཆོག་དུ་མ་འདུས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེས་པར་འབྱུང་བཅས་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། ལྷག་མེད་ཐུང་འདས་ལ་སྟོས་ནས་ལམ་བདེན་སོགས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐབས་
 འདིའི་ཐུང་ན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གདོན་མི་བྱ་བར་དེས་པར་འབྱུང་བས་ན་དེས་འབྱུང་དང་། དེས་
 འབྱུང་དེ་འདུས་བྱས་དེ་དག་ལ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། གཞི་དང་བཅས་པ་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། གཞི་དང་བཅས་པའི་དོན་དུ་མ་ཡོད་པས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་རྒྱ་དང་བཅས་
 པས་གཞི་བཅས་ཞེས་བཟོད་པའི་ཕྱིར། གཞི་དང་བཅས་པའི་དོན་ལྷ་གསུང་རབ་ལས་བཤད་
 དེ། རོ་བོ་ཉིད་དང་དམིགས་པ་དང་ཀུན་ཏུ་སྒྲུབ་བའམ་ལྷན་པ་དང་རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་སྟེ་
 ལྷའི་སྟོན་ས་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིའི་གཞི་ལྷ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ནི་ཆོས་གང་
 ཐོབ་པ་དེ་དང་ལྷན་པ་ལྷ་བྱ་དང་། དམིགས་པའི་གཞི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ལྷ་བྱ་དང་།
 ཀུན་སྒྲུབ་བའམ་ལྷན་པའི་གཞི་ནི་ཆགས་སྒྲུང་དང་ལྷན་པ་ལྷ་བྱ་དང་། རྒྱའི་གཞི་ནི་འདུས་བྱས་
 ཐམས་ཅད་ལྷ་བྱ་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་གཞི་ནི། ཞིང་གི་གཞི་དང་། ཁྱིམ་གྱི་གཞི་དང་།
 རྩོང་གི་གཞི་ལྷ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་དག་ཉིད་དུས་གཏམ་གཞི་དང་། དེས་
 པར་འབྱུང་བཅས་གཞི་དང་བཅས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩེ་བྲག་སྐྱ་བ་ནི་གཞིའི་སྐྱ་རྒྱ་ཁོ་
 བར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། བྱང་པོ་དང་། འཐབ་བཅས་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་དང་། ཀུན་འབྱུང་
 དང་། འཛིག་ཉེན་དང་། ལྷ་གནས་དང་། སྤིད་པ་ཞེས་བཤད་པ་འདི་ནམས་བྲག་བཅས་ཀྱི་ནམ་

གངས་ཡིན་ལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉེར་ལེན་ནི་
 ཉོན་མོངས་ཡིན་ལ་དེ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། རྩའི་མེ་དང་སོག་མའི་མེ་བཞིན་རྩའི་
 སྒོ་ནས་དང་རྒྱལ་པོའི་མི་བཞིན་རག་ལས་པའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཁྱོད་ལས་
 ཉེར་ལེན་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེ་རྟོག་གི་ཤིང་
 དང་། འབྲས་བུའི་ཤིང་བཞིན་ནོ། །འཐབ་བཅས་ཞེས་གྲང་བཟོད་དེ། ཉོན་མོངས་ནི་རང་གཞན་
 ལ་གཞོད་པས་འཐབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་འཐབ་བཅས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན། ཟག་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་ཟག་བཅས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱག་བསྐལ་ཞེས་
 གྲང་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལས་སྤྱག་
 བསྐལ་ཀུན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ནས་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ལྷ་
 གནས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལས་ལྷ་བ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤིང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱག་བསྐལ་
 དང་ཀུན་འབྱུང་གཉིས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འཁོར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གང་
 དག་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་པའི། །ཕུང་པོ་འང་དེ་དག་འཐབ་བཅས་གྲང་། །སྤྱག་བསྐལ་ཀུན་འབྱུང་
 འཇིག་རྟེན་དང་། །ལྷ་གནས་སྤིང་བའང་དེ་དག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཕུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཆོས་གསུམ་
 སོ་སོའི་རང་བཞིན་དང་། ཆོས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་། ཆོས་གསུམ་གཞན་གྱིས་བསྐྱུས་ཚུལ་
 གསུམ། དང་པོ་ལ། གཟུགས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་གསུམ་དང་། གཟུགས་སེམས་གཉིས་ལས་
 གཞན་པས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་གསུམ་དང་། སེམས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་གསུམ་མོ། །དང་
 པོ་ལ་གཟུགས་ཕུང་གི་རང་བཞིན་དང་། དེ་ལས་ཕུང་སྟེ་ཕུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་དུ་འཛོག་ཚུལ་
 བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 མིག་ན་བ་སྒྲ་ལྟེ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྟ་དང་། གཟུགས་སྒྲ་བྱི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་དོན་ལྟ་དང་། རྣམ་པར་

རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དང་བཅུ་གཅིག་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་ཏེ། ལྷོ་འུལ་དུ་དུ་མ་སྤངས་པ་ལྟར་སྤང་བའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། གཟུགས་རུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། དུ་མ་སྤངས་པའི་གཟུགས་རུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྷ་དང་དོན། །ལྷ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབང་པོ་ལྷ་དང་། དོན་ལྷ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དེ་དག་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་དབང་པོ་ལྷ་ཡོད་པ་ལས། མིག་གི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དྲུངས་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་གནས་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་དབང་བསྐྱུ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་དང་། དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་དབང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་ལའང་འདྲའོ། །ཞེས་འཆད་པར། དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྟེན། །མིག་ལ་སོགས་གཟུགས་དྲུངས་བ་རྣམས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཅ་བའི་སྟོ་ནས་དབྱེ་ན། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་དང་དབྱེ་བས་ཀྱི་གཟུགས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་། ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཡན་ལག་གི་སྟོ་ནས་དབྱེ་ན། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་བཅུ་གཉིས་དང་། དབྱེ་བས་ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱད་དང་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་དོག་གི་གཟུགས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྟོ་སེར་དཀར་དམར་ཉེ་ཅ་བའི་ཁ་དོག་བཞི་དང་། སྤྱིན་དང་དུ་བ། རུལ་དང་ཁུག་སྒྲ། གྱིབ་མ་དང་ཉི་མ། སྤང་བ་དང་ཐུན་པ་སྟེ་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་བས་ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རིང་བ་དང་ཐུང་བ། མཐོ་བ་དང་དམའ་བ། ལྡུམ་པ་དང་ལྡུམ་པོ། ཕྱ་ལེ་བ་དང་ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་

ཕྱིར། རྣམ་ཉི་ཤུ། །ཞེས་སོ། །སྤྱིའི་སྤྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྣ་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་བྱ་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཅ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་
 སྒྲ་དང་། མ་ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཆན་གཞི་ཡོད་དེ།
 ལག་པ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་དང་། རྣགས་ཆལ་ཀྱི་སྒྲ་ལྟ་བུ་རིམ་བཞིན་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡན་
 ལག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ཟེན་པའི་སྒྲ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས། མ་
 ཟེན་པའི་སྒྲ་ལ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་
 ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ནི་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་
 སྟོན་པ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཉིང་ལག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བརྒྱུད་
 ཡོད་དེ། ཟེན་པའི་སྒྲ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་ཏེ་
 བཞི་དང་། མ་ཟེན་པའི་སྒྲ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྟོན་མི་སྟོན་གཉིས་ཏེ་བརྒྱུད་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། སྤྱེས་བྱས་སྒྲ་ལེན་པ་དང་། སྤྱེས་བྱས་ཆོག་ཅུབ་སྒྲ་བ་དང་།
 སྤྱེས་བྱས་སྤྱིང་བྱ་འབྱུང་བ་དང་། ཐལ་མོ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་
 ཏེ། སྒྲ་ལ་པས་ཆོས་བཤད་པ་དང་། སྒྲ་ལ་པས་ཆོག་ཅུབ་སྒྲ་བ་དང་། ར་སྒྲ་དང་། ཅུ་སྒྲ་རྣམས་
 དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། །ཞེས་སོ། །དེའི་སྤྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་
 དེ། རྣ་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཅ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་
 ཞེས་པ་དང་དེ་མི་ཞེས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་
 དེ། དེ་ཞེས་པ་ལ་མཉམ་མི་མཉམ་གཉིས་དང་། དེ་ང་བ་ལ་མཉམ་མི་མཉམ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། མཉམ་པའི་དེ་དང་མི་མཉམ་པའི་དེའི་དོན་ཡོད་དེ། ཤས་མི་ཆེ་བའི་དེ་ནི་མཉམ་པའི་
 དེའི་དོན་དང་། ཤས་ཆེ་བའི་དེ་ནི་མ་མཉམ་པའི་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམ་བཞི། །ཞེས་
 སོ། །རོའི་སྤྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྣ་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཅ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མངར་བ་དང་སྦྱར་བ། ཁ་བ་དང་བསྐྱུ་བ། ལྷ་བ་

དང་ལན་ཚུ་བ་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོ་ནི་རྣམ་དྲུག་ ཅེས་སོ། །ཉིང་ལག་གི་སྒོ་ནས་
 དབྱེ་ན་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། རེ་རེ་ལ་དྲུག་དྲུག་ཏུ་བྱེ་ན་སོ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱས་
 བར་བྱེ་ན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སོ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་འང་ཐུང་ཆེ་སྟེ་ཤེས་ལ་ཐན་པའི་རོ་རེ་
 དང་། འབྲུ་བར་མངོན་དུ་སྒྲོགས་ཆེ་ལུས་ཤེས་ལ་མི་གཞོད་པའི་རོ་རེ་དང་། ལྷ་ཆེ་ལུས་སེམས་
 ལ་ཐན་འདོགས་པའི་རོ་རེ་སྟེ་གསུམ་གསུམ་བྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱའི་
 སྒྲེ་མཆེད་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ལུས་ཤེས་གྱི་བཟུང་བྱ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱ་
 གཅིག་ཡོད་དེ། འབྲུང་བ་བཞི་དང་འབྲུང་གྱུར་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་
 རོ། །འབྲུང་གྱུར་བདུན་ཡོད་དེ། འཇམ་པ་དང་རྩལ་པ། སྟེ་བ་དང་ཡང་པ། གྲང་བ་དང་བགྲེས་པ།
 སྒློམ་པ་དང་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱ་བརྒྱ་གཅིག་བདག་ཉིད་རོ། །ཞེས་སོ། །སྟེ་ཡང་གི་
 དོན་ཡོད་དེ། ཞོ་སྤང་སོགས་ལ་གཞལ་རྒྱ་ཡོད་པ་སྟེ་ཅན་དང་དེ་མེད་པའི་རེག་བྱ་ཡང་བར་
 འཛོག་པའི་ཕྱིར། མཆན་གཞི་གསེར་ལྟ་བུ་སྤྲ་མ་དང་། བྱ་སྒྲོ་ལྟ་བུ་སྟེ་མ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་
 ཁམས་ན་བགྲེས་སྒློམ་མེད་ཀྱང་འབྲུང་གྱུར་གྱི་རེག་བྱ་སྟག་མ་ཡོད་དེ། འབྲུང་གྱུར་གྱི་རེག་བྱ་
 སྟག་མ་སྟེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔག་བསམ་ཤིང་གི་གོས་ལ་མཆོན་ན། སྟེ་ཡང་གི་ཆད་བཞག་ཏུ་
 ཡོད་དེ། སྒྲ་མི་སྟན་གྱི་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་གི་གོས་ལ་སྟེ་སྤང་གང་། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིའི་
 གོས་ལ་དེའི་བྱེད་གྱི་སྟེ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་སྟུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ནས་གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་གྱི་
 བར་གྱི་གོས་ལ་བྱེད་བྱེད་སྟེ་བར་བྱའོ། །གཟུགས་ཁམས་ན་གོས་རེ་རེ་ནས་སྤང་གིས་འཇལ་
 རྒྱ་མེད་ཀྱང་དུ་མ་བསགས་ཤིང་འདུས་ན་འཇལ་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཀ་ཤིའི་མེ་ཉོག་
 གི་སྟུལ་མ་བསྟུས་པ་དང་བརྒྱངས་པ་བཞིན་ནོ། །སྟེ་མཆེད་ལྟ་བུ་དེ་དག་གིས་བྱེད་ལས་བྱེད་
 ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། གཟུགས་གྱི་སྟེ་མཆེད་རིགས་གཅིག་གིས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ཡང་
 ཡོད། གཟུགས་གྱི་སྟེ་མཆེད་རིགས་མང་པོས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་མཆེད་སྟག་མ་བཞིས་རྣམས་སོགས་བཞི་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡང་སྟུར། དུ་མས་བསྐྱེད་

ན་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཅི་ཙམ་དུས་གཅིག་ཏུ་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གིས་གཅོད་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 དུས་དང་འབྲུད་མི་དགོས་པའི་མིག་ན་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡང་གཅོད་
 རུང་བར་མ་ཟད་འབྲུད་དགོས་པའི་སྣ་སྟེ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ལ་ཡང་རང་གི་དུས་རིགས་
 མི་འདྲ་བ་ལྟ་དང་དྲུག་དང་ཤིན་ཏུ་མང་ཆེ་བཅུ་གཅིག་གི་བར་ཡང་གཅོད་པ་ཡོད་པའི་སྒྲིལ་སྟེ་
 ཤེས་དང་ལུས་ཤེས་ཀྱི་དུས་ལས་རྣམ་ཤེས་སྟེ་སྒྲིལ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྒྲིལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་
 དུས་དུས་མཉམ་ན་དུས་གང་ཤས་ཆེ་བའི་རྣམ་ཤེས་སྟེ་ལ་དུས་དང་འབྲུད་ན་སྟེ་ཤེས་སྟོན་ལ་
 སྟེ་བའི་སྒྲིལ། རྣམ་ཤེས་ལུས་དུས་ལ་འདུས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ལུས་དུས་
 རྒྱལ་སྤྱོད་པ་བསགས་པ་དགོས་པར་ཆོས་མདོན་པ་ལས་བཤད་པའི་སྒྲིལ།

གསུམ་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཤད་པ་ལ། གཡེངས་དང་ཞེས་
 སོགས་བྱུང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། བྱེད་པར་ལྟ་དང་ལྟན་པ་
 ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སེམས་གཡེངས་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་
 པ་དང་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་སེམས་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དུས་དང་། ཡང་སྐྱས་བསྐྱས་པའི་
 མ་གཡེངས་སེམས་བཅས་མཉམ་བཞག་གི་དུས་སུ་ཡང་གང་ཟག་དེ་ལ་འབྱུང་། རོ་བོའི་བྱེད་
 པར་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་གང་རུང་ཡིན་པ། རྒྱན་གྱི་བྱེད་པར་རིགས་རྒྱན་སྟེ་གང་རུང་དང་
 བཅས་པས་རྒྱན་མཆོག་ཏུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། རྒྱའི་བྱེད་པར་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྣམས་རྒྱར་
 བྱས་པ། དེས་ཆོག་གི་བྱེད་པར་གཟུགས་དང་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་། རང་གི་ཀུན་སྟོང་
 གི་སེམས་གཞན་ལ་རིག་པར་བྱེད་པའི་རིག་བྱེད་ཡིན་པ་བཀག་ནས་དེ་དང་འདྲ་བ་གཞན་སྟོན་
 པའི་ཆོག་གི་བྱེད་པར་ཏེ་ལྟ་དང་ལྟན་པའི་སྒྲིལ། ཞེས་འཆད་པར། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་
 ཡི་ཡང་། །དགོ་དང་མི་དགོ་རྗེས་འབྲེལ་གང་། །འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱར་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྣམ་
 རིག་བྱེད་མིན་བཟོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྒྲིལ། བཟོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་མ་ཡིན་
 པའི་དེ་གཟུགས་ཡིན་པ་རང་གིས་མི་འདོད་པ་སྟོན་པ་དང་། རྣམ་རིག་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་

ཀྱི་རྣམ་བཞག་མདོ་ལས་ཀྱང་བཤད་པར་སྟོན་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱད་པར་དང་པོ་སྟོས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དེ་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། བྱད་པར་གཉིས་པ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུང་མ་བསྟན་དང་། མིག་སོགས་དབང་
པོ་ལྔ་དེ་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱད་པར་གསུམ་པ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། བྱད་པར་བཞི་པ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དག་མི་དགའི་ཐོབ་པའི་རྒྱན་དེ་ཡིན་པ་
གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱད་པར་ལྔ་པ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཀྱན་སྦྱང་
གི་སེམས་གཞན་ལ་རིག་པར་བྱེད་པ་བཀག་ནས་དེ་དང་འདྲ་བར་སྟོན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། བྱད་པར་བཞི་ལྔ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
སྟེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་དང་བྱེད་པའི་གཞི་མཐུན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྟོམ་པ་དང་། སྟོམ་མིན་དང་། བར་མ་གསུམ་ཡོད། འདི་ལ་ཁ་ཆེ་སྟོབ་
དཔོན་འདུས་བཟང་ན་རེ། འདི་ལ་མ་ཆང་བསྟན་བཅོས་འགལ། །ཉམས་དང་དེ་མིན་དེ་ཉིད་
ཐལ། །ཡང་སྒྲ་ལྷག་བརྗོད་བྱད་པར་དུ། །བྱ་བ་བྱད་པར་མ་བྱས་སོ། །ཞེས་སྟོན་ཐུག་བརྗོད་དེ།
དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། རྗེས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་
ལས་དེ་རྗེས་བྱུང་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྟོམ་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉམས་པར་ཐལ།
གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་གཡེངས་པ་
དང་སེམས་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ནི། དག་མི་དགའི་རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་རིག་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སུ་ཐལ། མ་གཡེངས་སེམས་

བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། འགྲེལ་པའི་ཡང་སྒྲ་ལྷག་སྟེ། གཡེངས་པ་
སྒྲོས་པས་སེམས་བཅས་ཡང་གོ་རྣམ་པའི་ཕྱིར། ལྷག་པ་ནི། དག་བའི་རིག་མེན་གྱི་བྱད་པར་
མ་སྒྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། སེམས་མེད་སྒྲོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་དུས་སྟེ་ཡང་དག་བའི་རྣམ་རིག་
མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ནས་འདུས་བཟང་རང་གི་ལུགས་ལ། བྱས་པ་
དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི། །སེམས་པའང་སེམས་མེད་པ་ལ་གང་། །ལུང་བསྟན་ཐོགས་པ་མེད་པའི་
གཟུགས། །དེ་ནི་རྣམ་རིག་བྱེད་མེན་འདོད། །ཅེས་དེའི་མཆན་ཉིད་འཛོག་པར་འདོད་ཀྱང་མི་
འཐད་དེ། ལྷ་པ་ཁོ་རང་གིས་བཞོད་པའི་སྒྲོན་སྒྲོང་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་
ཡོད་དེ། རྩེ་བྲག་སྒྲ་བ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
དེ་གཟུགས་མཆན་ཉིད་པར་འདོད། མདོ་སེམས་རང་རྒྱད་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་གཟུགས་མཆན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ལ། འབྱུང་བའི་དབྱེ་བ། བྱེད་ལས། རོ་པོ། འཕྲོས་པའི་དོགས་གཅོད་
དང་བཞི། དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱང་བཞི་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་བཞི་ལ་འབྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གཟུགས་སྒྲ་ཆོགས་འགྲུབ་པ་
ལ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་འབྱུང་བས་ན་འབྱུང་བ་དང་། དངོས་པོ་འབྱུང་བ་མཆེད་པར་བྱེད་པས་
ན་དེ་ལྷ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལྷ་པ་པས་རྒྱ་
ཆེ། བརྟེན་པ་གཏོས་པ་ཆེ། གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བས་ན་དེ་ལྷ་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
འབྱུང་བ་དག་ནི་ས་ཁམས་དང་། །རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱང་ཁམས་རྣམས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིའི་བྱེད་ལས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སས་མི་ལྷུང་བར་འཛིན་པར་བྱེད།
རྒྱས་སྒྱུད་པར་བྱེད། མེས་སྒྲིན་པར་བྱེད། རྒྱང་གིས་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་བྱེད་ལས་སོ་སོར་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། འཛིན་པ་ལ་སོགས་ལས་སྟེ་གྲུབ། །ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྤྱི་ཞིང་འཐས་པའི་འབྱུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྩེ་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། བརྒན་ཞིང་གསེར་བའི་འབྲུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཆ་ཞིང་སྒྲུག་པའི་འབྲུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩེ་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཡང་ཞིང་གཡོ་བའི་འབྲུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་ཁམས་ཞེས་བཟོད་པའི་རྩེ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་གི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། གྲག་གསེར་ཉིད་གཡོ་བ་རྣམས། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། སའི་ཁམས་དང་། སའི་ཁ་དོག་དང་། དབྱེ་བས་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ནས་ཁ་དོག་སེར་པོ་དབྱེ་བས་གྲུ་བཞི་ལ་ས་ཞེས་བཟོད་པར་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ཁ་དོག་དམར་པོ་དབྱེ་བས་གྲུ་གསུམ་དང་། རྩེ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དབྱེ་བས་རྩུ་མ་པོ་དང་། རྩེ་ཁ་དོག་སྨྱན་པོ་དབྱེ་བས་རྩུ་གམ་ལ་དེ་དང་དེར་བཟོད་ལ། ས་རྩེ་མེ་རྩེ་གི་ཆོགས་བཞི་པོ་ལ་ས་སོགས་ཀྱི་ཁམས་ཉིད་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ནི་ཐ་སྣང་དུ། །ཁ་དོག་དབྱེ་བས་ལ་ས་ཞེས་བཟོད། །རྩེ་མེ་ཡང་རྩེ་ཆོགས་ཁམས། །ཉིད་ཡིན་དེ་དང་འབྲུ་བའང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལས་ཕྱང་སྟེ་ཁམས་དང་སྟེ་མཆེད་དུ་འཛོག་པ་ནི། དབང་པོ་ལྟ་དང་། དེའི་དོན་ལྟ་པོ་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་སྟེ་མཆེད་བཅུར་འཛོག་སྟེ། མིག་གི་སྟེ་མཆེད་དང་། དེའི་དོན་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དུ་འཛོག་པ་ནས། ལུས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དང་། དེའི་དོན་རེག་བྱའི་སྟེ་མཆེད་དུ་འཛོག་པའི་བར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་ཁམས་བཅུར་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། མིག་གི་ཁམས་དང་། དེའི་གཟུང་དོན་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་འཛོག་པ་ནས། ལུས་ཀྱི་ཁམས་དང་། དེའི་གཟུང་དོན་རེག་བྱའི་ཁམས་སུ་འཛོག་པའི་བར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་པ་གོང་མ་ལྟར་ན་མིག་དང་མིག་གི་ཁམས་ལ་སྟེ་བཞི་བཤད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། གླུ་བས་འདིར་མིག་ཉིད་མིག་གི་ཁམས་ཡིན་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟེ་དང་སྟེའི་སྟེ་མཆེད་སྟེའི་ཁམས་གསུམ་དོན་གཅིག་པ་བཞིན། མིག་དང་མིག་གི་དབང་པོ་མིག་གི་སྟེ་མཆེད་མིག་གི་ཁམས་བཞི་དོན་གཅིག་དུ་

འདོད་ལ། གཞན་རྣམས་ལ་འང་རིགས་འདྲ་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དབང་དོན་དེ་དག་ཁོ་
ན་ལ། །སྐྱེ་མཆེད་དང་ནི་ཁམས་བཅུར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གཟུགས་སེམས་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་སྤང་པོ་བཤད་པ་ལ། རོ་པོ་དང་། དེ་
ལས་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་འཛིན་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོར་བའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ།
སེམ་གདུང་བར་མ་གསུམ་ཅི་རིགས་སུ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་
དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོར་སྤང་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སེམ་གདུང་བར་མ་ཅི་རིགས་ཉམས་སུ་
སྤྱོད་བའི་སེམས་བྱུང་དུ་མ་འདུས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོར་བ་སྤྱོད་བའོ་ ཞེས་སོ། །དེ་ལ་
དབྱེ་ན། དུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྒོམས་གྱི་ཆོར་བ་གསུམ། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་
མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ནས་ཡིད་གྱི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཆོར་བའི་བར་དུག །དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྒོམས་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཙོ་བརྒྱད་
ཡོད། ལུས་ཆོར་དང་དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་དོན་གཅིག །སེམས་ཆོར་དང་ཡིད་ཤེས་
སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་དོན་གཅིག །སྤྱོད་བའི་དོན་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། དུལ་ཉམས་སུ་
སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྤྱོད་བྱེད་གསུམ་ལ་བཤད་ཅིང་། ཉམས་སུ་ཞེས་པ་རིག་པས་བཅད་
པ་དང་། སྤྱོད་ཞེས་པ་དེ་སྤྱོད་བའམ་ཆོར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདུ་ཤེས་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ།
རང་དུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆན་མཐམ་སྤྱི་རིས་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་
བའི་སེམས་བྱུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདུ་ཤེས་གྱི་སྤང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་དུལ་གྱི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆན་མཐམ་སྤྱི་རིས་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་སེམས་
བྱུང་དུ་མ་རབ་རྟུ་སྤངས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་མཆན་མ་ནི། དུལ་གྱི་བྱེད་པར་རམ་སྤྱི་
རིས་ཡིན་ལ། འཛིན་པ་ནི་དེ་གཙོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། འདུ་ཤེས་ནི། །མཆན་མར་འཛིན་
པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །

དེ་ལ་དབྱེ་ན། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་འདུ་

ཤེས་སོགས་དུག །དེ་པོའི་སྒྲོ་ནས་མཚན་མར་འཛིན་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། བཟ་བར་
 འཛིན་པ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་འདུ་ཤེས་
 དང་། གཉིས་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ།
 གཟུགས་ཆོར་འདུ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བཞི་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དེ་དུ་མ་སྤྲངས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། འདུ་བྱེད་ཕུང་པོ་བཞི་ལས་གཞན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཚུངས་ལྡན་འདུ་
 བྱེད་དང་། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་དང་ཤེས་བར་གྱུར་པའི་འདུ་
 བྱེད་དོན་གཅིག །གཉིས་པ་དང་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་དོན་གཅིག །མཚུངས་
 ལྡན་འདུ་བྱེད་ལ་དབྱེ་ན། སེམས་བྱུང་ཞེ་དགྲ་དང་། གཉིས་པ་ལ་བརྩུ་བཞི་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་
 དེ་ལས་བྱུང་སྟེ་ཁམས་དང་སྟེ་མཆེད་དུ་འཛོག་ཚུལ་ནི། ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་
 གསུམ་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དང་། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་བདུན་
 ནི། སྟེ་མཆེད་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་དང་། ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་
 ནས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་མཆེད་དང་དེའི་ཁམས་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་གསུམ་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་དང་། །འདུས་མ་བྱས་རྣམས་བཅས་པ་
 ནི། །ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཁམས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་གསུམ་བཤད་པ་ལ། ཆོས་གསུམ་ཀྱི་རང་
 བཞིན་དང་། ཆོས་གསུམ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། ཞར་ལ་ཁམས་ཀྱི་གངས་ངེས་ལ་ཚུད་པ་
 སྒྲོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དུལ་ཀྱི་ངོ་བོ་སོ་སོར་རང་
 སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པའི་སེམས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་
 ཡོད་དེ། དེ་དུ་མ་སྤྲངས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་རྣམ་རིག་པ། །ཞེས་སོ། །དེ་
 ལ་དབྱེ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་དུག་ཡོད། ཡིད་ཀྱི་

སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དག་ཏུ་འདྲ་
འདོད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཉེ་བདུན་ཏུ་འདོད་པའི་སྒྲིབ། ཞེས་འཆད་
པར། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་དེ་ཡིན། །ཁམས་བདུན་དག་ཏུ་འདྲ་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་སྒྲིབ། འདིར་འདྲ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པ་ནི་བདུན་པོ་རེ་རེ་རྣམས་ཁམས་རེ་རེ་ཡིན་པར་སྟོན་རྟོ། །རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་ཤེས་མེད་ཀྱང་། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་མི་
རུང་བའི་སྟོན་མེད་དེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་གི་སྟོན་ཏུ་འདས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གཉིས་ཀར་འཛོག་པའི་སྒྲིབ། དཔེར་
ན་བྱ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་པ་དང་འབྲས་བྱ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་ས་པོན་ཏུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ།
ཞེས་འཆད་པར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་ཡིད། །དྲུག་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །རྣམ་ཤེས་
གང་ཡིན་དེ་ཡིད་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲིབ། འདིར་ཡིད་ཁམས་ཟུར་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། རྣམ་ཤེས་དང་པོ་ལྟ་ལ་རྟེན་དབང་པོ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ཡོད་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ལ་རྟེན་གཞན་མེད་པས། རང་གི་སྒྲིབ་པ་དེ་མ་ཐག་འགགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་པོ་
གང་རུང་གིས་དེའི་རྟེན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། དྲུག་པའི་རྟེན་ནི་རབ་བསྐྱུབ་
སྒྲིབ། །ཞེས་སོ། །ཁམས་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། བཙུ་བརྒྱད་དག་ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། རྟེན་
མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་ །བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་དྲུག་ །དམིགས་པ་གཟུགས་སོགས་ལྷལ་དྲུག་
སྟེ་བཙུ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་སྒྲིབ། ཁམས་ནི་བཙུ་བརྒྱད་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་སོ། །དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་
སྟོན་པ་བསྟུ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སུ་བསྟུས་ན་བཙུ་བརྒྱད་དང་། རྣམ་
ཤེས་བདུན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་བཙུ་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་སྒྲིབ།

གཉིས་པ་ཚོས་གསུམ་གྱི་གཙུག་པོ་རྣམས་བཟུང་བ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་
སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཚོས་ཁམས་གཅིག་སུ་སྟེ་གསུམ་གྱིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་བསྟུས་ཚུལ་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་གཟུགས་ཅན་རྣམས་བསྟུས། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་

བདུན་བསྐྱུས། ཆོས་ཁམས་ཀྱིས་ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་གསུམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་།
 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་རྣམས་བསྐྱུས་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སྤང་པོ་དང་ནི་སྦྱེ་
 མཆེད་དང་། །ཁམས་གཅིག་གིས་ནི་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བསྐྱུས་
 ཚུལ་ལ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་བསྐྱུས་པ་ལྟ་བུ་མང་པོས་ཉུང་བ་བསྐྱུས་
 པ་དང་། སྤང་པོའི་རྗེས་ཀྱིས་བྱའི་རྗེས་བསྐྱུས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཆེ་བས་རྒྱ་ཆུང་བ་བསྐྱུས་པ་དང་། ཡིད་
 ཀྱི་ཁམས་དང་ཡིད་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱིས་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱུས་པ་ལྟ་བུ་པན་རྒྱན་གཅིག་གིས་
 གཅིག་བསྐྱུས་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་འདིའི་བསྐྱུས་ཚུལ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
 བསྐྱུས་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་རང་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་
 བསྐྱུས་པ་མེད་དེ། ཆོས་གང་ཡིན་པ་ཆོས་རང་ལས་གཞན་པ་སྟེ་རང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དང་
 མི་ལྟན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། །གཞན་གྱི་དངོས་དང་མི་ལྟན་
 བྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ཁམས་ཀྱི་གངས་ངེས་ལ་ཚུད་སྤྱོད་ནི། མིག་ལ་སོགས་པ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་
 པས་ཁམས་བཙུག་བརྒྱུད་དུ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་མེད་དེ། མིག་ལ་སོགས་པ་གཉིས་གཉིས་
 ཡོད་མོད་ཀྱང་མིག་གི་རང་བཞིན་དུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། སྦྱོད་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་
 ཡིན་པ་དང་། རང་འབྲས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་
 འཆད་པར། མིག་ལ་སོགས་པ་གཉིས་མོད་ཀྱི། །རིགས་དང་སྦྱོད་ཡུལ་རྣམ་པར་ཤེས། །འདྲ་
 པའི་བྱིར་ན་ཁམས་གཅིག་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མིག་ལ་སོགས་པ་གཉིས་གཉིས་
 སྤང་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་གཅིག་ཡིན་ན་མི་མངེས་པས་རྟེན་མངེས་པར་བྱ་
 པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། མངེས་བྱའི་བྱིར་ན་གཉིས་སྤང་ངོ་། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་གསུམ་གྱི་བྱུང་ཆོས་ལ། ཆོས་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་དོན་དང་། ཆོས་གསུམ་

གསུངས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཆོས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། སྤང་པོའི་སྤྱོད་ཅོད་དེ། རྒྱ་ཁྱེན་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་སྤངས་པའམ་འདུས་པས་ན་དེ་ལྟར་
 བཟོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱེ་མཆེད་གྱི་སྤྱོད་ཅོད་དེ། སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་
 སྤྱེ་བའམ་མཆེད་པ་སྤྱེ་རྒྱས་པའི་སྒོར་བྱུར་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པའི་དོན་ཡང་
 ཡོད་དེ། རྒྱན་གནས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁམས་གྱི་སྤྱོད་ཅོད་
 དེ། འབྲས་བུ་འབྲུང་བའི་རྒྱུའམ་རིགས་ཏེ་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་གསེར་གྱི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་རི་ལ་གསེར་གྱི་ཁམས་དང་ལྡན་པའི་རི་ཞེས་
 བཟོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སྤངས་དང་སྤྱེ་སྒོ་རིགས་གྱི་དོན། །སྤང་པོ་
 སྤྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་སྤང་པོའི་དོན་ལ་ཚུད་
 ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མདོའི་དོན་དང་། སྤངས་པའི་དོན་ལ་ཚུད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་
 པོ་ནི། གང་ལ་ཚུད་པའི་གཞི་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། གཟུགས་གང་ཡིན་པ་ཅི་ཡང་རུང་བ་སྤྱེ།
 འདས་པའམ། མ་འོངས་པའམ། ད་ལྟར་བྱང་བའམ། རང་གིའམ། ཕྱིའི་འམ། རགས་པའམ།
 སྤང་བའམ། ངན་པའམ། གྱུ་ལོ་མ་པའམ། ཐག་རིང་པོ་ན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པའམ། ཉེ་བ་ན་ཡོད་
 པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་གཟུགས་གྱི་སྤང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་
 སུ་འགྲོ་འོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཞེས་པའི་སྤང་པོའི་བར་དུ་སྐྱུར་ཏེ་གསུངས་པའི་དོན་ལ་
 ཚུད་པའི་ཕྱིར། ཚུད་ཚུལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་ན་རེ། འདས་པ་སོགས་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་
 དང་། རང་དང་ཕྱི་ནི་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའམ་ནང་དང་ཕྱིའི་སྤྱེ་མཆེད་གྱི་གཟུགས་
 དང་། སྤང་རགས་ནི་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་དམ་སྟོས་པའི་སྤང་རགས་དང་། ངན་པ་དང་གྱུ་
 ལོ་མ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་། ཉེ་རིང་ནི་ད་ལྟར་བ་དང་འདས་མ་འོངས་
 གྱི་གཟུགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཞེས་པའི་བར་ལ་སྐྱུར་ཏེ་ཞེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱེད།
 བཅུན་པ་ན་རེ། དུས་གསུམ་ནི་རང་མིང་གིས་བསྟན། སྤང་རགས་ནི་ཡིད་དང་དབང་ཞེས་གྱི་

བཟུང་བྱ་དང་། དན་པ་དང་གྲོ་མོ་མ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དང་། ཉེ་རིང་ནི་རང་ཡུལ་དུ་སྤང་མི་
 སྤང་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །འདིའི་བཅུན་པ་ནི། ཆོས་སྒྲོབ་ལས་གཞན་པའི་མདོ་སྡེ་པ་ཞིག་
 ཡིན་ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་བཤད་པ་ལྟར་འཐད་དོ། །སྤྲུངས་པའི་དོན་ལ་ཚིག་ཚུལ་
 ཡོད་དེ། རྩེ་སྒྲུ་སྒྲེ་མཆེད་དང་ཁམས་ལྟར་སྤང་པོ་ཡང་རྩལ་ཡོད་དུ་འདོད། མདོ་སྡེ་པ་དང་སྒྲོབ་
 དཔོན་གཉིས་གཟུགས་ཚོར་རེ་རེ་ནས་རྩལ་སྤྲུ་ཡོད་ཀྱང་གཟུགས་སྤང་སོགས་བཏགས་ཡོད་དུ་
 འདོད། རྩེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་གཟུགས་སྤང་ལ་རྩལ་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་གཉིས་བཤད།
 རྩེ་བ་ཁ་ཅིག་དང་སེམས་ཅམ་པ་སྤང་པོའི་སྐད་དོད་སྐན་བྲག་པ་ལ་འཇུག་པས་ཁྱར་སྒྲེར་བ་
 དང་ཡོངས་སྤྲུ་ཆད་པ་སྤང་པོའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། སྤང་པོ་རྩལ་ཡོད་དུ་
 མ་འདུས་པ་ཡིན་པས་རྩལ་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རེ་རེ་ནས་རྩལ་ཡོད་ཡིན་པ་ལྟར་
 འདུས་ན་ཡང་རྩལ་ཡོད་ཡིན་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་སྤྲུ་རབ་རེ་རེས་དབང་
 པོའི་ཡུལ་དང་། དབང་ཉེན་གྱི་རྒྱལ་སྤྲུ་རབ་རེ་རེས་ཀྱང་དབང་ཤེས་གྱི་ཉེན་བྱེད་པར་འདི་པས་
 འདོད་དོ། །གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། རང་འབྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་གཟུགས་གྱི་སྤང་པོ་དག་ནི་
 སྤངས་པ་བཞིན་དུ་བཏགས་པའི་ཡོད་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྩེ་བྲག་སྒྲུ་བ་ན་རེ། རྒྱལ་
 སྤྲུ་རབ་གཅིག་ཕུ་ཡང་དུས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའམ་སྒྲོས་མངོན་པར་བསྐྱུས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤང་
 པོར་འཇོག་གོ། ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། དེ་ནི་མི་རིགས་ཉེ། རྒྱལ་སྤྲུ་རབ་གཅིག་ཕུ་ལ་
 སྤངས་པའི་དོན་མ་ཆང་བའི་བྱིར། མདོ་ལས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཉེ་གཟུགས་
 གྱི་སྤང་པོའི་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། རྩེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར། སྤང་པོ་ལ་
 རྩལ་བཏགས་གཉིས་ཡོད་དེ། བཏགས་ཡོད་གྱི་ཆེ་སྤང་པོའི་སྒྲུ་ཆོགས་པར་དངོས་མིང་དང་རྒྱལ་
 སྤྲུ་རབ་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག། རྩལ་ཡོད་གྱི་ཆེ་སྒྲེ་དང་རྒྱལ་སྤྲུ་རབ་གཉིས་ཀར་དངོས་མིང་དུ་
 འཇུག་པར་འདོད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་བྱུང་སྟེ། སྤང་པོའི་བྱ་བ་ནི་ཁྱར་དང་། ཁྱིར་བ་ནི་དེ་ལ་རག་
 ལས་པའི་དོན་ཡིན་པས་ན་ཁྱར་སྒྲེར་བ་སྤང་པོའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། གང་ཞིག་གང་གི་ཁྱར་

ཡིན་པ་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་ལྷའི་ཁུར་སྐྱེ་མཆེད་དུག་དང་། ཆོར་བའི་ཁུར་སྐྱེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་
དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཁུར་སྐྱེ་མཆེད་དུག་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁུར་མིང་གཟུགས་རེ་ཡོད་
པའི་བར་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་གསུམ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་དང་། རྟོགས་གཅོད་གཉིས། དང་པོ་
ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤང་པོ་གས་ཆོས་གསུམ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སེམས་བྱུང་
ལ་རིལ་པོར་འཛིན་པ་དང་། གཟུགས་ལ་རིལ་པོར་འཛིན་པ་དང་། གཟུགས་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ་
རིལ་འཛིན་གྱི་ཚླངས་པ་གསུམ་བརྒྱུག་པའི་བྱིར་དེ་གསུམ་དང་། དང་པོ་གས་དབང་པོ་རྣེ་འབྱེད་
རྒྱལ་གསུམ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་བྱིར་དང་། དབང་རྣེན་མགོ་སྒྲོས་པས་གོ་བ། དབང་འབྱེད་ཅུང་
ཟད་སྒྲོས་པས་གོ་བ། དབང་རྒྱལ་ཆེན་དོན་གཉིས་ཀ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་པས་གོ་བ་གསུམ་རྗེས་སུ་
གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར། སྤང་པོ་ལྷ་བཤད་པས་ཚླངས་པ་
དང་པོ་བརྒྱུག་རུས་ཏེ། སྤང་པོ་ལྷའི་སྐབས་སུ་སེམས་བྱུང་གི་སྤང་པོ་ལ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་བྱིར།
སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་བཤད་པས་ཚླངས་པ་གཉིས་པ་བརྒྱུག་རུས་ཏེ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བཅུར་བྱེ་བའི་བྱིར། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པས་
ཚླངས་པ་གསུམ་པ་བརྒྱུག་རུས་ཏེ། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་
ལ་བཅུ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལ་བདུན་དུ་བྱེ་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཚླངས་དབང་
འདོད་རྣམས་གསུམ་གྱི་བྱིར། །སྤང་པོ་ལ་སོགས་གསུམ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྟོགས་གཅོད་ནི། སེམས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ལོགས་
ཤིག་ཏུ་སྤང་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོར་འདུ་གཉིས་ཅོད་པའི་རྩ་
བར་གྱུར་པ་དང་། འཁོར་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། སྤང་པོའི་སྤང་པ་གས་ཀྱི་གོ་རིམ་སྟོན་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོར་བའི་རྒྱས་རྒྱལ་པོ་སོགས་བྱིམ་པ་རྣམས་ཅོད།
ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོས་དང་། བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་

ཚོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚོར་བ་ཟག་བཅས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ལས་གསོག་
 ཅིང་ཡུལ་ལ་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་ཏེ་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་
 སྟེ། སྤང་པོ་ལྗེ་གོ་རིམ་འོག་ནས་སྟོན་པ་ལྟར་སྤང་བཤུགས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལོགས་སུ་སྤང་
 བོར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཚོད་པའི་ཅ་བར་གྱུར་བ་དང་། །འཁོར་བའི་རྒྱ་ཕྱིར་
 རིམ་རྒྱུའི་ཕྱིར། །སེམས་སྤང་རྣམས་ལས་ཚོར་བ་དང་། །འདུ་ཤེས་ལོགས་ཤིག་སྤང་བོར་
 བཞག་། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་ལ་སྤང་བོར་མི་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཞེ་
 བ། སྤང་བོ་དག་ཏུ་འདུས་མ་བྱས་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་དུ་མ་ཡོད་དེ། འདུས་མ་བྱས་སྤང་
 བོ་ལྟར་མ་འདུས་ཤིང་། སྤྱག་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་
 དུས་གསུམ་གང་རུང་དུ་ཡང་མི་རུང་བ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཞིར་
 མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སྤང་བོ་དག་ཏུ་འདུས་མ་བྱས། །དོན་དུ་མི་རུང་བྱིར་མ་
 བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གོ་རིམ་ལ། སྤང་བོའི་གོ་རིམ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམ་དང་།
 ཞར་བྱང་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྤང་བོ་ལྗེ་གོ་རིམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་
 མཆན་ཡོད་དེ། གཞུགས་པལ་ཆེ་བ་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལས་རགས།
 དེ་ནས་ཚོར་བ་རྒྱ་བས་གཞན་གསུམ་ལས་རགས། འདུ་ཤེས་རྣམས་མཆན་མར་འཛིན་པས་
 ཕྱི་མ་གཉིས་ལས་རགས། འདུ་བྱེད་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་རྣམ་ཤེས་ལས་རགས། རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་ལས་སྤང་བས་སྤང་བཤུགས་ཀྱི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་
 ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆེ་སྐྱེ་བོ་དག་གཞུགས་ལ་དགའ་བས་ཐོག་མར་གཞུགས་ལ་ལྟ། གཞུགས་
 ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལས་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱག་འབྱུང་། དེ་ནས་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱས་ནས་
 ཞེན། དེ་ལས་ཆགས་སྤང་སོགས་འདུ་བྱེད། དེས་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ན་ཟས་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་ཏེ། གཟུགས་སྟོང་ལྟ་བུ། ཚོར་
བ་ཟས། འདུ་ཤེས་ཚོད་མ། འདུ་བྱེད་ལག་བདེ་བ། རྣམ་ཤེས་བ་བ་པོ་ལྟ་བུར་གོ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ན་ཁམས་ཀྱི་རིམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཏེ། འདོད་ཁམས་པ་རྣམས་
འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྟ་བུ་སྟོང་པས་རབ་དུ་བྱེ་བ་དང་། གཟུགས་ཁམས་པ་རྣམས་ཚོར་བས་བྱེ།
གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེ། སྤྱི་ཅེ་བ་རྣམས་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བྱེ། རྣམ་ཤེས་
ནི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པར་འདྲ་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རིམ་ནི་རགས་དང་ཀུན་
ཉོན་མོངས། །སྟོང་སོགས་དོན་(འདོད)ཁམས་རི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་དུག་ལས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་སྟོན་དང་། ཡིད་རྗེས་སུ་
སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་ལྟ་ཡུལ་ད་ལྟར་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག །ཡིད་དུས་གསུམ་ལ་
འཇུག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ད་ལྟའི་དོན་བྱིར་དང་པོ་ལྟ། །ཞེས་སོ། །མིག་སོགས་བཞི་
དང་པོར་བསྟན་ནས་ལུས་དབང་རྗེས་སུ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་དང་པོ་བཞི་
འབྱུང་འབྱུར་ཁོ་ལ་འཇུག །ལུས་དབང་ནི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གཉིས་ཀ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
བྱིར། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་དོན་བྱིར་བཞི། །ཞེས་སོ། །དབང་པོ་དང་པོ་བཞིའི་ནང་ནས་མིག་ན་
གཉིས་སྟོན་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་རིང་པོ་ལ་འཇུག །སྒྲ་ཕྱེ་གཉིས་ཉེ་བ་
ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། མིག་ན་གཉིས་ལས་མིག་དང་པོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡུལ་
ཆེས་རིང་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མིག་གིས་རྒྱུ་རིང་པོ་ནས་རྒྱ་གྱུང་མཐོང་ཡང་དེའི་
ཆེ་ན་བས་རྒྱ་སྒྲ་མི་ཐོས་པའི་བྱིར། སྒྲ་ཕྱེ་གཉིས་ལས་སྒྲ་དང་པོར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
དེ་ཡུལ་ལ་སྒྱུར་པར་འཇུག་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ཟས་ཕྱེ་དང་མ་སྤྱད་པའི་གོང་ནས་སྤྱི་ཅེ་ཚོར་
བ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ནི་ཆེས་རིང་སྒྱུར་འཇུག་བྱིར། །ཞེས་སོ། །རྒྱ་མཚན་གཞན་
ཡང་ཡོད་དེ། དབང་ཉོན་ལུས་ལ་གོ་རིམ་མཐོ་དམན་རི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་
བྱིར། ཡང་ནི་རི་ལྟར་གནས་བཞིན་རིམ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ཞར་བྱང་ནི། གཞུགས་ཅན་བཅུ་ཀ་གཞུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་
 གྱང་མིག་གི་ཡུལ་གཅིག་ཕྱ་ལ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྩེ་
 བྱག་གི་དོན་གཉིས་དང་། གཙོ་བོའི་དོན་གསུམ་གྱི་དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ།
 གཞུགས་ཅན་བཅུ་ཀ་སོ་སོར་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་འདུས་ལ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་མི་
 འདྲིག་པར་རྟོགས་པ་དང་། གཞུགས་ཅན་བཅུའི་ནང་ནས་མིག་སོགས་དགུའི་མིང་མ་བཏགས་
 པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་དེ་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོར་རྒྱ་
 མཚན་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལག་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོགས་པས་རེག་པ་དང་།
 མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་དུ་ཡོད་པ་དང་། འདིག་རྟོན་ན་ཡང་དེ་ལ་གཞུགས་ཞེས་གྲགས་པ་
 གསུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རྩེ་བྱག་དོན་དང་གཙོ་བོའི་ཕྱིར། །གཅིག་ནི་
 གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་དང་སྐྱེ་མཆེད་
 གཉིས་ཀ་ཡིན་གྱང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་ཕྱ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདྲིག་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སོ་སོར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང་། ཆོར་སོགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་
 འདིར་འདུས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་མཐུང་འདས་རྣམས་ཀྱང་འདིར་འདུས་ལ་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་
 དུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རྩེ་བྱག་དོན་དང་། ཞེས་དང་། ཆོས་མང་པ་དང་མཆོག་
 བསྟུན་ཕྱིར། །གཅིག་ནི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བར་བཟོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་གཞན་བསྟུན་ཚུལ་ལ། ཆོས་སྤང་གིས་བསྟུན་ཚུལ་དང་།
 ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་གྱིས་བསྟུན་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱང་གཉིས།
 དང་པོ་ནི། འོ་ན། མདོ་སྡེ་དག་ལས། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་མང་དུ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དེ་
 དག་ཏུ་འདུས་སམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ཆོས་སྤང་དུ་འདུས་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག་
 གང་རྣམས་སྤུབ་པས་གསུངས་པ་དེ་དག་མདོ་སྡེ་པས་ཆོག་གི་རང་བཞིན་གཞུགས་སྤང་གིས་

བསྐྱུས་པར་འདོད། གྲེ་སྤྱི་སྤེ་པ་ཁ་ཆེ་བ་དང་མདོན་པ་ལས་གཞན་པའི་སྤེ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་
མིང་ཆོག་པ་པའི་རང་བཞིན་ལྟ་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད། མདོན་པ་སྤེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་
མདོན་པ་བ་དག་གིས་ཆོས་སྤང་གི་གཞི་སྤྲོག་གཟུགས་དང་སྤྱི་སྤྲོག་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤང་པོར་འདོད་
པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཆོས་གྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག །གང་རྣམས་སྐབ་པས་གསུངས་དེ་
དག །ཆོག་གམ་མིང་ཡིན་དེ་དག་ནི། །གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་དག་ཏུ་འདུས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ནི། འོ་ན། ཆོས་སྤང་གི་ཆད་རིམ་བྱ་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་
ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་ལྷ་རིའི་བྱས་མཛད་པའི་ཆོས་གྱི་སྤང་པོའི་བསྟན་བཅོས་ཤོ་ལོ་ག་དུག་སྟོང་
ཡོད་པ་དེ་ཅུ་དང་། གཞན་དག་སྤང་པོ་དང་ཁམས་རྣམས་དང་སྤྱི་མཆེད་དང་རྟེན་འབྲེལ་
རྣམས་ནས་བྱང་སྤྲོགས་དང་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་བར་གང་རུང་རེའི་གཏམ་རྒྱུད་ཆང་བ་རེ་ལ་
ཆོས་སྤང་ཡིན་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དེའི་དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་སྤང་སྤྱིའི་ཆོག་པ་བཅད་གྱི་གངས་
ཡོད་དེ། ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་སྤྱི་ལ་ཤོ་ལོ་ག་དུང་སྤྱར་བཞི་དང་བྱེ་བ་བརྒྱད་ཡོད་ལ། ཀུན་བདུས་
གྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱལ་སྤྱོད་མ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་སྤང་གཅིག་གི་ཆད་རིམ་ཞེ་ན། གངས་བརྒྱ་ཐལ་
བཅུ་ནི་ཆོས་གྱི་སྤང་པོ་སྤེ་གངས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ །བགྲང་བའི་ཚུལ་འདིས་ཆོས་
གྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ནི་ཆོག་ལེུར་བྱས་པའི་བྱེ་བ་ཐལ་བརྒྱད་དང་འབྲུམ་ཐལ་བཞི་
བཅུར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། སྟོབ་དཔོན་གྱི་རང་ལུགས་ནི།
ཉོན་མོངས་པ་སྤྱ་རེའི་གཉེན་པོ་ཆང་བར་སྟོན་པ་ལ་ཆོས་སྤང་རེར་འཛོག་སྟེ། འགྲོ་བ་ཉོན་
མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་ལ་སྟོད་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་གྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་གསུངས་པའི་བྱིར། ཉན་
ཐོས་སྤེ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་དང་། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་འདོད་པའི་ཚུལ་གཉིས་
ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། ཀུན་དགའ་པོའི་མདོ་ལས། ཀུན་དགའ་པོས་གསོལ་བ། ཆོས་གྱི་སྤང་པོ་
སྟོང་ཐལ་བརྒྱད་ཏུ་ཞིག་བཅོམ་ལྟན་འདས་གྱི་ཐད་ནས་བདག་གིས་བཟུང་ངོ་། །གཉིས་ནི་དགོ་

སྟོང་དག་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །པལ་ཆེན་སྡེ་བའི་ནང་ཆོན་དོན་གྱུ་བ་པ་རྣམས་
ན་རེ། དེག་འཛིན་གྱི་སྡེ་སྟོང་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་
སྟོང་ཡང་དག་པར་འཆལ་ཞིང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དང་མཐུན་པར་ཆོས་
སྟོན་པར་བབྱིད་པ་འགའ་ཞིག་མཆིས་ལགས་སམ་ཞེས་པ་ལྟར་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་འདོད་པ་
ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དུག་གསུམ་དང་། དེ་གསུམ་ཆ་
མཉམ་པའི་སྟོང་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་རེ་འདྲེན་པ་སྟོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དང་།
རྒྱལ་སྤྱི་མ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཆད་
ཅས་ཟེར། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་རེ་ཡིན། །སྟོང་པ་རྣམས་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས་གྱི་ཕུང་
པོ་མཐུན་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཁམས་དང་སྟེ་མཆེད་གཞན་གྱིས་བསྐྱུས་ཚུལ་ནི། ཇི་ལྟར་ཆོས་ཕུང་ཆོས་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་གསུམ་ཅི་དེགས་སུ་མདོ་དུ་མ་ལས་ཕུང་པོ་མང་པོ་
དང་། ཟད་པར་གྱི་སྟེ་མཆེད་བཅུ་ལྟ་བུའི་སྟེ་མཆེད་མང་པོ་དང་། ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལས་
ཁམས་དུག་ཅུ་ཙ་གཉིས་སམ་བཞི་བཅུ་གསུངས་པ་དེ་དག་གྲང་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་
ལེགས་པར་དབྱུད་ནས་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་དང་སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་རི་སྐད་
བཤད་པ་འདི་ནང་དུ་འདུ་བར་བྱ་སྟེ། ལེགས་པར་དབྱུད་ན་དེ་གསུམ་ཅི་དེགས་སུ་མི་འདུ་
བའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་བཞིན་གཞན་ཡང་ཅི་དེགས་པར། །ཕུང་པོ་སྟེ་
མཆེད་ཁམས་རྣམས་ནི། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལེགས་དབྱུད་དེ། །རི་སྐད་བཤད་པར་བསྐྱུ་བར་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྐྱུ་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོར་བཤད་པ་རྣམས་ཕུང་
པོ་ལྟར་བཤད་པ་ཅི་དེགས་སུ་འདུ་བ་གང་ཞིག །སྟེ་མཆེད་དུ་བཤད་པ་རྣམས་གྲང་སྟེ་མཆེད་
བཅུ་གཉིས་ཅི་དེགས་སུ་འདུ། ཁམས་མང་པོ་རྣམས་གྲང་བཅོ་བརྒྱད་ཅི་དེགས་སུ་འདུ་བའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཟག་མེད་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟར་བཤད་པའི་དང་པོ་གཟུགས་ཕུང་ལྟག་མ་འདུ་

བྱེད་གི་ཕུང་པོར་འདུ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཟད་པར་གི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་འཛུལ་ནམ་མཁའ་
 དང་ནམ་ཤེས་གི་ཟད་པར་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་བརྒྱད་མ་ཆགས་པ་ཡིན་པས་ཆོས་གི་སྐྱེ་མཆེད་
 དང་འཁོར་དང་བཅས་ན་ཕུང་པོ་ལྷ་པ་ཅན་ཡིན་པས་ཡིད་དང་ཆོས་གི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདུས་
 ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟིལ་གིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་
 ལྷ་ཡང་ཆོས་གི་སྐྱེ་མཆེད་དང་འཁོར་དང་བཅས་ན་སྐྱེ་དང་ཡིད་དང་ཆོས་གི་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་
 གིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། ནམ་གྲོལ་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལྷ་ཡོད་དེ། ལྷ་མ་སོགས་གིས་ཆོས་བསྐྱན་
 པས་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། དགའ་བ་དང་ཤིན་ཕུངས་དང་སེམས་བདེ་བ་དང་
 མཉམ་པར་བཞག་པ་སྟེ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་པོ་དང་། དག་སྟོང་
 སོགས་གིས་མ་བསྐྱན་ཀྱང་རང་གིས་རི་ལྟར་ཐོས་པ་དང་བཟུང་བ་ལྟར་དབྱངས་གིས་ཁ་ཉོན་དུ་
 བྱས་ཤིང་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནས། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་
 སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་པ་དང་། གཞན་གིས་མ་བསྐྱན་ལ་རང་གིས་ཐོས་པ་དང་ཤེས་པ་ནམས་ཀྱང་
 དབྱངས་གིས་ཁ་ཉོན་ཡང་མི་བྱེད་ཀྱང་རི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཆོས་གཞན་ལ་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་ཅིང་། རི་
 ལྟར་བསྐྱན་པ་ལྟར་ཆོས་དེ་དག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་འདི་ནི་
 ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་པ་དང་། གཞན་གིས་སྟོན་པར་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་དབྱངས་
 གིས་ཁ་ཉོན་ཡང་མི་བྱེད་གཞན་ལ་རྒྱས་པར་ཡང་མི་སྟོན་ཀྱང་རི་ལྟར་ཐོས་པའི་དོན་དང་ཤེས་
 པའི་དོན་ལ་སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་དང་ཉེ་བར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་
 པར་རིག་པ་ནས། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་འདི་ནི་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་བ་དང་།
 དེ་བཞི་ལྟར་མི་བྱེད་ཀྱང་ཉིང་རེ་འཛིན་གི་མཆོན་མ་ནམ་པར་བསྟོས་པ་སོགས་དགུ་སོགས་
 གང་རུང་ལེགས་པར་བཟུང་ལེགས་པར་ཡིད་ལ་བྱེད། ལེགས་པར་བསྟོས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་
 རྒྱུད་པ་དེ་ལྟར་དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནས། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་འདི་ནི་ནམ་པར་
 གྲོལ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྷ་པ་ཡིན་པར་རྒྱལ་སྤྱོད་མ་ལས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁམས་

ཐུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ཁམས་བཙུག་ཅི་རིགས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། ཁམས་ཐུག་ཅུ་རེ་
 གཉིས་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེག་ནི། ཁམས་ནི་བཙུག་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་བཞི། །ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་
 རྣམ་ཤེས་ཁམས་ཏེ་ཐུག། འདོད་ཆགས་གཞོད་སེམས་རྣམ་འཆེ་རེས་འབྱུང་ཁམས། །གཞོད་
 མེད་ཁམས་དང་མི་འཆེ་ཁམས་ཏེ་ཐུག། སྤྱུག་བསྐྱལ་བདེ་བ་ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཁམས། །ཡིད་
 བདེ་བཏང་སྒྲིམས་མ་རིག་ཁམས་ཏེ་ཐུག། ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་བཞི། །འདོད་
 ཁམས་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཏེ་གསུམ། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་འགོག་
 བའི་ཁམས་ཡང་གསུམ། །འདས་དང་མ་འོངས་ད་ལྟར་ཁམས་དང་གསུམ། །དམན་པ་གྲ་
 རྒྱུ་བར་མའི་ཁམས་གཞན་གསུམ། །དགོ་དང་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་ཁམས་གསུམ། །སློབ་
 དང་མི་སློབ་དེ་གཉིས་མིན་ཁམས་གསུམ། །ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཁམས་བྱང་འདུས་བྱས་
 ཁམས། །འདུས་མ་བྱས་ཁམས་གཉིས་ཏེ་རེ་གཉིས་འདོད། །བཙུག་ཐུག་ཆོན་གསུམ་དང་
 བཞི་ཆོན་གཅིག་། གསུམ་ཆོན་ཐུག་དང་གཉིས་ཆོན་གཉིས་བཅས་པས། །ཁམས་མང་རེ་གཉིས་
 ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཁམས་རེ་གཉིས་ལ་བཙུག་དོར་བའི་སྤྱུག་མ་ཞེ་
 བཞི་པོ་ཡང་བཙུག་ཅི་རིགས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། བཙུག་ལ་འདུ་བ་འདོད་ཁམས་དང་།
 དུས་གསུམ་དང་། དམན་པ་སོགས་གསུམ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་དང་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་ཀ་
 མ་ཡིན་བའི་ཁམས་དང་ཟག་བཅས་དང་འདུས་བྱས་ཏེ་བཙུག་གཅིག་དང་། ཆོས་ཁམས་སུ་འདུ་
 བ་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་འདོད་ཆགས་སོགས་ཐུག་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་ཁམས་སོགས་ཐུག་
 དང་། ཆོར་འདུ་འདུ་བྱེད་གསུམ་དང་། འགོག་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཏེ་བཙུག་དང་། ཆོས་
 དང་ཡིད་ཁམས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་དུ་འདུ་བ་གཟུགས་མེད་གཉིས་སློབ་མི་སློབ་
 ཀྱི་ཁམས་གཉིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁམས་ཏེ་ལྟ་དང་། བཙུག་བཞིར་འདུ་བ་གཟུགས་ཁམས་ལན་
 གཉིས་དང་། གཟུགས་ཁམས་སྤྱི་ཁམས་ཡིད་ཁམས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ཐུག་ཆོས་ཁམས་
 དང་བཙུར་འདུ་བ་དགོ་བའི་ཁམས་དང་མི་དགོ་བའི་ཁམས་གཉིས་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སུ་

འདུ་བ་དུག་ཚན་དང་པོའི་རྣམ་ཤེས་དང་བཞི་ཚན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཏེ་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་
 སྒྲིམ་ཆེག་ནི། བཅོ་བརྒྱད་འདུ་བ་བཅུ་གཅིག་དང་། །ཆོས་ཁམས་ཡིན་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། །ཆོས་
 ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཡིན་ལ། །བཅུ་བཞིར་འདུ་བ་གཟུགས་ཁམས་གཉིས། །བཅུར་འདུ་དགེ་
 དང་མི་དགེ་གཉིས། །རྣམ་ཤེས་ཁམས་སུ་རྣམ་ཤེས་གཉིས། །ཞེ་བཞི་བཅོ་བརྒྱད་འདུ་ཚུལ་
 དུ། །ཆོས་མངོན་མཐར་སོན་མཁས་པས་སྦྲས། །ཞེས་སོ། །ཁམས་དེ་དག་ལས་ནམ་མཁའ་
 དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་བྱད་པར་གང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྦྲ་བ་ནི། །ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའི་
 ཁམས་མི་གཅིག་སྟེ། །ནམ་མཁའ་ནི་མི་བསྐྱེབས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་ཟག་མེད་ཡིན་ཞིང་།
 །ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་རོ་བོ་གཟུགས་དང་ཁ་སྒྲིའི་བྱ་ག་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲུང་བ་དང་སྒྲུན་
 པ་གང་རུང་གི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཐོགས་བཅས་གཞན་གྱི་ཉི་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཞིག་ལ་
 །འདོད་དོ། །ལོ་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་སྦྲ་བ་ནམ་མཁའི་ཁམས་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་པ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་
 མ་རངས་པའི་ཆེག་ཡིན་ཏེ། །སྒྲིབ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་པ་ནམ་མཁའ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཅམ་
 དང་། །ཐོགས་མེད་ཉི་འཁོར་ཡིན་ཞེས་འདོད་དོ། །ཞེས་འཆད་པར། བྱ་ག་ནམ་མཁའི་ཁམས་
 ཞེས་བྱ། །སྒྲུང་དང་སྒྲུན་པ་དག་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྦྲ་བ་ན་
 རེ། །ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་གཉིས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། །འདུས་མ་བྱས་ལ་བྱེ་ནང་མི་
 རུང་ལ། །ནམ་མཁའི་ཁམས་ལ་བྱེ་ནང་གཉིས་བཤད། །ནམ་མཁའ་ཟག་མེད་ཡིན་པས་སྤང་མི་
 རུང་ལ་ནམ་མཁའི་ཁམས་སྤངས་པར་ཡང་བཤད། །ས་སོགས་ལྟར་སྦྱེས་བྱའི་ཉི་བར་ལེན་པའི་
 གདགས་གཞིར་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་ཟེར། །ཁམས་རེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
 ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། །སྐབས་འདིའི་ཁམས་དུག་ལ་འཁོར་བར་ཉིང་མཆམས་སྒྱུར་བའི་ས་
 བོན་ཞིག་དགོས་པས། །ཟག་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་སྤེད་པ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་པས་མི་རུང་ལ། །ཟག་
 བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་སྐབས་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་འཆད་
 པར། །ཟག་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །རྣམ་ཤེས་ཁམས་ཡིན་སྟེ་བའི་རྟེན། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིའི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གཉིས་ནི་ཁམས་རེ་གཉིས་
ཀྱི་དྲུག་ཆོན་གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་འཆད་བྱེད་ཡིན་ཀྱི་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་
འཆད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཁམས་ཀྱི་ནམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ། གཉིས་ཆོན་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། གསུམ་ཆོན་
ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། བཙེ་མ་བཙེ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། བྱུང་པ་གཞུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། བྱུང་
སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། ལྷ་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ལ། བསྟན་ཏུ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། རྒྱ་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་
ན། ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལས་བསྟན་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་དུ། མེད་པ་ནི་དུ་ཞེ་ན། བཙེ་བརྒྱད་
ཀྱི་ནང་ནས་བསྟན་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་གཅིག་ཕུ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་
དུ་བསྟན་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྟན་ཡོད་འདིར་ནི་གཞུགས་གཅིག་ཕུ། །ཞེས་སོ། །ལྷག་མ་བཙུ་
བདུན་ནི་བསྟན་མེད་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་གཞུགས་ཅན་བཙུ་ཐོགས་བཙེ་ཡིན་
ཏེ། རང་གི་གོ་སར་གཞུགས་ཅན་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པས་ན་བསྐྱེབས་པའི་ཐོགས་
བཙེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོགས་དང་བཙེ་པ་གཞུགས་ཅན་བཙུ། །ཞེས་སོ། །ལྷག་མ་བརྒྱད་ནི་
ཐོགས་མེད་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེབས་པའི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོགས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ།
བསྐྱེབས་པའི་ཐོགས་པ་དང་། ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་གསུམ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། གཞུགས་ཅན་བཙུ་ལྷ་ཕུ་ཡིན་ཏེ། བཤད་ཅིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
དབང་པོ་ལྷ་ལྷ་ཕུ་སྟེ། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་འབྱུང་པ་ལ་དེ་ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་ཞེས་
བཤད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སེམས་སེམས་བྱུང་ནམས་ཡིན་ནོ། །མིག་གཅིག་ཕུ་ལའང་དུ་
མ་ཡོད་དེ། ཅུ་ལ་ཐོགས་ལ་སྐམ་ལ་མི་ཐོགས་པ་དང་། སྐམ་ལ་ཐོགས་ལ་ཅུ་ལ་མི་ཐོགས་པ་

དང་། གཉིས་ཀར་ཐོགས་པ་དང་། གཉིས་ཀར་མི་ཐོགས་པ་དང་། ཉིན་མོ་ཐོགས་ལ་མཚན་མོ་
 མི་ཐོགས་པ་དང་། དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་དང་། གཉིས་ཀར་ཐོགས་པ་དང་། གཉིས་ཀར་མི་ཐོགས་པ་
 ཉེ་མུ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི། ཉའི་མིག་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་མི་པལ་ཆར་གྱི་མིག་
 ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཆུ་མིན་གྱིས་པ་གསོད་དང་སྤལ་པའི་མིག་ལྟ་བུ་དང་། བཞི་པ་ནི་གཉིད་
 ལོག་པའི་དུས་གྱི་མིག་དང་། མངལ་དུ་འཆི་བའི་མིག་ལྟ་བུ་དང་། ལྷ་པ་ནི། མི་པལ་ཆར་གྱི་མིག་
 ལྟ་བུ་དང་། དུག་པ་ནི། དུག་པ་དང་པ་བང་(མང)གི་མིག་ལྟ་བུ་དང་། བདུན་པ་ནི་གྲང་དང་གྱི་
 པ་དང་གྱི་རྩ་མ་གསུམ་གྱི་མིག་ལྟ་བུ་དང་། བརྒྱད་པ་ནི། གཉིད་དང་སྒྲོམས་འདུག་གི་དུས་གྱི་
 མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། དུལ་ལ་ཐོགས་བཅས་དང་། བསྐྱེབས་པ་ལ་ཐོགས་བཅས་གཉིས་
 ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། དུལ་ལ་ཐོགས་པ་ཡིན་ལ་བསྐྱེབས་པའི་ཐོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་མུ་སེམས་
 དང་སེམས་བྱང་རྣམས་དང་། དུལ་ལ་ཐོགས་བཅས་མིན་ལ་བསྐྱེབས་པའི་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པ་
 དུལ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། དུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལྷན་མིན་
 རྣམས་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི་དེ་གཉིས་
 ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་དུལ་ལ་ཐོགས་པ་དང་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་དོན་
 གཅིག་གམ་ཞེ་ན་མུ་གསུམ་ཡོད་དེ། དམིགས་པར་ཐོགས་ལ་དུལ་ལ་མ་ཐོགས་པ་མེད་པས་
 མུ་གསུམ་ལས་མི་འོང་ལ། དུལ་ལ་ཐོགས་ལ་དམིགས་པ་ལ་མ་ཐོགས་པ་ནི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་
 དང་། གཉིས་ཀར་ཐོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱང་མཐའ་དག་དང་། གཉིས་ཀར་མི་ཐོགས་པ་
 ནི་དུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དང་།
 ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་དགེ་མི་དགེ་གང་
 རུང་དུ་ལུང་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལས་གཟུགས་སྤྱོད་
 གཉིས་མ་གཉོགས་པའི་ལྷག་མ་དབང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། དི་རོ་རིག་བྱ་སྟེ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལུང་མ་བསྟན་བརྒྱད་དེ་དག་ཉིད། །གཟུགས་སྤྲུལ་གཏོགས་ ཞེས་སོ། །བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལས་
གཞན་པའི་ཁམས་ལྷག་མ་བཅུ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཀ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ནང་
ཚན་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་མ་ཆགས་པ་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་དགེ་བ་དང་ཆགས་སོགས་
དང་མཚུངས་ལྡན་མི་དགེ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བདུན་ལུང་མ་བསྟན་དང་།
ཆོས་ཁམས་ལ་ཡང་མ་ཆགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ་ལྟ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་
ཆོར་སོགས་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་དང་། དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སྐྱེ་བ་སོགས་དང་རྣམ་
རིག་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཀུན་སྒྲོང་གི་དགེ་བ་དང་། འགོག་བདེན་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཡང་ཡོད།
དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཁམས་ལ་དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་ཆགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་དང་། ཆོར་
སོགས་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་དེ་དང་། །དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་སྐྱེ་བ་སོགས་རྣམ་རིག་
མ་ཡིན་པ་ཀུན་སྒྲོང་གི་མི་དགེ་བ་དང་། དེ་གཉིས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བདུན་དང་། ཆོས་
ཁམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་མ་བསྟན་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་
བསྐྱངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་གཟུགས་སྤྲུལ་ལ་དགེ་སོགས་གསུམ་ཀ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཞན་
རྣམ་གསུམ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལས་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་རི་ལྟར་
ཡོད་ཅེ་ན། འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་འདོད་པའི་སྤྱེད་པས་
བདག་གིར་བྱས་པ་དང་མ་བྱལ་བའི་སྤྱིར། འདོད་ཁམས་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་
སོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། དེར་སྐྱེ་བ་ལ་ཁམ་ཟས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྱལ་
དགོས་པས་རི་རོ་གཉིས་དང་སྒྲ་ལྟའི་རྣམ་ཤེས་བཞི་མེད་ལ། གཟུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་
བྱལ་བས་དེ་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་ཁམས་ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་བཅུ་བཞི་འོ། །རྩི་དང་རོ་དང་སྒྲ་དང་ནི། །ལྷེ་ཡི་རྣམ་ཤེས་ཁམས་མ་
གཏོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གཟུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པ་ཡིད་དང་ཆོས་ཁམས་དང་

ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་བལ་བ་ཁོ་ན་དེར་སྐྱེ་བས་ན་
གཟུགས་ཅན་བཅུ་མེད་ལ། རྟེན་དབང་པོ་ལྟ་དང་དམིགས་པ་ཡུལ་ལྟ་མེད་པས་ནམ་ཤེས་ལྟ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གཟུགས་མེད་གཏོགས་པ་ཡིད་དང་ནི། །ཆོས་དང་ཡིད་
ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཁམས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས། རྟོག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས། དམིགས་པ་
དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཡིད་དང་ནམ་ཤེས་དང་ཆོས་
ཁམས་ཏེ་གསུམ་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡིད་དང་ནམ་ཤེས་ལ་
ལམ་བདེན་དུ་གཏོགས་པ་ཟག་མེད་དང་། མ་གཏོགས་པ་ཟག་བཅས་དང་། ཆོས་ཁམས་ལ་ལམ་
བདེན་དུ་གཏོགས་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ནམས་ཟག་མེད་དང་། འདུས་བྱས་ནམས་ཟག་
བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་
བཅུ་དང་། དབང་པོའི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལྟ་སྟེ་བཙུ་ལྟ་ནམས་ནི་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ།
སྒོ་མ་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ནམས་ནི་ཟག་བཅས་སོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཅོད་སྤྱོད་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྒོ་ལྟའི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་
ཁམས་ལྟ་པོ་ཡང་རྒྱན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྟོག་པ་དང་དཔྱེད་པ་གཉིས་ཀ་དང་བཅས་ཏེ། དེ་
ནམས་ཁ་ཕྱིར་བལྟས་ཀྱི་ཅིང་ཞིབ་ཀྱི་རྟོག་དཔྱེད་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྟན་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པར། རྟོག་དང་དཔྱེད་དང་བཅས་པ་ནི། །ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལྟ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བེའི་སྒྲ་ནི་ངས་བཟུང་གི་ཆོག་ཡིན་ནོ། །ཁམས་ཐ་མ་ཡིད་དང་ཆོས་དང་
ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ལ་རྟོག་བཅས་དཔྱེད་བཅས་དང་། རྟོག་མེད་དཔྱེད་བཅས་
དང་། རྟོག་མེད་དཔྱེད་མེད་གསུམ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་རྟོག་དཔྱེད་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཐ་
མ་གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བའི་ཡིད་དང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་
དང་། རྟོག་དཔྱེད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་མཚུངས་ལྟན་ནམས་ནི་རྟོག་བཅས་དཔྱེད་

བཅས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱང་པར་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ནི་རྟོག་
མེད་དཔྱོད་བཅས་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་དང་། ལྷག་མ་
གཟུགས་ཅན་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀ་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
ཐ་མ་གསུམ་ནི་རྣམ་གསུམ་མོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གཉིས་ཀ་སྤངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
དེས་ན་ངོ་བོ་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཀྱང་རྟོག་བཅས་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། རྟོག་པ་ནི་རྟོག་པ་གཉིས་པ་
དང་མཚུངས་པར་མི་ལྷན་པས་རྟོག་བཅས་མིན་ལ། དཔྱོད་པ་ཅན་དང་བཅས་པའི་བྱིར། དེས་
དཔྱོད་པ་ལ་ཡང་རིགས་འདྲ།

གཉིས་པ་ཅོད་སྤོང་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྒོ་ལྷའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྟོག་བཅས་ཡིན་ན། མདོ་
ལས། དགེ་སྤོང་དག་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སྒོན་པོ་ཤེས་ཀྱི། སྒོན་པོའི་སྒྲུལ་དུ་ནི་མ་ཡིན་
ན་ཞེས་རྟོག་བྱལ་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བྱེ་སྒྲན་རེ། སྒོན་དེ་མི་འཇུག་སྟེ། སྒྱིར་རྟོག་
པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། དེས་རྟོག་གི་རྟོག་པ་དང་། རྗེས་སྤྲོད་ཀྱི་རྟོག་པ་གསུམ་ཡོད་
པར་གྲགས་པ་ལས་འདི་ལྷ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་བཅས་ཡིན་ཀྱང་དེས་རྟོག་དང་རྗེས་སྤྲོད་ཀྱི་རྟོག་
པ་མེད་པས་མདོ་ལས་རྟོག་བྱལ་དུ་གསུངས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རྟ་རྒྱུང་པ་གཅིག་ལས་མེད་
པས་རྒྱུང་པའི་བྱ་བ་མི་རྣམས་པ་ལ་རྒྱུང་མེད་ཟེར་བ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཅིག་ལས་
མེད་པ་ལ་ཡང་དེས་པར་རྟོག་པར་དང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་མེད་པས་རྟོག་མེད་དུ་གསུངས་པའི་
བྱིར། དེས་པར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་གི་གྲོགས་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ།
གཡེང་བ་རྗེས་སྐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ། ངོ་བོ་ཤེས་རབ་རང་ཡུལ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་
རྟོགས་པ་གཅིག་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། སྤྲོད་རྟོག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་
མཚུངས་པར་ལྷན་པ། མཉམ་རྗེས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་བ། ངོ་བོ་སྤྲོད་ཤེས་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར།
ཞེས་འཆད་པར། དེས་པར་རྟོག་དང་རྗེས་སྤྲོད་པའི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་རྣམ་མི་རྟོག་། དེ་དག་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཡེང་། །ཡིད་ཀྱི་སྤྲོད་པ་ཐམས་ཅད་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟོག་པ་

གསུམ་གྱུ་མཐའ་གོང་མས་ཀྱང་འདོད་དེ། དབྱས་མཐའ་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ནི།
།སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་དམིགས་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། ཁམས་བཙུག་ལ་
དམིགས་བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། ཆོས་ཁམས་
ཀྱི་བྱེད་སེམས་བྱུང་རྣམས་དམིགས་བཅས་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་བཅུ་དང་། ཆོས་
ཁམས་ཀྱི་བྱེད་འདུས་མ་བྱས་ཏེ་ཁམས་བྱེད་དང་བཅུ་གཅིག་དམིགས་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
དམིགས་བཅས་སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་བྱེད་ཀྱང་ ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་ཟེན་མ་ཟེན་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། འབྱུང་བ་འབྱུང་གྱུར་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
བ་དང་། བསགས་མ་བསགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
བ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཁམས་བཙུག་ལ་ཟེན་མ་ཟེན་གཉིས་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་ཁམས་
བདུན། ཆོས་ཁམས་དང་བཙུག་པོ་དེ་དག་རྣམས་དང་། སྐྱ་སྟེ་ཁམས་དགུ་ནི་མ་ཟེན་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་ཟེན་དགུ། །བཙུག་པོ་དེ་དག་རྣམས་དང་སྐྱ། །ཞེས་སོ། །ལྷག་མ་དགུ་ལ་ཟེན་མ་ཟེན་
གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དགུ་པོ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟེན་
མ་ཟེན་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་རྟོན་དབང་པོས་བྱུང་བ་ནི་ཟེན་པ་དང་། དབང་པོས་མ་བྱུང་
བ་ནི་མ་ཟེན་པར་འཛོག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་བཙུག་པོ་དེ་དག་ལས་རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་
གཉིས་ཡོད་དེ། ས་སོགས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། འཇམ་རྩལ་སོགས་འབྱུང་གྱུར་ཀྱི་རེག་བྱ་བདུན་
ཡོད་པའི་བྱིར། རེག་བྱ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་སོ། །ཁམས་བཙུག་པོ་དེ་དག་ལས་
འབྱུང་གྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཁམས་དགུ་དང་། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་
སྟོགས་གཅིག་རྣམ་པར་རེག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་
པར། ལྷག་མ་གཟུགས་ཅན་དགུ་པོ་ནི། །འབྱུང་གྱུར་ཆོས་ཁམས་སྟོགས་གཅིག་ཀྱང་། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁམས་བཙུག་པ་ལས་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་
 དེ། རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཁམས་དང་། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་ཏེ་བརྒྱད་
 རི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་བཙུན་པ་སངས་རྒྱུ་ལྷ་ན་རེ།
 གླེ་མཆེད་བཙུན་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར། དེ་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་འདི་
 དག་བཞི་སྟེ། ཞེས་གངས་ངེས་བཟུང་སྟོས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་སྤྱོད་སྟོས་
 བཞི། མིག་སྟོན་བཞིའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། སྤྱོད་སྟོན་མིག་སྟོན་ཀྱི་རིག་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། མདོ་ལས། དག་སྟོང་དག་མིག་ཀྱི་ནང་གི་གླེ་མཆེད་
 དེ། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། གཟུགས་དྲངས་པ། གཟུགས་ཅན་བསྟན་དུ་མེད་
 ལ། མཐོག་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོན་པ་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
 འོ་ན། མདོ་ལས། གང་མིག་གི་ཤིང་གོང་བྱ་ལ་སྤྱོད་སྟོན་མཐོང་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། མིག་དང་ངོ་སོ་ཐ་མི་དད་པའི་དབང་རྟེན་ཁོག་
 པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཁམས་བཙུག་པ་ལས་བསགས་མ་བསགས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་དེ།
 གཟུགས་ཅན་བཙུན་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་སྟོན་པས་ན་བསགས་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་
 དང་། ཆོས་ཁམས་དང་བརྒྱུད་མ་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་བཙུན་ཀྱི་བསགས་
 པའོ། །ཞེས་སོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རྣམས་རྩལ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྩལ་མཐོང་དང་། བསགས་རྩལ་ནི་
 དེ་ལས་ཆེ་བ་ཡིན་ཟེར། དེ་མི་འཐད་དེ། བསགས་རྩལ་སྤྱོད་སྟོན་ཀྱི་རྩལ་མཐོང་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རང་འགྲེལ་ལས། ཐམས་ཅད་པས་སྤྱོད་སྟོན་ཀྱི་བསགས་པའི་རྩལ་སྤྱོད་སྟོན་
 ཅས་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་ཆེས་རྩལ་བ་ནི་མི་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཁམས་བཙུག་པ་ལས་པོ་དེ་དག་ལས་གཙོད་བྱེད་དང་གཙོད་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་
 བྱེད་པར་ཡོད་དེ། གཙོད་བྱེད་སྟེ་དེ་དང་གཙོད་བྱ་གིང་ལ་སྟོན་པ་དེ་དག་ཉིད་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་

ཁམས་གསུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་འཛོགས་པ་གང་ཞིག །ཁམས་ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་
ལ་གཙོད་བྱེད་དང་གཙོད་བྱ་བཞི་ལ་ཉུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསགས་པའི་རྒྱན་
འབྲེལ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་སྟེ། རྒྱན་འབྲེལ་བ་རྣམས་པར་བྱེ་བ་བཅད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་ལ་རྒྱན་མེད་ཅིང་ཕྱི་རོལ་ཞེས་པས་ནང་གི་ཁམས་བཅུ་གཉིས་མ་
ཡིན་པར་གྲུབ་ཅིང་དེ་དག་ལ་གཙོད་བྱེད་དང་གཙོད་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབང་པོ་ལྷ་
འོད་ལྟར་དྲངས་ཤིང་ཐོགས་མེད་བརྒྱད་ནི་བསགས་པར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
གཙོད་བྱེད་གཙོད་པར་བྱ་བ་ཉིད། །ཕྱི་རོལ་གྱི་ནི་ཁམས་བཞི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཁམས་
བཙོ་བརྒྱད་ལས་བསྐྱེད་བྱ་དང་འཇལ་བྱའི་བྱ་དང་པར་ཡོད་དེ། གཙོད་བྱ་གཙོད་བྱེད་གསུགས་
དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་ལ་བཞག་པ་བཞི་ལ་ཉུ་བསྐྱེད་བྱ་བྱད་ཤིང་དང་འཇལ་བྱེད་སྤང་ཡང་ཕྱི་རོལ་
གྱི་ཁམས་བཞི་ལ་འཛོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་བཞི་བསྐྱེད་བྱ་འཇལ་བྱེད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས། སྐྱེད་བྱེད་དང་འཇལ་བྱེད་ལ་མི་མཐུན་པར་སྤྱོད་སྟེ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་མེ་དང་ཅི་དྲག་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཅིང་ཁམས་བཞི་པ་སྤྱིར་ཐལ་བ་སོགས་པར་
འགྱུར་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་བྱ་ཡང་ཡིན་ལ་ལན་ཚུ་སོགས་འཇལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་
པ་ནི་སྤང་མགོ་དམའ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བཞི་པོ་དེ་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་ལ་འཇལ་
བྱ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཅིང་། ལ་ལ་ན་རེ། མེ་ཁོ་ན་སྐྱེད་བྱེད་དང་ཕྱི་བ་ཁོ་ན་གཞལ་བྱ་
ཡིན་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། བསྐྱེད་དང་གཞལ་ལ་མི་མཐུན་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་བྱང་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། བྱང་མ་བྱང་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ཕྱི་ནང་
གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ཉེན་བཅས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང་། སྤང་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་
དབྱེ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་བྱང་བ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། མ་བྱང་བ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་
དང་། དབང་པོ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་མཚུངས་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་

རྒྱ་དང་། རྒྱས་བྱང་དང་། རྒྱ་མཐུན་གྱི་རྒྱ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མིག་སྟགས་ནང་གི་དབང་པོ་
ལྷ་ལ་དགེ་མི་དགེ་རྣམ་སྟོན་ལས་སྦྱེས་པ་ལྷ་ཡོད་དེ། རན་འགྲོའི་མིག་སྟགས་ལྷ་ནི་མི་དགེ་བའི་
རྣམ་སྟོན་ལས་བྱུང་། བདེ་འགྲོའི་མིག་སྟགས་ལྷ་ནི་དགེ་བའི་རྣམ་སྟོན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་
པར་སྟོན་ལས་སྦྱེས་པ་དང་། །ནང་གི་ལྷ། །ཞེས་སོ། །རྣམ་སྟོན་སྦྱེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཡོད་དེ།
རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པས་ན་དེ་ལྟར་དང་། རྣམ་པར་སྟོན་ཟེན་ལས་སྦྱེས་པས་ན་རྣམ་སྟོན་
སྦྱེས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་སྟགས་ནང་གི་དབང་པོ་ལྷ་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཟས་
དང་ཁྱས་བསྐྱུ་མཉེ་སྟགས་ལེགས་སྦྱང་། གཉིད་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བྱུང་པར་དག་གིས་བྱིད་
རྒྱས། དེས་དབང་ཉེན་ཁོག་པ་རྒྱས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་ལས་བྱུང་བ་ནང་གི་ལྷ། །ཞེས་
སོ། །མིག་སྟགས་དབང་པོ་ལྷ་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྤྱོད་པ་ལས་སྦྱེས་པ་འབྱུང་བས་རྒྱ་མཐུན་
ཡོད་ཀྱང་། བྱུང་བ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ནི་མེད་དོ། །སྤྱོད་པ་གཉིས་
པ་སྟགས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྒྱས་པ་དང་། ཐ་མི་དད་པ་ནི་རྒྱས་བྱང་དང་། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་
བ་དང་ཐ་མི་དད་པར་འདུག་པ་ལྷ་བྱའི་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་སྟོན་ལས་
སྦྱེས་པ་མེད་དེ། འདོད་དགུར་སྤྱོད་བྱུང་ཆོག་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་རྣམ་སྟོན་ལས་སྦྱེས་མིན། །ཞེས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། སེམས་བྱུང་དང་བརྒྱད་
ལ་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྣམ་སྟོན་ལས་སྦྱེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་པ་མཉམ་དང་ཀུན་
འགྲོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ནི་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ནི། རྣམ་སྟོན་
ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་རྣམ་སྟོན་སྦྱེས། །སྟགས་པ་མེད་བརྒྱད་ ཅེས་
སོ། །སྤྱོད་པ་གཉིས་པའི་གཞུགས་དེ་རོ་རེག་བྱ་བཞི་ལ་བྱུང་བ་གསུམ་ཀ་ཡོད་དེ། རྒྱས་བྱང་གི་
ཆོགས་པར་ཡོད་པ་རྒྱས་བྱང་། རྣམ་སྟོན་སྦྱེས་ཀྱི་ཆོགས་པར་ཡོད་པ་རྣམ་སྟོན་སྦྱེས་དང་། རྒྱད་
ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་རྣམས་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མ་བྱུང་བ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ནི། ཁམས་བཙུག་གི་ནང་ནས་ཆོས་
 ཁམས་ཀྱི་ཚྭ་གས་གཅིག་རྟག་ཅིང་བརྟན་པའི་རྩ་དང་ལྡན་པའི་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ནི། རྒྱ་
 གསུམ་ཀ་ལས་མ་བྱུང་ཉི། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་བསྐལ་
 ཆོས་བཅོད་དུ་བྱུང་བའི་ཡིད་དང་ཆོས་དང་རྣམ་ཤེས་ཏེ་ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་སྐད་ཅིག་མ་དང་
 པོའི་ཆོག་པ་པ་ན་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཚྭ་དུ་མ་སོང་
 བས་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྩ་དང་ལྡན་ཅིག་ཐ་མ་གསུམ། །སྐད་ཅིག་མ་
 ཉི་ ཞེས་སོ། །དེས་ནི་ཤུགས་ལ་ཁམས་ལྷག་མའི་འདུས་བྱས་ལ་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བས་བྱབ་
 པར་བསྟན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། འདུས་བྱས་གཞན་ནི་རྒྱ་མཐུན་པ་ལས་མ་བྱུང་བ་འགའ་ཡང་
 མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མིག་དང་མིག་ཤེས་ཐོབ་ཚུལ་དང་ལྡན་ཚུལ་ལ་བཞི་བཞི་སོགས་དུ་མ་
 ཡོད་དེ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཐོབ་ཚུལ་བཞི་དང་ལྡན་ཚུལ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཐོབ་ཚུལ་བཞི་
 ཡོད་དེ། སོ་སོར་མིག་སྒར་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཐོབ་ལ་མིག་ཤེས་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་དང་། མིག་
 ཤེས་མ་ཐོབ་པ་ལས་ཐོབ་ལ་མིག་དེ་ལྟར་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ལྡན་ཅིག་ཐོབ་པ་
 དང་། ཡང་སྐྱས་དེ་གཉིས་མ་ཐོབ་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། འདོད་ཁམས་ན་
 རིམ་གྱིས་དབང་པོ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ནས་འཕོས་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་
 ཡན་ཆད་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་ནས་བསམ་གཏན་
 གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་ནས་མིག་ཤེས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་
 སོགས་ནས་འོག་མར་སྐྱེས་ཆེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་མིག་ཤེས་གསར་ཐོབ་དང་མིག་
 ནི་སྒར་ནས་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་ནས་འདོད་ཁམས་དང་ཆངས་
 པའི་འཛིག་རྟན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་བར་དོའི་དུས་ནས་མིག་དང་མིག་ཤེས་ལྡན་ཅིག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 བཞི་པ་ཡོད་དེ། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ནས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་དང་གཟུགས་མེད་ནས་

གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཚུལ་བཞི་ཡོད་དེ། མིག་དང་ལྷན་ལ་མིག་
ཤེས་མི་ལྷན་པ་དང་། མིག་མི་ལྷན་ལ་མིག་ཤེས་ལྷན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལྷན་པ་དང་། གཉིས་
ཀ་མི་ལྷན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་སྤྱི་མ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་ལ་མིག་
ཤེས་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། འདོད་ཁམས་སུ་མིག་མ་ཐོབ་
པ་དཔུས་ཡོང་ངམ་མེར་མེར་པོ་ལྟ་བུ་དང་། མིག་ཉམས་པའི་མིའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་ཤེས་སྤར་བར་
དོའི་དུས་ནས་ལྷན་ཟེན་ཅིང་མ་འོངས་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། གང་སྟེལ་ལས།
གསུམ་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་མིག་ཐོབ་པ་དང་མ་ཉམས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་དང་
ལྷན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྤར་ལྟ་བུ། མིག་དང་མིག་ཤེས་ཡུལ་གསུམ་
ལ་ས་མཚུངས་བཤད་ཟེན་རྟོ། །ཞེས་འཆད་པར། མིག་དང་ནི། རྣམ་ཤེས་ཁམས་དག་སོ་སོ་
དང་། །ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡང་འཐོབ་པ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱི་ནང་གི་བྱུང་པར་ནི། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་སྤྱི་ནང་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ།
ནང་གི་ཁམས་རྟེན་དབང་པོ་དུག་དང་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་དུག་དང་བརྟེན་གཉིས་ཡིན་ལ། ཕྱིའི་
ཁམས་ནི་བརྟེན་གཉིས་པོ་དེར་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནང་
གི་བརྟེན་གཉིས་གཟུགས་ལ་སོགས། །མ་གཏོགས་ ཞེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། བདག་མེད་ན་སྤྱི་ནང་རི་
ལྟར་ཞེ་ན། ལས་འབྲས་ལ་སྤྱོད་པའི་བདག་ཡོད་དེ། སེམས་ནི་ངར་འཛིན་གྱིས་ང་ཞེས་འཛིན་
པའི་དམིགས་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་སྟེ། རང་འབྲེལ་ལས། སེམས་ནི་ངར་འཛིན་པའི་རྟེན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཅེས་ཉེ་བར་འདོགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རྟེན་བཅས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ནི། ཆོས་ཞེས་བྱ་བའི་ཁམས་ནི་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟེན་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེས་ཟེན་པའམ་སྐྱེ་
བའི་ཆོས་ཅན་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་་
པ་མཐའ་ཡས་པ་མ་སྐྱེས་པའམ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཁམས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཞེས་

བྱ་བ་ནི། །རྟེན་པ་དང་བཅས་ ཞེས་སོ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་རྟེན་བཅས་
 དང་དེ་མཚུངས་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་རང་གི་ལས་བྱེད་མི་བྱེད་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།
 ཁྱབ་སྟེ། ཁམས་གང་ཞིག །རང་གི་ལས་བྱེད་པ་རྟེན་བཅས་དང་། དེ་གང་ཞིག །རང་གི་ལས་
 མི་བྱེད་པ་དེ་མཚུངས་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་གི་ལས་བྱེད་པའི་དོན་ཡོད་དེ། དུལ་དབང་རྣམ་
 ཞེས་གསུམ་པན་ཚུན་བརྟེན་བཅས་འབྲུད་པར་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་
 བ་དབང་པོ་མིག་གིས་ལྟ་བ་དང་ན་བས་ཉན་པ་སོགས་དང་རྣམ་ཞེས་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཞེས་པ་
 དང་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་ཞེས་དེ་དག་གི་ཡུལ་དུ་གཏོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 ཞེས་འཆད་པར། ལྷག་མ་ནི། །དེ་དང་མཚུངས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན། །གང་ཞིག་རང་གི་ལས་མི་
 བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་བ་སྤང་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། མིག་སོགས་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་དང་།
 ཡང་སྤྲས་བསྤྲས་པའི་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཞེས་པའི་ཁམས་ལྷ་སྟོན་སྤང་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་གང་
 ཞིག །མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། བརྒྱ་ནི་སྟོན་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན། །ལྷ་ཡང་ ཞེས་སོ། །ཁམས་
 ཐ་མ་ཡིད་དང་ཆོས་དང་རྣམ་པར་ཞེས་པའི་ཁམས་གསུམ་ལ་མཐོང་སྤང་དང་སྟོན་སྤང་དང་།
 སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ཀ་ཡོད་དེ། སྤ་རྒྱས་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བརྒྱད་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་
 པ་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ཐོབ་པ་དང་བཅས་པ་མཐོང་སྤང་དང་། ཟག་བཅས་
 ལྷག་མ་རྣམས་སྟོན་སྤང་ཡིན་ལ། ཟག་མེད་རྣམས་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐ་མ་གསུམ་རྣམ་
 གསུམ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་གནས་མ་བྱ་བ་ན་རེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ངན་སོང་བའི་ལུས་ངག་གི་
 ལས་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པ་ན་འགག་པའི་བྱིར། མདོ་ལས།
 རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་འགགས་སོ། །ཞེས་དང་། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ལོག་པར་མི་
 ལྷང་བའི་ཆོས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་བེད། དེ་འགོག་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན།
 མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་

བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སོ་སྐྱེ་ཡང་ཡོད་པས་ཉོན་མོངས་
 ཅན་མིན་ཅིང་། དགེ་ཅ་ཆད་པའི་དེ་ཡོད་པས་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་མཐོང་སྤང་མིན། །ཞེས་སོ། །ངན་སོང་དུ་འཕྱེད་ཀྱི་ལུས་ངག་
 གི་ལས་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཡིད་ཀྱི་
 སྐྱེ་མཆེད་མ་ཡིན་པའི་དབང་པོ་ལྷ་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤེས་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་ཆོས་ཅན།
 མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་ལ་དངོས་དང་བརྟུན་པས་ལོག་ཁྱབས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཟུགས་མིན་རྟག་པ་མིན་སྐྱེས་མིན། །ཞེས་སོ། །

རྟག་པ་ལྷ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། ལྷ་བ་ཡིན་མིན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དང་། རྣམ་ཤེས་
 ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཚུལ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དང་། རྟག་མི་རྟག་གི་སྒྲོ་ནས་དང་། དབང་པོ་ཡིན་མིན་ཀྱི་སྒྲོ་
 རྣམ་དབྱེ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། ལྷ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། མིག་ལྷ་བར་སྦྱབ་པ་དང་། དབང་པོའི་
 བྱུང་ཆོས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁམས་བཙོ་བརྟུན་ལ་ལྷ་བ་དང་ལྷ་མིན་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་
 དེ། མིག་དང་འཇིག་ལྷ་མཐར་ལྷ་ལོག་ལྷ་གསུམ་དང་ལྷ་བ་མཆོག་འཇིག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སམ་
 བརྟུལ་ཁྱབས་མཆོག་འཇིག་གཉིས་ཏེ་ལྷ་བ་ལྷ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་དང་
 སྒྲོ་བ་པའི་ལྷ་བ་དང་མི་སྒྲོ་བ་པའི་ལྷ་བ་སྟེ་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་ལྷ་བ་
 རྣམ་པ་བརྟུན་ནི་ལྷ་བ་ཡིན་ལ། ལྷ་ག་མ་ཕྱེད་དང་བརྟུན་བདུན་པོ་རྣམས་ལྷ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 །ཞེས་འཆད་པར། མིག་དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཕྱོགས་ནི། །ལྷ་བ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པ་བརྟུན། །ཅེས་
 གསུངས། དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ལྷ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སྒྲོ་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་
 པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་རྟོག་མིང་དོན་འཇིག་པའི་རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 །ཞེས་འཆད་པར། རྣམ་ཤེས་ལྷ་དང་མཚུངས་སྐྱེས་སྒྲོ། །དེས་རྟོག་མེད་ཕྱིར་ལྷ་མ་ཡིན། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་ལ་དེས་རྟོག་མེད་པའི་ཕྱིར་ངེ་ལྷར་ལྷ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། མིག་གིས་

གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་ ཞེས་
སོ། །མིག་ཡིན་ན་གཟུགས་མཐོང་བས་མ་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། མིག་ལ་རྟེན་བཅས་
དེ་མཚུངས་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་རྟེན་པ་དང་བཅས་པའི་མིག་ཁོ་ནས་མཐོང་ལ། དེ་དང་
མཚུངས་པས་ནི་མི་མཐོང་སྟེ། མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་གྲོགས་སུ་རྣམ་ཤེས་ངེས་པར་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟེན་བཅས། །ཞེས་སོ། །འོ་ན། མིག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནས་
མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མིག་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནས་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟ་ན་རྣམ་ཤེས་ནི་ཐོགས་མེད་ཡིན་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་ཡང་མཐོང་
དགོས་པ་ལ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ནི་སྟོབ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་པ་མ་རངས་པའི་
ཆོག་ཡིན་ཏེ། མིག་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པས་མི་མཐོང་ན་མཆིང་བུ་དང་ལྟང་འཆིང་དང་ཤེས་དང་
ཚུ་དག་གིས་བར་དུ་ཆོད་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་སྟོན་འཇུག་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཡིན་
ཏེ། གང་སྤང་བ་ལ་གོགས་མེད་ན་བར་དུ་ཆོད་པ་དང་བསྐྱེད་སྤང་གིས་སྟོང་ལ། གོགས་
ཡོད་ན་མི་སྟོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན། །གང་ཕྱིར་བར་
དུ་ཆོད་པ་ཡི། །གཟུགས་ནི་མཐོང་བ་མིན་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན། དུལ་གཟུགས་དེ་
མིག་གཅིག་གིས་མཐོང་ངམ་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་ཞེ་ན། མིག་གཉིས་ཀ་དག་གིས་ཀྱང་གཟུགས་
མཐོང་སྟེ། མིག་གཅིག་གིས་བལྟས་པ་ལས་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་པས་གསལ་བར་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མིག་ནི་གཉིས་ཀ་དག་གིས་ཀྱང་། །མཐོང་སྟེ་གསལ་བར་མཐོང་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་གསུངས། གལ་ཏེ་མིག་གཉིས་ཡོད་པས་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སྟོན་མེད་དེ། རྟེན་དབང་པོ་སོ་སོར་ཆད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་གཟུགས་ཅན་མིན་པས་དུལ་ན་མི་
གནས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བྱད་ཆོས་ལ། དབང་པོས་དུལ་སྟོན་ཚུལ། དབང་པོ་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ། ས་
གར་གཏོགས་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མིག་དང་ཡིད་དང་ན་བ་གསུམ་ཆོས་ཅན། དུལ་

དང་མ་སྐད་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཐག་རིང་པོ་ནས་གཟུགས་མཐོང་། རྣ་བས་
 རྒྱང་རིང་པོའི་སྒྲ་ཐོས། ཡིད་ཀྱིས་དུས་གསུམ་ཀ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མིག་
 དང་ཡིད་དང་རྣ་བ་ནི། །ཡུལ་དང་མ་སྐད་ ཅེས་གསུངས། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་དེ་ལས་
 གཞན་དུ་ཡུལ་དང་སྐད་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དང་འདབ་ཆགས་པའི་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་
 ལྷོས་པའི་བྱིར། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་རང་དང་ཆེ་རྒྱང་མཉམ་པའི་ཡུལ་འཛིན་པར་འདོད་
 དེ། ལྷ་དབང་གིས་རང་གི་རྩལ་དང་མཉམ་པའི་བྱིའི་རྩལ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལའང་
 འདྲ་བའི་བྱིར། མིག་རྣ་གཉིས་ནི་ཡུལ་ཆེ་རྒྱང་མ་དེས་ཏེ། དེས་འགའ་ཡུལ་ཆེ་བའི་སོགས་དང་།
 དེས་འགའ་སྒྲ་ཅེ་སོགས་འཛིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གསུམ་གཞན་དུ། །ལྷ་ལ་སོགས་པ་
 གསུམ་གྱིས་ནི། །ཡུལ་ནི་མཉམ་པ་འཛིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ནི།
 རྣ་མ་ཤེས་ཆོགས་དུག་གི་ཐ་མ་ཡིད་ཀྱི་རྣ་བར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོན་དུས་གསུམ་ཀ་
 མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོན་རང་དུས་ན་འདས་པའི་ཡིད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐ་མའི་རྟོན་འདས་ ཞེས་
 སོ། །སྒྲི་ལྷའི་དབང་པོའི་རྣ་མ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། རང་དུས་
 ན་འདས་པ་ཡོད་པར་མ་ཟད་ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་པའི་མིག་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་
 པར། ལྷ་རྣམས་ཀྱི། །དེ་དག་ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་པའང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་ལྷ་བཞི་བཅི་
 རྩལ་ཡོད་དེ་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱ། མིག་ཤེས་སོགས་ལྷ་ཡུལ་དབང་གཉིས་ཀ་ལ་རག་ལས་
 ཀྱང་དབང་པོ་རྟོན་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་ལྷ་གསལ་མི་གསལ་དུ་གྱུར་པ་
 ལས། དེ་ལ་བརྟོན་པའི་རྣ་མ་ཤེས་ཀྱང་གསལ་མི་གསལ་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་དག་གྱུར་པས་
 འགྱུར་ཉིད་བྱིར། །ཞེས་སོ། །མིག་ཤེས་སོགས་ལྷ་ལ་ཡུལ་ལྷའི་སྒྲི་ནས་མིང་མི་འདོགས་པར་
 དབང་པོའི་སྒྲི་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་ལྷ་ནི་མིག་གི་རྣ་མ་ཤེས་སོགས་ཀྱི་
 རང་རང་གི་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྟོན་ཡིན་ལ། ཡུལ་དུག་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དཔེར་ན་རྒྱའི་སྒྲ་དང་ནས་ཀྱི་སྒྲ་གྱུ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར། རྟོན་ནི་མིག་ལ་སོགས་

པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་དག་གིས་ནི་རྣམ་ཤེས་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལུས་གང་ལ་གནས་ནས་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་ཆེ། ལུས་མིག་
གཟུགས་གསུམ་ས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་ལུས་དང་མིག་དང་གཟུགས་གསུམ་ལ་
འདོད་ཁམས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་གྱི་སས་བསྐྱུས་རེ་ཡོད་པས་དེ་གསུམ་ས་ལྟ་བ་
ཅན་དང་། མིག་ཤེས་ནི་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཁོ་ནའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པས་གཉིས་
པ་ཅན་ཡིན་ལ། གོང་མའི་ལུས་ལ་རང་ས་དང་གོང་སའི་མིག་རྟེན་དུ་རུང་ཡང་འོག་མའི་མིག་
བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་འོག་མའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱས་གོང་སའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱེན་ཤིང་། གོང་
སར་འོག་སའི་དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་བུང་གི་རྒྱ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་
མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །འོག་མའི་མིག་གི་རང་ས་དང་འོག་སའི་གཟུགས་འཛིན་གྱང་གོང་སའི་
གཟུགས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་སའི་གཟུགས་དྲངས་ཤིང་སྤྲ་བས་མཐོང་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།
མིག་གིས་གོང་མའི་གཟུགས་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ས་གོང་མའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའང་འོག་མའི་
མིག་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྟེན་དང་ལྟན་ཅིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་་
པའང་ ཞེས་སོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེས་རང་ས་འོག་ས་
གོང་ས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཆེ། འདོད་པ་ནས་བཞི་པའི་གཟུགས་གྱི་བར་ལྟ་དང་། གསུམ་པའི་མིག་ལ་
བརྟེན་པའི་ཆེ་གསུམ་པ་མན་ཆད་གྱི་ཡུལ་བཞི་དང་། གཉིས་པའི་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཆེ་གསུམ་
དང་། དང་པོའི་མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཆེ་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཟུགས་གཉིས་ཀ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡི་གཟུགས། །ཞེས་སོ། །དེར་མ་བཟད་ལུས་ཀྱི་འང་ཡུལ་གཟུགས་དང་རྣམ་
ཤེས་གཉིས་རང་ས་འོག་ས་གོང་ས་གསུམ་ཀ་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་རྒྱས་པའི་
ཕྱིར། ལུས་ཀྱི་འང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་སོ། །མིག་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན་བ་

ལའང་རིགས་འགྲེ་སྟེ། ལུས་ལ་འོག་མའི་རྒྱ་མ་ཡིན། །རྒྱ་བས་གོང་མའི་སྒྲ་མ་ཡིན། །རྒྱ་བར་
ཤེས་པའང་དེ་ཡི་སྒྲ། །ཡིད་ཀྱི་འང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
པ་ལྟར་སྒྲུར་བར་བྱའོ། །རྒྱ་བའང་དེ་བཞིན་ ཞེས་སོ། །སྒྲ་ལྟེ་ལུས་གསུམ་གྱི་ལུས་དང་ཡུལ་
དང་རྒྱ་མ་བར་ཤེས་པ་རྒྱ་མས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ས་པ་ཉིད་དམ་ས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
གིས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཆེ་ཡུལ་དང་སྤང་ནས་འཛིན་ལ། བར་ཆོད་པ་དང་། རིང་བའི་དོན་ལ་མི་
འཇུག་པའི་བྱིར། གསུམ་དག་ནི། །ཐམས་ཅད་རང་གི་ས་པ་ཉིད། །ཅེས་སོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུར་
བསྟན་ནས་དམིགས་བསལ་ནི། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཤེས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་བཞི་པའི་བར་
དུ་སྒྲེས་པ་དག་རེག་བྱ་འཛིན་ན། འོག་མ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་པ་དང་། འདོད་པ་དང་དང་
པོར་སྒྲེས་པ་དག་རེག་བྱ་འཛིན་ན་རང་གི་ས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཤེས་འོག་
དང་ནི། །རང་གི་ས་ ཞེས་སོ། །ཡིད་དང་ཆོས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཤེས་དང་། དེའི་རྟེན་ལུས་ནི་
ས་མཚུངས་པར་མ་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་རང་ས་འོག་ས་གོང་ས་གསུམ་གྱི་ས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་
འཆད་པར། ཡིད་མ་ངེས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ལས་ཡུལ་གང་རྒྱ་མ་ཤེས་གང་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཚུལ་ཡོད་དེ། གཞུགས་སོགས་བྱེ་ཡི་ཡུལ་ལྟ་ནི་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཤེས་གཉིས་ཀས་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཁམས་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པས། ཡིད་
ཤེས་གཅིག་ལུས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཤེས་བྱེ་ཡི་ལྟ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ལ་རྟག་མི་རྟག་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་གསུམ་རྟག་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་བྱེད་དང་བཙེ་བརྒྱད་མི་
རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་རྟག་པའོ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ལས་དབང་པོ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱུང་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
ཆོས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་མདོ་ལས་བཤད་པའི་སྟོག་གི་དབང་པོ་དང་། ཆོར་བ་ལྟ་དང་། དད་སོགས་

ལྷ་སྟེ་བརྩ་གཅིག་དང་། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་ཤེས་
ལྷན་པའི་དབང་པོ་གསུམ་གྱི་ཆ་རེ་སྟེ་བརྩ་བཞི་དང་། མིག་སྟོགས་ནང་གི་ཁམས་བརྩ་གཉིས་
པོ་དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ཡིན་ལ། ཁམས་ལྷག་མ་བྱེད་ཁམས་ལྷ་དང་། ཆོས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་ལ་
སྟོགས་པ་དབང་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱེད། ཞེས་འཆད་པར། ཆོས་ཀྱི་བྱེད་དང་གང་དག་ནི། །བརྩ་
གཉིས་ནང་གི་ར་བཤད་དབང་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེད།

༡༡། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་
རིན་པོ་ཆའི་བྱ་གཞིངས་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་
གཉིས་པ་བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་དབང་པོའི་རབ་དབྱེ་ལ། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་།
འདུས་བྱས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱེ་ཚུལ་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་འབྲས་བྱའི་འབྲུང་ཚུལ་གྱི་སློ་ནས་བཤད་པ་གསུམ།
དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང་བྱེ་བྲག་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་ཆོག་
གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་གི་དོན་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་འདུས་བྱས་
དེ། དབང་པོའི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡུལ་ལ་
དབང་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཉེར་གཉིས་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ལས་ཀྱིས་བསྐྱུ་ན་གསུམ་ཡོད་
དེ། མིག་སོགས་རང་གི་དོན་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་། ཆོར་སོགས་ཀྱན་ཉོན་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་།
དད་སོགས་རྣམ་བྱུང་ལ་དབང་བྱེད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྤྱོ་བཤད་ནི། དབང་པོ་
ཉེར་གཉིས་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་གི་ཡུལ་ལ་མཆོག་ཏུ་
དབང་བྱེད་པ་ལ་ལྷག་པའམ་བཅན་པའམ་ཆེ་བས་ན་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། གངས་དེས་དང་། རོ་བོ་དང་། རབ་
དབྱེ་བཞི། དང་པོ་ལ། བྱེ་སྤྱིའི་ལུགས་དང་། སློབ་དཔོན་དང་མདོ་སྤེ་པའི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་
ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་དེ། དེ་ལྷས་ལྷས་བསྐྱུང་
བ་དང་། ལྷས་མཛེས་པ་དང་། རང་འབྲས་མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡུལ་ལ་

དམིགས་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་བཞི་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། མིག་གིས་གནོད་
བྱེད་མཐོང་ནས་བསྐྱེད། རྒྱ་བས་དེ་ཐོས་ནས་བསྐྱེད། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་རང་གི་ཁམ་བས་
ལ་མོངས་སྟོན་པའི་སྟོན་ནས་ལུས་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། བསྐྱེད་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་
སྟེ། དབང་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་ན་མངའ་ལ་མི་ལྡན་ན་མི་མངའ་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ།
དེ་ལུས་རང་རང་གི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་བྱུང་སྟེ། ལྷ་པོ་
དེས་རང་གི་ཡུལ་ལྷ་མཐོང་ཐོས་ཆོར་སྟོང་རེག་པ་ལྷ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
ལྷ་པོ་རྣམས་ནི་དོན་བཞི་ལ། །དབང་བྱེད་ ཅེས་བྱུང་། ཐོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་སྟོག་དབང་ཡིད་
དབང་དང་བཞི་པོ་རྣམས་ནི་རེ་རེ་ཞིང་དོན་གཉིས་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་དེ། ཐོ་དབང་གིས་རང་
ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཐོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་མཆོན་པ་དང་། སྐད་གཟེངས་མཐོ་བ་སོགས་བྱུང་པར་གཉིས་
ལ་དབང་བྱེད། ཐོ་དབང་གིས་རང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཐོར་བྱེ་བྲག་ཏུ་མཆོན་པ་དང་། སྐད་ལྷ་
བ་སོགས་བྱུང་པར་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད། སྟོག་དབང་གིས་རིགས་འདྲ་ལྷ་བྱི་མཆམས་སྟོར་
བ་དང་སྟོག་འཛིན་པ་ལ་དབང་བྱེད། ཡིད་གྱིས་ཡང་སྟོན་བྱི་མར་མཆམས་སྟོར་བ་དང་། ཡིད་
དབང་གིས་ལུས་ངག་གི་ལས་མཐུན་པར་འཇུག་པས་ན་དབང་པོའི་ངོ་པོ་དང་མཐུན་པར་དབང་
བྱེད་པའི་བྱིར། བཞི་རྣམས་གཉིས་ལ་ལོ། །ཞེས་སོ། །ལོ་ཞེས་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བྱེ་
སྟོས་དབང་པོ་དགའི་བཤད་ཚུལ་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་རངས་ཚུལ་ཡོད་
དེ། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ། མིག་རྣམས་ལུས་བསྐྱེད་བ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གྱིས་ཤེས་
པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་མ་བརྟེན་པར་མིག་
གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་། རྒྱ་བས་སྐྱ་ཐོས་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་དང་།
དད་སོགས་དབང་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་ལ་
དབང་བྱེད་དེ། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལུས་ཆགས་སོགས་རྒྱས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་
པ་དང་། དད་སོགས་བརྒྱད་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་རྒྱ་བྱེད་པས་རྣམ་བྱང་ལ་དབང་

བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་དང་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ནི། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བྱང་ལ། །ཞེས་སོ། །
 གཉིས་པ་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་སོ་སོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་རང་
 གི་དོན་ཏེ་ཡུལ་གཞུགས་སྤྱི་དེ་རོ་རེག་བྱ་ལྷ་ལ་སོ་སོར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ནི་དབང་
 པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པས་དབང་པོ་དུག་
 པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། རང་གི་དོན་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །དམིགས་པར་དབང་བྱེད་ཕྱིར་དབང་
 དུག །ཅེས་སོ། །པོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་རེག་བྱའི་ཡུལ་ཅན་
 དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉོན་ཅན་དང་། མོའི་ངོ་བོ་ནི་ང་རོ་ཞན་པ་དང་སྤྱོད་པ་དང་བསམ་པ་
 པོ་ལ་སེམས་པ་དག་ཡིན་ལ། མོའི་ངོ་བོ་ནི་ང་རོ་དུག་པ་དང་སྤྱོད་པ་དང་བསམ་པ་མོ་ལ་སེམས་
 པ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མོ་ཉིད་པོ་ཉིད་ལ་དབང་བྱེད། །ཞེས་སོ། །སྤྱོད་པ་དབང་པོར་འཛོག་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་པོའི་རིགས་འདྲ་གནས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རིས་(རིགས་)
 གནས་ ཞེས་སོ། །ཆོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་སྤྱོད་པ་སྤྲུལ་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ཡིད་བདེ་བའི་
 དབང་པོ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་བཏང་སྦྱོམས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྷ་ཆོས་ཅན། དབང་པོར་
 འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ།
 བདེ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་། སྤྱོད་པ་སྤྲུལ་ལས་ཁོང་ཁྱོད་དང་། བཏང་སྦྱོམས་ལས་མ་རིག་པ་
 སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། །ཞེས་སོ། །དད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་བྱན་པ་དང་
 ཉིང་དེ་འཛོན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ལྷ་ཆོས་ཅན། དབང་པོར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 རྣམ་བྱང་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། འཛོག་ཉོན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དྲོ་བ་
 མན་ཆད་ཀྱི་དད་སོགས་ལྷས་རང་རང་གི་མི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སོ་སོར་མགོ་གཞོན་
 ཅིང་། ཆོས་མཆོག་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོབས་ཀྱི་ལམ་ཡང་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་སོ་སོར་དབང་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། x དད་སོགས་ལྷ་ཁོ་ན་རྣམ་པར་བྱང་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་གྱི། ཀུན་ཤེས་སོགས་
 གསུམ་ནི་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ཤེས་པ་

ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་
པོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། དབང་པོར་འཛོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་གྱིས་རིམ་བཞིན་དུ་
ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་ལྷག་མེད་ཐུང་འདས་ཀྱི་བར་ཐོབ་
པ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་དབང་བྱེད་པ་གང་ཞིག །སོགས་སྐྱས་དེར་མ་བཟད་དང་པོས་མཐོང་སྐྱར་
སྐྱོང་བ་དང་གཉིས་པས་སྐྱོམ་སྐྱར་སྐྱོང་བ་དང་གསུམ་པས་མཐོང་ཆོས་ལ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་དགའ་
བདེར་གནས་པ་གསུམ་ལ་གོང་ནས་གོང་དུ་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར། ཐུང་ན་འདས་སོགས་གོང་
ནས་གོང་། །འཐོབ་པ་ལ་ནི་དབང་བྱེད་བྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། x

གཉིས་པ་གངས་ངེས་ལ། བྱེ་སྐྱ་དང་མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ།
དབང་པོ་ལ་ཉེར་གཉིས་སུ་གངས་མ་ངེས་པར་བཟུང་། ཁ་དང་ལག་པ་དང་རྒྱ་པ་འོག་སྐྱོ་རྣམས་
ཀྱང་རིམ་བུར་སྐྱར་བ་དང་། ལེན་པ་དང་འགྲོ་བ་དང་གཤམ་གཅི་འདོར་བ་སོགས་ལ་དབང་བྱེད་
པའི་བྱིར་བེར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། རྒྱ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་དབང་པོར་མི་འཛོགས་པའི་བྱིར། དེས་ན་དབང་
པོ་ལ་ཉེར་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟུ་བཞི་
དང་། རྣམ་བུ་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟུད་དུ་གངས་ངེས་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། སེམས་
ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཏེན་ནམ་གཞིའམ་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མིག་སོགས་དབང་པོ་བྱུག་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་པོ་མོ་སོ་སོར་འབྱེད་པས་པོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་
རིགས་རྒྱན་གནས་པར་དབང་བྱེད་པས་སྐྱོག་དབང་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་དབང་བྱེད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་སྟེ་བརྟུ་བཞི་བཞག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་རྣམ་བུ་
གི་དབང་པོ་ལ་བརྟུད་དུ་གངས་ངེས་ཏེ། རྣམ་བུ་གི་རྒྱ་ཆོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དད་
སོགས་དབང་པོ་ལྷ་དང་། རྣམ་བུ་གི་རོ་བོར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་
ཀྱི་དབང་པོ། དེར་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། རྣམ་གྲོལ་གྱིས་དགའ་
བདེ་ལ་འོངས་སྐྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་སྟེ་བརྟུད་བཞག་པའི་

ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་རྟེན་དང་དེའི་བྱེ་བྲག། གནས་དང་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཉིད། །ཆོགས་དང་རྣམ་
བྱང་ཇི་སྟེད་པ། །དབང་པོ་དག་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མདོ་སྟེ་པའི་ལྷགས་ནི། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྩ་བཞི་
དང་། འཁོར་བ་ལས་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྩད་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་འཇུག་
པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་བཞག །འཁོར་བར་གསར་དུ་སྐྱེ་
བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་པོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་བཞག །རིས་མཐུན་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་སྟོན་དབང་དང་། བདེ་སྤྱད་སོགས་ལ་ལོངས་སྟོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོར་བ་ལྷ་སྟེ་
བརྩ་བཞི་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ལས་སྟོན་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དད་
སོགས་དབང་པོ་ལྷ་དང་། རྣམ་བྱང་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་ཤེས་པ་ཀྱན་ཤེས་
པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་། རྣམ་བྱང་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་གནས་པར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་། རྣམ་སྟོན་གྱི་དགའ་བདེ་ལ་ལོངས་སྟོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་ཀྱན་ཤེས་པ་དང་ལྷན་པའི་དབང་པོ་དང་བརྩད་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་འཇུག་པའི་རྟེན་
དང་ནི། །སྐྱེ་དང་གནས་དང་ཉེར་སྟོད་ལས། །བརྩ་བཞི་དེ་བཞིན་སྟོན་པ་ལ། །དབང་པོ་དག་
ནི་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ངོ་པོ་བཤད་པ་ལ། ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་བཤད་པ་དང་། ཇི་མེད་ཀྱི་དབང་
པོ་གསུམ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོར་བ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་དང་པོ་ཆོར་བ་སྤྱད་བསྐྱལ་གྱི་
དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སེམས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་གདུང་བར་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་ལྷས་ཆོར་
དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷས་ཆོར་སེམས་པ་མ་ཡིན་གང་། །སྤྱད་བསྐྱལ་དབང་པོའོ་ ཞེས་སོ། །ལྷས་
ཆོར་ཞེས་པས་ཡིད་ཆོར་སྤྱད་བསྐྱལ་དེ་ཆོར་བ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་སྤྱད་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་ཡིན་
པ་གཙོ། ཆོར་བ་དེ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཆོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། སེམས་པར་
ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་ལྷས་ཆོར་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་གང་

རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོར་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལུས་ཚོར་སེམ་བ་ནི་བདེ་བའོ་ཞེས་སྐྱར་
ནས་བཤད་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཚོར་བ་ཡིད་བདེའི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་
དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལས་གཞན་པའི་སེམ་བར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་སེམས་ཚོར་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་ན་དེ་ཡིད་བདེ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཚོར་བ་ཡིད་མི་
བདེ་བའི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སེམ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་གདུང་བར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་
སེམས་ཚོར་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་ཀྱི་སེམ་བ་མ་ཡིན་པ། །ཡིད་མི་བདེ་བའོ་ ཞེས་
སོ། །དེ་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སེམ་གདུང་
བར་མ་ཅི་རྟེན་སུ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཚོར་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཏང་སྟོམས་ནི། །བར་
མའོ་ ཞེས་སོ། །ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དེ་ལ་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀའི་ཚོར་བ་ཡོད་ཅིང་། བདེ་
སྐྱུལ་ལ་ལུས་སེམས་ཐ་དད་དུ་བྱས་ནས་བཏང་སྟོམས་ལ་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
དེ། ཡིད་ཚོར་བདེ་བ་དང་། སྐྱུལ་བསྐྱུལ་གཉིས་པལ་ཆེར་རྣམ་རྟོག་གིས་བསྐྱེད་ལ། ལུས་ཀྱི་
ཚོར་བ་བདེ་སྐྱུལ་གཉིས་དེ་ལྷར་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེད་ལས་ཡང་པན་གཞོད་སོ་སོར་མངོན་པས་
ལུས་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་བྱིར། བཏང་སྟོམས་ནི། རྒྱུའི་བྱེད་པར་པལ་ཆེར་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་སྐྱེ་ལ། བྱེད་ལས་པན་གཞོད་མི་མངོན་པས་གཅིག་ཏུ་བགྱང་བའི་
བྱིར། གཉིས་ཀའི་མི་རྟོག་བྱིར། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་
དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟོག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྐྱར་མངོན་སུམ་དུ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་གསར་དུ་ཤེས་
པའི་ཐེག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དད་སོགས་ལྷ་དང་། ཡིད་དབང་དང་།
ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། ཡིད་བདེ་གསུམ་དང་། བཏང་སྟོམས་དང་དགྲ་ཡོད། ས་འཆམས་མཐོང་
ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད། ལམ་རྗེས་ཤེས་ནས་རྟོ་རྟོ་ལྷ་བྱུང་བར་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཀུན་
ཤེས་པའི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིན་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཤིང་སྒྲིམ་སྤང་སྤྱོད་བྱིར་

བསྐྱེམས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེན་སྒར་ལྟར་དགུ་ཡོད། ས་འཆམས་སྒྲོམ་
ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་མི་སྐྱོབ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཀྱན་ཤེས་ལྡན་པའི་
དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལ་ཡོད་པའམ། དེ་བསྐྱར་བའི་ངང་
ཚུལ་ཅན་ཀྱི་ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེན་སྒར་ལྟར་དགུ་དང་ས་འཆམས་མི་སྐྱོབ་ལམ་ཁོ་
ནར་ཡོད་དེ། མཐོང་སྒྲོམ་མི་སྐྱོབ་ལམ་ལ་དགུ། །གསུམ་ཡིན་ ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་དབང་པོའི་དབྱེ་བ་ལ། དབང་པོའི་དབྱེ་བ་དངོས་དང་། དབང་པོ་རྟེན་གཏོང་གི་
ཚུལ་དང་། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུ་ཞིག་གིས་འཐོབ་པ་དང་། དབང་པོའི་ལྡན་
ཚུལ་བཞི། དང་པོ་ལ། གཉིས་ཆེན་གྱིས་དང་། གསུམ་ཆེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་
པོ་ལ། ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རྣམ་སྒྲིན་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་
བ། རྣམ་སྒྲིན་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཀྱན་ཤེས་ཀྱི་
དབང་པོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། ཇི་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་ནི་
ཇི་མ་མེད། །ཅེས་སོ། །མིག་སྟགས་དབང་པོ་ལྟ་དང་། པོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་ཏེ་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་། སྟོག་གི་དབང་པོ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་དང་། ལྷག་བསྐྱེལ་དག་སྟེ་བཅུ་
ནི་སྒྲོམ་སྤང་ཡིན་པས་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཡིད་དབང་དང་། བདེ་བ་དང་། ཡིད་
བདེ་དང་། ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས་བཞི་དང་། དད་སྟགས་དབང་པོ་ལྟ་སྟེ་དགུ་ལ་ཟག་བཅས་དང་
ཟག་མེད་ཆ་གཉིས་ཡོད་དེ། ལམ་བདེན་གྱིས་བསྐྱེས་པ་ཟག་མེད་དང་། གཞན་དག་ནི་ཟག་
བཅས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་ཅན་སྟོག་དང་ལྷག་བསྐྱེལ་དག །ཟག་དང་བཅས་པ་དགུ་རྣམ་
གཉིས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། མཐོང་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་
ལ་རྣམ་སྒྲིན་དང་རྣམ་སྒྲིན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་པར་ཡོད་དེ། སྟོག་གི་དབང་པོ་ནི་རྣམ་སྒྲིན་ཁོ་ན་
དང་། དབང་པོ་ཐ་མ་དད་སྟགས་བརྒྱད་དང་། ཡིད་མི་བདེ་དང་དགུ་ནི་རྣམ་སྒྲིན་མ་ཡིན་པ་ཁོ་

ན་དང་། ལྷག་མ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་། ཆོར་ལྷའི་ལྷག་མ་བཞི་དང་། ཡིད་དབང་
 དང་བཅུ་གཉིས་ལ་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རན་འགྲོ་བའི་
 སློབ་ཀྱི་མི་དག་བའི་རྣམ་སྤྲིན་དང་། བདེ་འགྲོ་བའི་སློབ་ཀྱི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་པའི་
 བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དབང་པོ་ཐ་མ་བརྒྱད་ནི། རྣམ་སྤྲིན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དག་
 བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡིད་མི་བདེ་ཡང་རྣམ་སྤྲིན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དག་མི་དག་གང་རུང་གིས་བྱིར་
 བའི་བྱིར། ལྷག་པ་ལ་འགྲོད་པའི་ཡིད་མི་བདེ་དག་བ་ཡིན་ལ། ཟས་ཚོར་མོངས་སྤྱོད་དང་བྲལ་
 བ་ལ་འགྲོད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་མི་བདེ་བ་མི་དག་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་
 གྲུབ་སྟེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་བདུན་ལ་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་
 གང་ཞིག །ཡིད་མི་བདེ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོར་བ་ལྷག་མ་བཞི་དང་ཡིད་དབང་དང་ལྷ་ལ་རྣམ་
 སྤྲིན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་སྤྲིན་དེ་བདུན་ནི་རྣམ་སྤྲིན་
 མ་ཡིན་ལ། རྣམ་སྤྲིན་མ་ཡིན་པའི་དེ་བདུན་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྷ་
 དག་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་དང་། སྤྱོད་ལམ་པ་དང་། བཟོ་བའི་གནས་དང་། ལྷལ་པ་
 རྣམས་རྣམ་སྤྲིན་མ་ཡིན་ལ། ལྷག་མའི་དེ་ལྷ་རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་པའི་བྱིར། སློབ་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་བཅུ་
 གཉིས་གཉིས། །ཐ་མ་བརྒྱད་དང་ཡིད་མི་བདེ། །མ་གཏོགས་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །རྣམ་སྤྲིན་ཡིན་
 བ་འབད་ཚུལ་ལ་མི་སྟོས་པས་བྱིར་བའང་ཤེས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ནི། ཁ་ཅིག །ཆེའི་འདུ་བྱེད་འཛོག་པ་དེ་ཆེ་འདིའི་རྣམ་སྤྲིན་དུ་
 འདོད། ལ་ལ་ཆེ་སྤྲུམ་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལྷག་མ་སྤྲིན་པར་འདོད། བཅུན་པ་དབྱེད་སྤྱོད་གས་བསམ་
 གཏན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་དུ་འདོད། སློབ་དཔོན་སོགས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་འཕེན་པས་རྣམ་
 སྤྲིན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དག་སློང་དག་བཅོམ་པ་དང་
 བྱིར་མི་འོང་གིས་དག་འདུན་རྣམ་གང་ཟག་ལ་ལྷུང་བཟེད་སོགས་སྤུལ་ནས་རབ་མཐའི་བསམ་
 གཏན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ལངས་ཏེ། དེ་ཆེའི་རྣམ་སྤྲིན་དུ་འགྱུར་བར་བསམ་ཞིང་བརྗོད་

བས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་བྱེ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཆེ་འདྲིའི་རྣམ་སྟོན་མ་
 ཡིན་ཞིང་ཆེ་སྤྱོད་མར་ལས་བྱས་པའི་རྣམ་སྟོན་གྱི་ལྷག་མ་བསྟོམས་སྟོབས་ཀྱིས་དངས་པ་ཙམ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ལུས་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆེ་
 དང་མཐུན་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ཆེ་འཛིན་པ་གང་ཞིག །ཆེ་དང་མི་
 མཐུན་པའི་འབྱུང་བ་མངོན་དུ་བྱས་ན་ཆེ་གཏོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དག་
 བཅོམ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཆེ་ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱས་
 བྱང་ཁོ་ན་དང་། སྟོག་ལྷག་མ་ལས་བྱུང་བ་རྣམ་སྟོན་ཡིན་པས་ཆ་གཉིས་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ལ་བཅུན་པ་མཐའ་ལས་གོ་ཆ་ན་རེ། དེ་བཞི་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆེའི་རྣམ་
 པར་སྟོན་པའི་ལས་མང་པོ་མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་བ་ཡང་མི་འཐད་པ་གང་ཞིག །གཉིས་པ་ལྟར་
 ན་ལས་ངས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། གསུམ་པ་ལྟར་ན་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པའི་ཆེན་པོ་རྣམས་
 ཀྱིས་ཐན་པ་ལས་གཏོང་བ་མི་བྱེད་པས་གཏོང་འཛིན་དེ་མི་འཐད་ལ། བཞི་པ་ལྟར་ན་སྟོན་གྱི་
 ལས་བྱེད་པའི་སྟོག་ཆགས་སྟོན་མེད་སྟེས་པས་འཆི་འཕོ་བྱས་པར་འགྱུར་བས་སྟོམ་པ་གཏོང་
 བར་ཐལ་བའི་སྟོན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འོ་ན་གཏོང་འཛིན་གི་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་
 ན། ཡོད་དེ། དག་བཅོམ་བའམ་དགོ་སྟོང་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྷན་པ་སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཞིག་
 གིས་དགོ་འདུན་དང་གང་ཟག་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་ཡོ་བྱད་ལུལ་ནས་ཤེས་བཞིན་དུ་རབ་མཐའི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་ལངས་ཏེ་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ཆེའི་རྣམ་སྟོན་དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ཡིད་ལ་བསམ་ཞིང་ངག་དུ་བཟོད་ན་ཆེ་འཛིན་པར་
 བྱེད་དོ། །ཡང་དགོ་སྟོང་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་པ་ནས་བདག་གི་ཆེའི་རྣམ་སྟོན་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་
 རྣམ་སྟོན་དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ཡིད་ལ་བསམ་ཞིང་ངག་དུ་བཟོད་ན་ཆེ་གཏོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
 ཉེན་ཡོད་དེ། མྱིང་གསུམ་གྱི་སྟེས་པ་བྱད་མེད་ཀྱི་ཉེན་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གང་གིས་
 བྱེད་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་སྟོམ་པའི་དུས་དང་མི་སྤྱོད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལས་པ་ཞིག་

གིས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སློག་གི་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ཆེའི་འདུ་བྱེད་དག་
གཏང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སློག་དང་ཆེའི་བྱེད་པར་ལ་འདོད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་
དེ་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་མེད་པར་འདོད། ལ་ལ་སློན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་དང་། ད་
ལྟར་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སློག་གི་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད། གཞན་དག་གིས་རིགས་མཐུན་གནས་
པར་གྱུར་པ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་དང་། དུས་གཞན་གྱི་བར་དུ་འཆོ་བ་སློག་གི་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན། སློན་པའི་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ་དང་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
སློབ་དཔོན་དང་མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། འཆོ་བ་ལ་མངའ་བཞེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་
ལ། ཆེ་ལ་མངའ་བཞེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཟླ་བ་གསུམ་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་
གྱི། དེ་ལས་ལྷག་མི་མཛད་དེ། དེ་བྱིན་ཆད་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱེ་སྐྱེ་ལྟར་ན།
བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཤིང་བྱང་དུ་སློང་ལ་ལྷའི་བྱའི་བདུད་
བརྒྱལ། ཐུན་གཉིས་པ་ལ་ལྷའི་སྐྱེན་གྱིས་འཛིན་ཏེན་ལ་གཟིགས། ཐུན་གསུམ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་
པའི་བདུད་བརྒྱལ། ཡངས་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
པ་དང་འཆོ་བ་དག་གི་བདུད་བརྒྱལ་བ་གཉིས་གནས་དེར་དུས་གཅིག་ཏུ་མཛད་པ་དང་། སློག་
གི་འདུ་བྱེད་བཏང་བ་ན་ཕྱང་པོའི་བདུད་བརྒྱལ་བའི་ཕྱིར་ཆེ་གཏོང་འཛོག་གི་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
གསོན་གྱང་གཞན་ལ་ཕན་མི་ཐོགས་པ་དང་། ལུས་ལ་ནད་ལ་སོགས་པས་གདུང་བར་མཐོང་ན་
གཏོང་ལ། ལུན་རིང་དུ་གནས་ནས་བསྐྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་མཐོང་ན་སྐྱེ་
ཆེའི་འདུ་བྱེད་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལ་རྣམ་སྟོན་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་བྱེད་པར་
ཡོད་དེ། ཡིད་མི་བདེ་གཅིག་བྱུ་ནི་རྣམ་སྟོན་དང་བཅས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། ཡིད་
མི་བདེ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོར་བ་བཞི་དང་། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་བཅུ་ལ་རྣམ་སྟོན་དང་
བཅས་མ་བཅས་གཉིས་གཉིས་ཡོད། དབང་པོ་ལྷག་མ་བཅུ་གཅིག་ནི་རྣམ་སྟོན་དང་མ་བཅས་

བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་དང་ཟག་མེད་གང་རུང་མ་ཡིན་
པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དེ་གཅིག་ནི། །རྣམ་པར་སྒྲིན་བཅས་ ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དང་
པོ་གསུང་དབང་པོ་ལྷ་ཟག་བཅས་ནི་རྣམ་སྒྲིན་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་ཟག་མེད་ནི་རྣམ་སྒྲིན་དང་
མ་བཅས་པ་ཡིན། ཡིད་དང་ཚོར་བ་གཞན་བཞི་དང་དགེ་མི་དགེ་དག་ནི་རྣམ་པར་སྒྲིན་བཅས་
དང་། གཞན་ལྷ་རྣམ་སྒྲིན་དང་མ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཙུ་རྣམ་གཉིས། །ཡིད་དང་ཚོར་
གཞན་དང་ལ་སོགས། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སློག་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་བདུན་
ནི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་རྣམ་སྒྲིན་དང་མ་བཅས་ལ། དེ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་ནི་ཟག་མེད་
ཡིན་པས་རྣམ་སྒྲིན་དང་མ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་
བཤད་པ་དང་། མཐོང་སྤང་སོགས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དབང་
པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་དང་སོགས་ལྷ་དང་། དེ་མེད་གསུམ་ནི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བ་བརྒྱད་ ཅེས་
སོ། །དགེ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། མ་ཆགས་པ་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་མི་བདེ་དེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་རྣམ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡིད་མི་བདེ་བ། །རྣམ་
གཉིས་ ཞེས་སོ། །ཡིད་དབང་དང་ཚོར་བ་གཞན་བཞི་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་
ཡོད་དེ། སེམས་གསུམ་ཀ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིད་དང་ཚོར་གཞན་ནི། །རྣམ་
གསུམ་ ཞེས་སོ། །གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང་སློག་དབང་དང་བརྒྱད་ནི་ལུང་མ་བསྟན་
ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གཞན་ནི་རྣམ་པ་གཅིག་ ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པ་ནི། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལས་ཁམས་
གསུམ་གང་དུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་གྱི་བྱུང་པར་ཡང་། འདོད་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་དབང་
པོ་བཙུ་དགུ་ཡོད་དེ། དེ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་འདོད་པར་
གཏོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་མ་གཏོགས་འདོད་པར་གཏོགས། །ཞེས་སོ། །གཟུགས་ཁམས་སུ་

གཏོགས་པ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པའི་བཅུ་དགའི་ནང་ནས་ཕོ་མོའི་དབང་པོ་དང་སྤྱག་
བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱག་མ་བཅོ་ལྔ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕོ་མོའི་དབང་
དང་སྤྱག་བསྐྱལ་དག །མ་གཏོགས་གཟུགས་གཏོགས་ །ཞེས་སོ། །གཟུགས་ཁམས་ན་ཕོ་མོའི་
དབང་པོ་གཉིས་མེད་དེ། འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་གཉིས་ཡོད་ན་
མི་མཛེས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཕོ་མོའི་བྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། ལུ་མ་དང་།
དབྱིབས་དང་། ང་རོ་དང་། སྦྱོད་པའི་བྱད་པར་གྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཁམས་ན་
སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་མེད་དེ། དེ་ན་པན་ཚུན་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་རགས་པ་མེད་ཅིང་
ལུས་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་ཡིད་མི་བདེ་མེད་དེ། རྒྱུད་ཞི་གནས་གིས་བརྒྱན་པ་དང་།
ཕྱིའི་གཞོད་སེམས་གྱི་གཞི་དགུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཏུ་གཏོགས་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང་ངི་མེད་གསུམ་དང་ཆོར་བ་བཞི་མ་གཏོགས་པ་སྤྱག་མ་
སྒོག་ཡིད་བཏང་སྒྲོམས་གསུམ་དང་དད་སོགས་ལྔ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་
དང་། །བདེ་བའང་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་གཏོགས། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་མཐོང་སྤང་སོགས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ནི། དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ལ་
མཐོང་སྤང་། སྒོམ་སྤང་། སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་ཆོར་བ་བདེ་བ་
དང་ཡིད་བདེ་དང་བཏང་སྒྲོམས་བཞི་ལ་མཐོང་སྤང་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་མཐོང་སྤང་དང་།
དེ་ལས་གཞན་པའི་ཟག་བཅས་རྣམས་སྒོམ་སྤང་དང་། ཟག་མེད་རྣམས་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཡིད་དང་ཆོར་བ་གསུམ་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་སོ། །ཆོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ལ་མཐོང་སྤང་
དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། མཐོང་སྤང་དང་མཚུངས་ལྡན་མཐོང་སྤང་དང་། དེ་ལས་གཞན་
པའི་ཡིད་མི་བདེ་སྒོམ་སྤང་ཡིན་ལ། དེ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པས་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། x གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང་སྒོག་དང་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་དབང་པོ་
དང་དགུ་ནི་སྒོམ་སྤང་ཡིན་ཏེ། མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགུ་ནི་སྒོམ་

བས་ ཞེས་སོ། །དད་སོགས་ལྷ་ལ་སྒྲིམ་སྤང་དང་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ལྷ་ཟག་
བཅས་སྒྲིམ་སྤང་དང་། ཟག་མེད་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པོ་ནི། །སྤང་བར་བྱ་མིན་ཡང་
ཞེས་སོ། །དྲི་མེད་གསུམ་ནི་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་དང་ཉེས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
མིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་དབང་པོ་རྟེན་གཏོང་ལ། དེ་རྟེན་ཚུལ་དང་། གཏོང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
འདོད་པར་རྟེན་ཚུལ་དང་། གཟུགས་སྤྱི་རྟེན་ཚུལ་དང་། གཟུགས་མེད་དུ་རྟེན་ཚུལ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ནི། འདིར་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཚུལ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་དབང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདོད་པར་མངལ་སྒྲེས། སྒྲོང་སྒྲེས། རྟོད་གཤེར་
སྒྲེས་གསུམ་ལས་ཉིང་མཆམས་སྤྱར་བ་ན་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་དབང་པོ་གཉིས་གསལ་དུ་རྟེན་དེ། ལུས་
དང་སྟོག་གི་དབང་པོ་གཉིས་གསལ་དུ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆེ་མིག་སོགས་ལྷ་མ་ཐོབ་ལ། ཡིད་
དང་བཏང་སྒྲིམས་ཀྱི་དབང་པོ་རྟེན་གྲང་རྣམ་སྒྲིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་དང་པོར་རྣམ་
སྒྲིན་གཉིས། །རྟེན་དེ་རྩལ་ཏེ་སྒྲེས་བས་མིན། །ཞེས་སོ། །འདོད་པར་རྩལ་ཏེ་སྒྲེས་བ་ན་ལུས་
སྟོག་གཉིས་ཁོ་ན་གསལ་དུ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་སྒྲེས་དེ་བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མི་ལྟར་མཆེན་
གཉིས་ཀ་མེད་ན་རྣམ་སྒྲིན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དུག་གསལ་དུ་རྟེན་དེ། མིག་སོགས་ལྷ་དང་
སྟོག་གི་དབང་པོ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིས་དུག་གམ་ ཞེས་སོ། །རྩལ་སྒྲེས་དེ་མཆེན་གཉིས་གང་
རུང་དང་ལྟན་ན་སྤྱར་བཤད་པའི་སྟེང་དུ་པོ་མོའི་དབང་པོ་གང་རུང་བསྟན་པས་བདུན་རྟེན་པའི་
ཕྱིར། བདུན་ནམ་ ཞེས་སོ། །མཆེན་གཉིས་ཀ་དང་ལྟན་ན་དེ་གཉིས་བསྟན་ཏེ་བརྒྱད་རྟེན་པའི་
ཕྱིར། བརྒྱད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་གཟུགས་སྤྱི་རྟེན་ཚུལ་ནི། གཟུགས་ཁམས་སྤྱི་རྟེན་མཆམས་སྤྱར་བའི་ཆེ་
དབང་པོ་དུག་རྟེན་དེ། མིག་སོགས་ལྷ་དང་སྟོག་དབང་དང་དུག་རྟེན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ན་
དུག་གོ་ ཞེས་སོ། །འདོད་གཟུགས་གཉིས་ཀ་ན་གཟུགས་ཡོད་གྲང་འདི་ལ་གཟུགས་ཁམས་

ཞེས་བཟློད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདིའི་གཟུགས་ནི་ཡིན་ཏུ་དྲུག་པ་དང་། འོད་ཅན་ཡིན་པ་
དང་། གཟུགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འཇམ་མཛོག་དང་ལྷན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གཟུགས་མེད་དུ་རྟོག་ཚུལ་ནི། གོང་མ་གཟུགས་མེད་དུ་རྟོག་མཚམས་སྐྱར་
བའི་ཆེ་དབང་པོ་གཅིག་གསར་དུ་རྟོག་དེ། དེར་ནམ་སྟོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོག་དབང་
གཅིག་ཕྱེད་པའི་ཕྱིར། གོང་མར་གཅིག་། ཅེས་སོ། ། འདིས་གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་མེད་
པར་བསྟན་རྟོ། ། གཟུགས་མེད་ལ་གོང་མར་བཟློད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོམས་པར་འགྲུག་
པས་རིང་བ་དང་སྐྱེ་བས་མཛོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཏོང་ཚུལ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་གཏོང་ཚུལ་དང་། དག་
སེམས་ཅན་གྱི་དེ་གཏོང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཁམས་གོང་མའི་དང་། འདོད་ཁམས་ཀྱི་གཏོང་
ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་དུ་དབང་པོ་གཏོང་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། གཟུགས་
མེད་ཁམས་དག་ཏུ་འཆི་བའི་ཆེ་སྟོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་འགག་པར་འགྱུར།
གཟུགས་ཁམས་སུ་འཆི་བ་ན་མིག་སོགས་ལྷ་དང་སྟོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་
ཅིག་ཆར་དུ་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་དག་ཏུ་འཆི་བ་ནི། །སྟོག་དང་ཡིད་དང་
བཏང་སྟོམས་ཉིད། །འགག་པར་འགྱུར་རོ་གཟུགས་ན་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཅིག་ཆར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། རིམ་གྱིས་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་པར་མཚན་གཉིས་པ་ཞིག་ཅིག་ཆར་འཆི་ན་མིག་སོགས་ལྷ་སྟོག་
ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སོ་དབང་མོ་དབང་གཉིས་ཏེ་བཅུ་ཅིག་ཆར་དུ་འགག། མཚན་གང་
རུང་གཅིག་དང་ལྷན་པ་འཆི་ན་དབང་པོ་ལྷ་དང་སྟོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སོ་མོ་གང་
རུང་གི་དབང་པོ་དང་དགུ་ཅིག་ཆར་དུ་འགག། མཚན་གཏན་ནས་མེད་པ་འཆི་ན་མིག་སོགས་
ལྷ་སྟོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ཅིག་ཆར་དུ་འགག་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་བཅུ་འཇམ་
དགུ་འཇམ་བརྒྱད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པར་རིམ་གྱིས་འཆི་ན་དབང་པོ་འགག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལུས་དང་
སྒོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་པོ་བཞི་ཅིག་ཆར་འགག་པའི་ཕྱིར། རིམ་གྱིས་འཆི་བ་དག་ལ་
བཞི། །ཞེས་སོ། །དེ་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་འཆི་བའི་དབང་དུ་བྱས་
སོ། །

གཉིས་པ་དག་སེམས་གྱི་དབང་པོ་གཏོང་ཚུལ་ནི། དག་སེམས་དང་བཅས་ཏེ་འཆི་
ན། གཟུགས་མེད་དུ་སྒོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་དང་དད་སོགས་ལྟ་བུ་སྟོན་པས་དབང་པོ་
བརྒྱད་འགག། གཟུགས་ཁམས་སུ་འཆི་ན་མིག་སོགས་ལྟ་ཆོར་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱི་
སྟེང་དུ་དད་སོགས་ལྟ་བུ་སྟོན་པས་བཅུ་གསུམ་འགག། འདོད་པར་མཆན་གཉིས་པ་འཆི་ན་
གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་བདུན་དང་སྒོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་དད་སོགས་ལྟ་སྟེ་བཅོ་ལྔ་
འགག། མཆན་གང་རུང་དང་ལྟན་པ་ཞིག་འཆི་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་པོ་དུག། ཆོར་ཡིད་
བཏང་སྟོམས་གསུམ་དད་སོགས་ལྟ་སྟེ་དབང་པོ་བཅུ་བཞི་འགག། མཆན་དང་མི་ལྟན་པ་འཆི་
ན་བཅུ་གསུམ་འགག། རིམ་གྱིས་འཆི་ན་སྒོག་ལུས་ཡིད་བཏང་སྟོམས་བཞི་དད་སོགས་ལྟ་སྟེ་
དགུ་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དག་ལ་ཐམས་ཅད་དག་ཏུ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དག་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དུས་འཛོལ་པ་ནི། འབྲས་བུ་བཞིའི་
མཐའ་གཉིས་ན་ཡོད་པའི་རྒྱན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་བུ་དང་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་སོ་
སོར་ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་སྟེ། རྒྱན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་རྗེས་བཟོད་
གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་ལྟ་དང་ཡིད་དབང་དང་བཏང་སྟོམས་དང་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་
པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་སྟེ་བརྒྱད་དང་། ལམ་རྗེས་ཤེས་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་
པོ་དང་དགུས་འཛོལ་བའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་སྟོམ་ལམ་རྗེ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་ཡིད་དང་ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བཏང་སྟོམས་གསུམ་
གང་རུང་གཅིག་དང་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་སྟེ་བརྒྱད་དང་། མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་

པའི་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་དགུས་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཐ་མ་གཉིས་དགུས་
འཛོལ། །ཅེས་སོ། །

འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་འཛོལ་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་
བུ་འཛོལ་ཚུལ་གསུམ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་འཛོལ་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་ནི། ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་བདུན་གྱིས་འཛོལ་བ་ཡོད་དེ། རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འཛོལ་བར་བྱེད་ན་དད་སོགས་ལྟ་དང་། མི་སྟོགས་མེད་པའི་ངོ་ཐོར་
གྱུར་པའི་བཏང་སྟོམས་དང་ཡིད་དབང་སྟེ་བདུན་གྱིས་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། དེ་དབང་པོ་བརྒྱད་གྱིས་
འཛོལ་བ་ཡོད་དེ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་འཛོལ་བར་བྱེད་ན་དད་སོགས་ལྟ་ཡིད་དབང་
ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་བརྒྱད་གྱིས་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། དེ་དགུས་འཛོལ་
བ་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་འབྲས་བུ་ནི་རྒྱན་ཞུགས་ལྟར་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་ཐོར་གྱུར་
པའི་དབང་པོ་བརྒྱད་དང་། ལམ་རྗེས་ཤེས་ཏེ་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་
བརྟེན་ན་དད་སོགས་ལྟ་ཡིད་དབང་མི་སྟོགས་མེད་པའི་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་བདུན་གྱིས་
འཛོལ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ན་དད་སོགས་ལྟ་ཡིད་དབང་བཏང་སྟོམས་
ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་བརྒྱད་གྱིས་འཛོལ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་ཡིན་ན་རྒྱན་ཞུགས་
གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ནི་བདུན་དང་བརྒྱད་དང་
དགུས། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་
འཛོལ་ན་དབང་པོ་བདུན་ཅུམ་གྱིས་འཛོལ་བས་བྱུང་བར་ཐལ། འཆད་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
བྱུང་སྟེ། དབང་རྣོན་འགའ་ཞིག་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་དད་སོགས་ལྟ་དང་
ཡིད་དབང་བཏང་སྟོམས་དང་བདུན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པར་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་བརྒྱད་གྱིས་འཛོལ་བ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་

ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། དབང་པོ་དུ་ཞིག་གིས་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་འཛོལ་ཅེ་ན། སྤྲུལ་པ། བརྩ་གཅིག་གིས་འཛོལ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། དབང་པོ་དགུས་འཛོལ་པར་བཤད་པ་ནི་དུས་ཅིག་དུ་ལན་གཅིག་འཛོལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དབང་པོ་བརྩ་གཅིག་གིས་འཛོལ་པར་བཤད་པ་ནི། དག་བཅོམ་པ་དབང་རྩལ་འགའ་ཞིག་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉམས་ནས་སོར་ཆུད་པའི་ཆེ་དབང་པོ་བརྩ་གཅིག་གིས་འཛོལ་པ་སྤིད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དག་བཅོམ་པ་དབང་རྩལ་འགའ་ཞིག་གིས་སྒྲིན་དུ་མི་སྒྲིགས་མེད་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྒྲིམས་ལ་བརྟེན་ནས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ། དེ་ནས་ཉམས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་གང་རུང་གི་ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་ལ་བརྟེན་ནས་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ། སྤྲུལ་ཡང་དེ་ནས་ཉམས་ཏེ་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞིའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ན་དབང་པོ་བརྩ་གཅིག་གིས་ཐོབ་པ་གཅིག་སྤིད་པའི་ཕྱིར། བརྩ་གཅིག་དག་གིས་དག་བཅོམ་ཉིད། །འགའ་ཞིག་སྤིད་ཕྱིར་བཤད་པ་ཡིན། །ཅེས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཕྱིར་མི་འོང་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་པ་ལ་ཡང་དབང་པོ་བརྩ་གཅིག་དགོས་པར་ཐལ། དག་བཅོམ་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། ཕྱིར་མི་འོང་དབང་རྣམས་པ་མི་སྤིད་ལ། དབང་རྩལ་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་པ་ལ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་མི་སྤིད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལྟན་ཚུལ་ལ། དེས་ལྟན་དང་། སྤིད་ལྟན་གྱི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བན་ཚུན་དེས་ལྟན་དང་། དབང་པོ་གཞན་དེས་ལྟན་གྱི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བཏང་སྒྲིམས་སྒྲིག་ཡིད་གསུམ་པོ་དེ་བན་ཚུན་དེས་ལྟན་ཡིན་ཏེ། གང་རུང་གཅིག་དང་ལྟན་ན་གཞན་གཉིས་དང་ལྟན་བས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་དེས་ལྟན་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འགོག་པ་ལ་སྒྲིམས་

པར་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་སྟོན་དབང་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱད་ལ་ཡིད་དང་ཚེར་བ་
གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱད་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པོ་དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ངེས་ལྡན་གྱི་དབང་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་མེད་ཁམས་པ་ཡིན་ན་
མིག་སྟགས་དབང་པོ་ལྟ་གང་རུང་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ། འདོད་པའི་སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་
སྐྱར་མ་ཐག་པ་དང་། མིག་སྟགས་ཉམས་པའི་འདོད་ཁམས་པ་གང་རུང་ཡིན་ན་དེ་རྣམས་དང་མི་
ལྡན་པས་ཁྱབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་རེ་ཞིག་མིག་དང་། རྩ་བ་དང་། ལྟ་དང་། ལྟའི་དབང་
པོ་དག་དང་ནི་གཞུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །འདོད་པའི་ཁམས་ན་ནི་གང་གིས་
མ་ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་པར་ཉམས་པ་དག་དང་མི་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་
མེད་པ་ཡིན་ན་ལུས་དབང་དང་གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་པའི་གང་ཟག་གང་རུང་ཡིན་ན་པོ་
མོའི་དབང་པོ་གང་རུང་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྐྱར་
མ་ཐག་པ་དང་། པོ་མོའི་དབང་པོ་གང་རུང་ལས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གང་རུང་ཡིན་ན་ཡང་། དེ་
གང་རུང་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ནི་གཞུགས་མེད་པར་
སྐྱེས་པ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །མོའི་དབང་པོ་དང་ནི། གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པ་དང་
མི་ལྡན་ནོ། །འདོད་པའི་ཁམས་ན་ནི་གང་གིས་མ་ཐོབ་པ་དང་རྣམ་པར་ཉམས་པ་དང་མི་ལྡན་
ཏེ། མོའི་དབང་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་པ་བ་དང་།
གཞུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སོ་སྐྱེས་གང་རུང་ཡིན་ན། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་། ཡིད་བདེ་བའི་
དབང་པོ་གང་རུང་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བ་པ་ཡིན་ན། ཡིད་བདེ་བའི་
དབང་པོ་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་
པ་དང་། གཞུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་
ནི། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དང་། གཞུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁོ་ན་
དང་མི་ལྡན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁམས་གོང་མ་པ་གང་རུང་ཡིན་ན་སྐྱག་བསྐྱེལ་གྱི་དབང་

པོ་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་ཅིང་། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཡིད་
 མི་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་། དགེ་ཅ་ཆད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། དད་སོགས་
 དབང་པོ་ལྷ་གང་རུང་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་གང་ལྷ་ལྷ་གི་དབང་པོ་དང་ནི།
 གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་ནི། འདོད་པའི་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །དད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི། དགེ་བའི་ཅ་བ་ཀྱན་
 ཏུ་ཆད་པ་དང་མི་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་འབྲས་གནས་གང་རུང་
 ཡིན་ན། ཀྱན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་། སོ་སྐྱེ་དང་མཐོང་ལམ་པ་
 དང་། མི་སྒྲོབ་པ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཀྱན་ཤེས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
 དང་སྒྲོབ་པ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཀྱན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་མི་ལྡན་པས་བྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་
 ལས། ཀྱན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། འབྲས་བྱ་ལ་གནས་པ་དག་
 མི་ལྡན་ནོ། །ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། མཐོང་བ་དང་། མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་
 ལ་གནས་པ་རྣམས་མི་ལྡན་ནོ། །ཀྱན་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་
 སྒྲོབ་པ་དག་མི་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་
 དབང་པོ་བདུན་མ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོད། གཟུགས་མེད་པ་ལུས་དབང་དང་མི་ལྡན། གཟུགས་ཁམས་
 པ་པོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས་དང་མི་ལྡན། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་ཚར་བ་བདེ་
 བའི་དབང་པོ་དང་མི་ལྡན། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་དང་། ཆགས་བྲལ་འདོད་ཁམས་པ་
 ལ་ཡིད་མི་བདེ་དང་ལྷ་གང་ལྷ་ལྷ་གི་དབང་པོ་གཉིས་མི་ལྡན། དགེ་ཅ་ཆད་པ་དད་སོགས་ལྷ་དང་
 མི་ལྡན། སོ་སྐྱེ་ལ་ཟག་མེད་གསུམ་མི་ལྡན་པའི་བྱིར། བཏང་སྒྲུམས་དང་ནི་སྒྲོག་དང་ནི། །ཡིད་
 དང་ལྡན་ལ་ངེས་གསུམ་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དབང་པོ་གཞན་ངེས་ལྡན་གྱི་ཚུལ་ནི། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་ལུས་ཀྱི་དབང་
 པོ་གཉིས་གང་རུང་དང་ལྡན་ན། དབང་པོ་བཞི་དང་ལྡན་པས་བྱུང་སྟེ། ངེས་ལྡན་གསུམ་གྱི་

སྟེང་དུ་རང་རང་བསྐྱེད་པས་བཞི་དག་དང་ལྷན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། བདེ་ལུས་ལྷན་ལ་བཞི་
 དག་དང་། །ཞེས་སོ། །མིག་དང་སོགས་སྐྱས་བསྐྱས་པའི་དབང་པོ་བཞི་གང་རུང་དང་ལྷན་ན་
 དབང་པོ་ལྷ་དང་ལྷན་པས་བྱུང་སྟེ། དེས་ལྷན་གྱི་དབང་པོ་གསུམ་དང་ལུས་དབང་བཞིའི་སྟེང་
 དུ་མིག་སོགས་རང་རང་བསྐྱེད་པས་དབང་པོ་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། མིག་སོགས་ལྷན་ལ་ལྷ་
 དང་ལྷན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡིད་བདེའི་དབང་པོ་དང་ལྷན་ན་ལྷ་དང་ལྷན་པས་བྱུང་
 སྟེ། དེས་ལྷན་གསུམ་དང་བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་ཡིད་བདེའི་དབང་པོ་རང་ཉིད་དང་བཅས་ལྷ་
 དང་ལྷན་པའི་བྱུང་བའི་བྱིར། ཡིད་བདེ་ལྷན་ཡང་ ཞེས་སོ། །

སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྷན་ན་དབང་པོ་བདུན་དང་ལྷན་པས་བྱུང་སྟེ། དེས་ལྷན་
 གསུམ་ལུས་དབང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིད་བདེའི་དབང་པོ་བདུན་དང་
 ལྷན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། སྐྱུག་བསྐྱེད་ལྷན། །བདུན་དང་ ཞེས་སོ། །མོ་དབང་དང་། སོགས་
 སྐྱས་སོ་དབང་གང་རུང་དང་ལྷན་པ་ལ་བརྒྱད་དང་ལྷན་པས་བྱུང་སྟེ། བོང་གི་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་
 རང་ཉིད་བསྐྱེད་པས་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། མོ་ཡི་དབང་སོགས་ལྷན། །བརྒྱད་དང་ ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར། ཡིད་མི་བདེའི་དབང་པོ་དང་ལྷན་ན་ཡང་བརྒྱད་དང་ལྷན་པས་བྱུང་སྟེ། སྐར་
 གྱི་བདུན་དང་ཡིད་མི་བདེའི་དབང་པོ་བསྐྱེད་པས་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། སོགས་སྐྱས་དད་
 སོགས་ལྷ་དང་ལྷན་པ་ལ་བརྒྱད་དང་ལྷན་པས་བྱུང་སྟེ། དེས་ལྷན་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་དད་སོགས་
 ལྷ་བསྐྱེད་པས་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་ཀུན་ཤེས་ལྷན་པའི་དབང་
 པོ་གང་རུང་གཅིག་དང་ལྷན་ན་དབང་པོ་གཙུག་གཅིག་དང་ལྷན་པས་བྱུང་སྟེ། བདེ་བའི་དབང་པོ་
 དང་ཡིད་བདེ་དང་བཏང་སྟོམས་དང་སྟོག་དང་ཡིད་དང་དད་སོགས་ལྷ་དང་དེ་གཉིས་རང་རང་
 བསྐྱེད་པས་དབང་པོ་བཙུག་གཅིག་དང་ལྷན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། ཀུན་ཤེས་ལྷན་པ་ཡི། །དབང་པོ་
 ལྷན་ལ་བཙུག་གཅིག་ལྷན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་
 པོ་དང་ལྷན་ན་བཙུག་གསུམ་དག་དང་ལྷན་པས་བྱུང་སྟེ། ཡིད་དབང་སྟོག་ལུས་ཚོར་བའི་དབང་

པོ་བཞི་དང་སོགས་ལྟ་རང་ཉིད་བསྐྱེད་པས་བརྩ་གསུམ་དང་ལྟ་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། ཀྱན་ལེས་
བྱེད་པའི་དབང་ལྟན་ལ། །བརྩ་གསུམ་དག་དང་ལྟ་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱིད་ལྟན་ལ། ཉུང་ལྟན་དང་། མང་ལྟན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དག་ཅ་ཆད་ནས་
མེད་པའི་གང་ཟག་གི་ནང་ནས་དབང་པོ་ཉུང་ཏུ་དང་ལྟན་པ་ལ་དབང་པོ་བརྒྱད་དང་ལྟན་པ་སྤྱིད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཆོར་བ་ལྟ་དང་ལུས་དབང་སྟོག་ཡིད་དེ་བརྒྱད་ཅུ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། དག་མེད་
ནང་ན་ཉུང་ལྟན་པ། །ལུས་ཆོར་སྟོག་ཡིད་བརྒྱད་དང་ལྟན། །ཞེས་སོ། །གཟུགས་མེད་ཏུ་སྐྱེས་
པའི་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེ་ལའང་སྤར་བཤད་པའི་གངས་བཞིན་དབང་པོ་བརྒྱད་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
སྟོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་དང་སོགས་ཀྱི་དག་བ་ལྟ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། གཟུགས་མེད་བྱིས་པའང་
དེ་བཞིན་ཏེ། །སྟོག་ཡིད་བཏང་སྟོམས་དག་རྣམས་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་མང་ལྟན་ནི། དབང་པོ་མང་བ་དང་ལྟན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དབང་པོ་བརྩ་དགུ་
དང་ལྟན་པ་ཡོད་དེ། དེ་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་བརྩ་དགུ་དང་ལྟན་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མཆན་གཉིས་པ་དབང་པོ་ཆང་ཞིང་དག་ཅ་མ་ཆད་པའི་གང་ཟག་དེ་
དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། མང་པོར་ལྟན་ལ་བརྩ་དགུ་ལྟེ། །དེ་མ་མེད་རྣམས་མ་གཏོགས་སོ། །མཆན་
གཉིས་ ཞེས་སོ། །འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱན་ཞུགས་དང་བྱིར་འོང་ལའང་བརྩ་
དགུ་དང་ལྟན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་པོ་མོའི་དབང་པོ་གང་རུང་གཅིག་དང་། དེ་མེད་ཀྱི་
དབང་པོ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་བརྩ་དགུ་དང་ལྟན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་རྣམས་མཐོང་
ལམ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་མཆན་གཉིས་པོ་གང་རུང་དང་དེ་མེད་ཐ་མ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་བརྩ་དགུ་
དང་ལྟན་པ་ཡོད་ལ། སྟོམ་ལམ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་མཆན་གཉིས་པོ་གང་རུང་དང་དེ་མེད་ཀྱི་དབང་
པོ་ཐོག་མཐའ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་བརྩ་དགུ་དང་ལྟན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འཕགས་པ་ཆགས་
བཅས་ཀྱང་། །མཆན་གཅིག་དེ་མེད་གཉིས་མ་གཏོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འདུས་བྱས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་དང་།
 གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཆོག་དོན་དང་། འཕྲོས་དོན་གཉིས། དང་
 པོ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྡན་བསྐྱུས་ཏེ། སྤང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙོ་བོ་སེམས་
 ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། མཚུངས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི།
 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་ལྡན་བསྐྱུས་པའི་བྱིར། རང་འབྲེལ་ལས། ཆོས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་
 གཟུགས་དང་། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་དང་། སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དག་
 དང་། འདུས་མ་བྱས་ལྡར་འབྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྡར་བྱེ་བའི་དགོས་པ་ཡང་
 ལོག་པར་རྟོག་པ་ལྟ་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞི་དང་པོ་བཞི་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ལ། ཐ་མ་ལ་
 སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཆོག་དོན་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ན་དབང་པོའི་རྒྱལ་མེད་པ་དང་། སྤྱིར་རྒྱལ་ཡང་
 མེད་པའི་བསགས་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་གཅིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་རྒྱལ་ཇས་བརྒྱད་དང་ངེས་པར་ལྡན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་
 ཏེ། དེ་སྐྱེ་བའི་ཆེ་འབྱུང་བཞིའི་རྒྱལ་བཞི་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་རྒྱལ་བཞི་ཏེ་རྒྱལ་ཇས་
 བརྒྱད་དང་ངེས་པར་ལྡན་ཅིག་ཅིག་ཆར་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྤྱི་
 མེད་སྤྱི་རབ་རྒྱལ་ཇས་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ལུས་དབང་དང་ལྡན་པ་ལ་རྒྱལ་ཇས་
 དགྲ་ངེས་པར་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཅིག་ཆར་ཏུ་སྐྱེ་ཏེ། སྤྱིར་སྐྱེ་བརྒྱད་ལུས་དབང་དང་དགྲ་ཅིག་ཆར་ཏུ་
 སྐྱེ་བའི་བྱིར། ལུས་དབང་ལྡན་ལ་ཇས་དགྲའོ། །ཞེས་སོ། །དབང་པོ་གཞན་མིག་དབང་ན་བ་སྤྱི་
 སྐྱེ་གང་རུང་དང་ལྡན་པ་ལ་རྒྱལ་ཇས་བཅུ་ལྡན་ཅིག་ཅིག་ཆར་ཏུ་སྐྱེ་ཏེ། སྤྱིར་བཤད་པའི་རྒྱལ་
 ཇས་དགྲའི་སྤྱིར་ཏུ་མིག་སོགས་དེ་དག་རང་རང་བསྐྱུས་པས་རྒྱལ་ཇས་བཅུ་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཅིག་
 ཆར་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། དེ་དག་སྤྱི་དང་ལྡན་པར་སྐྱེ་ན་རྒྱལ་ཇས་བཅུ་གཅིག་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཅིག་
 ཆར་ཏུ་སྐྱེ་ཏེ། སྤྱིར་སྐྱེ་རྒྱལ་ཇས་བཅུའི་སྤྱིར་ཏུ་སྤྱི་རང་ཉིད་བསྐྱུས་པས་རྒྱལ་ཇས་བཅུ་གཅིག་
 ལྡན་ཅིག་ཅིག་ཆར་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བྱིར། དབང་པོ་གཞན་ལྡན་ཇས་བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། རྒྱས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྟན་པར་སྐྱེ་བ་ནི་རྒྱུ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཤུགས་བསྟན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་ནི། བྱེ་སྤྲོད་རེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསགས་རྩལ་སྤྲ་
རབ་དང་། རྒྱས་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་སྤེལ་ལས། རྩལ་སྤྲ་རབ་ནི་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ། རྒྱས་ཀྱི་རྩལ་སྤྲ་རབ་དང་། བསགས་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྒྱས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ནི། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་བཅོམ་པ་དང་། སྒོས་གཞིག་ཏུ་མེད་པའི་རྒྱས་
ཡན་གར་བར་འདོད། བསགས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ནི་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞིག་ཏུ་མེད་པ་དང་
གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་རྒྱས་རྩལ་དང་འདྲ་ཡང་སྒོས་རྒྱས་སོ་སོར་དབྱེར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་
ཕྱིར། དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་བསགས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
བསགས་རྩལ་དང་། རྒྱས་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཉིས་ལ་བོང་ཆོད་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པར་ཐལ། བསགས་རྩལ་
དེ་རྒྱས་རྩལ་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁུབ་སྟེ། ཕོར་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཆུ་ཕོར་
གང་དང་བྱེ་མ་ཕོར་གང་ཤོང་བ་དང་། ལྷགས་གོང་མེས་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་མེ་རྩལ་དང་ལྷགས་
རྩལ་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྟེ་བ་རྣམས་འབྱུང་བ་རེ་རེ་བའི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་
རྒྱས་རྩལ་སྤྲ་རབ་མི་འདོད་ཅིང་རྩལ་རྒྱས་བརྒྱད་ཅེས་པའི་རྒྱས་དེ་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱི་རྣམས་
པ་ལ་འདོད་ཅིང་ས་ཆུ་མཆན་ཉིད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བསགས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་
ཆོགས་པ་ན་འབྱུང་བ་བཞི་མཆན་ཉིད་པ་ཡོད་ན་བསགས་རྩལ་གྱི་གོང་བུ་འགའ་ཞིག་ནི་སྤྲ་བ་
ཤས་ཆེ་བ་དང་། ལ་ལ་ནི་གཤེར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྩོ་བ་དང་། གཡོ་བར་ཤས་ཆེ་བ་དམིགས་
བས་སོ་ཞེ་ན། བྱེ་སྤྲོད་རེ། གང་ཆེས་གསལ་ཞིང་མཐུའི་སྒོ་ནས་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་
ཏེ། ལྷགས་ལྟ་བུ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་ཡོད་ཀྱང་ས་ཁམས་ཤས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ། གཞན་གསུམ་ཤས་
ཆུང་བས་མི་མངོན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཁབ་དང་སྒྲོང་བུ་ཆོགས་པ་ལ་རེག་པ་དང་། བྱེ་དང་
ལན་ལྟའི་བྱེ་མ་བསྐྱེད་པའི་ངོ་བོ་བཞིན་ནོ། །རྒྱུན་དང་འབྲུད་ན་མངོན་དུ་ཡང་འབྱུང་ཏེ། ལྷགས་
གོང་མེས་བསྐྱེད་པ་ན་ནལ་ནལ་ཕོར་གྱུར་པས་ཆུ་དང་། ཆུ་གང་རེག་དང་འབྲུད་ན་སྤྲ་བར་

འགྱུར་བས་ས་དང་། ཤིང་རླུང་པ་ལས་མེ་འགྱུར་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་འགྱུར་བ་
གཞན་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡོད་དེ། ལྷན་རླུང་པ་དང་། སས་འཛིན་
པ་དང་། མེས་སྒྲིན་པ་དང་། རྒྱུད་གིས་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྩོ་སོགས་སྤྲ་བ་
ལྟ་བུ་ལ་ནི་རླུང་པ་དང་མེ་འགྱུར་བ་དང་འཕེལ་བས་ན་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། ལྟ་ལྟ་བུ་
གཤེར་བ་ལ་ཡང་གྲུ་སོགས་འཛིན་པ་དང་རྩོ་བ་དང་གཡོ་བས་ན་ས་མེ་རྒྱུད་གསུམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་མདོ་སྤེ་བ་ན་རེ། བསགས་རྒྱལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་འགྱུར་བ་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་
ལ་འགྱུར་བ་གཞན་རྣམས་ས་སོན་དང་རྒྱས་པ་དང་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། འགྱུར་བ་
གཞན་གསུམ་རོ་སོའི་སྒྲོ་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཁམས་དེ་བཞི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་བྱེ་བྲག་
སྤྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསགས་རྒྱལ་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་རྒྱལ་རྣམས་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་རྣམས་རྒྱལ་
ས་སོའི་རོ་སོའི་སྒྲོ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་བསགས་རྒྱལ་དེ་ལ་དབྱེབས་དང་། འཇམ་རྩལ་དང་སྤྱི་ཡང་གང་
རུང་གི་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཉུང་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འགྱུར་བ་བཞི་ཀ་ཡང་རེག་
བྱའི་སྤྱི་མཆེད་ཡིན་པས་གངས་མང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱེ་སྤྲ་ན་རེ། སྐབས་འདིའི་རྣམས་དེ་
ལ་རང་མཆོན་གྱི་རྣམས་དང་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རྣམས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་འགྱུར་
བཞི་རང་མཆོན་པའི་རྣམས་བཞི་དང་། བརྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཞུགས་ཅི་རོ་རེག་བྱའི་སྤྱི་
མཆེད་བཞིའི་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགྱུར་བ་བཞི་པོ་ནི་རོ་སོའི་སྒྲོ་ནས་བཞག་སྟེ། འགྱུར་
འགྱུར་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འགྱུར་འགྱུར་བཞི་པོ་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་སྟེ། འགྱུར་
བའི་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དབྱེབས་ནི་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་དང་
འཇམ་རྩལ་སྤྱི་ཡང་སོགས་རེག་བྱར་འདུ་བས་གངས་མང་ཉུང་གི་སྒྲོ་ན་མེད་དོ། །ཡང་མདོ་སྤེ་
བ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་གངས་རེས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བསགས་རྒྱལ་གཅིག་ལ་ཡང་
ཁ་དོག་གི་རྟེན་འགྱུར་བ་བཞི་དང་། ཅི་རོ་རེག་གསུམ་གྱི་རྟེན་འགྱུར་བ་བཞི་རྣམས་རྣམས་ཐ་དད་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་བཞིའི་རྟེན་
འབྱུང་བཞི་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞིར་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདོད་པའི་རྩལ་
སྟེ་བ་ན་རྩལ་རྣམས་སོ་སོ་བ་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཟླ་དང་མ་བཅས་པར་སྟེ་བ་མི་སྟོད་པར་
བཞེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་ཚུལ་ལ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་། ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་
དང་། མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་
དང་། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་གཉིས་ནི་ངེས་པར་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟེ་བས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་
པན་ཚུན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ངེས་ལྟན་ཅིག་། ཅེས་
སོ། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟེ་ག་གནས་པ་མི་རྟག་པ་བཞི་དང་ལྟན་ཅིག་
སྟེ་བས་ཁྱབ་སྟེ། མཚན་ཉིད་སྟེ་སོགས་བཞི་པོ་དེ་དང་མི་ལྟན་པའི་འདུས་བྱས་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་མཚན་ཉིད་དང་། །ཞེས་སོ། །རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་འདུས་བྱས་ཡིན་ན་
རང་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་པའི་རང་གི་ཐོབ་པ་དང་རང་ཉིད་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཅིག་ཅར་དུ་སྟེ་
བས་ཁྱབ་ཀྱང་། རང་གི་ཐོབ་པ་ཡིན་ན་རང་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟེ་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་
འདས་པ་ལྟ་བུ་ལ་རང་གི་ཐོབ་པ་རང་དུས་ན་འདས་མ་འོངས་ལྟན་ཅིག་པ་གསུམ་ཀ་འདོག་པའི་
ཕྱིར། འམ་སྒྲ་སྒྲོས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱད་ཀྱི་མ་བསྟུས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ཐོབ་པ་
དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་སྟེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐོབ་པའམ་ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། སེམས་བྱུང་སྟེའི་རྣམ་བཞག་། གཙོ་སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་
དུ་འགོ་དཔྱད་པ། ཞར་ལ་སེམས་བྱུང་འགའ་ཞིག་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ།
ངེས་པའི་མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་དང་། མ་ངེས་པའི་མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་གཉིས། དང་པོ་ལ།
མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་

སྡེ་ཆུ་རྒྱ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་དང་། དགོ་བའི་ས་མང་དང་། ཉོན་མོངས་བའི་ས་
མང་དང་། མི་དགོ་བའི་ས་མང་དང་། ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་བ་སྟེ་སྡེ་ཆུ་ཐ་དད་པ་ལྟ་ཡོད་
བའི་བྱིར། x འདིའི་ས་བའི་དོན་ཡོད་དེ། དེ་དང་དེའི་སྟེ་བའི་ཡུལ་ལམ་གོ་སྐབས་ཅན་ཡིན་པས་
ན་དེ་ལྟར་བཤད་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྡེ་ཆུ་ལྟ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་
ནི། ཆོར་བ་དང་། སེམས་ཡུལ་ལ་བསྐྱལ་ནས་འདུ་བྱེད་བའི་སེམས་པ་དང་། ཡུལ་དང་འདུས་
ནས་ཤེས་བའི་འདུས་(འདུ)ཤེས་དང་། ཡུལ་དོན་དུ་གཉིར་བར་བྱེད་བའི་འདུན་པ་དང་། ཡུལ་
དབང་རྒྱལ་ཤེས་གསུམ་སྤང་ནས་སྦྱེས་བའི་རེག་པ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱལ་བར་འབྱེད་བའི་སྒོ་
གྲོས་དང་། དམིགས་པ་མི་བརྗེད་བའི་བྱ་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་།
ཡུལ་དེ་འདོད་བའི་མོས་པ་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་བཅུ་ཆོས་ཅན།
སེམས་ཀྱི་ས་མང་བ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འགོ་བའི་སེམས་བྱང་ཡིན་
བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཆོར་དང་སེམས་པ་འདུ་ཤེས་དང་། །འདུན་དང་རེག་དང་སྒོ་གྲོས་
བྱ། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མོས་པ་དང་། །ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་གསུངས་
བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་ལས་སེམས་དང་བར་བྱེད་བའི་དད་པ་དང་།
ཡོན་ཏན་ལ་གཅིས་སྤྲས་སུ་བྱེད་བའི་བག་ཡོད་དང་། སེམས་ལས་རུང་གི་ཤིན་སྦྱངས་དང་།
བྱིང་རྒྱུད་ཞི་བའི་སེམས་མཉམ་ཉིད་དུ་བྱེད་བའི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྦྱོམས་དང་། རོ་ཆ་ཤེས་པ་
དང་། བྱིལ་ཡོད་དང་། འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་མེད་པ་སྟེ་ཅ་བ་གཉིས་དང་། གཞན་
ལ་རྒྱལ་བར་མཐོ་མི་འཆམ་བའི་རྒྱལ་བར་མི་འཆེ་བ་དང་། དགོ་བ་ལ་སྦྱོ་བའི་བཙོན་འགྲུས་དང་
བཅུ་ཆོས་ཅན། དགོ་བའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ། ཏུག་ཏུ་དགོ་བའི་གཙོ་སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་འགོ་
བའི་སེམས་བྱང་ཡིན་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དད་དང་བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས། །བཏང་

སྤྲུམ་སྡོམ་ཆ་ཤེས་ཁྱེད་ཡོད། །ཅ་བ་གཉིས་རྣམ་མི་འཆེ་དང། །བཙུན་འགྲུས་རྟག་ཏུ་དགོ་ལ་
འབྱུང། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མི་དགོ་བའི་བྱ་བ་ལ་སྤྱོ་བ་ཡང་བཙུན་འགྲུས་
ཡིན་པར་ཐལ། དགོ་བ་ལ་སྤྱོ་བ་བཙུན་འགྲུས་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱེད། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་
ལེ་ལོ་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། བྱི་རོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཙུན་འགྲུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལེ་ལོ་ཁོ་
ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་བཙུན་མོངས་པའི་ས་མང་ནི། རིག་པའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་མོངས་བ་སྟེ་མ་རིག་
པ་དང། བག་ཡོད་ཀྱི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་བག་མེད་དང། བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་ལེ་ལོ་
དང། དད་པའི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་མ་དད་པ་དང། ཤིན་སྤངས་གཉིས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་སྤྱོད་གས་
པ་དང། སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་བའི་རྒྱུ་པ་དང་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཉན་མོངས་པའི་ས་མང་ཡིན་
ཏེ། རྟག་ཏུ་ཉན་མོངས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་ལ། སེམས་གཞན་ཀྱི་
འཁོར་དུ་མི་འབྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མོངས་དང་བག་མེད་ལེ་
ལོ་དང། །མ་དད་པ་དང་སྤྱོད་གས་དང་རྒྱུ་དང། །ཉན་མོངས་ཅན་ལ་རྟག་ཏུ་འབྱུང། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། ཉན་མོངས་པའི་ས་མང་ཁོ་ན་བྱས་ན་དྲུག་ཡིན་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་ས་མང་དང་གཉིས་
ཀའི་གཞི་མཐུན་བསྐྱེད་ན་བཅུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཆོས་མངོན་པ་ལས། ཉན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་
བ་བཅུ་སྟེ། མ་དད་པ་དང། ལེ་ལོ་དང། བརྟེན་ངེས་པ་དང། སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང།
མ་རིག་པ་དང། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང། ལོག་
པར་མོས་པ་དང། རྒྱུ་པ་དང། བག་མེད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སེམས་ཀྱི་ས་མང་
དང་ཉན་མོངས་པའི་ས་མང་ལ་སྤྱོ་བཞི་ལས། དང་པོ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་ཡིན་ལ། ཉན་མོངས་
པའི་ས་མང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། ཀྱན་འགྲོ་ལྷ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱི་མ་ཡིན་ལ་སྤྱོ་བ་མ་ཡིན་
པ་ཡོད་དེ། མ་དད་པ། ལེ་ལོ་དང། མ་རིག་པ་དང། རྒྱུ་པ་དང། བག་མེད་པ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་བཙུན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། དུན་བཙུན་མོངས་ཅན་བརྟེན་ངེས་དང། རྣམ་

གཡེང་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ལོག་པར་
མོས་པ་ལྷ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལས་གཞན་པ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་མི་དགེ་བའི་ས་མང་ནི། རྩ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲིལ་མེད་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བའི་
ས་མང་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མི་དགེ་ལ་ནི་ཁྲིལ་མེད་དང་། རྩ་ཆ་མེད་པའོ་ ཞེས་སོ། །

ལྷ་པ་ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུའི་ས་མང་ནི། ཀུན་ནས་མནར་བར་སེམས་པའི་ཁྲོ་བ་དང་།
ཤར་གཉེར་བས་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སེམས་བསྐྱར་བའི་གཡོ་དང་། གཞན་གྱི་སྤྱན་རྒྱལ་ལ་
མི་བཟོད་པའི་སྤྲུག་དོག་དང་། སྤྲུག་པ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་འཆིག་པ་དང་། ཉེས་པ་སྤྲེད་པའི་
འཆབ་པ་དང་། སེར་སྒྲ་དང་། ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲོན་པའི་སྒྲུ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་།
གཞན་ལ་མཐོ་འཆམས་པའི་རྣམ་འཆེ་དང་བརྩ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུའི་ས་མང་ཡིན་ཏེ།
མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་། སྤང་བྱ་རིགས་ཀྱིས་རྒྱུད་། བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱུད་དུར་
བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཅ་ཉོན་དུག་ལས་མ་རིག་པ་ཅམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒོམ་སྤང་ཁོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ཁོན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཁྲོ་བ་དང་། ཁོན་དུ་འཛིན་དང་གཡོ་
དང་ནི། སྤྲུག་དོག་འཆིག་འཆབ་སེར་སྒྲ་དང་། སྒྲུ་དང་རྒྱགས་དང་རྣམ་འཆེ་ནི། ཉོན་མོངས་
རྒྱུད་དུའི་ས་པ་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མ་ངེས་པའི་མཚུངས་ལྡན་ནི། ཉོག་པ་དང་། དཔྱེད་པ་དང་། འགྱེད་པ་དང་།
གཉིད་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བརྒྱད་པོ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་མ་ངེས་པའི་སྟེ་ཆན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤར་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ་ཆན་ལྷ་པོ་གང་རུང་
དུ་མ་ངེས་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རང་འགྲེལ་ལས། ཉོག་པ་དང་།

དཔྱེད་པ་དང་། འགྱེད་པ་དང་། གཉིད་ལ་སོགས་པ་མ་དེས་པ་གཞན་དག་གྱང་ཡོད་པས། ཞེས་
དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་སྒྲུལ་ཆོག་ལས། རྟོག་དང་དཔྱེད་དང་འགྱེད་པ་དང་། །གཉིད་
དང་ཁོང་ཁྱོད་ཆགས་རྣམས་དང་། །ང་རྒྱལ་ཐེ་ཆོམ་ཞེས་བྱ་བ། །བརྒྱད་ནི་དེས་པ་མིན་པར་
བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གཙོ་སེམས་གང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་དུ་འགྲོ་དབྱེད་པ་ལ། འདོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཁམས་གོང་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགོ་བའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང་། མ་འདྲེས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མི་དགོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་
པ་གཞན་དང་ལྡན་པའི་མི་དགོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷུང་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷུང་དུ་མ་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་ལྷ། དང་པོ་ནི།
འདོད་པའི་དགོ་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉེར་གཉིས་དེས་པར་འབྱུང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ས་
མང་བཅུ། དགོ་བའི་ས་མང་བཅུ། རྟོག་དཔྱེད་གཉིས་རྣམས་དེས་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར། གནས་
སྐབས་ལ་ལ་དག་ཏུ་འདོད་པའི་དགོ་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་ཙུ་གསུམ་འབྱུང་བ་
ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྒྲིག་པ་ལ་འགྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་
བསྐྱེད་ཉེ་ཉེར་གསུམ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། འདོད་པའི་དགོ་བའི་སེམས་ལ་
ནི། །རྟོག་དང་དཔྱེད་དང་བཅས་པའི་བྱིར། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་གཉིས། །ལ་ལ་དག་ཏུ་
འགྱེད་པ་བསྐྱེད། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་འབྱུང་བར་
དེས་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉི་ཤུ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་གཞན་
དང་འདྲེས་གྱང་ལྷ་བ་ཐ་མ་གསུམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་
བྱུང་ཉི་ཤུ་འབྱུང་བར་དེས་པའི་བྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། ཉོན་མོངས་

ཆེན་པོའི་ས་མང་དུག། མི་དག་བའི་ས་མང་གཉིས། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་སེམས་བྱང་ནི་ཤུ་
འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མི་དག་ལ་ནི་མ་འདྲེས་དང་། །ལྟ་དང་ལྟན་ལའང་ནི་
ཤུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་བཞི་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་མི་དག་བའི་
སེམས་གྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་ནིར་གཅིག་འབྱུང་སྟེ་མ་འདྲེས་པ་ལྟར་གྱི་ནི་ཤུ་དང་ཆགས་
སོགས་བཞི་གང་རུང་རེ་བསྟན་ན་ནིར་གཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཉོན་མོངས་
བཞི་དང་ ཉི་ཤུ་གཅིག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་མང་བཅུ་དང་
མཚུངས་ལྟན་གྱི་མི་དག་བའི་སེམས་གྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་ནིར་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། ལྟ་མ་ནི་
ཤུའི་སྟེང་དུ་རང་རང་བསྟན་པས་ནིར་གཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཁོ་སོགས་
དང་། །ནི་ཉི་ཤུ་གཅིག །ཅེས་སོ། །དག་བ་བྱས་པ་ལ་འགྲོད་པ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་མི་དག་
བའི་སེམས་གྱི་འཁོར་དུ་ལྟ་མ་ལྟར་སེམས་བྱང་ནི་ཤུ་ཅ་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། འགྲོད་པ་དང་ནི་ཉི་
ཤུ་གཅིག །ཅེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་གཙོ་
སེམས་གྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་བཙོ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ། དེའི་འཁོར་དུ་སེམས་གྱི་ས་མང་བཅུ་
ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དུག། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཏེ་སེམས་བྱང་བཙོ་བརྒྱད་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། བསྐྱིབས་ལ་བཙོ་བརྒྱད་ ཅེས་སོ། །ལྟ་པ་ནི། བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་
ལས་གཞན་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་གཙོ་སེམས་གྱི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱང་བཅུ་གཉིས་
འབྱུང་སྟེ། སེམས་གྱི་ས་མང་བཅུ་ རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་
པར། ལུང་མ་བསྟན། །གཞན་ལ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིད་
ནི་དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་འཁོར་ལ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བའི་
ཕྱིར་ན་དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གང་གི་འཁོར་ལ་ཡོད་པ་སེམས་དེའི་འཁོར་དུ་

གཉིད་བསྐྱར་པར་རིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིད་ནི་ཀུན་ལ་མི་འགལ་བྱིར། །གང་ལ་ཡོད་པ་
 དེ་བསྐྱར་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ནི། སྡོམ་ཆེག་ལས། གཉིད་བཅས་དགེ་བའི་
 སེམས་ལ་ནི། །རྟོག་དང་དཔྱེད་དང་བཅས་པའི་བྱིར། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་གསུམ། །ལ་
 ལ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བསྐྱར། །ལྟ་དང་ལྟན་ལ་ཉི་ཤུ་གཅིག་ །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་ཁྲོ་སྟགས་
 དང་། །འགྱུར་བ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་གཉིས། །བསྐྱེདས་ལ་བཅུ་དགུ་ལྷུང་མ་བསྐྱར། །གཞན་ལ་བཅུ་
 གསུམ་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཁམས་གོང་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་དག་
 ལས་འགྱུར་བ་དང་གཉིད་དང་གཡོ་སྒྱུ་རྒྱགས་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་ཁྲོ་སྟགས་
 བདུན་དང་། ཁྲོ་ཁྲོ་དང་། རོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་མི་དགེ་བ་
 རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་དག་གི་འཁོར་ན་མེད་དེ། འགྱུར་གཉིད་མི་དགེ་བ་རྣམས་
 མེད་པར་མ་ཟད་རྟོག་པའང་བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན་དུ་མེད་ལ། དེའི་གོང་མ་བསམ་གཏན་
 གཉིས་པ་སྟགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་དག་ན་དཔྱེད་པ་ཡང་མེད་དེ། དེ་ལས་འགྱུར་གཉིད་མི་
 དགེ་རྣམས། །བསམ་གཏན་དང་པོ་དག་ན་མེད། །རྟོག་པའང་བསམ་གཏན་བྱུང་པར་ཅན། །དེ་
 ཡི་གོང་ན་དཔྱེད་པ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་སྒྲའི་དོན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་
 གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་མི་དགེ་རྟོག་དཔྱེད་སྟགས་མེད་པར་མ་ཟད་གཡོ་སྒྱུ་ཡང་མེད་པར་བཤད་
 པའི་བྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་གཡོ་དང་སྒྱུ་ཡང་མེད་དོ། །ལྟག་མ་ནི་
 དེ་དང་འདྲོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་ན་གཙོ་འཁོར་ཡོད་པ་དེ་ན་གཙོ་པོས་འཁོར་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་གཡོ་
 སྒྱུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡན་ཆད་ན་གཙོ་འཁོར་མེད་པའི་བྱིར་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོར་ཆངས་པས་
 ཏྲ་བུལ་ལ་གཏམ་རྒྱུང་བསྐྱར་བྱས་པའི་བྱིར། སེམས་བྱུང་དེ་དག་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡོད་
 དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བའི་སར་གཏོགས་པ་ལ་མིག་ན་ལུས་ཡིད་གྱི་

ནམ་པར་ཤེས་པ་བཞི་དང་། སེམས་བྱུང་སྡེ་ཚན་དང་པོ་གསུམ་དང་། ཅ་ཉོན་ལྷག་མ་ལྷ་དང་།
གཡོ་སྐྱ་རྒྱགས་པ་གསུམ་དང་། ཉོག་དཔྱོད་གཉིས་ནམས་ཡོད་པས། དེ་དག་དགེ་སེམས་དང་།
བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་ལ་འདྲེས་མ་འདྲེས་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་དང་། མ་བསྐྱེབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
སེམས་བཞིའི་འཁོར་དུ་རི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྒྲིབ་
ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དགེ་སེམས་ལ། །ཉོག་དང་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་སྒྲིབ། །སེམས་
ལས་བྱུང་བ་ཉི་ཤུ་གཉིས། །བསྐྱེབས་པའི་སེམས་ནི་མ་འདྲེས་དང་། །ལྷ་དང་ལྷན་ལའང་བཙོ་
བརྒྱད་བྱུང་། །ཉོན་མོངས་གསུམ་དང་གཡོ་སོགས་དང་། །མཚུངས་ལྷན་བཅུ་དགུ་ལུང་མ་
བསྟན། །གཞན་ལ་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་སྒྲིབ།

གསུམ་པ་སེམས་བྱུང་འགའ་ཞིག་གི་བྱུང་པར་བཤད་པ་ལ། སེམས་བྱུང་བརྒྱད་ཀྱི་བྱུང་
པར་དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་གཉིས། དང་པོ་ནི། རོ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲིལ་
མེད་པའི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། བྱེ་སྐྱ་ན་རེ། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་མ་གུས་པ་རོ་ཆ་མེད་
པ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཇིགས་པར་མི་ལྟ་བུ་ཁྲིལ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ།
རང་ལ་ལྟོས་ནས་མི་དགེ་བ་ལ་མི་འདྲེས་པ་རོ་ཆ་མེད་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ཉེས་པ་ལ་
མི་འདྲེས་པ་ཁྲིལ་མེད་པར་འདོད་དེ། ཞེས་འཆད་པར། མ་གུས་རོ་ཆ་མེད་ཁྲིལ་མེད། །ཁ་ན་
མ་ཐོ་འཇིགས་མི་ལྟ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲིབ། དགའ་བ་དང་གུས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་
དེ། དུལ་ལ་དགའ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནི་དད་པ་དང་། གུས་པ་ནི་རོ་ཆ་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་སྒྲིབ། ཞེས་འཆད་པར། དགའ་དང་གུས་ཉིད་རོ་ཆ་ཤེས། །ཞེས་སོ། །ཆོས་དང་གང་ཟག་
ལ་དམིགས་པའི་དགའ་བ་དང་དད་པ་ཡིན་མིན་ལ་ཟུ་བཞི་ཡོད་དེ། དགའ་བ་ཡིན་ལ་དད་པ་མ་
ཡིན་པ། དད་པ་ཡིན་ལ་དགའ་བ་མ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཟུ་བཞི་
ཡོད་པའི་སྒྲིབ། དང་པོ་ཡོད་དེ། མོངས་སྒྱུད་དང་བྱ་ལ་དགའ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། གཉིས་པ་
ཡོད་དེ། ལྷག་ཀུན་དང་གཞན་གྱི་སྒྲ་མ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ། གསུམ་པ་

ཡོད་དེ། འགོག་ལམ་དང་རང་གི་སྒྲ་མ་ལ་དད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། ཡོན་
 ཏན་མེད་པའི་སོ་སྐྱེ་འགའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་ལ་
 དམིགས་པའི་དགའ་བ་དང་གུས་པ་གཉིས་འདོད་ཁམས་དང་གཟུགས་ཁམས་དག་ན་ཡོད་ཀྱང་
 གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གང་ཟག་པན་ཚུན་གཅིག་གི་ཡུལ་དུ་
 གཅིག་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་འདོད་དང་གཟུགས་དག་ན། །ཞེས་སོ། །རྟོག་དཔྱད་
 གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅིང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་།
 དཔྱད་པ་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀ་འདོད་པའི་
 ཕྱིར། རྟོག་དང་དཔྱད་པ་ཅིང་ཞིབ་ཉིད། །ཅེས་སོ། །ང་རྒྱལ་དང་རྒྱགས་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་
 ཡོད་དེ། སེམས་ཁེངས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་ང་རྒྱལ་དང་། རང་གི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་ཆགས་
 པའི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་རྒྱགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ང་རྒྱལ་ཁེངས་པ་
 རྒྱགས་པ་ནི། །རང་གི་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་ཡི། །སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། བྱེ་སྐྱེ་ན་རེ། སེམས་དང་
 ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ནི་དོན་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །དོན་གཅིག་ ཅེས་སོ། །མདོ་སེམས་གཉིས་ན་རེ། དེ་
 གསུམ་རྣམ་གྲངས་ཐ་དད་ཀྱང་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་ཀྱིས་བསགས་པས་ན་སེམས་
 དང་། རྟོན་དུ་གྱུར་པས་ན་ཡིད་དང་། ད་ལྟར་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སྟོས་པས་ན་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བཤད་
 པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་རྟོན་བཅས་དང་དམིགས་བཅས་
 དང་རྣམ་བཅས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཞེས་ཐ་སྙད་སོ་སོར་བཤད་ཀྱང་དོན་གཅིག་ལ་འདྲུག་སྟེ།
 བྱོད་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པས་རྟོན་བཅས་དང་། ཡུལ་འཛིན་པས་དམིགས་བཅས་དང་། དམིགས་
 པ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་གམ་བྱུང་བར་དུ་གཅོད་པས་རྣམ་བཅས་དང་། མཉམ་པར་ལྡན་
 པས་མཚུངས་ལྡན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དང་། །རྟོན་དང་དམིགས་

དང་རྣམ་བཅས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་ ཞེས་སོ། །ཡང་སྤྱི་ཤིང་གཅིག་པར་བཤད་
 པ་ཡིན་ནོ། །མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལའང་ལྟ་ཡོད་དེ། རྟོན་མཚུངས་པ། དམིགས་པ་མཚུངས་པ།
 རྣམ་པ་མཚུངས་པ། ཏུས་མཚུངས་པ། རྩས་མཚུངས་པ་ལྟ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་གཙོ་སེམས་
 དང་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་པོ་དེ་རྟོན་དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པས་ན་རྟོན་མཚུངས་པ་དང་།
 དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་པས་ན་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་དང་། སེམས་སྟོན་པོའི་རྣམ་པར་
 སྦྱེས་པ་ན་སེམས་བྱུང་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱེས་པས་རྣམ་པ་མཚུངས་པ་དང་། སྦྱེ་འགག་གནས་གསུམ་
 ཏུས་མཚུངས་པས་ན་ཏུས་མཚུངས་པ་དང་། རིགས་མཐུན་རྩས་རེ་རེ་བར་མཚུངས་པས་ན་རྩས་
 མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྣམ་པ་ལྟ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སོ་
 སོའི་རང་བཞིན་གྱིས་པར་བཤད་པ། ཆོས་གཞན་གྱི་བྱེད་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་
 གསུམ། དང་པོ་ནི། མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་དབྱེ་ན་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཐོབ་
 པ་དང་། མ་ཐོབ་པ་དང་། སྐལ་མཉམ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་
 འཇུག་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དག་དང་། སྟོག་དང་། འདུས་བྱས་གྱི་མཆན་ཉིད་
 སྦྱེ་བ་དང་ག་བ་དང་གནས་པ་མི་རྟག་པ་བཞི་རྣམས་དང་ནི། མིང་གི་ཆོགས་དང་། ལ་སོགས་
 པས་བསྟུས་པ་ཆོག་གས་ངག་གི་ཆོགས་དང་། ཡི་གེའི་ཆོགས་དང་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་སྤྱིར།
 ཞེས་འཆད་པར། མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་རྣམས། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྐལ་མཉམ་དང་། །འདུ་
 ཤེས་མེད་སྟོམས་འཇུག་དག་དང་། །སྟོག་དང་མཆན་ཉིད་རྣམས་དང་ནི། །མིང་གི་ཆོགས་ལ་
 སོགས་པ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཡང་སྤྱི་ཤིང་ཡོད་དེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ་དེ་བཅུ་
 བཞི་ཡོད་པར་མ་ཟད། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་སོགས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་
 བསྟན་པའི་སྤྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐོབ་པ་སོགས་གསུམ་བཤད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་སོགས་གསུམ་

བཤད་པ། སློག་སློགས་ལྟ་བཤད་པ། མིང་སློགས་ཆོགས་གསུམ་བཤད་པ་བཞི། དང་པོ་ལ།
 ཐོབ་པ་བཤད་པ། མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ། སྐལ་མཉམ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཐོབ་མ་ཐོབ་
 གྱི་ངོ་བོ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐབས་འདིར་ཐོབ་པ་
 འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རང་ཉིད་རྒྱད་ལ་ལྟན་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་ལྟན་པར་
 བྱེད་པའི་ཐུས་ཤིག་ལ་འཛོག་པའི་བྱེད། ཐོབ་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། རྟེན་
 ཐོབ་དང་ལྟན་ཐོབ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད། དང་པོ་རྟེན་ཐོབ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྒར་མ་ཐོབ་པ་
 གསར་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་ཐོབ་དང་། སྒར་ཐོབ་ཟེན་གྱི་ཉམས་པ་སྒར་གསར་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་ཐོབ་
 གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་
 དང་། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྣོམས་འཇུག་གསར་དུ་
 ཐོབ་པའི་སྣོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པར་འཛོག་པའི་བྱེད། གཉིས་པ་
 ལྟན་ཐོབ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐོབ་ཟེན་རྒྱན་དུ་ལྟན་པའི་ལྟན་ཐོབ་དང་། ཡེ་ནས་ལྟན་པའི་
 ལྟན་ཐོབ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད། ཐོབ་ཟེན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་དུ་ལྟན་པའི་ཐུས་དེ་དང་
 པོ་དང་། སོ་སྐྱའི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱི་ཅེའི་རྟེན་མོངས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་བྱེད། ཐོབ་པ་
 རྟེན་དང་ལྟན་པའོ། །ཞེས་སོ། །མ་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་
 དེའི་རྒྱད་ལ་ལྟན་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐུས་གཅིག་ལ་འཛོག་པ་ཡིན་ལ། x ཐོབ་མ་ཐོབ་གཉིས་
 རྒྱད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་ལ་མེད་ཅིང་རང་རྒྱད་དུ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ནས་འཛོག་
 དགོས་ཏེ། ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་རང་རྒྱད་དུ། །གཏོགས་པ་ནམས་ཀྱིའོ་ ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེད།
 ལྟན་བྱའམ་ཐོབ་བྱ་ལ་འདུས་བྱས་ཁོ་ནར་མ་ངས་ཏེ། འགོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་
 གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད། དེ་ཡང་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ལྟན། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་འཕགས་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ཐམས་ཅད་ལྟན་
 པའི་བྱེད། འགོག་གཉིས་ཀྱི། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་བྱད་ཚེས་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། ཐོབ་པའི་བྱད་ཚེས་དང་། མ་ཐོབ་པའི་བྱད་
 ཚེས་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྒྱིར་བསྟན་པ་དང་། དམིགས་གྱིས་བསལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 སྐབས་འདིར་ཐོབ་བྱའི་ཚེས་དུས་གསུམ་པ་ཡི་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་གྱི་དུས་
 རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཐོབ་བྱའི་འདུས་བྱས་གྱི་ཚེས་འདས་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་
 ཡང་དེའི་ཐོབ་པ་འདས་པ། དེའི་ཐོབ་པ་ད་ལྟར་བ། དེའི་ཐོབ་པ་མ་འོངས་པ་གསུམ་འཛོག་ལ། དེ་
 བཞིན་དུ་ཐོབ་བྱའི་འདུས་བྱས་གྱི་ཚེས་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་གཉིས་ལའང་རིགས་འགྲེས་
 སྒྱར་ཏེ་གསུམ་གསུམ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གྱི་སྔ་མ་ཁྱུ་མཆོག་ལྟར་སྟོན་ལ་ཕྱིར་བའི་
 ཐོབ་པ་དང་། གཉིས་པ་བེད་ལྟར་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཐོབ་པ་དང་། གསུམ་པ་གྲིབ་མ་ལྟར་མཉམ་
 དུ་འཛོགས་པའི་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་སོ། །ཐོབ་
 པ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་དེ། དགེ་བའི་ཐོབ་པ་དགེ་བ་དང་། ལ་སོགས་པས་
 བསྟུས་པ་མི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དགེ་ལ་སོགས་གྱི་དགེ་ལ་སོགས། །ཞེས་སོ། །འོན་ཀྱང་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་ཡིན་ན། དགེ་
 བ་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་དགེ་བ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་ཐོབ་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཁམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པ་རྣམས་གྱི་ཐོབ་པ་ཡང་རང་རང་གི་ཁམས་
 དེར་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོབ་བྱའི་ཚེས་འདོད་པར་གཏོགས་པ་རྣམས་གྱི་ཐོབ་པ་འདོད་པའི་
 སས་བསྟུས་དང་། གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་དུ་གཏོགས་པའི་ཐོབ་པ་ཡང་ཁམས་རང་རང་
 གི་སས་བསྟུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་གཏོགས་རྣམས་གྱི་རང་ཁམས་པ། །ཞེས་སོ། །ཐོབ་བྱའི་
 ཚེས་ཁམས་གསུམ་དུ་མ་གཏོགས་པ་འགོག་པ་གཉིས་དང་ལམ་བཤེན་གསུམ་གྱི་ཐོབ་པ་ལ་
 རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་གསུམ་དང་། ཁམས་གསུམ་གང་རུང་
 དུ་མ་གཏོགས་པ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་
 ཉེན་གྱི་གང་ཟག་ཁམས་གསུམ་གང་དུ་གཏོགས་པའི་སར་གཏོགས་པ་གསུམ་ཡོད། སོ་སོར་

བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་ནི་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་གཏོགས་པ་ཡོད། སོ་སོར་
 བརྟག་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཟག་མེད་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་ཐོབ་པ་ཁམས་གསུམ་གང་དུ་ཡང་མ་
 གཏོགས་པའི་བྱིར། མ་གཏོགས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སོ། །སྟོབ་པའི་ཆོས་ནི་རང་རྒྱུད་
 ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སྟོབ་པ་ཁོ་ནར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལམ་བདེན་དང་། མི་སྟོབ་པའི་ཆོས་ནི་རང་རྒྱུད་
 ལྡན་གྱི་གང་ཟག་མི་སྟོབ་པ་ཁོ་ནར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལམ་བདེན་ལ་བྱེད། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་
 ཡིན་པའི་ཆོས་ནི་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་འཛོག་
 ཚུལ་ཡོད་དེ། སྟོབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་སྟོབ་པའི་ཆོས་དང་། མི་སྟོབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་མི་
 སྟོབ་པའི་ཆོས་དང་། སྟོབ་མི་སྟོབ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་རྣམས་དེ་
 གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་
 པ་དེ་ལ་ཡང་གསུམ་ཡོད་དེ། སྟོབ་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་ཟག་མེད་རྣམས་
 སྟོབ་པའི་ཆོས་དང་། མི་སྟོབ་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་རྣམས་མི་སྟོབ་པའི་ཆོས་
 དང་། ཟག་བཅས་རྣམས་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང་། སོ་སྟེའི་ཐོབ་པའི་སོ་
 སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་གསུམ་སྟོབ་མི་སྟོབ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་བྱིར།
 སྟོབ་དང་མི་སྟོབ་མིན་གྱི་གསུམ། །ཞེས་སོ། །སྤང་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། མཐོང་
 སྤང་གི་ཐོབ་པ་མཐོང་སྤང་དང་། སྟོམ་སྤང་གི་ཐོབ་པ་སྟོམ་སྤང་དང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལ་སྤང་བྱ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་
 གྱི་འགོག་པའི་ཐོབ་པ་དང་། སོ་སྟེའི་ཐོབ་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་གཉིས་སྟོམ་
 སྤང་དང་། འཕགས་ལམ་གྱི་ཐོབ་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་ཐོབ་པ་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་
 ཐོབ་པ་གཉིས་ཟག་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤང་བྱ་མིན་པའི་རྣམ་གཉིས་འདོད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་དམིགས་བསལ་བཤད་པ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་མ་བསྐྱིབས་ལ་ལུང་
 དུ་བསྐྱུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐོབ་པ་ལ་དུས་གསུམ་ཀ་འཛོག་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ཐོབ་

པ་སྟོབས་ཆུང་བས་རང་དང་ལྷན་ཅིག་སྟེ་བ་ཡིན་གྱི། སྤར་སྟེས་དང་ཕྱིས་སྟེ་མེད་པའི་ཕྱིར།
 ལུང་བསྟན་མིན་ཐོབ་ལྷན་ཅིག་སྟེས། །ཞེས་སོ། །ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཐོབ་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་
 ཁོ་ནར་མ་ངས་ཏེ། དེའི་ཐོབ་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་དང་ན་བའི་མངོན་ཤེས་དང་། སྤྱལ་སེམས་ལུང་
 མ་བསྟན་ནམས་སྟོར་བས་བསྟུབ་དགོས་པས་སྟོབས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་སྤར་སྟེས་དང་ཕྱིས་
 སྟེ་དང་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པ་གསུམ་ཀ་ཡོད་ལ། འདོད་པའི་སས་བསྟུས་གྱི་སྟོམ་པ་སོགས་དག་
 མི་དགའི་གཟུགས་གྱི་ཐོབ་པ་ནི་སྟོབས་ཆུང་བས་སྤར་སྟེས་མེད་ལ། ཕྱིས་སྟེ་དང་ད་ལྷན་སྟེས་
 གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་བྱད་གཟུགས་གྱི་སས་བསྟུས་གྱི་ནམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་གཟུགས་
 དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསྐྱིབས་པ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཐོབ་པ་ནི་སྟོབས་ཆུང་བས་ལྷན་ཅིག་
 སྟེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་ཤེས་སྤྱལ་པ་མ་གཏོགས་པ། །བསྐྱིབས་པའི་གཟུགས་
 གྱི་འང་འདོད་པ་ན། །གཟུགས་གྱི་སྤར་ནི་སྟེ་བ་མེད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་མ་ཐོབ་པ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། གཏོང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 སྐབས་འདིར་མ་ཐོབ་པ་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རང་རྒྱད་ལ་མི་ལྷན་པའི་གང་
 ཐག་གི་རྒྱད་ལ་མི་ལྷན་པ་བྱེད་པའི་རྣམ་དེ་དེར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། མ་ཐོབ་པ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་
 ཡོད་དེ། མ་རྟེན་པའི་མ་ཐོབ་པ་དང་། མི་ལྷན་པའི་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
 ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཏན་ནས་མ་རྟེན་པའི་མ་ཐོབ་པ་དང་། ཉམས་ནས་མ་རྟེན་པའི་མ་ཐོབ་པ་
 གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་རྒྱད་གྱི་སྤྱི་ཉོན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་ལྷ་བྱ་དང་པོ་
 དང་། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལས་ཉམས་མ་ཐག་པའི་རྒྱད་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
 མ་ཐོབ་པ་ལྷ་བྱ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མི་ལྷན་པའི་མ་ཐོབ་པ་དེ་ལ་ཡང་གཉིས་
 ཡོད་དེ། ཀུན་ཏུ་མི་ལྷན་པའི་མ་ཐོབ་པ་དང་། ཡེ་ནས་མི་ལྷན་པའི་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དག་བཅོམ་ཐོབ་ཐེན་པའི་རྒྱད་གྱི་སྤྱི་ཉོན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ལྷ་
 བྱ་དང་པོ་དང་། སོ་སྟེའི་རྒྱད་གྱི་འཕགས་ལམ་གྱི་མ་ཐོབ་ལྷ་བྱ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་

ན་མ་ཐོབ་པ་ནི་དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་ཙམ་ཆད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་
 དགེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱིབས་ལུང་
 མ་བསྟན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མ་ཐོབ་མ་
 བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཐོབ་པ་ལ་དུས་གསུམ་གང་འཛོག་གི་
 བྱད་པར་ཡོད་དེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་འདས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་གསུམ་
 ཡོད། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་དེ་གསུམ་ཡོད། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ད་ལྟར་
 བའི་མ་ཐོབ་པ་ལ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདས་
 མ་སྐྱེས་ཀྱི་དེ་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་སོ། །མ་ཐོབ་པ་དེ་འདོད་པ་དང་སོགས་པས་བསྐྱུས་པ་
 གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པ་ཡོད་དེ། རྟེན་གང་དུ་གཏོགས་པའི་སྒོ་
 རྣམ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་ས་དེར་གཏོགས་པར་འཛོག་པས། འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་ཁམས་
 གསུམ་གྱི་ཆོས་དང་། ཇི་མེད་འགོག་ལམ་གྱི་མ་ཐོབ་པ་དེ་འདོད་པར་གཏོགས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
 ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ལའང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། འདོད་སོགས་གཏོགས་དང་ཇི་མེད་ཀྱི་འང་། །ཞེས་
 སོ། །འང་སྒྲའི་དོན་ཡོད་དེ། སྤྲ་མར་མ་ཟད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་བདེན་གྱི་མ་ཐོབ་
 པ་ཆོས་ཅན། ཇི་མེད་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་མ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མདོ་
 སྡེ་པའི་ལུགས་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་མ་ཐོབ་པ་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་བྱེ་སྒྲའི་ལུགས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་ཡི། །སྐྱེ་བར་འདོད་དེ་ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མ་ཐོབ་པ་གཏོང་ཚུལ་ནི། སྐབས་འདིར་མ་ཐོབ་པ་གཏོང་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 ཆོགས་ལམ་པས་སྒྱུར་ལམ་ཐོབ་པའི་རྒྱས་སྒྱུར་ལམ་གྱི་མ་ཐོབ་པ་བཏང་ཞིང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བས་
 འཕགས་ལམ་ཐོབ་པའི་རྒྱས་འཕགས་ལམ་གྱི་མ་ཐོབ་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐོབ་དང་། །རྣམ་
 ཉམས་ཀྱུར། ཞེས་སོ། །ས་དགུ་མ་ཐོབ་པ་ནི་དེ་དང་དེར་འཕོས་པའི་རྒྱས་གཏོང་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 འདོད་པའི་སོ་སྐྱེ་བས་མ་གཏན་དང་བོའི་སྒྲུམས་འཇུག་ཐོབ་ཆེ་འདོད་པའི་སོ་སྐྱེས་ལ་ཆགས་

བྲལ་བྲས་ཀྱང་འདོད་པའི་སོ་སྤྱེ་མ་བཏང་བ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྤྱེས་པའི་ཆེ་ས་འཕོས་
 བས་འདོད་པའི་སོ་སྤྱེ་གཏོང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་གསུམ་སོ་སོར་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 ས་འཕོས་ནས་ནི་རྣམ་ཉམས་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །མ་ཐོབ་པའི་ཡང་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། རང་འབྲེལ་
 ལས། སྤྱི་ལ། གཉིས་པའི་ཡང་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
 སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་པན་ཚུན་འདྲ་བའམ་རིས་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་
 རྣམ་གཅིག་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། སྐལ་མཉམ་སེམས་ཅན་འདྲ་བའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་
 གཉིས་ཡོད་དེ། ཐ་དད་མིན་པའི་སྐལ་མཉམ་དང་། ཐ་དད་པའི་སྐལ་མཉམ་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཅམ་གྱི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། སེམས་
 ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་སོ་སོ་བ་ནང་པན་ཚུན་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་སོགས་གསུམ་བཤད་པ་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། དེའི་
 སྒྲིམས་འཇུག་དང་། འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
 མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་གང་ཟག་ཡིན་ཀྱང་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྟར་སྤྱེས་པའི་
 གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱང་མངོན་གྱུར་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་འགོག་པར་བྱེད་པའི་
 འདུས་བྲས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་འདུ་ཤེས། །མེད་པར་སེམས་དང་སེམས་
 བྱང་རྣམས། །འགོག་པའོ། །ཞེས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་རྣམ་དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྒྲིམ་ཡིན་ཏེ།
 འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་རྣམ་སྒྲིམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྒྲིམ་ །ཞེས་སོ། །འདུ་ཤེས་
 མེད་པའི་ལྟ་དེ་དག་བསམ་གཏན་བཞི་བ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་ཆེ་བར་གཏོགས་པའི་ལྟ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲས་ཆེ། །ཞེས་སོ། །དེའི་རྒྱད་ལ་འདུ་ཤེས་རགས་པ་འབྱུང་བའི་དུས་ཀྱང་ཡོད་
 དེ། སྤྱི་དུས་དང་འཆི་དུས་སུ་འདུ་ཤེས་རགས་པ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆོས་བདུན་དང་ལྔ་ན་བ་
 ཡིན་ཏེ། དགག་བྱའི་བྱང་པར། སའི་བྱང་པར། ཡིད་བྱེད་གྱི་བྱང་པར། རོ་བའི་བྱང་པར། སྤྱིང་

འགྲུར་གྱི་བྱང་པར། རྟེན་གྱི་བྱང་པར། ཐོབ་པའི་བྱང་པར་དང་བཅས་བདུན་དང་ལྔ་ན་པའི་ཕྱིར།
 དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ལ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་
 གིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལྔ་ན་གྱི་གང་ཟག་སྟོམས་འཇུག་དེ་ལས་མ་ལངས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་སེམས་
 བྱང་མངོན་གྱུར་པ་འགོག་པའི་བྱང་ཆོས་དང་ལྔ་ན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་འདུ་ཤེས་མེད་སྟོམས་
 འཇུག་། ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོམས་
 བར་འཇུག་པའི་བྱང་ཆོས་དང་ལྔ་ན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་མཐའ་མར་ ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་
 གྲུབ་སྟེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ལ་ཐར་པ་དང་། རང་ཉིད་ལ་ཐར་ལམ་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྟོན་སྟོམས་
 བར་འཇུག་པའི་བྱང་ཆོས་དང་ལྔ་ན་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་འདོད་པས། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ་
 གྲུབ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཟག་བཅས་དང་དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་ནང་
 ནས་དགེ་བ་ཁོ་ནར་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དགེ་བའོ་ ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱིང་འགྲུར་གསུམ་
 ཀྱི་ནང་ནས་སྤྱིས་ནས་སྤྱིང་འགྲུར་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་མ་དེས་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དེས་
 པ་ཉིད་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། སྤྱིས་ནས་སྤྱིང་འགྲུར་ཉིད། །ཅེས་སོ། །དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་
 པ་ནམས་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ལ་ངན་སོང་ལྟ་བུར་གཟིགས་ནས་དེའི་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་མངོན་
 དུ་མི་བྱེད་ཅིང་། ངན་སོང་གསུམ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེ་བའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་
 པས་ན་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནི་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ན་དེས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པས་མ་ཡིན་ ཞེས་སོ། །བདུན་པ་
 གྲུབ་སྟེ། སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་བཞིན་ཐོབ་པ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། དང་པོ་
 ཐོབ་པའི་ཆེ་དུས་ཅིག་ཆར་ཁོ་ནར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དུས་གཅིག་ཐོབ། །ཅེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན།
 རྟེན་ཚུལ་དང་ལྔ་ན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། རྟེན་ཚུལ་དུས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ལྔ་ན་ཚུལ་སྐྱད་
 ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་མ་ལངས་བར་དུ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་གཉིས་དང་ལྔ་ན་ཞིང་ལངས་པ་
 ན་འདས་པ་ཁོ་ན་དང་ལྔ་ན་ལ། སེམས་མེད་པས་མ་འོངས་པ་དང་ལྔ་ན་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགོག་སྟོམས་བཤད་པ་ནི། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། བྱང་པར་

བདུན་དང་ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱའི་བྱང་པར། ཀུན་སྒྲོང་གི་བྱང་པར། སའི་བྱང་པར། རོ་
 བོའི་བྱང་པར། སྒྲོང་འགྱུར་གྱི་བྱང་པར། ཉེན་གྱི་བྱང་པར། ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ཏེ་བདུན་
 དང་ལྔ་པ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་བཞིན་དུ་འགོག་
 པའི་སྟོམས་འཇུག་གིས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལ་ལྔ་པ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་སྤིང་ཅེ་ལ་བཞེན་ནས་
 སེམས་སེམས་བྱང་མཛོན་གྱུར་པ་འགོག་པའི་བྱང་པར་དང་ལྔ་པ་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་ཞེས་
 བའང་དེ་བཞིན་ཉིད། །ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། ཚོར་འདུ་རགས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་འགོག་
 པའི་སྟོམས་འཇུག་འདི་ལ་ཆེ་འདིར་ཞི་བར་གནས་པའི་དོན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
 འདི་གནས་དོན་དུ་ ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། སྒྲོང་བསྐྱེད་པ་ལ་བཞེན་ནས་སྤིང་ཅེར་སྐྱེས་
 ཤིང་སྤིང་ཅེའི་སས་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱང་པར་དང་ལྔ་པ་པའི་ཕྱིར། སྤིང་ཅེར་སྐྱེས། །ཞེས་སོ། །བཞི་
 པ་བྱུང་སྟེ། x ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཟག་མེད་དང་། དག་སོགས་གསུམ་གྱི་
 ནང་ནས་དག་བ་ཡིན་པའི་བྱང་པར་དང་ལྔ་པ་པའི་ཕྱིར། དག་བའོ་ ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་བྱུང་སྟེ།
 སྒྲོང་ལ་འདོད་པའི་ཉེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པས་འགོག་སྟོམས་ཐོབ་ནས་ཆེ་བྱི་མར་སྤིང་ཅེར་སྐྱེས་
 པས་སྐྱེས་ནས་སྒྲོང་འགྱུར་དང་། དེ་འདོད་པར་ཐོབ་ནས་ཉམས་པ་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ནས་
 དེ་མཛོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཆེ་བྱི་མ་ལ་སྤིང་ཅེར་སྐྱེས་པས་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྒྲོང་འགྱུར་དང་། དེ་
 ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་ལ་སྒྲོང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པས་ནམ་སྟོན་འབྱེན་པར་མ་དེས་པ་དང་གསུམ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་སུ་སྒྲོང་འགྱུར་དང་། །མ་དེས་ ཞེས་སོ། །དུག་པ་བྱུང་སྟེ། ཉེན་གྱི་གང་
 ཟག་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བྱང་པར་དང་ལྔ་པ་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་སྒྲོར་བས་
 ཐོབ། །ཅེས་སོ། །འོ་ན་དེ་ལ་སྒྲོར་བས་ཐོབ་དགོས་པས་བྱུང་བམ་ཞེ་ན། མ་དེས་ཏེ། ཉན་རང་
 ནམས་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བྱུང་བ་བཅོམ་ལྔ་པ་འདས་ཀྱིས་སྒྲོར་བའི་འབད་ཚུལ་ལ་མི་སྟོས་པར་
 ཟད་པ་ཤེས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བས་བྱང་རྒྱུ་
 ཀྱིས་ཐོབ་བྱ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱུ་སྒྲོགས་ཀྱི་བྱེ་བྱག་སྒྲ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བྱང་སེམས་སྟོབ་

པའི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད། དེ་རྗེས་འགོག་
 པའི་སྒྲུལ་ལུག་བསྐྱེད། དེ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། ཁ་ཆེ་བ་ན་རེ། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔལ་སྒྲོབ་པའི་དུས་ན་དེ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་བཅུ་དྲུག་དང་། སྤྱི་ཅེའི་
 གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་ཉི་ལྔ་དེ་ཅིག་མ་སུམ་ཅུ་ཅ་བཞི་བར་
 མ་ཆད་པར་བསྐྱེད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དང་པོ་མ་ཡིན་སྐད་ཅིག་
 མ། །སུམ་ཅུ་ཅ་བཞི་ཐོབ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་གྲུབ་སྟེ། འདུ་ཤེས་མེད་
 པ་དང་འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལུག་གཉིས་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་ཡང་
 བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་དེ། འགོག་པའི་སྒྲུལ་ལུག་སྤར་མ་སྐྱེས་པ་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་མི་
 ཁོ་ནའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང་། ཐོབ་ཐེན་ཉམས་པ་བསྐྱེད་པ་ནི་འདོད་གཟུགས་གཉིས་ཀའི་
 རྟེན་ལ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲུལ་ལུག་ནི་འདོད་གཟུགས་གཉིས་
 ཀའི་རྟེན་ལ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་དེ། དེ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདྲིས་པས་
 བསྐྱེད་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གཉིས་ཀ་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། །འགོག་པ་དང་
 ཐོ་མའི་ནང་དུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྟོག་སྟགས་སྤྱོད་བཤད་པ་ལ། སྟོག་གི་དབང་པོ་བཤད་པ་དང་། འདུས་བྱས་
 ཀྱི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་གཉིས། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོག་དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། བྱང་
 ཐོའི་རིགས་འདྲ་གནས་པ་ལ་སྟག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཆེ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོག་ནི་ཆེ་
 ཡིན་ ཞེས་སོ། །སྟོག་དང་ཆེའི་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་རྫོད་དང་རྣམ་ཤེས་
 གཉིས་ཀའི་རྟེན་བྱེད། གཟུགས་མེད་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། །རྫོད་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ། སྐྱ་བ། གནས་པ། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དེ་འདུས་

བྱས་དེའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་དག་ནི་སྐྱེ་བ་དང་། །ཆ་དང་གནས་དང་མི་རྟག་
 ཉིད། །ཅེས་སོ། །འོ་ན་མདོ་ལས། མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་
 མེད་དེ། སྐྱེ་ཆ་མི་རྟག་པ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལྟར་བ་ཉམས་ཆུང་
 བ་དང་། འཇིག་པ་གསུམ་བྱེད་པས་བྱེད་ལས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་ལ། གནས་པ་ནི་མཚན་
 ཉིད་དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་ཟུར་དུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྗེས་
 མཐུན་དང་བཅས་ན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཅ་བའི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ། གནས་པའི་
 གནས་པ། ཆ་བའི་ཆ་བ། མི་རྟག་པའི་མི་རྟག་པ་སྐྱེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་
 ལ་སོགས། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་སྐྱེ་
 བའི་ཆེ་ཆོས་དགུ་ཅིག་ཆར་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། བྱམ་པ། དེའི་སྐྱེ་བ། ཆ་བ། གནས་པ། མི་རྟག་པ། སྐྱེ་
 བའི་སྐྱེ་བ། ཆ་བའི་ཆ་བ། གནས་པའི་གནས་པ། མི་རྟག་པའི་མི་རྟག་པ་སྐྱེ་དགུ་ཅིག་ཆར་དུ་
 སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་ཆེ་བྱམ་པའི་སྐྱེ་བ་དེས་རང་ཉིད་མ་གཏོགས་པའི་གཞན་བརྒྱད་
 བསྐྱེད་པར་བྱེད། བྱམ་པའི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་དེས་བྱམ་པའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཕུ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པར་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པའི་ཆ་བས་རང་ཉིད་མ་གཏོགས་པ་བརྒྱད་ཆས་པར་བྱེད། བྱམ་
 པའི་ཆ་བའི་ཆ་བས་བྱམ་པའི་ཆ་བ་གཅིག་ཕུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སོགས་གནས་པ་དང་མི་རྟག་
 པ་གཉིས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་བརྒྱད་དང་གཅིག་ལ་འཇུག་ཅེས་
 སོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཕུས་མ་འོངས་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཆར་དུ་བསྐྱེད་ན་མ་འོངས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཅིག་ཆར་དུ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྒྱ་དང་རྒྱེན་དག་ཆོགས་པ་མེད་
 པར་ནི་དེ་དག་སྐྱེ་བ་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དང་རྒྱེན་དག་
 མེད་པར་ནི། །སྐྱེ་བས་བསྐྱེད་བྱ་བསྐྱེད་བྱེད་མིན། །ཞེས་བྱུང་།

བཞི་པ་མིང་སོགས་གསུམ་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མིང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ།
 དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པའི་སྐྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ།

མིང་གིས་དོན་སྟོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མིང་བརྟུ་སྟུར་མཁན་གྱིས་དོན་སོ་སོར་མཆོམས་སུ་བཅད་
 བས་མིང་སོ་སོར་སྟུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དག་ཕྱོགས་ས་དང་འོད་ཟེར་དང་། །ཕྱགས་དང་
 མིག་དང་དོ་རྩེ་དང་། །མཐོ་རིས་ཚུ་དང་དོན་དགུ་ལ། །མཁས་པས་གོ་སྐྱ་ངེས་བཟུང་བ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་གོ་སྐྱ་ངེ་དོན་དགུ་ལ་མཆོམས་བཅད་ནས་བརྟུ་སྟུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཆོག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་བར་སྟོན་པའི་བརྟུ་བྱེད་གྱི་དག་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་མི་རྟག་ཅེས་བརྟུ་བྱེད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་ཡང་དོན་གྱི་བྱ་བ་
 དང་འབྲེལ་བ་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་བ། ཏུས་དང་འབྲེལ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡི་གེའི་ངོ་བོ་
 ཡོད་དེ། མིང་ཆོག་གི་དོན་གོ་བའི་གཞི་བྱེད་པའི་སྐྱ་ཅམ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཀ་ཞེས་
 བརྟུ་བྱེད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ། མིང་གི་ཆོགས་ཡོད་དེ། མིང་ཏུ་མ་འདུས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
 ན་གཟུགས་སྐྱ་ངེ་རོ་རེག་བྱ་དག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་གི་ཆོགས་ཡོད་དེ། ཆོག་ཏུ་མ་འདུས་པ་
 དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྟུག་
 བསྐལ་བ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡི་གེའི་ཆོགས་ཡོད་དེ། ཡི་གེ་ཏུ་མ་འདུས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་ཀ་ཁ་ག་ལྟ་ང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོགས་གསུམ་པོ་དེ་མདོ་སྡེ་པས་སྐྱ་ཡིན་པས་གཟུགས་
 སུ་འདོད། གྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་རྟོག་གི་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་རྩས་ཡོད་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། མིང་གི་
 ཆོགས་ལ་སོགས་པ་ནི། །མིང་དང་དག་དང་ཡི་གེའི་ཆོགས། །ཞེས་སོ། །ཆོགས་གསུམ་པོ་དེ་
 འདོད་ཁམས་དང་གཟུགས་ཁམས་ན་ཡོད་ལ་གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། དེ་ན་སྐྱ་མེད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་དང་གཟུགས་གཏོགས་ ཞེས་སོ། །ཆོགས་གསུམ་པོ་དེ་སེམས་ཅན་ཏུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།
 རྒྱད་གྱིས་བསྟུས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་སྟོན། །ཞེས་སོ། །དེ་གསུམ་རྒྱ་མཐུན་
 ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ནམ་སྟོན་སྟེས་དང་སྟེས་བྱུང་མ་ཡིན་
 པར་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཐུན་ ཞེས་སོ། །དེ་གསུམ་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་
 ཏེ། དག་ཅ་ཆད་པ་དང་ཆགས་བྲལ་ལའང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། ལྷང་སྟོན་མིན་ ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་བྱང་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྐལ་མཉམ་ནི་
 ཆོག་གས་གསུམ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་དང་རྒྱ་མཐུན་
 ལས་བྱུང་བ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན། །སྐལ་མཉམ་ ཞེས་སོ། །དེར་མ་ཟད་སྐལ་
 མཉམ་ནི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་ལས་བྱུང་བའང་ཡིན་ཏེ། དག་མི་དག་གང་རུང་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
 རྣམ་པར་སྟོན་པའང་ཡིན། །ཞེས་སོ། །སྐལ་མཉམ་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སས་བསྟུས་པ་ཡིན་
 ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁམས་གསུམ་བ་སྟེ་ ཞེས་སོ། །གོང་
 དུ་བཤད་པའི་ཐོབ་པ་ལ་རྣམ་སྟོན་ལས་སྐྱེས་པ་དང་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྣམ་
 སྟོན་སྐྱེས་ཀྱི་ཐོབ་པ་རྣམ་སྟོན་དང་། ཐོབ་པ་གཞན་རྣམས་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐོབ་
 རྣམ་གཉིས། །ཞེས་སོ། །འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་ལ་ཡང་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་
 བ་དང་རྣམ་སྟོན་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྐྱེ་སོགས་བཞི་རྒྱ་
 མཐུན་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་དེ་བཞི་རྣམ་སྟོན་ལས་སྐྱེས་(བ)ཡང་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། མཆན་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་ ཞེས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་དང་།
 མི་ལྡན་བ་སྟེ་མ་ཐོབ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྟོན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཐུན་ཁོ་ན་
 ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མི་ལྡན་བའམ་མ་ཐོབ་པ་ནི་བསགས་པའི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་མ་
 བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོམས་འཇུག་གཉིས་ནི་གཅིག་དུ་དག་བ་ཁོ་ན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོམས་འཇུག་དང་། །མི་ལྡན་བ་དག་རྗེས་མཐུན་པ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག་ལ། རྒྱ་འབྲས་སྐྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་ཕྱེ་
 བྲག་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱ་བཤད་པ། འབྲས་བུ་བཤད་པ། དེ་གཉིས་ཐུན་
 མོང་གི་ཆོས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དཔྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ས་
 སོའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྒྱའི་

མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཆོས་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་དབྱེ་ན་དུག་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་དང་། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ་དང་། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། མཚུངས་
ལྷན་གྱི་རྒྱ་དང་། ཀྱན་འགྲོའི་རྒྱ་དང་། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་སྟེ་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
བྱེད་རྒྱ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། །སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པར་ལྷན་བ་དང་། །ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་དང་
རྣམ་སྒྲིན་དང་། །རྒྱ་ནི་རྣམ་པ་དུག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དེ་དག་གྲང་བསྟུན་
གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་
དུག་པོ་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་བྱ་བ་ན། བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་དུག་ལས་བྱེད་རྒྱའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། ཆོས་རང་ཉིད་
སྟེ་བ་ལ་གོགས་མི་བྱེད་ཅིང་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་རྒྱའི་རྒྱའི་
མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་སྟོན་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་སྟེ་བ་ལ་གོགས་མི་བྱེད་པའི་དངོས་
པོར་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན།
བྱེད་རྒྱ་རྒྱས་ལྷན་དང་བྱེད་རྒྱ་རྒྱས་མེད་གཉིས་ཡོད། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཆོས་དེ་སྟེ་
བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་འདུས་བྱས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ནི། ས་བོན་ལྟ་བུ། གཉིས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཆོས་དེ་སྟེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་མི་བྱེད་པའི་ཆོས་གཞན་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་ལྟ་བུ། དང་པོ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་དོན་
གཅིག །གཉིས་པ་དང་རྟག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག །དེའི་རྒྱས་མེད་ནི་སྟོས་ས་སྟོས་འདོག་གིས་
ཡིན་ཞིང་། གཞན་དུ་ན་བྱེད་རྒྱ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་ལྷན་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
གྲང་རང་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་ཤེས་སྟེ་ལ་དེ་ལས་མིག་ཤེས་སོགས་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་དེ་ལ་
གཞོད་པ་ཆོས་དེའི་བྱེད་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེའི་འཇིག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། སེམས་ཀྱི་
རྗེས་འཇུག་ངོས་བཟུང་བ། སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་

རྒྱའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། འདུ་བྱས་གང་ཞིག ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་རང་དང་དུས་མཉམ་
བའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཕན་ཚུན་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་གང་ཕན་ཚུན་འབྲས། ། ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱའི་མཆན་གཞི་ཡོད་དེ། ཆོགས་པ་གཅིག་ན་ཡོད་
བའི་འབྱུང་བ་བཞི་ནང་ཕན་ཚུན་བཞིན་དང་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་བརྒྱད་དང་སེམས་ལྟ་བུ་
དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྒྲེ་སོགས་བཞི་དང་མཆན་གཞི་འདུས་བྱས་གཉིས་པོ་བཞིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བཞིན་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་དང་། །སེམས་དང་མཆན་ཉིད་མཆན་གཞི་
བཞིན། ། ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་
བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་། བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་གཉིས་དང་།
སེམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྒྲེ་སོགས་བཞི་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ལས་བྱུང་དང་སྒྲོམ་
གཉིས་དང་། །སེམས་དང་དེ་དག་གི་མཆན་ཉིད། །སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ ཅེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་དེ་དག་ཆོས་ཅན། རྒྱ་བརྒྱས་སེམས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞི་དང་། འབྲས་བུ་དང་རྣམ་སྤྲིན་དང་རྒྱ་མཐུན་
གསུམ་དང་། དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་སྟེ་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་དང་ཅིག་ཆར་རྗེས་སུ་འཇུག་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་དང་སྒྲེ་འགག་གནས་པ་སོགས་དང་དུས་གཅིག་པ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དུས་དང་ནི། ། ཞེས་སོ། ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་དང་འབྲས་བུ་སྟེ་སྒྲེས་བུ་བྱེད་
འབྲས་དང་བལ་འབྲས་གཉིས་དང་། སོགས་སྐྱས་བསྐྱས་པ་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་མཐུན་
ཀྱི་འབྲས་བུ་གསུམ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་སོགས་ ཞེས་སོ། ། གསུམ་པ་
གྲུབ་སྟེ། སེམས་དང་དག་བ་དང་། སོགས་སྐྱས་བསྐྱས་པ་མི་དག་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་
པོ་གང་རུང་དུ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དག་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཞེས་སོ། ། དེས་ན་སེམས་ཀྱི་ནང་

ན་ཉུང་ལྡན་སེམས་དང་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཙམ་བརྒྱད་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཉུང་ལྡན་ལའང་ས་
མང་བུ་དང་དེ་དག་གི་སྒྲེ་སོགས་མཆན་ཉིད་བཞི་བུ་དག་སེམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་བཞི་
དང་། ཉེ་བའི་མཆན་ཉིད་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དང་ང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་ཉུང་མཐའ་ལྡན་
ཅིག་འབྱུང་རྒྱ་ལ་ང་བཞི་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་མཐུན་པའི་མཆན་ཉིད་བཞི་ནི་དམན་པས་སེམས་
ལ་རྒྱ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ལ། རོ་པོ་སྒྱུར་བསྟན་པ་དང་། རང་ཆོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་
པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་རིགས་འདྲ་བྱེ་མ་
རང་དང་རིགས་འདྲ་བར་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་བྱེད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐལ་མཉམ་རྒྱ་ནི་འདྲ་
བཅོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཁྱོད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དང་སྤང་བྱ་རིགས་གཅིག་པ། རང་དང་ས་གཅིག་
པ། འབྲས་བུའི་སྒར་སྒྲེས་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། མཐོང་སྤང་དེ་རང་དང་
རིགས་གཅིག་པའི་མཐོང་སྤང་བྱེ་མའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་དང་རིགས་མི་
གཅིག་པ་སྒྲོམ་སྤང་གིས་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རིས་(རིགས་) ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། མཐོང་སྤང་ཡིན་ཀྱང་འདོད་པའི་སྒྲུག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་གིས་གོང་མའི་
སྒྲུག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་བྱེ་མའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ས་བཅོ་ ཞེས་སོ། །གསུམ་
པ་བྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཅན་སྒར་སྒྲེས་པ་འདས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཅན་ད་ལྟ་བ་དང་མ་
འདས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད། ཉོན་མོངས་ཅན་ད་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ད་ལྟ་བ་དང་མ་
འདས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་འདས་པས་དེ་དག་གི་
སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒར་སྒྲེས་རྣམས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ས་གཅིག་པ་ཁོ་
ནར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། ཟག་བཅས་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་དེ་ལྟར་ངེས་ཀྱང་ཟག་མེད་ལ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཟག་མེད་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་སྟེ་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་
མེད་གྱི་ལམ་རྣམས་ནི་གོང་འོག་པན་ཚུན་དུ་རང་དང་ལམ་མཉམ་པ་དང་། ལམ་རང་ལས་བྱུང་
པར་ཅན་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་ལ་
བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་དེས་རང་གི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་དང་ས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་པའི་
ཟག་མེད་གྱི་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད། ཅི་ཡང་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་
གྱི་ལམ་དེས་ས་འོག་མ་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། ས་དགུའི་ལམ་ནི་ལན་(པན)ཚུན་དུ། །ཞེས་སོ། །མཐོང་ལམ་དེ་ས་གཅིག་མི་གཅིག་གང་
ཡིན་ཀྱང་མཉམ་པ་མཐོང་ལམ་དང་རང་གི་རྒྱན་བྱི་མ་དང་བྱུང་པར་ཅན་སྟོམ་ལམ་དང་མི་སྟོབ་
ལམ་གཉིས་ཀའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སྟོམ་ལམ་དེ་སྟོབ་ལམ་དང་མི་སྟོབ་ལམ་
གཉིས་ཀའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན། མི་སྟོབ་ལམ་དེ་མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི།
རང་ལས་དམན་པ་མཐོང་སྟོམ་གཉིས་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་དབང་
རྒྱལ་གྱི་ལམ་དེ་རང་ཉིད་དང་དབང་ཚོན་གཉིས་ཀའི་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དབང་
ཚོན་གྱི་ལམ་དེ་དབང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཉམ་དང་བྱུང་པར་
ཅན་གྱི་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། མཉམ་པ་དང་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་དེ་
ཟག་མེད་ཁོ་ན་ལ་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། ཟག་མེད་དུ་མ་ཟད་འཛིན་ཁྱེན་པའི་དགེ་བ་ཡང་
མཉམ་པ་དང་བྱུང་པར་ཅན་གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ།
ཐོས་བྱུང་དེ་ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། བསམ་བྱུང་དེ་བསམ་སྟོམ་
གཉིས་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། སྟོམ་བྱུང་གིས་སྟོམ་བྱུང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
སྟོར་བྱུང་དེ་གཉིས་ཁོ་ནའི་ཡིན། །ཐོས་དང་བསམ་བྱུང་ལ་སོགས་པ། །ཞེས་སོ། །འདོད་པའི་

ཐོས་བྱང་དེ་འདོད་པའི་ཐོས་བྱང་དང་བསམ་བྱང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་སྐོམ་བྱང་གི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་སྐོམ་བྱང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་ཐོས་བྱང་གིས་ཐོས་བྱང་དང་སྐོམ་བྱང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་ལ། བསམ་བྱང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མི་བྱེད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་བསམ་བྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་གོང་མའི་ཐོས་སོགས་རྣམས་འདོད་པའི་ཐོས་སོགས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་དང་ས་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་བཤད་པ་ནི། མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དང་ཕན་ཚུན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་ཡིན། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་མཚུངས་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོད་གཞི་ཡོད་དེ། གཙུ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱང་གཉིས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་ལྡན་རྒྱ་ནི་སེམས་དག་དང་། །སེམས་བྱང་རྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་སོ། །

ལྷ་པ་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་བཤད་པ་ནི། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་སམ་ཉོན་མོངས་ཅན་གང་རུང་གི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་ཡང་ཡིན། རང་དང་ས་གཅིག་པ་དང་འབྲས་བུ་དེ་ལས་དུས་སྤྱོད་པར་སྦྱོར་བ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཆོད་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་འགྲོ་སྐུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ཡིན་ན། རང་དང་ས་གཅིག་པ་དང་འབྲས་བུ་ལས་སྤྱོད་པར་སྦྱོར་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཀུན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན། །རྣམས་ཀྱི་རང་ས་ཀུན་འགྲོ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་བཤད་པ་ནི། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་རྣམས་བཞག་པའི་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་དམིགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་དེ། དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་།

མི་དགེ་བ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྤྲིན་རྒྱ་ནི་མི་དགེ་དང་། །དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་
ན། །ཞེས་སོ། །དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགེ་བ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ།
ངོ་བོ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཞིང་སྟེང་པའི་བརྒྱན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ས་བོན་གྲུང་པོ་རྒྱན་
ལྷན་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་མ་བསྟན་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟེང་པའི་རྒྱན་
དང་བཅས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཀྱང་ངོ་བོ་སྟོབས་དང་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ས་བོན་རུལ་
བ་རྒྱན་ལྷན་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་ཟག་མེད་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་
ཏེ། ངོ་བོ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཀྱང་སྟེང་པའི་རྒྱན་དང་མ་བཅས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ས་བོན་གྲུང་པོ་
རྒྱན་རུལ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་སྤྱོད་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་ཏེ་ཁྱད་པར་རམ་
མི་འདྲ་བར་སྤྲིན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། རྒྱ་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ལས་དུས་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་
པར་ཡོད་དེ། ཀུན་འགྲོ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ལ་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བའི་དུས་གཉིས་
ཡོད་ཀྱང་མ་འོངས་པ་མེད་དེ། མ་འོངས་པ་ལ་གོ་རིམ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་།
མཚུངས་ལྷན་དང་། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་གསུམ་པོ་དག་ལ་ནི་དུས་གསུམ་ཀ་ཡོད་དེ། མ་འོངས་པས་
ཀྱང་མ་འོངས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་རྒྱ་ལ་དུས་གསུམ་ཀ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་མི་
སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་རང་ཉིད་དུས་བྲལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདུས་མ་བྲས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། x

གཉིས་པ་འབྲས་བྱ་ལ། མཆན་གཞི་དང་། འབྲས་བྱ་གང་རྒྱ་དུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་
རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བྱ་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། འདུས་བྲས་ཐམས་ཅད་དང་། བྲལ་བ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུས་
བྲས་བྲལ་བཅས་འབྲས་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །འདུས་མ་བྲས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་
གང་ཡང་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་རྒྱ་རྒྱལ་ཀྱང་མེད། འབྲས་བྱ་ལྟ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྲས་ལ་

དེ་དག་མེད། །ཅེས་སོ། །དེ་ལ་མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། འདུས་མ་བྱས་ལ་བྲལ་འབྲས་དང་བྱེད་འབྲས་
 མེད་དེ། དེ་རང་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་པ་ལ། བྱེ་སྐྱ་ན་རེ། འགོག་བདེན་དེ་
 འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་བདེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་ན་ལས་བདེན་དེའི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་
 ལ། འགོག་བདེན་ནི་ལས་བདེན་གྱི་བྱེད་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུས་མ་བྱས་ནི་བྱེད་རྒྱ་
 ཡིན་ཀྱང་དུས་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པས་ན་འབྲས་བྱ་འབྱེན་པ་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་
 བ་ན་རེ། འདུས་མ་བྱས་ནི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མ་གསུངས་ཀྱི། རྒྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་
 གསུངས་སོ་ཞེས་མདོ་བྲངས་ནས་འདུས་མ་བྱས་རྒྱར་འདོད་པ་འགོག་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ནི་
 རྣམ་སྐྱེ་མེད་པས་འབྲས་བྱར་ཡང་མི་འདོད་པར་མདོན་ནོ། །འོ་ན་ནམ་མཁའ་འདི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
 ཟུན་པའི་ནང་དུ་སྐྱེ་བ་པ་ལ་ཐོགས་རེག་མ་རྙེད་པ་ཙམ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བརྟགས་ཏེ་དེ་ལྟར་
 ཟུན་པའི་ནང་དག་ན་ཐོགས་རེག་མ་རྙེད་ན་ནམ་མཁའ་ཞེས་འདྲེར་ཏོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པའི་
 འགོག་པ་ཡང་རྣམ་སྐྱེ་མེད་དེ། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱ་རྒྱས་མི་སྐྱེ་བ་ན་སོ་སོར་
 བརྟགས་པའི་འགོག་པ་ཞེས་བརྟགས་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་ཀྱང་སོ་སོར་བརྟགས་པ་
 ལ་མི་སྐྱེས་པར་རྒྱུན་མ་ཆང་བས་མི་སྐྱེ་བ་ན་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་གཉིས་
 ཀ་ཡང་རང་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་
 བ་རྣམས་མེད་དགག་འཛོག་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་མེད་པར་
 ཐལ། མེད་དགག་དེ་ཉིད་དངོས་སོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་པ་བཞི་ཡང་མ་གྲུབ་
 པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་ཅིང་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་རང་འབྲེལ་དུ་བལྟོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བྱའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། བན་གདགས་པར་བྱ་བའི་རིགས་གནས་
 གྱི་དངོས་སོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་སྐྱེན་གྱི་འབྲས་བྱ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ།
 བྲལ་བའི་འབྲས་བྱ། སྐྱེས་བྱའི་བྱེད་འབྲས། བདག་སྟེའི་འབྲས་བྱ་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་
 བྱ་དེ་རྣམས་འགལ་ལས་མི་འགལ་ཞེ་ན། བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་ནི་འགལ་བ་མ་ཡིན་

ཏེ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། རང་ཉིད་དང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་
བདག་འབྲས་དང་བཞི་ཀ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། འབྲས་བུ་མཆོན་ཉིད་པ་ནི་དེ་བཞིར་ངེས་
པའི་བྱིར། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་འབྲས་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དེ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པའི་བྱིར། འབྲས་བུ་མཆོན་ཉིད་པ་བཞི་པོ་དེ་རྒྱ་བྱུག་པོ་གང་དང་གང་
གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་རྒྱ་བྱུག་བཤད་པའི་ཐ་མ་རྣམ་
སྒྲིན་གྱི་རྒྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་སྒྲིན་འབྲས་བུ་ཐ་མའི་ཡིན། །ཞེས་སོ། །བདག་པོའི་
འབྲས་བུ་ནི། རྒྱ་དང་པོ་བྱེད་རྒྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་རྒྱ་དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་བདག་
འབྲས་ཡིན་པའི་བྱིར། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་པོའི་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་
བུ་ནི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གྱི་པན་
གདགས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཐུན་སྐལ་མཉམ་ཀུན་འགྲོ་བའི། །ཞེས་སོ། །སྐྱེས་བུ་བྱེད་
པའི་འབྲས་བུ་ནི། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ་དང་མཆོངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ལས་བྱུང་སྟེ་དེ་གཉིས་གྱི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱེས་བུ་བ་ནི་གཉིས་གྱི་ཡིན། །ཞེས་སོ། །བྲལ་འབྲས་སྐབས་འདིར་
དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་འདུས་བྱས་གྱི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་
ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་གྱི་འབྲས་བུ་མ་བཞག་པ་ལྟར། བྲལ་འབྲས་དེ་ལམ་བཤེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་
ཀྱང་བྲལ་འབྲས་གྱི་རྒྱ་མ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ། རོ་
པོ་མ་བསྐྱེབས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཡིན་པ། སེམས་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་
གྱི་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱེས་པ། དགོ་བ་ཟག་བཅས་དང་མི་དགོ་བ་གང་རུང་ལས་དུས་བྱིས་ཏེ་དེ་མ་
ཐག་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་བའི་བྱེད་ཆོས་རྣམས་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། རྣམ་སྒྲིན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
ཆོས། །སེམས་ཅན་བརྗོད་ལུང་བསྟན་བྱིས་འབྱུང་། །ཞེས་སོ། །རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི། སྐལ་
མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གང་རུང་ལ་བཤེན་ནས་རང་རྒྱ་དང་རིགས་འབྲ་བར་སྐྱེ་བའི་

དངོས་སོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཐུན་རྒྱ་དང་འབྲ་བའོ། །ཞེས་སོ། །འབྲ་བའི་དོན་ཡང་དུ་མ་
 ཡོད་དེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པ་འབྲ་བ་དང་། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ནི་རང་གི་
 འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པ་མི་འབྲ་ཡང་ས་གཅིག་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འབྲ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་ལ་ལྷ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ་
 ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ཡིན་ལ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་
 པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། སྐལ་མཉམ་གྱི་འདོད་ཆགས་དེ་
 རང་ངེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
 པ་བྱུང་སྟེ། འཇིག་ལྷ་སོགས་ངེས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེའི་སྐལ་
 མཉམ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། འཇིག་ལྷ་སོགས་རང་དང་ངེས་གཅིག་
 པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི་གོ་
 སྟོ། །བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་ངོས་
 སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དང་པའི་འགོག་བདེན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲལ་བ་སྟོ་ཡིས་བདེ་བའོ། །ཞེས་
 སོ། །སྟེས་བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གང་ལྟར་དུ་སྟེ་
 བའམ་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྟེ་བའི། །འབྲས་དེ་
 སྟེས་བྱ་བྱེད་ལས་སྟེ། །ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་ཡོད། འདུས་
 བྱས་ལ་སྟེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ལ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་ས་མི་གཅིག་པ་ཁམས་
 འོག་མའི་གོང་མའི་སེམས་དང་། ངེས་མི་གཅིག་པ་ཟག་བཅས་ལམ་གྱི་ཟག་མེད་བསྐྱེད་པ་ལྟ་
 བུ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེས་ཤིང་དེ་དང་འབྲ་བའམ་
 མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་བྲལ་འབྲས་གཉིས་ཀ་
 ཡིན་པ་ཡོད་དེ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བྲལ་འབྲས་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། བྲལ་འབྲས་མ་ཡིན་ལ་སྟེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཆེ་

མཐོང་ལམ་སྟུག་བསྐལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་སྤྱ་རྒྱས་བཅུ་པོ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། བྱལ་འབྲས་ལ་བདག་འབྲས་མེད་དེ། བདག་འབྲས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བྱུང་པའི་བྱིར།
 བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱུའི་སྟོན་རོལ་ཏུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་སུ་
 དམིགས་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཁོ་ནར་གྱུར་པའི་རྒྱ་དེ་བདག་པོའི་འབྲས་བྱར་འཛོག་པའི་བྱིར། སྟོན་
 བྱུང་མ་ཡིན་འདུས་བྱས་ནི། །འདུས་བྱས་ཁོ་ནའི་བདག་པོའི་འབྲས། །ཞེས་སོ། །སྐྱེས་བུ་བྱེད་
 འབྲས་དང་བདག་པོའི་འབྲས་བྱ་གཉིས་ལ་ལྷ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ལ་བདག་
 འབྲས་མ་ཡིན་པ། བདག་འབྲས་ཡིན་ལ་བྱེད་འབྲས་མ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་
 མ་ཡིན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། བྱལ་འབྲས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་
 དེ། རྒྱ་ཡལ་བར་འདུག་པ་དང་འབྲས་བྱ་བར་དུ་ཆོད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ།
 རྒྱ་བྱེད་པ་པོའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་
 ཡོད་དེ། རྣམ་མཁའ་དང་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀའི་སྟུན་མོང་གི་ཆོས་ལ། འབྲས་བྱ་འཛོན་འབྱེན་གྱི་བྱང་
 བར་དང་། འབྲས་བྱ་གང་རྒྱ་དུ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་བྱུག་པོ་དེ་དག་ལས་
 རྒྱ་གང་གིས་དུས་གང་དུ་འབྲས་བྱ་འཛོན་པ་དང་འབྱེན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་
 པའི་རྒྱ་ལྟ་བུ་པོ་ད་ལྟར་བ་ཁོ་ནའི་འབྲས་བྱ་འཛོན་གྱི་འདས་མ་འོངས་གཉིས་གྱི་འབྲས་བྱ་མི་
 འཛོན་པའི་བྱིར། ལྟ་བུ་ད་ལྟར་འབྲས་བྱ་འཛོན། །ཞེས་སོ། །བྱེད་རྒྱུའི་འདུ་བྱས་ཡང་ད་ལྟར་
 པའི་འབྲས་བྱ་འཛོན་པ་རྒྱ་ལྟ་བུ་དང་འབྲས་པའི་བྱིར། འབྲས་བྱ་འཛོན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། འབྲས་བྱ་
 བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲས་བྱ་འབྱེན་པའི་དོན་ཡོད་དེ།
 རྒྱས་པ་དེས་འབྲས་བྱ་མཐོན་གྱུར་དུ་སྤྱབ་པ་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་
 ལྷན་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་རབ་ཏུ་སྟེ་དང་པོར་རྒྱ་ད་ལྟར་བ་དང་འབྲས་བྱ་འཛོན་འབྱེན་
 གཉིས་ཅིག་ཆར་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་ནི་རབ་ཏུ་འབྱེན་པར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །སྐལ་མཉམ་

གྱི་རྒྱ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་གྱིས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བུ་འབྱེན་ན་ད་ལྟར་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་
 པ་དང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཏུ་འབྲས་བུ་འབྱེན་ན་འདས་པ་དག་གི་འབྲས་བུ་འབྱེན་
 པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་དང་འདས་པ་དག་། ཅེས་སོ། །འདིར་སྐལ་མཉམ་གྱི་འབྲས་བུ་
 འཛིན་འབྱེན་ལ་མུ་བཞི་ཆོན་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་རང་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་
 ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣམ་སྤྲོད་གྱི་རྒྱ་གཅིག་ལས་ནི་འདས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱེན་གྱི། ཏུས་
 མཉམ་པ་དང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བུ་མི་འབྱེན་ཏེ་ཕྱིས་མུ་འབྱེན་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ནི་འདས་
 པས་འབྱེན་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་གང་རྒྱ་ཏུ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པ་བཤད་པ་ལ། མཚུངས་ལྡན་རྒྱ་ཏུ་
 ལས་བྱུང་བ་དང་། མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་རྒྱ་ཏུ་ལས་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེར་འབྲས་བུ་ལ་
 ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། རྣམ་སྤྲོད་སྐྱེས་དང་། དེ་གཉིས་གྱི་ལྷག་མ་དང་། འཕགས་པ་ཟག་མེད་དང་
 པོ་དང་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་རྣམ་སྤྲོད་གྱི་རྒྱ་མ་གཏོགས་
 པ་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། x ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ཞེས་དང་། རྣམ་སྤྲོད། ཞེས་དང་། མ་
 གཏོགས་ལྷག་ལས་སྐྱེས། ཞེས་སོ། །རྣམ་སྤྲོད་སྐྱེས་ནི། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་ལྷག་
 མ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྤྲོད་སྐྱེས། །ཀུན་འགྲོ་མ་གཏོགས་ལྷག་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་
 སྐྱེར་ཏེ་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་རྣམ་སྤྲོད་སྐྱེས་གྱི་ལྷག་མ་རྣམ་སྤྲོད་མ་
 གཏོགས་པའི་ལུང་མ་བསྟན་དང་། ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་བ་རྣམས་ནི་རྣམ་
 སྤྲོད་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྷག་མ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་དང་། རྣམ་
 སྤྲོད་ཀུན་འགྲོ་དེ་གཉིས་དང་། །མ་གཏོགས་ལྷག་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་སོ། །ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་
 དང་པོ་ཕན་ཆད་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ནི་རྣམ་སྤྲོད་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་དེ་གཉིས་དང་། སྐལ་མཉམ་
 གྱི་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྷག་མ་བྱེད་རྒྱ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་
 གསུམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་འཕགས། དེ་གཉིས་དང་། །སྐལ་མཉམ་མ་གཏོགས་ལྷག་

ལས་སྐྱེས། །ཞེས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་བཞི་པོ་དེ་དག་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལས་གཞན་པའི་སྒོམ་མིན་དང་དབང་པོ་ལྷ་ལ་
སོགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྡན་མིན་རྣམས་ནི་རྣམ་སྤྲིན་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་གཏོགས་
པ་བྱེད་རྒྱ་དང་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། ཀུན་འགྲོ་དང་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པ་དང་།
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེས་རྣམས་ནི་ཀུན་འགྲོ་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བྱེད་རྒྱ་སོགས་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། ཆོས་དེ་གསུམ་གྱི་ལྷག་
མ་སོ་ཐར་དང་བསམ་གཏན་གྱི་སྒོམ་པ་དང་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་སོགས་ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་ནི་
རྣམ་སྤྲིན་དང་ཀུན་འགྲོ་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བྱེད་རྒྱ་སོགས་གསུམ་ལས་
སྐྱེ་བ་དང་། ཐག་མེད་གྱི་སྒོམ་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དང་། དེའི་ཆོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐོབ་པ་
རྣམས་ནི་རྣམ་སྤྲིན་ཀུན་འགྲོ་སྐལ་མཉམ་མཚུངས་ལྡན་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བྱེད་རྒྱ་
དང་ལྡན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་ལྡན་མ་གཏོགས་གཞན་དེ་
བཞིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་རྒྱུ་བྱེད་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། རྒྱུ་གྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། དེ་མ་
ཐག་རྒྱུ་བྱེད་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ། སོ་སོའི་
རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དེ་དག་གི་བྱེད་ཆོས་གཞན་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་ལ་ཐན་འདོགས་པའི་རྒྱུ་གྱི་རྣམ་
པར་གནས་པའི་ཆོས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་དང་། དེ་མ་
ཐག་པའི་རྒྱུ་དང་། དམིགས་པའི་རྒྱུ་དང་། བདག་པོའི་རྒྱུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་

ནི་བཞི་པོ་དག་ཏུ་གསུངས། །ཞེས་སོ། །དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཀྱང་།
སོ་སོར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་རྒྱ་བསྟན།
འབྲས་བུ་འབྲུབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་རྒྱེན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་ལ་སྟོས་ནས་གྲང་
དེ་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གནས་དང་པོར་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་སོ་སོར་
བསྟན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱེན་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་
པའི་རྒྱ་ལྡ་པོ་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་
དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ལྡ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བྱང་ཆོས་
གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོའི་བྱང་པར་སེམས་དང་སེམས་བྱང་གང་རུང་གིས་བསྟུས་
པ། དུས་ཀྱི་བྱང་པར་སྒར་སྐྱེས་པའི་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་རྣམས་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པ།
གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་པར་དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ཤེས་པ་མིན་པ་སྟེ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
སེམས་དང་སེམས་བྱང་སྐྱེས་པ་རྣམས། །ཐ་མ་མིན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག། །ཅེས་སོ། །མཚུངས་
པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྡ་དང་ལྡན་ལ་
རིགས་མི་མཐུན་སྐད་ཅིག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་
ནི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འདོད་པ་ན་སྟོན་པའི་གཞུགས་ཀྱི་མཇུག་
ཐོགས་སུ་རེས་འགའ་ནི་འདོད་པའི་གཞུགས་དང་གཞུགས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་ལ། རེས་འགའ་ནི་འདོད་པར་སྟོན་པའི་
གཞུགས་དང་ཐག་མེད་ཀྱི་གཞུགས་གཉིས་མངོན་དུ་འབྱུང་བའི་གྲངས་སམ་རྣམས་འཆོལ་བ་སྟེ་
མི་མཚུངས་ལ། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པ་ནི་འདོད་སེམས་ཀྱི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདོད་སེམས་
དང་ཐག་མེད་གཉིས་ཅིག་ཆར་མི་འབྱུང་བས་མ་འཆོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེ་སྟོན་ནི། དེ་

མ་ཐག་པའི་དོན་རིགས་འདྲའི་བར་མ་ཆོད་པ་ཡིན་གྱི། རིགས་མི་གཅིག་པས་བར་ཆོད་ཀྱང་
 སྒྲོན་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་དག་སེམས་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
 སེམས་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་ཆེ། ཉོན་མོངས་ཅན་སྤྲ་མ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་
 གྱི་མའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་འདོད་པ་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲོན་བརྗོད་དེ་རང་ལུགས་སུ་མི་བཞེད་
 རོ། །སེམས་སེམས་བྱང་མ་འོངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་ལ་སྤྲ་བྱེ་མེད་པའི་
 བྱིར། འོ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་མ་འོངས་པ་མི་མཁྱེན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འདས་པ་དང་ད་
 ལྟར་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མཁྱེན་ཞེས་བེར་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་དེ་མི་འཐད་དེ། སྒྲོན་མཐའ་མ་མཁྱེན་
 པར་བྱེ་མཐའ་མི་མཁྱེན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག། གཞན་དག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་རྒྱུད་
 ལ་འབྲས་ཏྲགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གྱི་རྣམ་ཡོད་པས་དེ་ལས་མཁྱེན་ཞེས་བེར་བ་
 ལ། མདོ་སྤེལ་སྤྲ། འོ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཆོན་མ་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག་ཅིང་དེ་ནི་
 བཞེད་པ་ཅམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ལ་སོ་སོ་སྒྲུབ་སྤྲོད་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་བྱིར་རོ་ཞེས་
 སྤྲ་བ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་སོ། །དེས་ན་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་
 གཉིས་ལ་སྤྲ་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཡིན་ལ་བྱེ་མ་མ་ཡིན་པ་ནི་སྒྲོམས་པར་འཇུག་སེམས་དང་
 ལྡང་སེམས་ལྟ་བུའོ། །བྱེ་མ་ཡིན་ལ་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི་འཇུག་སེམས་དང་སྒྲོམས་འཇུག་སྐད་
 ཅིག་དང་པོའི་སྒྲུབ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་འཇུག་སེམས་དང་སྒྲོམས་འཇུག་སྐད་ཅིག་དང་
 པོ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། འཇུག་སེམས་དང་འགོག་སྒྲོམས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། དམིགས་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་འཛིན་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་
 བྱེད་པའི་སྒྲོན་ས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། མཆོན་
 གཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
 རོ། །ཞེས་སོ། །བདག་པོའི་རྒྱུ་གྱི་རོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་ལས་ཐ་དད་པའི་འདུས་བྱས་
 སྒྲུབ་པ་མི་བསྒྲིབ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དངོས་པོར་དམིགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། མཆོན་

གཞི་ཡོད་དེ། བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་དེ་བདག་པོའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བདག་
པོར་བཤད། །ཅེས་སོ། །བདག་པོའི་རྒྱ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལྷག་པ་ཡིན་པས་
སམ་རྒྱ་ཅན་འབྲས་བུ་ལྷག་པ་སྟེ་མང་པོའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་གཞན་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་གང་གིས་འབྲས་བུ་གང་ལ་བྱ་བ་
བྱེད་ཚུལ། འབྲས་བུ་གང་རྒྱ་དུ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་ཚུལ། འབྲུང་བ་འབྲུང་འབྲུར་གཉིས་རྒྱ་དང་
རྒྱ་ཅན་དུ་འབྲུར་ཚུལ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་ལྟའི་འབྲས་བུ་དུས་
གསུམ་པ་གང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷན་མཚུངས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འགག་པ་ལ་མངོན་
དུ་སྟོགས་པ་སྟེ་ད་ལྟར་བ་ལ་བྱ་བ་བྱེད། སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོ་རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱ་གསུམ་པོ་
ཡིས་ནི་སྟེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་མ་འོངས་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད། རྒྱ་རྒྱ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
དེ་མ་ཐག་རྒྱ་དམིགས་རྒྱ་དག་ནི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལས་གོ་རིམ་བརྒྱུག་སྟེ་འབྲས་བུ་མ་
འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་ད་ལྟར་བ་གཉིས་ལ་བྱ་བ་བྱེད། བདག་རྒྱ་ནི་གནས་སྐབས་ཐམས་
ཅད་དུ་འབྲས་བུ་སྟེ་བ་ལ་མི་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱ་གཉིས་པོ་
དག་འགག་པ་ལ། །བྱ་བ་བྱེད་དོ་ ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བྱ་བ་སྟེ། གསུམ་པོ་ནི། །སྟེ་ལའོ་ ཞེས་
སོ། །གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་འཆད་པ་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་ཡི། །རྒྱ་དག་དེ་ལས་
བརྒྱུག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་རྣམས་བཤད་ཅིང་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུ་གང་རྒྱ་དུ་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱ་བཞི་
ཡིས་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་ཡིས་སེམས་
དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །ཞེས་སོ། །དམིགས་རྒྱ་མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་གསུམ་གྱིས་ནི་
སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་གྱིས་སྟོམས་པར་འཇུག་
རྣམས་^[1]གཉིས། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་མཚུངས་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་དང་

[1] ཅ་བར། འཇུག་པ་གཉིས། །ཞེས་གསལ།

གཟུགས་ཅན་རྣམས་ནི་རྒྱུ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་སྟེ། རྒྱུ་རྒྱུ་དང་བདག་རྒྱུ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའི་
 བྱིར། གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་སྐྱེ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་ལ་རྣམས་ན་རེ། དངོས་པོ་
 རྣམས་རྒྱུ་བཞི་ཅི་རིགས་ལས་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། དབང་ལྷག་རྟག་པ་དང་སོགས་
 གླས་བསྐྱས་པ་གཙོ་བོ་རྟག་པ་གཅིག་ལུ་དང་། དུས་དང་རོ་བོ་ཉིད་དང་རྒྱལ་ལྷན་རྟག་པ་གང་
 རུང་རེ་ལས་སྐྱོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར། དེ་འགོག་པ་ལ། སྐྱོད་
 བཅུད་སྤྱི་བྱིར་གྲུབ་པ་འདི་དག་ཆོས་ཅན། དབང་ལྷག་རྟག་པ་སོགས་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་
 ཐལ། རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་དང་། སོགས་གླས་བསྐྱས་པ་རེས་འགའ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཞེས་
 འཆད་པ་ལ། དབང་ལྷག་སོགས་མིན་རིམ་སོགས་བྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། འབྱུང་བས་འབྱུང་བ་གཞན་དང་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་བྱེད་ཚུལ་
 དང་། འབྱུང་འབྱུར་གྱིས་འབྱུང་འབྱུར་གཞན་དང་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་གཉིས་བྱེད་ཚུལ་གཉིས། དང་
 པོ་ནི། འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་རང་འབྲས་འབྱུང་བ་དེའི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་སྐྱལ་
 མཉམ་གྱི་རྒྱ་རྣམ་པ་གཉིས་བྱེད་དེ། ཁྱོད་གྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་དེའི་ལྷན་ཅིག་
 འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བ་དེའི་སྐྱལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་
 པའི་བྱིར། དེའི་རྒྱ་འབྱུང་བ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་སོ། །འབྱུང་བས་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་རྣམས་
 གྱི་རྒྱ་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། འབྱུང་བས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བྱེད། རྟན་པའི་རྒྱ་ཡང་
 བྱེད། གནས་པའི་རྒྱ་ཡང་བྱེད། རྟན་པའི་རྒྱ་ཡང་བྱེད། འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡང་བྱེད་པའི་བྱིར། དང་
 པོ་གྲུབ་སྟེ། འབྱུང་བས་འབྱུང་འབྱུར་གསར་དུ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྱུང་
 འབྱུར་དེ་འབྱུང་བ་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྱུང་འབྱུར་དེ་འབྱུང་བ་
 འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྱུང་བས་འབྱུང་འབྱུར་
 རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྱུང་བས་འབྱུང་འབྱུར་གོང་ནས་གོང་དུ་
 འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། འབྱུང་ལས་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ལྟ། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་ལས། སྐྱོད་

ཕྱིར་རྟེན་ཕྱིར་གནས་ཕྱིར་དང་། །རྟེན་པའི་ཕྱིར་དང་འཕེལ་བྱེད་ཕྱིར། །དེ་ཡང་བྱེད་རྒྱའི་རྒྱ་ཁོ་
ན། །རྣམ་ལྷ་ཐ་དད་པ་ཡིས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་འབྱུར་གྱིས་འབྱུང་འབྱུར་གཞན་གྱི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ་དང་སྐལ་
མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་རྣམ་པ་གསུམ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་
གྱི་སྒྲོམ་པ་དང་ཆོགས་པ་གཅིག་པ་རྣམས་པན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བྱེད། འབྱུང་འབྱུར་
སྐལ་མས་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་མའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད། ཆེ་འདྲིའི་དགོ་མི་དགོ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
ལས་ཆེ་གྱི་མའི་རྣམ་སྒྲིན་སྒྲེས་གྱི་མིག་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་
འབྱུར་རྣམ་གསུམ་པན་ཚུན་དུ། །ཞེས་སོ། །འབྱུང་འབྱུར་དེ་འབྱུང་བ་རྣམས་གྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་
རྒྱ་རྣམ་པ་གཅིག་ཕུ་བྱེད་དེ། ཆེ་འདྲིའི་ལུས་ངག་གི་དགོ་མི་དགོ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་གྱི་
མའི་རྣམ་སྒྲིན་སྒྲེས་གྱི་མིག་སོགས་གྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་འབྱུང་བ་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
འབྱུང་བ་རྣམས་གྱི་དེ་རྣམ་གཅིག་། ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་བྱེད་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ཉི་ཤུར་
དབྱེ་བ། བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ལས་གང་གསར་དུ་རྟེན་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ལ། བཅུ་གཉིས་
སུ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱེན་དང་རྒྱེན་ཅན་སྐར་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། སེམས་དེ་ལ་རྩ་བའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ལ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་
གྱི་ཡིད་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་སེམས་དང་། སྒྲིབ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་སེམས་དང་། མ་སྒྲིབ་
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་བཞི་དང་། གཞུགས་ཁམས་དང་གཞུགས་མེད་དག་ན་མི་དགོ་བ་ལས་
གཞན་པའི་སེམས་གསུམ་གསུམ་དང་། སྒྲོབ་པའི་ཟག་མེད་གྱི་སེམས་དང་། མི་སྒྲོབ་པའི་ཟག་
མེད་གྱི་སེམས་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། འདོད་ཡིད་དགོ་དང་མི་དགོ་
དང་། །སྒྲིབ་པ་དང་ནི་མི་སྒྲིབ་པ། །གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་པ་དག་ན། །མི་དགོ་ལས་གཞན་ཟག་
མེད་གཉིས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་།
 གཟུགས་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ།
 སྤྱི་དོན་དང་། ཚིག་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་དེ་ལས་སེམས་དུ་ཞིག་
 སེམས་གང་གི་མཛུགས་ཐོག་སྤྱི་འབྱུང་ཞེ་ན། དེའི་འབྱུང་ཚུལ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་བསྟུས་
 པའི་སྟོན་སེམས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་རྒྱན་གྱི་ཆེ། ས་མཚུངས་པའི་ཆེ། ཉིང་མཚམས་
 སྦྱར་བའི་ཆེ། སྟོམས་པར་འཛུགས་པའི་ཆེ། སྟོམས་འཛུགས་ལས་ལྗང་བའི་ཆེ། སྟོམས་འཛུགས་
 ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའི་ཆེ། སྤྱལ་པ་ལ་འཛུགས་པའི་ཆེ། སྤྱལ་པ་ལས་ལྗང་བའི་ཆེ་དང་
 བཅས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་སེམས་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་
 ལས་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། རིགས་མི་འདྲ་ཡང་ས་
 གཅིག་པའི་སེམས་གཞན་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། ཁམས་གསུམ་
 ཀྱི་སེམས་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་ཤི་བ་ན་སྤྱི་བའི་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་
 དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་བྱུང་སྟེ། འོག་མའི་དགེ་སེམས་ལས་གོང་མའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
 ཀྱི་སེམས་སྤྱི་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྗང་བ་བྱུང་སྟེ། གོང་མའི་དགེ་སེམས་ལས་འོག་མའི་
 དགེ་སེམས་ཟག་བཅས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དུག་པ་བྱུང་སྟེ། གོང་མའི་སྤྱི་བ་ལྗང་
 མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལས་འོག་མའི་དགེ་སེམས་སྤྱི་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བདུན་པ་བྱུང་སྟེ།
 གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱན་བྱས་པ་ལས་འདོད་པའི་སྤྱལ་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་
 བུ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བརྒྱད་པ་བྱུང་སྟེ། འདོད་པའི་སྤྱལ་སེམས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱན་བྱས་པ་
 ལས་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ནི། འདོད་པའི་དགེ་སེམས་ལས་སེམས་དགུ་འབྱུང་བ་ཡོད་
 དེ། དེའི་མཛུགས་ཐོག་སྤྱི་འབྱུང་གྱི་ཆེ་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཆེ་རང་སའི་སེམས་བཞི་དང་། ཉིང་
 མཚམས་སྦྱར་བའི་ཆེ། ཁམས་གོང་མའི་སྤྱི་བ་ལྗང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཉིས། སྟོམས་འཛུགས་

གི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དག་སེམས་གཅིག་དང་། སྟོབ་མི་སྟོབ་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཏེ་
 དགྲ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་ཀྱི་ཆེ་འདོད་པའི་དག་སེམས་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་
 མི་དག་བ་དང་ལྟ་བ་གང་རུང་དང་མཚུངས་ལྟན་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་དང་འདོད་པའི་སྟོད་
 ལམ་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལུང་དུ་བསྟན་བ་དང་བཞི་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉིང་མཚམས་སྟུར་བའི་ཆེ་གཟུགས་སུ་སྒྲེན་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་
 དང་གཟུགས་མེད་དུ་སྒྲེན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཏེ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་དག་བ་སྟུར་བྱུང་གི་མཁུག་ཐོགས་སུ་བསམ་གཏན་
 དང་པོའི་དག་སེམས་ཉིང་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གང་རུང་གི་སྟུར་བྱུང་གཅིག་ཕུ་དེ་འབྱུང་
 པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སྟོབ་མི་སྟོབ་ཀྱི་དག་སེམས་སྟུར་བྱུང་གི་མཁུག་དུ་
 སྟོབ་པའི་སེམས་ཟག་མེད་དང་མི་སྟོབ་པའི་སེམས་ཟག་མེད་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་འཆད་པར། འདོད་སེམས་དག་བ་ལས་སེམས་དགྲ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 པའི་དག་སེམས་ཀྱི་མཁུག་དེ་མ་ཐག་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དག་སེམས་འབྱུང་བ་མེད་དེ། འདོད་
 པ་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་ཉེན་དང་། རྣམ་པ་དང་། དམིགས་པ་དང་། གཉེན་པོ་བཞིས་རིང་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ཉེན་གྱིས་འདོད་པའི་སྒྲུལ་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
 ལྟར་གཟུགས་མེད་པའི་ཉེན་གྱིས་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་ཆོས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ན་སྟོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལ་རགས་པ་དང་། དེ་ལ་
 ཞི་བའི་རྣམ་པར་ལྟ་བ་ལྟར་གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
 པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་འདོད་པ་ལ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ཁམས་བཞིན་དུ་
 གཟུགས་མེད་པ་དག་གིས་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་དག་སེམས་
 དེ་སེམས་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཆེ་རང་སའི་བཞི་དང་། སྟོམས་
 འཁུག་ལས་ལྟང་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དག་སེམས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་དག་སེམས་གཉིས་དང་།

ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་བརྒྱད་ལས་
 འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་བརྒྱད་པོ་ཁོ་ན་ལས། །ཞེས་སོ། །ཁོ་ནའི་དོན་ཡོད་དེ། སེམས་
 ལྷག་མ་བཞི་ལས་མི་འབྱུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་དགེ་བའི་སེམས་ནི་སེམས་བརྩ་
 ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱུན་གྱི་ཆེ་རང་སའི་བཞི་དང་། ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བའི་ཆེ་གཟུགས་
 མེད་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་གོང་མའི་སེམས་ལྷག་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་དགེ་བ་ནི་
 བརྩ་དག་ལས། །ཞེས་སོ། །འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་ལས་སེམས་བཞི་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ།
 རྒྱུན་གྱི་ཆེ་རང་སའི་བཞི་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་བཞི་སྟེ་ ཞེས་སོ། །འདོད་པའི་སྤྱི་བ་
 ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དེ་སེམས་བརྩ་ལས་འབྱུང་བ་དང་། འདོད་པའི་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
 སེམས་ལས་སེམས་བཞི་འབྱུང་བ་ནམས་མི་དགེ་བའི་སེམས་ལ་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།
 སྤྱི་བ་དེ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །འདོད་པའི་མ་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལྷ་དག་ལས་འབྱུང་བ་
 ཡོད་དེ། རང་སའི་བཞི་དང་སྤྱལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་ལས་འབྱུང་བ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་སྤྱི་བ་བ་ནི་ལྷ་དག་ལས། །ཞེས་སོ། །འདོད་པའི་མ་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
 སེམས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སེམས་བདུན་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱུན་དང་ས་མཆུངས་ཀྱི་ཆེ་རང་
 སའི་བཞི་དང་། འདོད་པ་ནས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་གང་རུང་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བའི་ཆེ་དེ་
 གཉིས་གང་རུང་གི་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་། སྤྱལ་ལྷང་གི་ཆེ་
 གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་དང་བདུན་ལས་བྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་མཇུག་ཐོགས་སེམས་
 བདུན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་གཟུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། གཟུགས་ཁམས་ན་དགེ་སེམས་ལས་
 སེམས་བརྩ་གཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱུན་དང་ས་མཆུངས་ཀྱི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་དང་། ལྷང་
 བའི་ཆེ་འདོད་པའི་དགེ་བ་དང་། སྤྱལ་འཇུག་གི་ཆེ་འདོད་པའི་མ་སྤྱི་བ་པའི་སེམས་དང་། ཉིང་
 མཆམས་སྦྱོར་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་། དེའི་སྤྱི་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་
 ཀྱི་དགོ་སེམས་གཅིག་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 གཟུགས་ན་དགོ་ལས་བཅུ་གཅིག་གོ། །ཞེས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་དེ་སེམས་དགའི་
 མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་དང་། སྟོམས་
 འཇུག་གི་ཆེ་འདོད་པའི་དགོ་སེམས་དང་། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡང་བའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
 དགོ་སེམས་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཏེ་གསུམ་དང་། སྒྲུལ་བ་ལས་ལྡང་བའི་ཆེ་འདོད་
 པའི་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་
 ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཅིག་སྟེ་དགའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 དེ་ནི་དགའ་ཡི་མཇུག་ཐོགས་སུ། །ཞེས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དེ་
 སེམས་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་དང་། ཉིང་
 མཆོམས་སྒྱུར་བའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་གསུམ་དང་། འདོད་པའི་དགོ་སེམས་དང་། མ་
 སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཏེ་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྒྲིབ་བ་བརྒྱད་ལས་ ཞེས་
 སོ། །གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ནི་སེམས་དྲུག་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་
 དང་ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་སེམས་གསུམ་དང་། ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་
 མི་དགོ་བའི་སེམས་དང་། འདོད་པའི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཉིས་དང་། ཉོན་མོངས་
 ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་དགོ་སེམས་ཏེ་དྲུག་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལས་
 དྲུག་ །ཅེས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་མ་སྒྲིབ་པའི་སེམས་དེ་སེམས་གསུམ་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རང་
 སའི་སེམས་གསུམ་གྱི་འཇུག་(མཇུག)ཐོགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་སྒྲིབ་བ་ནི་གསུམ་
 ལས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལས་སེམས་དྲུག་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་ཀྱི་ཆེ་རང་
 སའི་གསུམ་དང་། ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་མི་དགོ་བའི་སེམས་དང་སྒྲིབ་ལུང་མ་
 བསྟན་གྱི་སེམས་གཉིས་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཅིག་སྟེ་དྲུག་

ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་དྲུག་སྟེ་ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། གཟུགས་མེད་པའི་མ་སྐྱེ་བ་ལུང་མ་
བསྟན་ཀྱི་སེམས་དེ་སེམས་གསུམ་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རང་སའི་གསུམ་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་སེམས་དྲུག་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་ས་མཆོངས་ཀྱི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་
དང་། ཉིང་མཆོངས་སྟོར་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གཅིག་དང་། འདོད་པའི་
སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གཅིས་ཏེ་དྲུག་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་པའང་། །དེ་
ཡི་ཚུལ་ལོ། ཞེས་སོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་སེམས་ལས་སེམས་དགུ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱ་
དང་ས་མཆོངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་དང་། ཉིང་མཆོངས་སྟོར་བའི་ཆེ་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་ཟག་མེད་གཅིས་དང་། ལྷང་བའི་ཆེ་
ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་ཏེ་དགུ་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགོ་བ་ལས། །སེམས་དགུ་དག་གོ་
ཞེས་སོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་སེམས་དེ་སེམས་དྲུག་གི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་
ས་མཆོངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་དང་།
ལྷང་བའི་ཆེ་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གཅིས་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དྲུག་གིས། །^[1]
ཞེས་སོ། །གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་སེམས་ལས་སེམས་བདུན་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ།
རྒྱ་དང་ས་མཆོངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་དང་། ཉིང་མཆོངས་སྟོར་བའི་ཆེ་འདོད་གཟུགས་
ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟིར་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་
གཅིག་སྟེ་བདུན་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་ལས་བདུན་ ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་སེམས་དེ་སེམས་བདུན་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱ་དང་། ས་
མཆོངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་གསུམ་དང་། ཉིང་མཆོངས་སྟོར་བའི་ཆེ་ཁམས་འོག་མ་གཅིས་ཀྱི་
དགོ་སེམས་གཅིས་དང་། དེའི་སྐྱེ་བ་ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་སེམས་གཅིས་ཏེ་བདུན་ལས་འབྱུང་བ་

[1] ཅེ་བར། དེ་དྲུག་གི་ ཞེས་གསུངས།

ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། སྟོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དེ་སེམས་བཞི་
ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལྡན་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་
ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་སེམས་གསུམ་སྟེ་བཞི་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་པ་བཞི་ལས་
ཞེས་སོ། །དེ་སེམས་ལྡན་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་ས་དང་མི་སྟོབ་པའི་སེམས་
གཉིས་དང་། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡན་པའི་ཆེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་སེམས་གསུམ་སྟེ་ལྡན་ལས་
འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ལྟ། །ཞེས་སོ། །མི་སྟོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དེ་སེམས་
ལྡན་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལྡན་སྟོབ་པའི་
སེམས་ཟག་མེད་གཉིས་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་སེམས་གསུམ་
སྟེ་ལྡན་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་སྟོབ་པ་ནི་ལྡན་ལས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལས་སེམས་བཞི་
འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་དང་། སྟོམས་འཇུག་ལས་ལྡན་པའི་ཆེ་
ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་སེམས་གསུམ་སྟེ་བཞི་ལས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་སེམས་ནི་
བཞི་དག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མི་སྟོབ་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཟག་ཏུ་སྟོབ་པའི་སེམས་
འབྱུང་བ་མེད་དེ། མི་སྟོབ་པ་ལས་ཉམས་པའི་ཆེ་སྟོབ་པ་དང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཉོན་མོངས་ཅན་
ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ནི་ཤུར་དབྱེ་བ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་སེམས་བཅུ་གཉིས་
པོ་དེ་སེམས་ནི་ཤུར་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་དུ་དགེ་བ་ལ་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་དང་།
སྦྱར་བྱུང་གི་དགེ་བའི་སེམས་ནམ་པ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་ནས་སེམས་དུག་དང་། འདོད་པ་ན་ལུང་དུ་
བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ལུང་མ་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་ལ་ནམ་སྐྱེན་སྐྱེས་ཀྱི་སེམས་དང་། སྦྱོད་ལམ་
པའི་སེམས་དང་། བཟོ་བའི་གནས་ཀྱི་སེམས་དང་། སྤྱལ་པའི་སེམས་དང་བཅས་འདོད་པའི་
སེམས་བཞི་དང་། གཟུགས་ཁམས་ན་བཟོ་མ་གཏོགས་པའི་ནམ་སྐྱེན་སྐྱེས། སྦྱོད་ལམ་པ། སྤྱལ་

སེམས་ཏེ་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གསུམ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་
 གྱི་སེམས་གསུམ་དང་། འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་དང་། གཟུགས་མེད་ན་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་
 བསྟན་གྱི་སེམས་རྣམ་སྟོན་གཅིག་ལུ་དང་། ཟག་མེད་གྱི་སེམས་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་འཆད་པར། བརྩ་གཉིས་དེ་དག་ཉི་ཤུར་ཡང་། །གསུམ་དུ་སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་དང་། །སྦྱར་
 བྱང་དགེ་རྣམ་གཉིས་སྟེ་ནས། །རྣམ་སྟོན་སྐྱེས་དང་སྦྱོད་ལམ་པ། །བཟོ་ཡི་གནས་དང་སྦྱལ་
 པ་དང་། །འདོད་ན་ལུང་བསྟན་མིན་རྣམ་བཞིར། །གཟུགས་ན་བཟོ་མ་གཏོགས་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ན་བཟོ་མེད་དེ། ཀུན་རྫོགས་གོས་དང་བཅས་ཤིང་གཞལ་མེད་
 ཁང་ཡང་ལས་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་ལ་སྐྱེས་བྱས་བཟོ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཉི་ཤུ་ལས་
 བརྩ་གཉིས་བྱུང་ཆེ་སྟེ། སེམས་བརྩ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་སེམས་མེད་ཅིང་སེམས་ཉི་ཤུར་
 མ་འདུས་པའི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་
 སོགས་ན་ལུས་མིག་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། སྦྱར་འདུག་པ་ནི་འོག་མས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་
 གྱི་སྐྱབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སེམས་གྱི་ཐོབ་པ་རྟེན་ཚུལ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཞད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 སེམས་བརྩ་གཉིས་པོ་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་སེམས་དུ་ཞིག་གསར་དུ་རྟེན་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 ཁམས་གསུམ་པོ་ཡི་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
 སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་སེམས་དུག་གསར་དུ་རྟེན་པ་དང་། གཟུགས་གྱི་ཉོན་མོངས་
 ཅན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་ཡང་སེམས་དུག་གསར་དུ་རྟེན་པ་དང་། གཟུགས་མེད་
 གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་སེམས་གཉིས་གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་
 ཅན་གྱི་སེམས་གཉིས་དང་། དགེ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་གྱིས་དབྱ་བཅོམ་
 ཉམས་པའི་ཆེ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་གཉིས་དང་། སྐྱོབ་པའི་

སེམས་གཉིས་སྟེ་དྲུག་གསར་དུ་རྟེན་པའི་བྱིར། ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་ཉོན་མོངས་ཅན། །དྲུག་
དང་ ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་མེད་ནས་གཟུགས་སུ་སྟེ་བ་དེའི་ཆེ་གཟུགས་
ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་། དགོ་བ་སྟེས་ཐོབ་དང་། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱལ་སེམས་
གཉིས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པས་དགྲ་བཅོམ་ཉམས་པའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་སེམས་དང་། སྟོབ་པའི་སེམས་ཏེ་དྲུག་གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དྲུག་དང་
ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་
པ་འབྲས་བྱ་ལས་ཉམས་པའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་དང་། སྟོབ་པའི་
སེམས་གཉིས་གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་རྟེན་དོ། །ཞེས་སོ། །གཟུགས་སུ་སྟེ་
བའི་དགོ་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དག་ལ་སེམས་གསུམ་གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་
དང་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་དགོ་སེམས་གཉིས་གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་སྟེ་དགོ་
ལ་གསུམ་དག་གོ། །ཞེས་སོ། །

སྟོབ་པའི་བྲག་མེད་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་སེམས་བཞི་གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡོད་
དེ། བྲག་མེད་དང་པོའི་ཆེ་སྟོབ་པའི་སེམས་དང་། བྲག་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱལ་སེམས་གཉིས་དང་། དེས་གཟུགས་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དགོ་སེམས་རྣམས་མི་ལྡན་པ་ལས་གསར་དུ་རྟེན་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར། སྟོབ་པ་ལ་བཞི་ ཞེས་སོ། །དེ་དག་གི་ལྷག་མ་འདོད་པ་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
དགོ་སེམས་གཉིས་དང་མ་སྟོབ་པ་གཉིས་དང་གཟུགས་ཀྱི་མ་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་སེམས་
དང་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་རྟེན་པའི་ཆེ་རང་ཉིད་ཁོ་ན་གསར་དུ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་དེ་
མི་ལྡན་པ་ལས་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མི་སྟོབ་པའི་སེམས་གསར་དུ་རྟེན་པ་བཞིན་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ལྷག་ལ་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སྦྱས་པ། རྣམ་གསུམ་གྲུབ་མཐའི་གཞལ་མེད་ཁང་ཆེན་པོར། །ཞུགས་ཏེ་ངོ་མཆར་

ཁྱད་ཆོས་ལྟ་འདོད་ན། །རྣམ་མང་དམ་བཅའི་ཆོན་འཛིན་བྱེ་སྤྲོ་ཡི། །བྱུང་མཐའི་ཐེམ་སྐྱས་འདི་
ལ་འཇོག་བར་རིགས།།   །།

༡༡། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་
རིན་པོ་ཆའི་བྱ་གཞིངས་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་
གསུམ་པ་བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ། ཞེས་བྱ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་གཏན་
ལ་དབབ་པ་དང་། སྤང་བྱ་ཀྱན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཐོབ་བྱ་འགོག་ལམ་
ཀྱི་བདེན་པ་གཏན་ལ་དབབ་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། རྣང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་བཞག་
དང་། བྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྣམ་བཞག་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྦྱིར་དབྱེ་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་
བཤད་པ་དང་། སྦྱེ་བ་གནས་ཐབས་དང་། གནས་པ་འཆི་འཕོ་བའི་སེམས་དང་། སེམས་ཅན་
ཀྱི་ཆོགས་གསུམ་དུ་སྦྱད་པ་དང་ལྷ། དང་པོ་ལ། ཁམས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། འགྲོ་བ་ལྟར་
དབྱེ་བ་དང་། སྦྱེ་གནས་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འདོད་ཁམས་དང་། གཞུགས་
ཁམས་དང་། གཞུགས་མེད་ཁམས་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། དཔྱུལ་བ་སོགས་དེ་དག་གི་
སྐྱ་བཤད་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཡིད་དུ་འོང་བ་མེད་པའམ་སེམས་ཅན་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པས་བྲིད་
པས་ན་དཔྱུལ་བ་དང་། འདི་ནས་ཤིན་ཏུ་སྦྱིར་མི་སྡོག་པར་སོང་བས་སམ་སྒྲོམ་པས་ཡོངས་སུ་
ནོན་པས་ན་ཡི་དྲགས་དང་། དུད་དེ་འགྲོ་བས་ན་དུད་འགྲོ་དང་། ཡིད་ཤུལ་ཆེ་བས་ན་མི་དང་།
བྲིམ་ནམ་མཁའ་ལ་ཡོད་པས་སམ་ཅེ་བའམ་རྡོལ་བས་ན་ལྟ་དང་། ཁམས་དང་འབྲིག་པའི་འདོད་
པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བས་ན་འདོད་ཁམས་དང་། འབྲིག་པའི་འདོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ལྟ་ཡིན་པས་
ན་འདོད་ལྟ་རིགས་དུག་དང་ལྟ་ཡོད་པའི་སྦྱིར། འདོད་ལྟ་རིགས་དུག་ཀྱང་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཆེན་

བཞིའི་གནས་སམ་དབང་ལྷག་ཡོད་པས་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་དང་། ལེགས་པར་བྱས་པ་ལྷན་
 ཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དག་གིས་དེར་སྐྱེས་པས་སམ་ཉི་དབང་སོ་གཉིས་དང་དབང་སོ་གཅིག་སྟེ་སྐུམ་
 ཅུ་ཙ་གསུམ་གནས་པས་ན་སྐུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱིས་སོང་བས་སམ་འཐབ་
 པའི་སྐྱག་བསྐལ་དང་བྲལ་བས་ན་འཐབ་བྲལ་དང་། དགའ་བ་མང་བ་དང་ལྷན་པས་ན་དགའ་
 ལྷན་དང་། རང་གིས་བྱས་པའི་ལོངས་སྟོང་སྐྱལ་བ་ལ་དགའ་བས་ན་འཕྱལ་དགའ་དང་། གཞན་
 ཀྱིས་སྐྱལ་བའི་ལོངས་སྟོང་ལ་དབང་བསྐྱར་བས་ན་གཞན་འཕྱལ་དབང་བྱེད་དང་དྲུག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དཔྱལ་བ་ཡི་དྲགས་དུད་འགྲོ་དང་། །མི་རྣམས་དང་ནི་ལྷ་དྲུག་དག །འདོད་པའི་ཁམས་
 ཡིན་ ཞེས་སོ། །འདོད་ཁམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་གནས་རིགས་ཉི་ལྷུ་ཡོད་དེ། ཆ་
 དཔྱལ་བརྒྱད་དང་། ཡི་དྲགས་དུད་འགྲོའི་གནས་གཉིས་ཉི་ལྷུ་འགྲོའི་གནས་རིགས་བརྒྱ་དང་།
 མྱིང་བཞི་དང་། འདོད་ལྷ་རིས་དྲུག་གི་གནས་དང་བཅས་བརྒྱ་སྟེ་ཉི་ལྷུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔྱལ་
 བ་དང་། །མྱིང་དབྱེ་བ་ལས་དེ་ཉི་ལྷུ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཁམས་ཀྱི་གོང་མ་ཆངས་རིས་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་བརྒྱ་བདུན་
 ཀྱི་སྟོང་བརྒྱད་རྣམས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཁམས་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་མཐུན་གྱི་
 ལས་དང་སོ་སོའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་ཤིང་འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གཟུགས་ལ་
 ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་པའི་སས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། གོང་མའི་གནས་དག་བརྒྱ་བདུན་ནི། །གཟུགས་
 ཁམས་ཡིན་ ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཁམས་དེར་རྒྱ་སྟོང་ལྷུག་གི་བསམ་
 གཏན་མི་འབྲ་བ་སོ་སོ་ཡི་སྟོན་སེལ་བྱ་སྟེ་བའི་བསམ་གཏན་དེ་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱ་བདུན་ཡོད་
 དེ། བསམ་གཏན་དང་སོ་གསུམ་ལ་གསུམ་གསུམ་དང་། བཞི་པ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་
 སོ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་སོ་ལ་ཆངས་རིས་ཆངས་མདུན་ཆངས་ཆེན་གསུམ་དང་། གཉིས་
 པ་ལ་འོད་ཆུང་ཆད་མེད་འོད་འོད་གསལ་གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ལ་དགོ་ཆུང་ཆད་མེད་དགོ་
 དགོ་རྒྱས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བཞི་པ་ལ་སྟོན་མེད་དང་། བསོད་ནམས་

སྐྱེས་དང་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་སྟེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་གནས་གསུམ་དང་། མི་ཆེ་བ་དང་མི་གདུང་བ་དང་གུ་
 རོམ་སྒྲང་བ་དང་གིན་ཏུ་མཐོང་བ་དང་འོག་མིན་ཏེ་འཕགས་པའི་གནས་ལྟ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་སོ་སོ་ཡི། །བསམ་གཏན་ས་ནི་གསུམ་པ་ཡིན། །བཞི་བ་ས་ནི་བརྒྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་
 སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མེད་ཁམས་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་
 འོགས་སུ་མེད་དེ། དེ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པས་རྟེན་སྟོང་དང་བརྟེན་པ་སེམས་ཅན་ལ་ཁ་
 དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གནས་མེད་དོ། །ཞེས་
 སོ། །གཟུགས་མེད་ཁམས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་དུ་ཤི་འཕོས་པ་དེར་སྐྱེ་བ་སྒྲངས་ཏེ་མིང་
 གཞིའི་ཕུང་པོ་ཅམ་གྲུབ་པས་སྒྲ་འོག་གི་གནས་མེད་ཀྱང་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་སྟོམས་
 འདུག་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་ལས་ནི་སྐྱེ་བ་རྣམས་པ་བཞི་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་
 མེད་རྣམས་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྤིང་ཅེ་དང་བཅས་པ་བཞི་
 རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་ལས་ནི་རྣམས་པ་བཞི། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་དེ་ལ་རྟེན་གཟུགས་
 མེད་པས་བརྟེན་པ་སེམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་
 དེར་ནི་གཟུགས་ཅན་ལྟར་རིས་འདྲ་བའི་སྐལ་མཉམ་དང་། སྟོག་གི་དབང་པོ་ལ་ཡང་སེམས་ཀྱི་
 རྒྱུད་ནི་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ནི་རིས་དང་སྟོག་ལ་ཡང་། །སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་བརྟེན་པ་
 ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་འགྲོ་བ་ལྟར་དབྱེ་བ་ལ། དངོས་དང་། དོགས་དཔྱོད་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་ནི་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བའི་འགྲོ་བ་ལ་དབྱེ་ན་ལྟ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་དཔྱུལ་བ་དང་།
 སོགས་སྐྱས་བསྐྱས་པ་ཡི་དྲགས་དང་དུད་འགྲོ་དང་། མི་དང་། ལྷ་སྟེ་མདོ་ལས་རང་མིང་གིས་
 བསྟན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ནི་དཔྱུལ་སོགས་འགྲོ་བ་ལ། །རང་གི་མིང་གིས་བསྟན་
 ཞེས་སོ། །སྐབས་འདིར་འགྲོ་བ་ལྟར་བྱེ་ནས་བཤད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་དག་བའི་

ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་ལྷའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། འཕེན་བྱེད་མི་དག་པའི་ལས་
 ཀྱིས་འཕངས་པའི་ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་ཡི་དྲགས་དང་དུད་འགྲོ་ཅི་རིགས་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར། འགྲོ་
 བ་ལྷ་པོ་དག་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ལུང་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་དགྲ་བཅོམ་པའི་
 གཞི་མཐུན་ཡོད་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ལ། དེ་ལ་དག་ཅ་ཆད་པའང་ཡོད་པས་ལུང་དུ་བསྟན་
 པ་མ་ཡིན་ཞིང་མ་སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ལུང་བསྟན་
 མིན། །ཞེས་སོ། །འགྲོ་བ་ལྷ་པོ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཡིན་ཀྱང་སྲིད་པ་བར་མ་མ་ཡིན་
 ཏེ། འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་སྲིད་མིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་དོགས་དཔྱེད་ལ། སེམས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན་བཤད་པ། སེམས་ཅན་གྱི་
 གནས་དགྲ་བཤད་པ། སེམས་ཀྱི་གནས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན་ཡོད་དེ། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་པ་དང་།
 ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་དང་། དེ་ལས་ལྷོག་པ་ལུས་གཅིག་ཅིང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་
 པ་དང་། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱི་
 གནས་པ་དང་པོ་གསུམ་སྟེ་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་མཆོན་གཞི་རིམ་པར་བརྗོད་ན།
 དང་པོར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པའི་ལྷ་མི་གཉིས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོར་དང་པོ་བྱུང་
 བ་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་
 ལུས་ཆེ་ཆུང་དང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་སོགས་མི་འདྲ་བའི་སྒྲོ་ནས་
 ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སོ་སོར་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། བསམ་
 གཏན་དང་པོར་སྒྲིབ་མ་ཐག་པའི་ལྷ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལུས་ཐ་དད་ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་
 ཡིན་ཏེ། ལུས་ལྷ་མ་དང་འདྲ་ཞིང་འདུ་ཤེས་ཆངས་ཆེན་གྱིས་བྱས་སོ་སྟམ་དུ་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཆངས་ཆེན་གྱི་འཁོར་རྣམས་ནི་བདག་ཅག་ཆངས་པ་ཆེན་པོས་བྱུང་བའོ་སྟམ་
 དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཆངས་ཆེན་གྱིས་འཁོར་དེ་དག་བདག་གིས་བྱུང་ངོ་སྟམ་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་

ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལུས་གཅིག་ཅིང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་ཡིན་
 ཏེ། ལུས་འོད་ལུས་སུ་གཅིག་ཅིང་འདུ་ཤེས་དངོས་གཞིའི་བདེ་བ་དང་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་བཏང་
 ལྷོམས་གཉིས་ལ་རེ་མོས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལུས་
 དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་སྒྲ་མ་དང་འབྲེལ་ཞིང་འདུ་ཤེས་དངོས་གཞིའི་
 སེམས་བདེ་ལ་འཇུག་པར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ལུས་དང་འདུ་ཤེས་ཐ་དད་དང་། །ལུས་ཐ་དད་
 ཅིང་འདུ་ཤེས་གཅིག །བསྟོན་དང་ལུས་དང་འདུ་ཤེས་གཅིག །གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་གསུམ་
 རོ་དག །རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་ ཞེས་སོ། །སེམས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན་ཀྱི་ལྷག་མ་ངན་སོང་
 གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་སྤྱིད་ཅེ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྣམ་ཤེས་འཛོམས་བྱེད་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ངན་སོང་གསུམ་དུ་
 སྒྲག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བའི་སྒྲོ་ནས་དེ་འཛོམས་པར་བྱེད། བསམ་གཏན་བཞི་པར་འདུ་ཤེས་
 མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་གིས་དེ་འཛོམས་པར་བྱེད། སྤྱིད་ཅེར་འགོག་སྒྲོམས་ཀྱིས་དེ་འཛོམས་
 པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ། །དེ་འཛོམས་བྱེད་ལྷན་ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སེམས་ཅན་ཀྱི་གནས་དགུ་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་
 ཀྱི་གནས་དགུ་ཡོད་པར་མདོ་ལས་བཤད་དེ། གནས་པ་བདུན་པོ་དེ་དང་སྤྱིད་ཅེ་དང་འདུ་ཤེས་
 མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཏེ་དགུ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིད་ཅེ་དང་། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
 སེམས་ཅན་རྣམས། །སེམས་ཅན་ཀྱི་ནི་གནས་དགུར་བཤད། །ཅེས་སོ། །དེ་དག་གནས་སུ་
 བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་རང་དགའ་བར་གནས་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་ངན་སོང་གསུམ་ནི་སེམས་ཅན་ཀྱི་གནས་སུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། དེར་སེམས་ཅན་རྣམས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གནས་པ་མ་གཏོགས་
 དགའ་བཞིན་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། མི་འདོད་བཞིན་གནས་ཕྱིར་གཞན་མིན། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སེམས་ཀྱི་གནས་པ་བཞི་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
གནས་པ་བདུན་དུ་མ་བཅད་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་དང་
འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གནས་པ་འཇམ་ཉི་བར་སྟོན་པ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གནས་
པ་དག་ནི་ཡང་བཞི་སྟེ། །ཟག་དང་བཅས་པའི་སྤང་པོ་བཞི། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
གནས་པ་བཞི་ལ་རང་གི་ས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ས་གཞན་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་ས་གཞན་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དགའ་བའི་སྟེན་པ་མི་སྟེ་བའི་བྱིར། རང་གི་ས་པ་ཉིད་ ཅེས་སོ། །བྱེ་སྟོན་ན་རེ། རྣམ་
ཤེས་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་ར་མི་རིགས་ཏེ། གནས་པ་པོ་དང་གནས་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་
པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་སྟན་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་ཞེས་བེད། མདོ་སྟེ་པ་ན་རེ།
སྐབས་འདིའི་གནས་དང་གནས་པ་གཉིས་བྱུ་དང་མཉན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་རྣམ་ཤེས་གཉིས་
སྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་འདོད་དེ། རྣམ་ཤེས། །འབའ་ཞིག་གནས་པ་ར་མ་
བཤད་དོ། །ཞེས་སོ། །རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བསྐྱུ་ཚུལ་སུ་བཞི་ཡོད་དེ།
བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་ལ་བཞེས་མ་བསྐྱུས་པ་དང་། བཞེས་བསྐྱུས་ལ་བདུན་གྱིས་མ་བསྐྱུས་པ་དང་།
གཉིས་ཀས་བསྐྱུས་པ་དང་། གཉིས་ཀས་མ་བསྐྱུས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། བསྐྱུ་ན་སུ་ནི་བཞི་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྤང་དང་པོ་ཡོད་དེ། བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ངན་སོང་བ་རྣམས་དང་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་སྟོན་ཅེ་བའི་ཟག་བཅས་
ཀྱི་སྤང་པོ་དང་པོ་བཞི་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། གནས་པ་བདུན་གྱི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་པོ་བཞི་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། ངན་སོང་
པ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་སྟོན་ཅེ་བ་དག་གི་ཟག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཟག་
མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སྟེ་གནས་བཞིར་དབྱེ་བ་ལ། གང་དུ་འཇུག་པ་སྟེ་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་།
གང་འཇུག་པ་བར་སྟོན་གྱི་རང་བཞིན་དང་། དེ་སྟེ་གནས་སུ་འཇུག་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་པོ་དེར་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བའི་གནས་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་
 དེ། སྒོ་ང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། སོགས་སྐྱས་བསྐྱས་པ་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། རྫོང་གཤེར་ལས་སྐྱེ་
 བ་དང་། རྩས་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ནི་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་སོགས། །སེམས་ཅན་
 སྐྱེ་གནས་བཞི་དག་ཏུ། །ཞེས་སོ། །མི་དང་དུད་འགྲོ་གཉིས་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
 མི་ལ་དེ་ལྟར་བཞག་ཏུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དུད་འགྲོ་ལ་དེ་ལྟར་བཞག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
 བྱལ་སྟེ། མི་ལ་སྒོ་ང་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད། མངལ་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད། རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད། རྩས་
 སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱལ་སྟེ། རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་བྱ་ཞིག་པའི་ཆོང་པ་བྱ་ཁྱུང་ཁྱུང་མོ་
 དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཅེ་བ་ལས་སྒོ་ང་གཉིས་བྱང་ཞིང་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་གནས་བརྟན་བྲག་དང་ཏེ་བའི་
 བྲག་གཉིས་དང་། རི་དྲགས་འཛིན་གྱི་བྱ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལེན་གྱི་བྱ་ལྷ་བརྒྱ་
 ལྟ་བུ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་གོ་སྒྲོོ། །གསུམ་པ་བྱལ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་གསོ་སྒྲོང་
 འཕགས་གྱི་སྐྱེ་བོ་ནས་ང་ལས་རྒྱ། ང་ལས་རྒྱའི་བརྒྱ་གཡས་པ་ནས་མཛེས་པ་དང་། དེའི་བརྒྱ་
 གཡོན་པ་ནས་ཏེ་མཛེས་དང་། རྒྱལ་པོ་ཆངས་བྱིན་གྱི་བྱང་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱ་མོ་ཐེ་བའི་སྐྱེང་
 ལྷན་མ་དང་། རྒྱ་ཤིང་གི་སྒོང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཨམ་སྒོང་མ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
 པ་བྱལ་སྟེ། བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མི་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བའི་རྩགས་གཉིས་པ་བྱལ་
 སྟེ། ལྷ་དང་མཁའ་ལྷིང་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྐྱེ་གནས་བཞི་
 ལྷན་དེ་མཁའ་ལྷིང་སྐྱེ་གནས་བཞི་ལྷན་གྱིས་ཟ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། མི་དང་དུད་འགྲོ་རྣམ་པ་
 བཞི། །ཞེས་སོ། །རྩས་སྐྱེས་ལ་རོ་མེད་པས་ཟ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མ་ཤི་བར་
 དུ་ཟ་བ་ཡིན་ལ། ཤི་བའི་ཆེ་རོ་མི་སྤང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ལྷ་དང་མཁའ་ལྷིང་ལ་
 སྐྱེ་གནས་བཞི་ཀ་ཡོད་དེ། མཁའ་ལྷིང་ལ་མཚོན་ན་རྩས་སྐྱེས་མཚོག་དང་། རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་
 ཏེ་མཚོག་དང་། མངལ་སྐྱེས་བར་མ་དང་། སྒོ་ང་སྐྱེས་ཐ་མ་ཡིན་ལ། མཁའ་ལྷིང་རྩས་སྐྱེས་ཀྱིས་
 ལྷ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཀ་ཟ། རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་ཀྱིས་གསུམ་ཟ། མངལ་སྐྱེས་ཀྱིས་གཉིས་ཟ། སྒོ་ང་

སྐྱེས་ཀྱིས་སྐྱོང་སྐྱེས་ཁོ་ན་བའི་ཕྱིར། དཔུལ་བ་བ་རྣམས་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་
 དང་། སྤྱིད་བ་བར་མ་རྣམས་རྩལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལས་གྱི་རྒྱས་བ་སྟོབས་དང་
 ལྡན་བའི་ཕྱིར། དཔུལ་བ་རྣམས་དང་ལྷ་རྣམས་དང་། །སྤྱིད་བ་བར་མ་རྩལ་ཏེ་སྐྱེས། །ཞེས་
 སོ། །གཟུགས་མེད་བ་དག་ཀྱང་རྩལ་སྐྱེས་ཡིན་ཏེ། རྩལ་སྐྱེ་ལ་མིང་གཞིའི་ཕྱང་པོ་ཅན་དང་།
 ཕྱང་པོ་ལྷ་བ་ཅན་གཉིས་ཡོད། དེ་མ་གཏོགས་བའི་སྐྱེ་གནས་གསུམ་ཕྱང་པོ་ལྷ་བ་ཅན་ཁོ་ན་
 ཡིན་བའི་ཕྱིར། ཡི་དྲུགས་ལ་སྐྱེ་གནས་རྣམ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། མངལ་སྐྱེས་ཡོད་བར་མ་བྱད།
 འང་གི་སྐྱས་པལ་ཆར་རྩལ་ཏེ་སྐྱེ་བའང་ཡོད་བའི་ཕྱིར། ཕྱང་ལས། འཕགས་བ་མོ་ལྷ་གལ་གྱི་
 བྱ་ལ་ཡི་དྲུགས་མོ་ཞིག་ན་རེ། བདག་གིས་མཆན་མོ་བྱ་ལྷ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིན་མོ་གཞན་ལྷ་
 དག་། བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་བ་མོད་གྱི། །འོན་ཀྱང་བདག་ནི་ཆོམ་བ་མེད། །ཅེས་སྐྱས་བ་ལྷར་ཡིན་
 བའི་ཕྱིར། ཡི་དྲུགས་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡིན། །ཞེས་སོ། །སྐྱེ་གནས་བཞི་པོ་དེ་ལ་བཟང་ངན་
 གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྩལ་སྐྱེས་དེ་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་མི་གཞོད་པར་སྐྱེ། འོད་གཤེར་སྐྱེས་
 དེ་གཞན་ལ་མི་གཞོད་པར་སྐྱེ། མངལ་སྐྱེས་དེ་སྤྱག་བསྐྱལ་ལན་ཅིག་སྤྱོད་བའི་སྟོན་ནས་སྐྱེ། སྐྱོང་
 སྐྱེ་དེ་སྤྱག་བསྐྱལ་ལན་གཉིས་སྤྱོད་བའི་སྟོན་ནས་སྐྱེ་བས་ན་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་རྣམས་བཟང་ལ། ཕྱི་མ་
 ཕྱི་མ་རྣམས་ངན་བ་ཡིན་བའི་ཕྱིར། སྟོན་བ་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་བ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་གནས་བཟང་བ་གཉིས་
 བཞག་ནས་མངལ་དུ་སྐྱེས་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་སྟོབ་བ་བསྐྱེད་བ་དང་། ཉེ་དུ་ལྷ་ཀྱུ་
 རྣམས་ཆོས་ལ་འགོད་བ་དང་། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་དག་གི་མ་འོངས་བ་ན་སྐྱུ་མ་མཁན་གྱིས་འཇིག་
 ཉེན་བསྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བའི་ཁ་ཟེར་བའི་ལོག་རྟོག་འགོག་བའི་ཆེད་ཡིན་བའི་ཕྱིར། བྱེ་
 བྱག་སྐྱེ་བ་ན་རེ། རིང་བསྐྱེལ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་མངལ་ནས་འབྱུངས་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། སྟོབ་
 དཔོན་དང་མདོ་སྟེ་བ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། རྩལ་ཏེ་སྐྱེས་ཀྱང་རྩལ་གྱི་སྟོབས་གྱིས་རིང་
 བསྐྱེལ་བཞག་ཆོག་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་དོ། །སྐྱེ་གནས་དེ་བཞི་ལས་རྩལ་སྐྱེས་མང་བ་ཡིན་
 ཏེ། ལྷ་དང་དཔུལ་བ་བ་བར་སྤྱིད་བ་གསུམ་ཐམས་ཅད་དང་། ཡི་དྲུགས་དུད་འགོ་མི་གསུམ་གྱི་

ཚུགས་རེ་དང་། གཞུགས་གཞུགས་མེད་གཉིས་ཐམས་ཅད་དང་། འདོད་ཁམས་ཀྱི་ཕལ་ཆེ་བ་
རྩལ་སྒྲེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་གང་འདྲུག་པ་བར་སྲིད་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། རོ་ཐོ་བཤད་པ། སྐྱབ་
བྱེད་བཤད་པ། བྱེད་ཆོས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བར་སྲིད་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་རོ་ཐོ་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདྲིལ་རྟེན་འདྲིལ་སྒྲེ་བ་གང་ཆེ་སྒྲེ་མའི་འཆི་སྲིད་དང་། བྱི་མའི་སྒྲེ་བའི་སྲིད་
པ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་སྲིད་པར་དམིགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲིལ་གང་འཆི་དང་
སྒྲེ་བ་ཡི། །སྲིད་པའི་བར་དུ་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་འབྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་
ཀྱང་བྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱུང་བ་ནི་བཟོད་པའི་ཡུལ་དུ་བྱིན་བྱིན་པ་ལ་བྱེད་
ཅིང་། བྱེད་གང་དུ་བཟོད་པའི་ཡུལ་སྒྲེ་སྲིད་དེར་བྱིན་མ་བྱིན་པའི་བྱིར། བཟོད་པའི་ཡུལ་དུ་མ་
བྱིན་བྱིར། །སྲིད་པ་བར་མ་བྱུང་བ་མིན། །ཞེས་སོ། །བར་དོ་བ་ཡིན་ན། བར་སྲིད་རྒྱད་ལ་ཡོད་
པས་མ་བྱུང་སྒྲེ། གཞུགས་ཀྱི་བར་དོའི་རྟེན་ལ་བྱུང་འདས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེ་བར་དོ་བ་ཡིན་
ཀྱང་དེའི་རྒྱད་ལ་བར་སྲིད་མེད་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲེ་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ན། སྒྲེ་སྲིད་
རྒྱད་ལ་ཡོད་པས་མ་བྱུང་བ་ཡང་ཞེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ལ། ཕལ་ཆེན་སྒྲེ་བ་དང་། ས་སྟོན་སྒྲེ་བ་ན་རེ། བར་དོའི་སྲིད་པ་
ནི་མེད་དེ། སྒྲེ་སྲིད་ནི་འཆི་སྲིད་ཀྱི་རྒྱན་ཆད་པ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ།
སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བདུད་སྟན་འབྱེན་བྱེད་ཅེས་བྱ་བས་དག་སྟོང་མཁས་
མགྲ་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲམ་པ་ལ་ཐལ་ལྷག་བསྟན་པའི་སྒྲིག་པས་བདུད་དེ་རང་གི་ལུས་མེས་
བསྟོར་ནས་དཔྱལ་བ་མནར་མེད་དུ་སྒྲེས་པར་བཤད་པ་དང་། མཆོམས་མེད་པ་ལྷའི་ལས་བྱས་
ཤིང་བསགས་ནས་དེ་མ་ཟག་ཏུ་དཔྱལ་བ་དག་ཏུ་སྒྲེའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བྲམ་བེ་ཀན་པོ་ལ། བྲམ་བེ་ན་ཆོད་ཁྱེར་བྱིན་ཀ་བ་དང་། །ན་བ་ཡིན་ཏེ་གཤིན་རྗེའི་
བྱུང་དུ་བྱིན། །བར་ན་བྱེད་ཀྱི་གནས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཞིང་། །བྱེད་ཀྱི་ལམ་རྒྱགས་དག་ཀྱང་ཡོད་

མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར། འདི་འགོག་པ་ལ། རིགས་པ་དང་། ལྷ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ལུས་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་ལྷ་གི་འཕྲོས་ནས་འདོད་པའི་མིར་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་སྤྱིད་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆེ་སྒྲ་མའི་འཆི་སྤྱིད་ཆད་པ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་ཆེ་སྒྲ་
མའི་སྤྱིད་པའི་རྒྱན་གྱིས་འཇུག་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འབྲུ་ཤར་གྱི་གྲོང་ནས་རྒྱབ་
གྱི་གྲོང་དུ་སྐྱེར་བ་ན་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་པར་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་པའི་འབྲུ་དེ་འབྲུ་སྒྲ་མའི་རྒྱན་ལས་
བྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུ་ཡི་རྒྱན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །སྤྱིད་པ་ཆད་ལས་འབྱུང་བ་
མིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྐྱོགས་སྒྲ་མ་ན་རེ། མ་ཁྱབ་སྟེ། འཆི་སྤྱིད་རྒྱན་ཆད་པ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་
སྤྱིད་འབྱུང་པའི་དཔེ་རྣམ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བརྒྱན་བྱུང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་ཡིན་ཡང་མེ་ལོང་དང་སྐྱེས་བུའི་བྱུང་བཞིན་གཉིས་འབྱུངས་ཆེན་པོ་
ཡོད་ཀྱང་མེ་ལོང་ནང་དུ་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་ཟེར། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་དེ་སྤྱང་བ་ལྟར་
ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་
གང་ཞེས། །གལ་ཏེ་གྲུབ་ན་ཡང་དེ་གཉིས་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གོ་
ས་གཅིག་ན་རྟེན་མེ་ལོང་གི་རྩལ་དང་བརྟེན་པ་བྱུང་བཞིན་གྱི་རྩལ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དུ་གནས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། གོ་ས་གཅིག་ན་དུས་མཉམ་དུ་ཐོགས་བཅས་གྱི་གཟུགས་
རིགས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་བརྒྱན་མ་གྲུབ་ཕྱིར་བ་དང་། །མི་
འདྲའི་ཕྱིར་ན་དཔེ་མ་ཡིན། །གཅིག་ན་ལྷན་ཅིག་གནས་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་
སྟེ། སྐྱེ་སྤྱིད་དེ་འཆི་སྤྱིད་གྱི་རྒྱན་ཡིན་ལ། བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་དེ་བྱུང་བཞིན་གྱི་རྒྱན་
མ་ཡིན་པས་མི་འདྲ་བ་དང་། བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྒྱན་དེ་གཙོ་བོའི་རྒྱ་བྱུང་བཞིན་དང་མེ་
ལོང་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། སྐྱེ་སྤྱིད་དེ་གཙོ་བོའི་རྒྱ་གཉིས་ལས་མི་འབྱུང་
བར་འཆི་སྤྱིད་གཅིག་ལས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། རྒྱན་མིན་ཕྱིར་གཉིས་

ལས་འབྱུང་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་བར་སྤྱོད་ཡོད་
བར་གྲུབ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མགྱུར་ནས་སྤྱོད་པ་ནི་བདུན་ཏེ། དཔྱལ་བའི་སྤྱོད་པ་དང་།
ཞེས་པ་ནས། སྤྱོད་པ་བར་མཐོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མགྱུར་ནས་གསུང་ཕྱིར་ཡོད་ ཅེས་
སོ། །གཞན་ཡང་བར་སྤྱོད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། གནས་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་བས་མའི་
མངལ་དུ་བྱ་ཆགས་པར་གྱུར་ཏེ། མ་རུང་ཞིང་ཆེ་མཆོད་དང་ལྷན་པ་དང་། བ་མ་གཉིས་ཆགས་
བར་འགྱུར་ཞིང་སྤྱད་པ་དང་། ཇི་ཟ་ཡང་ཉེ་བར་གནས་པ་ནའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཇི་ཟ་དེ་བར་
སྤྱོད་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཡང་ཇི་ཟ་ཞེས་མི་འདོན་གྱི། ལུང་པོ་ཞིག་པ་ཉེ་བར་
གནས་པར་གྱུར་ནའོ་ཞེས་འདོན་ཏེ་ཞེས་ཟེར། སྒྲོབ་དཔོན་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཇི་ཟ་དེ་
བར་དོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲ་ལེན་གྱི་བུའི་མདོ་ལས། ཏྲ་ལེན་གྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་མཆིས་འབྲང་ལ་
ཇི་ཟ་ཉེ་བར་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་རྒྱལ་རིགས་སམ་ཞེས་པ་ནས། འོན་ཏེ་སྒྲོ་དང་རྒྱབ་དང་
བྱང་ནས་འོངས་པ་ཞིག་ཅེས་སམ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། ལུང་པོ་ཞིག་པ་ལ་བྱེད་ན།
རིགས་དང་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྟག་པ་དང་། དེ་ནི་འོངས་པར་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ཟ། །ཞེས་
སོ། །གཞན་ཡང་བར་སྤྱོད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ལ་ལྷར་གསུངས་པའི་
ནང་ཆོད་ཀྱི་བར་འདའ་བ་དེ་བར་དོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་བ་ནི་ལྷ་སྟེ། བར་
མ་དོར་འོངས་སུ་སྒྱུ་དན་ལས་འདའ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷར་གསུངས་
ཞེས་སོ། །དེ་ལ་པལ་ཆེན་སྟེ་བ་ན་རེ། བར་མ་དོ་ཟེར་བའི་ལྷ་གཅིག་ཡོད་ཟེར། དེ་ལྷ་ན་སྒྲེས་
ནས་འདའ་བ་སོགས་ལྷ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། བར་དོ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲེས་བྱ་
དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཞོགས་མའི་མེ་སྟག་རྩུང་དུ་སྟར་སྟར་བར་འདའ་
བ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་ཆ་ཆ་གནས་དུ་ཡར་མ་ཐག་པ་སྟར་སྟར་བ་མ་ཡིན་པར་འདའ་བ་དང་། དེ་
ས་ལ་མ་སྟར་ཅམ་དུ་འཆི་བ་སྟར་དུས་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འདའ་བ་དང་བཅས་གསུམ་ཡོད་པར་

གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་མདོ་ལས་ཀྱང་གྲུབ། །ཅེས་སོ། །འོ་ན། བལ་
ཆེན་སྡེ་པས་བར་སྤྱོད་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱངས་པའི་མདོའི་དོན་རིམ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་
སྡེ་མའི་དོན་ནི། མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲོད་གྱི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བ་ལ་དགོངས་
ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི། གང་ཟག་དེ་གི་མ་ཐག་སྡེ་སྤྱོད་གཞན་མ་བརྒྱད་པར་དཔྱལ་བར་སྡེ་བ་ལ་
དགོངས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བར་སྤྱོད་གྱི་བྱང་ཆོས་བཤད་པ་ནི། བར་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱི་ཤ་
ཚུགས་ཏེ་བྱད་དབྱེབས་གྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། བྱོད་རང་གང་དུ་སྡེ་འགྱུར་གྱི་སྤྱོད་དུས་གྱི་སྤྱོད་
པའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་རྣམ་དབྱེབས་ཅན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱོད་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་སྤྱོད་དུས་
གྱི་སྤྱོད་པ་གཉིས་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་འཕངས་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། །སྤྱོད་དུས་སྤྱོད་འབྱུང་ཤ་ཚུགས་ཅན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་
ན་རེ། བར་དོ་བ་དེ་འབྱུང་འགྱུར་སྤྱོད་དུས་གྱི་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན། བྱི་མོའི་མངལ་དུ་
ཆ་དཔྱལ་གྱི་བར་སྤྱོད་འགྱུར་པའི་ཆེ་མངལ་འཆིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། བར་དོ་
པའི་ལུས་ནི་གིན་ཏུ་བྱངས་པ་དང་། ལས་གྱིས་མཆམས་བཅད་པའི་ཕྱིར་མི་འཆིགས་པར་བཤད་
དོ། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་བར་སྤྱོད་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལུས་གྱི་ལུས་ས་
སུ་འཇུག་པ་ན་སྤྱོད་བཞི་བྱེད་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ན་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་
ལུས་གྱི་མནལ་ལམ་དུ་སྤྱོད་པོ་ཆེའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་རིམ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་ལམ་གྱི་
མཆན་མ་ཅམ་ཡིན་གྱི། བར་སྤྱོད་ལ་དགོངས་པ་མིན་ནོ། །སྤྱོད་དུས་གྱི་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་
ཅན། བྱོད་གྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྡེ་སྤྱོད་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ནས་འཆི་བའི་སྤྱོད་
པའི་སྤྱོད་རོལ་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་པར་དམིགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འཆི་བའི་སྤྱོད་རོལ་
ཏེ། །སྡེ་བའི་སྤྱོད་ཅིག་ཕན་ཆད་དོ། །ཞེས་སོ། །བར་སྤྱོད་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་མཐོང་ཚུལ་གྱི་བྱང་
པར་དང་ལྟན་ཏེ། བྱོད་གྱིས་བར་སྤྱོད་རིས་མཐུན་པ་རྣམས་མཐོང་ཞིང་རིས་མི་མཐུན་པ་རྣམས་

མི་མཐོང་བའི་བྱིར། རིས་མཐུན་ ཞེས་སོ། །དེ་མཐོང་བའི་མིག་ཡོད་དེ། ལྟའི་མིག་སྒྲོན་བཅུ་
གཅིག་དང་བྲལ་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ལ། སྒྲེས་ཐོབ་ཀྱི་ལྟའི་མིག་གིས་མི་མཐོང་བའི་
བྱིར། ལྟ་མིག་དག་པས་མཐོང་། །ཞེས་སོ། །སྒྲོན་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཐེ་ཆོས་དང་། ཡིད་ལ་མི་
བྱེད་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ལྷགས་པ་དང་། གཉིད་དང་། རྒྱུན་པ་དང་། བཅོན་
འགྲུས་བཅུ་མས་དག་པ་དང་། སེམས་ཡ་ཡ་བོ་དང་། བག་ཆ་བ་དང་། འདུ་ཤེས་སྣ་ཆོགས་པ་
དང་། སྒྲ་བ་མང་བ་དང་། ཏ་ཅང་བསྒྲོམ་དག་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྩ་འབྲུལ་
ཀྱི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བའི་ལས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། རྒྱགས་མགྲོགས་པའི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། བྱེད་གང་བསམས་པའི་གནས་དེར་སྐད་
ཅིག་གིས་སྒྲེབ་རུས་པའི་བྱིར། ལས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་རྒྱགས་དང་ལྡན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན།
དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་བའི་བྱེད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཆང་བའི་བྱེད་ཆོས་དང་
ལྡན་པའི་བྱིར། དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་ ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཐོགས་པ་མེད་པའི་བྱེད་པར་དང་
ལྡན་ཏེ། རི་ར་བ་ཁང་སྤྱི་མ་སོགས་ལ་ཐོགས་རྒྱགས་མེད་པར་འཇུག་ཅིང་། ལྷགས་ཀྱི་ཐོ་ལུས་
ག་ལག་པའི་ནང་ནས་སྤྲོད་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཐོགས་མེད་ལྡན། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། འགྲོ་བ་གང་གི་བར་སྤྲོད་གྲུབ་ན་འགྲོ་བ་དེའི་སྒྲོན་རུས་ཀྱི་སྤྲོད་པ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་མིའི་བར་སྤྲོད་གྲུབ་ནས་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ལྟའི་བར་སྤྲོད་འགྲུབ་པ་མི་སྤྲོད་པའི་བྱིར། མི་
ལྷོག་ ཅེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཁམ་ཀྱི་བས་གྲང་བ་སྟེ་རེག་པ་མིན་པའི་དྲི་བ་བའི་བྱིར། དེ་ནི་དྲི་
བའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དབང་ཆེ་ཆུང་ལས་དྲི་ཞིམ་མི་ཞིམ་གཉིས་བ་བ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་སྒྲེ་གནས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། སྒྲེ་གནས་སུ་འཇུག་
པའི་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མངལ་སྒྲེས་དང་སྒྲོང་སྒྲེས་ཀྱི་བར་དོ་བ་
གཉིས་སྒྲེ་གནས་སུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་པོ་དེས་རང་གང་དུ་སྒྲེ་བའི་གནས་
དེ་མཐོང་ནས་པོར་སྒྲེ་ན་པ་དང་། པོར་སྒྲེ་ན་མ་ལ་སྤང་ཞིང་གཅིག་ཤོས་ལ་ཆགས་པའི་སྒྲོ་ནི་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བས་གང་ལ་ཆགས་པ་དེ་དང་ཅེ་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་འདོད་པས་འགྲོ་བར་
 བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་འགྲོ་ཞིང་མངལ་དུ་འཇུག་སྟེ། བོར་སྐྱེས་ན་མའི་སྟོ་གཡས་སྟོགས་སུ་ཁ་རྒྱབ་ཏུ་
 བལྟ་ཞིང་མོར་སྐྱེ་ན་གཡོན་ནས་མདུན་དུ་བལྟས་ཏེ་གནས་པའི་ཕྱིར། སློ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གྱུར་
 བས། །ཅེ་དགས་འགྲོ་བའི་ཡུལ་དུ་འགྲོ། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་
 རྫོད་གཤེར་སྐྱེས་དང་རྩས་སྐྱེས་གཉིས་སྐྱེ་གནས་སུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། སྐྱེ་
 གནས་གཙང་མི་གཙང་གི་རིལ་མངོན་པར་འདོད་པའི་སློ་ནས་སྐྱེ་གནས་དེར་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
 རིལ་མངོན་འདོད་གཞན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་གནས་དེ་མཐོང་ནས་
 དེ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པའི་སློ་ནས་སྐྱེ་གནས་དེར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གནས་ལ་མངོན་འདོད་
 གཞན། །ཞེས་སོ། །དཔྱལ་བ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཆ་དཔྱལ་དུ་སྐྱེ་ན་གྲང་བས་ཉེན་ནས་རྫོ་བ་འདོད་
 ལ། གྲང་དཔྱལ་དུ་སྐྱེ་ན་དེ་ལས་སྟོག་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བར་དོ་
 བའི་འགྲོ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷའི་བར་དོ་སྟན་ལས་ལྷང་བ་བཞིན་དུ་བྱེད་དང་། མི་དང་དུད་འགྲོ་ཡི་
 དྲགས་གསུམ་ཐད་ཀ་དང་། དཔྱལ་བའི་བར་དོ་བ་མིག་ཐུར་དུ་བལྟས་ཏེ་སྤྱི་ལྷན་གསུ་གཡང་
 ལ་ལྷང་བ་ལྷར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དཔྱལ་བ་ཡིས་ནི་སྤྱི་ལྷན་གསུ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །བར་དོ་བ་
 རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་ཡོད་དེ། དཔྱལ་བའི་བར་དོ་བའི་ཁ་དོག་སྒྲིང་དུ་མ་མེས་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་དང་།
 དུད་འགྲོའི་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཆ་ལྟ་བུ་དང་། འདོད་པའི་ལྷ་མའི་གསེར་ལྟ་བུ་དང་།
 གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་བར་སྤྱིད་ཀྱི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་སྤྱིད་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ཡོད་དེ།
 རིང་མཐའ་ཞག་བདུན་དང་། ཐུང་མཐའ་ལ་ངེས་པ་མེད་ཅིང་ཞག་བདུན་ལོན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཆོགས་
 པ་མ་རྟེན་ན་ཤི་ནས་སྤར་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ལྟར་ཞག་བདུན་སྟག་བདུན་ཀྱི་བར་དུ་གནས་
 པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བར་སྤྱིད་ཀྱི་བོང་ཆོད་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ལྷ་མའི་བར་སྤྱིད་པ་བྱིས་པ་
 ལོ་ལྷའམ་དུག་ལོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྤྱིད་བོང་ཆོད་རྫོགས་ཤིང་ངོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་
 ཡོད་པས་གོས་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་པར་ངོ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ཤས་ཆེ་

བས་གཅེར་བུ་སྟེ་ལ། འོན་ཀྱང་དགེ་སྤྲོད་མ་དཀར་མོ་གོས་དང་བཅས་ཏེ་སྟེན་པ་དང་། མིང་པ་
ཐ་མའི་བྱང་སེམས་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་ཅིང་ན་བཟའ་དང་བཅས་ཏེ་འབྲུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མངལ་དུ་འཇུག་པའི་བསམ་པ་སྒར་བཤད་པ་དེ་ཁོ་ན་སྒར་དུ་ངེས་སམ་
ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། མདོ་ལས་བཞི་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། གཅིག་ནི་མངལ་དུ་ཤེས་
བཞིན་དུ་འཇུག་ལ་གནས་པ་དང་འབྲུང་བ་གཉིས་མི་ཤེས་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་ནི་འཇུག་པ་
ཤེས་པར་མ་བྱེད་གནས་པ་ཤེས་ལ་འབྲུང་བ་མི་ཤེས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་ནི་འཇུག་
གནས་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་མ་བྱེད་འབྲུང་བའང་ཤེས་པ་དང་། དེ་གསུམ་ལས་གཞན་ནི་འཇུག་
གནས་འབྲུང་གསུམ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྲོད་ཏེ་མི་ཤེས་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། གཅིག་ནི་
ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་གོ། གཞན་ནི་གནས་པའང་ཡང་གཞན་ནི། །འབྲུང་བའང་གཞན་ནི་ཐམས་
ཅད་སྤྲོད་ས། །ཞེས་སོ། །སྤྲོད་ལས་སྟེ་བའི་བར་དོ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ཀྱང་གསུམ་ཀ་
ལ་སྤྲོད་ཏེ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྲོད་ལས་སྟེ་རྟག་ཏུ་ལོ། །ཞེས་སོ། །འདི་སྤྲོད་སྟེས་མིན་
ཀྱང་སྤྲོད་ལས་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་སྒར་བཤད་པའི་བྱིར། མངལ་དུ་བསམས་
བཞིན་དུ་འཇུག་པ་གསུམ་དག་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ་དང་། རང་བྱུང་གཉིས་ཏེ་བསེ་
རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུམ་འཛོག་པའི་བྱིར། འཁོར་ལོས་
བསྐྱར་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། མངལ་དུ་འཇུག་པ་ཤེས་ཀྱང་གནས་འབྲུང་གཉིས་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཅམ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་ཆོས་
ཅན། བྱོད་མངལ་དུ་འཇུག་གནས་གཉིས་ཀ་ཤེས་ཀྱང་འབྲུང་བ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱལ་བ་
བརྒྱུད་གོམས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཅམ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན།
བྱོད་འཇུག་གནས་འབྲུང་གསུམ་ཀ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱལ་བ་ཀྱངས་མེད་གསུམ་དུ་གོམས་
པའི་རྫོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མངལ་དུ་འཇུག་པ་གསུམ་
དག་སྟེ། །འཁོར་ལོས་བསྐྱར་དང་རང་བྱུང་གཉིས། །ལས་སམ་ཡེ་ཤེས་སམ་གཉིས་ཀ། །རྒྱ་ཆེའི་

ཕྱིར་ན་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་
 བྱང་སྤྱིད་པ་བཞིའི་བྱང་པར་ལ་དབྱུང་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འཁོར་བར་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
 མདོར་བསྟན་པ། བྱུང་པའི་འཁོར་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དཔེས་མཆོན་
 ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འཁོར་བར་འཇུག་ཚུལ་དངོས་དང་། སྤྱིད་
 པའི་རྒྱན་ཐོག་མ་མེད་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་བ་རྣམས་ན་རེ། ཏག་པའི་
 བདག་ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་རྣམས་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མ་ནས་འདིར་འོངས་པ་དང་། འདི་
 ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའམ་འཕོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་བྲལ་སྟེ། ཏག་པའི་བདག་མེད་ཀྱང་
 བྱང་པོའི་རྒྱན་ཅམ་ལ་བདག་རྩ་བ་སྟུང་འདོགས་ཤིང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་བྱང་པོ་ཅམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བྱང་པོ་སྐྱེ་སྤྱིད་
 དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་བྲལ་སྟེ། དེ་
 སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྤྱི་མར་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ལས་མདོན་པར་འདུ་
 བས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་པོ་ཅམ་གྱི་རང་བཞིན་བར་སྤྱིད་ཀྱི་རྒྱན་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་སྐྱེ་སྤྱིད་
 ཀྱི་རྒྱན་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མར་མེ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཡང་མངལ་སོགས་སྐྱེ་གནས་
 དུ་འགོ་བ་མེད་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཡང་མངལ་སོགས་སྐྱེ་གནས་
 བཞིར་འགོ་བའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ལས་ཀྱིས་མདོན་འདུས་བྱས། །སྤྱིད་པ་བར་མའི་རྒྱན་གྱིས་
 བ། །མར་མེ་བཞིན་དུ་མངལ་དུ་འགོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱིད་པའི་འཁོར་ལོ་འདི་ལ་ཐོག་མ་མེད་དེ་མངལ་
 སྐྱེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྐྱེ་བ་སྤྱི་མར་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ལས་བསགས་པའི་
 དབང་གིས་ཡང་སྤྱིད་ཕྱི་མར་རི་ལྟར་འབངས་པ་བཞིན་དུ་རྒྱར་རྒྱར་སོ། མེར་མེར་སོ། རར་རར་

པོ། འབྲང་འབྲུར། ཀྱང་ལག་འབྲུས་པ་སྟེ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྟ་དང་། གྱིས་པ། གཞོན་ཀྱུ།
དར་མ། དར་ཡོལ། ཀས་པ་སྟེ་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལྟ་དང་བཅས་ས་བཅུ་རིམ་གྱིས་སྟོང་
ཞིང་ཆེར་སྐྱེས་ནས་ཆེ་དེ་ལ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ལས་བསགས། དེའི་དབང་གིས་འཆི་སྟོང་
དང་། དེ་ལས་བར་སྟོང་དང་། དེ་ནས་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་དག་སྟེ་མངལ་སྐྱེས་སོགས་གྱི་
སྐྱེ་སྟོང་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རི་ལྟར་འཕངས་བཞིན་རིམ་གྱིས་རྒྱུ། །སྐྱེས་
ནས་ལས་དང་རྟེན་མངས་གྱིས། །འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་དག་དུ་འགོ། །སྟོང་པའི་འཁོར་ལོ་ཐོག་
མ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་པའི་འཁོར་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གྲེ་བྲག་དུ་སྐྱ་བའི་ལྷགས་དང་།
མདོ་སྟེ་བའི་ལྷགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྫོགས་ཚུལ་དང་། བསྐྱ་བ། འཁོར་ཚུལ་དང་གསུམ།
དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྐྱ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། རྣ་ཞེས་གྱི་ཕུང་པོའི་རྒྱུ་སྟེ་བ་སྤྲ་མ་དང་སྤྱི་མ་དང་ད་ལྟར་གསུམ་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་
པའི་གནས་སྐབས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ལ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ཡོད་དེ། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནས་རྣ་ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བའི། །ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་
འབྲས་ཆ་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་སྤྲ་མ་དང་སྤྱི་མ་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཆ་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་
ཕྱིར། ཆ་གསུམ་མོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཆེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྫོན་གྱི་མཐའ་
ལ་ཡན་ལག་དང་པོ་གཉིས་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་སྐྱེ་རྣ་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་གྱི་བར་དབུས་
གྱི་མཐའ་ལ་རྣམ་ཞེས་ནས་སྟོང་པའི་བར་བརྒྱད་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། རྫོན་དང་སྤྱི་མཐའ་གཉིས་
གཉིས་དང་། །བར་དུ་བརྒྱད་ཅེས་སོ། །དེ་ལྟར་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། མངལ་
སྐྱེས་ཆེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ཁོ་ན་ལ་དེ་ལྟར་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་གནས་གཞན་
གསུམ་དང་། ཏུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་དང་། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་དག་ན་དེ་ལྟར་མ་

ངེས་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་ཚྭ་གས་ལྡན་ལ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གནས་སྐབས་པའི་མ་རིག་པའི་
 རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། ཆེ་སྒྲ་མར་འཐེན་བྱེད་གྱི་ལས་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་བཞིན་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་
 སྒྲོད་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྒྲོན་གནས་
 སྐབས། །ཞེས་སོ། །འདྲུ་བྱེད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དག་ནི་ཡོད་དེ། ཆེ་སྒྲོན་མ་ལ་འདིར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
 འདྲུ་བྱེད་གྱི་ལས་གསོག་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲུ་
 བྱེད་དག་ནི་སྒྲོན་ལས་གྱི། །ཞེས་སོ། །རྣམ་ཤེས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། ཆེ་འདིའི་སྐྱེ་སྤྱིད་
 དུ་ཉིང་མཆམས་སྐྱར་བའི་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་གནས་སྐབས་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་མཆམས་སྐྱར་ཕུང་པོ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །འདིའི་ཡན་ལག་གསུམ་པ་དང་བརྒྱ་
 གཅིག་པ་གཉིས་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་བརྒྱ་རྒྱན་དང་ལྡན་པར་གང་སྒེལ་ལས་བཤད་
 གོ། །མིང་གཟུགས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྐྱར་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་
 པ་དེ་པན་ཆད་ནས་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་དོད་པ་ཚུན་ཆད་གྱི་གནས་སྐབས་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། མིང་དང་གཟུགས་ནི་དེ་པན་ཆད། །སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་དོད་ཚུན་ཆད་དོ། །ཞེས་སོ། །སྐྱེ་
 མཆེད་རྒྱལ་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་ཅི་རིགས་དོད་པ་ནས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་
 གསུམ་འདུས་པ་ཚུན་ཆད་གྱི་གནས་སྐབས་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་གསུམ་
 འདུས་ཚུན་ཆད་དོ། །ཞེས་སོ། །རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་
 འདུས་ཉེ་ཆོར་བ་བདེ་སྐྱལ་སོགས་གྱི་རྒྱ་ཤེས་རྒྱས་པའི་སྒྲ་ལོགས་ཚུན་ཆད་གྱི་གནས་སྐབས་
 གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིག་པ་བདེ་སྐྱལ་ལ་སོགས་པའི། །རྒྱ་ཤེས་རྒྱས་པ་ཚུན་
 ཆད་དོ། །ཞེས་སོ། །ཆོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། ཆོར་བ་བདེ་སྐྱལ་བཏང་སྒྲོམས་གསུམ་
 གྱི་རྒྱ་ཤེས་རྒྱས་པ་ནས་འཁྲིག་པ་སྒྲོད་རྒྱས་པའི་སྒྲ་ལོགས་ཚུན་ཆད་གྱི་གནས་སྐབས་གྱི་ཕུང་
 པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོར་འཁྲིག་ཚུན་ཆད་ ཅེས་སོ། །སྤྱིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ།

འབྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་སྤྱོད་རྣམས་པ་ནས་ཡུལ་འཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སྤྲོ་ལོགས་ཚུན་ཆད་
 གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིང་བ་ནི། །ལོངས་སྤྱོད་འབྲིག་པ་
 ཆགས་ཅན་གྱི། །ཞེས་སོ། །ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ཡུལ་འཆོལ་བ་ལ་
 ཞུགས་ནས་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་ལེན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ནམས། །ཐོབ་པར་བྱ་བྱིང་ལོངས་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་
 སོ། །སྤྱིང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཆེ་ཡང་སྤྱིང་བྱི་མ་འཕེན་བྱེད་
 གྱི་ལས་དེ་ལ་སྤྱིང་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱིང་འབྲས་བུ་འབྲུང་འབྲུར་བའི། །ལས་བྱེད་དེ་ནི་སྤྱིང་བ་ཡིན། །ཞེས་
 སོ། །སྤྱིང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། དེ་ནས་གི་འཕོས་ཉེ་ཡང་སྤྱིང་བྱི་མར་ཉིང་མཆམས་སྐར་
 མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉིང་མཆམས་སྐར་བ་སྤྱིང་བ་
 ཡིན། །ཞེས་སོ། །གནས་སྐབས་པའི་ཆ་གི་རི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྤྱིང་སྤྱིང་དུ་ཉིང་མཆམས་
 སྐར་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ནས་ཆོར་བའི་བར་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཆོར་བའི་བར་ནི་ཆ་གི་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རྟེན་འབྲེལ་དེ་ལ་སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྟེན་
 ཆགས་པའི་དེ་དང་། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་དེ་དང་། གནས་སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞི་ཡོད་པ་ལས།
 སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་ནི་བྱི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་དེ་དང་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་
 རྟེན་འབྲེལ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་གནས་སྐབས་བར་འདོད་ལོ། །ཞེས་སོ། །ལོ་ཞེས་སྤྲོས་
 པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྤྱིང་བ་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་གོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིའི་ཡན་ལག་བཅུ་
 གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྔ་ཀ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་སུ་བཤད་
 པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གནས་སྐབས་གང་དུ་མ་རིག་པ་སོགས་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་
 དག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་མ་རིག་པའི་ཡན་ལག་སོགས་སུ་བསྐྱགས་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་བྱོན་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་བྱོན་ཞེས་བསྐྱགས་པ་བཞིན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོའི་ཕྱིར་ན་ཡན་ལག་བསྐྱབ་པ། །ཞེས་སོ། །རྒྱུ་ཆགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
ཡོད་དེ། རྒྱུ་དང་ལྷན་པའམ་རང་གི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་ཉིད་རྒྱུ་ཆགས་པའི་
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་བའི་
དངོས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱབ་པ་ནི། སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ཆ་གསུམ་
དུ་བསྐྱས་ནས་བསྐྱན་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་འདས་པའི་དུས་
ན་བདག་བྱང་ངམ་མ་བྱང་སྟུམ་པ་དང་། བྱི་མའི་མཐའ་ལ་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་འབྱང་ངམ་མི་
འབྱང་སྟུམ་པ་དང་། བར་བ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་འདི་ཅི་ཡིན་དང་འདི་ན་ཅི་ཡོད་སྟུམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་
གྱི་ཚོངས་པ་གསུམ་བརྒྱུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོན་དང་བྱི་མཐའ་བར་དག་ལ། །ཚོངས་
པ་རྣམ་པར་བརྒྱུག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱབ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་གསུམ་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་
སུ་བསྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བོང་དུ་བཤད་པའི་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་པོ་
དེ་ཉོན་མོངས་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་གྱི་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། གཞིའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་
ནི། མ་རིག་པ་དང་སྟེད་ལེན་གཉིས་ཏེ་གསུམ་དང་། གཉིས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་དང་སྟེད་པ་གཉིས་
དང་། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་ཞེས་ནས་ཆོར་བའི་བར་ལྟ་དང་སྟེ་གཉིས་དང་བདུན་དུ་འདུ་བའི་
ཕྱིར། ཉོན་མོངས་གསུམ་མོ་ལས་གཉིས་སོ། །གཞི་བདུན་ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཞེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་པོ་དེ་བསྐྱབ་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ།
རྒྱུ་རྟེན་འབྲེལ་དང་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་འདུ་བྱེད་སྟེད་
ལེན་སྟེད་པ་གསུམ་སྟེ་ལྟ་ནི་རྒྱུ་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ལྷག་མ་བདུན་ནི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་
འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །སྐབས་འདིར་རྒྱུ་ལྟ་སྟོན་མཐའ་དང་།

འབྲས་བུ་བདུན་སྟེ་མཐར་བསྐྱུས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བར་མའི་སྟེ་བ་འདིར་
འབྲས་བུ་ལྔ་དང་རྒྱ་གསུམ་དུ་སྟེ་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་སྟེ་མའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ག་གཉིས་ལ་
ཡང་རྣམས་པ་ལྟར་སྟེ་བ་དང་། སྟེ་མའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ལ་ཡང་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་
རྗེས་སུ་དཔག་སྟེ་རྒྱས་པར་གོ་བྱས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་མདོར་བསྐྱུས་
པ། །བར་མའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་འཁོར་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་དང་། ག་ཤི་ལ་འབྲས་
བུ་ཡོད་པས་སྐབས་འདིར་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གངས་མ་ངས་པའི་སྟོན་མེད་དེ།
ཉོན་མོངས་པ་སྟེད་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ལེན་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ལེན་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་
མ་རིག་པ་གཉིས་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ཉིད་དེ་སྟོན་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་འབྱུང་། སྟོན་
པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཞི་རྣམས་ཤེས་དང་གཞི་སྟེ་བ་གཉིས་འབྱུང་།
གཞི་རྣམས་ཤེས་དང་གཞི་སྟེ་བ་གཉིས་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཞི་མིང་གཟུགས་ནས་ཆོར་བའི་
བར་བཞི་དང་གཞི་ག་ཤི་གཉིས་འབྱུང་། གཞི་ཆོར་བ་དང་གཞི་ག་ཤི་གཉིས་ལས་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་ཉོན་མོངས་པ་སྟེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མ་རིག་པ་གཉིས་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་འདི་ནི་སྟོན་
པའི་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་ལུགས་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་དང་། །བྱ་བ་ཉིད་དོ་དེ་ལས་གཞི། །དེ་ལས་གཞི་དང་ཉོན་མོངས་
སྟེ། །འདི་ནི་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་ལུགས། །ཞེས་སོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འབྱུང་བ་དང་བྱུང་བ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། སྟོན་དེ་གཉིས་
ལ་བྱུང་བར་མེད་དེ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། འོ་ན། མདོ་ལས།
དགོ་སྟོང་དག་ངས་བྱེད་ལ་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བསྟན། རྟོན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མདོ་
དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འབྱུང་བ་དང་བྱུང་བ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། འབྱུང་བ་ནི་རྒྱའི་རྟོན་

འབྲེལ་དང་། བྱང་བ་ནི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འཛོག་པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་
དེ་རྒྱ་འདི་ལས་འབྱུང་བས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་བྱིར། འདིར་ནི་འབྱུང་བ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་
སྟེ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་ནི་རྒྱ་དེ་ལས་བྱང་བས་ན་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་བྱིར། བྱང་བ་
འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་སྟེ། །

གཉིས་པ་མདོ་སྟེ་པའི་ལྷགས་ལ། སྐབས་སུ་བབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞི་བཤད་པ་
དང་། རྟེན་འབྲེལ་ལྷག་མ་བཤད་འཆད་ལ་སྟོས་པར་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མ་རིག་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་དང་། མིང་གི་དེ་དང་། རིག་པའི་དེ་དང་། ཚེར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་
དང་བཞི། དང་པོ་ནི། མ་རིག་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་
འཛིན་སྐྱངས་འགལ་བའི་སེམས་བྱང་སྒྲིངས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་མ་རིག་པ་ཞེས་
པའི་དགག་སྒྲ་དེ་མེད་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་སྒྲ་སྒྲ་སྟགས་ལ་མི་རུང་བས་འགལ་སྒྲ་མི་
མཐུན་སྟགས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོས་གཞན་སྟོན་པའི་དགག་ཆེག་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། དཔེར་
ན་མཛའ་བའི་མི་མཐུན་སྟགས་ཚོས་གཞན་ཞིག་ལ་མི་མཛའ་བ་དང་། བདེན་པའི་མི་མཐུན་
སྟགས་ཚོས་གཞན་ཞིག་ལ་མི་བདེན་པ་དང་། སྟགས་སྒྲ་ཚོས་མིན་དང་དོན་མིན་དང་བྱ་
མིན་སྟགས་ཚོས་དང་དོན་དང་བྱ་བ་སྟགས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟགས་ཀྱི་ཚོས་གཅིག་ལ་འཛོག་པ་
བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། རིག་པའི་མི་མཐུན་སྟགས་ཚོས་གཞན། །མ་རིག་མི་མཛའ་རྟེན་སྟགས་
བཞིན། །ཞེས་སྟེ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མ་རིག་པའི་དགག་སྒྲ་རིག་པ་མེད་ཅེས་ལ་བྱེད་ཅེས་ཟེར་
བ་དང་། བཅུན་པ་དཔལ་ལེན་གྱིས་གསུས་པོ་ཆེའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་ཉོན་
སྒྲིངས་སྟེའི་མིང་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། མ་རིག་པ་
དེ་ཀུན་སྟོར་དགའི་ནང་ནས་མ་རིག་པའི་ཀུན་སྟོར། འཆིང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མ་རིག་པའི་
འཆིང་བ། སྒྲ་རྒྱས་རྒྱག་གི་ནང་ནས་མ་རིག་པའི་སྒྲ་རྒྱས། ལྷ་པོ་བཞིའི་ནང་ནས་མ་རིག་པའི་
ལྷ་པོ། སྟོར་བ་བཞིའི་ནང་ནས་མ་རིག་པའི་སྟོར་བ་ཞེས་ཆེག་གིས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པ་གང་

ཞིག །རིག་པ་མེད་ཅུ་ལ་བྱེད་ན་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། ཀྱན་སྦྱར་སོགས་
 ཆོག་བྱིར་ ཞེས་སོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདིའི་དགག་སྒྲ་སྒྲད་པར་བྱས་ནས་བྱ་ངན་པ་ལ་དེ་ལ་
 བྱ་མེད་ཟེར་བ་དང་། དེ་བྱ་མ་ཡིན་ཟེར་བ་བཞིན་ཤེས་རབ་ངན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་མ་རིག་
 པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ངན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། བྱ་སྟེ། མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བུ་གཉིས་འགལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱ་སྟེ། ལྟ་བུ་དེ་མ་
 རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྟན་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་གཉིས་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཡོད་
 ན་མཚུངས་ལྟན་ཉམས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ། །ཤེས་རབ་ངན་པའོ་མིན་ལྟའི་བྱིར། །ལྟ་བུ་དེ་དང་
 མཚུངས་ལྟན་བྱིར། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ལ་མ་རིག་པ་གཅིག་འཛོག་པ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། མདོ་ལས། མ་རིག་པས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ནི་རྣམ་པར་
 མི་འདག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱ་སྟེ། ལྟ་བུ་དེས་ཤེས་རབ་དེ་ཉོན་མོངས་བྱ་དང་། མ་
 རིག་པ་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར། ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་བསྟན་བྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
 རོ་བོ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལྷང་པོ་བཞི་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་འདུས་བྱས་དེ་
 དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། མིང་ནི་གཞུགས་ཅན་མིན་ལྷང་པོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
 གྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། ལྷལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ལས་ལྷལ་གྱི་འགྱུར་བ་རང་སྟོབས་
 ཀྱིས་གཅོད་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྩལ་ཡོད་དེ། མིག་གི་འདུས་
 ཉེ་རིག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཉེ་རིག་པའི་བར་རྩལ་ཡོད་པའི་བྱིར། རིག་རྩལ་འདུས་ཉེ་བྱུང་
 པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་གི་ནང་ནས་དང་པོ་ལྟ་ཆོས་ཅན། ཐོགས་པའི་རིག་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྟ་
 ནི་ཐོགས་པའི་རིག་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རྩལ་པ་ཡིད་ཀྱི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། །ཆོག་སྒྲ་དྲགས་ཀྱི་

རེག་པ་ཡིན་ཏེ། ཚེག་གམ་མིང་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རེག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱག་
པ་སྒྲ་དྲགས་ཚེག་ཅེས་བྲ། །ཞེས་སོ། །ཡང་རེག་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། རེག་པའི་
རེག་པ། མ་རེག་པའི་རེག་པ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རེག་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རེག་
དང་མ་རེག་དང་གཞན་རེག་ །ཅེས་སོ། །དེ་ཡང་ཡོད་དེ། རི་མེད་ཀྱི་རེག་པ་དང་པོ་དང་། ཉོན་
མོངས་ཅན་ཀྱི་རེག་པ་གཉིས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་མ་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་། མ་སྒྲིབ་
ལུང་མ་བསྟན་ཀྱི་རེག་པ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རི་མེད་ཉོན་མོངས་ཅན་ལྷག་མ། །ཞེས་
སོ། །མ་རེག་པའི་རེག་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཞོད་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་རེག་པ།
རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་རེག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞོད་སེམས་རྗེས་སུ་
ཆགས་པའི་རེག་ །ཅེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། བདེ་
བ་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་རེག་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་བསྟུས་པ་སྟུག་བསྟུལ་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་རེག་པ།
བཏང་སྟོམས་སྤྱོད་འགྱུར་ཀྱི་རེག་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདེ་བ་སྤྱོད་འགྱུར་ལ་སོགས་
གསུམ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ཆོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཡིད་ཆོར་གྱི་བྲག་རྩ་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། རེག་པ་རྒྱག་པོ་དེ་དག་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་ལ་བདག་
ཀྱིན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་
རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བའི་བར་རྒྱག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་རྒྱག་ །ཅེས་
སོ། །དེ་དག་ལས་ཆོར་བ་དང་པོ་ལྷ་ཆོས་ཅན། ལུས་ཆོར་ཡིན་ཏེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་བདག་ཀྱིན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ནི་ལུས་
ཀྱིཾ་ །ཞེས་སོ། །དེ་ལྷ་ལས་གཞན་པ་ཆོར་བ་རྒྱག་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཆོར་ཡིན་ཏེ། བདག་
ཀྱིན་ཡིད་དབང་ཅམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཀྱི་གཞན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཡིད་ཆོར་གྱི་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལ། བྲངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ། ལུས་

ལ་འདྲུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་
ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཆོར་དེ་ལ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཡིད་ལུལ་ལ་ཉེ་བར་རྒྱ་བའི་བྱེ་བྲག་
ལས་ཆོར་བའི་རྣམ་པ་དག་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ལུལ་གཟུགས་
སོགས་དྲུག་ལ་དམིགས་པའི་ཆོར་བ་ཡིད་དབང་དྲུག་དང་། ལུལ་གཟུགས་སོགས་དྲུག་ལ་
དམིགས་པའི་ཆོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་བ་དྲུག་དང་། ལུལ་གཟུགས་སོགས་དྲུག་ལ་དམིགས་པའི་
ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དྲུག་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ཉིད་ཉེ་བར་རྒྱ་བ་ལས། །རྣམ་པ་
དག་ནི་ཡང་བཅོ་བརྒྱད། །ཅེས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བའི་དོན་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་ཡིད་ལ་
བརྟེན་ནས་ཆོར་བ་ལུལ་ལ་རྒྱ་བར་འདོད་ལ། མདོ་སྟེ་བ་ཆོར་བའི་དབང་གིས་ཡིད་ལུལ་ལ་ཉེ་
བར་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ལུས་ཆོར་རྟོག་མིན་ནི་ཉེ་བར་རྒྱ་བར་མི་འདོད་ལ། ཡིད་
ཆོར་རྟོག་པ་དེ་དེར་འདོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ། གཟུགས་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡིད་ཆོར་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་
པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཁམས་ན་ཡིད་ཆོར་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་དེ། འདོད་
ཁམས་ན་རང་སའི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཆོར་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན་ཐམས་
ཅད་རང་དམིགས་ཅན། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཁམས་ན་ཡིད་ཉེར་རྒྱའི་སྟོང་
ལུལ་ཉེ་དམིགས་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྟུས་ཀྱི་དྲི་རོ་གཉིས་མེད་པས་དེ་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་དྲུག་
མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྟོང་ལུལ་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་སོ།
།ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཁམས་ན་གོང་མའི་ལུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་གསུམ་
ཡོད་དེ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གོང་མ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཁམས་གཅིག་ཕུ་ལ་དམིགས་པའི་
འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་ཡིད་ཆོར་བདེ་སྟུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གོང་མ་

གསུམ་གྱི་ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་གཟུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསམ་
གཏན་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་
པའི་ཡིད་ཆོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ན་ཆོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་དུག་མ་གཏོགས་པ་འདོད་པའི་
ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དུག་ལ་འགྲོ་ཞིང་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།
བསམ་གཏན་ནི། །གཉིས་ན་བཅུ་གཉིས་འདོད་འགྲོ་རྣམས། །ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བསམ་
གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན་རང་གི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་ན་དྲི་རྩ་
གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། རང་
ལ་དམིགས་བརྒྱད་ ཅེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན་གཟུགས་མེད་
ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ན་ཆོས་ཁམས་གཅིག་སྤུ་ལ་
དམིགས་པའི་ཡིད་བདེ་དང་བཏང་སྟོམས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་མེད་པ། །གཉིས་
གྱི་འོ་ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་བྱི་མ་གཉིས་ན་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་
དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་དུག་ཡོད་དེ། དུག་པོ་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་
ཡིན་ལ། དེ་དུག་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་བཏང་སྟོམས་དུག་ཡོད་པའི་བྱིར། བསམ་གཏན་
གཉིས་ན་དུག །དུག་གི་འདོད་པའོ་ ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་བྱི་མ་གཉིས་ན་
རང་ས་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཆོར་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ན་དྲི་རྩ་གཉིས་
མ་གཏོགས་པ་རང་སའི་ཡུལ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་བཏང་སྟོམས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། རང་
ནི་བཞིའི། །ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་བྱི་མ་གཉིས་ན་གོང་མ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཆོར་བ་གཅིག་ལས་མེད་དེ། དེ་གཉིས་ན་གོང་མ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་

ཆོས་ཁམས་གཅིག་ཕྱེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཚོར་བཏང་སྟོམས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གོང་
མ་གཅིག་གི་དམིགས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞུགས་མེད་
ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཉི་ཤར་བསྟོན་ན་གཞུགས་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་བཏང་
སྟོམས་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཡུལ་གཞུགས་སྐྱེ་རྒྱུ་ཆོས་བཞི་ལ་འགྲོ་
བ་སྟེ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཚོར་བཏང་སྟོམས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་མེད་ཉི་ཤར་བསྟོན་
ན་བཞི། །གཞུགས་འགྲོ་ ཞེས་སོ། །ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཉི་ཤར་བསྟོན་ན་གོང་མ་གཞུགས་
མེད་པའི་ཡུལ་ལ་འགྲོ་ཞིང་དམིགས་པའི་བཏང་སྟོམས་གཅིག་ཡོད་དེ། དེ་ན་དེའི་ཡུལ་ཆོས་
ཁམས་གཅིག་ཕྱེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཚོར་བཏང་སྟོམས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གོང་མར་འགྲོ་
བ་གཅིག་ །ཅེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ན་ཡིད་ཚོར་གཅིག་ལས་
མེད་དེ། དེ་ན་རང་སའི་ཡུལ་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཚོར་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་
ཕྱིར། དངོས་གཞི་ན་གཅིག་རང་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་སོ། །གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྟོམས་
འདུག་རྣམས་ཀྱི་འོག་མའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་བརྒྱད་ཀྱི་ཙ་བར། གཞུགས་
མེད་དངོས་གཞི་དག་རྣམས་ཀྱི། །སྟོང་ཡུལ་ཟག་བཅས་འོག་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོའི་སྟོན་ནས་དོན་བསྟུ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཡིད་ཚོར་བཅོ་
བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཉིན་འབྲེལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཟག་དང་བཅས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཉིན་འབྲེལ་ལྷག་མ་བཤད་འཆད་ལ་སྟོན་པར་བསྟན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། སྐབས་འདིར་ཉིན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ལྷག་མ་རྣམས་མི་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་ཤེས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དང་གཞུགས་གསུམ་པོ་གནས་དང་པོར་བཤད་
ཐེན་ལ། དེ་ལས་གཞན་འདུ་བྱེད་དང་སྤྱིད་པ་གཉིས་ནི་གནས་བཞི་པ་དང་། སྤྱིད་ལེན་གཉིས་

སྤྱི་ཆུས་བསྟན་པའི་གནས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །*

གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་གསུམ་དཔེས་མཆོན་ཚུལ་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དཔེ་ལྡན་མཆོན་ཚུལ། ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དཔེ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་ཚུལ། གཞི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དཔེ་གཅིག་གིས་མཆོན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཆོས་ཅན། དཔེ་ལྡན་མཆོན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ས་བོན་དང་། ལྷ་དང་། འིང་གི་ཅ་བ་དང་། ལྷོན་འིང་དང་། འབྲས་ཀྱི་ཤུན་པགས་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེར་^[1] བློ་ཉོན་མོངས་ས་བོན་བཞིན། །ལྷ་བཞིན་ཅ་བཞིན་ལྷོན་འིང་བཞིན། །དེ་བཞིན་ཤུན་པ་བཞིན་དུ་འདོད། །ཅེས་སོ། །ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཆོས་ཅན། ས་བོན་དང་འབྲས་སྟེ། དཔེར་ན་ས་བོན་ལས་སྤྱོད་པོ་དང་། ལོ་མ་དང་། འབྲས་བུ་ནམས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་ལས་ལས་དང་། དེ་ལས་གཞིའི་འབྲས་བུ་ནམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལྷ་དང་འབྲས་སྟེ། ལྷ་དེ་རང་ཉིད་གནས་པའི་མཆོ་མི་སྐམ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་སྟེ་བའི་རྒྱ་མཆོ་མི་སྐམ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་ཆལ་གྱི་ཅ་བ་དང་འབྲས་སྟེ། རྒྱལ་ཆལ་གྱི་ཅ་བ་མ་བཅད་པར་ཡལ་ག་བཅད་ཀྱང་སྐར་སྟེ་བ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ཅ་བ་མ་སྐངས་ན་འཁོར་བར་སྟེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལྷོན་འིང་དང་འབྲས་སྟེ། ལྷོན་འིང་ལས་དུས་དུས་སུ་མེ་ཉོག་དང་འབྲས་བུ་སྟེ་བ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ལས་དང་། གཞིའི་རྒྱ་དུས་དུས་སུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་ཀྱི་ཤུན་པ་དང་འབྲས་སྟེ། ཤུན་པ་དང་བཅས་པའི་འབྲས་ལས་སུ་གྱུ་འབྱུང་ལ། དེ་མེད་པའི་འབྲས་ཀྱིས་སུ་གྱུ་མི་བསྐྱེད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་དབང་གིས་ནམ་མཁུན་བསྐྱེད་རུས་ལ། ཁྱོད་དང་བྲལ་བའི་ལས་རྒྱུད་བས་ནམ་མཁུན་བསྐྱེད་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དཔེ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་

[1] ཅ་བར། འདིར་ནི་ཞེས་གསལ།

ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པ་དང་བཅས་པའི་འབྲས་དང་འབྲ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲན་དང་མེ་ཉྱལ་
བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། རྒྱལ་པགས་དང་བཅས་པའི་འབྲས་ཀྱིས་སྒྲུ་བྱ་སྦྱེད་པ་
བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་དང་བཅས་པའི་ལས་ཀྱིས་རྣམ་སྒྲིན་སྦྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ།
བཅུད་ལྷུང་བེན་པའི་སྒྲན་ཀྱིས་སྒྲར་བཅུད་མི་འབྱེན་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་སྒྲིན་ལྷུང་བེན་པའི་ལས་
ཀྱིས་སྒྲར་རྣམ་སྒྲིན་མི་འབྱེན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་བྱུང་སྟེ། མེ་ཉྱལ་ནི་འབྲས་བུའི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་པ་
བཞིན་དུ་ལས་ཀྱང་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལས་ནི་རྒྱལ་བཅས་འབྲས་དང་འབྲ། །དེ་
བཞིན་སྒྲན་དང་མེ་ཉྱལ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞི་རྣམ་ཤེས་སོགས་བདུན་པོ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱོད་དཔེ་གཅིག་
གིས་མཆོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཟའ་བརྟུང་གཡོས་ལེགས་པར་བྱུང་བེན་པ་དེ་མོངས་སྦྱོད་བྱ་ཁོ་ན་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ་བྱོད་ཀྱང་རྣམ་སྒྲིན་བྱུང་བེན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། སྦྱེ་བ་རྗེས་མར་རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་
བྱེད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞི་ནི་བཟའ་བརྟུང་བྱུང་པ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྦྱིད་པ་བཞིའི་བྱོད་པར་ལ་དབྱེད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྦྱིད་པ་བཞི་
ཡོད་དེ། བར་སྦྱིད། སྦྱེ་སྦྱིད། སྦྱོན་དུས་ཀྱི་སྦྱིད་པ། འཆི་སྦྱིད་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། སྦྱིད་
པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་སྦྱེ་བའི་སྦྱིད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དགེ་བ་དང་མ་
སྦྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་མེད་པའི་བྱིར། སྦྱིད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས། །སྦྱེ་བའི་སྦྱིད་པ་
ཉོན་མོངས་ཅན། །ཞེས་སོ། །སྦྱེ་སྦྱིད་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པ་གང་གིས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་
བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱོད་རང་སས་བསྐྱས་པའི་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། རང་གི་ས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱན། །ཞེས་
སོ། །དེས་ན་སྦྱོབ་དཔོན་རང་ལུགས་ལ། སྦྱེ་སྦྱིད་ནི་རང་སས་བསྐྱས་པའི་རྩ་ཉོན་ཅི་རིགས་
ཀྱིས་མཆོམས་སྦྱོར་ལ། ལྷག་དོག་སོགས་ཀྱན་དཀྱིས་ཆེག་རྒྱ་ཐུབ་པ་ལྷས་མཆོམས་མི་སྦྱོར་
བའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། རྩ་ཉོན་རྒྱལ་དང་། རོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲིལ་མེད་པ་དང་། ལྷགས་པ་

དང་། རྟོག་པ་དང་། གཉིད་སོགས་ཀུན་དགྱིས་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པས་མཚམས་སྦྱར་བའི་
 ཕྱིར། གང་སྤེལ་ལས། རང་གི་ས་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་
 མ་ལས། རྡོ་ཆ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དག་གིས་
 བློ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་བཀག་པ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། རང་
 འགྲེལ་ལས། ཀུན་ནས་དགྱིས་པ་ཆེག་རྒྱ་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བློ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་དང་། འདྲིའི་
 ཐད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་མ་ལས། ཀུན་ནས་དགྱིས་པ་ཆེག་རྒྱ་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་བྱ་
 བ་བློ་སྤྲུག་དོག་དང་སེར་སྒྲ་དང་ཁྱོ་བ་དང་འཆབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཏེ་འདྲི་དག་ལྟེ་ཆེག་རྒྱ་ཐུབ་པ་
 ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་མ་གཏོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །མ་རིག་པ་ལྟེ་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ན་ཆེག་
 རྒྱ་ཐུབ་པ་མ་ཡིན་ལོ། །རྡོ་ཆ་མེད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་དང་མཚུངས་པར་
 ལྡན་པ་དག་གི་བློ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བར་དགག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱེ་
 སྤྲིད་ལས་གཞན་པའི་སྤྲིད་པ་གསུམ་ནི་མི་དགེ་བ་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ཏེ། དེ་རེ་རེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་
 ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམ་གསུམ་མོ་ ཞེས་སོ། །གཟུགས་མེད་
 ན་སྤྲིད་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་ན་བར་སྤྲིད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་གསུམ། ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་སྦྱེ་བ་གནས་པའི་ཐབས་ལ། ཟས་ཀྱི་བྱེད་ལས་མདོར་བསྟན་པ། སོ་སོའི་རང་
 བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ། གངས་ངེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་དང་གསུམ། དང་སོ་ནི། ཞེས་
 བྱ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བར་སྦྱེ་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས་གནས་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། ཟས་ལ་བརྟེན་ནས་
 གནས་པའི་ཕྱིར། x ཟས་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཁམ་ཀྱི་ཟས། དེག་པའི་ཟས། སེམས་པའི་ཟས།
 རྣམ་ཞེས་ཀྱི་ཟས་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཟས་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཟས་དང་། ཞར་

བྱང་བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཁམ་བས་ཆོས་ཅན།
 བྱང་ཆོས་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་ཀྱི་བྱང་བར་འདོད་ཁམས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི་གཞན་
 གཉིས་ན་མེད་པ། རོ་བོའི་བྱང་བར་དེ་རོ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དང་ལྷན་
 པའི་ཕྱིར། ཁམ་གྱི་བས་ནི་འདོད་པ་ན། །སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེ་
 གསུམ་ལ་ཁམ་བས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་ཁམ་དུ་བཅད་
 ཅིང་མིད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་ཁམ་
 བས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རང་གི་ཡུལ་ཅན་དབང་པོ་དང་འཕྲད་པའི་སྒོ་ནས་དབང་པོ་ཉིན་བཅས་རྒྱས་
 པ་ལ་མི་པན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁམ་བས་གྱིས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ་དག་ལ་བས་
 མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་པན་དགོས་པ་ལས་མི་པན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མ་ཡིན་ཏེ།
 རང་དབང་གྲོལ་ལ་མི་པན་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བས་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ།
 ཟག་བཅས་ཀྱི་རེག་པའི་བས་དང་། དེའི་སེམས་པའི་བས་དང་། དེའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བས་གསུམ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། བས་གསུམ་པོ་དེ་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། བས་ཡིན་ན་ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་ནི་བས་མ་ཡིན་ཏེ། བས་ཀྱི་དོན་ནི་སྲིད་པ་གསོ་བྱེད་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ནི་
 སྲིད་པ་བད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རེག་དང་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་ནི། །ཟག་བཅས་བས་ཡིན་ ཞེས་
 སོ། །བས་གསུམ་པོ་དེ་ཁམས་གསུམ་ན་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་རྒྱས་བྱེད་
 དང་གནས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་དག་ན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བར་སྲིད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡོད་དེ། ཡིད་ལས་
 བྱང་བ་དང་། སྲིད་འཆོལ་དང་། དི་བ་དང་། སྲིད་པ་བར་མ་དང་། མངོན་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་
 དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ལས་བྱང་དང་སྲིད་འཆོལ་དང་། །དི་བ་སྲིད་པ་བར་མ་དང་། །འབྱུང་
 པའོ་ ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྐབས་འདིར་ཐག་མེད་ཟས་སུ་མ་
བཤད་པར་མ་ཟད་ཐག་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཟས་སུ་མ་བཤད་པར་ཟས་ལ་བཞི་བཤད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆེ་འདི་ལ་གནས་སམ་རྟེན་ལུས་དབང་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་ཁམ་ཟས་དང་།
བརྟེན་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་རེག་པའི་ཟས་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི། གསོ་བར་
བྱེད་པའི་མ་མ་ལྟ་བུ་དང་། སྤིང་པ་གཞན་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སེམས་པ་དང་འཕངས་
པའི་བག་ཆགས་གསོ་བའི་དོན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་ཏེ། འདི་གཉིས་ནི་སྤྱེད་པར་བྱེད་པའི་མ་
ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བཞག་པའི་བྱིར། འདི་ལ་གནས་དང་ནི། །བརྟེན་
པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་གཉིས། །སྤིང་གཞན་འཕེན་དང་འབྲུབ་པ་ཡི། །དོན་དུ་གཉིས་ཏེ་གོ་རིམ་
བཞིན། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་གནས་པ་འཆི་འཕོ་ཞིང་སྐྱེ་བའི་སེམས་བཤད་པ་ལ། སེམས་གང་གི་འཆི་བ།
ཆོར་བ་གང་གིས་འཆི་བ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ། ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་ནས་འཆི་བ། གནད་
གཅོད་ཀྱི་རྒྱ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་གང་ལ་གནས་ནས་འཆི་
འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དག་ཅེས་འཆད་པ་དང་། དེ་མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་དང་། དེ་ལས་ཉམས་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་། ཡང་སྤིང་བྱི་མར་སྐྱེ་བའི་སེམས་
རྣམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད་ཅིང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དུག་བྱུང་པ་མེད་པའི་བྱིར། འཆད་དང་མཚམས་སྐྱར་འདོད་ཆགས་
བྲལ། །ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་རྣམས། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་གཉིས་ཆོར་བ་གང་
ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་དེ། ཆོར་བ་གསུམ་ཀྱི་ནང་ནས་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས་
པའི་བྱིར། འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བ་བཏང་སྟོམས་ལ། །ཞེས་སོ། །སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་དང་སེམས་མེད་

གསུམ་ལ་གནས་ནས་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་བ་གཉིས་མེད་དེ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་
མཉམ་བཞག་དང་། འགོག་སྦྱོམས་དང་། འདུཤེས་མེད་པའི་སྦྱོམས་འཇུག་དང་། འདུཤེས་མེད་
པའི་སེམས་ཅན་གསུམ་སྟེ་བཞི་པོ་དེ་ལ་གནས་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་པའི་བྱིར། ཅེ་གཅིག་
སེམས་མེད་ལ་དེ་མེད། །ཅེས་སོ། །དགྲ་བཙུག་པ་ཐ་མའི་སེམས་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྦྱོང་ལམ་
པའི་སེམས་དང་། རྣམ་སྒྲིན་སྦྱེས་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱ་དན་འདའ་ལུང་བསྟན་མིན་
གཉིས། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཆི་བའི་ཆེ་ལུས་ཀྱི་སྟོགས་གང་ནས་རྣམ་ཤེས་
འགག་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་སྟེ་དན་སོང་གསུམ་དང་། མིར་འགྲོ་བ་དང་། ལྟར་འགྲོ་
བ་དང་། འཁོར་བར་མི་སྦྱེ་བའི་དགྲ་བཙུག་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཆི་བའི་ཆེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་
རྒྱང་བ་དང་། ལྟེ་བ་དང་། སྦྱང་ཁར་ཡིད་འཆི་འཕོ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འོག་དན་
སོང་དུ་འགྲོ་བ་རྣམས་འཆི་བའི་ཆེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ལུས་དབང་རྒྱང་བར་བསྐྱུས་ཏེ་ཡིད་འཆི་
འཕོ་བ་དང་། མིར་སྦྱེ་བ་རྣམས་ལྟེ་བ་དང་། ལྟར་སྦྱེ་བ་དང་། དགྲ་བཙུག་པ་རྣམས་འཆི་བའི་ཆེ་
རྟེན་ལུས་དབང་སྦྱང་ཁར་བསྐྱུས་ནས་རྣམ་ཤེས་འཆི་འཕོ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། འོག་མི་ལྟར་འགྲོ་
མི་སྦྱེ་རྣམས། །རིམ་གྱིས་འཆི་ན་རྒྱང་བ་དང་། །ལྟེ་བ་སྦྱང་ཁར་ཡིད་འཆི་འཕོ། །ཞེས་སོ། །རྩལ་
སྦྱེས་རྣམས་འཆི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡིད་དང་ལུས་དབང་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་དུ་འགག་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་མི་རྣམས་འཆི་བའི་ཆེ་གནད་གཅོད་
ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་སྟོང་པའི་ལུས་ཀྱི་གནད་ཡོད་དེ། ལུས་བད་ཀན་དང་། མེས་མཁྲིས་པ་དང་།
རྒྱང་གིས་རྒྱང་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་གསུམ་འཇུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་སྟོགས་འགའ་ཞིག་
ཉམས་ན་འཆི་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆའམ་སྟོགས་གཅིག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གནད་གཅོད་པ་ནི་ཆུ་
སོགས་ཀྱིས། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་གནད་གཅོད་བྱེད་པ་པོ་ནི་ཆུ་མེ་རྒྱང་གསུམ་དང་། གཅོད་
ཚུལ་ལ་ཆོར་བ་དང་བྱེད་པ་བཅད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། མཆོན་གྱིས་ལུས་བཅད་པ་

ལྷ་བུའི་ཆོར་བ་དག་པོ་ལུས་ཀྱི་ཆ་དེར་བསྐྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཤིང་བཅད་ན་མི་གཡོ་བ་
 ལྷར་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བཅད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གནད་གཅོད་ནི། འདོད་
 པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་འདོད་ལྷ་དང་། དཔྱལ་བ་པ་གཉིས་ལ་མེད་ལ། དེ་མ་
 གཏོགས་པའི་སྤྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དོ། །

ལྷ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོགས་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོགས་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་
 པ་ཉིད་དེ་ངས་པའི་ཆོགས་དང་། འོག་པ་ཉིད་དུ་ངས་པའི་ཆོགས་དང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་དུ་
 མ་ངས་པའི་ཆོགས་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། རྒྱན་ཞུགས་སོགས་འཕགས་
 པ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མཆོམས་མེད་བྱེད་པ་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
 འཕགས་དང་མཆོམས་མེད་བྱེད་པ་དག། ཡང་དག་འོག་པ་ཉིད་དུ་ངས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྤྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཤད་པ་ལ། རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་བཤད་པ།
 བརྟེན་པ་རི་མཆོ་སྤྱིང་གསུམ་བཤད་པ། ཆ་གང་དཔྱལ་བའི་གནས་བཤད་པ། ཉི་རྒྱའི་འཆར་
 རྩལ་དང་ཆད་བཤད་པ། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ། སྤྱོད་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ། འགྲོ་བ་
 རྣམས་ཀྱི་ལུས་དང་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། ཆད་དེ་གཞལ་ཐབས་བཤད་པ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་
 གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་དག། དང་པོ་ལ། རྒྱང་རྒྱ་ས་དཀྱིལ་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ལས་སྤྱི་སྣོད་རི་རབ་
 སྤྱིང་བཞི་བྲེ་བ་ཐྱག་བརྒྱ་དང་བཅས་པའི་སྣོད་གསུམ་མི་མཇེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་
 འོག་གཞི་ནས་མཁར་བརྟེན་པའི་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་ཆགས་པའམ་གནས་

པར་འདོད་པས་ཆོས་མངོན་པ་བ་ནམས་ཀྱི་ལུགས་འདིར་ནི་རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་
 ཡོད་དེ། དང་པོར་བར་སྒྲུང་སྒྲུང་པར་ཡོད་པ་ལས་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་
 རྒྱུ་འཇམ་པོ་འཇམ་པོ་ལངས་ནས་ལོ་དུ་མར་རིམ་གྱིས་འབྲིགས་ཏེ་རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
 ཆགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྒྲོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི། །གནས་པར་འདོད་པའི་འོག་དག་གི། །ཞེས་
 སོ། །འོག་གཞི་རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དབྱིབས་ཆད་སོགས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
 ཀྱི་དབྱིབས་རྒྱུ་པོ། །འདོག་སྒྲོ་སྒྲ། རེག་བྱ་ཆན་པོ་ཆེའི་རྩོ་རྩེས་གྱུར་གཞིག་པར་མི་རུས་པ།
 རམས་སུ་ནི་དཔག་ཆད་ས་ཡ་གཅིག་དང་དུག་འབྱུང་ཡོད་ལ། རྒྱུ་དཔག་ཆད་གངས་མེད་པ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རམས་སུ་ནི། །ས་ཡ་དུག་འབྱུང་གངས་མེད་དོ། །ཞེས་
 སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྩེ་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་དཀྱིལ་
 ཀྱི་སྒྲུང་དུ་སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་གསེར་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་
 ཀྱི་སྒྲིན་འབྲིགས་ཏེ་ཆར་གྱི་རྒྱན་གཉའ་ཤིང་ཅམ་ལོ་དུ་མར་བབས་པ་ལས་རྩེ་དཀྱིལ་འཁོར་
 ཆགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རམས་ཆད་ཡོད་དེ། རམས་སུ་དཔག་ཆད་འབྱུང་
 སྒྲག་བརྒྱ་གཅིག་དང་སྒྲོང་སྒྲག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་རམས་འབྱུང་སྒྲག་བརྒྱ་གཅིག་
 དང་། །སྒྲོང་སྒྲག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་ཡོད། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ལས་བྱུང་པའི་རྒྱུ་གིས་རྩེ་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་བསྐྱབས་པ་ལས།
 རྒྱུ་དཀྱིལ་གྱི་སྒྲིང་དུ་འོ་མ་སྒྲོལ་པའི་སྤྲིས་མ་ལྟར་གསེར་གྱི་ས་གཞི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། གསེར་
 དཀྱིལ་ཆགས་པའི་ཕྱིས་སུ་ནི་རྒྱུ་དཀྱིལ་གྱི་རམས་སུ་དཔག་ཆད་འབྱུང་སྒྲག་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད་
 དེ། ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱུ་དཀྱིལ་གྱི་ལྷག་མ་རམས་སུ་དཔག་ཆད་གསུམ་འབྱུང་དང་ཉི་ཁྲི་དག་
 ནི་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་ནི་རམས་སུ་འབྱུང་སྒྲག་བརྒྱ་དང་། །ལྷག་མ་

དག་ནི་གསེར་དུ་གྱུར། །ཞེས་སོ། །ཚུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་
 རྒྱ་ཆད་དང་མཐའ་སྒོར་གྱི་ཆད་ཡོད་དེ། ཁྱོད་གཉིས་གྱི་ཐད་ཀར་ཏེ་ཞེད་དུ་དཔག་ཆད་འབྱུང་
 ཐག་བཅུ་གཉིས་དང་སྟོང་ཐག་གསུམ་དང་བརྒྱ་ཐག་ནི་བྱེད་དང་ལྷ་རྣམས་ཁོ་ན་ཡོད་ལ། ཁོར་
 ཡུག་གམ་མཐའ་སྒོར་དུ་སྒྲུལ་པོ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་ཐད་ཀར་སུམ་འགྱུར་ཡོད་པ་ལྟར་དཔག་
 ཆད་འབྱུང་ཐག་སུམ་ཅུ་ཅ་དུག་དང་སྟོང་ཐག་བཅུ་དང་བརྒྱ་ཐག་བྱེད་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།
 ཚུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། ཐད་ཀར་འབྱུང་ཐག་བཅུ་གཉིས་དང་། སྟོང་ཐག་གསུམ་
 དང་བརྒྱ་ཐག་ནི། བྱེད་དང་ལྷ་རྣམས་ཁོ་ན་འོ། །ཁོར་ཡུག་ཏུ་ནི་གསུམ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
 སོ། །དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་མཐའ་སྒོར་གྱི་ཆད་མི་མཉམ་སྟེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་འོག་གཞི་རྒྱ་
 དཀྱིལ་རྒྱར་དཔག་ཆད་གངས་མེད་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་དུ་ཚུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལ་
 བའི་ཐོག་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བྱུང་བྱུར་བྱེ་བ་ཐག་བརྒྱ་ཆགས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རི་དགུ་རྒྱ་དང་ཆད་དབྱིབས་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པ། མཆོ་བརྒྱད་གྱི་ཆད་
 དབྱིབས་བཤད་པ། སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་ཐན་བརྒྱད་གྱི་ཆད་དབྱིབས་བཤད་པ། འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བརྟེན་པ་རི་མཆོ་སྒྲིང་
 གསུམ་ཆགས་རྩལ་ཡོད་དེ། གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེའི་སྟེང་དུ་སེམས་ཅན་སྒྱི་མཐུན་གྱི་
 ལས་གྱི་དབང་གིས་ནམ་མཁར་ཁམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཆོགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཅན་གྱི་སྒྲིན་འཁྲིགས་
 ཏེ་ཆར་གྱི་རྒྱན་ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ཅམ་ཡུན་རིང་དུ་བབས་པ་ལས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དབངས་ལ་
 དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྱི་ཡོད་པ་ཆགས། དེ་ཁམས་རབ་རྣམས་བསྐྱུད་ཅིང་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་
 རྒྱ་གིས་བྱ་བཞིར་དཀྱུགས་པ་ལས། ཁམས་རབ་ལས་དབྱུས་སུ་རི་རབ་ལྟར་པོ་ཆགས། དེ་
 ནས་ཡང་རྒྱ་གིས་བྱ་བཞིར་བསྐྱབས་པ་ལས། ཁམས་འབྲིང་གི་རང་བཞིན་གསེར་གྱི་རི་བདུན་
 ཏེ་ལྟར་པོའི་མཐའ་སྒོར་དུ་གཉའ་ཤིང་འཛིན་རི་དང་། དེའི་བྱ་རོལ་དུ་གཤོལ་མདའ་འཛིན་རི་

དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེང་ལྗེང་ཅན་གྱི་རི་དང་། ལྷ་ན་སྤྱག་རི་དང་། ཏྲ་ན་རི་དང་། རྣམ་འདུད་རི་དང་།
 སྤྱ་ཁྱུད་འཛིན་རི་དང་བདུན་གྲུ་བཞིར་བསྐྱོར་ནས་ཆགས་ཤིང་། དེ་ནས་ཡང་རྒྱུད་གིས་ཁོལ་བོར་
 སྤྱབས་པ་ལས། ཁམས་ཐ་མའི་རང་བཞིན་གྱིང་བཞི་གྱིང་ཐུན་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་ཆོགས། གྱིང་
 དེ་དག་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཁོར་ཡུག་གི་རི་སྟེ་ལྷགས་རི་ཆགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར།
 དེ་ལ་ལྷན་པོ་གཉའ་ཤིང་འཛིན། །གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་སེང་ལྗེང་ཅན། །དེ་བཞིན་ལྷ་ན་སྤྱག་
 རི་དང་། །ཏྲ་ན་དང་ནི་རྣམ་འདུད་དང་། །སྤྱ་ཁྱུད་འཛིན་རིའོ་དེ་ནས་ནི། །གྱིང་རྣམས་ཡིན་ནོ་དེ་
 དག་གི་ །ཕྱི་རོལ་ན་ནི་ཁོར་ཡུག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རི་བདུན་
 དང་ཁོར་ཡུག་གི་རི་རྒྱ་གང་ལས་གྲུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་དེ། རི་བདུན་ནི་གསེར་དང་། ཕྱི་མ་ཁོར་
 ཡུག་གི་རི་ནི་ལྷགས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུན་ནི་གསེར་ཡིན་དེ་ལྷགས་སོ། །ཞེས་
 སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རི་རབ་ལྷན་པོ་རྒྱ་གང་ལས་གྲུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་དེ། རི་རབ་ཀྱི་ཤར་
 དུལ། ལྷོ་བེཊུཊ། རུབ་ཤེལ། བྱང་གསེར་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དབང་གིས་གྱིང་སོ་
 སོའི་ནམ་མཁའ་ཡང་རི་རབ་ཀྱི་རོས་ཀྱི་ཁ་དོག་དུ་སྤྲང་བའི་ཕྱིར། ལྷན་པོ་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་
 བཞིན། །ཞེས་སོ། །རི་དགུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དཔངས་ཆད་ཡོད་དེ། རི་རབ་ནས་ཁོར་ཡུག་
 གི་རིའི་བར་གྱི་རི་དགུ་དང་། གྱིང་རྣམས་ཀྱང་གསེར་དཀྱིལ་ལ་སྤྱག་པར་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྱི་
 རི་རུབ་པའི་རྩལ་དུ་ཡོད་ལ། རྒྱ་མཆམས་ཡན་ཆད་མི་མཉམ་སྟེ་རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ་ནི་རྒྱ་མཆམས་
 ཡན་ཆད་དུ་རྩམས་དང་ཞེང་ལ་དཔག་ཆད་དག་ནི་བརྒྱད་ཁྱི་ཡོད་ལ། རི་ལྷག་མ་བརྒྱད་པའི་
 དཔངས་རྒྱ་མཆམས་ཡན་ཆད་དུ་སྤྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཕྱེད་ཕྱེད་དམི་སྟེ། རི་དང་པོ་གཉའ་
 ཤིང་འཛིན་ལ་རྒྱ་མཆམས་ཡན་ཆད་དུ་བཞི་ཁྱི་དང་། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཤོལ་མདའ་
 འཛིན་ལ་ཉི་ཁྱི་ཁྱི་ནས་ཁོར་ཡུག་ལ་སྤྲུམ་བརྒྱ་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 འཆད་པར། རྒྱ་ཡི་ནང་དུ་བརྒྱད་ཁྱི་དག །རུབ་པོ་རྒྱ་ཡི་སྟེང་དུ་ཡང་། །དཔག་ཆད་དག་ནི་བརྒྱད་
 ཁྱིའོ། །བརྒྱད་པོ་འཕང་དུ་ཕྱེད་ཕྱེད་དམི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རི་དགུ་པོ་དེ་དག་གི་ཞེང་

ཆད་དམ་རྒྱུ་ཆད་ཡོད་དེ། དེ་དག་རང་རང་གི་རྒྱ་མཚམས་ཡན་ཆད་གྱི་དཔངས་སམ་འཕང་
 དང་མཉམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་རྒྱུ་ཆད་འཕང་དང་མཉམ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་བྱ་
 ཚོས་ཅན། རི་དགུ་པོ་དེ་དག་གི་རྒྱ་བཤད་ཡོད་དེ། རི་གཞན་ལས་ལྷན་ཞིང་སྟེ་སྟུག་ལ་བརྒྱུ་
 ཆགས་པ་དང་། རི་རྒྱུ་ཆད་ཀྱི་རབ་བམ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པས་ན་རི་རྒྱུ་ལྷན་པོ་ནས་ཉི་ཟླ་འཆར་
 སའི་ཅེ་མོ་ན་བྱག་ཤིང་རྟའི་གཉའ་ཤིང་ལྷ་བྱ་ཡོད་པས་ན་གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་། ཅེ་མོ་གསེར་
 གྱི་གཤོལ་མདའ་ལྷ་བྱར་ཡོད་པས་ན་གཤོལ་མདའ་འཛིན་དང་། ཅེ་མོ་ན་སེང་ལྷེང་གི་ནགས་
 མཛེས་པ་ཡོད་པས་སེང་ལྷེང་ཅན་དང་། ཅེ་མོ་དབྱིབས་ལེགས་ཤིང་མཛེས་པས་ལྷ་ན་སྟུག་དང་།
 ཅེ་མོ་ན་རྟའི་རྒྱ་བཤད་ཡོད་པས་རྟ་དང་། ཅེ་དབུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་འདུད་པར་ཡོད་པས་རྒྱ་
 འདུད་དང་། ཅེ་མོ་འཁོར་ལོའི་ལྷ་ལྷུད་ལྷར་ཡོད་པས་ལྷ་ལྷུད་འཛིན་རི་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཕྱི་
 རོལ་དུ་སྟུགས་རིའི་རྒྱལ་དུ་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པས་ཁོར་ལུག་གི་རི་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཞེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རོལ་མཆོ་བདུན་ཡོད་དེ། ལྷན་པོ་ནས་ལྷ་ལྷུད་
 འཛིན་ལ་སྟུག་པ་དེ་དག་གི་བར་བར་དུ་ཡོད་པའི་མཆོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་བར་
 བདུན་རོལ་མཆོ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཚོས་ཅན། རོལ་མཆོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་རྒྱས་གང་ཞིང་སྟའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུ་ཆད་ཅེ་ཞིང་རོལ་པས་ན་དེ་
 ལྷར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། བསེལ་དང་ཞེམ་དང་ཡང་
 དང་འཇམ། །དྲངས་པ་དང་ནི་བྱིང་མེད། །འབྲངས་ན་སྟོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། །མགྱིན་པ་ལ་ནི་མི་
 གཞོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་ཚོས་ཅན། རི་རབ་དང་གཉའ་ཤིང་
 འཛིན་གྱི་བར་གྱི་མཆོའི་ཁ་ཞིང་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་སྟུག་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་ལ་དེ་ནི་ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྟོང་སྟུག་བརྒྱད་ཅུའོ། །དེ་ནི་ནང་གི་རྒྱ་མཆོ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རོལ་
 མཆོ་དང་པོ་དེའི་ངོས་ཆད་ཡོད་དེ། དེའི་ཁ་ཞིང་སུམ་འགྱུར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡི་ངོས་ལ་
 སུམ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །རོལ་མཆོ་གཞན་དུག་གི་ཁ་ཞིང་གི་ཆད་ཡོད་དེ། དེ་དུག་ནི་སྐྱ་མ་

སྤྲུལ་ལས་སྐྱེད་སྐྱེད་ཀྱིས་དབྱི་བའི་ཁ་ཞེང་དང་ལྷན་པའི་སྐྱེད། རོལ་མཆོ་གཞན་ནི་སྐྱེད་སྐྱེད་
 རོ། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། མཆོ་བདུན་གྱི་སྤྲུལ་མ་སྤྲུ་
 རྩུད་འཛིན་དང་ཁོར་ཡུག་གི་རིའི་བར་གྱི་རྒྱ་མཆོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྐྱེད། སྤྲུལ་མ་སྤྱི་ཡི་མཆོ་
 ཆེན་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་ཞེང་ཆད་ཡོད་དེ། དཔག་
 ཆད་འབྱུང་སྤྲུལ་གསུམ་དང་སྟོང་སྤྲུལ་ཉེར་གཉིས་ཡོད་པའི་སྐྱེད། འབྱུང་སྤྲུལ་གསུམ་དང་སྟོང་
 སྤྲུལ་ནི། །ཉི་ཤུ་གཉིས་སོ་ ཞེས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པའི་རི་དང་མཆོ་དེ་དག་གི་ཞེང་དང་ངོས་
 དང་ཁོར་ཡུག་གི་ཆད་གཞུང་དུ་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བ་རྣམས་ནི་སྐྱེད་ཆལ་མཁན་པོ་དུང་
 ཆེན་དངོས་གྲུབ་དཔལ་འབར་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྲུལ་ཆེག་ལས། རོལ་མཆོ་བདུན་པོའི་ཞེང་ཆད་
 དུ། །སྐྱེད་སྐྱེད་སྤྱི་བར་གསུངས་པས་ན། །རོལ་མཆོ་གཉིས་པའི་ཞེང་ཆད་དུ། །དཔག་ཆད་
 བཞི་བྲི་ཡོད་པ་ནས། །གསུམ་པ་ལ་ནི་ཉི་བྲི་དང་། །བཞི་བ་ལ་ནི་ཆེག་བྲི་དང་། །ལྔ་བ་ལ་ནི་ལྔ་
 སྟོང་དང་། །དུག་པ་ལ་ནི་སྐྱེད་སྤྲུལ་སྟོང་། །བདུན་པ་ལ་ནི་ཆེག་སྟོང་དང་། །ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་
 ཞེང་དུ་ཡོད། །རི་བརྒྱད་འཕང་དུ་སྐྱེད་སྐྱེད་དུ། །རིམ་བཞིན་སྤྱི་བར་གསུངས་པས་ན། །གཉའ་
 ཤིང་འཛིན་གྱི་ཞེང་ཆད་དུ། །དཔག་ཆད་བཞི་བྲི་ཡོད་པ་ནས། །གཤོལ་མདའ་འཛིན་ལ་ཉི་བྲི་
 དང་། །མེང་ལྔ་ཅན་ལ་ཆེག་བྲི་དང་། །ལྔ་ན་སྤྲུལ་ལ་ལྔ་སྟོང་དང་། །ཉི་ལྔ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་
 དང་། །རྣམ་འདུད་ཆེག་སྟོང་སྐྱེད་སྤྲུལ་བརྒྱ། །སྤྲུལ་འཛིན་ལ་དུག་བརྒྱ་དང་། །ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་
 ཡོད་པ་ཡིན། །ཁོར་ཡུག་ལ་ནི་སྤྲུལ་བརྒྱ་དང་། །སྐྱེད་དང་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་པ་ཡིན། །དེ་དག་
 དཔངས་སྤྲུལ་རང་རང་གི་ །ཞེང་དང་མཉམ་པ་གཞུང་ལས་གསལ། །རི་མཆོ་དེ་དག་དཔྱུས་
 གྱི་ཆད། །རོལ་མཆོ་དང་པོའི་ངོས་རེ་ལ། །དཔག་ཆད་ཉིས་འབྱུང་བཞི་བྲི་ཡོད། །མཐའ་སྐྱོར་
 དགུ་འབྱུང་དུག་བྲིའོ། །གཉའ་ཤིང་འཛིན་གྱི་ངོས་གཅིག་ལ། །དཔག་ཆད་སྤྲུལ་འབྱུང་ཉི་བྲི་
 ཡོད། །མཐའ་སྐྱོར་དུ་ནི་ས་ཡ་གཅིག་ །ཉིས་འབྱུང་བརྒྱད་བྲི་ཡོད་པ་ཡིན། །རོལ་མཆོ་གཉིས་
 པའི་ངོས་གཅིག་ལ། །བཞི་འབྱུང་ཡོད་ཅིང་ཁོར་ཡུག་དུ། །ས་ཡ་གཅིག་དང་དུག་འབྱུང་

ཡོད། །གཤོལ་མདའ་འཛིན་གྱི་ངོས་གཅིག་ལ། །བཞི་འབྲུམ་བཞི་ཁྲི་མཐའ་སྒྲོར་དུ། །ས་ཡ་
 གཅིག་དང་བདུན་འབྲུམ་དང་། །དུག་ཁྲི་དག་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། །རྩལ་མཆོ་གསུམ་པའི་ངོས་
 གཅིག་ལ། །བཞི་འབྲུམ་བརྒྱད་ཁྲི་མཐའ་སྒྲོར་དུ། །ས་ཡ་གཅིག་དང་དགུ་འབྲུམ་དང་། །ཉི་ཁྲི་
 དག་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། །མེད་ལྗེ་ཅན་གྱི་རི་ཡི་ནི། །ངོས་གཅིག་ལ་ནི་ལྷ་འབྲུམ་ཡོད། །མཐའ་
 སྒྲོར་དུ་ནི་ས་ཡ་གཉིས། །རྩལ་མཆོ་བཞི་པའི་ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་མཐའ་སྒྲོར་
 དུ། །ས་ཡ་གཉིས་དང་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད། །ལྷ་ན་སྤྱག་གི་ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་ལྷ་ཁྲི་མཐའ་
 སྒྲོར་དུ། །ས་ཡ་གཉིས་དང་ཉིས་འབྲུམ་ཡོད། །རྩལ་མཆོ་ལྷ་པའི་ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་
 བཞི་ཁྲི་མཐའ་སྒྲོར་དུ། །ས་ཡ་གཉིས་དང་ཆིག་འབྲུམ་དང་། །དུག་ཁྲི་དག་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། །ཏ་ན་
 རི་ཡི་ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་བཞི་ཁྲི་ལྷ་སྟོང་ཡོད། །མཐའ་སྒྲོར་དུ་ནི་ས་ཡ་གཉིས། །ཆིག་
 འབྲུམ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པ་ཡིན། །རྩལ་མཆོ་དུག་པའི་ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་ལྷ་ཁྲི་མཐའ་
 སྒྲོར་དུ། །ས་ཡ་གཉིས་དང་ཉིས་འབྲུམ་ཡོད། །རྣམ་འདུད་རི་ཡི་ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་
 ལྷ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་དང་། །ལྷ་བརྒྱ་དག་ནི་ཡོད་པ་ཡིན། །མཐའ་སྒྲོར་དུ་ནི་ས་ཡ་གཉིས། །ཉིས་
 འབྲུམ་དང་ནི་ཆིག་ཁྲི་ཡོད། །རྩལ་མཆོ་བདུན་པའི་ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་ལྷ་ཁྲི་ལྷ་སྟོང་
 ཡོད། །མཐའ་སྒྲོར་དུ་ནི་ས་ཡ་གཉིས། །ཉིས་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་ཡོད་པ་ཡིན། །ལྷ་ལྷུང་འཛིན་རིའི་
 ངོས་གཅིག་ལ། །ལྷ་འབྲུམ་ལྷ་ཁྲི་དུག་སྟོང་དང་། །ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་ཅིང་མཐའ་སྒྲོར་དུ། །ས་ཡ་
 གཉིས་དང་ཉིས་འབྲུམ་དང་། །ཉི་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ཡོད། །འཛམ་གྲུ་གླིང་དང་བཅས་པ་
 ཡི། །ཕྱི་ཡི་རྒྱ་མཆོའི་ཞེང་ཆད་ལ། །འབྲུམ་སྤྱག་གསུམ་དང་སྟོང་སྤྱག་ནི། །ཉི་ཤུ་གཉིས་སུ་
 གཞུང་ན་གསལ། །ཕྱི་ཡི་རྒྱ་མཆོ་དེ་ཉིད་ཀྱི། །མཐའ་སྒྲོར་དུ་ནི་དཔག་ཆད་གངས། །ས་ཡ་
 གསུམ་དང་དུག་འབྲུམ་དང་། །བདུན་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་ཡོད། །ལྷགས་རིའི་མཐའ་སྒྲོར་དཔག་
 ཆད་གངས། །ས་ཡ་གསུམ་དང་དུག་འབྲུམ་དང་། །ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་གོ་ལྷ་ཡོད། །ཁོར་ཡུག་
 གི་ནི་ཕྱི་རྩལ་དུ། །ཏུ་དང་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས། །སྤྱོགས་རེར་དཔག་ཆད་ཆིག་སྟོང་

དང་། །ཉིས་བརྒྱ་དང་ནི་བརྒྱ་བཅུ་ཅུ། །ཕྱེད་དང་བརྒྱད་བརྒྱད་ལྷག་པ་ཡིན། །སྟོ་བྱང་ལྷ་བྱའི་
ཞེང་གཉིས་སོ། །སྟོམས་ན་དཔག་ཆད་ཉིས་སྟོང་དང་། །ལྷ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཅུ་ལྷ་ལྷག་ །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱོལ། །

གསུམ་པ་སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་ཆད་དབྱེབས་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
སྒྲིང་བཞི་སྒྲིང་སྟན་བརྒྱད་གང་ལ་གནས་པ་ཡོད་དེ། རི་རབ་ཀྱི་ངོས་བཞིའི་ཕྱི་རྒྱ་མཆོ་དེ་
ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ནི། །ཞེས་སོ། །རི་རབ་ཀྱི་སྟོ་སྟོགས་ན་ཡོད་པའི་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་དང་དབྱེབས་ཡོད་དེ། རི་རབ་ཀྱི་ངོས་དང་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་
གསུམ་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་སྟག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་དབྱེབས་ཤིང་ཉ་ལྷ་བྱ་དང་། ཁོར་ལྷག་
ལ་བསྟན་པའི་ངོས་ཆད་གཅིག་བྱ་ལ་དཔག་ཆད་ཕྱེད་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཤིང་འཇམ་བུ་སྤྲུམ་མཆོན་པའམ་
འཇམ་བུའི་འབྲས་བུ་མཆོ་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ན་འཇམ་བུ་ཞེས་པའི་སྟོ་འབྱུང་བས་འཇམ་བུ་དང་།
མཐའ་རྒྱས་བསྐྱོར་བས་ན་སྒྲིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འཇམ་བུའི་སྒྲིང་སྟེ་ངོས་གསུམ་ལ། །སྟོང་
སྟག་གཉིས་སོ་ཤིང་ཉའི་དབྱེབས། །གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་ཕྱེད་དང་བཞི། །ཞེས་སོ། །ཤར་ལུས་
འཕགས་སྒྲིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དབྱེབས་དང་ཆད་ཡོད་དེ། དབྱེབས་རྩ་གམ་ཁ་ནང་དུ་བསྟན་
པ་ལྷ་བྱ་དང་། ངོས་གསུམ་ལ་སྒྲིང་འདི་དང་འདྲ་བར་དཔག་ཆད་སྟོང་སྟག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་
ལ། ལྷགས་རིའི་སྟོགས་ཀྱི་ངོས་གཅིག་ལ་དཔག་ཆད་སུམ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ལུས་འཕགས་སྒྲིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེར་སྟེས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་
ལུས་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་པ་ལས་ཉིས་འབྱུར་གྱིས་འཕགས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཤར་
ཀྱི་ལུས་འཕགས་རྩ་གམ་འདྲ། །ངོས་གསུམ་འདི་དང་འདྲ་གཅིག་ལ། །དཔག་ཆད་སུམ་བརྒྱ་
ལྷ་བཅུ་ལོ། །ཞེས་སོ། །རྒྱ་བ་བ་ལང་སྟོད་ཀྱི་སྒྲིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དབྱེབས་དང་ཆད་ཡོད་དེ།
དབྱེབས་རྩམ་པོ་རྩ་བ་ཉ་གང་བ་ལྷ་བྱ་དང་། མཐའ་སྐྱོར་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་སྟག་ཕྱེད་དང་བརྒྱད་

ཡོད་ལ། དེའི་ཐད་ཀར་རམ་དབུས་ལ་ནི་དཔག་ཚད་སྟོང་ཐལ་བྱེད་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་ལང་སྟོང་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བ་ལང་དང་ནོར་བུ་ལ་
 གཙོ་བོར་ལོངས་སྟོང་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར། བ་ལང་སྟོང་གིང་རྒྱུ་པོ་སྟེ། །སྟོང་ཐལ་
 བྱེད་དང་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །དེའི་དབུས་སྟོང་ཐལ་བྱེད་དང་གསུམ། །ཞེས་སོ། །བྱང་སྐྱ་མི་སྟན་
 གྱི་གླིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་དང་དབྱེབས་ཡོད་དེ། མཐའ་བསྐྱོར་དུ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཐལ་
 བརྒྱད་དང་། དབྱེབས་བྱ་བཞི་བ་ཁྱི་ལྟ་བུ་དང་། རོས་རེ་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་ཐལ་གཉིས་གཉིས་
 ཡོད་པར་མཉམ་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་སྟན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་
 མི་རྣམས་འཆི་བའི་ཞག་བདུན་གྱི་གོང་དུ་ནམ་མཁའ་ལས་ཁྱོད་འཆིའོ་ཞེས་སྐྱ་མི་སྟན་པ་འབྱུང་
 བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་བྱིར། སྐྱ་མི་སྟན་རྒྱར་བྱ་བཞིར་མཉམ། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། གླིང་བཞི་པོའི་བར་གྱི་གླིང་གཡོག་དེ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། གཡོན་བསྐྱོར་དུ་ལུས་དང་ལུས་
 འཕགས་དང་། སྐྱ་མི་སྟན་དང་སྐྱ་མི་སྟན་གྱི་རྩ་དང་། ར་ཡབ་དང་ནི་ར་ཡབ་གཞན་དང་། གཡོ་
 ལྷན་དང་ནི་ལམ་མཆོག་འགོ་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་ཡི་བར་གྱི་གླིང་
 བརྒྱད་ནི། །ལུས་དང་ལུས་འཕགས་སྐྱ་མི་སྟན། །སྐྱ་མི་སྟན་གྱི་རྩ་དང་ནི། །ར་ཡབ་དང་ནི་ར་
 ཡབ་གཞན། །གཡོ་ལྷན་དང་ནི་ལམ་མཆོག་འགོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་འཇམ་བུ་གླིང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཐལ་ཏུ་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཇམ་
 བུའི་གླིང་འདི་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྷན་ཏེ། རོ་རྩེ་གདན་འདི་ནས་བཅིས་པའི་བྱང་དུ་རི་ནག་པོ་
 དགུ་འདས་པའི་ས་རོལ་ན་རི་བོ་གངས་ཅན་དང་། དེ་ནས་བྱང་དུ་དཔག་ཚད་ལྷ་བརྒྱ་བརྗོད་པ་
 བསྐྱོས་ངད་ལྷང་བའི་རི་བོ་དང་། དེ་ནས་དཔག་ཚད་བརྒྱའི་རྩ་རོལ་སྟོ་ཕྱགས་ན་གླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་
 རྩོས་པ་གནས་པའི་མཆོ་མ་རྩོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིང་དང་ཞེང་གཉིས་ཀར་དཔག་ཚད་ལྷ་བརྒྱ་ལྷ་
 བརྒྱ་ཡོད་ཅིང་མཐའ་སྐྱོར་དུ་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་ལ། དབྱེབས་བྱ་བཞི་བ་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་ལྷན་གྱི་རྩ་གང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྷན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། འདི་ནས་བྱང་དུ་

རི་ནག་པོ། །དགུ་འདས་གངས་རིའོ་དེ་ནས་ནི། །སྤྲོས་ངད་ལྗན་པའི་རྩ་རྩལ་ན། །རྩ་ཞེང་ལྷ་
 བརྩ་ཡོད་པའི་མཆོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མཆོ་དེའི་ཤར་ཕྱོགས་ནས་དདུལ་གྱི་བྲག་
 སྒང་པོ་ཆེའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྩ་པོ་གསྐྱ་དང་དདུལ་གྱི་བྱེ་མ་འདྲེན་ཅིང་འབབ་པ་དང་། དེའི་སྤྱོ་
 ཕྱོགས་ནས་གསེར་གྱི་བྲག་སྒུ་མཆོག་གི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྩ་པོ་སིརྩ་ཞེས་བྱ་བ་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་
 འདྲེན་ཅིང་འབབ་པ་དང་། དེའི་རྩལ་ཕྱོགས་ནས་བེཊུཊའི་བྲག་རྩེའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྩ་པོ་བཟུ་
 ཞེས་བྱ་བ་བེཊུཊའི་བྱེ་མ་འདྲེན་ཅིང་འབབ་པ་དང་། དེའི་བྱང་ཕྱོགས་ནས་རྩོ་རྩེའི་བྲག་སེང་
 གའི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྩ་པོ་སི་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་རྩོ་རྩེའི་བྱེ་མ་འདྲེན་ཅིང་འབབ་པ་སྟེ་རྩ་སྒྲུང་ཆེན་པོ་
 དེ་བཞི་རེ་རེ་ཡང་རྩ་སྒྲན་ལྷ་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་མཆོ་མ་རྩོས་པ་དང་མ་འདྲེས་པར་མཆོ་
 དེ་ལ་གཡས་བསྐྱོར་ལན་བདུན་བདུན་བྲས་ནས་ཤར་སྤྱོ་རྩལ་བྱང་གི་རྩ་མཆོ་ཆེན་པོར་འགྲོ་
 བའི་བྱིར། ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། གདགས་པ་ལས། རྩ་སྒྲུང་གསྐྱ་སིརྩ་བཟུ་དང་། །སི་ཏ་བ་
 རྩལ་སྒྲུ་བའི་འབྲེང་བ་ཅན། །འབབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་བསེལ་བའི་རྩ་ཡིན་ཏེ། །ཕྱོགས་བཞིའི་
 ཁོ་ར་ཁོ་ར་ཡུག་དག་ནས་བྱུང་། །གསྐྱ་ཤར་ཕྱོགས་རྩ་མཆོ་འགྲོ་བ་སྟེ། །སིརྩ་སྤྱོ་ཕྱོགས་རྩ་
 མཆོར་འགྲོ་བ་ཡིན། །བཟུ་ཡང་ནི་རྩལ་ཕྱོགས་རྩ་མཆོར་འགྲོ། །དེ་ཡི་བྱང་ཕྱོགས་རྩ་མཆོར་
 སི་ཏ་འགྲོ། །མཆོག་ཏུ་བཟང་ཞིང་སོ་སོར་འབབ་པ་སྟེ། །རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ལྷ་བརྒྱར་བྱེར་ནས་
 ནི། །རྩ་ཡི་རྩལ་ཡང་རྩ་མཆོ་ཆེན་པོར་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མཆོ་མ་རྩོས་པ་ཆོས་
 ཅན། སྤང་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྗན་ཏེ། འཛམ་བུའི་སྤིང་གི་རྩ་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་།
 མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་དང་ནགས་ཆལ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྩ་མཆོའི་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཀྱང་དེར་
 གནས་པའི་སྤྱི་རྩལ་པོ་མ་རྩོས་པའི་མཐུ་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར། མདོ་སྤྱད་པ་ལས། འཛམ་བུའི་
 སྤིང་འདིར་རྩ་སྒྲུང་རི་སྟེང་ཅིག་འབབ་ཅིང་། །མེ་ཏོག་འབྲས་ཅན་སྒྲན་དང་ནགས་ཆལ་སྟེང་བྱེད་
 པ། །མ་རྩོས་གནས་པའི་སྤྱི་དབང་སྤྱི་བདག་བརྟེན་ནས་འབྱུང་། །དེ་ནི་སྤྱི་ཡི་རྩལ་པོ་དེ་ཡི་མཐུ་
 དཔལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་གྱི་སྤྱོད་ཡོད་དེ། སྤྱི་ལ་སྤྱི་རྩལ་

པོ་མ་རྫོས་པ་གནས་པས་སམ་དཔལ་བ་མནར་མེད་གྱི་མེས་མ་རྫོས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
 བྱིར། འཇམ་བུའི་སྒྲིང་འདི་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་བྱད་ཆོས་གཞན་དུ་མ་ཡོད་དེ། རི་ཆེན་པོ་གསུམ་
 དང་། ཤིང་བྱད་པར་ཅན་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གངས་ཅན་དང་། འཕགས་
 བྱེད་དང་། མཚན་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མ་རྫོས་པའི་གཡས་གྱི་ཅ་བ་
 ན་འཇམ་བུའི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་སྒྲིན་པ་རྒྱུ་ལྟར་བ་སྒྲུའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་གྱི་ཉར་སྒྲུལ་ནས་ཟ་བ་
 དང་། ཆོས་པའི་ལྷག་མ་འཇམ་བུའི་རྒྱ་པོའི་གསེར་དུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡོད། མཆོ་དེའི་གཡོན་དུ་
 ཤིང་ཤལ་མ་ལི་ཅེ་མོ་ཤིན་དུ་མཐོ་བ་རྒྱུ་གཤམ་དུ་མ་དང་ལྷན་པ་ལ་མཁའ་ལྗིང་རིགས་བཞི་
 གནས་པ་ཞིག་ཡོད། རི་གངས་ཅན་གྱི་ཉེ་འཁོར་རི་སྒྲོས་ངད་ལྗང་བའི་བྱང་སྟོགས་དཔག་ཆད་
 ཉི་ཤུ་འདས་པ་ན་ཤིང་སྤྲ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་ཅ་བ་འདོམ་བཞི་བརྒྱ་ཐུར་དུ་བྱག་
 བ། སྤྲ་ལའི་འབྲེང་བ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བའི་རིམ་པ་དང་པོའི་ཅ་བ་འདོམ་བརྒྱ་གསུམ་
 ཐུར་དུ་བྱག་པ་ནས་བདུན་པའི་ཅ་བ་འདོམ་བདུན་གྱི་བར་ཐུར་དུ་བྱག་པ། སྤྲ་ལའི་རྒྱལ་པོའི་
 ཡལ་འདབ་གྱིས་སྤྲ་ལའི་བྲང་བ་དང་པོའི་ཡལ་འདབ་ལ་རེག་པ་ནས་དུག་པའི་ཡལ་འདབ་གྱིས་
 བདུན་པའི་ཡལ་འདབ་ལ་རེག་པས་ནས་མཁའ་ཁེབས་པ་ལྟ་བུར་གནས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར།
 དེ་ཆོས་ཅན། བྱད་པར་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྒྲོས་ངད་ལྗང་བ་ནས་བྱང་སྟོགས་སུ་དཔག་ཆད་ཉི་
 ཤུ་འདས་པ་ན་བྲག་གསེར་གྱི་བྱ་སྒྲིབས་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་རོས་ཞེས་བྱ་བ་དབྱིབས་བྱ་བཞི། རོས་
 རེ་ལ་དཔག་ཆད་ལྟ་བུར་མཐོང་པོ་ཡོད་པ། མཐའ་སྐྱོར་དུ་དཔག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ། འཕང་དུ་དཔག་ཆད་
 བྱེད་དང་བཞི། མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྤྲུག་པ། ཁོར་ཡུག་ན་རང་དང་མཚུངས་པའི་གསེར་གྱི་བྲག་བྱ་
 སྒྲིབས་ཅན་བརྒྱ་སྟོང་གིས་བསྐྱོར་བ་གཅིག་ཡོད། དེའི་བྱང་དུ་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་འདས་པ་ན་སྤར་
 བཤད་པའི་ཤིང་སྤྲ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན་དང་། དེའི་ཤར་སྟོགས་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་འདས་པ་ན་
 རྗེང་བྱ་དལ་འབབ་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱ་ཁྲོན་མ་རྫོས་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་འཁོར་དུ་རྗེང་བྱ་
 བརྒྱ་སྟོང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལྷུངས་ལ་སོགས་པའི་མེ་ཉོག་སྟོང་བྱ་གཤོལ་མདའ་ཅམ་དང་། མེ་ཉོག་

ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ཙམ། ལོ་མ་བ་ལང་གི་ཀོ་བ་ཙམ། ཅ་བ་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་
 བས་བརྒྱན་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། དེ་གསུམ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་མཁན་བྱང་
 བར་བ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་གྱི་ཉི་འཁོར་དུ་སྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གཡུལ་ངོར་སྤྱོད་པའི་
 སྤང་པོ་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་ལུས་དཀར་ཞིང་མགོ་སྟོན་པོའི་དབུས་དམར་བ་མཆེ་བ་དུག་ལྷན་
 སྤིང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གསུམ་དང་། ཞིང་དུ་དཔག་ཆད་གཅིག །འཕང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་
 དང་གཉིས་ཡོད་པ་འཁོར་སྤང་པོ་ཆེ་བརྒྱ་སྟོང་དང་བཅས་པ་དགུན་རྩ་བ་བཞིར་བྲག་གསེར་གྱི་
 བྱ་སྐྱེབས་སུ་གནས། དབྱིད་རྩ་བ་བཞིར་ཤིང་སྤྲ་ལ་རབ་བརྟན་དུ་གནས། དབྱར་རྩ་བ་བཞིར་
 རྩིང་བྱ་དལ་འབབ་དུ་གནས་པའི་བྱིར། འཇམ་བུའི་སྤིང་ཆོས་ཙན། ཁྱོད་གྱི་བྱང་ཆོས་གཞན་
 ཡང་ཡོད་དེ། དབུས་ན་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་གྱི་གནས་རྩོ་རྩེ་གདན་བྱང་ཚུབ་གྱི་ཤིང་དང་
 བཅས་པ། ཤར་ན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་གནས་རི་བོ་ཅེ་ལྷ། སྟོན་སྟུན་རས་གཟིགས་གྱི་
 གནས་པོ་ཏ་ལའམ་གྱུ་འཛིན། རྩབ་ན་མཁའ་འགྲོའི་གསང་མཛོད་ཨོ་ཞེ་ཡ་ན་དང་། བྱང་ན་ཆོས་
 རྒྱལ་རིགས་ལྷན་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་གནས་ཤམ་རྩ་ལ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་སྤིང་འདི་ལ་
 སྤིང་གཡོག་ལྷ་བརྒྱ་དང་། ཡུལ་སྟན་སྟོང་དང་། ཡུལ་ཆེན་བཅུ་དྲུག་དང་། མི་རིགས་སུམ་བརྒྱ་
 དང་དྲུག་ཅུ། སྐད་རིགས་བདུན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ད་ལྟ་
 གངས་ཉེ་སེར་གྲགས་པ་འདི་གངས་ཙན་དང་ཉེ་སེ་གཉིས་ཀར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། གངས་
 ཙན་དང་ཉེ་སེ་གཉིས་བྱང་གི་རི་དང་། འཕགས་བྱེད་དང་མ་ལ་ཡ་གཉིས་སྟོའི་རི་ཡིན་པའི་བྱིར།
 མདོ་རྟན་པ་ཉེར་བཞག་ལྷར་ན་ཉེ་སེ་ཤམ་རྩ་ལའི་གངས་རི་ལ་བཤད་རུང་བ་ཙམ་དུ་སྟང་ངོ་། །

གསུམ་པ་ཆ་གང་དཔྱུལ་བའི་གནས་འཆད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཙན། འཇམ་བུ་སྤིང་
 འདིའི་འོག་དཔག་ཆད་སྟོང་སྟག་ཉི་ཤུ་ན་དཔྱུལ་བ་མནར་མེད་པའི་ཡས་སྟོང་ཡོད་དེ། དེ་ནས་
 སྤར་ལ་དེའི་རྩམས་དབངས་དང་རྒྱ་ཆད་གང་དཔག་ཆད་སྟོང་སྟག་ཉི་ཤུ་དེ་ཙམ་རེ་ཡོད་པར་

མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་འོག་ཅེས་སྟོས་པས་ནི་སྤྱིར་གཞན་གསུམ་གྱི་འོག་ན་དཔྱལ་བ་ཡོད་པ་
གཙོད་ལ། ས་སྡེ་ལས་མཆོ་མ་རྫོས་པའི་འོག་ན་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མནར་
མེད་གྱི་གནས་གྱི་རྩམས་ཚད་དང་རྒྱ་ཚད་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱིར་འདིའི་ངོས་
གསུམ་ལ་དཔག་ཚད་སྟོང་སྟག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྲབ་སྟེ། རང་
འབྲེལ་ལས། སྤྱིར་རྣམས་ནི་འབྲུའི་ཕྱང་པོ་བཞིན་དུ་ཞབས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། མནར་མེད་གྱི་སྒྲ་བཤད་ཡོད་དེ། སྟག་བསྐལ་བར་མཚམས་མེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། འདི་འོག་སྟོང་སྟག་ཉི་ལུ་ན། །མནར་མེད་པའོ་དེ་ཙམ་མོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྟོང་ན་ཆ་དཔྱལ་ལྟག་མ་བདུན་ཡོད་དེ། དེའི་སྟོང་ན་བྱམ་པའི་ནང་
དུ་འཆོད་པ་ལྟར་ཤིན་དུ་ཆ་བས་རབ་ཆ་དང་། ལྷགས་ཁང་མེ་འབར་བའི་ནང་དུ་བསྐྱེགས་པས་
ཆ་བ་དང་། བསྐྱེགས་པའི་སྟག་བསྐལ་རབ་དུ་ཆེ་བས་ཆོ་དེ་འདེབས་པས་ན་དུ་འཁོད་ཆེན་པོ་
དང་། བསྐྱེགས་པའི་སྟག་བསྐལ་གྱིས་སྟག་པའི་ང་རོ་འབྱེན་པས་དུ་འཁོད་དང་། དཔྱལ་བསྐྱང་
རྣམས་གྱིས་ར་ལུག་གི་གདོང་བ་ལྟ་བུའི་བར་དུ་བསྐྱུས་ནས་འཛོམས་པས་ན་བསྐྱུས་འཛོམས་
དང་། ལུས་ལ་དཔྱལ་བསྐྱང་གིས་ཐིག་ནག་པོ་བཏབ་ནས་སོག་ལེས་གཤགས་པས་ན་ཐིག་ནག་
དང་། བན་ཚུན་མཆོན་གྱིས་བཏབ་སྟེ་བརྒྱལ་ཞིང་འབྲེལ་བས་ན་རྒྱང་གིས་བཏབ་པས་སམ་ནམ་
མཁའ་ནས་ཡང་སོས་པར་གྱུར་ཅིག་གི་སྒྲ་འབྲུང་བས་ན་ཡང་སོས་ཏེ་བདུན་པོ་གོང་ནས་གོང་དུ་
མས་རིམ་ནས་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡི་སྟོང་ན་དཔྱལ་བ་བདུན། །ཞེས་སོ། །ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་
པོ་རེ་རེ་ལའང་ལྟག་མ་འཁོར་བཅུ་དྲུག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་ངོས་བཞི་པོ་རེ་
རེ་ན་མེ་མ་སྐར་གྱི་འོབས་དང་། རོ་སྟགས་གྱི་འདམ་དང་། སྒྲ་གྱིས་གཏམས་པའི་ལམ་དང་།
སོགས་སྒྲས་བསྐྱུས་བ་རལ་གྱི་པོ་མའི་ནགས་ཆལ་དང་། ལྷགས་གྱི་ཤལ་མ་ལའི་སྟོང་པོ་དང་།
ཁྱི་སྟེ་པོ་ལྷགས་གྱི་མཆེ་བ་ཅན་དང་། བྱ་ཁྲ་ཏ་ལྷགས་གྱི་མཚུ་ཅན་དང་བཅས་པ་ལྟ་པོ་གཅིག་
དུ་བྱས་པ་དང་། ཐལ་ཆེན་གྱི་རྒྱ་པོ་རབས་མེད་གྱི་འོབས་ལ་སོགས་པ་བཞིས་བྱ་བཞིར་བསྐྱོར་

ནས་གནས་པས་ན་ཕྱོགས་རེ་ན་བཞི་བཞི་སྟེ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པོ་ཀུན་ལ་ལྷག་
 བཅུ་དྲུག་། དེ་དག་གི་ནི་ངོས་བཞི་ན། །མེ་མ་སྤར་དང་རོ་སྤགས་དང་། །སྤྱ་གྱིའི་ལམ་སོགས་
 རྒྱ་བོ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཆ་དཔྱལ་ལས་གཞན་གྲང་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱང་ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐད་
 ཀ་ན་ཡོད་དེ། གྲང་བས་ཉེན་པས་ལུས་རྒྱ་བྱར་ཅན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་བྱར་རྟོལ་བ་ཅན་དང་།
 སོ་ཐམ་ཐམ་བ་དང་། ཨ་རྒྱ་ཟེར་བ་དང་། ཀྱི་རྩད་ཟེར་བ་དང་། ལུས་གྲང་བས་ལྷན་ལ་གྱི་འདབ་མ་
 ལྟར་གས་བ་དང་། བརྒྱའི་འདབ་མ་ལྟར་གས་བ་དང་། བརྒྱའི་འདབ་མ་ལྟར་ཆེར་གས་བ་བརྒྱད་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བྱར་ཅན་སོགས་གྲང་བརྒྱད་གཞན། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་དཔྱལ་བའི་བསྐྱར་
 མ་དེ་དག་སེམས་ཅན་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྤྱ་བ་ནི་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། མདོ་སྟེ་
 བས་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་བྱུང་པར་ལས་གྲུབ་པའི་བེམ་པོར་འདོད་དོ། །དབྱ་སེམས་
 གཉིས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ། དཔྱལ་བའི་གཤམ་རྩེ་ནི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་
 དོ། །ཉི་ཆེ་བའི་དཔྱལ་བའི་གནས་ལ་ངས་བ་མེད་དེ། དཔྱལ་བ་ཆེན་པོ་དང་ཉེ་བ་ན་ཡང་ཡོད་
 ལ། མིའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་ཡང་ཡོད་པར་རྒྱ་བ་བྱེ་བ་རིའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་འབྱུང་བ་
 བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡི་དྲགས་ཀྱི་གནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེའི་རྩ་བའི་གནས་ནི་འཛམ་
 སྐྱིང་འདིའི་འོག་དབག་ཆད་ལྷ་བརྒྱ་འདས་པ་ན་ཡི་དྲགས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྤྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་
 ལ། དེ་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཅེས་པར་གཤམ་རྩེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཕེན་བྱེད་མི་དག་བའི་ལས་ཀྱིས་
 འཕངས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་དག་བའི་ལས་ཀྱིས་རྫོགས་པས་ལྷའི་དཔལ་འབྱོར་ལ་འགྲན་པའི་
 ཡོངས་སྤྱོད་དང་ལྷན་ཅིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དག་སྤྲིག་གི་སྤང་དོར་ཆོས་བཞིན་དུ་སྟོན་པས་
 ར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་འཁོར་ན་ཡི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་པར་
 མདོ་བླ་པ་ཉེར་བཞག་ལས་བཤད་དོ། །ཁ་འཛོར་བ་ལ་གནས་ངས་བ་མེད་དེ། འདོད་ལྷ་དང་
 མིའི་ཡུལ་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དུད་འགྲོའི་གནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྩ་བའི་གནས་ནི་ཕྱིའི་རྒྱ་
 མཚོའི་ནང་ན་ཆང་གི་སྤངས་མ་ལྟར་གནས་ཤིང་། ཁ་འཛོར་བ་ལ་ངས་བ་མེད་དེ། ཐང་དང་རྒྱ་

དང་ནམ་མཁའ་སོགས་ལའང་གནས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལྷ་པོའི་ཚུ་མཆམས་མན་ཆད་གྱི་ཁོངས་སེང་
ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལྷ་པོའི་ཚུ་མཆམས་ནས་དཔག་ཆད་ཁྱི་དང་ཆེག་སྟོང་འདས་པ་ན་
ཁྱོང་ཁྱིར་འོད་ལྷན་བྱ་བར་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྤྲ་གཙན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད། དེའི་འོག་ཏུ་དཔག་
ཆད་ཆེག་ཁྱི་ཆེག་སྟོང་འདས་པ་ན་ཁྱོང་ཁྱིར་སྤྲ་འཕྲེང་བྱ་བར་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་མགུལ་
འཕྲེང་དང་བརྟན་པ་གཉིས་གནས། ཁྱོང་ཁྱིར་དེའི་དབུས་ན་མཆོ་ཀུན་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷ་
དང་ལྷ་མ་ཡིན་འཐབ་པའི་ཆེ་རྒྱལ་པམ་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་ལྷར་མཐོང་བ་ཡོད།
དེའི་འོག་ཏུ་དཔག་ཆད་གྱི་གངས་སྤར་ལྷར་འདས་པ་ན་ཁྱོང་ཁྱིར་མི་གཡོ་བའ་བྱ་བར་ལྷ་མ་
ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་མེ་རྟོག་འཕྲེང་གནས། དེའི་འོག་ཏུ་དཔག་ཆད་སྤར་ལྷར་འདས་པ་ན་ཁྱོང་ཁྱིར་
གསེར་ལྷན་དུ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཐག་བཟང་རིས་གནས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོང་ཁྱིར་དེ་དག་གི་ཆད་
ཡོད་དེ། དཔག་ཆད་བརྒྱ་སྟོང་རེ་ཡོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ཡིན་ནམས་གྱི་བྱད་ཆོས་
ཡོད་དེ། བསྐྱེད་མ་ཡང་སྤུང་ཅུ་ཅ་གསུམ་པ་དང་འབྲེལ། ལྷ་ན་སྤྲུག་གི་དོད་གསེར་ལྷན་དང་།
སྤར་དང་། འོབས་དང་། བམ་པ་ཡང་ལྷ་དང་མཚུངས་ལ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་གི་དོད་
དུ་ཕོ་བྲང་གཏམས་པ་ཅན་དང་། ཤིང་ཡོངས་འདུའི་དོད་དུ་ཤིང་ཅི་ཏ་བ་ལི་དང་། ཆོས་བཟང་
གི་དོད་རྟོར་བཟང་དང་། རྫོ་ལེབ་དཀར་པོའི་དོད་རྫོ་ལེབ་བཟང་པོ་དང་། ཆལ་བཞིའི་དོད་ཀུན་
ཏུ་དགའ་བ་དང་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་དགའ་བ་དང་ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་བཞི་དང་། ས་གཞི་
བཞིའི་དོད་ཀུན་ཏུ་དགའ་མ་དང་རབ་དགའ་མ་དང་དགའ་མ་དང་ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་དགའ་མ་སྟེ་བཞི་
དང་། སྤང་ཆེན་ས་སྤང་གི་དོད་སྤང་ཆེན་བཟོད་དཀར་དང་། སྤྱིད་མོའི་ཆལ་དུ་སྤྱིད་པའི་སྤང་པོ་
ཆེ་ཏེ་སེ་གངས་བརྩིགས་དང་། ཏའི་དོད་ཏའི་རྒྱལ་པོ་བྲག་འཛིགས་སོགས་བརྒྱ་ཕྱིན་ལ་འབྲུན་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི་རྒྱའི་འཆར་ཚུལ་སོགས་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱང་དུས་ཆོགས་
 གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཐོ་དམན་གྱི་བྱང་པར། ཆད་གྱི་བྱང་པར། ཉི་
 མས་སྒྲིང་བཞིར་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ། ཉིན་མཆན་མཉམ་ནས་ཉིན་མཆན་རིང་བྱང་དུ་གྱུར་པའི་
 དུས་ངོས་བརྒྱང་བ། ཉིན་མཆན་རིང་བྱང་དུ་གྱུར་པའི་ཆད་བཤད་པ། རིང་བྱང་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་
 མཆན་བཤད་པ། རྒྱ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་གྱི་རྒྱ་མཆན་བཤད་པ་དང་བདུན། དང་པོ་ནི། ཉི་རྒྱ་གཉིས་
 ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱི་མཐོ་དམན་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ལྷན་པོའི་རྒྱ་མཆན་ལ་ཡན་ཆད་གྱི་བྱེད་རི་
 གཉའ་ཤིང་འཛིན་གྱི་ཅེ་མོ་དང་མཉམ་པའི་ནམ་མཁའ་ནས་རྒྱ་བའི་བྱེད། ཉི་རྒྱ་ལྷན་པོའི་བྱེད་
 ནའོ། །ཞེས་སོ། །ལྷོ་བྱང་དུ་བགྲོད་ཆེ་སྒྲིང་སོ་སོ་ལ་མཐོ་དམན་མི་མཉམ་སྟེ། ལྷོ་བགྲོད་དམར་
 ལ་བྱང་བགྲོད་མཐོ་བའི་བྱེད་དང་། བྱུར་ཤིང་གི་གྲིབ་མས་ཀྱང་ཤེས་པའི་བྱེད། ཉི་རྒྱ་སྐར་གསུམ་
 ནམ་མཁའ་རྒྱ་བའི་ཆེ་རྒྱང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་གྱི་དབང་གིས་དེ་
 གསུམ་འཕུལ་བྱེད་གྱི་རྒྱང་སོ་སོར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་རབ་ལ་འཁོར་ལོ་བཞིན་དུ་འཁོར་
 བའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ཆད་གྱི་བྱང་པར་ནི། ཉི་རྒྱ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱི་ཆད་ཡོད་དེ། རྒྱ་
 བའི་ཞེང་དུ་དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱ། མཐའ་སྐོར་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་ཉིས་བརྒྱ། ཉི་མའི་ཞེང་དུ་
 དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱ་ང་གཅིག །མཐའ་སྐོར་དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་ང་གསུམ་ཡོད་ལ།
 ཉི་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་རྩམས་སུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་དུག་དང་གཅིག་གི་བཙོ་བརྒྱད་གྱི་ཆ་གཅིག་
 ཡོད་པའི་བྱེད། དཔག་ཆད་ལྷ་བརྒྱ་གཅིག་དང་བཅས། །ཞེས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་གྱི་བྱང་
 ཆོས་ཡོད་དེ། ཉི་མ་མེ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་ཅིང་ཆ་བ་དང་། མིག་ལ་གནོད་པ་དང་། རྒྱ་བ་རྒྱ་ཤེལ་
 ལས་གྲུབ་ཅིང་བསིལ་བ་དང་མིག་ལ་ཕན་པ་དང་། གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཡུལ་དང་དུས་གྱི་གནས་
 སྐབས་གྱི་བྱང་པར་དང་། ལུས་དང་འབྲས་བུ་དང་མེ་ཉོག་དང་ལོ་ཉོག་དང་སྤྲོད་རྣམས་ལ་ཕན་

པ་དང་གཞོན་པ་ཅི་རིགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཤེལ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། མེ་ཁམས་ཤས་
 ཆེ་བའི་ཤེལ་ནི་མེ་ཤེལ་དང་། ལྷ་ཁམས་ཤས་ཆེ་བའི་ཤེལ་ནི་ལྷ་ཤེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཟླ་
 གཉིས་ཀའི་འོག་གཞི་ཤེལ་ལས་བྱུང་བའི་སྟེང་ན་གསེར་གྱི་ར་བ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་
 བས་བསྐྱོར་བ་དེ་ལ་ཅིག་སྐྱབས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་ལས་བྱས་པའི་འོག་གཞི་ཆོན་སྣ་བརྒྱ་ཅ་
 གཅིག་གིས་བཟུ་བ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱུང་བའི་གཞལ་མེད་ཁང་རིན་པོ་ཆེའི་
 ཐེམ་སྐྱས་དང་པ་གུ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱས་ཤིང་སྟེད་མོས་ཆལ་དང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་མེ་
 ཉོག་མཚུར་བ་སོགས་ཀྱིས་མཛེས་བར་སྟེའི་བྱ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སོ་སོར་
 གནས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐར་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་དང་གངས་ཡོད་དེ། ཆེ་བ་ལ་
 རྒྱང་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད། འབྲིང་ལ་རྒྱང་གྲགས་བརྒྱ་ནས་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བར་དང་། རྒྱང་བ་ལ་
 རྒྱང་གྲགས་གསུམ་ཡོད་ལ། གངས་ཀྱང་སྒྲིང་བཞི་གཅིག་ལ་སྐར་མ་དུང་ལྷུར་གཉིས་དང་བྱེ་
 བ་བརྒྱད་དང་ས་ཡ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉི་མས་སྒྲིང་བཞི་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐྱ་མི་སྟན་དུ་ནམ་བྱེད་པ་
 དང་། ལུས་འཕགས་སྒྲིང་དུ་ཉི་མ་རུབ་པ་དང་། འཇམ་བུའི་སྒྲིང་དུ་ཉི་མ་བྱེད་པ་དང་། བ་ལང་
 སྟོད་དུ་ཉི་མ་འཆར་བ་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ནམ་བྱེད་ཉི་མ་རུབ་པ་དང་། ཉི་མ་
 བྱེད་དང་འཆར་དུས་གཅིག་ཀྱི་ཅས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཤེལ་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉིན་མཆན་མཉམ་ནས་ཉིན་མཆན་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་
 བའི་དུས་ཡོད་དེ། དུས་ཆོགས་ལ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་དབྱར་ཟླ་གཉིས་པ་ཁྱམས་ཟླའི་མར་ངོ་སྟོན་
 དུ་སོང་བའི་ཐ་མ་ཡར་ངོའི་ཆེས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ལ་སྟོན་ཉིན་མཆན་མཉམ་ནས་ཐ་མའི་ཆེས་
 དགུ་ནས་མཆན་མོ་ཐང་ཅིག་རེས་རིང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་མཆན་མོ་ཡུད་ཅམ་བཅོ་བརྒྱད་
 ཀྱི་བར་དུ་འཕེལ་བ་ལས་རིམ་གྱིས་འབྲིབ་པས་དགུན་ནམས་ཀྱི་ཟླ་བ་བཞི་པ་དཔོ་ཟླ་བའི་ཡར་
 ངོའི་ཆེས་བརྒྱད་ལ་དཔྱིད་ཉིན་མཆན་མཉམ་པ་ཐུང་ནས། ཆེས་དགུ་ནས་མཆན་མོ་ཐང་ཅིག་

རེས་ཐུང་བ་དང་། ཉིན་མོ་ཐང་ཅིག་རེས་རིང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དབྱར་གྱི་ཆུ་བ་གཉིས་པ་
ཡི། །ཐ་མའི་ཆེས་དགུ་ནས་མཆན་རིང་། །དགུན་ནམས་ཀྱི་ནི་བཞི་པ་ལ། །ཐུང་ཏུར་འགྱུར་རོ་
ཉིན་མོ་ལྷོག་། །ཞེས་སོ། །

ལྷ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉིན་མཆན་རིང་ཐུང་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཆད་ཡོད་དེ། ཉིན་
ཞག་རེ་རེ་ཡ་(ལ)ཐང་ཅིག་རེ་རེས་རིང་ཐུང་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཉིན་མཆན་རིང་བ་ཐང་ཅིག་
གོ། །ཞེས་སོ། །

དུག་པ་ནི་ཉིན་མཆན་རིང་ཐུང་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཉི་མ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི་
ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བགྲོད་པའི་ཆེ་མཆན་མོ་རིང་ལ་ཉིན་མོ་ཐུང་། ཐུང་ཕྱོགས་སུ་བགྲོད་པའི་ཆེ་ཉིན་
མོ་རིང་ལ་མཆན་མོ་ཐུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཉི་མ་ལྷོ་ཐུང་བགྲོད་ཆེའོ། །ཞེས་སོ། །

བདུན་པ་ནི་ཆེས་གསུམ་གྱི་ཆུ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་དེ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་
ཡོད་དེ། དེའི་ཆེ་ཆུ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་དེ་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་ཉེ་བ་ལས་ནི་ཉི་འོད་ཆུ་བའི་
གཞལ་མེད་ཁང་ལ་བབས་པ་ན་པར་ངོས་སུ་ཆུ་བ་རང་གི་གྲིབ་མ་བབས་པས་འགྲིབ་པར་སྒྲུང་
བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཆན་མོ་ཀ་བ་ལ་མར་མའི་འོད་ཉེ་བ་ན་རང་གི་གྲིབ་མས་ཅུང་ཟད་སྒྲིབ་
ལ། ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་ན་རང་གི་གྲིབ་མས་མི་སྒྲུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། x ཆུ་བའི་ངོས་ཀྱི་ར་རི་
ལ་བཤད་ཚུལ་ཏུ་མ་ཡོད་དེ། ས་སྒྲེ་ལས་རྒྱ་མཆོའི་ནང་གི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྒྲུང་
བ་ལ་བཤད། མདོ་ལས་བྱང་སེམས་རི་བོང་ཏུ་སྒྲེས་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་
གྲིས་མི་ནམས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏུ་ཆུ་བའི་ངོས་སུ་བྲིས་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་
ཞར་ཐུང་ཏུས་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་བཞག་ནི་ཟུར་ཏུ་བཞོལ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྷ་བ་ལྷ་ནམས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ་ལ། ས་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་དང་། མ་འབྲེལ་བའི་
གནས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་བྱད་ཆོས་དང་། གོང་འོག་བར་གྱི་ཐག་ཆད་དང་བཞི། དང་པོ་ལ།

རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པའི་གནས་དང་། སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་པའི་གནས་གཉིས། དང་པོ་ནི། རི་རབ་ལྷན་
 པོ་འདི་ལ་ཅུ་མཆམས་ཡན་ཆད་དུ་མཆོད་ཏེན་གྱི་བང་རིམ་ལྷན་བང་རིམ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། དེ་
 རེ་རེའི་བར་ཐག་ལ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཐག་བཅུ་བཅུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འཆད་པ་ལ། འདི་ལ་བང་རིམ་
 བཞི་ཡོད་དེ། །བར་གྱི་ཐག་ནི་སྟོང་ཐག་བཅུ། །ཞེས་སོ། །བང་རིམ་བཞི་པོ་དེ་དག་རི་རབ་ལ་
 ཕྱིར་འཕགས་པའི་ཆད་ཡོད་དེ། བང་རིམ་དང་པོ་ནི་དཔག་ཆད་སྟོང་ཐག་བཅུ་དུག་དང་། གཉིས་
 པ་ནི་སྟོང་ཐག་བཅུད་དང་། གསུམ་པ་ནི་སྟོང་ཐག་བཞི་དང་། བཞི་པ་ནི་དཔག་ཆད་སྟོང་ཐག་
 གཉིས་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཐག་དག་ནི་བཅུ་དུག་དང་། །བཅུད་དང་བཞི་དང་གཉིས་
 འཕགས་སོ། །ཞེས་སོ། །བང་རིམ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ལྷ་གང་གནས་གྱི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། བང་རིམ་
 དང་པོ་ལ་གཞོད་སྒྲིབ་ལག་ན་གཞོང་ཐོགས་དང་། གཉིས་པ་ལ་འབྲེང་ཐོགས་དང་། གསུམ་པ་ལ་
 ཏྲག་ཐྱོས་དང་། བཞི་པའི་ཐོགས་བཞི་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་འཁོར་དང་བཅས་པ་གནས་པའི་
 ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་གསེར་གྱི་རི་བདུན་པོ་དག་ལ་ཡང་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷ་རྣམས་གནས་
 ཞིང་། ཡང་སྤྲུལ་ཁོར་ཡུག་གི་རི་དང་། སྤྱིང་རྣམས་གྱི་རི་དང་། རྒྱགས་ཆལ་དང་། ཅུ་ལྷུང་ལ་
 སོགས་པ་ལ་ཡང་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷ་རྣམས་གནས་པར་བཤད་ཅིང་། དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་
 ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྷ་རྣམས་ནི་ལྷའི་ནང་ནས་མང་ཞོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལག་ན་གཞོང་
 ཐོགས་དང་། །ཐྲང་ཐོགས་དང་ནི་ཏྲག་ཐྱོས་དང་། །རྒྱལ་ཆེན་བཞི་པའི་ལྷ་རྣམས་གནས། །རི་
 ནི་བདུན་པོ་དག་ལ་ཡང་། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སུམ་ཅུ་
 ཙ་གསུམ་གྱི་ལྷའི་གནས་ཡོད་དེ། ལྷན་པོའི་ཅེ་མོ་དེ་དེ་ཡིན་ཞིང་དེ་ན་སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་གྱི་ལྷ་
 རྣམས་གནས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་དེ་རྣམས་ལ་སུམ་ཅུ་ཙ་གསུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
 ཁོར་ལྷ་བཅུད། དག་པོ་བཅུ་གཅིག་། ཉི་མ་བཅུ་གཉིས། ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཉིས་ཉེ་གཙོ་པོ་སུམ་ཅུ་
 ཙ་གསུམ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལྷན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལྷན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་ཅེ་མོའི་རྒྱ་ཆད་ཡོད་

དེ། རྡོ་རྒྱུ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྱི་བརྒྱད་ཁྱི་དང་མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་སུམ་འབུམ་ཉི་ཁྱི་
ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷན་པོའི་ཅེ་ན་སུམ་ཅུ་གསུམ། །དེ་ཡི་རྡོ་རྒྱུ་ལ་བརྒྱད་ཁྱི་ཁོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གནས་བཤད་པ། ཆོས་བཤད་པ། ས་གཞི་བཤད་པ།
ཤིང་ཡོངས་འདུ་བཤད་པ། ཆོས་བཟང་འདུན་ས་བཤད་པ་དང་ལྟ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ལྷན་པོའི་ཅེ་མོ་ན་སུམ་ཅུ་ཅུ་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་པོའི་ཅེ་མོའི་གྲ་
བཞི་ན་ཁང་པ་བཅེགས་པ་བཞི་ཡོད་ལ། རྡོ་རྒྱུ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ཉི་ལྔ་ཅུ་ལྟ་རེ་དང་། མཐའ་
སྒྲོར་དང་དཔངས་གཉིས་ཀར་དཔག་ཆད་ལྟ་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལྷ་རྣམས་བག་མེད་པའི་
གནས་ལས་བསྐྱང་བར་བྱེད་པའི་གཞོན་སྒྲིན་ལག་ན་དོ་རྩེ་གནས་པའི་བྱིར། ལྷགས་མཆོམས་
བཅེགས་པ་བཞི་ལ་ནི། །ལག་ན་དོ་རྩེ་གནས་ ཞེས་སོ། །དེ་རབ་གྱི་ཅེ་མོའི་དབུས་ན་ལྷའི་
དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཁྲོང་ཁྱེར་ལྷ་ན་སྤྱག་ཅེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེའི་རྡོ་རྒྱུ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་ཉིས་
སྟོང་ལྟ་བརྒྱ་ཡོད་པ། མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་ཁྱི་དང་། འཕང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གཉིས་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེའི་བྱེད་ཆོས་ཡོད་དེ། རྡོ་རྒྱུ་དང་རྩ་བ་གཉིས་ཀ་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་ལས་
གྲུབ་པ། འོག་གཞི་ཆོན་སྒྲིན་བརྒྱ་ལྷག་གཅིག་གིས་འཇའ་ཆོན་ལྟར་བཟ་བ། ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་
མ་བཞིན་དུ་རེག་ན་འཇམ་པ། ཀླང་པ་བཞག་ན་ནེམ་ནེམ་པ་དང་། བཏེགས་ན་སྤང་བར་བྱེད་
པའི་མཉེན་པ་ཡོད་ཅིང་། སྒོ་སྟོང་དུ་གཅིག་གིས་མ་ཆང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཀ་བ་དུག་ཁྱི་དང་།
རིན་པོ་ཆེའི་རྩ་བ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གསུམ་པས་བསྒྲོར་བ་དང་། རྩ་བ་དེ་ལ་གསལ་
དུལ་བྱི་རྒྱུ་ཤེས་བཞི་ལས་བྱས་པའི་ཅིག་སྐྱབས་དང་། མདའ་ཡབ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་སྒྲིན་བཞིའི་
ཐམ་བརྒྱད་མ་བཞི་དང་། དུས་དུས་སུ་ས་གཞི་ལ་རྒྱུད་གིས་མེ་ཏོག་མཚུ་ར་རྟེན་པ་གཏོར་ཞིང་
གསར་པ་བྱས་མོ་རྩབ་ཅམ་དུ་འགྲེམས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། དབུས་ན། །ཁྲོང་ཁྱེར་ལྷ་
ན་སྤྱག་ཅེས་པ། །རྡོ་རྒྱུ་ལ་ཉིས་སྟོང་ལྟ་བརྒྱ་པ། །དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གཉིས་གསལ་གྱི། །རང་
བཞིན་གཞི་བཟ་མཉེན་པ་ཡོད། །ཅེས་སོ། །ཁྲོང་ཁྱེར་དེའི་དབུས་ན་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཁང་བཟང་

ནམ་པར་རྒྱལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡོད་ལ། དེའི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཆད་ཡོད་དེ། རྡོ་རྩེ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་ཉིས་
བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་རེ་དང་། མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་སྟོང་ཡོད་ལ། གྲོང་ཁྱེར་ལྷ་ན་སྤྱག་ལས་བྱེད་དུ་
དཔག་ཆད་བྱེད་དང་ལྔ་འཕགས་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་ནམ་པར་རྒྱལ་བྱེད་དེ། །རྡོ་རྩེ་ལ་ཉིས་
བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ལོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གྲོང་ཁྱེར་ལྷ་ན་སྤྱག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་
རེས་བཅད་པའི་རྡོ་རྩེ་བཞི་ན་ཆལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཤར་ན་ཤིང་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ཆལ་དང་། ལྷ་
ན་རྩལ་འགྱུར་གྱི་ཆལ་དང་། ལུ་བ་ན་འདྲེས་པའི་ཆལ་དང་། བྱང་ན་དགའ་བའི་ཆལ་དང་བཅས་
པ་བཞིས་བརྒྱན་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆལ་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་དབྱིབས་ཆད་སོགས་ཡོད་
དེ། དབྱིབས་གྲུ་བཞི་པ། ཆད་ནི་རྡོ་རྩེ་རེ་ལ་དཔག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་དང་། མཐའ་སྒྲོར་དུ་
དཔག་ཆད་སྟོང་ཡོད་ལ། ཁྱད་ཆོས་ནི་གསེར་གྱི་རྩ་བ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་རེ་ཡོད་པས་བསྒྲོར་
བ། ཅིག་སྤྱབས་སོགས་ལྷ་ན་སྤྱག་ལྷར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་ཤིང་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་དང་། །རྩལ་
འགྱུར་འདྲེས་ཆལ་དགའ་བས་བརྒྱན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆལ་དེ་དག་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་རེས་
བཅད་པའི་ཕྱོགས་བཞི་ན་ས་གཞི་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ཤར་ན་ཤིང་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་
གྱི་ས་གཞི། ལྷ་ན་རྩལ་འགྱུར་གྱི་ས་གཞི། ལུ་བ་ན་འདྲེས་པའི་ས་གཞི། བྱང་ན་དགའ་བའི་ས་
གཞི་བཟང་པོ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དབྱིབས་ཆད་ཡོད་དེ། ཆལ་བཞིའི་དབྱིབས་
ཆད་དང་མཚུངས་ཤིང་ཕན་ཚུན་འགྲན་བ་ལྷར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་ནི་ཕྱོགས་བཞི་
ན། །ཉི་ཤུས་བཅད་ན་ས་གཞི་བཟང་། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གྲོང་ཁྱེར་དེའི་ཕྱི་རོལ་བྱང་ཤར་གྱི་མཆམས་ན་ཤིང་
ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེའི་རྩ་བ་དཔག་ཆད་ལྔ་བརྒྱ་ཐུར་དུ་བྱག་པ། བརྒྱ་
བྱེད་དུ་འཕགས་པ། ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་གྱིས་དཔག་ཆད་ལྔ་བརྒྱར་བྱབ་པ། མེ་རྟོག་རྒྱས་

པའི་དེ་བཟང་པོ་རྗེ་ཕྱགས་སུ་དཔག་ཆད་བརྒྱུད་ལྡང་བ། རྗེ་ཕྱགས་མ་ཡིན་པར་དཔག་ཆད་ལྡང་བརྒྱུད་ཁྱབ་པར་ལྡང་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཤར་མཆམས་ན་ཡོངས་འདུ་སྟེ། །ཞེས་སོ། །ཤིང་དེའི་བྱང་ན་ལྷ་བ་དཀར་པོ་ལྷ་བྱའི་དོ་ལེབ་ཅེས་བྱ་བ་དོས་རེ་ལ་དཔག་ཆད་ལྡང་བརྒྱུད་ལྡང་། མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་དང་། འཕང་དུ་དཔག་ཆད་ཐེད་དང་དྲུག་དང་གཅིག་གི་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ། མཐིལ་ཆོན་སྒྲ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གིས་བཟ་བ། དེའི་དབུས་ན་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་སེང་གའི་ཁྲི་ལ་འདུག་སྟེ། ཉེ་དབང་སོགས་ཀྱིས་བསྒྲོར་ནས་དབྱར་རྩ་བ་བཞིར་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་བཅེ་ཞིང་དགའ་མགུར་སྟོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་བ་ནི། བྱང་ཁྲེར་ལྷ་ན་སྒྲུག་གི་ཕྱི་རོལ་སྟོ་རྒྱབ་མཆམས་ན་ཆོས་བཟང་ལྷའི་འདུན་ས་ཡོད་ལ། དེའི་ཆད་སོགས་ཡོད་དེ། ཆད་ནི་ཐད་ཀར་དཔག་ཆད་སུམ་བརྒྱ་དང་། མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་དགུ་བརྒྱ་དང་། འཕང་དུ་བྱང་ཁྲེར་ལྷ་ན་སྒྲུག་ལས་དཔག་ཆད་ཐེད་དང་བཞིས་འཕགས་པ་ཡོད་ལ། བྱད་ཆོས་ནི། འོག་གི་ས་གཞི་དང་། ཡང་ཐོག་དང་། སྒྱི་འདུས་ཀྱི་གདུང་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ། ལན་ཀན་གསེར་ལས་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། དེའི་དབུས་ན་བེད་ཅུའི་ཀ་བ་བྱར་བརྒྱད་པ། སྒྲ་ཅེའི་ཁྲོན་ཅམ་ཞིག་སྒྱི་འདུས་ཀྱི་གདུང་ལ་མ་རེག་པར་ཡོད་ལ། དེའི་བྱང་ན་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གསེར་ཁྲི་དང་། དེའི་མཐར་ཉེ་དབང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲི་ཡོད་པས། དེར་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་འདུས་ནས་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ཆོས་སེམས་ཤིང་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱས་པའི་སྟོ་ནས་བཟོ་བར་མཛད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོ་རྒྱབ་མཆམས་ན་ཆོས་བཟང་དོ། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་བརྒྱ་བྱེན་ལ་གཡུལ་དོར་སྟོད་པའི་སྒྲང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་དང་། སྟོད་མོས་ཆལ་དུ་སྟོད་པའི་སྒྲང་པོ་ཆེ་ས་སྒྱུང་གི་བྱ་གཉིས་སྒྲང་གཡོག་བརྒྱ་སྟོད་གིས་བསྒྲོར་བ་དང་། ཉའི་རྒྱལ་པོ་སྟོན་གྱི་ཤུགས་ཅན་རྟ་གཡོག་བརྒྱ་སྟོད་དང་བཅས་པ་རྒྱབ་ཕྱགས་ཀྱི་སྒྲིང་ཐུན་ཁམ་བྱ་ཅན་ན་གནས་པ་མདོ་གཞན་

ནས་བཤད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་ལྟའི་ར་པོ་ཆེ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ལྟའི་གནས་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ས་དང་
མ་འབྲེལ་བའི་ལྟའི་གནས་ཡོད་དེ། ལུས་ཅུ་ཅ་གསུམ་དེའི་སྟེང་ན་འཐབ་བྲལ་དང་། དགའ་ལྡན་
དང་། འཕྱལ་དགའ་དང་། གཞན་འཕྱལ་དབང་བྱེད་དེ་འདོད་ལྟ་བཞི་དང་། ཆངས་རིས་ནས་འོག་
མིན་གྱི་བར་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་གམ་བཅུ་བདུན་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ནས་མཁའ་ལ་སྟེང་
ནས་སྟེང་དུ་བཅུགས་ཏེ་གནས་པའི་བྱིར། དེ་སྟེང་ལྟ་རྒྱུ་མས་གཞལ་མེད་ཁང་། །ཞེས་སོ། །དེ་
ཡང་འདོད་ལྟ་ལ་དཀར་དམར་སེར་གསུམ་དང་། གཞལ་ཡས་ཁང་ཡང་ཆེད་དུ་བྱས་མ་བྱས་ཅི་
རིགས་ཡོད། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་འོག་གཞི་འབྲེལ་ནས་ཆགས་ལ། བཞི་བ་ནི་སྐར་
མ་ལྟར་མ་འབྲེལ་བར་སོ་སོར་ཆགས་པར་བཤད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེད་ཆོས་ལ། འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་
ལྟའི་སྟེ་ཚུལ་དང་། འདོད་པ་དང་བདེ་བ་སྟེ་བའི་བྱེད་པར་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ལྟ་རྒྱུ་མས་ལས་འདོད་པ་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་ནས་གཞན་
འཕྱལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བར་གྱི་འདོད་ལྟ་དྲུག་གིས་འདོད་པ་སྤྱོད་ལ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་
དྲུག་གིས་འདོད་པ་མི་སྤྱོད་པའི་བྱིར། འདོད་པ་སྤྱོད་པ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འདོད་ལྟ་དྲུག་
གིས་འདོད་པ་སྤྱོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདོད་ལྟ་འོག་མ་གཉིས་ནི་མི་ལྟར་དབང་པོ་གཉིས་སྤྱོད་ནས་
འབྲིག་པ་སྤྱོད་ཀྱང་ལུས་ལ་མི་གཙང་བ་དང་། ཅ་རྒྱུ་མ་མངལ་རྒྱུ་མ་མེད་པས་ཁུ་ཁྲག་མི་འོང་
ལ་མཐུག་ཏུ་རྒྱུ་ཉི་ཆེ་འབྱུང་བས་འབྲིག་པའི་གདུང་བ་དང་བྲལ། འཐབ་བྲལ་བ་རྒྱུ་མ་པན་
ཚུན་འབྱུང་བ་ཅུ་དང་། དགའ་ལྡན་པ་རྒྱུ་མ་ལག་པ་བཅངས་པ་དང་། འཕྱལ་དགའ་བ་རྒྱུ་མ་
ཁོད་པ་དང་། གཞན་འཕྱལ་དབང་བྱེད་པ་རྒྱུ་མ་པན་ཚུན་བལྟས་པ་ཅུ་གྱིས་འབྲིག་པ་སྤྱོད་
ཅིང་གདུང་བ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་གཉིས་འབྱུང་དང་ལག་བཅངས་དང་། །ཁོད་དང་
བལྟས་པས་འབྲིག་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། འདོད་ལྷ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འོ་
ན་དེ་ལྷར་འདོད་པ་བསྐྱེད་པས་བྱ་སྐྱེ་ན། ལྷ་དེ་དང་དེའི་བྱར་རི་ལྷར་འཛོག་སྟམ་ན། དེ་དག་
རྩས་སྐྱེས་ཡིན་ཀྱང་པ་མའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷ་པོ་མོ་གང་གི་པར་བར་ལྷའི་བྱའམ་བྱ་
མོ་བྱང་བ་དེ་དེའི་བྱའམ་བྱ་མོ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གསར་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་པོང་ཆོད་
ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པ་འཛམ་བྱ་སྒྲིང་འདི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་བྱིས་པ་ལོ་ལྷ་ལོན་པ་
ལྷ་བྱ་ནས། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་པ་བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པ་ལྷ་བྱའི་བར་གྱི་པོང་ཆོད་དང་
ལྷན་ཞིང་འདོད་ལྷ་དུག་པོ་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། བྱིས་པ་ལོ་ལྷ་ལོན་པ་ནས། །ལོ་བརྒྱ་ལོན་
པ་ལྷ་བྱའི་བར། །དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་ ཞེས་སོ། །འདོད་ལྷ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྷར་མ་ངེས་ཏེ། བརྒྱ་
བྱེན་རྫོགས་པར་སྐྱེ་ཞིང་སྤྱར་བས་སྤྱ་བྱེ་བརྒྱེས་པ་བཅུན་མོ་མ་གཏོགས་ལྷ་གཞན་བྱིས་མི་
ཤེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་དག་སྐྱེས་མ་ཐག་ནས་ལུས་
ཀྱི་པོང་ཆོད་ཀྱན་རྫོགས་ཤིང་གོས་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་བཅས་ཏེ་ལྷན་
ཅིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཁམས་པ་རྣམས་ནི་ངོ་ཆ་དང་ཁྲིལ་མེད་པ་ཤས་ཆེ་
བས་གཅེར་བྱར་སྐྱེ་ལ། གཟུགས་ཁམས་པ་དེ་དང་མི་འབྲ་བར་ངོ་ཆ་ཁྲིལ་ཡོད་ཤས་ཆེ་བས་
གོས་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་རྣམས། །ཀྱན་རྫོགས་གོས་དང་བཅས་པ་
ཉིད། །ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ། འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་བཤད་པ། བདེ་བ་སྐྱེ་བ་གསུམ་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་དབང་དུ་གནས་པ་དང་། རང་གིས་སྦྱལ་པ་དང་། གཞན་གྱིས་
སྦྱལ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་དེ་ནི་ཡོད་དེ། འདོད་ལྷ་འོག་མ་བཞི་མིར་
བཅས་པ་རྣམས་དང་པོ་དང་། འབྲུལ་དགའ་བ་གཉིས་པ་དང་། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་པ་འདོད་
པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་ནི། །འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིར་བཅས་

རྣམས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། བདེ་བ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་དེ་ནི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་
 བྱུང་བར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ནི་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་སྐྱེ་
 བ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་གསུམ་ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བའི་བདེ་བ་སྐྱེ་
 བ་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་གསུམ་ནི་དགའ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པའི་
 བྱིར། དེ་ལ་སའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དགུ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ལ་གསུམ་གསུམ་
 དུ་སྐྱེ་བས་དགུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བདེ་བ་སྐྱེ་བ་གསུམ་པོ་ནི། །བསམ་གཏན་གསུམ་ལ་ས་དགུ་
 ཡིན། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་བར་གྱི་ཐག་རིང་ཐུང་གི་ཆད་ནི། ཤེས་བྱ་ཚེས་ཅན། འཛམ་གླིང་འདི་ནས་ལྷ་
 གནས་ཉི་ཤུ་ཙུ་གསུམ་གྱི་བར་གྱི་ཐག་ཆད་ཡོད་དེ། གནས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་འཛམ་བྱ་གླིང་
 ལ་བྱས་ནས། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་ནས་དེའི་གནས་འོག་མ་འཛམ་བྱ་གླིང་གི་བར་ལ་དཔག་ཆད་
 བཞི་ཁྲི་ཡོད་པ་རི་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་ནས་དེའི་གོང་མ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་
 ལ་དཔག་ཆད་བཞི་ཁྲི་ཡོད། གནས་འོག་མ་འཛམ་བྱ་གླིང་ནས་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་གྱི་བར་ལ་
 དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་ནས་འཐབ་བྲལ་གྱི་བར་ལ་དཔག་
 ཆད་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད། འཛམ་བྱ་གླིང་ནས་འཐབ་བྲལ་གྱི་བར་ལ་དཔག་ཆད་འབྲམ་དང་དུག་ཁྲི་
 ཡོད་པ་བཞིན་དུ། འཐབ་བྲལ་ནས་དགའ་ལྡན་གྱི་བར་ལ་དཔག་ཆད་འབྲམ་དང་དུག་ཁྲི་ཡོད་
 པ་སོགས་འོག་མིན་གྱི་བར་དུ་རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་ཤེས་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གནས་ནས་
 གནས་འོག་རི་སྟོང་པ། །དེ་ནས་དེ་ཡི་གོང་དེ་སྟོང་པ། །ཅེས་སོ། །གལ་ཏེ་འོག་མས་གོང་མའི་
 གནས་སུ་བྱིན་ན་མཐོང་ངམ་ཞེ་ན། རང་གིས་ས་གོང་མའི་རྩ་འབྲུལ་ཐོབ་པའམ། གཞན་བཏེན་
 ཏེ་དེ་ན་གནས་པའི་ལྷས་ཁྲིད་ན་མཐོང་གི། དེ་དག་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་དང་ས་
 གོང་མར་འགྲོ་བ་དང་མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར། རྩ་འབྲུལ་གཞན་བཏེན་མ་གཏོགས་པ། །དེ་དག་

གོང་མ་མཐོང་བ་མེད། །ཅེས་སོ། །

དུག་པ་སྟོང་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
 གྱི་ཁམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་། ཉི་མ་དང་། རྩ་བ་དང་། རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་
 རིས་དུག་པོ་རེ་རེ་སྟོང་དང་། ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཅམ་ལྷགས་རི་གཅིག་གིས་
 བསྐྱར་ཏེ་གནས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་དང་། སྟོང་དང་པོ་དང་། སྟོང་ཆུང་
 དུར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་ཉི་མ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཆངས་པའི་
 འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་དང་པོ་(སྤྱི་ཕུད་)ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོད་དེ། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 དེ་སྟོང་ཅམ་ལྷགས་རི་གཅིག་གིས་བསྐྱར་ཏེ་གནས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་སྟོང་གཉིས་
 པ་དང་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་
 མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
 འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོད་དེ། སྟོང་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཅམ་ལྷགས་རི་གཅིག་
 གིས་བསྐྱར་ཏེ་གནས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་རྣམས་ཅིག་ཆར་དུ་ཆགས་འཇིག་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་མེ་ཆུ་རྒྱུད་གསུམ་
 གྱི་འཇིག་པའི་ཆེ་དུས་མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་ཆེ་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

བདུན་པ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་དང་ཆེད་ཆོད་བཤད་པ་ལ། ལུས་ཆོད་བཤད་པ་དང་
 ཆེད་ཆོད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མིའི་ལུས་ཆོད་བཤད་པ་དང་། ལྷའི་ལུས་ཆོད་བཤད་པ་

གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། སྒྲིང་བཞིའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཚད་ཡོད་དེ། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་
 པའི་འཇམ་སྒྲིང་གི་མི་པལ་ཆེར་ཀྱི་ལུས་ཚད་ནི་ཆེ་བ་ལ་སྤྱོད་བཞི་དང་། རྒྱུང་བ་ལ་རང་གི་སྤྱོད་
 བྱེད་དང་བཞི་ཡོད་ལ། སྒྲིང་གཞན་གསུམ་ལ་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་དུ་བསྐྱེད་པས་ན་ཤར་སྒྲིང་
 པའི་མིའི་ལུས་ནི་སྤྱོད་བརྒྱ། རྒྱུང་སྒྲིང་པའི་སྤྱོད་བརྒྱ་དུག །སྤྱོད་མི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅུ་ཅ་གཉིས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཇམ་བྱ་སྒྲིང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚད། །སྤྱོད་བཞི་བ་དང་བྱེད་དང་བཞི། །ཤར་དང་བ་
 ལང་སྤྱོད་དང་ནི། །བྱང་ཞེས་བྱ་བ་ཉིས་འགྲུར་བསྐྱེད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་བ་ལྟའི་ལུས་ཚད་བཤད་པ་ལ། འདོད་ལྟའི་ལུས་ཚད་བཤད་པ་དང་། གཞུགས་
 ཁམས་ཀྱི་ལྟའི་ལུས་ཚད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། འདོད་པ་དང་ལྟན་
 པའི་ལྟ་ཡི་ལུས་ཚད་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ལུས་ཚད་རྒྱུང་གངས་གཅིག་གི་བཞི་
 ཆ་དང་། སྤྱོད་ཅུ་ཅ་གསུམ་བ་བཞི་ཆ་གཉིས་དང་། འཐབ་བྲལ་བ་བཞི་ཆ་གསུམ་དང་། དགའ་
 ལྟན་བ་རྒྱུང་གཞུགས་གཅིག་དང་། འཕྱལ་དགའ་བ་རྒྱུང་གཞུགས་གཅིག་དང་བཞི་ཆ་གཅིག །གཞན་
 འཕྱལ་དབང་བྱེད་བ་རྒྱུང་གཞུགས་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ཚད་དང་ལྟན་པའི་
 ཕྱིར། འདོད་དང་ལྟན་པའི་ལྟ་ཡི་ལུས་། །བཞི་ཆ་ནས་ནི་རྒྱུང་གཞུགས་དག །བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་
 བར་དུ་བསྐྱེད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། གཞུགས་ཁམས་པའི་ལྟའི་ལུས་ཚད་ཡོད་དེ།
 གཞུགས་ཅན་དང་པོ་ཆངས་རིས་པའི་ལུས་ཚད་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད་ཡོད་ལ། དེ་ཡི་གོང་མ་
 གསུམ་རིས་བ་བཞིན་དུ་དཔག་ཆད་བྱེད་བྱེད་བསྐྱེད་པས་ན། མདུན་ན་འདོན་ཀྱི་ལུས་ཚད་ལ་
 དཔག་ཆད་གཅིག །ཆངས་ཆེན་ལ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གཉིས། འོད་རྒྱུང་ལ་དཔག་ཆད་གཉིས་
 ཡོད། འོད་རྒྱུང་གི་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་ཆད་མེད་འོད་ཡན་ཆད་ནི་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་མ་ལས་ལུས་ཉིས་
 འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་དུ་བསྐྱེད་པས། ཆད་མེད་འོད་ཀྱི་ལུས་ལ་དཔག་ཆད་བཞི། འོད་གསལ་བ་ལ་
 བརྒྱད་ཡོད་པ་ནས་དགེ་རྒྱས་བ་ལ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་། སྤྱོད་མེད་པ་ལ་ཉིས་འགྲུར་ལས་དཔག་

ཆད་གསུམ་དོར་བས་དཔག་ཆད་བརྒྱུ་ཉི་ཤུ་ཙ་དང་། བསོད་ནམས་སྒྲེས་ལ་དཔག་ཆད་ཐེད་
དང་སུམ་བརྒྱ་ཡོད་པ་ནས་འོག་མིན་པའི་ལུས་ལ་དཔག་ཆད་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ཡོད་པའི་བར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་དང་པོ་དཔག་ཆད་ཐེད། །དེ་ཡི་གོང་མ་ཐེད་ཐེད་བསྐྱེད། །འོད་ཚུང་
ནམས་ཀྱི་ལྷག་ཡན་ཆད། །ལུས་ནི་ཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་ཏེ། །སྒྲིན་མེད་དཔག་ཆད་གསུམ་
དོར་རོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་འགྲོ་བ་ནམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ་ལ། བདེ་འགྲོ་བའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། དན་
འགྲོ་བའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། མ་ངེས་པའི་འཆི་བ་ཡོད་མེད་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། མེད་
ཆེ་ཆད་བཤད་པ། ལྷའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲིང་བཞིའི་
མི་ནམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ཡོད་དེ། བྱང་གི་སྐྱ་མི་སྟན་ན་མི་ནམས་ཀྱིས་ཆེ་ལོ་སྟོང་ཐུབ་སྟེ། རུབ་
དང་ཤར་གཉིས་ན་དེའི་ཐེད་ཐེད་སྤངས་པ་སྟེ་བ་ལང་སྟོད་ལྟ་བརྒྱ་དང་། ལུས་འཕགས་སྒྲིང་
ཐེད་དང་སུམ་བརྒྱ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འཇམ་བུ་སྒྲིང་འདི་ན་ཆེ་ཆད་མ་ངེས་ཏེ། ཆེའི་ཐུང་མཐའ་
ལོ་བརྒྱ་དང་། རིང་མཐའ་བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མི་ནམས་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་
སྟན་ན་ཆེ་སྟོང་སྟེ། །གཉིས་ན་ཐེད་ཐེད་སྤངས་པའོ། །འདི་ན་མ་ངེས་ཐ་མར་ནི། །ལོ་བརྒྱ་དང་
པོ་དཔག་ཏུ་མེད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྷའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ་ལ། འདོད་ལྷའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་ཆེ་
ཆད་བཤད་པ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྷའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། ཆེ་ཆད་དེ་དག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱལ་
བ་ངོས་བཟུང་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ཆེ་ཆད་ཡོད་
དེ། མི་ནམས་ཀྱི་ལོ་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་པ་དག་གི་ལྷ་ནམས་ལས་འོག་མ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པོ་
དག་གི་ཉིན་ཞག་གཅིག་། དེ་སུམ་ཙ་ལ་ལྟ་བུ། དེ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ལོར་བཅེས་པའི་རང་ལོ་ལྟ་བརྒྱ་
ཐུབ། དེའི་གོང་སུམ་ཙ་ཙ་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཞག་དང་ལོ་གཉིས་གཉིས་འགྲུར་ཉིས་འགྲུར་
དུ་བསྐྱེད་པས་མི་ལོ་བརྒྱ་ལ་ཞག་གཅིག་། དེ་སུམ་ཙ་ལ་ལྟ་བུ། དེ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་

རང་ལོ་སྟོང་། ལུས་ཅུ་ཙུག་ལུས་པའི་ཆེ་ཆད་དུ་འཛོག་པ་ནས་མི་ལོ་སྟོང་དང་དུག་བརྒྱུ་ལ་ཞག་
གཅིག་། དེ་ལུས་ཅུ་ལ་རྒྱ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་རང་ལོ་ཁྲི་དུག་སྟོང་གཞན་འཕྱུ་
དབང་བྱེད་པའི་ཆེ་ཆད་དུ་འཛོག་པའི་བར་ཡིན་པའི་བྱིར། མི་རྣམས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལ། །འདོད་
བ་དག་གི་ལྷ་རྣམས་ལས། །འོག་མ་དག་གི་ཉིན་ཞག་གཅིག་། དེས་ན་ཆེ་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལོ། །གོང་མ་
གཉིས་ཀ་ཉིས་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་ཤིང་འཛིན་ཡན་ཆད་ན་ཉི་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་ཉིན་མཆན་
ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། མེ་ཉིག་ཀྱི་ལྷ་ཁ་བྱེ་བའི་དུས་དང་། བརྒྱ་ཁ་བྱུ་བའི་དུས་དང་། གཉིད་
སྒོ་བའི་དུས་དང་། བྱ་སྐད་མི་འབྱེན་པའི་དུས་དང་། ལུས་ཀྱི་འོད་མི་གསལ་བའི་དུས་ནི་མཆན་
མོ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་བརྒྱུ་བ་ཉིན་མོར་འཛོག་པའི་བྱིར། ཉི་མའི་འོད་ཀྱང་ཡོད་དེ། རང་གི་ལུས་
ཀྱི་འོད་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཁམས་ན་ཉི་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་ཆེ་ཆད་ཡོད་དེ།
རང་གི་ལུས་གཞལ་བའི་དབག་ཆད་ཀྱི་གངས་ཀྱི་བར་བསྐྱལ་མ་ཡིན་པའི་བསྐྱལ་བའི་གངས་
ཀྱིས་དེ་དག་གི་ཆེ་ཆད་འཇལ་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་ཆངས་རིས་པའི་ལུས་ཆད་དབག་ཆད་
བྱེད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དེའི་ཆེ་ཆད་ཀྱང་བར་བསྐྱལ་བཞི་བཅུ་ལ་བསྐྱལ་བ་གཅིག་དུ་བྱས་པའི་
བསྐྱལ་བ་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མདུན་ན་འདོན་བར་བསྐྱལ་བཞི་བཅུ་ལ་བསྐྱལ་བ་གཅིག་
བྱས་པའི་བསྐྱལ་བ་གཅིག་། ཆངས་ཆེན་ལ་བར་བསྐྱལ་བཞི་བཅུ་ལ་བསྐྱལ་བ་གཅིག་དུ་བྱས་
པའི་བསྐྱལ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་སམ་བར་བསྐྱལ་དུག་ཅུ་ཡོད། འོད་རྒྱུ་ཡན་ཆད་བསྐྱལ་ཆེན་
ཡིན་པས་འོད་རྒྱུ་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་གཉིས། ཆད་མེད་འོད་ལ་བཞི་ཡོད་པ་ནས་འོག་མིན་ལ་
ཆེ་ཆད་བསྐྱལ་ཆེན་ཁྲི་དུག་སྟོང་ཡོད་པའི་བར་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་ཅན་ཉིན་མཆན་མེད་
ཆེ་ནི། །རང་ལུས་གཞལ་བའི་བསྐྱལ་བ་ཡིས། །ཞེས་སོ། །སྐབས་འདིར་སྤྲོམ་ཆེ་ག་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ཅན་དང་པོ་བསྐྱལ་བ་བྱེད། །དེ་ཡི་གོང་མ་བྱེད་བྱེད་བསྐྱེད། །འོད་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་
ཡན་ཆད། །ཆེ་ནི་ཉིས་འགྱུར་ཉིས་འགྱུར་ཉི། །སྤྲོམ་མེད་བསྐྱལ་ཆེན་གསུམ་དོར་རོ། །ཞེས་བྱ་

བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མེད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་
ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ནི་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་སྟོང་ཐུག་
ཉི་ཤུ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་གསུམ་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་སྟོང་ཐུག་ཉི་ཤུ་རེས་ལྷག་པ་ནི་ལྷག་པ་
ཡིན་པས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་པ་བསྐྱལ་ཆེན་བཞི་བྲི་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པ་དུག་བྲི་དང་། སྤོང་
ཅེ་བ་བརྒྱད་བྲི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་བསྐྱལ་བ་སྟོང་ཐུག་ནི། ཉི་ཤུ་ལྷག་པས་ལྷག་པ་
ཡིན། །ཞེས་སོ། །

བཞི་བ་ནི། ཆེ་ཆད་དེ་དག་འདྲལ་བྱེད་བར་བསྐྱལ་ཅམ་མ་ཡིན་ཏེ། འོད་ཚུང་ནས་སྤོང་
ཅེ་བར་བསྐྱལ་ཆེན་གྱིས་ཅི་ལ། གཟུགས་ཁམས་དེ་ཡི་འོག་མ་ཆངས་ཆེན་མན་ཆད་ནི་བསྐྱལ་
ཆེན་གྱི་བྱེད་བར་བསྐྱལ་བཞི་བརྒྱལ་བསྐྱལ་བར་བཏགས་ནས་ཅི་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འོད་
ཚུང་གི་ཆེ་ཆད་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་གཉིས་ཡོད་པ་ནས། འོག་མིན་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་བྲི་དུག་སྟོང་ཡོད་
པ་ལུས་ཆད་ལྟར་ཡིན་ལ། ཆངས་རིས་པའི་ཆེ་ཆད་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་དང་། མདུན་ན་འདོན་ལ་
བཞི་བརྒྱ་དང་། ཆངས་ཆེན་ལ་དུག་ཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོད་ཚུང་ནས་བཟུང་བསྐྱལ་ཆེན་ཏེ། །དེ་
ཡི་འོག་མ་བྱེད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ངན་འགྲོའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ་ལ། ཆ་དཔྱལ་བའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། ཅུང་
འགྲོའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ། གང་དཔྱལ་བའི་ཆེ་ཆད་བཤད་པ་དང་
བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡང་སོས་ལ་སོགས་པས་བསྐྱལ་བ་ཐེག་ནག་དང་། བསྐྱལ་
འཛོམས་དང་། ཅུ་འབོད་དང་། ཅུ་འབོད་ཆེན་པོ་དང་། ཆ་བ་སྟེ་དུག་གི་ཆེ་ཆད་ཀྱི་ཅི་གཞི་རིམ་
པ་བཞིན་དུ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ན་སྟོང་པའི་ལྷའི་རིས་དུག་པོ་དེ་དག་གི་ཆེ་ཆད་ཡང་
སོས་སོགས་དཔྱལ་བ་དུག་གི་ཉིན་ཞག་དང་མཉམ་ཞིང་། རྒྱལ་ཆེན་པའི་ཆེ་ཆད་དེ་ཡང་སོས་
པའི་ཞག་གཅིག་དང་། དེ་སྐུམ་ཅུ་ལ་ལྷ་བ། དེ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་རང་ལོ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་བཞིན་
དུ་ལྷག་མ་གཞན་ལའང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཡང་སོས་ལ་སོགས་དུག་རིམ་བཞིན། །འདོད་ལྷའི་ཆེ་

དང་ཉིན་ཞག་མཉམ། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་གི་ཆེ་ཆད་འདོད་ལྟ་བུ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་
 ཆེན་པ་རང་ལོ་ལྟ་བུ་ནས་གཞན་འབྱུང་བ་ཁྱིཾ་བུ་སྟོང་ལ་འཛོག་པ་ལྟར་ཡང་སོས་པ་རང་ལོ་
 ལྟ་བུ། ཐེག་ནག་པ་རང་ལོ་སྟོང་། བསྐྱུས་འཛོམས་པ་ཉིས་སྟོང་། ཅུ་འབོད་པ་བཞི་སྟོང་། ཅུ་
 འབོད་ཆེན་པོ་བ་བརྒྱད་སྟོང་། ཆ་བ་བ་རང་ལོ་ཁྱིཾ་བུ་སྟོང་ལ་འཛོག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 དེས་ན་དེ་དག་ནམས་ཀྱི་ཆེ། །འདོད་པའི་ལྟ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རབ་རྩ་ཆ་བ་དང་
 མནར་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ཡོད་དེ། རབ་རྩ་ཆ་བའི་ཆེ་ཆད་བར་བསྐྱུས་ཐུང་དང་། མནར་
 མེད་ཀྱི་ཆེ་ཆད་བར་བསྐྱུས་གཅིག་རྩ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། རབ་རྩ་ཆ་ཐུང་མནར་མེད་ནི། །བར་
 གྱི་བསྐྱུས་བཅོ་ ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཅུད་འགྲོའི་ཆེ་ཆད་ཡོད་དེ། ཆེ་ཐུང་བ་ནི་དེས་པ་མེད་
 ལ། རིང་མཐའ་ཡོད་དེ། ཅུད་འགྲོ་ཆེ་མཆོག་རྩ་རིང་བ་བར་བསྐྱུས་གཅིག་ཐུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ཅུད་འགྲོ་ནམས། །མཆོག་རིང་བསྐྱུས་བཅོ་ ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡི་དྲགས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ཡོད་དེ། མིའི་རྒྱ་བ་གཅིག་ལ་
 ཞག་གཅིག་ དེ་སྐུ་ཅུ་ལ་རྒྱ་བ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའི་རང་ལོ་ལྟ་བུ་ཐུབ་པའི་
 ཕྱིར། ཡི་དྲགས་ནམས། །རྒྱ་བ་ཉིན་ཞག་གིས་ལྟ་བུ། །ཞེས་སོ། །ལྟ་མ་ཡིན་ནམས་ཀྱི་ཆེ་
 ཆད་ཡོད་དེ། སྐུ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་དཔྱུལ་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ཡོད་དེ། ཉིལ་སྦྱངས་སམ་བང་
 བ་མ་ག་རྩའི་གྲེ་ཁལ་བརྒྱད་ཅུས་གང་བའི་ནང་ནས་མི་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ནས་ཉིལ་རེ་རེ་བྱང་བས་
 མཐར་ཉིལ་དེ་བཟད་པ་ཅུ་བྱར་ཅན་ཀྱི་ཆེ་ཆད་དང་། གཞན་ཅུ་བྱར་རྣོལ་བ་སོགས་གང་དཔྱུལ་
 ལྟག་མ་བདུན་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ནི་རང་རང་གི་སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་དེ་ཉིད་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནི་ཤུ་ཉི་ཤུས་བསྐྱར་བ་
 ཐུབ་པའི་ཕྱིར། ཉིལ་སྦྱངས་ནང་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། །ཉིལ་གཅིག་སྦྱང་བས་བཟད་བྱར་པ། །ཅུ་བྱར་
 ཅན་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ཡིན་ཏེ། །གཞན་ཀྱི་ཆེ་ནི་ཉི་ཤུས་བསྐྱར། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ཞར་བྱང་མ་ངེས་པའི་ཆེ་བ་ཡོད་ཅིང་བཤད་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འགྲོ་བ་དེ་དག་ལ་དུས་མིན་དུ་འཆི་བ་ཡོད་ཅིང་གི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། སྤྱི་མི་སྟན་པ་ནི་ཆེ་ཆད་མ་རྫོགས་པར་མི་འཆི་ལ། དེ་མ་གཏོགས་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་ནམས་ལ་ཆེ་ཆད་མ་རྫོགས་བྱང་དུས་མིན་དུ་འཆི་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མི་སྟན་མ་གཏོགས་པ་འཆི། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་བྱང་འགྲོ་བ་གཞན་ལ་དུས་མ་ཡིན་པར་མི་འཆི་བ་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱི་བ་གཅིག་གིས་སོགས་པ་དང་། སྤིང་པ་ཐ་མ་པ་དང་། དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་དང་། རྒྱལ་བས་ཆེ་ལུང་བསྟན་པ་སོགས་ནི་དུས་མ་ཡིན་པར་མི་འཆི་བའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་ཆད་དེ་གཞལ་བའི་ཐབས་བཤད་པ་ལ། རྩམ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། བརྩམས་པའི་འཇལ་བྱེད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྩམ་གཞི་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐར་གྱུར་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་དེ་དཔག་ཆད་སོགས་ཀྱི་རྩམ་གཞི་དང་། མིང་གི་བྱང་མཐར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་དེ་ལོ་ལོ་ཀ་སོགས་ཀྱི་རྩམ་གཞི་དང་། དུས་ཀྱི་བྱང་མཐར་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ལོ་སོགས་ཀྱི་རྩམ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མིང་དུས་མཐར་རྩལ་ཡིག་དང་། །སྐད་ཅིག་ ཅས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་ཆད་བཤད་པ། དུས་ཀྱི་ཆད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱང་གྲགས་སོགས་རྩམ་ཆུལ་ཡོད་དེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་བདུན་ཅམ་ཆོགས་པའི་རྩལ་དེ་རྩལ་སྟན་གཅིག་དུ་འཛོག་ལ། དེ་བདུན་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ལ་ལྷགས་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་ཆུ་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་རི་བོང་གི་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་ལྷག་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་སྤང་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་སྒོ་མ་ཅམ་གྱི་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་དེ་ལས་བྱང་བ་སྟེ་ཤིག་ཅམ་གྱི་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་ནས་ཅམ་གྱི་རྩལ་གཅིག །དེ་བདུན་ལ་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་བའི་སོར་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བར་འཛོག་པ་སྟེ་རིམ་པ་བཞིན་

དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་འགྱུར་དུ་བྱས་པའི་སོར་མོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ལ་སྟུག་པར། སྟུ་བཞི་ལ་གཞུ་
འདོམ་གང་། གཞུ་འདོམ་དེ་དག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་གྲགས་གཅིག་དང་། སྟུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
གྲགས་གཅིག་གིས་འཕགས་པ་ལ་དགོན་པར་འདོད་ཅིང་། རྒྱུ་གྲགས་དེ་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཆད་
གཅིག་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། སྟུ་རབ་རྟུལ་དང་ནི། །རྟུལ་སྟུལ་དང་ནི་
དེ་བཞིན་དུ། །ལྷགས་རྒྱ་རི་བོང་ལྷག་དང་སྟུང་། །ཉི་ཟེར་རྟུལ་དང་སྟུང་མ་དང་། །དེ་ལས་སྟུང་དང་
དེ་བཞིན་དུ། །སོར་ཆེགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྟུར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་སྟུ། །སྟུ་བཞི་ལ་ནི་
གཞུ་གང་འོ། །དེ་དག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ནི། །རྒྱུ་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱད་
དཔག་ཆད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལོ་བཤད་པ་དང་། བསྐྱལ་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ལོ་ལོ་ཙུམ་གཞི་ཡོད་དེ། དུས་མཐའ་སྟངས་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྟངས་ཅིག་མ་གཅིག་དང་།
དེའི་སྟངས་ཅིག་མ་དེ་དག་དུག་ཅུའི་ཡུན་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཅམ་གཅིག་
དང་། ཡུད་ཅམ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག་དུ་འཛོག་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སྟངས་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །དེ་ཡི་སྟངས་ཅིག་དེ་དག་ཀྱང་། །དུག་ཅུ་
ལ་ནི་ཐང་ཅིག་གོ། །ཡུད་ཅམ་ཉིན་ཞག་རྒྱ་གསུམ་ནི། །གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུར་བསྟུར། །ཞེས་
སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ལོ་བཤག་དུ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཞག་གི་དབང་གིས་གསོ་སྟུང་གི་དུས་ཞག་མི་
ཐུབ་པ་དུག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཉིན་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ལོ་གཅིག་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་པ་ཡི། །རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་
གཅིག་ །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྒྱུ་ལས་བསྐྱལ་བ་རྒྱུ་ལ་མང་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། བར་
བྱི་བསྐྱལ་པ། འཛིག་པའི་བསྐྱལ་པ། སྟངས་པའི་བསྐྱལ་པ། ཆགས་པའི་བསྐྱལ་པ། གནས་

པའི་བསྐྱལ་པ། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་སོགས་དུ་མ་བཤད་པའི་བྱིར། བསྐྱལ་བ་རྣམ་པ་མང་བཤད་
པ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འཇིག་བསྐྱལ་བཤད་པ། ལྷོངས་བསྐྱལ་བཤད་པ།
ཆགས་བསྐྱལ་བཤད་པ། གནས་བསྐྱལ་བཤད་པ། བསྐྱལ་བ་དེ་བཞིའི་ཡུན་ཆད་མཉམ་པར་
བཤད་པ། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་དང་དུག །དང་པོ་ནི། འཇིག་བསྐྱལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
མནར་མེད་པའི་དཔྱལ་བའི་སྤྲིད་པར་སེམས་ཅན་གསར་སྤྱེ་མེད་པ་ནས་མགོ་བརྩམས་ཏེ།
བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་གང་འཇིག་རྒྱུ་ལྷོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་ཟད་པའི་བར་གྱི་བརྟུང་
གྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་བར་བསྐྱལ་བརྟུང་དགྲ་དང་། ལྷོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་བར་བསྐྱལ་
གཅིག་སྟེ་བར་བསྐྱལ་ནི་ཤུའི་ཡུན་ཆད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇིག་པའི་བསྐྱལ་བ་དཔྱལ་བ་
ཡི། །སྤྲིད་པ་མེད་ནས་ལྷོད་ཟད་པ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྷོངས་པའི་བསྐྱལ་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མེས་འཇིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
ལྷོང་གསུམ་གྱི་ལྷོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཟད་པ་ནས་བརྩུང་སྟེ་ཆངས་ཆེན་གྱི་འོག་གཞི་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཆགས་པའི་བར་གྱི་བར་བསྐྱལ་ནི་ཤུ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷོངས་པའི་བསྐྱལ་བ་ལྷོད་
ཟད་ནས། །དང་པོའི་རྒྱང་གི་བར་དུའོ། །ཞེས་པ་གཅིག་དོན་གྱིས་ཐོབ་པར་མཁས་པ་ཤེས་རབ་
སྦྱིན་པས་བཤད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆགས་པའི་བསྐྱལ་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མེས་འཇིག་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་འོག་གཞི་ཆགས་པར་རྩོམ་པའི་དང་པོར་རྒྱང་
འཇམ་པོ་ལྡང་བ་དེ་ནས་ནི་བརྩམས་ཏེ། དཔྱལ་བ་མནར་མེད་པར་(བར་)སེམས་ཅན་གཅིག་
སྤྲིད་པའི་བར་དུའོ་སྟེ་ལྷོད་ཆགས་པ་ལ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་དང་། བརྟུང་ཆགས་པ་ལ་བར་
བསྐྱལ་བརྟུང་དགྲ་སྟེ་བར་བསྐྱལ་ནི་ཤུའི་ཡུན་ཆད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆགས་པ་དང་པོའི་རྒྱང་
ནས་ནི། །དཔྱལ་བའི་སྤྲིད་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་གནས་བསྐྱལ་བཤད་པ་ལ། བར་བསྐྱལ་གྱི་ཆད་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་བཤད་པ།
བར་གྱི་ཁྱག་པ་བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ། མཐའི་མ་ཐོག་རིང་མོ་བཤད་པ། ཡར་འཕེལ་བཅུ་དགའི་
མཚམས་བསྟན་པ། དེ་ནམས་གནས་པའི་བསྐྱལ་བར་བཤད་པ་དང་ལྟ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། བར་བསྐྱལ་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད་ཅན་གྱི་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ཡོད་དེ། མི་ནམས་གྱི་ཆེ་
ལོ་དཔག་མེད་ལས་འགྲིབ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་བྱུང་བའི་བར་
བསྐྱལ་གཅིག་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་དཔག་མེད་ནས། །ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་
བར་དུའོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བར་གྱི་ཁྱག་པ་བཅོ་བརྒྱད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆེ་
ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཡར་འཕེལ་ཏེ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། བརྒྱད་ཁྲི་ནས་མར་
བྱི་སྟེ་ཆེ་ལོ་བཅུ་པར་གྱུར་པའི་བར་ནི་བསྐྱལ་བ་གཞན་ཏེ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་
བུ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་བར་གྱི་ཁྱག་པ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་འཛོག་པའི་བྱིར། དེ་ནས་ཡར་སྐྱེ་མར་འབྱི་
བའི། །བསྐྱལ་བ་གཞན་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དང་། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མ་ཐོག་རིང་མོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཁྱག་པ་བཅོ་བརྒྱད་
སོང་བའི་རྗེས་སུ་ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཡར་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་སྐྱེས་པའི་བར་བསྐྱལ་གཅིག་གི་
ཡུན་ཆད་ཅན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡར་སྐྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡར་འཕེལ་གྱི་ཆད་ཡོད་དེ། མི་དེ་དག་གི་ཆེ་ནི་ཡར་
འཕེལ་བའི་ཆེ་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་ལ་དེ་ཡན་ཆད་དུ་མི་འཕེལ་བའི་བྱིར།
ཐོག་མཐའི་རྒྱུད་པ་རེ་རེ་དང་བར་གྱི་ཁྱག་པ་རེ་རེ་ཡུན་ཆད་མཉམ་སྟེ། རྒྱུད་པ་གཉིས་དལ་གྱིས་
འགྲོ་བས་བྱལ་ལ། ཁྱག་པ་ནམས་མཁྱེན་གས་པར་འགྲོ་བས་དུས་སྐུར་བའི་བྱིར། དེ་དག་ཆེ་ནི་
བརྒྱད་ཁྲིའི་བར། །ཞེས་སོ། །

ལྔ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྔ་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་བཅུད་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་ཆགས་

ཟིན་ནས་གནས་པ་འདི་གནས་བསྐལ་ཡིན་ཏེ། ཡ་ཐོག་དང་ཁྱག་པ་བཙུང་དང་མ་ཐོག་དང་
བཙུང་པའི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་པའི་གནས་བསྐལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདིག་
ཏེན་ཆགས་པ་འདི། །བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས། །ཞེས་སོ། །

ལྷ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་འདིག་ཏེན་ཆགས་པའི་བསྐལ་པ་དང་ནི་གནས་
པའི་བསྐལ་པ་དང་། འདིག་པའི་བསྐལ་པ་དང་། ཞིག་ནས་འདུག་པའི་བསྐལ་པ་བཞི་ཡུན་ཆད་
མཉམ་སྟེ། བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཆགས། བར་བསྐལ་ཉི་ཤུར་གནས། བར་བསྐལ་ཉི་ཤུར་འདིག །བར་
བསྐལ་ཉི་ཤུར་སྟོངས་ནས་འདུག་པའི་ཕྱིར། ཆགས་པ་དང་ནི་འདིག་པ་དང་། །ཞིག་ནས་འདུག་
པ་དག་མཉམ་སོ། །ཞེས་སོ། །

དུག་པ་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་ལ་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་འབྱུང་
ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྐལ་ཆེན་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བར་གྱི་
བསྐལ་པ་དེ་དག་བརྒྱད་ཅུའི་ཡུན་ལ་བསྐལ་ཆེན་དུ་འདྲིལ་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་བརྒྱད་ཅུ་ལ་བསྐལ་
ཆེན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་ཚུལ། རང་སངས་རྒྱས་འབྱུང་ཚུལ། འཁོར་ལོས་
བསྐྱར་རྒྱལ་འབྱུང་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འབྱུང་པའི་
ཚུལ་ཡོད་དེ། བསྐལ་ཆེན་དེ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས་པ་ལ་བཏེན་ནས་འབྱུང་
པའི་ཕྱིར། དེ་གངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། །འབྱུང་ངོ་ ཞེས་སོ། །སྐབས་འདིའི་གངས་
མེད་ནི་བགྲང་དུ་མི་རྒྱས་པའི་གངས་མེད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གངས་ཀྱི་གནས་དུག་ཅུའི་
ནང་ཆོན་གྱི་གངས་མེད་ཅེས་པའི་གངས་གཅིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གངས་ཀྱི་གནས་དུག་ཅུ་
འདྲེན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལུང་སིལ་བྱ་ལས། གཅིག་བཅུ་བརྒྱ་སྟོང་གི་འབྱུང་དང་། །ས་ཡ་བྱེ་བ་
དུང་ལྷུར་ནམས། །རྒྱང་པའི་གངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཆེན་པོའི་རྒྱ་དང་བཙུང་པ་ནི། །ཐེར་
འབྱུང་ཁྱག་གི་རབ་བཟུང་དང་། །གཏམས་དགྱིགས་མི་འཁྲུགས་བྱེད་ཕྱིན་དང་། །པང་སྟེང་

དེང་འདྲེན་མཐའ་སྒྲུང་དང་། རྒྱ་རིག་འོད་མཛེས་དབང་པོ་དང་། །ལེགས་ཕྱིན་རྟོགས་འགྲོ་འབྱེང་
རྒྱལ་དང་། །རྒྱ་སྐད་སྟོབས་འཁོར་བརྒྱུད་ཤེས་དང་། །རྣམ་འབྱུང་སྟོབས་མིག་ཉི་ཤུ་གཅིག་། བར་
དུ་བརྒྱད་ནི་མ་རྟོག་པས། །རང་གི་མིང་གང་རུང་བ་གཞུག། གངས་མེད་བར་དུ་བརྩུ་འབྱུར་
བསྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བའི་དུས་ཡོད་དེ། ཡར་
འཕེལ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱོ་གས་ཚུང་བས་མི་འབྱུང་ལ། བརྒྱད་ཁྲི་ནས་མར་ནི་འགྲིབ་པ་ཡི་
བརྒྱ་ཡི་བར་ལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མར་ནི་འགྲིབ་པ་ཡི། །བརྒྱ་ཡི་བར་ལ་དེ་དག་འབྱུང་། །ཞེས་
སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལྟར་ན་ཆེ་ལོ་བརྩུ་བའི་དུས་སྤྱང་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བར་བཤད་པ་ཡོད་
དེ། སྤྱིང་རྗེ་བརྒྱ་དཀར་པོ་ལས། ཆེ་ལོ་བརྩུ་བའི་དུས་སྤྱིང་འཛིན་རྟོག་གི་ཁམས་མཐེ་བོང་ཅན་
ཞེས་བྱ་བར་མི་མཐེ་བོང་ཅན་གྱི་ནང་དུ་སངས་རྒྱས་སྐར་མ་ལ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱེ་གཞུགས་
ཁྱེ་གང་སོར་བདུན་ཡོད་པ་ཞེས་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་དེ་ནི་འཛིན་རྟོག་གི་ཁམས་
གཞན་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཟེར་ཏེ་དབྱུད་པར་བྱོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བའི་དུས་ཡོད་དེ། དེ་ཡར་
འཕེལ་དང་མར་འགྲིབ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་གཉིས་ཀ་
ལ། །ཞེས་སོ། །བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཡི་བར་དུ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་
པར་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཆོག་གས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བསེ་རུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ཡི་
རྒྱས། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ་འབྱུང་བའི་དུས། དབྱེ་བ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་
རྒྱལ། སངས་རྒྱས་དང་འཁོར་བསྐྱར་གྱི་མཚན་གྱི་བྱད་པར་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། འཁོར་བསྐྱར་འབྱུང་བའི་དུས་ཡོད་དེ། དེ་ཆེ་ལོ་སྤྱིང་ཐག་བརྒྱད་རྒྱལ་ས་མི་འབྱེ་བར་ཆེ་
ལོ་དཔག་མེད་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་གི་དེ་ལས་འབྱེ་བ་ལ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་

དེའི་ལོངས་སྤྱོད་མི་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་འབྱུང་བ་ནི། །སྤོང་ཐུག་བརྒྱད་ཅུ་
ལས་མི་འབྱུ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ཆོས་ཅན། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། གསེར་གྱི་འཁོར་
ལོས་བསྐྱར་བ། དེ་བཞིན་དུ་དདུལ་དང་། ཟངས་དང་། ལྷགས་གྱི་འཁོར་བསྐྱར་བཞི་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་ལ་བཟང་ངན་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། དང་པོ་མཆོག་ཡིན། གཉིས་པ་ཉི་པའི་མཆོག་
ཡིན། གསུམ་པ་འབྲིང་ཡིན། བཞི་པ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་དདུལ་ཟངས་ལྷགས་འཁོར་
ལོ་ཅན། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་གླིང་གང་ལ་དབང་བསྐྱར་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། འཁོར་བསྐྱར་དང་པོ་
ནི་གླིང་བཞི་དང་། གཉིས་པ་ནི་བྱང་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ལྷོ་གླིང་དང་ཤར་
གླིང་གཉིས་དང་། བཞི་པ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་གཅིག་པོ་འདི་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གླིང་
གཅིག་གླིང་གཉིས་དང་། །གསུམ་དང་བཞི་ལ་མས་རིམ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །གླིང་གཅིག་ལ་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་ཚུལ་ཐ་དད་པ་གཉིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་འགྲན་ཆེ་མེད་པའི་
ལས་བསགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུས་གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གཉིས་མི་འབྱུང་
བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཅིག་གཉིས་མིན་སངས་རྒྱས་བཞིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་ཚུལ་གྱིས་ནོར་འཛིན་གྱི་ཁྱོན་
ལ་དབང་རིམ་ལྷན་བསྐྱར་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཁོར་བསྐྱར་དང་པོ་ལ་ནི་ཁམས་གྱི་ཚུལ་ཐུན་ཀླམས་
གྱིས་ཐས་ནས་བསུས་ཏེ་འདུད་པར་བྱེད། གཉིས་པ་ལ་ནི་རང་ཉིད་དེར་བྱིན་པ་ཅམ་གྱིས་
འདུད། གསུམ་པ་ལ་ནི་གཡུལ་བཤམས་པ་ཅམ་གྱིས་འདུད། བཞི་པ་ལ་ནི་མཆོན་འདེབས་
པར་བརྩམས་པ་ཅམ་གྱིས་འདུད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྷན་ཡིན་གྱང་པ་རོལ་པོའི་ལུས་སྟོག་
ལ་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་དགོ་བཅུའི་ལམ་དུ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐས་བསུ་རང་འགོ་གཡུལ་
བཤམས་དང་། །མཆོན་བརྩམས་པས་རྒྱལ་གཞོད་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་འཁོར་བསྐྱར་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་གྱི་

ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་མཚན་བཟང་པོ་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པར་མཚུངས་ཀྱང་།
 ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་མཚན་ནི། རང་སའི་ཡུལ་ན་མ་འབྱུས་པར་གནས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་གསལ་
 བས་འདི་ཆགས་པ་དང་། ཟུར་མ་ཉམས་ཤིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་
 ཡིན་ལ། འཁོར་བསྐྱར་གྱི་མཚན་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཐུབ་མཚན་ཡུལ་ན་གནས་པ་
 དང་། །གསལ་ལ་རྫོགས་པས་འཕགས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་
 ལས་ཀྱང་། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ཐམས་ཅད་ལ། །འདི་དག་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། །དག་
 དང་མཛེས་དང་གསལ་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆར་མི་པོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དགྲ་བ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། འཛིག་བསྐྱལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
 བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་ཁྱད་པར། དེ་ལས་རི་ལྟར་འགྲིབ་པའི་ཚུལ།
 འགྲིབ་པའི་མཐར་རི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྤར་བསྐྱལ་
 བ་དང་པོ་བྱུང་བའི་མི་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ལྟ་དང་འདྲ་སྟེ། ཡིད་ཅམ་ལས་རྩས་ཏེ་སྤྱེས་
 བས་ཡིད་ལས་བྱུང་བ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ཆར་བ། རྩེ་འབྲུལ་གྱི་ནམ་མཁའ་
 ལ་འགོ་བ། རང་འོད་ཀྱིས་སྤྲོས་པ་སེལ་བ། དགའ་བ་ཟས་སུ་བ་བ། ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པའི་
 ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སྤར་བྱུང་སེམས་ཅན་གཟུགས་ཅན་བཞིན། །ཞེས་སོ། །སྐབས་
 འདིའི་དཔག་མེད་ནི་སྣོད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གངས་མེད་བརྒྱལ་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ལས་རི་ལྟར་འགྲིབ་པའི་ཚུལ་ཡོད་
 དེ། བསྐྱལ་བ་དང་པོ་དེ་ནས་འགྲིབ་པར་ཚུམ་པ་ན་སའི་སྤྲོང་དུ་སའི་བཅུད་འོ་མའི་སྤྱིས་མ་
 ལྟར་ཆགས་ཤིང་། ཁ་དོག་མར་གསར་འདྲ་བ་སྤྲང་ཅི་མ་བསྐྱོལ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྤྱི་བོ་
 བརྒྱམ་ཆགས་ཅན་ཞིག་གིས་སོར་མོའི་ཅེ་མོས་སྤངས་ཏེ་སྤྱེ་ཐོག་ཏུ་སྤྲངས། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་

ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་མྱེད་ས་པས་རིམ་གྱིས་རོ་ལ་ཆགས་པར་གྱུར་ཏེ་ལུས་ལ་སྡེ་བ་ཞུགས་ཤིང་།
 འོད་རྒྱུ་པ་དང་མྱ་ངན་བྱེད་པ་ན། སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་དབང་གིས་ཉི་མུག་གཟུངས་སྐར་ནམས་མྱེད་
 བས་ཉིན་མཆོད་དང་དུས་ཆེགས་ཀྱི་ཐོག་མ་ཡང་བྱུང་ངོ་། །དེའི་ཆེ་མང་དུ་ཐོས་པ་ནི་མདོག་
 ངན་ལ་ཉུང་དུ་ཐོས་པ་ནི་མདོག་བཟང་བས་ཁྱོད་ནི་ངན་ལ་ང་ནི་བཟང་ངོ་ཞེས་བརྟན་ཤིང་མི་
 དགེ་བ་བྱས་པས་བཅུད་དེ་རྒྱུ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་སའི་བཅུད་ཁ་དོག་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་ལྟ་
 བུ། རོ་སྤྱང་ཅི་མ་བསྐྱོལ་བ་ལྟ་བུ་སའི་སྤྱིང་དུ་ཆགས་པ་ལ་སྤྱར་བཞིན་བྱས་པས་དེ་ཡང་རྒྱུ་
 པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་སྤྱི་གུའི་ཆལ་དྲི་རོ་སྤྱར་དང་འདྲ་བ་ཁ་དོག་ཀ་དམ་ལུ་ཀའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་
 བྱུང་བ་ལ་སྤྱར་བཞིན་བྱས་པས་རྒྱུ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་མ་སྒོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་ས་ལུ་
 ཁ་དོག་དྲི་རོ་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཆོགས་པ་སོར་བཞི་ཅུ་པ། ནང་བཟུངས་ན་རྒྱུ་སྤྱི་བ། རྒྱུ་བཟུངས་ན་
 ནང་སྤྱི་བ། ལུ་བྱུ་མེད་པ་བྱུང་། དེ་བས་རགས་པ་ཡིན་པས་བཤད་གཅི་འདོར་བའི་དབང་
 པོའི་སྒོ་དང་པོ་མོའི་མཆོད་མ་ཡང་བྱུང་སྟེ། སྤྱིས་པ་དང་བྱུད་མེད་ཀྱི་ཐ་སྤྱད་ཀྱང་བྱུང་། དེ་ནས་
 སྤྱིན་གྱི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཆགས་པ་སྤྱིས་ཏེ་ལོག་གཡེམ་ལ་ཞུགས་པར་
 གཞན་གྱིས་མཐོང་དོགས་ནས་ཁང་པ་བཅིགས་པས་བྱིམ་གྱི་དང་པོ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་མི་ལེ་
 ལོ་ཅན་གཅིག་གི་ཞག་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྐལ་བ་སྤྱངས་ཏེ་གསོག་འཛོག་བྱས་པར་བཟུངས་པའི་ལུས་དུ་
 སྤྱར་མ་སྤྱིས་པས་གཅིག་གིས་རང་གི་སྐལ་བ་བཟང་པ་ན་གཞན་གྱི་དེ་སྤྱངས་པས་མ་བྱིན་ལེན་
 གྱི་ཐོག་མ་ཡང་བྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ཞིང་བགོས་ཏེ་ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་མི་རང་བཞིན་བཟང་
 བ་ཞིག་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་སྤྱིན་ཐོག་གི་དུག་ཆ་བསྟུབ་པས་སྤྱི་པོ་མང་པོས་བཀྱར་བའི་མང་
 བཀྱར་རྒྱལ་པོར་གྲགས་ཤིང་། སྤྱིང་འདིར་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་ཡང་དེ་ནས་བྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ནས་
 རིམ་གྱིས་རོ་ལ་ཆགས། །ལེ་ལོས་གསོག་འཛོག་བྱས་ནས་ནི། །འཛོན་བཅས་ནམས་ཀྱི་ཞིང་
 དཔོན་བསྟུབ། །ཅེས་སོ། །མི་རིགས་བཞི་དང་ལས་ཀྱི་ལམ་ལྟག་མ་བྱུང་རྒྱལ་ཡང་ཡོད་དེ། མི་
 དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་འགའ་ཞིག་བྱིམ་ལས་བྱིར་སྤྱོགས་ཏེ་དཔོན་པར་གནས་པ་ནི་བྱམ་ཟེའི་

རིགས་དང་། ཁྱིམ་ན་གནས་ཀྱང་བརྒྱ་འཕྲོག་སོགས་མི་བྱེད་པ་རྗེ་རིགས་དང་། བརྒྱ་འཕྲོག་དང་
 སྟོག་གཙུག་སོགས་བྱེད་པ་ནི་དམངས་རིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་གཞན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
 བརྒྱས་ཀྱང་མ་བརྒྱས་སོ་ཞེས་རྟུན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིམ་སྟོན་གཙུག་པོ་སོགས་མི་དགེ་བའི་
 ལས་ལམ་ལྷག་མ་རྣམས་བྱུང་བས་ཆེ་རིམ་གྱིས་བྱིན་ནས་ཆེ་ཤིང་ཁྱེད་ལ་ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་
 དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ལས་གྱི་ལམ་ལྷག་བས། །ཆེ་མུང་ལོ་ནི་བཅུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འགྲིལ་བའི་མཐར་ཐིག་ལྟར་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་ཡོད་དེ།
 བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་འདི་ནི་ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་དུས་སུ་མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་བ་བར་མ་དང་། བར་གྱི་
 བསྐྱལ་བ་བར་མ་དང་ནི་མུ་གེའི་བསྐྱལ་བ་བར་མ་དག་གིས་ཆར་བྱིན་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བསྐྱལ་བ་མཆོན་དང་ནད་དང་ནི། །མུ་གེ་དག་གིས་ཆར་བྱིན་ནོ། །ཞེས་
 སོ། །བསྐྱལ་བ་དེ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ཆད་ཡོད་དེ། མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཞག་རྣམས་བདུན་དང་ནི་
 བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཆེ་བ་བདུན་དང་ཞག་བདུན་མུ་གེའི་བསྐྱལ་བ་ལོ་བཅུ་དང་ཆེ་བ་བདུན་དང་
 ཞག་བདུན་དག་ཏུ་གོ་རིམ་བཞིན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞག་རྣམས་དང་ནི་ཆེ་བ་དང་། །ལོ་བཅུ་
 དག་ཏུ་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །མུ་གེའི་བསྐྱལ་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཤམ་ཅེ་བ་དང་། རུས་
 གོང་དཀར་སོ་དང་། ཐུར་མས་འཆོ་བ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཏུ་མི་སྐྱེ་བའི་ཐབས་
 ཡོད་དེ། ཉི་མ་འགའ་ཞིག་ལ་སྟོག་གཙུག་སྤངས་པའི་སྟོམ་པ་བསྐྱུངས་ན་མཆོན་བསྐྱལ་དུ་མི་སྐྱེ།
 དགེ་འདུན་ལ་སྟོན་ཕྱལ་ན་ནད་བསྐྱལ་དུ་མི་སྐྱེ། དེ་ལ་བསོད་སྟོམས་ཕྱལ་ན་མུ་གེའི་བསྐྱལ་བར་
 མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཛིན་བསྐྱལ་བྱེད་བྱུང་བཤད་པ་ལ། འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན། འཛིན་བྱེད་གང་
 ཡིན་པ། འཛིན་པའི་རྒྱུ་མཆོན། རི་ལྟར་འཛིན་པའི་རྒྱལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 སྟོན་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཡོད་དེ། མེ་འཛིན་གི་ཆེ་ད་ལྟའི་ཉི་མ་ལས་བཞི་འགྱུར་གྱིས་ཆ་
 བའི་ཉི་མ་འདི་དང་གཞན་དུག་བྱུང་ནས་ཅི་ཤིང་ནགས་ཆལ་བྱིའི་རྒྱུ་མཆོན་རི་རབ་དང་བཅས་པ་

མེག་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་འཛིག་གི་ཆེ་འོད་གསལ་གྱི་གནས་སུ་སྒྲིན་འབྲིག་པ་ལས་ཆར་ཆེན་
པོ་བབས་ནས་ལན་ཚུ་ཆུང་ནང་དུ་ཁྱབ་ལྷུར་འཛིག་པར་བྱེད། ལྷ་འཛིག་གི་ཆེ་ལས་གྱི་ལྷ་
གིས་སྒྲོད་གྱི་ཆ་གས་སྤར་གས་ཐམས་ཅད་གཏོར་ནས་རྩལ་ཅམ་ཡང་མ་ལུས་བར་འཛིག་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། མེ་དང་ལྷ་དང་ལྷ་དག་གི། །འཛིག་པ་དག་ནི་ཡང་གསུམ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཛིག་པ་གསུམ་གྱིས་འཛིག་བྱ་གང་ཡིན་པ་བཞག་
རུ་ཡོད་དེ། མེ་འཛིག་གིས་འཛིག་བྱ་ལ་རང་གིས་བསྐྱེད་བྱའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་
འཛིག་ །ལྷ་འཛིག་གིས་འཛིག་བྱ་ལ་རང་གིས་འཛིག་བྱའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་ཆད་
འཛིག་ །ལྷ་འཛིག་གིས་འཛིག་བྱ་ལ་རང་གིས་འཛིག་བྱའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་
འཛིག་པའི་ཕྱིར། འཛིག་པའི་ཆེ་མོ་གསུམ་སོ་སོར་ཡོད་དེ། མེ་འཛིག་གི་ཆེ་མོར་ལུས་པ་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། ལྷ་འཛིག་གི་ཆེ་མོར་ལུས་པ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་། ལྷ་
འཛིག་གི་ཆེ་མོ་སྟེ་ལྷ་ག་མར་ལུས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་
སོགས་གསུམ་པོ་ནི། །དེ་དག་གི་ཆེ་མོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་དང་པོ་མེ་དང་། གཉིས་པ་ལྷ་དང་།
གསུམ་པ་ལྷ་གིས་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་པོ་དེ་ཡི་ནང་
གི་སྒྲིན་དང་བྱི་རོལ་སྒྲོད་གྱི་འཛིག་པ་གཉིས་ཆོས་མཐུན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་རྟོག་དཔྱད་མེ་ལྷ་བྱའི་སྒྲིན་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་
པ་ན་དགའ་བདེ་ལྷ་ལྷ་བྱའི་སྒྲིན་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་དབུགས་འབྱུང་རྩལ་ལྷ་ལྷ་
བྱའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིན་ཡོད་པས་དེ་གསུམ་མེ་ལྷ་ལྷ་གསུམ་གྱིས་རིམ་བཞིན་དུ་འཛིག་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡི་སྒྲིན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་བཞི་
པ་ན་འཛིག་པ་དེ་དག་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིན་མཐའ་དག་དང་
བྲལ་བས་མི་གཡོ་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ན་མེད་མི་གཡོའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་བསམ་གཏན་

བཞི་པའི་སྒོ་དེ་རྟག་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
གཞལ་མེད་ཁང་རྣམས་སྐར་མ་ལྟར་མ་འབྲེལ་བར་གནས་པས་ན་གཞལ་མེད་ཁང་སེམས་ཅན་
དང་བཅས་ཏེ་ཅིག་ཆར་དུ་འབྱུང་ཞིང་ཅིག་ཆར་དུ་འཇིག་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་དེ་ཡི་གཞལ་མེད་
ཁང་། །སེམས་ཅན་བཅས་ཏེ་འབྱུང་འཇིག་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མེ་ཆུ་རྒྱུད་གསུམ་གྱིས་འཇིག་པའི་གོ་རིམ་ཡོད་དེ། མེ་
ཡིས་འཇིག་པ་བདུན་བསྟུད་ནས་འབྱུང་ལ། དེ་ནས་ཆུ་ཡིས་འཇིག་པ་གཅིག་འབྱུང་། དེ་ལྟར་མེ་
འཇིག་བདུན་གྱི་རྗེས་ལ་ཆུ་འཇིག་གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱི་ཆུ་འཇིག་བདུན་ཐལ་ནས་ཀྱང་
མེ་འཇིག་ལན་བདུན་དུ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ནི་མཇུག་ཏུ་རྒྱུད་གིས་འཇིག་པ་གཅིག་འབྱུང་བས་
ན་བསྐལ་ཆེན་ཏུག་ཅུ་ཅ་བཞི་རེ་རེ་ལ་རྒྱུད་གིས་འཇིག་པ་རེ་རེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མེ་ཡིས་བདུན་
ནོ་ཆུ་ཡིས་གཅིག་། དེ་ལྟར་ཆུ་བདུན་ཐལ་ནས་ཀྱང་། །མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་དེ་ནས་ནི། །མཇུག་ཏུ་
རྒྱུད་གིས་འཇིག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཇིག་པ་གསུམ་འབྱུང་བ་ལ་ཡུན་
རིང་བྱུང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མེ་འཇིག་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཆངས་ཆེན་པའི་ཆེ་
ཆང་ལ་བར་བསྐལ་ཏུག་ཅུ་ཡོད་པ་དང་བསྟུན་ནས་བཤད། ཆུ་འཇིག་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་འོད་གསལ་པའི་ཆེ་ཆང་ལ་བསྐལ་ཆེན་བརྒྱད་ཡོད་པ་དང་བསྟུན་ནས་བཤད། རྒྱུད་འཇིག་
ནི་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དགེ་རྒྱས་པའི་ཆེ་ཆང་ལ་བསྐལ་ཆེན་ཏུག་ཅུ་ཅ་བཞི་ཡོད་པ་དང་
བསྟུན་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་དུས་ཆེགས་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་ལ། དུས་ཆེགས་གྱི་ཁྱད་པར་
ནས་བྱུང་བ། དུས་ཆེགས་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ངོས་བཟུང་བ། དུས་ཆེགས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། གནས་བསྐལ་ཚུལ་པའི་དུས་ཅམ་ན་ཤེད་བྱ་དང་ཤེད་ལས་སྐྱེས་གཉིས་
གྱིས་སའི་ཞག་ཐོས་པས་ལུས་གྱི་འོད་ཉམས་ཏེ་ཐུན་པ་བྱུང་བས་དེའི་ཆེ་ཉི་ཟླ་སྐར་མ་རྣམས་

འགྲོ་བ་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ཉི་མའི་སྒྲིང་པོ་ལྟར་ན་འདིག་ཉེན་འདིའི་ཐོག་མར་ལོ་རྒྱ་ཆེས་གྲངས་
 གྱི་གོ་རིམ་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་དེ། རང་རེའི་སྟོན་པ་ཤུགས་ཀྱི་ལ་པོ་འདི་ཉིད་སྤྱི་ཆེ་སྤྱི་མ་ཞིག་ལ་
 དང་སྤྱིང་རྩ་བོད་དུ་གྱུར་དུས་ལོ་དུག་ཁྲིར་དཀའ་ཐུབ་བསྐྱབ་པས་སྤིད་པ་གསུམ་ན་མཐུ་ཆེ་བར་
 གྱུར་ཏེ་ཆངས་པ་སོགས་སྤྱི་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་དོར་རྒྱ་སྐར་གྱི་གོ་རིམ་མཛད་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། རི་སྐད་དུ་མདོ་ཉི་མའི་སྒྲིང་པོ་ལས། ལོ་ནི་དུག་ཁྲི་ཐམ་བར་ཡང་། །རྐང་བ་གཅིག་གིས་
 དཀའ་ཐུབ་གནས། །ཞེས་དང་། རེ་ཞིག་དང་པོར་སྤྲོད་དུག་ཅེས། །རྒྱ་སྐར་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་
 ཅད་ལ། །ནངས་ཀྱི་དང་པོར་བཞག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ལོ་རྒྱ་ཞག་གསུམ་རི་ལྟར་ཚུམ་པའི་ཚུལ། དེ་ལྟར་བཅུ་མས་པའི་ལོ་རྒྱ་
 ཞག་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ །དུས་ཆེགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མདོན་
 འདུལ་བ་ལྟར་ན། སྤྱིས་བྱ་ནད་མེད་ཀྱི་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཆད་ལ་ཆ་དུག་ཅུ་
 ཅུ་བཞེར་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད་ནི། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག །དེ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ་
 དེའི་སྐད་ཅིག །དེ་དུག་ཅུ་ལ་ཐང་ཅིག །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཅམ་གཅིག །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་
 གཅིག །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག །རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཞག་མི་ཐུབ་ཀྱི་ཞག་དུག་དང་བཅས་པ་
 ལ་ལོ་གཅིག་དུ་འཛོག་སྟེ། མཛོད་ལས། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །དེའི་སྐད་ཅིག་དེ་དག་
 གྱུར། །དུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་ཅིག་གོ །ཡུད་ཅམ་ཉིན་ཞག་རྒྱ་གསུམ་ནི། །གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་
 ཅུར་བསྐྱར། །ཞག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་པ་ཡི། །རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག །ཅེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། འཆི་མེད་མཛོད་ལྟར་ན། སྤྱིས་བྱ་གཅིག་གི་མིག་འདུམ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་མཐར་གནས་
 གཅིག །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་སྐད་ཅིག་གཅིག །དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཡུད་ཅམ་གཅིག །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་
 ཞག་གཅིག །དེ་བཅོ་ལྔ་ལ་ཐུགས་གཅིག །དེ་གཉིས་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག །དེ་གཉིས་ལ་ཆེགས་པ་
 གཅིག །དེ་གསུམ་ལ་བཅོད་པ་གཅིག །དེ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་

དུ་འཆི་མེད་མཛོད་ལས། མིག་འཛུམ་བཙུང་བརྒྱད་མཐར་གནས་ལ། །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་སྐད་ཅིག་
བགྲང་། །དེ་ནི་བཅུ་གཉིས་ཡུད་ཅུ་ཡིན། །དེ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ །དེ་དག་བཙུང་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་
སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །དེ་གཉིས་བསྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་
སྒྲིག་ །མཚུ་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །དེ་ཆོག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །སྒྲིག་སྒྲིག་
བསྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དུས་འཁོར་ལྟར་ན། སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་
དབུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །དབུགས་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །དེ་དབུགས་
ཅུ་ལ་ཆུ་ཆོད་གཅིག་ །ཆུ་ཆོད་དང་དགུ་རྩེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལ་ཆོས་ཞག་གཅིག་ །དེ་སུམ་
ཅུ་ལ་ཆོས་སྒྲིག་གཅིག་ །ཆོས་སྒྲིག་བཅུ་གཉིས་དང་། ཆོས་ཞག་བཅུ་གཅིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་
འཛོག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བསྐྱེད་པའི་ཆོས་གཞི་ལོ་བཤད་པ། ལོ་ལོ་ཆོས་གཞི་སྒྲིག་བཤད་པ། སྒྲིག་
བའི་ཆོས་གཞི་ཞག་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ལོ་མགོ་དོས་འཛིན་ཆུ་ལ། རྣམ་གྲངས། དབྱེ་
བ། རྒྱ་གར་ནག་གི་ལོ་ལོ་སྒྲིག་པར་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་ལུགས་ལ་ཉོར་སྒྲིག་བཅུ་པའི་མར་
དོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་ལོ་མགོ་དང་དགུན་གྱི་དང་པོ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་སྒྲིག་དགའི་
མཁས་མང་པལ་ཆེར་དགོངས་པ་མཐུན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡོང་བགྲང་དང་། བགྲང་གཞི་དང་། རང་སྒྲིག་སྒྲིག་དང་། འདོར་བྱེད་དང་།
ལོ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། ཡོང་བགྲང་བགྲང་
གཞི་རང་སྒྲིག་སྒྲིག་དང་། །འདོར་བྱེད་ཅེས་བྱ་ལོ་ཡི་མིང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ལོ་ལ་དབྱེ་ན། བྱིས་ཞག་གི་ལོ། ཉིན་ཞག་གི་ལོ། ཆོས་ཞག་གི་ལོ་དང་
གསུམ་ལོ་ད།

བཞི་པ་ནི། གཞན་ཡང་ལོ་ལ་དབྱེ་ན། ལོ་ཆུ་དབུགས་ཅུ་ལོ་དེ། རྒྱ་གར་པ་ལྟར་ན་གྱི་བ་
སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །རྒྱ་གར་པ་ལྟར་ན་རབ་བྱེད་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་ །ལོ་ཆུ་དབུགས་ཅུ་ལོ་དེ་པའི་བྱིར།

དང་པོ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ནག་པ་རྣམས། གྱི་སྒྲུང་སྟག་ཡོས་འབྲུག་སྒྲུལ་དང་། །རྟ་ལྷག་སྒྲེལ་བྱ་སྒྲི་པག་
གོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ལོ་སྒྲོར་བཅུ་གཉིས་ལ། ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་ཚུ་དང་ལྷས་ལྷར་སྒྲེ་ནས། གྱི་བ་ལ་
ཤིང་པོ། མེ་པོ། ས་པོ། ལྷགས་པོ། ཚུ་པོ་གྱི་བ་དང་ལྷ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུང་ལ་ཤིང་པོ། མེ་པོ། ས་
པོ། ལྷགས་པོ། ཚུ་པོ་སྒྲུང་དང་ལྷ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལོ་སྒྲོར་ལྷག་མ་བཅུ་ལ་ཡང་ལྷ་ལྷ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། པོ་མའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། གྱི་སྟག་འབྲུག་རྟ་སྒྲེལ་སྒྲི་པོ། སྒྲུང་ཡོས་སྒྲུལ་ལྷག་བྱ་པག་
པོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་པ་ལྟར་ན་རབ་བྱུང་ལ་སོགས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། བདེ་མཆོག་བསྟོད་འབྲེལ་ལས། རབ་བྱུང་རྣམ་བྱུང་དཀར་པོ་དང་། །རབ་སྟོས་སྟེ་བདག་
ཡི་གི་ར། །དཔལ་གདོང་དངོས་པོ་ན་ཆོད་ལྟན། །འཛིན་བྱེད་དབང་ལྷག་འབྲུ་མང་པོ། །སྟོས་
ལྟན་དཔལ་པོ་བྱ་མཆོག་དང་། །སྟོ་ཆོགས་ཉི་མ་ཉི་སྟོལ་བྱེད། །ས་སྟོང་མི་ཟད་ཐམས་ཅད་
འདུལ། །ཀྱན་འཛིན་འགལ་བ་རྣམ་འགྱུར་དང་། །པོང་བྱ་དགའ་བ་རྣམ་རྒྱལ་ཉིད། །རྒྱལ་བ་སྟོས་
བྱེད་གདོང་ངན་དང་། །གསེར་འབྲུང་རྣམ་འབྲུང་སྒྱུར་བྱེད་དང་། །ཀྱན་ལྟན་འཕར་བ་དགེ་བྱེད་
དང་། །མཛེས་བྱེད་ཁོ་པོ་སྟོ་ཆོགས་དབྱེག །ཟེལ་གཞོན་སྟེ་ཕུ་(སྟེ་ཕུ)ལྷར་བྱ་དང་། །ཞི་བ་ཐུན་
མོང་འགལ་བྱེད་དང་། །ཡོངས་འཛིན་བག་ཡོད་ཀྱན་དགའ་དང་། །སྟོན་པོ་མེ་དང་དམར་མེང་
ཅན། །དུས་ཀྱི་པོ་ཉ་དོན་གྲུབ་དག །སྟོང་ན་ར་ཆེན་ཁྲག་སྒྲུག་པ། །མིག་དམར་ཁོ་པོ་ཟད་བྱེད་
དེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་མི་འགལ་ཉེ། ལོ་མཁོ་མི་གཅིག་ཀྱང་།
རབ་བྱུང་གི་ལོ་དང་མེ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་དོན་གཅིག་པ་ནས། ཟད་བྱེད་ཀྱི་ལོ་དང་མེ་པོ་སྟག་གི་ལོ་
བར་དུ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་བའི་དབྱེ་བ་དང་སྐར་མའི་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ལོ་གཅིག་ལ་རྒྱ་
བ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། མཁོ་རྒྱལ་མཚུ་དཔོན་ག་པ་ས་ག་སྟོན་ཚུ་སྟོད་ཀྱི་བཞིན་བྱམས་ཐ་སྐར་
སྟོན་དུག་རྒྱ་བ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་རྣམས་ཉ་སྐར་གྱི་སྟོན་ས་མིང་བཏགས་པ་

ཡིན་ཏེ་ཤོལ་མེད་པའི་དུས་སུ་སྐར་མ་མགོས་ཉ་བ་ལ་མགོ་ཆེ་བར་འཛོག་པ་ནས་སློན་ཏུག་གི་
 ཉ་བ་ལ་སློན་ཏུག་གི་ཆེ་བ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞག་དང་ཆེ་བའི་ཤོལ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་དེ་ལྟར་
 མ་ངས་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་མགོ་ཆེ་བ་ལག་གིས་ཉ་བ་སོགས་སློན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བྱིམ་
 དང་སྐར་ན་ཆེ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། བྱིམ་ཆེ་བཅུ་གཉིས་ལ་བྱིམ་ལོ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པའི་
 ཕྱིར། དེའི་ཆེ་ཉི་མས་སྐར་བྱིམ་ལ་རང་འགྲོས་ཀྱིས་བཟོད་པ་གཉིས་ཇོགས་པའི་ཕྱིར། གཟའ་
 རྒྱུ་ལས་ཀྱིས་སྐར་བྱིམ་ལ་སྟོད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉི་ཆེ་དང་ཕུར་བུ་སོགས་ཀྱིས་རི་རབ་ལ་རང་
 འགྲོས་དང་། བྱིམ་གྱི་འཁོར་ཚུལ་གྱིས་གཡས་སྐྱོར་དང་རང་འགྲོས་ཀྱིས་གཡོན་སྐྱོར་བྱེད། ལྷ་
 གཅན་གྱི་ཁ་རུབ་ཏུ་ཕྱོགས་ཏེ་འགྲོས་གཉིས་ཀས་གཡས་སྐྱོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆེ་
 བ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ལ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་སྐར་ལ་ཉིར་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སློན་ཏུག་སྐར་མ་མགོ་
 དང་ལག་། རྒྱུ་ལས་སོ་རྒྱལ་སྐག་བདུན་པོ་ཤར། མཚུ་དང་གྲེ་དཔོ་མེ་བཞི་དང་། རྒྱག་པ་ས་རི་
 ས་ག་བྱང་། ལྷ་མཆམས་སྟོན་སྐབས་ཆུ་སྟོད་དང་། ཆུ་སྟོད་གྲོ་བཞིན་གྱི་བཞིན་རུབ། མོན་
 གྲེ་མོན་གྱུ་བྱམས་སྟོད་སྟོད། རྒྱལ་གྱུ་ཐ་སྐར་བྲ་ཉི་ལྟོ། ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་སྐར་
 དེ་དག་ཕྱོགས་བཞིར་གནས་པར་བཤད་པ་ནི། འཛམ་བུའི་སྤྱིང་འདྲིར་སློན་ཏུག་སྟོད་སྐར་ལ་
 འཆར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་སློན་ཏུག་སོགས་བདུན་ནི། ཤར་
 སྤྱིང་གི་སྤྱིང་ན་གནས་པ་ནས། མོན་གྲེ་སོགས་བདུན་སྤྱིང་འདྲིར་སྤྱིང་ན་གནས་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཉི་མའི་སྤྱིང་པོའི་མདོར་འདྲི་ལས་གཞན་དུ་བཤད་པ་ནི་ཕྱོགས་དེ་དང་དེར་བྱ་བ་བྱེད་པ་
 ལ་བཀའ་ཤིས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དུས་འཁོར་བའི་ལུགས་
 ལ་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱི་བཞིན་གྲོ་བཞིན་གཉིས་སྐར་ཁོངས་གཅིག་ཏུ་
 འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིང་བཞིའི་ནམ་མཁའ་བྱ་བའི་སྐར་མའི་བྱངས་ཡོད་དེ། དུང་ཕུར་གཉིས་
 བྱེ་བ་བརྒྱད་ས་ལ་ལྷ་ཡོད་པར་དང་སྟོད་སྐར་མ་ལ་དགའ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པའི་
 ཕྱིར། སྐར་མ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད་ཡོད་དེ། ཆེ་བ་ལ་ཆུང་གྲགས་བཅོ་བརྒྱད། ཆུང་བ་ལ་ས་སྟེ་ལས་

རྒྱུ་གྲགས་བཞི། མཛོད་འགྲེལ་ལས་རྒྱུ་གྲགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་ཆེག་ལས།
 དུང་གཉིས་བྱེ་བརྒྱད་ས་ཡ་ལྔ། །སྐར་མའི་གངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཆེ་བ་རྒྱུ་གྲགས་བཙོ་
 བརྒྱད་དང་། །རྒྱུ་དུ་རྒྱུ་གྲགས་བཞི་ལ་གཅིག་ །ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། བྱིས་ཞག །ཉིན་
 ཞག །ཆེས་ཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། བྱིས་བྱེ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཡུན་ཆད་བཤད་པ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉི་མའི་བྱིས་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། གཞུ་དང་ཆུ་སྤོང་བུ་མ་པ་ཉ། །ལྷག་སྒྲང་
 འཁྲིག་པ་ཀུན་ཀྱང་། །མེད་གེ་བུ་མོ་སྒྲང་དང་སྤྲིག་ །ཅེས་པ་སྐར་བྱིས་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 གཞུ་བྱིས་སོགས་གསུམ་ནི་དགུན་དུས་ཀྱི་བྱིས་དང་། ལྷག་མ་དགུ་ལས་སུམ་ཆོད་རེ་རིམ་པ་
 བཞིན་དབྱེད་དུས་དང་དབྱར་དུས་དང་སྟོན་དུས་ཀྱི་བྱིས་གསུམ་ལ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡུན་ཆད་ཡོད་དེ། ཉི་མས་རྒྱ་སྐར་གཉིས་དང་བཞི་ཆ་རེ་ལ་རང་འགྲོས་
 ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ལོངས་སྟོང་པའི་ཡུན་ཆད་ལ་བྱིས་རེ་རེར་འཛོག་རིགས་ཏེ། ཉི་མས་རྒྱ་སྐར་
 ཉིར་བདུན་ལ་རང་འགྲོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ལོངས་སྟོང་པའི་ཡུན་ཆད་ལ་བྱིས་བརྒྱ་གཉིས་སུ་བྱེ་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཉི་མ་བྱིས་རེ་ལ་གནས་པའི་དུས་སུ་སྐར་ཁོངས་རེ་ལ་ཆ་
 བཞི་བཞིར་བྱས་པའི་ཆ་རེ་ལ་རྒྱུ་པའི་ཐ་སྟད་བཏགས་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་པ་དགུ་དགུ་ལ་ལོངས་
 སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡོད་དེ། སྐབས་དང་ཆུ་སྟོད་དང་ཆུ་སྟོད་ཀྱི་རྒྱུ་པ་དང་པོའི་བར་གཞུའི་
 བྱིས་དང་། ཆུ་སྟོད་ཀྱི་རྒྱུ་པ་བྱེ་མ་གསུམ་དང་། གོ་བཞིན་དང་བྱེ་བཞིན་སྐར་ཁོངས་གཅིག་ཏུ་
 བྱས་པ་དང་། མོན་གཏེ་བྱེད་རྒྱུ་པ་སྤུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆུ་སྤོང་བྱེ་བྱིས་དང་། མོན་གཏེ་རྒྱུ་
 པ་བྱེ་མ་གཉིས་དང་མོན་བྱེད་དང་ཁྱམས་སྟོད་ཀྱི་རྒྱུ་པ་སྤུ་མ་གསུམ་ཀྱི་བར་བུ་མ་པའི་བྱིས་
 དང་། ཁྱམས་སྟོད་ཀྱི་རྒྱུ་པ་བྱེ་མ་དང་ཁྱམས་སྟོད་དང་ནམ་བུ་ནམས་ནི་ཉིའི་བྱིས་དང་། ཐ་སྐར་
 དང་བྱ་ཉི་དང་སྤོང་བུ་གི་རྒྱུ་པ་གཅིག་གི་བར་ལྷག་བྱིས་དང་། དེ་ནས་སྤོང་བུ་གི་རྒྱུ་པ་
 གསུམ་དང་སྐར་མ་དང་མགོའི་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྒྲང་བྱིས་དང་། དེ་ནས་མགོའི་རྒྱུ་པ་བྱེ་
 མ་གཉིས་དང་ལག་དང་ནབས་སོའི་རྒྱུ་པ་གསུམ་ཀྱི་བར་འཁྲིག་པའི་བྱིས་དང་། དེ་ནས་ནབས་

མོའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་མ་དང་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་གི་བར་ཀར་ཁའི་བྱིས་དང་། མཆུ་དང་གེ་དང་དཔེའི་རྒྱུ་ལ་
དང་པོའི་བར་སེང་གའི་བྱིས་དང་། དཔེའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་མ་གསུམ་དང་མེ་བཞི་དང་ནག་པའི་རྒྱུ་ལ་
དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་བྱ་མོའི་བྱིས་དང་། ནག་པའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་མ་གཉིས་དང་ས་རི་དང་ས་གའི་
རྒྱུ་ལ་སྤྱི་མ་གསུམ་ཀྱི་བར་སྤང་གི་བྱིས་དང་། ས་གའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་མ་དང་ལྷ་མཆོམས་དང་སྤྱོན་
ཀྱི་བར་སྤྱི་མ་པའི་བྱིས་དུ་འཛོག་པའི་བྱིས་། བྱིས་ལོ་གཅིག་ལ་བྱིས་ཞག་སྤུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་
དེ། བྱིས་ལོ་གཅིག་ལ་བྱིས་བརྒྱ་གཉིས་ཇོགས་བར་འཆར་དགོས་ལ་བྱིས་རེ་རེ་ལ་བྱིས་ཞག་
སྤུམ་ཅུ་སྤུམ་ཅུ་ཡོད་པའི་བྱིས་། བྱིས་ཞག་རེའི་ཡུན་ཆད་ཡོད་དེ། བྱིས་ཞག་རེ་ལ་ཆུ་ཆོད་དྲུག་
ཅུ་དང་ཆུ་སྤང་སྤྱི་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པའི་བྱིས་།

གཉིས་པ་ཉིན་ཞག་ནི། ཉི་མས་སྒྲིང་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་སྟེ། འཛམ་
བུའི་སྒྲིང་འདིར་ནམ་ལང་ནས་ནམ་ལང་གི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ཏུ་འཛོག་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལ་
ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུའམ་ཡུད་ཙམ་སྟམ་ཆུ་ཡོད་པའི་སྒྲིང་། དེས་ན་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སྟམ་བརྒྱ་
དང་དྲུག་ཅུ་ཙམ་ཡོད་དོ། །

གསུམ་པ་ཆེས་ཞག་ནི། ཟླ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བ་ཡར་
 རོལ་དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་བཙོ་ལྗེའི་ཆ་གཅིག་གསུམ། མར་རོལ་ནག་ཆ་འགྲིབ་བའི་བཙོ་ལྗེའི་ཆ་
 གཅིག་ལ་ཆེས་ཞག་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པའི་སྒྲིབ། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཟླ་བའི་ཆ་གསུམ་ནས་དབག་ཆད་
 གསུམ་དང་དབག་ཆད་གཅིག་ལ་གསུམ་བཤོས་པའི་ཆ་གཅིག་འཕེལ་བའི་ཡུན་ཆད་ལ་ནི་མུ་ཆོད་
 ལྷ་བརྩ་དང་དགུ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ཆེས་ཞག་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། ཟླ་
 བའི་རྒྱར་དབག་ཆད་ལྷ་བརྩ་ཡོད་ཅིང་ཡར་རོལ་དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་བཙོ་ལྗེའི་ཆ་གཅིག་གསུམ། མར་
 རོལ་ནག་ཆ་འགྲིབ་བའི་བཙོ་ལྗེའི་ཆ་གཅིག་ལ་ཆེས་ཞག་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པའི་སྒྲིབ། དེས་ན་སྒྲིམ་
 ལོ་གཅིག་ལ་ཆེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཆད་དཤོས་ཏེ།
 སྒྲིམ་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྷ་ཆད་བ་གང་ཞིག །ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་

དུག་ཅུ་རེ་ལྟ་ལ་ཆོས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཆང་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྷན་སྟེ། བྱིས་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་རེ་ལྟ་འདས་པའི་ཆོ་
ཆོས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་རེ་ལྟ་འདས་ནས་ཚུ་ཆོད་སུམ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་རེ་ལྟ་ལྷག་པ་གང་
ཞིག ། ལྷག་པོ་དེ་ནམས་བསྐྱེམས་པས་ཆོས་ཞག་དུག་འབྲང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཆོས་
ཞག་ལས་ཉིན་ཞག་ཚུ་ཆོད་རེའམ་ཡུད་ཅམ་སྟེད་སྟེད་ཀྱིས་ལྷག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དུས་ཆོག་གས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ། དུས་ཆོག་གས་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ།
བཞིར་དབྱེ་བ། ལྷན་དབྱེ་བ། དུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགུན། དབྱིད། དབྱར་
གསུམ་ལ་མགོ་རྒྱ་བ་སོགས་རྒྱ་བ་བཞི་བཞིར་བྱེ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གོས་
བཟང་ངན་གང་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་བ་བཞིར་མོངས་སྟུང་པའི་གོས་དེ་དམན་པ་ལྷག་དར་ཁྱོད་ཀྱི་གོས་
སུ་ངོས་འཛིན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དུས་ཆོག་གས་ལ་དགུན། དབྱིད། དབྱར། ཉོན་བཞི་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་
རབ་འབྲིང་ཐ་ཆུང་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཛིག་ཉེན་གྱི་
ཐ་སྟངས་དང་བསྟུན་པ་དང་། དགུན་དབྱིད་དབྱར་ཉོན་གྱི་དུས་བཞི་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། དགུན་གྱི་དུས་དང་། དབྱིད་གྱི་དུས་དང་། དབྱར་ཅམ་གྱི་དུས་དང་།
དབྱར་ཐུང་དུའི་དུས་དང་། དབྱར་རིང་པོའི་དུས་དང་ལྷན་བྱེ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡོད་
དེ། མགོ་རྒྱ་བ་སོགས་བཞི་དགུན་དུས་དང་། ཉན་པ་རྒྱ་བ་སོགས་བཞི་དབྱིད་དུས་དང་། གོ་ཁྱན་
རྒྱ་བ་དབྱར་ཅམ་གྱི་དུས་དང་། ལྷན་ས་རྒྱ་བའི་མར་ངོའི་ཆོས་གཅིག་གི་ཉིན་ཞག་གཅིག་པོ་དེ་
དབྱར་ཐུང་དུའི་དུས་དང་། ཉིན་ཞག་གཅིག་པོ་དེ་མ་ཆང་བའི་ལྷན་ས་རྒྱ་བ་སོགས་གསུམ་ནི་
དབྱར་རིང་པོའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དུས་གོ་བརྗོད་པ་དང་། ཤི་བའི་རོ་དང་
འདྲ་བའི་དབྱར་ཐུང་དུ་དེ་དབྱར་བྱི་མ་ཁས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཡོད་དེ། དགུན། དགུན་སྤྱད། དབྱིད། སོ་ག ། དབྱར། ཉོན་ཏེ་དུག་ཏུ་བྱེ་བ་

དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་ཚིགས་རེ་རེ་ལ་རྩ་བ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ། །དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཞག་
མི་སྐབ་པའི་གསོ་སྦྱང་བཅུ་བཞི་པ་ངོས་འཛིན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའོལ་འདོན་པའི་
ཚུལ་ལ། ཆོས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་གི་དོད་མ་སྐབ་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་བའོལ་འདོན་ཚུལ་དང་། ཆོས་
ཞག་གིས་བྲིས་ཞག་གི་དོད་མ་སྐབ་པའི་སྒོ་ནས་རྩ་བའོལ་འདོན་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞུང་
དམ་པའི་སློང་གཞི་ལས། སྟོན་པ་མཉན་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱེད་ཆལ་ན་བཞུགས་པའི་ཆེ། དགེ་སྦྱོང་
དག། ལོ་ལྷ་ལྷ་ན་འོལ་དོར་ཅིག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ་ལྷ་ལྷ་ན་རྩ་བའོལ་རེ་འདོན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་གི་དོད་མ་སྐབ་པའི་དབང་གིས་ལོ་རེ་ལ་ཆོས་
ཞག་དྲུག་དྲུག་ལྟག་པ་གང་ཞིག། དེ་བསགས་པས་ལོ་ལྷ་ན་ཞག་སྐམ་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བ་
གཅིག་ཏུ་འོངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལོ་རེ་ལ་ཆོས་ཞག་དྲུག་ལྟག་གྲང་དེ་དྲུག་དོར་བ་
ལ་བཏེན་ནས་ཞག་མི་སྐབ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞག་མི་སྐབ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཉིན་ཞག་དེ་
ཆོས་ཞག་ལས་ཡུད་ཅམ་བྱེད་ཀྱིས་ལྟག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྩ་བ་གཅིག་ཏུ་བསགས་པས་ཡུད་
ཅམ་བཅོ་ལྟར་འོངས་ཤིང་རྩ་བ་གཉིས་ལ་བསགས་པས་ཡུད་ཅམ་སྐམ་ཅུ་སྟེ་ཞག་གཅིག་ཏུ་
འོངས་པས་ན་རྩ་བ་གཉིས་གཉིས་ནས་ཞག་གི་འོལ་རེ་རེ་འདོར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་ལས། བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་སྦྱོང་དག། རྩོན་པོ་རྣམས་འཕྱ་བ་ནི་ཡུས་
ཏེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་རྒྱལ་པོའི་གཞུང་བཞིན་དུ་ཡང་ཀྱིས་ཤིག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལོ་གཉིས་
དང་རྩ་བ་བྱེད་དང་བརྒྱད་དམ་བྱེད་དང་དགུན་རྩ་བའོལ་རེ་འདོན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
ཆོས་ཞག་གིས་བྲིས་ཞག་གི་དོད་མ་སྐབ་པས་ན་ལོ་རེ་ལ་ཆོས་ཞག་བཅུ་གཅིག་རྗེས་འབྱང་
དང་བཅས་པ་རེ་ལྟག་པ་གང་ཞིག། ལྟག་པོ་དེ་དག་བསགས་པའི་ལོ་གཉིས་དང་རྩ་བ་བྱེད་
དང་བརྒྱད་དམ་བྱེད་དང་དགུན་ཞག་སྐམ་ཅུ་སྟེ་རྩ་བ་གཅིག་ཏུ་འོངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དུས་
འཁོར་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཞིབ་ཏུ་བཅིས་ན། འོལ་དོར་བའི་རྩ་བ་དེའི་རྗེས་མ་ནས་བཟུང་སྟེ་
རྩ་བ་བྱེད་དང་ལོ་གསུམ་ན་རྩ་བའོལ་རེ་འདོན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་ལས།

འདིར་སྒྲ་བ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་སུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་ན་ལྷག་པའི་སྒྲ་བར་འགྱུར་ཏེ། གནས་སྒྲིང་
ལ་ནི་ཉི་མའི་འཕོ་བ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཤོལ་བཞི་ཡོད་དེ།
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅི་གཞི་དབྱགས་ཀྱི་ཤོལ། དེ་བསགས་པའི་ཞག་ཤོལ། དེ་བསགས་པའི་ཆེས་
སྒྲིའི་ཤོལ། དེ་བསགས་པའི་ཆེས་ལོའི་ཤོལ་དང་བཅས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ལོ་ཤོལ་
འདོན་མི་དགོས་ཏེ། སྒྲ་ཤོལ་བཏོན་པས་ཆོག་པའི་བྱིར། སྒྲིར་ཆེས་ཞག་དེ་ཉིན་ཞག་ལས་ཐུང་
ཡང་བྱལ་བ་མ་དེས་ཏེ། སྒྲ་བས་སྒྲ་རྒྱ་ལས་འབྱུང་དུ་སྒྲིད་པའི་ཆེ་སྒྲ་བའི་དཀར་ཆ་འཕེལ་
བ་བྱལ་བས་དེའི་ཆེ་ཆེས་ཞག་ལ་ཚུ་ཆོད་རེ་བཞིའི་བར་འབྱུང་བ་གང་ཞིག །དེ་ཉིན་ཞག་ལས་
རིང་བའི་བྱིར། སྒྲ་བས་སྒྲ་རྒྱ་ལས་སྒྲིག་དུ་སྒྲིད་པའི་ཆེ་འབྲིབ་པ་སྒྲིར་བས་ཚུ་ཆོད་ང་བཞིའི་
བར་དུ་འོང་བའི་བྱིར། འོ་ན། ཞག་གསུམ་གང་གཅི་ཆེ་ཟེར་ན། ལྷ་ཆོགས་སྒྲ་ཡང་རང་ལྷགས་
ལ་སྒྲ་བའམ་ཞག་གཅིག་མ་འོངས་བར་དུ་ཉིན་ཞག་ལྷགས་ཆེ། སྒྲ་བའམ་ཞག་གཅིག་ལོངས་ན་
ཆེས་ཞག་ལྷགས་ཆེ། ལོ་ལ་བྱིམ་ཞག་ལྷགས་ཆེ་བའི་བྱིར།

དུས་བཞིའི་འཁོར་ཚུལ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། ཆོས་རྗེ་གོ་རམ་པ་དང་། མཁན་ཆེན་ངག་
དབང་ཆོས་གྲགས་སོགས་ས་སྒྲུ་པ་དང་། བཅ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་དང་། བཅ་ཆེན་སྒོ་
གྲོས་ལེགས་བཟང་སོགས་རང་སྒྲོགས་ཀྱི་མཁས་པ་པལ་ཆེར། དུས་བཞི་ཅིག་ཆར་བ་ཡིན་ཏེ།
འཇམ་བུའི་སྒྲིང་འདིར་དགྲུན་ཡོད་པའི་དུས་སུ་སྒྲིང་གཞན་གསུམ་དུའང་དགྲུན་གྲུབ། འདི་ན་
དབྱར་ཡོད་པའི་དུས་སུ་སྒྲིང་གཞན་གསུམ་ནའང་དབྱར་ཁོ་ན་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་དུས་གཞན་
གཉིས་ལའང་འདྲ་ཟེར། རོང་སྒྲོན་ལྷ་ཀྱ་རྒྱལ་མཆོན། སྒྲིད་ཆལ་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱན་
དགའ་ཆོས་བཟང་། བད་དཀར་ཞལ་ལུང་རྗེས་འབྱང་དང་བཅས་པ། བཅ་ཆེན་བདེ་ལེགས་ཉི་
མ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིང་བཞི་ན་དུས་བཞི་ཡོངས་རྫོགས་རིམ་ཅན་དུ་གྲུབ་
པ་ཡིན་ཏེ། འཇམ་བུ་སྒྲིང་འདིར་དགྲུན་གྲུབ་པའི་ཆེ་བ་ལང་སྒྲིད་དུ་སྒྲོན། སྒྲ་མི་སྒྲོན་དུ་དབྱར།
ལུས་འཕགས་སྒྲིང་དུ་དབྱེད་གྲུབ་པར་བཞེད་དོ། །ལྷགས་དེ་གཉིས་ལས་རང་ལྷགས་བྱི་མའི་

རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའོ། །

མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བཞི་པ་དུས་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ།
གྲིང་འདིར་སངས་རྒྱས་ཕྱོན་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ས་བ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་སྒྲ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་
དང་རྟགས་མཚན་ཐམས་ཅད་གྲིང་གཞན་ལས་འཛམ་བུ་གྲིང་འདི་གཙོ་བས། གྲིང་འདིར་མགོ་
སྒྲ་བའི་མར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་གྲུབ་མ་ཐག་དུ་བྲང་སྒྲ་མི་སྟན་དུ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། དེར་
ཐལ། མགོ་སྒྲ་བའི་མར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་གྲིང་བཞི་པ་རིམ་ཅན་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་བྱིར། གཞན་
ཡང་དུས་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཛམ་བུ་གྲིང་དུ་ཉོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་
ཆེས་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲ་རིངས་དང་པོ་ཤར་མ་ཐག་པའི་དུས་སུ་སྒྲ་མི་སྟན་དུ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར། མ་གྲུབ་ན། གྲིང་བཞི་པ་ནི་མ་ཅིག་ཅར་དུ་འཆར་བར་ཐལ། འཛམ་བུ་གྲིང་དུ་ཉོར་མ་ཤར་
པའི་ཆེ་སྒྲ་མི་སྟན་དུ་ཉོར་མ་འཆར་བའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འཛམ་བུ་གྲིང་དུ་ཉོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་ཆེས་
བཅུ་དྲུག་གི་ཉོར་མ་ཤར་མ་ཐག་པའི་དུས་སུ། སྒྲ་མི་སྟན་དུ་ཉོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་གི་ཉོར་
མ་ཤར་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འཛམ་བུ་གྲིང་དུ་ཉོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་ཆེས་
བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲ་རིངས་དང་པོ་ཤར་མ་ཐག་པའི་དུས་དེ། སྒྲ་མི་སྟན་དུ་ཉོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་ཆེས་བཅུ་
དྲུག་གི་སྒྲ་རིངས་དང་པོ་ཤར་མ་ཐག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེར་དགུན་གྲུབ་མ་ཐག་
པའི་དུས་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། འཛམ་བུ་གྲིང་དུ་ཉོར་སྒྲ་བཅུ་པའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་གི་སྒྲ་
རིངས་དང་པོ་ཤར་མ་ཐག་པའི་དུས་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་སྟན་དུ་དགུན་གྲུབ་པའི་དུས་ཡིན་པར་
ཐལ། འཛམ་བུ་གྲིང་དུ་དགུན་གྲུབ་མ་ཐག་པའི་དུས་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་སོང་།

གཞན་ཡང་། འཛམ་བུ་གྲིང་འདིར་དབྱར་ནི་རིང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་མི་
སྟན་དུ་ཡང་དབྱར་ནི་རིང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐབས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱར་དབྱར་
མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འཛམ་བུ་གྲིང་འདིར་དབྱར་ནི་རིང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ནིན་མོའི་
ཆ་ལ་ཡུད་ཅམ་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྒྲ་མི་སྟན་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཐལ།

འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འཇམ་བུ་སྒྲིང་འདྲིར་དབྱར་ཉི་རིང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་མོའི་ཆ་
 ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཉིན་ཞག་གི་མཆན་མོའི་ཆ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་
 ཐལ། དེའི་ཆེ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་གྱི་ཉིན་མོའི་ཆ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་གང་ཞིག །སྒྲིམ་སྒྲིམ་
 གྱི་ཉིན་མོའི་ཆ་ལ་རི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི་མཆན་མོའི་ཆ་ལ་ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར།
 འདོད་ན། འཇམ་བུ་སྒྲིང་འདྲིར་དབྱར་ཉི་རིང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་མོའི་ཆ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་
 བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་སོ་དུག་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཉིན་
 མོའི་ཆ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེའི་མཆན་མོའི་ཆ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད་
 ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ཆེ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི་ཉིན་ཞག་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཡུད་ཙམ་
 སུམ་ཅུ་ལས་མེད་པའི་བྱིར། མཛོད་ལས། ཡུད་ཙམ་ཉིན་ཞག་ཟླ་གསུམ་ནི། །གོང་ནས་གོང་དུ་
 སུམ་ཅུར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། འཇམ་བུ་སྒྲིང་འདྲིར་དབྱར་ཉི་ཐུང་བ་
 མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱུག་
 དབྱུག་མཉམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འཇམ་བུ་སྒྲིང་དུ་དབྱུག་ཉི་ཐུང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་
 མོའི་ཆ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། འཇམ་བུ་སྒྲིང་དུ་དབྱུག་ཉི་ཐུང་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཉིན་མོའི་ཆ་ལ་
 ཡུད་ཙམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཡུད་ཙམ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་ལས་མེད་པར་
 ཐལ། དེའི་ཉིན་མོའི་ཆ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅུ་གཉིས་ལས་མེད་པ་གང་ཞིག །དེའི་མཆན་མོའི་ཆ་ལ་
 ཡང་ཡུད་ཙམ་བཅུ་གཉིས་ལས་མེད་པའི་བྱིར། ཉགས་རྣམས་སྒྲར་བཞིན། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
 མཛོད་ལས། ཡུད་ཙམ་ཉིན་ཞག་ཟླ་གསུམ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་བྱིར། ། །

༡༡། །དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའི་
རིན་པོ་ཆའི་བྱ་གཞིངས་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་
བདུན་པ་བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།
སྟོམས་འབྲུག་གི་ཡོན་ཏན་གཏན་ལ་དབབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཏན་
ལ་དབབ་པ། ལྡན་པའི་ཚུལ། ཐོབ་པའི་ཚུལ། བྱད་པར་བྱི་ཆོས་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། བཟོད་
ཤེས་ལྟ་བུའི་བྱད་པར། ཤེས་བཅུའི་རྣམ་བཞག །དེ་དག་གི་བྱད་ཆོས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
དྲི་མ་མེད་པའི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་ནི་བཟོད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡུལ་ལ་མི་སྐྱེག་པའི་བཟོད་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ཀྱང་། དེ་ཐེ་ཆོམ་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པས། ཡུལ་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྤྲོད་པའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ཤིང་དེ་འདྲའི་ཐེ་
ཆོམ་དང་ལྡན་པའི་བྱེད། བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡང་
དག་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་བྱེད། ཞེས་འཆད་པར། དྲི་མེད་
བཟོད་རྣམས་ཤེས་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེད། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་སྒོ་ཆོས་
ཅན། ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེ་བར་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་འཆོལ་བའི་བསམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་བྱེད། བྱབ་སྟེ། ལྟ་བ་ཞེས་པ་བྱེད་ཆེག་ཡིན་པས། ལྟ་རྟོག་དང་འཆོལ་བའི་རང་བཞིན་ལ་
བྱེད་དགོས་པའི་བྱེད། ཞེས་འཆད་པར། ཟད་དང་མི་སྐྱེའི་སྒོ་ལྟ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱེད།
བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེག་

བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་སོགས་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྐྱེད་ཤེས་པ་
 དང་ལྟ་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཡུལ་དེ་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྤངས་པས་ངེས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཉེ་བར་
 རྟོག་པའི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་ལས་གཞན་འཕགས་སྒོ་གཉིས་
 ཀ་ །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཤེས་རབ་ལ་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་གསུམ་ཀས་བཤད་
 པའི་བྱིར། ཟག་མེད་ལས་གཞན་པའི་འཛིན་རྟེན་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ཆོགས་ཏུག་དང་།
 ཆགས་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་ནི་ལྟ་བ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ལྟ་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་
 པའི་བྱིར། ཞེས་སྤྱིར་བཏང་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གཞན་ཤེས་ ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
 རྟོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ལྟ་དང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་ཏུག་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པར་མ་
 ཟད་ལྟ་བའང་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཅིང་ཆོལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཏུག་ནི་
 ལྟ་བའང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་ནི་དམིགས་བསལ་ལ་སྤྱར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདིར་
 བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཤེས་པ། རྗེས་སུ་ཤེས་པ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ། བརྟེན་
 ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ། ཏུག་བསྐྱེད་ཤེས་པ། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ། འགོག་པ་ཤེས་པ། ལམ་ཤེས་
 པ། ཟད་པ་ཤེས་པ། མི་སྦྱོར་བ་ཤེས་པ་སྟེ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་རྣམས་བསྐྱེད་ན། ཟག་བཅས་
 དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མཐའ་དག་ཟག་བཅས། བརྟེན་
 སེམས་ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད། ལྟ་བ་མ་རྣམས་ཟག་མེད་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་
 བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཤེས་པ་ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་བསྐྱེད་པ་དང་། རྗེས་སུ་བསྐྱེད་པ་གཉིས། དང་
 པོ་ནི། ཤེས་པ་བརྒྱ་པོ་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་དང་
 གསུམ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། ཟག་

མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དང་
པོ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ། །ཟག་མེད་རྣམ་གཉིས་ཆོས་དང་ནི། །རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་དམིགས་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་དེ། དེའི་དམིགས་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཀུན་རྫོབ་ཡུལ་ནི་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཡོད་དེ། དེའི་སྦྱོད་ཡུལ་འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་
དང་། སོགས་སྤྱོད་འདོད་པའི་ཀུན་འབྱུང་ལམ་འགོག་པ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་
པར། ཆོས་ཤེས་བྱ་བའི་སྦྱོད་ཡུལ་ནི། །འདོད་སྤྱག་བསྐྱེད་སོགས་ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྗེས་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་སྦྱོད་ཡུལ་གོང་མའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། སོགས་སྤྱོད་
གི་ཀུན་འབྱུང་དང་། འགོག་ལམ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རྗེས་ཤེས་པའི། །སྦྱོད་
ཡུལ་གོང་མའི་སྤྱག་བསྐྱེད་སོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ས་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་བྱད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་
ལ། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ས་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཉིས་ལས་
བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ། བཞི་ལས་བརྒྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་
དེ་དག་ཉིད་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞིའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་བྱུང་པར་གྱི་དབང་གིས་འོག་མའི་
བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཤེས་བཞི་དང་། གོང་མའི་བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་
ཤེས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་དག་ཉིད་བདེན་བྱེ་བྲག་གིས། །བཞི་སྟེ་ ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་བཞི་པོ་དེ་ལས་བརྒྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་
དེ། ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཤེས་བཞི་དང་། རྗེས་ཤེས་བཞི་ལ་རྒྱན་ཆགས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱད་པ་ཤེས་པ་བཞི་དང་། མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་བཞི་སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རྣམ་བཞི་དེ་དག་ནི། །མི་སྦྱེ་བ་དང་བྱད་པ་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་པ་ནི་རྗེས་ཤེས་སུ་འཛོགས་སྟེ། སྤིང་ཅེའི་སྒྲིམ་སྤང་དགུ་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྗོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་དང་པོ་ཟད་པ་ཤེས་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པ་སོགས་དང་། དེ་ནས་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་ཏེ་སྤྱར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མེད་དོ་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་དུག་མདའ་ཕོག་སྟེ་ཤི་བ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་ནས་ཤི་བའི་ཆེ་ཆའི་ཕྱོགས་ཁོ་ནར་གནས་པ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་པ་འདིའི་ཤེས་པ་སྤིང་ཅེའི་ཕྱང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེ་གཉིས་དང་པོ་སྐྱེ་བ་ནི། །སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་རྗེས་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྗོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་མི་གཅིག་གི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། སྤྱག་ཀུན་ལ་དམིགས་ན་ནི་དམིགས་པ་གཅིག་ཡིན་ལ། འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་ན་དམིགས་པ་མི་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་དེ་ལམ་ཤེས། ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་དེ་ལ་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ཡོད་པས་གསུམ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། བཞི་ལས་བ་རོལ་སེམས་རིག་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ས་འོག་མའི་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་ས་འདས་པ་གོང་མའི་སེམས་མི་རིག་། དབང་རྒྱལ་དད་མོས་ལྟ་བུའི་བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་དབང་པོ་འདས་པ་དབང་རྗོན་མཐོང་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་མི་རིག་། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་གང་ཟག་འདས་པ་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་མི་རིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེས་ནི་ས་དབང་གང་ཟག་འདས། །མི་རིག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ད་ལྟར་བ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེས་བ་རོལ་ཀྱི་སེམས་ཞིག་པ་འདས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པ་

མི་རིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཞིག་དང་མ་སྐྱེས་མི་རིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 ཆོས་ཤེས་ཚུགས་དང་རྗེས་ཤེས་ཚུགས་གཉིས་པན་ཚུན་མི་ཤེས་ཏེ། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
 པའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་ཤེས་ཚུགས་མཐུན་དང་བཅས་པ་མི་རིག་། རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ངོ་
 བོར་གྱུར་པའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཤེས་ཚུགས་མཐུན་དང་བཅས་པ་མི་རིག་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཆོས་རྗེས་སྒོ་ཚུགས་པན་ཚུན་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་དང་ཆོས་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་
 དང་པོ་གཉིས་རིག་ལ། གཞན་མི་རིག་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་དམིགས་རྣམ་མི་མཐུན་པས། དེ་
 ཤེས་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་བ་བྱས་ན་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་ཀྱན་འགག་ལ། འགག་པ་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཉན་ཐོས་མཐོང་བས་སྐད་ཅིག་གཉིས། རིག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་
 དང་པོ་དེ་གཉིས་དང་། བརྒྱད་པ་ཀྱན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་གསུམ་རིག་ཀྱང་། གཞན་མི་རིག་སྟེ། དེ་
 སྒྲུབ་བ་ཆུང་བས་དེ་གསུམ་རིག་ཀྱང་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བས་སྒྲུབ་བ་གཞན་དགོས་ལ། དེའི་
 བར་དུ་མཐོང་ལམ་འགགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། བསེ་རུ་ལྟ་བུས་གསུམ། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བ་ལ་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་ཀྱན་རིག་
 པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བསྐྱལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས་པས་བྱགས་ཀྱི་དབང་ལྷག་
 ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་བ་མེད་པར་ཀྱན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་སྒོ་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། མི་སྐྱེ་བ་
 པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྐྱག་བསྐྱལ་ཤེས། སོགས་སྐྱས་ཀྱན་འབྱུང་སྤངས། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས། ལམ་
 བསྐྱེམ་མོ་ཞེས་ཤེས་པ་དེ་ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱད་ཀྱི་སྐྱག་བསྐྱལ་ཤེས། ཤེས་པར་བྱར་
 མེད། སོགས་སྐྱས་ཀྱན་འབྱུང་སྤངས། སྤང་བར་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས། མངོན་དུ་
 བྱར་མེད། ལམ་བསྐྱེམ། བསྐྱེམ་པར་བྱར་མེད་ཅེས་ཤེས་པ་དེ་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་སྒོ་ལ་འདོད་

པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཟད་པ་ཤེས་པ་བདེན་ནམས་ལ། །ཡོངས་ཤེས་ལ་སོགས་ངེས་
པའོ། །ཡོངས་ཤེས་བྱར་མེད་ཅེས་ལ་སོགས། །མི་སྤྱེ་བ་ཡི་སྒྲོར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་བྱད་ཆོས་ལ། ཤེས་པ་བརྩར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན། གཉེན་པོའི་བྱད་པར།
ནམ་པའི་བྱད་པར་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་དེ་དག་བསྐྱུ་ན་གསུམ་ཡིན་ཀྱང་བརྩར་
འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་ཀུན་
རྫོབ་ཤེས་པ། འདོད་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་རུས་པའི་ཆ་ནས་ཆོས་ཤེས། གོང་མའི་གཉེན་པོ་བྱེད་
རུས་པའི་ཆ་ནས་རྗེས་ཤེས། དམིགས་པ་གཅིག་ཀྱང་ནམ་པ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ནས་སྤྱག་བསྐྱེལ་
ཤེས་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་གཉིས། དམིགས་པ་དང་ནམ་པ་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ནས་
འགོག་པ་ཤེས་པ་དང་ལམ་ཤེས་པ། སྒྲོར་བ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཆ་ནས་པ་རོལ་སེམས་ཤེས། ཉོན་
མོངས་སྒྲོང་བའི་བྱ་བ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་ཟད་པ་ཤེས་པ། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་རྒྱས་པའི་ཆ་ནས་
མི་སྤྱེ་བ་ཤེས་པ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རང་བཞིན་དང་ནི་གཉེན་པོ་དང་། །ནམ་
པ་ནམ་པ་སྒྲོད་ཡུལ་དང་། །སྒྲོར་དང་བྱ་བ་བྱས་ཉིད་དང་། །རྒྱ་རྒྱས་པ་ལས་བརྩ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཤེས་འདོད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། རྗེས་ཤེས་གོང་མའི་གཉེན་པོ་ཡིན་
ན། དེ་ཁོ་ནར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། དེ་མཐོང་ལམ་ལ་ངེས་ཀྱང་། སྒྲོམ་ལམ་ལ་མ་ངེས་ཏེ། སྒྲོམ་ལམ་
ལ་འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་དང་། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ནི་
གཉེན་པོ་ཡིན་པ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་འགོག་པའམ། །ལམ་ལ་
ཆོས་ཤེས་གང་ཡིན་དེ། །ཁམས་གསུམ་གྱི་ནི་གཉེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ཁམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཤེས་མ་སྤྱེས་པར་རྗེས་
ཤེས་མི་སྤྱེ། རྗེས་ཤེས་སྤྱེས་པའི་ཆེ་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལས་རྒྱལ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

འཆད་པར། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་རྗེས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཤེས་པ་སོ་སོའི་རྣམ་པའི་བྱུང་པར། རྣམ་པའི་གྲངས་ངེས། དེ་དག་གི་
བྱུང་པར། ཆོས་གཞན་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་ཆོས་ཅན།
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་
པར། ཆོས་ཤེས་པ་དང་རྗེས་སྤྱེས་ཤེས། །རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཀུན་རྫོབ་
ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་དེ། སྦྱོར་ལམ་དོད་ཅེ་བཟོད་པའི་སྐབས་སྤྱི་ཆོས་ཤེས་བཞིན་རྣམ་པ་
བཅུ་དྲུག་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་དང་སྦྱིའི་མཆན་ཉིད་ལ་སོགས་པས་
ཆོགས་ལམ་སོགས་སྤྱི་མི་སྤྱུག་པ་དང་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འཛིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།
ཞེས་འཆད་པར། ཀུན་རྫོབ་ནི། །དེ་བཞིན་གཞན་དུའང་ ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱུག་བསྐྱལ་
ཤེས་པ། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ། འགོག་པ་ཤེས་པ། ལམ་ཤེས་པ་བཞི་ནི་རྣམ་པ་བཞི་པ་ཅན་ཡིན་
ཏེ། སྤྱུག་བསྐྱལ་ཤེས་པས་མི་རྟག་པ་སོགས་བཞི་འཛིན་པ་ནས་ལམ་གྱིས་ལམ་རིག་སྐྱབ་ངེས་
བཞི་འཛིན་པས་རང་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞི་བཞི་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རང་རང་གི་ །བདེན་པའི་རྣམ་པས་བཞི་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར། བ་རོལ་ཡིད་ཤེས་སམ་སེམས་ཤེས་དྲི་མེད་ཀྱང་ལམ་ཤེས་དེ་བཞིན་དུ་ལམ་བདེན་གྱི་
རྣམ་པ་བཞི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བ་རོལ་ཡིད་ཤེས་དྲི་མེད་ཀྱང་། །དེ་བཞིན་ ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
བ་རོལ་སེམས་ཤེས་དྲི་མ་དང་བཅས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རང་གི་
མཆན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དྲི་མ་དང་བཅས་ནི། །ཤེས་བྱ་རང་གི་མཆན་
ཉིད་རྣམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་སེམས་སེམས་
བྱུང་རྗེས་རེ་རེ་བ་ཞིག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི་གཉིས་ཀ་མི་འཛིན་ཏེ། གང་གི་ཆེ་སེམས་སོ་
སྟམ་དུ་འཛིན་པ་དེའི་ཆེ་སེམས་བྱུང་མི་འཛིན། སེམས་བྱུང་ངོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་ཆེ་སེམས་མི་
འཛིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་གོས་སོ་སྟམ་དུ་འཛིན་ཆེ་དྲི་མ་མི་འཛིན། དྲི་མའོ་སྟམ་དུ་འཛིན་ཆེ་

གོས་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། རྩམ་རེ་རེ་ཞིག་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ནི་རྣམ་པ་བརྩ་བཞི་ཅན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བརྩ་བྱུག་གི་སྟོང་དང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ལྷག་མ་རྣམ་པ་བརྩ་བཞི་ཅན། །སྟོང་དང་བདག་མེད་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཇི་མེད་གྱི་ལམ་ལ་རྣམ་པ་བརྩ་བྱུག་ལས་གཞན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་སྤྲོ་ན་རེ། རྣམ་པ་བརྩ་བྱུག་མ་གཏོགས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་ཟེར་ཏེ། ཇི་མེད་བརྩ་བྱུག་གཞན་རྣམ་མེད། །ཅེས་སོ། །ཉི་འོག་པ་ན་རེ། དེ་དག་ཏུ་མ་གཏོགས་པའི་རང་མཆོན་གྱི་རྣམ་པ་འདྲ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་རྣམ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་ལས་མི་ལྟན་པའི་སེམས་གྱིས་འདོད་པ་དང་ལྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་མི་ཏྲག་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་དང་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པ་དང་། རྩ་དང་ཀྱན་འབྱུང་དང་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་རྩེན་དང་འདི་ནི་གནས་ཡོད་དོ། །འདི་ནི་གཞི་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་སྟེ། མི་ལྟན་པའི་སེམས་ཞེས་པས་ཟག་མེད་བསྟན་པ་དང་། རིགས་པས་བསྐྱེད་ཅེས་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན། གནས་ཡོད་ཅེས་པས་མཆོན་ཉིད་ཡོད་པ་དང་། གཞི་ཡོད་ཅེས་པས་རྩ་ཡོད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཏེ། གཞན་ཡོད་ཅེས་པ་བསྟན་བཅོས་ལས། །ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་བརྩ་བྱུག་པོ་འདི་མིང་གི་སྒོ་ནས་སམ་རྩམ་སྤྱོད་བརྩ་བྱུག་ཡིན་ཞེ་ན། སྤེ་པ་ཁ་ཅིག་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྩམ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ཀྱན་འབྱུང་འགོག་ལམ་གསུམ་གྱི་རེ་རེ་སྟེ་བདུན་དུ་འདོད་དེ། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉིན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་དང་བདེན་པ་ལྷག་མའི་རྩེ་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱན་འབྱུང་དང་རབ་སྐྱེ་དང་རྩེན་ཡིན་ཞིང་རྣམ་གྲངས་ཅམ་ལས་དོན་གཞན་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འགོག་པ་ཉིད་ལ་ཞི་བ་སོགས་དང་། ལམ་ཉིད་ལ་རིག་པ་སོགས་རྣམ་གྲངས་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་

ཕྱིར། དཔེར་ན་དབང་པོ་དང་། བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། གྲོང་ཁྱེར་འཛིག་ཅེས་པ་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
འབྱོར་པས་མངོན་དུ་བྱེད་ཆེ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བཞི་དང་། རྒྱ་འགོག་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་རེ་རེ་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བེད། བྱེ་སྤྱོད་ན་རེ། རྣམ་སྤྱོད་ཡང་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་
པས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སོ་སོར་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བེད་ཏེ། རྣམ་སྤྱོད་རྣམ་པ་བཅུ་
དྲུག་གོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐབས་འདིར་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་སྤྱོད་ན་རེ།
ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བེད་ཏེ།
རྣམ་པ་ཤེས་རབ་ ཅེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། ཤེས་རབ་ཁོ་ནས་འཛིན་པ་བྱེད་དམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ།
ཤེས་རབ་དང་བཅས་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བེད་ཏེ། དང་བཅས་པའི། །དམིགས་དང་བཅས་པས་འཛིན་པར་
བྱེད། །ཅེས་སོ། །དེས་ན་འདིར་རྣམ་པ་ཉག་གས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་
རབ་དང་བཅས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཡོད་པ་
ཐམས་ཅད་གཟུང་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཤེས་རབ་ནི་རྣམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་
པ་ཡང་ཡིན། གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་གཞན་ནི། འཛིན་བྱེད་གཟུང་བར་
བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་འདིས་འདོད་དོ། །རྣམ་པ་འཛིན་སྐྱངས་ལ་
སྦྱོར་བ་ནི་བྱེ་མདོ་འབྲེས་པའི་སྦྱོར་ནོ། །དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཤེས་རབ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་རབ་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་རྣམ་པ་ནི་
སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་པ་འཛིན་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། ངོ་བོ། ཉེན་གྱི་བྱུང་པར། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གི་བྱུང་པར། དམིགས་པའི་
བྱུང་པར་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ལ་དགོ་མི་དགོ་ཕྱང་མ་བསྟན་རྣམ་
པ་གསུམ་ཡོད། ཤེས་པ་གཞན་དགྲུ་དགོ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་རྣམ་གསུམ་གཞན་

རྣམས་དགོ། །ཞེས་སོ། །སེམས་ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་གང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་
ཤེས་གསུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི་མངོན་ཤེས་ཡང་མིན་ལ། འདིའི་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་
སུ་ཡང་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་དང་། ལུས་ཀྱི་རྟེན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་བརྩའི་
ནང་ནས་དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་ས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དེ། དང་པོ་ས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
ན། །ཞེས་སོ། །ཆོས་ཤེས་ནི་བསམ་གཏན་ས་རྩལ་ན་ཡོད་དེ། རྩལ་ན་ཆོས་ཤེས་བྱ་བར་
ཞེས་སོ། །རྗེས་ཤེས་ནི་ས་རྩལ་པ་དེ་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་དང་ས་དགུ་ན་ཡོད་དེ།
དགུ། །རྗེས་ཤེས་བྱ་བ་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་བཞི་ཤེས་དང་། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་
སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་རྩལ་གྱང་ཟག་མེད་ས་དགུ་ན་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་རྩལ་། ཅེས་སོ། །གཞན་ཡིད་
ཤེས་པའམ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་ན་ཡོད་དེ། གཞན་ཡིད་ཤེས་པ་བསམ་
གཏན་བཞི། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དེ་ནི་འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་གྱི། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་པར། དེ་ནི་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། །ཞེས་སོ། །ཆོས་ཤེས་ནི་འདོད་པའི་རྟེན་
ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཤེས་བྱ་བ་འདོད་རྟེན་ཅན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་བརྒྱད་ནི་
ཁམས་གསུམ་ཀའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་རྟེན་ཅན་གཞན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། འགོག་པ་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་རྩན་པ་ཉེར་བཞག་གཅིག་བྱ་དང་ལྡན་
ཏེ། འགོག་སྟོང་རྩན་པ་ཉེར་བཞག་པ། །གཅིག་སྟེ་ ཞེས་སོ། །པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་ལུས་
མ་གཏོགས་པའི་རྩན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། པ་རོལ་སེམས་སྟོང་ནི། །གསུམ་མ་
ཞེས་སོ། །ལྷག་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ནི་རྩན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། ལྷག་མ་བཞི་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་དམིགས་པའི་བྱད་པར་ལ། ཤེས་པ་ནང་པན་ཚུན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ། ཆོས་
བཅུ་དང་ཤེས་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྱུར་བ། ཆོས་གང་རིག་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
ཆོས་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོའི་དམིགས་པ་རྗེས་ཤེས་མ་གཏོགས་པ་དགྲ་ཡོད་དེ། ཆོས་སྒྲོའི་སྒྱུད་ཡུལ་
དགྲ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །རྗེས་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཆོས་ཤེས་མ་གཏོགས་པ་དགྲ་དང་། ལམ་
ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ་དགྲ་ཡོད་དེ། ལམ་རྗེས་སྒྲོ་ཡི་དགྲ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་སོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་
རྫོབ་ཤེས་པ་དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་སྒྲོའི་གཉིས་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྤྱེ་བ་ཤེས་
པའི་དམིགས་པ་ནི། ཤེས་པ་བཅུ་ལ་ཡིན་ཏེ། བཞི་ཡི་བཅུ་ཡིན་ ཞེས་སོ། །འགོག་པ་ཤེས་
པ་གཅིག་གི་དམིགས་པ་ནི་འགོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་གི་
མིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་བཅུ་དང་ཆོས་བཅུ་དག་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྱུར་པའི་ཆོས་བཅུ་
ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཟག་བཅས་ལ་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་གཉིས་ཏེ་དུག །དྲི་མེད་
འདུས་བྱས་ལ་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད། འདུས་མ་བྱས་ལ་དོན་དམ་པའི་དགོ་
བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་ཏེ་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བཅུ་དག་ནི་སྒྱུར་བར་བྱ། །ཁམས་
གསུམ་པ་དང་དྲི་མེད་ཆོས། །འདུས་མ་བྱས་རྣམས་གཉིས་གཉིས་སོ། །ཞེས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་
ཤེས་པའི་དམིགས་པར་ཆོས་བཅུ་པོ་ཡོད། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་འདོད་པའི་མཚུངས་
ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་དང་། ལམ་ལ་དམིགས་པའི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་དང་། འགོག་
པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུས་མ་བྱས་དང་ལྔ་ཡོད། རྗེས་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་ཁམས་གོང་མའི་
མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞི་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས།
འདུས་མ་བྱས་དགོ་བ་སྟེ་བདུན་ཡོད། སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་

དམིགས་པར་ཁམས་གསུམ་ཀའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་ཀུན་འབྱུང་རེ་རེ་མཚུངས་
ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་དྲུག་ཡོད། འགོག་བ་ཤེས་པའི་དམིགས་པར་འདུས་མ་བྱས་དགེ་བ་
ཁོ་ན་ཡོད། ལམ་ཤེས་པའི་དམིགས་པར་ཟག་མེད་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད། བ་
རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་འདོད་གཟུགས་གཉིས་དང་ཟག་མེད་གསུམ་ཀྱི་མཚུངས་
ལྡན་གསུམ་ཡོད། ཟད་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་དམིགས་པར་འདུས་མ་བྱས་ལྷང་མ་བསྐྱེན་མ་
གཏོགས་བ་དགུ་ཡོད་པར་རང་འབྲེལ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར།

གསུམ་བ་ནི། ཤེས་བ་གཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་
པས་ནི་རང་གི་ཆོགས་བ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་བ་ཉིད་དུ་རིག་པར་
འགྱུར་ཞིང་། རང་གི་རོ་བོ་དང་ལྡན་ཅིག་པའི་ཆོར་འདུ་སོགས་ནི་ཉ་ཅང་ཉེ་བས་མི་འཇིན་ཏེ།
རང་ཉིད་རང་ལ་བྱེད་བ་འགལ་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། x གཞན་ནི་བདག་མེད་ཉིད་རིག་
འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་བ་ལྡན་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་གང་ལ་ཤེས་བ་དུ་ལྡན་བ་ཡོད་དེ། འདོད་བ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་བ་གཅིག་སུ་དང་ལྡན། དེ་དང་བྲལ་བའི་
སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་བ་དང་པོ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་དང་ལྡན། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་
དང་པོ་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པའི་འཕགས་བ་ཆགས་ཅན་ནི། བཟོད་བ་ཤེས་བ་
མ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་བ་གཅིག་སུ་ཁོ་ན་དང་ལྡན། འཕགས་བ་ཆགས་བྲལ་བ་ཡིན་ན་
ཀུན་རྫོབ་དང་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་བ་གཉིས་དང་ལྡན་པས་བྱབ་སྟེ། ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་དང་
པོ་ལ། །ཆགས་ཅན་ཤེས་བ་གཅིག་དང་ལྡན། །ཞེས་སོ། །མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་བ་ལ་
འཕགས་བ་ཆགས་བཅས་ཡིན་ན་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་
བ། ཆོས་ཤེས་བ། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཤེས་བ་སྟེ་གསུམ་དང་ལྡན། ཆགས་བྲལ་ཡིན་ན་དེའི་སྟེང་དུ་བ་

རོལ་སེམས་ཤེས་ཏེ་བཞི་དང་ལྔ། ལྷག་བསྐལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་དུས་ཆགས་ཅན་ཡིན་ན་སྤར་གྱི་
གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་རྗེས་ཤེས་ཏེ་བཞི་དང་ལྔ། ཆགས་བྲལ་ལ་སྤར་གྱི་བཞིའི་སྟེང་དུ་རྗེས་ཤེས་
བསྐྱེད་པས་ལྷ་དང་ལྔ། དེ་བཞིན་དུ་སྤར་ཏེ་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་དུས་སུ་ཆགས་བཅས་
ཡིན་ན་ལྷ་དང་། ཆགས་བྲལ་ལ་དུག །འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་ཆགས་བཅས་ལ་དུག་དང་།
ཆགས་བྲལ་ལ་བདུན། ལམ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་ཆགས་བཅས་ལ་བདུན་དང་། ཆགས་བྲལ་ལ་
བརྒྱད་དེ་རེ་རེ་འཕེལ་བ་དང་ལྔ་ན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཡན་ཆད་
ནི། །བཞི་ལ་རེ་རེ་འཕེལ་དང་ལྔ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཐོབ་ཚུལ་ལ། ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་གང་དུ་ཤེས་པ་དུ་འཐོབ་དང་། ས་གང་དུ་
ཤེས་པ་དུ་འཐོབ། ཐོབ་པའི་དབྱེ་བ་གསུམ། དང་པོ་ལ། མཐོང་ལམ་དུ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་དུ་དང་།
བཤད་པའི་ལྷག་མ་དུ་ཐོབ་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་ཤེས་
པ་བདུན་རིམ་སྟེ་སྤར་སྟེས་པ་ནམས་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་ཅིང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་
མི་འཐོབ་སྟེ། དེ་ལན་གཉིས་མི་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་
པ་དང་། །ཤེས་པ་རིམ་སྟེ་སྤར་སྟེས་པ་ནམས། །མ་འོངས་པ་ཐོབ་ ཅིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་
ལམ་དེ་ཉིད་ལ་ལྷག་བསྐལ་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་གསུམ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་
པ་རེ་རེ་འཐོབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེ་བདེན་པ་རེ་རེ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་སྐབས་
སུ་ཐོབ་ལ་ཆོས་ཤེས་སྐབས་སུ་མི་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་སྐབས་སུ་གོང་མའི་བདེན་པ་དེ་
མ་རྟོགས་པས་བདེན་པ་དེ་རྫོགས་པར་མ་རྟོགས། རྗེས་ཤེས་སྐབས་སུ་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལ། །རྗེས་གསུམ་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་། །ཞེས་སོ། །དེ་གསུམ་གྱི་མཐུག་ཏུ་འབྱུང་
བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེ་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདེན་པ་
དེ་བཤད་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ལམ་ལ་མཐའ་མེད་
པས་དེའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་མངོན་རྟོགས་མཐའ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །ཀུན་

རྫོག་ཤེས་པ་དེ་ལམ་འོངས་པ་མི་སྤྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདེ་མདོན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ནི་མི་སྤྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རྫོག་ཤེས་ཀྱི་ཀུན་རྫོག་ཤེས་པ་དེ་ས་གང་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ས་དང་འོག་ས་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་དང་འོག་ས་ཞེས་སོ། །ཀུན་རྫོག་ཤེས་པ་དེ་གསུམ་གྱི་བླ་བ་ཉིར་
 བཞག་གི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། འགོག་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོག་ཤེས་པ་ཆོས་བླ་བ་
 ཉིར་བཞག་ཡིན་ལ། འགོག་པ་གཅིག་ལ་སྒྲིལ་བས་ལྷག་མ་གཞན་གཉིས་ལ་བླ་བ་ཉིར་བཞག་
 བཞི་ག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་མཐའ། །ཞེས་སོ། །ཀུན་རྫོག་ཤེས་པ་དེ་གསུམ་རང་རང་གི་
 བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། མཐོང་ལམ་རྫོག་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་འབད་ཚུལ་
 ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བདེན་རྣམ་ཅན་འབད་ལས་བྱུང་། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྒྲིལ་ལམ་ལ་དུ་ཐོབ་ནི། ཆགས་བཅས་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་ཤེས་པ་དྲུག་ཐོབ།
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་དེའི་སྟེང་དུ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཏེ་བདུན་འཐོབ་སྟེ། ཆགས་བཅས་
 བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དྲུག་། འདོད་ལ་ཆགས་དང་བྲལ་བས་བདུན། །ཞེས་སོ། །སྐྱད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་
 གོང་མའི་སྒྲིལ་བའི་ལམ་ལ་ནི་རི་སྤྱིད་ཆགས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་སྒྱུར་བ་དང་། བར་ཆད་
 མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། བྱུང་བར་ཅན་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པ་བདུན་འཐོབ་
 སྟེ་ཆོས་ཤེས་རྫོག་ཤེས་ཀུན་རྫོག་ཤེས་པ། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་བཞི་དང་བདུན་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཡི་གོང་མ་ཆགས་བཅས་ཀྱི། །སྒྲིལ་བའི་ལམ་ལ་བདུན་འཐོབ་སོ། །ཞེས་སོ། །བསམ་གཏན་
 བཞི་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་སྟེ་ས་བདུན་གྱི་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བའི་སྒྲོབ་པ་ས་
 བདུན་པོ་དེ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ། མདོན་ཤེས་ལྷ་
 ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ། དག་བཅོམ་པ་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
 བར་ཆད་མེད་ལམ། བསམ་གཏན་སྟེལ་མར་བསྒྲིལ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ། གོང་མ་སྤྱིད་ཅེ་
 ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་པོ་བརྒྱད་ལ་གནས་པ་ལའང་ཤེས་པ་བདུན་

འཛོལ་སྟེ། ས་བདུན་ལས་རྒྱལ་མངོན་ཤེས་དང་། མི་གཡོ་ཐོབ་དང་སྟེལ་སྟོམ་པའི། བར་ཆད་
མེད་པའི་ལམ་དག་དང་། གོང་མའི་གྲོལ་པའི་ལམ་བརྒྱད་ལའང་། །ཞེས་སོ། །སྟོབ་པ་ཆགས་
བཅས་དབང་པོ་སྦྱང་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་དུག་དང་། ཆགས་བྲལ་བས་དབང་པོ་སྦྱང་བའི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བདུན་འཛོལ་སྟེ། ཆགས་བཅས་པས་ཆོས་ཤེས་རྗེས་ཤེས་བདེན་བཞི་ཤེས་
པ་དུག་དང་། ཆགས་བྲལ་བས་སེམས་ཤེས་དང་བདུན་ཐོབ་པའི་བྱིར། སྟོབ་པ་སྦྱང་བའི་གྲོལ་
བ་ལ། །ཤེས་པ་དུག་དང་བདུན་འཛོལ་བའང་། །ཞེས་སོ། །འམ་གྱི་སྒྲས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་
དང་བདུན་ཐོབ་པའི་ལུགས་སྟོན་རྟོ། །སྟོབ་པ་དབང་པོ་སྦྱང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་
པའི་འཕགས་པས་ནི་ཆགས་བཅས་ཆགས་བྲལ་གཉིས་དང་སྟོན་ཅེའི་སྟོན་མོངས་ལས་རྣམ་
པར་རྒྱལ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་གསུམ་ཀས་ཤེས་པ་དུག་ཐོབ་སྟེ། ཆོས་
ཤེས་རྗེས་ཤེས་བདེན་བཞི་ཤེས་པ་སྟེ་དུག་ཐོབ་པའི་བྱིར། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་དུག་།དེ་
བཞིན་སྟོན་ཅེ་རྣམ་རྒྱལ་ལའང་། །ཞེས་སོ། །ཟད་པ་ཤེས་པ་ལ་ཤེས་པ་དགུ་འཛོལ་སྟེ། མི་སྦྱེ་
བ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་འཛོལ་པའི་བྱིར། ཟད་པ་ཤེས་པ་ལ་དགུ་འོ། །ཞེས་སོ། །དབང་རྣམ་མི་
གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་ཤེས་པ་བརྩ་ཀ་འཛོལ། རྟོགས་པའི་སྒྲལ་བ་ཅན་མི་གཡོ་བར་དབང་
པོ་འཕོ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལས་དགུ་ཡོད་པའི་མཐའ་མ་དགུ་པ་ལའང་ཤེས་པ་བརྩ་འཛོལ་སྟེ། མི་སྦྱེ་
བ་ཤེས་པ་འཛོལ་པའི་བྱིར། མི་གཡོ་བས་ནི་བརྩ་འཛོལ་བ་(པོ)། །དེར་འཕོ་གྲོལ་བའི་མཐའ་མ་
ལའང་། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྒར་བཤད་པའི་ལྷག་མ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་དང་། མངོན་ཤེས་དང་། སྟེལ་སྟོམ་དང་། མི་གཡོ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་གསུམ་
གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་པོ་བརྒྱད་དང་། བྱིར་མི་འོང་སྦྱར་བ་དང་བྱེད་པར་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པ་
རྣམས་གྱི་ནི་ཤེས་པ་བརྒྱད་བརྒྱད་འཛོལ་སྟེ། ཟད་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་
འཛོལ་པའི་བྱིར། བཤད་པའི་ལྷག་མ་ལ་བརྒྱད་ཐོབ། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ས་གང་དུ་ཤེས་པ་དུ་འཛོལ་ནི། ས་འོག་མ་གང་ལས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་
 བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སྒྱུར་ལམ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། འདས་པའི་ལམ་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 བས་ས་གོང་མས་བསྐྱས་པའི་ལམ་གང་ཐོབ་པ་དེར་ཡང་རང་ས་དང་འོག་མས་བསྐྱས་པའི་
 ཟག་མེད་ལམ་འཛོལ་ལ། འང་སྐྱས་ནམ་གྱི་ལ་ལམ་དགུ་པའི་ཆེ་ཟག་མེད་གཞན་འཛོལ་ཚུ་ལ་
 ཡང་བསྐྱར་པའི་ཕྱིར། གང་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱ་ཕྱིར་གང་། །འཛོལ་པ་དེར་ཡང་འོག་མའང་
 ཐོབ། །ཅེས་སོ། །ཟད་པ་ཤེས་པ་ལ་རྒྱལ་སྤིང་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་ལྟར་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
 གྱི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་འཛོལ་སྟེ། དེ་ལ་ཟག་མེད་དུ་མ་ཟད་ཟག་བཅས་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིད་མི་སྦྱག་པ་
 བསྐྱོམ་པ་དང་། དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་དང་། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སོགས་དང་། བསམ་གཏན་ས་
 དུག་གཟུགས་མེད་པ་སྟེ་ས་བཅུ་གཅིག་པོ་ཀུན་གྱིས་བསྐྱས་པ་འཛོལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫོ་རྩེ་ལྟ་
 བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཐོབ་པ་བཅོམ་ནས་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་སྤིང་རིན་པོ་ཆེ་འཛོལ་
 པ་ཡིན་པས། དགོ་བ་རྣམས་སྐྱེས་འབྱུལ་བའི་ཚུ་ལ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཟད་པ་ཤེས་ལ་ཟག་
 བཅས་ཀྱང་། །ཞེས་སོ། །རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་པ་ལས་གསར་
 དུ་རྟེན་པ་དེ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། སྟོན་རྟེན་ཟེན་པ་ནི་མི་འཛོལ་པའི་ཕྱིར། ས་ཀུན་སྟོན་རྟེན་མི་འཛོལ་
 བོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ཐོབ་པའི་དབྱེ་བ་ནི། ཐོབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྟེན་པའི་ཐོབ་པ། བསྐྱེན་པའི་ཐོབ་པ།
 གཉེན་པོའི་ཐོབ་པ། ཐག་བསྐྱིང་བའི་ཐོབ་པ་དང་བཞི་ཡོད་དེ། རྟེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པས་ན་རྟེན་པའི་
 ཐོབ་པ་སྟེ། ལམ་གསར་དུ་རྟེན་པའི་ཆེ་ལམ་དེ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ། བསྐྱེན་པའི་ཐོབ་པ་ནི་
 ཆོས་ཐོབ་ཟེན་དེ་ཡང་ཡང་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་འཕགས་པའི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
 ལྟ་བུ། གཉེན་པོའི་ཐོབ་པ་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་མ་དུ་ལ་བའི་གཉེན་པོར་ཚུ་ལ་བྲིམས་བསྐྱང་
 བ་ལྟ་བུའོ། །ཐག་བསྐྱིང་པའི་ཐོབ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ཉོན་མོངས་ཆགས་བྲལ་གྱིས་ཐོབ་པ་
 ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོ་བ་ཟག་བཅས་ལ་ཐོབ་པ་བཞི་ཀ་ཡོད་དེ། དགོ་བ་འདུས་བྲས་ཡིན་

པས་རྟེན་བསྟེན་གྱི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། ཟག་བཅས་ཡིན་པས་གཉིན་པོ་དང་ཟག་བསྐྱེད་པའི་
 ཐོབ་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད། ཟག་མེད་ལ་རྟེན་བསྟེན་གྱི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་
 ལྷང་མ་བསྟན་རྣམས་ལ་གཉིན་པོ་དང་ཟག་བསྐྱེད་པའི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་དང་
 བསྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། །དག་བ་འདུས་བྱས་འཕྲོ་བ་པོ། །གཉིན་པོ་དང་ནི་ཟག་བསྐྱེད་པའི། །ཐོབ་
 པ་ཟག་དང་བཅས་པའི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ། ཟུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཟུན་མོང་གི་
 ཡོན་ཏན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྟུ་བ་གསུམ། དང་
 པོ་ནི། བྱེ་སྤྲོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་གྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ལྷོ་བས་བཙུ་དང་
 མི་འཇིགས་པ་བཞི། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ། ལྷགས་ཇེ་ཆེན་པོ་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སངས་རྒྱས་ཆོས་ནི་མ་འདྲེས་པ། །ལྷོ་བས་ལ་སོགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་
 དོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། ལྷོ་བས་བཤད་པ། མི་འཇིགས་པ་དང་། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དང་། ལྷགས་
 ཇེ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། མཁྱེན་པའི་ལྷོ་བས་དང་། ལྷའི་ལྷོ་བས་གཉིས། དང་པོ་
 ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ས་གང་ན་ཡོད་དང་། ལྷ་བཤད་གསུམ། དང་པོ་ནི། གནས་དང་གནས་
 མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་ལྷོ་བས་ནི་ཤེས་པ་བཙུས་བསྟུས་ཏེ། གནས་དང་གནས་མིན་ཤེས་པ་
 བཙུ། །ཞེས་སོ། །ལས་དང་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མཁྱེན་པའི་ལྷོ་བས་ནི་འགོག་པ་དང་ལམ་ཤེས་
 མ་གཏོགས་པ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་ཏེ། ལས་འབྲས་ལ་བརྒྱད་ ཅེས་སོ། །བསམ་གཏན་
 གཞུགས་མེད། རྣམ་ཐར་བརྒྱད། ཉིང་འཇིན་གསུམ། ལྷོ་མས་འཇུག་གཉིས། མཐར་གནས་དགུ་
 མཁྱེན་པའི་ལྷོ་བས་ནི་འགོག་པ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ་ཤེས་པ་དགུས་བསྟུས། དེ་བཞིན་དུ་
 དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་ལྷོ་བས་དང་མོས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་མཁྱེན་པའི་

སྟོབས། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་གསུམ་ནི་ཤེས་པ་དགུས་བསྐྱས་ཏེ། བསམ་གཏན་སོགས། །དབང་པོ་མོས་དང་ཁམས་ལ་ནི། །དགུའོ་ ཞེས་སོ། །ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི་ལམ་རང་གི་ངོ་བོར་བྱས་ན་འགོག་པ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ་དགུ། ལམ་དེ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་བཟུང་ན་ཤེས་པ་བཅུས་བསྐྱས་ཏེ། ལམ་དག་ལ་བཅུ་འམ། །ཞེས་སོ། །སྟོན་གནས་རྗེས་སུ་བྱུང་ན་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཟག་པ་བྱད་པ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི། འགོག་པ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ན་ཆོས་ཤེས་པ་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་འགོག་པ་ཤེས་པ་བྱད་པ་ཤེས་པ་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་དུག་གིས་བསྐྱས། ཟག་པ་བྱད་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་མཁྱེན་པར་འདོད་ན་ཤེས་པ་བཅུས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟད་པ་དུག་གམ་བཅུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོབས་བཅུ་པོ་དེ་ས་གང་ན་ཡོད་པའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྟོན་གནས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་དང་། འཆི་འཕོ་བ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་གཉིས་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞིན་ཡོད་དེ། སྟོན་གནས་འཆི་འཕོ་སྐྱེ་བའི་སྟོབས། །བསམ་གཏན་དག་ན་ ཞེས་སོ། །སྟོབས་ལྷག་མ་བརྒྱད་ནི། འདོད་པ་དང་མི་སྟོགས་མེད་དང་བསམ་གཏན་བྱད་པར་ཅན་དང་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ་ས་ཀུན་ན་ཡོད་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཇམ་བུའི་སྐྱིང་གི་སྐྱེས་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ནི། །ས་རྣམས་ཀུན་ན་མ་ ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་སྐྱབ་པ་འད་པ་ནི། འདི་དག་ལ་སྟོབས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་གི་ཤེས་པ་ནི་ལ་ལར་འདོད་ཀྱང་མི་འཇུག་པས་སྟོབས་སུ་མི་འོས་ཏེ། གནས་བཟན་ཤུ་རིའི་བྱས་མི་ཞིག་གི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་ཅུ་མ་གཟིགས་པ་དང་། བྱ་ཞིག་ཁས་གཙུག་པའི་སྐྱེ་འཆི་མ་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱ་དེ་དག་ལ་ཐོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་སྟོབས་གང་ཕྱིར་ཐོགས་

མི་མངའ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྐྱའི་སྟོབས་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ལ་སྟེད་མེད་ཀྱི་བུའི་སྟོབས་མངའ་སྟེ།
 སྐུ་ལ་སྟེད་མེད་བུ་ཡི་སྟོབས། །ཞེས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་གཞན་དག་ན་རེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་
 སྐྱའི་ཆོགས་རེ་རེ་ན་སྟེད་མེད་བུའི་སྟོབས་མངའ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། གཞན་དག་ཆོགས་ན་ ཞེས་
 སོ། །སྟེད་མེད་ཀྱི་བུའི་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྒྲང་པོ་ཆེ་པ་ལ་པ་དང་། སོགས་སྒྲས་སྟོས་
 ཀྱི་སྒྲང་པོ་ཆེ་དང་། ཆོན་པོ་ཆེ་དང་། རབ་གཞོན་དང་། ཡན་ལག་མཆོག་དང་། སྟོབས་མཆོག་
 དང་། སྟེད་མེད་ཀྱི་བུ་སྟེ་བདུན་པོ་དེ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་བཅུ་འབྲུར་གྱི་སྒྲགས་པའི་
 སྟོབས་མངའ་བའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སྒྲང་ཆོན་སོགས། །བདུན་ཅུས་སྒྲགས་པའི་སྟོབས་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་ནི། མདོ་སྡེ་བ་ལྟར་སྒྲགས་ཀྱི་སྟོབས་མཐའ་ཡས་པ་བཞིན་དུ་
 སྐྱའི་སྟོབས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པས་ཆད་གཞུང་མི་རུས་སོ། །ཞེས་བཞེད་དོ། །སྐྱའི་སྟོབས་དེ་
 འབྲུང་བཞིའི་བྱང་པར་ལས་གྲུབ་པའི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་
 དོ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མི་འཇིགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕུན་ཆོགས་
 སུ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། རང་དོན་སྤངས་པ་ཕུན་ཆོགས་སུ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་
 འཇིགས་པ། གཞན་དོན་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སུ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། གཞན་དོན་ངེས་
 འབྲུང་གི་ལམ་དུ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། མི་
 འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སོ། །མི་འཇིགས་པ་བཞི་ཤེས་པ་དང་ས་གང་གིས་བསྐྱུས་པ་
 ཡོད་དེ། ཇི་ལྟར་སྟོབས་དང་པོ་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པ་ལྟར་མི་འཇིགས་པ་དང་
 པོ་འང་ཤེས་པ་བཅུ་དང་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས། སྟོབས་བཅུ་པ་ཟག་ཟད་མཁྱེན་པ་ལྟར་མི་
 འཇིགས་པ་གཉིས་པ་ནི་ཤེས་པ་དུག་གམ་བཅུ་དང་ས་བཅུ་གཅིག་གིས་བསྐྱུས། སྟོབས་གཉིས་
 པ་ལས་འབྲས་མཁྱེན་པ་ལྟར་མི་འཇིགས་པ་གསུམ་པ་ནི་ཤེས་པ་བརྒྱད་དང་ས་ཐམས་ཅད་

གྱིས་བསྐྱུས། ལྷོ་བས་བདུན་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་མཁྱེན་པ་ལྟར་མི་འཛིགས་པ་བཞི་པ་ནི་ཤེས་པ་
བརྩམས་དགུ་དང་ས་ཐམས་ཅད་གྱིས་བསྐྱུས་ཏེ། རི་ལྟར་ལྷོ་བས་ནི་དང་པོ་དང་། །བརྩམ་པ་གཉིས་
པ་བདུན་པ་བཞིན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དུན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆོས་གྲས་པར་ཉན་པ་ལ་མི་ཆགས་
པའི་དུན་པ་ཉེར་བཞག་ །ཆོས་མི་གྲས་པར་ཉན་པ་ལ་མི་ཁྲོ་བའི་དུན་པ་ཉེར་བཞག་ །གྲས་མ་
གྲས་གཉིས་ཀས་ཉན་པ་ལ་ཆགས་སྒྲུང་མེད་པར་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པའི་དུན་པ་དང་ཤེས་
བཞིན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དུན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དུན་
དང་ཤེས་བཞིན་བདག་ཉིད་གསུམ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཀུན་རྫོབ་སྒོ། །ཞེས་སོ། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་བྱད་པར་ལྷ་དང་ལྷན་ཏེ།
རྒྱུའི་བྱད་པར་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་བྱལ་བ་
དང་། རྣམ་པའི་བྱད་པར་སྐྱལ་བསྐྱལ་གསུམ་ལ་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། སྦྱོང་ལུལ་གྱི་བྱད་
པར་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་དང་། འཇུག་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འདུ་བྱེད་གྱི་སྐྱལ་བསྐྱལ་དང་འབྲལ་བར་འདོད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པ་དང་། རོ་བོའི་བྱད་པར་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་
ཆེས་རྫོ་བ་དང་ཆེས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཆོགས་དང་རྣམ་པ་སྦྱོང་ལུལ་
དང་། །མཉམ་པའི་ཕྱིར་དང་ཆེས་ཆེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱད་པར་
ཅི་ཡོད་ཅི་ན། ཡོད་དེ། ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གང་ཞེན་བརྒྱད་
ལས། རོ་བོའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་ཞེ་སྒྲུང་མེད་པ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་
གཉི་ཐུག་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྟོང་རྗེ་ཆེན་
པོས་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཁམས་གསུམ་ཀའི་སེམས་ཅན་

ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་
གཅིག་ཕུ་དང་འབྲེལ་འདོད་ཡིན་ལ། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་ཀ་དང་འབྲེལ་འདོད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀ་ལ་
བརྟེན། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གྱི་བྱད་པར་
ཡོད་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཉན་རང་གི་རྒྱད་ནའང་ཡོད། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་
རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཛོལ་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲེལ་བས་འཛོལ། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་སྤྱིད་ཅེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲེལ་བས་འཛོལ་
པའི་ཕྱིར། རྣམ་པའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། x སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ས་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ཅམ་སྦྱོབ་
པར་བྱེད། སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་
ལས་གྱི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་འདོད་པ་ཁམས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་འཇུག། སྤྱགས་
རྩེ་ཆེན་པོ་ཁམས་གསུམ་ཀའི་སེམས་ཅན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཐ་དད་བྱ་བ་
རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་མམ་ཞེ་
ན། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་གསུམ་གྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་རྒྱ་ཆོག་གས་གཉིས་བསགས་པར་མཉམ་པ་དང་། འབྲེལ་བུ་ཆོས་སྦྱོབ་པར་མཉམ་པ་དང་།
འཕྲིན་ལས་འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱོད་པས་མཉམ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར། སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཆོག་གས་དང་ནི། །ཆོས་སྦྱོབ་འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱོད་པས། །མཉམ་པ་ཉིད་དེ་ ཞེས་སོ། །སྦྱ་ཆེ་
རིང་ཐུང་དང་རིགས་བཟང་རན་དང་གདུང་གི་བྱད་པར་དང་སྦྱ་པོང་ཆོད་ཆེ་རྒྱུ་མི་མཉམ་སྟེ་
དེ་དག་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སྦྱ་ཆེ་དང་། །རིགས་དང་སྦྱ་པོང་
ཆོད་གྱིས་མིན། །ཞེས་སོ། །སངས་རྒྱས་ལ་གྲུས་པ་བསྦྱེད་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། མཉམ་པ་ཉིད་

གསུམ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དང་པན་འདོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཞི་འཁྱོ་
ནས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོགས་གཉིས་
པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གོམས་པ་དང་། བསྐྱལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་སོགས་
ཡུན་རིང་པོ་ནས་གོམས་པ་དང་། བསྐྱལ་ཆེན་དེ་སྟེད་དུ་བར་ཆད་མེད་བར་གོམས་པ་དང་། དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ལ་གྲས་པར་བྱས་ཏེ་གོམས་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པ་བཞི་ཡོད་དེ། འབད་པ་མེད་བར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པ་དང་། ཉོན་མོངས་དང་སྟོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་
དང་། སྒྲུལ་བསྒྱུར་ལ་དབང་བའི་མཐུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། མཚན་དཔེས་མཛེས་པའི་སྒྱུ་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། པན་འདོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཞི་ཡོད་
དེ། དན་སོང་གསུམ་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པ་དང་། འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བར་མཛད་པའམ།
ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་དང་། བདེ་འགྲོ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་དང་བཞི་ཡོད་
པའི་བྱིར། ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ཡེ་ཤེས་ཕུན་ཆོགས་ལ་བཞི། སྤངས་པ་ཕུན་ཆོགས་ལ་
བཞི། མཐུ་ཕུན་ཆོགས་ལ་བཞི། གཟུགས་ཀྱི་སྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པར་རང་
འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཕུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དང་ཕུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པའི་རིས་འདྲ་བ་ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་སྟོན་ནས་ཤེས་པ་དང་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་
པ་དང་མདོན་ཤེས་ལྟ་དང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་དང་ཆད་མེད་བཞི་ནམ་ཐར་བརྒྱུད་ཟེལ་གཞོན་
སྒྲེ་མཆེད་དང་བྱད་པར་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་སོགས་སངས་རྒྱས་དང་འཕགས་པ་སྒྲོབ་པའི་ཕུན་མོང་བ་
དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། ཆོས་གཞན་སྒྲོབ་དང་ཕུན་མོང་ཡིན། །ཉོན་མོངས་མེད་དང་
སྟོན་ནས་ཤེས། །སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་མདོན་སོགས། །ཞེས་སོ། །སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་དང་ཕུན་མོང་

བའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་དེ། མངོན་ཤེས་ལྷ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཟིལ་གཏོན་དང་ཟད་པར་གྱི་སྒྲེ་
མཆེད་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་སོ་སོའི་སྒྲེ་བོ་དང་། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྒྲོབ་པ་དང་ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་དང་ཐུན་མོང་གི་
ཡོན་ཏན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྒྲོན་ནས་
ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། ཐོབ་ཚུལ་དང་། ཞར་བྱུང་བསམ་གཏན་གྱི་
རབ་མཐའ་ངོས་བཟུང་བ་དང་ལྷ། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། བྱུང་
པར་ལྷ་དང་ལྷན་ཏེ། རོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་མེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས། །ཞེས་
སོ། །སའི་བྱུང་པར་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་མཐའ་ན་
ཞེས་སོ། །གང་ཟག་གི་བྱུང་པར་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
དེ། མི་གཡོའི་ཆོས། །ཞེས་སོ། །རྟེན་གྱི་བྱུང་པར་སྤིང་གསུམ་གྱི་མིའི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་སྒྲེ་སྟེ།
མིས་སྒྲེད་ ཅེས་སོ། །དམིགས་པའི་བྱུང་པར་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་སྒྲེས་པ་
མ་འོངས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་སོགས་གཞི་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་གཞན་རྒྱུད་
གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་རྣམས་མི་སྒྲེ་བར་གྱུར་ཅིག་སྒྲུམ་པའི་སྒྲོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་
འདོད་གཏོགས་པ། །མ་སྒྲེས་གཞིར་བཅས་སྒྲོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོན་ནས་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ལྷ་དང་ལྷན་ཏེ། དམིགས་པ་མ་
གཏོགས་པ་གཞན་རྣམས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མཚུངས་ཤིང་།
དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ཏེ་རྣམ་པ་སྒྲོན་ནས་སྒྲོན་པ་བཏང་སྟེ་འདི་ཤེས་པར་
བྱའོ་སྒྲུམ་དུ་འཇུག་པའི་བྱིར། སྒྲོན་ནས་ཤེས་པའང་དེ་བཞིན་ཏེ། །དེ་ཡི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་
དོ། །ཞེས་སོ། །བྱེ་སྒྲན་རེ། འདི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡིན་པས་གཟུགས་མེད་མི་ཤེས་ཞེས་
ཟེར་རོ། །

གསུམ་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནི། ལྷ་མ་དེ་བཞིན་དུ་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་

གྱི་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་། མིའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་པར་འདྲ་ཡང་། དམིགས་པ་དང་
 ས་དང་རང་གི་ངོ་བོ་གསུམ་མི་འདྲའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། ཚེས། རྟོན། དེས་པའི་
 ཚིག། སྤྱོད་ས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་ཚེས་རྟོན་དེས་ཚིག་
 དང་། སྤྱོད་ས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག། ཅེས་སོ། །ཚེས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཡོད་དེ།
 ཚེས་ནི་མིང་དང་ཚིག་དང་ཡི་གེའི་ཚོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་
 རིག་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའོ། །རྟོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཡོད་དེ།
 ཚེས་རྟམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྟོན་དམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དེ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་རྟོན་དམ་ཤེས་པའོ། །དེས་ཚིག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཡོད་དེ། སོ་
 མོ་མ་ནིང་གི་རྟགས་དང་ཀུན་བཤད་ཀྱི་དུས་དང་གིཏྱ་གྱི་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དག་གི་སྦྱར་
 བ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཐོགས་པ་མེད་པར་རིག་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་
 མིང་དང་། རྟོན་དང་དག་ལ་ཐོགས་མེད་ཤེས། །ཞེས་སོ། །སྤྱོད་ས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་
 རིག་པ་ཡོད་དེ། རྟོན་སྤྱང་འདས་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་པ་འཕམ་འཐད་པ་ཐགས་ཐོགས་
 མེད་པར་མཛོན་པར་བརྗོད་པ་ཉིད་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་བ་རིག་པ་ཐགས་ཐོགས་
 མེད། །མཛོན་བརྗོད་ལམ་ལ་དབང་ཉིད་ལ། །ཞེས་སོ། །འདིའི་མཛོན་པར་བརྗོད་པ་ནི་སྤྱོད་ས་
 པ་ལ་བྱའོ། །དེའི་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། དག་དང་ལམ་གཉིས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡི་དམིགས་
 པ་དག་དང་ལམ། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞི་ཤེས་པ་བརྩུ་དང་ས་གང་གིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་ས་
 པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནི་འགོག་པ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ་ཤེས་པ་དགུས་བསྐྱུས་ཤིང་
 ས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་དགུའོ་ས་ཐམས་ཅད། །ཅེས་སོ། །རྟོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་
 རིག་པ་ནི། རྟོན་ཚེས་ཐམས་ཅད་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་པ་བརྩུ་དང་། རྟོན་གྱི་གཙོ་
 བོ་སྤྱང་འདས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་འགོག་པ་ཤེས་པ་ཚེས་ཤེས་པ། རྟོན་སྤྱོད་ཤེས་
 པ་ཟད་པ་ཤེས་པ་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་དུག་གིས་བསྐྱུས་ཤིང་ས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་དེ། ཡང་དག་

དོན་རིག་བཅུ་ལྔ་ལྟ་། དེ་ནི་ཀུན་ན་ ཞེས་སོ། །གཞན་ཆོས་དང་ངེས་པའི་ཆེག་སོ་སོ་ཡང་
དག་པར་རིག་པ་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཀུན་རྫོབ། །ཅེས་སོ། །ཆོས་སོ་
སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནི། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་བཞིན་ཡོད་དེ། ཆོས་རིག་འདོད་དང་
བསམ་གཏན་ན། །ཞེས་སོ། །ངེས་པའི་ཆེག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནི། འདོད་པ་དང་
བསམ་གཏན་དང་སོ་གཉིས་ན་ཡོད་དེ། དག་ནི་འདོད་དང་དང་སོ་ན། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་འཕྲོ་བ་ཚུལ་ནི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དེ་དག་འཕྲོ་བ་པའི་ཆེ་གང་རུང་
ཞིག་ཐོབ་ན་བཞི་ཀ་ཐོབ་དགོས་ཤིང་། གང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་བར་དེ་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
མ་ཆང་བར་ན་དེ་ཐོབ་མེད། །ཅེས་སོ། །ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་དང་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་
པ་བཞི་དང་རྩ་ལྔ་སོ་དེ་ས་གང་གིས་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་
འཕྲོ་བ་པའི་ཕྱིར། རྩ་ལྔ་སོ་དེ་དག་རབ་མཐའ་བས། །ཞེས་སོ། །

ལྔ་པ་ཞར་རུང་རབ་མཐའ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་
མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། སྟོན་ནས་ཤེས་པ་དང་། ངེས་ཆེག་མ་གཏོགས་པའི་སོ་སོ་ཡང་
དག་པར་རིག་པ་གསུམ་དང་། རབ་མཐའ་དེ་ཉིད་དང་རྩ་ལྔ་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རྣམ་
རྩ་ཅེས་སོ། །རབ་མཐའ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡ་མཐའ་བསམ་གཏན་བཞིའི་
དངོས་གཞི་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་གཅིག་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་མཐའ། །ཞེས་སོ། །དེ་
ལ་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བྱས་པ་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་ས་ཀུན་གྱིས་
མཐུན་བྱས། །ཞེས་སོ། །དེར་མ་ཟད་འཕེལ་བ་གསུམ་གྱི་མཆོག་གམ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་
ཞིག་དགོས་ཏེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་ས་དགུ་ལ་ཡར་འདོད་སེམས་ནས་བསམ་གཏན་དང་སོའི་
སེམས་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནས། མིད་ཅེའི་བར་ལ་ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་། དེ་
ནས་ཡང་ཡས་རིམ་ནས་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་བར་དུ་ལུགས་བརྒྱུ་ཏུ་འཇུག་། དེ་ནས་ཡང་
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་དུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ས་ཀུན་གྱིས་མཐུན་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡིན།

དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་པ་རྒྱུ་དུ་ལས་འབྲིང་དང་། འབྲིང་ལས་ཆེན་པོར་སྐྱོམ་ས་པར་འབྲུག་པ་འཕེལ་
བ་གསུམ་གྱི་མཐར་བསམ་གཏན་བཞི་ཞུགས་པའི་བཞི་པ་དེ་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ཡིན། རབ་
མཐའི་མཐའ་ནི་འཕེལ་བ་དང་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི། བསམ་གཏན་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་མཐའ་ལ་
མི་བྱེད་པའི་བྱིར། × རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ནི་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་བའི་
འབད་ཚེ་ལ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེ་བྱིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྦྱར་བ་ལ་མ་སྦྱོས་པར་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་སྦྱོར་
པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་སྦྱར་ལས་སྦྱེ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སོ་སྦྱེ་དང་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ། རོ་
བོ། བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མངོན་ཤེས་དུག་ཡོད་དེ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཡུལ་ཤེས་
པ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་ཤེས་དང་། ལྷའི་རྣ་བའི་དང་། སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་པའི་དང་།
སྒྲོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱ་བའི་དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྦྱེ་བ་ཤེས་པའི་དང་། ཟག་པ་བད་པའི་
མངོན་ཤེས་དང་དུག་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོའི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྦྱུལ་པ་གཅིག་དུ་མར་དང་། དུ་
མ་གཅིག་ཏུ་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་སོགས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཤེས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་
རབ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པའི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། ལྷའི་རྣ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱ་
སྦྱ་རགས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་པའི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཆགས་སོགས་
དང་བཅས་མ་བཅས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་
པའི་བྱིར། བཞི་པའི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྒྲོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷ་པའི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། ལྷའི་མིག་ལ་
བརྟེན་ནས་འཆི་འཕོ་སྦྱེ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ་དེ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དུག་པའི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ཟག་པ་སྤྲིད་པའི་ཟག་པ་མ་རིག་པའི་ཟག་པ་

གསུམ་ཟད་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་
འཆད་པར། རྩ་འབྲུལ་ན་བ་ཡིད་དང་ནི། །སྟོན་ཆེ་འཆི་འཕོ་སྟེ་བ་དང་། །ཟད་ཤེས་མངོན་དུ་བྱ་
བ་ཡི། །མངོན་ཤེས་རྣམ་དུག་ ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ངོ་བོ་ནི། དེ་དག་དགེ་སྦྱོར་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡན་
ཆད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་དང་དུག་པ་མ་གཏོགས་པའི་
ལྷག་མ་བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་ཆོས་ཤེས་
རྗེས་ཤེས་ལས་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་ལྗེའི་ངོ་བོར་སྟེ། ཟག་པ་
ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དུག་གམ་བཅུའི་
ངོ་བོར་སྟེ་བའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་གྲོལ་སྟོ། །བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་སྟེ། །སེམས་ལས་ཤེས་པ་
ལྷ་ཡིན་ནོ། །ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་སྟོབས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་བྱུང་པར་གྱི་ཆོས་ལ། །བྱུང་ཆོས་སྦྱར་བསྟན་པ་དང་། མངོན་ཤེས་ལྷ་སོ་
སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སའི་བྱུང་པར། དུན་པ་ཉིར་བཞག་གི་བྱུང་པར། ངོ་བོའི་བྱུང་
པར། རིག་པའི་བྱུང་པར། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་གྱི་བྱུང་པར་དང་ལྷ། དང་པོ་ནི། མངོན་ཤེས་ལྷ་ནི་
བསམ་གཏན་བཞིའི་དངོས་གཞི་དག་ན་ཡོད་ཅིང་གཟུགས་མེད་ན་མེད་དེ། དེ་ན་མངོན་ཤེས་
དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལྷ་པ་གསུམ་མེད་པ་གང་ཞིག །གསུམ་པ་ཡང་མེད། བཞི་པ་ཡང་མེད་
པའི་བྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་
གཞི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞེག་པའི་ས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ངོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྦྱོབ་
པ་ན་བདག་གི་ལུས་ནི་འདི་འདྲ་ཞིག་གོ། །སེམས་ནི་འདི་འདྲ་ཞིག་གོ་ཞེས་ལུས་དང་སེམས་
ཀྱི་མཆོན་མ་འཛིན་ཞིང་པ་རོལ་པོ་ལ་གཏོད་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྦྱོབ་དུས་ཡིན་གྱི། གྲུབ་ཟིན་
ནས་གཟུགས་ལ་མི་སྟོས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཐོག་མར་སྦྱོབ་པའི་ཆེ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
འགགས་མ་ཐག་པའི་མཆོན་མ་བཟུང་ནས་ལུགས་ལས་བསྐྱོད་སྟེ་ཉིང་མཆོན་སྦྱར་བའི་བར་

དུ་བྱ་བར་བྱེད་ཅིང་སྲིད་པ་བར་མའི་གནས་སྐབས་ཀྱང་ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
 བྱབ་ཅིན་ནས་གཟུགས་ལ་མི་སྟོས་ཏེ། མོད་ཀྱིས་དུ་ཡང་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་
 དག་ན། །ཞེས་སོ། །མངོན་ཤེས་ལྷ་པོ་འདི་དག་རང་ས་དང་འོག་སའི་སྒྲིད་ལུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ།
 དེ་དག་གིས་རང་སའམ་འོག་ས་སྐྱལ་བར་བྱེད་ཀྱི། གོང་སས་བསྐྱས་པ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རང་
 དང་འོག་སའི་ལུལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་སོ། །མངོན་ཤེས་ལྷ་འཕྲོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། མོབ་བྱ་དེ་སྐྱེ་བ་
 ལྷ་མ་ལ་འདྲིས་པར་མ་བྱས་ན་སྒྲོར་བས་འཕྲོག་ལ། འདྲིས་པ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་
 མོབ་པའི་ཕྱིར། མོབ་བྱ་འདྲིས་པ་ཆགས་བྲལ་བས། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མངོན་ཤེས་དུག་པོ་དེ་དག་བྱ་བ་ཉེར་བཞག་དང་ལྷན་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 གསུམ་པ་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་པ་ནི་ཆོར་བ་དང་སེམས་དང་ཆོས་བྱ་བ་ཉེ་བར་བཞག་
 པ་གསུམ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱ་བ་ཉེར་བཞག་གསུམ། །ཞེས་སོ། །དང་
 པོ་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྷ་འུའི་རྣ་བ་དང་ལྷ་འུའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་གསུམ་ནི་ལུས་བྱ་བ་ཉེ་བར་བཞག་
 པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་རྩ་འབྲུལ་རྣ་བ་མིག་། །ཅེས་སོ། །མངོན་ཤེས་ལྷ་ག་མ་རྣམས་ནི་བྱ་བ་ཉེར་
 བཞག་བཞི་ཀའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ལྷ་ག་མ་ནི་དམིགས་ཀྱིས་མ་སྐྱེ་བའི་
 ཕྱིར་བྱ་བ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་ཆར་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མངོན་ཤེས་དུག་ལ་དགེ་མི་དགེའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། ལྷ་འུའི་མིག་དང་རྣ་
 བའི་མངོན་ཤེས་ནི་དབང་ཤེས་དེའི་འཁོར་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལུང་དུ་མ་བསྐྱན་པ་ཡིན་ལ། ལྷ་ག་མ་
 བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི། །ལུང་
 དུ་མ་བསྐྱན་ལྷ་ག་རྣམས་དགོ། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་མངོན་ཤེས་འདི་དག་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
 ས་པར་མི་འཐད་དེ། དབང་ཤེས་ནི་རྟོག་དཔྱད་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱེ་སྐྱེ་ན་རེ། ཉེན་
 ཀྱི་དབང་པོ་ས་གང་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སམ་ཡང་ན་མངོན་ཤེས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་
 པས་དེ་འདྲིན་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་པའམ་གསུམ་པའམ་བཞི་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་

དེའི་དབང་གིས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སོགས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
 འོ་ན། བསྟན་བཅོས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། མངོན་པར་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་དགེ་བ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ཤེས་རབ་དགེ་
 བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱེ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་མེད་དེ། གཙོ་བོ་རྩ་འབྲུལ་སོགས་དགེ་བ་ཡིན་
 བས་སམ་ཡང་ན་པལ་ཆེ་བ་དགེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། བཞི་བ་ནི། མི་སྟོབ་
 པའི་རིག་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་གནས་ཤེས་པ་དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྟེ་བ་ཤེས་
 པ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་ཤེས་པ་གསུམ་ནི་མི་སྟོབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ནི་རིག་
 པ་ཞེས་སོ། །དེ་དག་ནི་རིག་པ་གསུམ་དུ་འཛོགས་ལ་གཞན་མི་འཛོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
 གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་། སོགས་སྤྱོད་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་། བར་ལ་ཀུན་
 ཏུ་ཆོངས་པ་སྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྟོན་མཐའ་སོགས། །མ་རིག་པ་ནི་སྟོགས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
 སོ། །མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ཐ་མ་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་མི་སྟོབ་པ་ཡིན་ལ།
 གཞན་སྟོན་གནས་རྗེས་དྲན་དང་མིག་གི་མངོན་ཤེས་གཉིས་ནི་དོན་དམ་པའི་མི་སྟོབ་པ་མ་ཡིན་
 གྱུར། མི་སྟོབ་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྟེས་པའི་ཕྱིར་མི་སྟོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྟོབ་
 ཐ་མ་གཉིས་ནི་དེའི། །རྒྱུད་ལ་སྟེས་ཕྱིར་དེ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །སྟོན་གནས་རྗེས་དྲན་དང་འཆི་
 འཕོ་སྟེ་བ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་སྟོབ་པ་ལའང་ཡོད་པར་འདོད་མོད། སྟོབ་པའི་རིག་
 པར་མ་བཤད་དེ། སྟོབ་པ་དེ་མ་རིག་པས་རྒྱུད་བཅེངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་
 ལ་འདོད་དེ་མ་རིག་དང་། །བཅས་རྒྱུད་ཕྱིར་ན་རིག་མ་བཤད། །ཅེས་སོ། །

ལྟ་བུ་ནི། མངོན་ཤེས་དུག་གི་དང་པོ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་དང་། གསུམ་པ་གཞན་
 སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་། དུག་པ་ཟག་ཟད་གྱི་མངོན་ཤེས་གསུམ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་
 དུ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་དང་། ཀུན་བཟོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ་དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འབྲུལ་
 རྣམས་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྤྱོད་བཤད་གྱུར་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཉིད་དུ་གསུལ་བྱའི་ཡིད་འཕྲོག་པར་

བྱེད་པས་སམ་ཞེ་འབྲས་པ་དང་བར་མར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་
 ཚོ་འབྲུལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གསུམ་པ་དྲུག་པ་ནི། །ཚོ་འབྲུལ་རྣམས་ཡིན་ ཞེས་
 སོ། །དེ་དག་གི་ནང་ནས་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཚོ་འབྲུལ་མཚོག་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་དུ་མ་འབྲུལ་
 པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་སྐྱབ་པ་དང་གདུལ་བྱ་ཡིད་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྟན་པ་མཚོག་། མི་འབྲུལ་ཕྱིར་དང་ཕན་པ་དང་། །ཡིད་འོང་འབྲས་ལ་སྦྱོར་བྱེད་
 ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མངོན་ཤེས་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། རྩེ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས། ལྷའི་མིག་དང་
 རྩེ་མེས་ཐོབ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། རྩེ་འབྲུལ་གྱི་ངོ་བོ་འབྲས་
 བྱ་དང་བཅས་པ། སྐྱལ་སེམས་ལུལ་དང་བཅས་པ། སྐྱལ་པ་བྱེད་ཚུལ་ཞར་བྱེད་དང་བཅས་པ།
 རྩེ་འབྲུལ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། བྱེ་སྒྲ་ན་རེ། རྩེ་འབྲུལ་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཡིན་ཏེ། རྩེ་
 འབྲུལ་ཉིང་འཛིན་ ཞེས་སོ། །སྒྲ་དོན་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བར་བྱེད་པས་སམ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་
 རྩེ་འབྲུལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། སྐྱལ་པ་དང་འགྲོ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ལས་ནི། །སྐྱལ་དང་འགྲོ་བ་ ཞེས་སོ། །འགྲོ་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྦྱར་བ་བྱ་ལྟར་
 ལུས་རིམ་གྱིས་ཕྱིན་བྱེད་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་། ཐག་རིང་པོ་ཡང་ཉེ་བར་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 འགྲོ་བ་དང་། གང་དུ་འགྲོ་འདོད་པའི་གནས་དེ་ཡིད་ལ་བསམས་པ་ཅམ་གྱིས་འགྲོ་བ་གསུམ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡིད་མཚུགས་གྱིས་འགྲོ་བ་ཡོད། གཞན་གཉིས་ནི་ཉོན་
 རང་དག་ལའང་ཡོད་དེ། ཉོན་པ་ལ། །ཡིད་མཚུགས་འགྲོ་བ་གཞན་དག་ལ། །ཕྱིན་བྱེད་མོས་
 པ་ལས་བྱུང་ཡང་། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱལ་པ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པར་གཏོགས་པ་དང་གཟུགས་
 སུ་གཏོགས་པའི་སྐྱལ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྐྱལ་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་
 མ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་སྦྱེ་མཆེད་བཞི་ཁོ་ན་སྐྱལ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་སྦྱེ་མཆེད་ནི་མེད་

དེ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་སྟོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤྱ་སྤྱལ་བ་མེད་
 དེ། རིགས་འབྲེལ་སྟོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད་སྤྱལ་བ་མེད་དེ། སྤྱལ་སེམས་མེད་
 པའི་ཕྱིར། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་སྤྱལ་བ་ནི། །ཕྱི་ཡི་སྤྱེ་མཆེད་བཞི་ །ཞེས་སོ། །འདོད་པའི་
 སྤྱལ་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གཉིས། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དང་དབང་པོ་སྤྱལ་བ་མེད་
 བའང་ཤེས་དགོས་སོ། །གཟུགས་སྤྱ་གཏོགས་པའི་སྤྱལ་བའང་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ན་དེ་རོ་མེད་
 བས་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད་དང་རེག་བྱའི་སྤྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྤྱལ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
 གཏོགས་གཉིས་ །ཞེས་སོ། །དེས་ན་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཀྱི་སྤྱལ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། དེའི་སྤྱལ་བ་
 འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བདག་དང་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་དང་། དེའི་སྤྱལ་བ་གཟུགས་
 གཏོགས་བདག་དང་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱི་
 རྟེན་ཅན་ཀྱི་སྤྱལ་བའང་བཞི་ཡོད་དེ། དེའི་སྤྱལ་བ་འདོད་པར་གཏོགས་པ་དང་། གཟུགས་སྤྱ་
 གཏོགས་པ་རེ་རེ་ལ་བདག་དང་གཞན་ལུས་དང་འབྲེལ་བ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་
 ཤེས་ཁོ་ནས་སྤྱལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྤྱལ་སེམས་དག་གིས་
 སྤྱལ་བ་སྤྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱལ་སེམས་དག་གིས། །ཞེས་སོ། །སྤྱལ་སེམས་དེ་དག་
 གྱུང་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྤྱལ་སེམས་ལ་འདོད་པ་
 དང་རང་སེམས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱལ་སེམས་གཉིས། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་འོག་ས་གཉིས་དང་
 རང་སེམས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱལ་སེམས་གསུམ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་འོག་ས་གསུམ་དང་རང་
 སེམས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱལ་སེམས་གཅིག་སྟེ་བཞི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་འོག་ས་བཞི་དང་རང་
 སེམས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱལ་སེམས་གཅིག་སྟེ་ལྔ་ཡོད་པའི་བར་རིམ་བཞིན་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་
 གྱུང་ནི་བཅུ་བཞི་ལོ། །བསམ་གཏན་འབྲས་གཉིས་ནས་ལྗེའི་བར། །རིམ་བཞིན་ །ཞེས་སོ། །འོག་
 སའི་སྟོམས་འདུག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱལ་སེམས་ས་གོང་མ་ལས་སྤྱེས་བ་མེད་དེ། དེ་རང་ས་དང་

འོག་ས་ཁོ་ནར་ངས་བའི་བྱིར། བོང་མ་ལས་སྐྱེས་མིན། །ཞེས་སོ། །སྐྱལ་སེམས་རྟེན་ཚུལ་
ཡོད་དེ། དེ་དག་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བཞིན་དུ་འོག་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ལས་རྟེན་བའི་བྱིར། དེ་རྟེན་བསམ་གཏན་བཞིན་ ཞེས་སོ། །སྐྱལ་བའི་སེམས་ཁོ་ན་ལས་ལྷང་
བར་འགྱུར་བ་མེད་དེ། སྐྱལ་སེམས་དེ་ནི་དང་པོར་སྐྱལ་བར་འཇུག་ཆེ་བསམ་གཏན་དག་པ་
བ་དང་། རྒྱན་གྱི་ཆེ་རང་ཉིད་དང་གཉིས་ལས་འབྱུང་ལ། སྐྱལ་བ་དེ་ལས་ལྷང་བའི་ཆེ་ན་ཡང་
བསམ་གཏན་དག་པ་བ་དང་། སྐྱལ་སེམས་གཉིས་ལས་ལྷང་བའི་བྱིར། x དག་དང་རང་ལས་
དེ་ལས་གཉིས། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་སྐྱལ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་ནི། ས་གཞན་གྱི་སྐྱལ་སེམས་
གྱིས་ས་གཞན་གྱི་སྐྱལ་བ་མི་བྱེད་དེ། རང་གི་ས་བའི་སྐྱལ་སེམས་གྱིས་སྐྱལ་བར་བྱེད་བའི་
བྱིར། རང་གི་ས་བས་སྐྱལ་བར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་གྱི་སྐྱལ་བ་
དག་སྐྱར་འཇུག་པ་ནི་ས་འོག་མ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་གྱི་སྐྱར་འཇུག་སྟེ། གཉིས་པ་
སོགས་ན་དག་ཀུན་ནས་སྦྱོང་བ་ལ། གྲང་སྐྱས་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱལ་བ་སྐྱ་
བ་རང་ཁོ་ནའི་སེམས་གྱིས་བྱེད་བར་བསྟན་བའི་བྱིར། སྐྱར་འཇུག་པ་ནི་འོག་མས་གྲང་། །ཞེས་
སོ། །སྐྱལ་བ་དག་སྐྱ་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་མིན་བའི་སྐྱལ་བ་ནི་སྐྱལ་བ་པོ་དང་བཅས་ཏེ་ཅིག་
ཅར་སྐྱ་དགོས་ལ། སངས་རྒྱས་གྱི་སྐྱལ་བ་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་སྐྱ་བར་བྱེད་བའི་བྱིར། སྟོན་
མིན་སྐྱལ་བ་པོ་དང་བཅས། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཇི་སྐད་དུ། གཅིག་གིས་སྐྱ་བར་བྱེད་པ་
ནི། །སྐྱལ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱ་བར་བྱེད། །གཅིག་མི་སྐྱ་བར་གྱུར་པ་དང་། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐྱར་
མི་འགྱུར། །ཞེས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་སྐྱལ་བ་དག་སྐྱ་བ་མི་འཐད་དེ།
རྒྱད་གཅིག་ལ་སྐྱ་སེམས་དང་སྐྱལ་སེམས་གཉིས་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཞེ་ན། དང་པོར་སྐྱལ་བ་
པོས་སྐྱལ་སེམས་གྱིས་སྐྱལ་བ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་སྟུང་དུ་མོས་ནས་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ཏེ། དེའི་འོག་དུ་སེམས་གཞན་དག་གི་ཀུན་སྦྱོང་རྟོག་དཔྱེད་དང་བཅས་པ་དེ་དག་འདི་

ལྟར་སྤྱོད་བར་གྱུར་ཅིག་སྤྲུལ་དུ་མོས་ནས་དག་སྤྱོད་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་
གཞན་འཇུག་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །སྤྱལ་བ་པོ་གསོན་པར་མ་བཤད་ཤི་བ་ལ་ཡང་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
བ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་རུས་བ་རྗེ་
བཅུན་བྱམས་བ་མ་ཕྱོན་བར་དུ་གནས་པར་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཕྱིར། ཤི་བ་ལ་ཡང་ཕྱིན་
བརྒྱབས་ཡོད། །ཅེས་སོ། །མི་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཕྱིན་བརྒྱབས་མེད་དེ། འཕགས་བ་འོད་
སྤང་གི་ཤ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་པའི་ཕྱིར། མི་བརྟན་ལ་མེད་ ཅེས་སོ། །སྤྱེ་བ་
གཞན་དག་ན་རེ། ཤི་བ་ལ་ཕྱིན་བརྒྱབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོད་སྤང་གི་རུས་བ་མ་ཉམས་པར་
གནས་བ་ནི་གནས་གཙང་མའི་ལྟ་ཉམས་གྱིས་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བེར་
ཏེ། གཞན་དག་མིན། །ཞེས་སོ། །སྤྱལ་བ་རི་ལྟར་སྤྱལ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་སྤྱལ་སེམས་
དུ་མས་སྤྱལ་བ་གཅིག་བྱེད་ལ། ཕྱིས་བྱང་བར་གྱུར་བ་ན་དེ་ལས་བརྒྱལ་སྤྱེ་སྤྱལ་སེམས་གཅིག་
གིས་དུ་མ་སྤྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དུ་མས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། །བྱང་བར་གྱུར་ནས་བརྒྱལ་
བའོ། །ཞེས་སོ། །སྤྱལ་སེམས་ཐམས་ཅད་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བརྒྱལ་བ་ལས་སྤྱེས་
བ་དེ་ནི་མཐའ་གཅིག་དུ་ལྷང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། བརྒྱལ་ལས་སྤྱེས་བ་ལྷང་མ་བསྟན། །ཞེས་
སོ། །གཞན་ལ་ངེས་པ་མེད་དེ། ལྟ་དང་སྤྱོད་དང་ཤ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱེ་བས་ཐོབ་པའི་སྤྱལ་
སེམས་ལ་དག་མི་དག་ལྷང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱེ་བ་ལས་སྤྱེས་ནམ་གསུམ་
མོ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་བ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ནི། རྩ་འབྲུལ་ལ་དབྱེ་ན་ལྟ་ཡོད་དེ། བརྒྱལ་བྱང་དང་། སྤྱེས་
ཐོབ་དང་། གསང་སྤྲགས་ལས་སྤྱེས་བ་དང་། སྤྲན་ལས་སྤྱེས་བ་དང་། ལས་ལས་སྤྱེས་བ་ནམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཉིས་ནི་གོ་སྤྱོད་ལ། གསུམ་བ་ནི། གཞུ་རི་ཞེས་པའི་སྤྲགས་གྱིས་ནམ་
མཁར་འགོ་བ་དང་། རྟོག་གོས་བྱས་པའི་སྤྲགས་གྱིས་བ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་བ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་
བ་ནི། སྤྲན་འགའ་ཞིག་ལག་བ་དང་རྐང་བ་ལ་བསྐྱས་ན་ནམ་མཁར་འགོ་བ་ལྟ་བུའོ། །ལྟ་བ་

ནི། རྒྱལ་པོ་དང་ལས་ཀྱི་དང་། སྤྱི་དཔ་བར་མའི་རྩ་འབྲུལ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་འབྲུལ་གསང་
སྤྲུགས་སྤྲོད་དག་དང་། །ལས་ལས་སྦྱེས་དང་རྣམ་པ་ལྡན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷའི་མིག་དང་རྣ་བའི་མདོན་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་
དང་རྣ་དབང་གཉིས་ལྷའི་མིག་དབང་དང་རྣ་དབང་དངོས་བཀྲགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་
མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་ལ་སྦྱོམས་པར་འཇུག་པས་མིག་དང་རྣ་བའི་ཐན་ཞོར་དུ་
སྤང་བ་དང་སྤྲོ་ལ་གཏོད་པའི་སྦྱར་བས་བསམ་གཏན་གྱི་སའི་འབྱུང་བ་རྣམས་རྒྱར་བྱས་པའི་
གཟུགས་ཅན་དྲངས་པའི་རང་བཞིན་ལྷའི་མིག་དབང་དང་རྣ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཡི་མིག་
དང་རྣ་བ་ཡིན། །བསམ་གཏན་ས་པའི་གཟུགས་དྲངས་པ། །ཞེས་སོ། །བསྐྱོམ་བྱུང་གི་ལྷའི་
མིག་དང་རྣ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ཉག་ཏུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་པའི་རྟེན་བཅས་
དང་མོང་བ་ལྟ་བུའི་དབང་པོ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་ཡུལ་གཟུགས་དང་སྤྲོ་ཐག་རིང་བ་དང་སྤྲོ་བ་
དང་སྤྱི་བ་བ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཟུར་དང་པོ་འཆད་པར། ཉག་ཏུ་བརྟེན་བཅས་མ་ཆང་
མེད། །ཅེས་དང་། གཉིས་པ་འཆད་པར། ཐག་རིང་སྤྲོ་སྤྲོགས་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་སོ། །ལྷའི་
མིག་གིས་ངེ་ཅམ་མཐོང་བའི་ཆད་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷའི་མིག་གིས་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
མེད་པར་སྦྱོང་གཅིག་དང་། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ན་སྦྱོང་གཉིས་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་མེད་པར་སྦྱོང་གཉིས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ན་སྦྱོང་གསུམ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་སྦྱོང་གསུམ་དང་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་
ན་ངེ་ཅམ་བཞེད་པ་ལྟར་གྱི་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་པ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དག་བཙུམ་
བསེ་རུ་སྦྱོན་རྣམས་ཀྱིས། །སྦྱོང་གཉིས་གསུམ་དང་གངས་མེད་མཐོང་། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྩ་འབྲུལ་འབའ་ཞིག་སྦྱེས་ཐོབ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། གཞན་ཡང་
ལྷའི་མིག་རྣ་སྤྲུགས་སྦྱེ་བས་ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྦྱེ་བས་ཐོབ་ ཅེས་སོ། །སྦྱེས་
ཐོབ་ཀྱི་ལྷའི་མིག་དེས་ནི་སྤྱི་དཔ་བར་མ་མི་མཐོང་སྟེ། དེ་ནི་མདོན་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་

གྱི། སྐྱེས་ཐོབ་ལ་མངོན་ཤེས་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་འཆད་པར། དེས་ནི། །སྲིད་པ་བར་མ་མི་
 མཐོང་ངོ། །ཞེས་སོ། །སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་སེམས་ཤེས་ལ་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་
 དེ། སེམས་ཤེས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ ཞེས་སོ། །གང་ཡང་རྟོག་གོ་དང་རིག་སྒྲགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་
 སེམས་ཤེས་གཉིས་ལའང་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་དེ། གང་། །རྟོག་དང་རིག་
 སྒྲགས་ཀྱིས་བྱས་པའང་། །ཞེས་སོ། །བསྒྲོམ་པའི་འབྲས་བུ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་དགོ་བ་ཁོ་
 བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཤེས་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དཔྱལ་བ་པས་ནི་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག་པ་རོལ་གྱི་
 སེམས་ཤེས་པའི་བྱིར། དཔྱལ་བ་པས་ནི་དང་པོ་ཤེས། །ཀ་ཞེས་སོ། །མི་རྣམས་ལ་རྩ་འབྲུལ་ལ་
 སོགས་པ་རི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་མེད་དེ། མི་ལ་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་མེད། །ཅེས་
 སོ། །མི་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཆེ་རབས་བྲན་པ་ཡོད་དེ། དགོ་བའི་ལས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལས་དེ་སྐྱེ་བ་
 ཡོད་པའི་བྱིར། །།འདིའི་གནས་དང་པོར་ལྷགས་ཁྱེས་པལ་ཆེར་སོང་འདུག་ཀྱང་། ལྷག་མ་རྣམས་དང་པོའི་རྩ་
 གདན་ལས་སྐར་ལྷགས་ཁྱེས་མ་སོང་འདུག་ནའང་། གྱུ་ཆོམ་དུ་བཅོས་མ་པོད་པས་སྐར་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྷན་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་སྒྲོ་གྲོས་ཞིབ་མོས་དགོངས་པ་ཞིབ་ཏུ་དབྱུང་འཆལ།

༡༡། །མཛོད་འདུལ་གྱི་ཟིན་བྱིས་དོགས་སྤྲོད་གི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་རྗེ་ འཛིགས་མེད་དབང་པོས་མཛད་པ་བཞུགས་སོ། །

སྤྲུལ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །འདིར་ཆོས་མངོན་པ་
མཛོད་གྱི་དོན་ཐོར་བུ་ཟིན་བྱིས་སུ་བྱི་བ་ལ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དཔེར་ན་ཆོང་བ་
ཀྱན་སྤྲང་ཁམས་གྱི་ནས་ཞེས་པ་ས་ཆ་དམའ་བའི་ཕྱོགས་གྱི་ཚུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱ་གསུམ་པའི་
ནས་ཞེས་པ་རི་མའི་ནས་ལ་བྱེད། མཛོད་བཛོད་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོག་རྒྱུ་དང་པོས་རང་དོན་
སྤངས་པ་ཕྱན་ཆོགས། ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པས་གཞན་དོན་ཕྱན་ཆོགས། གསུམ་པས་འཕྲིན་ལས་
ཕྱན་ཆོགས་བསྟན་ནོ། །སྤངས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་སྤངས་པ་ཕྱན་
ཆོགས་ཐོབ་ན་ཡེ་ཤེས་ཕྱན་ཆོགས་ངེས་པར་ཐོབ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་
མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ནི། ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསང་གནས་སྤོ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་ཇུས་ཞིག་གསལ། དེ་ཐོབ་པ་
ལ་གོགས་བྱེད་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ནི། ཁ་ཅིག་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་
ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་བཞི་གང་མི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིའི་གཞན་
དོན་ཕྱན་ཆོགས་ནི་ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཡིན་ནམ་སྟེ། སྐབས་འདིའི་འཕྲིན་ལས་
ཕྱན་ཆོགས་སམ་དོན་བཞིན་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་སྟོན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་མངོན་
པའི་སྤྲེ་སྟོན་ནམས་འཛིག་དགོས་སོ། །ཉོན་རང་དབྱ་བཅོམ་པས་ཕྱན་པ་གཉིས་ཀ་སྤངས་པ་
ཡིན་ཀྱང་གཏན་ནས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་སྤྲེ་མི་རུང་

བའི་ཆོས་ཅན་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཐུན་པ་སྤངས་པའི་དོན་ཡང་
 དེ་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པ་ལ་བྱའོ། །ཡིག་ཆ་ལས། ཉོན་མོངས་དེ་སྤངས་
 པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་ན། དེ་སྐྱེ་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པས་བྱབ་ཟེར་ན།
 ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཉོན་མོངས་དེ་སྤངས་པའི་
 སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་ན། ཉོན་མོངས་དེ་སྤྲོ་མི་སྐྱེ་བས་བྱབ་བྱས་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་འཕེན་
 པ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་པ་དེ་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་ན། དེ་སྐྱེ་མི་རུང་བའི་
 ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པས་མ་བྱབ་ཟེར་བ་མིན་ལོ། །སྤྱིར་སྐལ་བ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ལ་སྐབས་ཐོབ་
 གྱིས་སྤྲོ་ཆོགས་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིའི་སྐལ་ལྡན་ནི་ཆོགས་ལམ་ཐོབ་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དགོས་
 ཏེ། དེ་ཐར་པ་ཆ་འཕུན་གྱི་དགོ་ཅ་སྤྱིན་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དུ་སྐལ་ལྡན་དངས་
 པ་ནི་ཆོས་བསྟན་པས་ཡིན་གྱི་རྩ་འཁུལ་དང་དམ་པ་སྤྱིན་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་
 བ་ལས་འདྲན་པའི་ཐབས་གཙོ་བོ་ལ་དགོངས་གྱི། གཞན་དུ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་འཁུལ་བསྟན་
 བས་གདུལ་བྱ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པ་མི་སྤིང་བར་འགྱུར་རོ། །

སྐབས་འདིའི་ཐུན་པ་བཅོམ་པའི་དོན་ལ། འདིའི་ཐུན་པ་བཅོམ་པ་ཞེས་དུག་སྐྱུར་
 བ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། འདིས་ཐུན་པ་བཅོམ་པ་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་བྱེད་
 ཆོག་སྐྱུར་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྣམ་
 གྲོལ་ལམ་ལྟ་བུ་ཐུན་པ་བཅོམ་བྱེད་ལ་མི་འགྲོ་བར་ཐུན་པ་བཅོམ་པའི་གཞིར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ་ཐུན་པ་བཅོམ་བྱེད་ལ་འགྲོ་བའི་
 ཕྱིར། སངས་རྒྱས་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཐུ་བཞི་བཤད་པ་ནི་གཞུང་གི་བཤད་ཚུལ་དང་
 བསྟན་པར་སྤང་། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ལ་ཐག་མེད་གྱིས་བྱབ་ཅིང་། དེ་ལ་ཕྱང་པོ་ལྟ་
 ཡོད་ལ། འཕགས་རྒྱུད་གྱིས་བསྟུས་པའི་འདུས་བྱས་གྱིས་བྱབ་པོ། །ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་པར་
 འབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཤེས་རབ་གཙོ་ཆེ་བས་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཡང་འཁོར་དང་

ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས་སོ། །ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། བསྟན་བཅས་ནི་དག་སྒྲ་
 རང་མཆན་པ་ལ་བྱེད་ན། འདོད་པ་ན་ཡོད་ཀྱི་གོང་མ་གཉིས་ལ་མེད་དེ་ཞེས་པ་ནི་མི་འཐད་
 དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་དག་སྒྲ་རང་མཆན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ན་དག་ཀུན་ནས་སྒྲོང་
 བའི་རྟོག་དཔྱད་ཅི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟག་པ་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་
 སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཟག་བཅས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཟག་པ་ནི་གཙོ་བོར་
 འདོད་ཆགས་ལ་བྱ་དགོས་སོ། །ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་རྟོན་མོངས་ཅམ་ནི་ཡོད་དེ། དེ་ལ་
 དམིགས་པའི་ལོག་ལྟ་དང་ཐེ་ཆོམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་མི་བསྐྱེབས་པར་བཤད་པ་ནི་རྣམ་
 མཁའ་མ་བྱུང་བའི་གཞི་མེད་པས། ཁོ་རང་གི་དགག་བྱ་ཐོགས་རིག་གོ་ས་ན་ཡང་རྣམ་མཁའ་
 ཡོད་པས་སོ། །འདུས་བྱས་དུས་སུ་བཞག་ན་ཡང་སྒྲོན་མེད། སྤང་པོ་དང་འཐབ་བཅས་སོགས་
 མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་བཤད་པ་ནི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་དགོངས་སོ། །སོ་སོར་
 བརྟགས་འགོག་གི་དགག་བྱ་ལ་ཟག་བཅས་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་དགག་བྱ་ལ། མ་འོངས་པ་
 མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་བྱུང་བོ། །མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་ནི་མདུན་
 གྱི་སྒྲོན་པོ་ལ་བལྟས་པའི་ཆེ་སྡོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ད་ལྟར་བ་སྐྱེ་ལ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱབ་
 གྱི་སྒྲོན་པོ་ལ་བལྟ་བའི་མ་འོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མིག་ཤེས་ཐོབ་ལ། དེ་འདྲའི་མིག་
 དབང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་མིག་དབང་ཡང་ཡིན། མཆན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྡན་གྱི་སོགས་
 གྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་དོ། །སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་རིམ་ཅན་དུ་ཐོབ་
 པ་དང་ཅིག་ཆར་དུ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ཡིག་ཆ་ན་ཡོད་པས་ཞིབ་པར་ལྟ་དགོས། སེམས་ཅན་དུ་སྒྲོན་
 མི་སྒྲོན་གྱི་སྒྲ་ནི་བརྗོད་བྱེད་གྱི་སྒྲ་ཡིན་མིན་ལ་བྱེད། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་
 ཞེས་པའི་དགག་སྒྲ་ནི་འདྲ་བའི་དགག་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་དེ་
 ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཡེང་དང་སེམས་མེད་པ་ཡིས་ཡང་། །ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲ་གཡེང་བ་དང་
 སེམས་མེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲུར་དགོས་སོ། །འདིའི་ཐད་དུ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ལུགས་

གཉིས་ཀ་ལྟར་ནའང་ཞེས་པ་ནི་ཅུང་ཟད་མ་དག་པ་འདྲ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་བརྟགས་
མིན་གྱི་འགོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཆར་དང་རིམ་ཅན་དུ་སྟོབ་ཚུལ་རྒྱལ་སྤྱོད་མ་ལས་གསུངས་པ་
ཡིན་འདུག་ཅིང་རྟོགས་དཀའ་བར་སྤང་བས་ཞིབ་ཏུ་དབྱད།

དབང་དོན་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ། །ཞེས་པའི་ཁོ་ན་ནི་སྤྱོད་རྣམས་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་
པའི་གཟུགས་སྐབས་འདིའི་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པ་གཙོ་བོ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག་གྲངས་
༡༡ལས། བདག་གཉིས་སུ་ཞེན་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེས་པ་མཆིམས་མཛོད་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་པར་སྤང་ན་ཡང་། འདི་བས་ཆོས་བདག་ཁས་མི་ལེན་པས་མི་འཐད་
དོ། །ཡང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱང་པོར་བརྟགས་པར་འདོད་ན་ཞེས་པ་ལ་འདོད་ནའང་ཟེར་
དགོས་པར་སྤང་། རྒྱལ་པོ་འདས་མ་ཐག་པ་ཡི། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྣམ་ཤེས་རྒྱལ་པོ་རང་རང་
གི་སྤྱོད་ལོགས་སུ་འདས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཡིན་དགོས་ཤིང་།
དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བདག་རྟོན་བྱས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བྲངས་པའི་ཆེ། ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྟོས་ཏེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡིད་ཁམས་སུ་འཛོག་ །དེས་གཞན་ལའང་འདྲ།
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་སེམས་དེའི་སྤྱོད་ལོགས་ཀྱི་ཡིད་
ཁམས་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཁའི་སེམས་དེ་འཛོག་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆོས་གཞན་གྱིས་
ཆོད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར། གཉིད་སད་མ་ཐག་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བའི་ཡིད་ཁམས་ལ་ཡིད་ཤེས་ཤིག་འཛོག་ །འབྱུང་བ་བཞི་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལས་
དང་རོ་བོ་ཞེས་པའི་ལས་ནི་བྱེད་ལས་དང་། རོ་བོ་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་
བྱེད། རྒྱལ་པོ་གཅིག་གི་ཆོགས་པ་ན་འབྱུང་བ་བཞི་མཆོན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་བྱེ་སྤྱོད་འདོད་
ཅིང་། མདོ་སྡེ་པས་གཅིག་ཤོས་མདོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ་གཅིག་ཤོས་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་
ཟེར། ཁམས་སམ་རིགས་ཀྱི་དོན་ནི། འབྱུང་ཁུངས་དང་། རྒྱ་དང་། རང་བཞིན་སོགས་དུ་མ་ལ་
བྱེད། ཕྱང་པོ་ལྔའི་གོ་རིམ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་

ལས་ཆོར་བ་རྟོགས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་རྒྱུ་ལ། འདུལ་ཤེས་དེ་ལས་རྟོགས་དཀའ་བར་བཤད་པ་ནི་དབྱེད་
 དགོས་སོ། །རྒྱ་མཚན་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིད་ཅེ་བ་རྣམས་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་
 ཞེས་པ་མཛོད་ཀྱི་ཀ་འགའ་ཞིག་ལས་སེམས་པའི་ལས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་འདུག་
 །ཀྱང་ད་དུང་གོ་བ་བཅུ་དགོས། མིག་གི་ཡུལ་གཅིག་ཕུ་ལ་གཟུགས་ཞེས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མཛོད་པའི་རྒྱ་
 མཚན། ལག་པས་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཞེས་པ་འདི་ལ་
 ལག་པས་རེག་པའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་མཛོད་ཡིན་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་རེག་བྱ་ཡིན་པར་རྟོགས་
 པས་ཇི་ལྟར་ཡིན་དབྱེད། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག་གྲངས་༣༧ལས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུའི་རྒྱུ་ལས་
 པ་དང་ཞེས་པའི་གྲངས་བཅུ་དགོས། རྒྱུ་སྒྲིབ་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་མིང་སྒྱིར་འདོད་པ་ནི་མིང་གི་
 ཆོགས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལས། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྗེས་སུ་གསུངས་
 པའི་ཁམས་ཏུག་ནི། ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་བཞི་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སོ། །འདིའི་ནང་
 ཆོན་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ནི་ཟག་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཡིག་ཆར། ཁམས་ལྷག་མ་ཞེ་བརྒྱད་
 ཀྱི་ནང་ནས་བཅུ་གཅིག་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པར་བཤད་ཀྱང་། མཆིམས་མཛོད་དང་
 ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལྟར་ན་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བརྒྱད་བསྐྱུས་པ་ཡིན། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་
 ཤོག་གྲངས་༣༩ལས་ཏུག་པ་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་ཟེར་རྒྱུ་ལ་ཏུག་པ་འདུལ་ཤེས་ཞེས་ཡོད་པ་མ་
 དག། །ཡང་ཤོག་གྲངས་༣༩ལས། གདགས་པ་ལས་མིག་དང་། མིག་ལ་རྒྱ་དང་ཞེས་ཟེར་རྒྱུ་ལ་
 བཏགས་པ་ལས་ཞེས་སྒྲིབ་བ་མ་དག། །ཁམས་ཏུག་ཅུ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འདས་མ་འོངས་
 ད་ལྟར་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པར་བཤད་པ་ལྟར་
 ན། མིག་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སོགས་རེ་རེ་ལ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་གསུམ་ཀ་འཛོག་
 དགོས་པར་འདུག། རྒྱུ་སྒྲིབ་ལུགས་ལ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་གསུམ་པོ་གང་
 རུང་ཡིན་ན། འདུས་བྱས་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད། ཉན་རང་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལྟ་བུ་
 རྒྱུའི་དོན་དང་ཞེས་པ་ནི་མ་ཆགས་འཕགས་པའི་རིགས་ལས་ཉན་རང་རྣམས་སྒྲིབ་པར་བཤད་

པའི་དོན་ཡིན། ཡང་དག་པར་ངེས་པ་དང་ལོག་པར་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་
ནི་ཕུང་པོ་ལྔས་བསྟུས་ཏེ། གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདུག་ཀྱང་། གང་ཟག་ནི་ཕུང་པོ་ལྔས་
མ་བསྟུས་ཏེ། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཟུགས་སྒྲ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་གཞན་ནི་གཟུགས་སྒྲ་
གཉིས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན། ཆོས་ཁམས་དང་བཅུ་པོ་ཡིན་ལ། དེ་རེ་རེ་ལ་དག་
སོགས་གསུམ་རེ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་གཞན་སྒྲ་ཡང་། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་ལ་དག་མི་
དག་འཛོག་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་འདུག་པས་དབྱེད། བྱེ་སྒྲས་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་
འདོད་ཅིང་། བརྒྱད་ཁྱི་ལས་མི་འདོད་པར་བཤད་པ་ནི་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བའི་ལུགས་ཡིན། འདོད་
ཁམས་ན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་དབང་
པོ་ལྔ། གཟུགས་སྒྲ་རེག་བྱ་གསུམ། མིག་ན་བ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་
རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ། གཟུགས་
སྒྲ་རེག་བྱ་གསུམ། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ན་
གསུམ་ཡོད་དེ། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཏུ་གཟུགས་སྒྲ་རེག་བྱ་
གསུམ་ལ་ལོངས་སྟོན་པའི་ཆེ། རང་ས་ན་དབང་ཤེས་མེད་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ན་
ལུས་གསུམ་ཀྱི་ཤེས་པ་མངོན་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་ལ་རྟོག་བཅས་དཔྱེད་
བཅས། རྟོག་མེད་དཔྱེད་བཅས། རྟོག་མེད་དཔྱེད་མེད་གསུམ་ཡོད་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་སྟོམས་འདུག་ཙམ་པོ་བ་དེ་རྟོག་བཅས་དཔྱེད་བཅས་ཡིན་ཀྱང་། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་
དེ་རྟོག་མེད་དཔྱེད་བཅས་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་གཉིས་པ་མེད་པས་རྟོག་མེད་དང་། དཔྱེད་པའི་
གྲོགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་ལའང་མཆོན། རྟོག་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་རྟོག་དཔྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། དེས་རྟོག་ནི་རྗེས་སྐྱབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་འབྱུང་བའི་
ཤེས་རབ་གཡེང་བ་སྒྲ་དོན་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད། རྗེས་པར་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་མཉམ་རྗེས་

གཉིས་ཀར་འབྱུང་བའི་དྲན་པ་སྒྲ་དོན་འཛིན་པ་ལ་བྱེད། མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་
 སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་རྒྱ་མཐུན་ལས་བྱུང་བ་མིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་ལ་རྒྱ་
 མཐུན་ལས་མ་བྱུང་བ་མེད་དོ། །མིག་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་མིག་ཤེས་གསར་དུ་མ་ཐོབ་པའི་ལྷ་ནི།
 གཟུགས་མེད་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བའི་ཆེ་མིག་གསར་དུ་ཐོབ་ལ། མིག་ཤེས་
 གསར་དུ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་མིག་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར།
 མིག་ཤེས་གསར་དུ་ཐོབ་ལ་མིག་གསར་དུ་མ་ཐོབ་པའི་ལྷ་ནི། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བ་རང་
 སའི་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་མིག་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་
 ཀ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ལྷ་ནི་གཟུགས་མེད་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །འདོད་
 པའི་བར་སྤིང་ནས་སྐྱེ་སྤིང་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་དུས་སུ་མིག་མ་ཐོབ་ཀྱང་མིག་
 ཤེས་དང་ལྡན་ཏེ། སྤར་གྱི་བར་དོའི་མིག་ཤེས་འདས་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མ་གཏོགས་
 ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། །རྟེན་པ་དང་བཅས་ལྷག་མ་ནི། །དེ་དང་མཚུངས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་
 པའི་དོན་ལ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བྱེད་པའི་གྲངས་འདྲེན་གྱི་ཆོས་ཁམས་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 རྟེན་བཅས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཤེས་སྐྱེས་ཟིན་དང་སྐྱེ་འགྱུར་གང་རུང་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཁམས་ལྷག་མ་བཅུ་བདུན་ལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །ལས་མི་བྱེད་པའི་དོན་ནི།
 མིག་གིས་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བ་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མི་འཛིན་པ་དང་། གཟུགས་
 ཀྱིས་ཤེས་པ་ལ་མི་གཏོད་པ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེས་གཞན་ལ་འང་རིགས་འདྲ། །ཁམས་ལྷག་མ་
 བཅུ་བདུན་དེ་མཚུངས་རྣམས་ཀྱང་རྟེན་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཁམས་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམིགས་པའི་
 ཡིད་ཤེས་སྐྱེས་ཟིན་དང་སྐྱེ་འགྱུར་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཐ་མའི་རྟེན་འདས་ལྟ་
 རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་སྤྱི་བཞི་ཡོད་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ལ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་མིན་
 པ་མིག་དབང་ལྟ་བུ་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ཀྱང་རྟེན་མིན་པ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་
 སྤྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་མིག་ཤེས་རང་དུས་ན་

འདས་པའི་ཡིད་ཁམས་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ལོ། །ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
 ཡིན་ལ་དེ་མ་ཐག་རྟེན་མིན་པ་ནི་མེད་དེ། ཐ་མ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ནི་རང་དུས་ན་
 འདས་པའི་ཡིད་ལ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་ཁམས་དྲུག་གི་ནམ་མཁའ་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་
 འདུས་བྱས་སུ་འདོད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་འདྲ། ལུས་ལ་འོག་
 མའི་མིག་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ནི། གོང་མའི་རྟེན་ལ་མིག་མཆོག་ཡོད་པས། འོག་མའི་མིག་དམན་
 པ་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་བསྟན། དེའི་ཤུགས་ལ་གོང་མའི་ལུས་ལ་འོག་མའི་མིག་ཤེས་མཛོན་
 དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་བསྟན། མིག་གིས་གོང་མའི་གཟུགས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ནི། འོག་མའི་མིག་
 དམན་ཞིང་གོང་མ་གོང་མའི་གཟུགས་དྲངས་པས་མི་མཐོང་བའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པའང་ཞེས་པ་
 ནི། འོག་མའི་མིག་གིས་གོང་མའི་གཟུགས་མི་མཐོང་བར་མ་ཟད། འོག་མའི་མིག་ལ་གོང་མའི་
 རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་བརྟེན་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡིས་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་
 པས་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུགས་མཐོང་བའི་དོན་དང་། སྐབས་འདིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་བསམ་
 གཏན་དང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་དེ། རྒྱ་མཚན་ནི་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་དབང་ཤེས་
 མེད་པས་སོ། །ལུས་ཀྱི་འང་གཉིས་ཀ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཞེས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་
 ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་མ་ཟད། ལུས་ཀྱི་འང་ས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུགས་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་
 རྟེན་བྱེད་དོ། །ཐམས་ཅད་རང་གི་ས་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་ནི། ལྷ་ལྷེ་ལུས་གསུམ་ཡུལ་དང་། རྣམ་
 ཤེས་དང་། རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་ས་པ་དགོས་པ་སྤྱིར་བསྟན་ནས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འོག་
 དང་ནི། །རང་གི་ས་ཞེས་པས་དམིགས་ཀྱིས་བསམ་བ་ནི། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སོགས་རང་
 རང་གི་ལུས་དབང་ལ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མཛོན་དུ་བྱེད་ན། འོག་མ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་པ་
 ཡིན་ལ། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་པ་རེག་བྱ་འཛིན་ན་རང་རང་གི་ས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
 ནོ། །རྣམ་སྟོན་སྟེས་ཡིན་ན། རྣམ་སྟོན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་བྱུང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་
 མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་ཤེས་རབ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཤོག་

གངས་༤༡ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་དབང་བྱེད་དེ་ཞེས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་
 ལ་ཞེས་ཟེར་དགོས་པ་འདྲ། ཡུལ་ལ་དམིགས་པ་བྱས་ན་མི་འགྲིག་སྟེ། ཡུལ་དབང་པོ་ལྷ་
 དམིགས་བཅས་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་བྱིར། ཡང་ཤོག་གངས་༤༢ལས་གོང་དུ་མདོ་སྡེ་པ་ན་
 རེ་ཞེས་པ་དང་། དེའི་འོག་དུ་མདོ་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་ནི་ཞེས་པ་མ་དག་པ་འདྲ། གོང་ནས་གོང་
 དང་མྱང་འདས་འཕྲོལ། །ཅེས་ཟེར་རྒྱལ་གོང་ནས་གོང་དང་མ་བྱས་འཕྲོལ། །ཅེས་པ་ནོར། ཡང་
 ཤོག་གངས་༤༣ལས་མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག་ཟེར་རྒྱལ་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་འཁོར་
 བར་འདུག་པའི་རྟོན་དང་ཞེས་པ་མ་དག། བར་མཐོ་གཉིས་ཀས་མི་རྟོག་བྱིར། །ཞེས་པའི་བར་
 མ་ནི་སེམ་གདུང་བར་མར་སྤྱོད་བ། གཉིས་ཀ་ནི་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་དེ་ལ་ལུས་ཆོར་དང་
 སེམས་ཆོར་གཉིས་ཡོད་པའོ། །དེ་གཉིས་འདིར་སོ་སོར་མ་བཟང་བར་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་དབང་
 པོ་ཞེས་གཅིག་དུ་བཤད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཆོར་བ་དེ་གཉིས་རྣམ་རྟོག་དང་ཡུལ་ལ་སྟོས་
 པ་མེད་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་རང་གི་རང་གིས་སྐྱེ་བ་ནི་མི་རྟོག་ཅེས་པའི་དོན་
 ཅོ། །གཟུགས་ཅན་སྟོག་དང་སྐྱུ་བ་སྐྱུ་ལ་དག། ཅེས་པའི་དག་སྐྱུ་བ་སྐྱུ་ལ་དང་ཡིད་མི་
 བདེ་བའི་དབང་པོ་གཉིས་བསྐྱུས་སོ། །སྟོག་ནི་རྣམ་སྟོན་བཅུ་གཉིས་གཉིས། །ཞེས་པས་སྟོག་
 དབང་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤད། འོན་ཀྱང་ཡངས་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཆེ་བ་
 གསུམ་གྱི་བར་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ན་རྣམ་སྟོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོག་གི་འདུ་བྱེད་
 བཏང་བ་ཡིན། དེས་ལུང་པོའི་བདུད་ལས་རྒྱལ། སྐྱེ་ཆེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་འཆི་བདག་གི་
 བདུད་ལས་རྒྱལ་བར་བཤད། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་སྐྱེ་ཆེ་ནི་རྒྱས་ལུང་གི་སྟོག་དབང་ཡིན།
 གཉིས་ཀྱི་སྤང་བུ་ཡིད་མི་བདེ། །ཞེས་པ་ཡིད་མི་བདེ་ཡིན་ན། མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་སྤང་གང་
 རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། འདོད་པ་དང་པོར་རྣམ་སྟོན་གཉིས། །ཞེས་པ་ལུས་
 དབང་དང་སྟོག་དབང་གཉིས་གསར་དུ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན། ཡིད་དབང་དང་བཏང་སྟོམས་གཉིས་
 སྐབས་དེར་གསར་དུ་རྟོན་གྱང་རྣམ་སྟོན་མ་ཡིན་པས་མ་བཤད་དོ། །ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས།

འདོད་པར་དང་པོར་སྐྱེ་སྤྱིད་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་བའི་ཆེ། ཡིད་དང་བཏང་སྦྱོམས་ཀྱི་དབང་པོ་
 གཉིས་གསར་དུ་རྟེན་པ་རྣམ་སྟོན་མིན་ཏེ། སྐྱེ་སྤྱིད་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་
 སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་མི་སྤྱིད་
 པའམ། ཡང་ན་དེ་རྣམ་སྟོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྦྱོན་འབྱུང་། སོག་གངས་པ་ལས་མིག་
 སོགས་དབང་པོ་ལྷ་དང་ཞེས་ཟེར་རྒྱུ་ལ་མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག་དང་སྟོག་གི་དབང་པོ་ཅིག་
 ཆར་དུ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནོར། དེ་གཅིག་ནི། །རྣམ་པར་སྟོན་བཅས་བཅུ་རྣམ་གཉིས། །ཞེས་
 ཆོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་རྣམ་སྟོན་དང་བཅས་པར་བཤད་པ་ནི་རྣམ་སྟོན་གྱི་རྒྱར་བཤད་པ་ཡིན།
 ཆོར་བ་སྦྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་སྟོམ་སྤངས་སུ་བཤད་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཡིན་པ་ལ་དགོངས།
 མཐར་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་སུ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་ན། དབང་པོ་བདུན་
 གྱིས་ཐོབ་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། དབང་རྣོན་འགའ་ཞིག་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉིང་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་
 རས་འབྲས་སུ་ཐོབ་པ་དང་མཉམ་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ཡིན། དེའི་ཆེ་ཉིང་
 བསྟོགས་ཀྱི་ཆོར་བ་བཏང་སྦྱོམས་དེ་དངོས་གཞིའི་ཆོར་བ་བདེ་བར་འཕོས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་
 འབྲས་སུ་དེ་དད་སོགས་ལ། ཡིད་དབང་། བཏང་སྦྱོམས་ཀྱི་དབང་པོ། བདེ་བའི་དབང་པོ་དང་
 བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་འཕོབ་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་ཡིན་ན། སྟོག་དང་ཡིད་དང་བཏང་སྦྱོམས་
 གསུམ་ཀ་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་ཀྱང་། ཡིད་དང་བཏང་སྦྱོམས་གཉིས་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ་
 འགོག་པ་ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་བཞིན། སྦྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྡན་ན།
 དབང་པོ་བདུན་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་སྟེ། དེས་ལྡན་གསུམ། ལུས་དབང་། ཆོར་བ་སྦྱག་བསྐྱེད་
 བདེ་བ། ཡིད་བདེ་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། ཐོ་མའི་དབང་པོ། ཡིད་མི་བདེ་གསུམ་གང་
 རུང་དང་ལྡན་ན། བརྒྱད་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་སྟེ། གོང་གི་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་དེ་གསུམ་གང་རུང་
 གཅིག་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་ན།
 དབང་པོ་བཅུ་གསུམ་དང་ལྡན་པས་ཁྲབ་སྟེ། དད་སོགས་ལ། ཡིད་དབང་། ཆོར་བ་བདེ་བ། ཡིད་

བདེ། བཏང་སྟོམས། སྟོག་དབང་། ལུས་དབང་། ཆོར་བ་སྟུག་བསྐྱེད་པའི་
 དབང་པོ་བཅུ་གསུམ་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པ་དེ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་
 ལྔ་པ་ཏེ། པོ་མོའི་དབང་པོ་གང་རུང་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྟུག་བསྐྱེད་མེད་དེ། དེ་སྟེ་
 མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་མང་པོ་དང་ལྔ་པ་ལ། བཅུ་དགུ་
 དང་ལྔ་པས་བྱས་སྟེ། སོ་སྟེ་མཆན་གཉིས་པ། དགེ་ཙམ་ཆད་པ། དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་བ་ཞིག་
 ཡིན་ན། དབང་པོ་ཐ་མ་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་དང་ལྔ་པས་བྱས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལ་
 ཆགས་པ་དང་བཅས་པའི་འཕགས་པ་མཐོང་ལམ་པ་དེ་དབང་པོ་བཅུ་དགུ་དང་ལྔ་པ་ཏེ། དབང་
 པོ་ཐ་མ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར། སྟོམ་ལམ་པ་ཆགས་བཅས་མཆན་
 གཅིག་དེ། དེ་མེད་ཐོག་མཐའ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་བཅུ་དགུ་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་
 ཆགས་བཅས་མཐོང་ལམ་པ་དང་སྟོམ་ལམ་པ་གང་རུང་ཡིན་ན། པོ་མོའི་མཆན་གང་རུང་དང་
 ལྔ་པས་བྱས་པ་བྱས་དཔྱད། འདོད་པའི་རྟོན་ཅན་གྱི་མཐོང་ལམ་པ་ཡིན་ན། དབང་པོ་བཅུ་དགུ་
 དང་ལྔ་པས་མ་བྱས་སྟེ། དེ་ལ་མིག་སོགས་དང་ལྔ་པ་མི་ལྔ་པ་ཅི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྟོམ་ཐེན་སྟེ་རབ་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད། །ཅེས་པའི་སྐབས་
 སྟེ་རྩལ་སྟེ་རབ་ལ་རྣམས་རྩལ་སྟེ་རབ་དང་བསགས་རྩལ་སྟེ་རབ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། རང་
 གི་ཆོགས་པ་ན་རྣམས་རྩལ་གཞན་མེད་པའི་རྣམས་རྩལ་ཡན་གར་བ་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། རྩལ་
 རྣམས་སྟེ་རབ་བརྒྱད་འདུས་པའི་གོང་བྱ་ལ་བྱེད། དེ་གཉིས་ཀ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་
 ཆོས་ཁམས་ཡིན་ནོ། །བསགས་རྩལ་སྟེ་རབ་ནི་གཞུང་དེའི་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་དང་། རྣམས་
 རྩལ་སྟེ་རབ་དེའི་དངོས་བསྟན་པལ་པར་འདོག། ཡིག་ཆ་ལས། རྣམས་རྩལ་སྟེ་རབ་དང་བསགས་
 རྩལ་སྟེ་རབ་གཉིས་བོང་ཆོད་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པར་བཤད། འདི་ལྟར་ན་བསགས་རྩལ་སྟེ་རབ་ཀྱི་
 ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྣམས་སམ་རྩལ་བརྒྱད་པོ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་གིས་(གི)གོ་མི་
 འགོག་པར་ཁས་ལེན་དགོས། རྣམས་རྩལ་སྟེ་རབ་གོ་ས་གཞོན་མི་རུས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ལ།

བསགས་རྩལ་སྤྱ་རབ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཞུགས་ཡིན་ནོ། ། གུན་མཁུན་རོང་པོ་དང་། ཉི་མ་
 ཐང་བ་གཉིས་ཀྱིས་རྩལ་སྤྱ་རབ་འཛོག་ཚུལ་འདྲ་ཞིང་། བསགས་རྩལ་སྤྱ་རབ་ནི་རྩལ་རྩལ་
 སྤྱ་རབ་ལས་ཐོང་ཆོད་ཆེ་ལ། དེ་ལ་སྤྱ་རབ་ཏུ་བཤད་པ་ནི་རགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པ་
 ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད། རྩལ་རྩལ་སྤྱ་རབ་ནི་ཆ་མེད་དང་། བསགས་རྩལ་སྤྱ་རབ་ནི་ཆ་
 བཅས་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

ཐོབ་པའམ་སེམས་བྱང་ནམ་ལྟ་སྟེ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྒྱུད་དུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་
 གཉིས་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འམ་སྐྱ་སྐྱོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་
 བསྟུས་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་མོང་བ་ཡིན་ལ། ཐོབ་པ་ནི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །འགོག་བདེན་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་མ་བཤད་དེ། ཐོབ་པ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་
 སྟེ་བའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟེ་བས་མ་བྱུང་སྟེ།
 མ་འོངས་པ་མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་
 སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་གཉིས་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀའང་རང་རྒྱུད་
 དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཐོབ་པ་ལ་རྟེན་ཐོབ་དང་ལྟན་ཐོབ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ལ། མ་ཐོབ་པ་
 ལས་རྟེན་པའི་རྟེན་ཐོབ་དང་། ཐོབ་ཟེན་ཉམས་པ་གསལ་དུ་རྟེན་པའི་རྟེན་ཐོབ་གཉིས་ཡོད། དང་
 པོ་ནི། རྟུག་བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོའི་ཐོབ་པ་དང་། དེའི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་ལྟ་
 བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཀྱི་གང་ཟག་གིས་གསལ་དུ་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་ཀྱི་
 དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོའི་ཐོབ་པ་དང་། དེའི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་
 ཏེ། བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་མ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ལྟན་ཐོབ་ལ་གཉིས། ཐོབ་ཟེན་རྒྱན་ལྟན་པའི་ལྟན་ཐོབ་དང་། ཡེ་ནས་ལྟན་པའི་ལྟན་
 ཐོབ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་།
 དེའི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་དང་། བསམ་གཏན་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་

ཆད་ཀྱི་ཐོབ་པ་དང་། དེའི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྲིད་
 ཅེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་སྲིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཆགས་བྱལ་
 བྱེད་མ་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྲིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཐོབ་པ་ཡིན་ན། ཡེ་ནས་ལྡན་པས་མ་
 བྱེད་སྟེ། དག་བཅོམ་ལས་ཉམས་ནས་སྲིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཆེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཉམས་
 པ་ལས་རྟེན་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་ཆད་ཐོབ་ཟིན་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་ཐར་གྱི་
 སྒྲིམ་པ་ལ་མཆོན་ན། དེའི་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་པ་དེའི་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་དེ་པན་ཆད་མེད་
 ཏོ། །ཆོས་དགེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན། དེའི་ཐོབ་པ་དེས་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་། ཐོབ་པའི་
 ཐོབ་པ་གང་ཟག་དེ་ལ་ལྡན་པར་བྱེད། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་དེས་ཐོབ་པ་གང་ཟག་དེ་ལ་ལྡན་པར་
 བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཆོས་དགེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཆེ་ན། དེའི་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་
 ལྡན་ཅིག་སྐྱེ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་པོ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་དེའི་ཐོབ་པ་
 གསུམ་དང་། ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་གསུམ་སྟེ་དུག་ལྡན་ཅིག་སྐྱེ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་དགུ་པོ་ཐོབ་
 བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་དེའི་ཐོབ་པ་དགུ་དང་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་དགུ་ལྡན་ཅིག་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་སྤང་གི་ཐོབ་པ་མཐོང་སྤང་། སྒྲིམ་སྤང་གི་ཐོབ་པ་སྒྲིམ་སྤང་། དགེ་བའི་
 ཐོབ་པ་དགེ་བ། མི་དགེ་བའི་ཐོབ་པ་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲོབ་པའི་ཐོབ་པ་སྒྲོབ་པར་མི་འདོད་
 དེ། སྒྲོབ་པ་ལ་གང་ཟག་ཞིག་དགོས་པས། དེ་སྒྲོབ་པའི་ཆོས་སུ་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགེ་
 བ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཐོབ་པ་དགེ་བ་ཡིན་པས་བྱེད་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོབ་པའི་ཐོབ་པ་ཆོས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

མ་ཐོབ་པ་ལ་གཉིས། མ་རྟེན་པ་དང་། མི་ལྡན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མ་ཐོབ་པ་ལས་
 མ་རྟེན་པ་དང་། ཉམས་ནས་མ་རྟེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་སྒྲོབ་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐྱེས་པའི་
 ཆེ་སྲིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་པའི་མ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤར་
 ཐོབ་མ་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་ཉམས་པའི་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཆེ་དེའི་

མ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་བྲག་མེད་གྱི་ལམ་
 མ་སྐྱེས་པའི་ཆེ། དེའི་མ་ཐོབ་པ་ནི་མི་ལྟན་པའོ། །དུས་གསུམ་པ་ཡི་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་པ་
 ནི། ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ཐོབ་པ་དེ་རེ་
 རེ་ལ་ཡང་ཐོབ་པ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་གསུམ་ཡོད་དེ། ཆོས་འདས་པའི་ཐོབ་པ་ལ། འདས་
 མ་འོངས་ད་ལྟར་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལའང་
 འདྲ། ཡིག་ཆ་ལས། འདས་པ་ནི་སྐྱེས་ཟིན་འགག་པའི་དོན་དང་། མ་འོངས་པ་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་
 རམ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གང་རུང་ལ་བཤད། ད་ལྟར་བ་ནི་གོ་སྒྲ། མིག་དབང་གི་གོ་ས་ན་ལུས་
 དབང་ཡོད་མེད་དཔུང། དབང་ཉེན་ཁོག་པའི་གོ་ས་ན་ལུས་དབང་ཡོད་དེ། དེ་ལ་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱ་
 པ་ན་གཞོན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སེམས་བདེ་དེ་སེམས་ཆོར་བདེ་བ་དང་ཡིད་
 ཆོར་སེམས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཡིད་བདེ་ནི་མིན་ལོ། །འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱབས་སུ་འཁོར་བ་ལས་ངེས་
 པར་འབྱུང་འདོད་ཞེས་པ་ཆོར་འདྲ་རགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་ལ་བྱེད་དོ། །འདི་བའི་
 ལུགས་ལ། མིང་ཆེག་ཡི་གེའི་ཆོག་ས་གསུམ་ནི་རྒྱ་དྲུག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་
 གོང་མ་ལྟར་སྒྲིན་ཤིང་རྒྱ་དྲུག་གི་(གིས)བསྐྱུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྫོད་བྱེད་གྱི་སྒྲ་མི་འདོད་དོ། །རྒྱས་
 བྱུང་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་བྲུབ་པ་སྒྱིར་བཏང་དང་། དམིགས་བསལ་ལ་དག་བཅོམ་པའི་སྐྱ་ཆེ་
 བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་སྒོག་དེ་རྒྱས་བྱུང་ཡིན་ལོ། །མིང་ཆེག་ཡི་གེའི་ཆོག་ས་གསུམ་ལུང་མ་
 བསྐྱར་ཡིན་ཀྱང་མིང་ཆེག་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་དག་སོགས་གསུམ་ཡོད། བྱེད་རྒྱ་ལ། མཐོང་ལམ་
 དེ་མཐོང་ལམ་གྱི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རྒྱ་མིན། མཐོང་སྤང་དེ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་མི་
 བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་ཀྱང་། མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་ཟེར་དགོས་པ་འདྲ། སྐྱེ་བ་ལ་
 གོགས་མི་བྱེད་པར་བཤད་པ་ནི་རྒྱ་ཆོག་ས་ཆང་བ་ན་གོགས་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་དོན་ཡིན། ལྟན་
 ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ལ། སྐྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་པོའི་འབྲས་བྱར་གཅིག་པ་དང་
 སོགས་པ་རྣམ་སྟོན་དང་། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱར་གཅིག་པ་དང་། སེམས་དང་ངོ་བོ་དག་གི་བ་

དང་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་གཅིག་པས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི།
 སེམས་དེའི་སྒྲེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ན། སེམས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་གི་སྒྲེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་
 དགོས། དེས་རྣམ་སྤྲིན་དང་རྒྱ་མཐུན་ལ་ཡང་འདྲ། སེམས་དགེ་བ་ཡིན་ན། དེའི་རྗེས་འཇུག་ཀྱང་
 དགེ་བ་ཡིན་དགོས། དེས་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་ལའང་འདྲ། ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་
 བ། རང་ཕན་ཚུན་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་(གྲིས)རང་གི་རྗེས་མཐུན་བཞིའི་ལྟན་
 ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བྱེད་ཀྱང་རྗེས་མཐུན་བཞིས་སེམས་ཀྱི་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མི་བྱེད་དོ། །

རྗེས་འཇུག་ཏུ་འཛོགས་པའི་རྒྱ་བཅུ་ཡོད་དེ། སྒྲེ་དུས་གཅིག་པ་དང་། གནས་དུས་གཅིག་
 པ་དང་། འགག་དུས་གཅིག་པ་དང་། དུས་ཚམ་དུ་གཅིག་པ་དང་། བདག་འབྲས་ནི་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་ཐོར་ཏེ། སྒྲེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་བྲལ་འབྲས་གཅིག་པ་འབྲས་
 བྱ་ཚམ་གཅིག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་འབྲས་ཡིན་ན་དེ་དག་གི་འང་ཡིན་པས་རྣམ་སྤྲིན་
 འབྲས་གཅིག་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཐུན་འབྲས་ཡིན་ན་དེ་དག་གི་འང་ཡིན་པས་རྒྱ་མཐུན་གྱི་
 འབྲས་བྱ་གཅིག་པ་སྟེ་འབྲས་བྱ་གཅིག་པ་གསུམ་དང་། སེམས་དེ་དགེ་ན་རྗེས་འཇུག་དགེ་
 བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅུས་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སྒྲེས་འཇུག་གོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཤོག་
 གངས་༥༧ལས། བསམ་གཏན་དང་ཐོའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་དེ་ཞེས་པའི་
 དོན་ནི། ཟག་མེད་ལ་སས་བསྐྱས་མི་སྲིད་པས། བསམ་གཏན་དང་ཐོའི་དངོས་གཞི་སྒྲོམས་
 འཇུག་གིས་བསྐྱས་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཐོས་བྱུང་གིས་ཐོས་བྱུང་གི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་
 མཉམ་པའི་དོན་དང་། ཐོས་བྱུང་གིས་བསམ་སྒྲོམ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དོན་
 བོ། །གཙོ་འཁོར་གཅིག་གིས་བསྐྱས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
 རྒྱ་དང་། མཚུངས་ལྟན་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས། སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ནང་ཕན་ཚུན་
 གཅིག་གཅིག་གི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱར་ཁས་ལེན་པས་ལུགས་འདི་ལ་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པ་
 འདོད་དོ། །ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ན། མཚུངས་ལྟན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་མི་དགོས་

ཏེ། བྱམ་པའི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་འབྲུང་བཞི་ལྟ་བུ། རྒྱལ་དུས་གཉིས་པ་དང་དུས་གསུམ་
 པར་བཤད་པ་ནི་རང་ཡིན་པའི་དུས་གསུམ་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད། འདུས་བྱས་བྲལ་བཅས་འབྲས་
 བྱ་ཡིན། །ཞེས་པས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དེ་བྲལ་འབྲས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ཀྱང་འབྲས་
 བྱར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །འདུས་མ་བྱས་ལ་དེ་དག་མེད། །ཅེས་པས་འདུས་མ་བྱས་ལ་རྒྱུ་འབྲས་
 གཉིས་ཀ་མེད་པར་བརྟན་པ་ཡིན་ལ། འདུས་མ་བྱས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལྟ་བུ་རང་ལས་
 བ་དད་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་། འདུས་བྱས་དེ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་བྱེད་
 རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བྱེད་རྒྱུ་མེད་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འདུས་མ་བྱས་
 ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཡང་མེད་ལ། འདུས་མ་བྱས་ལ་རྒྱུ་དང་འདུས་མ་བྱས་ལ་འབྲས་བྱ་ཡང་མེད་པའི་
 སྤྱིར། དེ་ཡང་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་བྲལ་འབྲས་ཡོད་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་བྲལ་འབྲས་མེད་
 ཏོ། །མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་སྐལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན།
 གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་སྐྱེས་པའི། །འབྲས་དེ་སྐྱེས་བྱ་བྱེད་ལས་སྐྱེ། །ཞེས་པས་བརྟན་པའི་
 སྐྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་མཐོང་ལམ་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལྟ་བུ། སྐྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཀྱི་དོན།
 རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱར་བར་བསྐྱེད་པས་འབྲས་བྱ་དང་། རང་སྟོབས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
 སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱར་བར་སྟོབས་པས་འབྲས་བྱ་ལ་བྱེད་དོ། །སྐྱེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ནི་སྐྱེས་བྱའི་བྱེད་པས་བྱས་པ་དང་འབྲས་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་བར་ཀྱི་ཆོག་མི་མདོན་པར་
 བྱས་ནས་དེ་ལྟར་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱ་རོག་གི་རྒྱང་པ་དང་འབྲས་པའི་སྟན་ལ་སྟན་
 བྱ་རོག་རྒྱང་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་འབྲས་བྱ། རྣམ་སྟོན་ཀྱི་འབྲས་བྱ། བདག་འབྲས་
 གསུམ་གང་རུང་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བྲལ། བྲལ་འབྲས་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་བྲལ། སྐྱེས་བྱ་
 བྱེད་འབྲས་ལ་གཉིས་ཀ་ཡོད། ལྷ་པོ་ད་ལྟར་འབྲས་བྱ་འདྲིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། རྒྱ་ལྷ་
 པོ་ད་ལྟར་བའི་འབྲས་བྱ་ས་བོན་ནམ་རྒྱས་པའི་ཚུལ་དུ་འདྲིན། འབྲས་བྱ་འདྲིན་པ་ནི་འབྲས་བྱ་

བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་མཐུ་ཅན་ཡིན་པས། འབྲས་བུ་འབྱེན་པ་ནི་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའོ།
 །ལྷན་མཚུངས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཛིན་འབྱེན་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
 མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་འབྱུང་བ་བཞི་མེད། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་ཡིན་ན།
 སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ། ལྷོ་མས་པར་འཇུག་སེམས་དེ་འགོག་ལྷོ་མས་
 སྐད་ཅིག་དང་པོའི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། ལྷོ་མས་
 འཇུག་དེའི་སྤྲོ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་
 ཡང་ཡིན་ཏེ། འཇུག་སེམས་དེ་ལྷོ་མས་འཇུག་ཏུ་འབྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །མཚུངས་
 པའི་དོན་ནི། འགོག་ལྷོ་མས་དེ་འཇུག་སེམས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལྷོ་མས་འཇུག་དེ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་གོ། །བདག་པོའི་རྒྱེན་
 ཞེས་པའི་དོན་འབྲས་བུ་མང་བ་ལ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཆོས་གཅིག་གི་རྒྱ་མཐུན་དང་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
 འབྲས་བུ་ལས་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་མང་བའི་དོན་ནོ། །རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། སྤྱིས་བུ་
 བྱེད་འབྲས། བདག་འབྲས། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུམ་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ། འདུས་བུས་ཡིན་
 བ་སྤྱིས་བུ་བྱེད་འབྲས་དང་བདག་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ། སྐལ་མཉམ་དང་ཀུན་འགྲོའི་
 རྒྱ་གཉིས་ལ་ཡིན་མིན་སྤྲོ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐལ་མཉམ་ཁོ་ནའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དེ་རང་
 རིགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ལ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་
 འགྲོའི་རྒྱ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ནི། འཇིག་ལྷ་དེ་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་པས་རིས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་
 འགྲོའི་རྒྱ་ཁོ་ན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། འཇིག་ལྷ་སོགས་ཀུན་འགྲོ་རྣམས་རང་དང་
 རིས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་ཀུན་འགྲོའི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི། དག་སེམས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་མི་དག་བའི་སེམས་སྤྱི་བ་ལྷ་བུ། ཆོས་དེའི་སྤྱིས་
 བུ་བྱེད་འབྲས་དང་བྲལ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྟོབས་
 གྱིས་སྟོབ་པའི་བྲལ་འབྲས་ལྷ་བུ། ཆོས་དེའི་སྤྱིས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ལ་བྲལ་འབྲས་མ་ཡིན་

པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲ་རྣམས་ཏུ་འདོད་ཉོན་དགུ་ལ་ཆགས་བྱལ་བྱས་ཏེ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་
ན། དེ་འབྲེལ་སྤངས་པ་དེ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་སྒྲོས་ཏེ་སྒྲེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་
ཀྱང་བྱལ་འབྲས་མིན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྒྲ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲ་རྣམས་ཏུ་འདོད་ཉོན་
ལ་ཆགས་བྱལ་མ་བྱས་པར་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་འདོད་པའི་མཐོང་སྤངས་ཉོན་
མོངས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ལ་བདག་འབྲས་མིན་པ་ནི་བྱལ་
འབྲས་ལྟ་བུ། བདག་འབྲས་ཡིན་ལ་སྒྲེས་བྱ་བྱེད་འབྲས་མིན་པ་ནི། རྒྱ་ཡལ་བར་འདུག་པ་དང་
འབྲས་བྱ་བར་དུ་ཆོད་པ་ལྟ་བུ། བདག་འབྲས་བྱེད་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། རྒྱ་བྱེད་པ་པོའི་
ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་བརྟགས་
མིན་འགོག་པ་ལྟ་བུ།

ཁོ་ན་རེ། དྲན་པ་ཆོས་ཅན། དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་པོ་གང་རུང་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དྲན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱུ་བ། དྲན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་། ཉིང་
དེ་འཛིན་གསུམ་སེམས་གྱི་ས་མང་ཡིན་པས་དགོ་བ་མིན་ལ། དེ་ལྷའི་ནང་དུ་དྲན་པའི་དབང་པོ་
ཞེས་འདྲན་དགོས་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་ལའང་འདྲ། སོ་ཐར་
གྱི་སྒྲོམ་པ་སྒྲོང་བ་བདུན་ལ་འཛོག་པ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོམ་པ་དང་ཟག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་
པ་གཉིས་ཀྱང་སྒྲོང་བ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ནོ། །འདོད་སེམས་དགོ་བ་ལས་སེམས་
དགུ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་གྱི་དགོ་སེམས་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་བྱས་པ་
ལས་སེམས་དགུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་འདོད་པའི་དགོ་བ་དང་། ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་འདོད་པའི་
དགོ་སེམས་གྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་འདོད་སེམས་མི་དགོ་བ་དང་། དགོ་བ་དང་། བསྐྱིབས་ལུང་མ་
བསྟན་དང་། མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཏེ་རང་གི་ས་པ་བཞི་འབྱུང་། འདོད་པར་དགོ་
སེམས་གྱིས་འཆི་སེམས་བྱས་ནས་གོང་མའི་སྒྱེ་སྒྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྒྲུབ་པའི་ཆེ། གཟུགས་
དང་གཟུགས་མེད་གྱི་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གཉིས་འབྱུང་། སྒྲོམས་པར་འཐུག་པའི་

ཆེ་འདོད་པའི་དགེ་སེམས་ཀྱི་མཁུག་ཐོགས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་དང་། སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་ཀྱི་
 སེམས་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་འདོད་པའི་དགེ་སེམས་དེ་སེམས་བརྒྱད་ཀྱི་མཁུག་ཐོགས་
 སུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་འདོད་པའི་དགེ་སེམས་ཀྱི་མཁུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་། ས་མཚུངས་པའི་
 ཆེ་འདོད་པའི་དགེ་མི་དགོ། བསྐྱིབས་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་མཁུག་ཐོགས་
 སུ་འབྱུང་། སྒྲོམས་འཁུག་ལས་ལྷང་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་
 གཉིས་ལས་འབྱུང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་གཟེར་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་
 ཀྱི་སེམས་དེ་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཀྱི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ནི་
 སེམས་བཅུའི་མཁུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ཆེ་འདོད་པའི་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱི་མཁུག་
 ཐོགས་སུ་འབྱུང་ལ། ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་རང་ས་བཞི་ལས་འབྱུང་། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་
 བས་འདོད་པར་ཉིང་མཆམས་སྒྲུབ་བའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས། བསྐྱིབས་མ་བསྐྱིབས་ལུང་
 མ་བསྟན་གྱི་སེམས་དེ་གསུམ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དེ་གསུམ་དང་དུག་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
 མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱི་མཁུག་ཐོགས་སུ་སེམས་བཞི་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་
 རང་སའི་བཞི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མི་དགོ་བའི་སེམས་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་བསྐྱིབས་ལུང་མ་
 བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱང་སེམས་བཅུའི་མཁུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་ཞིང་ཁོ་རང་ལས་བཞི་འབྱུང་བའི་
 ཕྱིར། འདོད་པའི་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ནི་སེམས་ལྗེའི་མཁུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་
 སྟེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་བཞི་དང་། སྤྱལ་བ་ལ་འཁུག་པའི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་
 དགེ་བའི་མཁུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱི་
 མཁུག་ཐོགས་སུ་སེམས་བདུན་འབྱུང་སྟེ། རྒྱན་དང་ས་མཚུངས་པའི་ཆེ་རང་སའི་བཞི། འདོད་
 པ་ནས་གོང་དུ་ཉིང་མཆམས་སྒྲུབ་བའི་ཆེ་གོང་མའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གཉིས། སྤྱལ་བ་ལས་
 ལྷང་བའི་ཆེ་འདོད་པའི་སྤྱལ་སེམས་འདོད་པའི་སས་བསྟུས་ཡིན་པས་དེའི་མཁུག་ཐོགས་སུ་
 གཟུགས་ཀྱི་དགེ་སེམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སེམས་བཅུ་གཉིས་དང་ཉི་ཤུ་གང་ཁྱབ་ཆེ་ཞེ་ན།

བཅུ་གཉིས་ཁྱབ་ཆེ་ལྟེ། ལུང་མ་བསྟན་བཞིའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གཞན་ཡང་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་དེ། མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་གཉིས་དང་། སྤྱི་འཇུག་པ་ནི་འོག་
 མས་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
 སེམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་གངས་པུང་ལས། དེ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་དེ་དག་ཉིང་
 མཆམས་སྦྱར་བའི་ཆེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། དག་ཅ་ཆད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་ཉེན་པའི་ཡང་དག་
 པའི་ལྟ་བུ་དག་ཅ་སྦྱར་མཆམས་སྦྱར་བ་ལ་བྱེད། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན་ནི། ལུས་དང་
 འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་སོགས་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་རྣམས་སོ། །སེམས་ཅན་
 ཀྱི་གནས་དགུ་ནི། སྤྱི་བདུན་གྱི་སྤྱི་དུ་སྤྱི་ཅེའི་སེམས་ཅན་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
 སེམས་ཅན་གཉིས་བསྟན་པའོ། །རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། གང་ཟག་
 ཡིན་པས་ཁྱབ། སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ཀྱི་མ་གཉིས་ལ་ཡང་གང་ཟག་ཡིན་པས་ཁྱབ། འདུ་ཤེས་
 མེད་པ་བ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་འཛོམས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྟོམས་
 འཇུག་གི་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་རྣམས་ཀྱིས་
 རང་དུས་སུ་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ལ་བྱེད། སྤྱི་ཅེའི་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་གིས་འཛོམས་པ་
 ནི། སྤྱི་ཅེའི་སེམས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འགོག་སྟོམས་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་སྤྱི་ཅེའི་སེམས་
 འགོག་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་ཉེན་ལ་འདོད་གཟུགས་གང་རུང་གིས་ཁྱབ། གནས་པ་དག་ནི་ཡང་
 བཞི་ལྟེ། །ཞེས་པས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་བཞི་ལ་མིང་གཞིའི་ལུང་པོ་འཛོག་ལ་རྣམ་ཤེས་མི་
 འཛོག་ལྟེ། སྤྱི་མ་ནི་གནས་པའི་གཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་ནི་གནས་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་
 ལུ་ནི་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བདུན་གྱིས་བསྟན་ལ་བཞིས་མ་བསྟན་པ་ནི། བདུན་
 ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ལུང་པོ་ལྟ་བུ། བཞིས་བསྟན་ལ་བདུན་གྱིས་མ་བསྟན་པ་ནི།
 བཞིའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། སྤྱི་ཅེ་བ་དང་། རན་སོང་པའི་ཟག་བཅས་
 ཀྱི་ལུང་པོ་དང་པོ་བཞིའམ་བར་པ་གསུམ། གཉིས་ཀས་མ་བསྟན་པ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་

བ་དང་། སྲིད་ཅེ་བ་དང་། རན་སོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀས་བསྐྱུས་
 པ་ནི། རྣམ་ཤེས་གནས་པ་བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་
 ཕུང་པོ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་
 (གྱི)གཞས་པ་བདུན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིང་གཞིའི་ཕུང་པོ་དེ་གནས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དང་།
 རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་དེ་གནས་པས་ན་རྣམ་ཤེས་དེ་གནས་པ་བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་པར་
 བཤད། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་པ་བདུན་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ལ་སེམས་ཡོད་པས་བྱུང་།
 སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དགུའི་ནང་ནས་སྤྱི་མ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་ལ་སེམས་
 ཡོད་པས་མ་བྱུང་། མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྒོན་གནས་སྐབས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
 རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་མདོའི་དངོས་བསྟན་ལྟར་འཛོག་པ་ཡིན། ཡིག་ཆ་ལས། མ་
 རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་འབྲས་སུ་བྱུང་བའི་འདས་པ་ཁོ་ན་
 དང་། བར་པ་བརྒྱུད་ནི་ད་ལྟར་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་ཆ་ཤི་གཉིས་མ་འོངས་པར་བཤད་དོ། །མ་རིག་
 པའི་དབང་གིས་ལས་བསགས་ཏེ་འབྲས་སུ་བྱུང་མ་བཟུང་བར་(བར)དུ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས། མ་
 རིག་པ་སྲིད་ལེན་དང་ལས་སྲིད་པའི་ནང་དུ་བསྐྱུས། འབྲས་སུ་བྱུང་བའི་མ་བཟུང་བ་ན་ཡན་ལག་དང་པོ་
 མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འཛོག། སྐྱེ་བ་དང་
 ཆ་ཤི་གཉིས་ནི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འཛོག་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བར་དེ་གཉིས་སྐྱེ་
 བ་བར་པའི་སྲིད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ལ་སྟོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་ཆ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འཛོག་གོ།

རིས་མཐུན་ལྟ་མིག་དག་པས་མཐོང་། །ཞེས་པའི་ལྟ་མིག་དག་པ་ནི་སྒོ་མ་བྱུང་གི་
 སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་མིག་ལ་བྱེད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པའི་སྤྱིར་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་མིག་གིས་མི་
 མཐོང་ངོ་། །འབྱུང་བ་དང་བྱུང་བའི་བྱེད་པར་ནི། བ་དེ་བྱ་ལ་སྟོས་ཏེ་འབྱུང་བ་དང་། བྱ་དེ་བ་
 ལ་སྟོས་ཏེ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་འཛོག་པ་ལྟར་རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་འབྱུང་བ་དང་། འབྲས་སུ་
 རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་བྱུང་བར་འཛོག། །གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། དེ་ལས་གཞན་པའི་ད་ལྟར་བ་ལྟ་

ལུ་འོ། །ཞེས་པ་ནི། བར་པའི་བརྒྱད་གི་ནང་ནས་སྟེད་ལེན་སྟེད་པ་གསུམ་གི་རྟེན་འབྲེལ་བྱུང་
བ་དང་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀར་འཛོག་གོ། །ལུས་ཚོར་རྣམས་དང་ལུས་ཚོར་བཀ་མེད་ནི་ཉི་ཤུ་མིན་
ཞིང་། ཡིད་ཚོར་བཀ་བཅས་ནི་ཉི་ཤུ་ལ་འཛོག་གོ། །ཉི་བར་རྒྱ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་
ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ལ་རྒྱ་བའི་སྤྱིར་རམ་ཚོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཡུལ་ལ་རྒྱ་
བའི་སྤྱིར་རོ། །བཀ་བཅས་གི་ཡིད་ཚོར་ཡིན་ན། ཉི་ཤུ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། སོ་སྟེའི་རྒྱད་གི་
མངོན་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཚོར་དེ་ཉི་ཤུ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྟོག་བྲལ་ཡིན་ཞིང་
ཉི་ཤུ་ནི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་སྤྱིར། རྒྱག་པ་སྒྲ་རྒྱགས་ཆོག་ཅེས་བྲ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི།
སྒྲ་རྒྱགས་ཞེས་པ་མིང་ཡིན་ལ། མིང་གི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པས་ན་ཡིད་གི་
རེག་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །

ཁ་ཅིག་ཡིད་དབང་དང་ཡིད་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཚོས་གི་སྟེ་མཆེད་གསུམ་པོ་
དེ་དུས་མཉམ་དུ་འདུས་པའམ་འབྲུད་པ་དེ་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པའི་དོན་ཡིན་
ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཡིད་གི་རྣམ་ཤེས་དང་ཚོས་གི་སྟེ་མཆེད་གཉིས་དུས་གཅིག་དུ་འདུས་
པའི་ཆེ་ཡིད་གི་དབང་པོ་དེའི་སྒྲ་ལོགས་སུ་འདས་ཟེན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་དེ་གསུམ་དུས་ཅིག་
ཅར་འབྲུད་འདུས་མེད་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདུས་པའམ་འབྲེལ་བ་དེ་འདུས་པའི་དོན་དང་། ཡང་
ན་དེ་གསུམ་གི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་གཅིག་པ་འདུས་པའི་དོན་ལ་འཛོག་པའི་སྤྱིར་ཉི།
རང་འབྲེལ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་སྤྱིར། ཁ་ཅིག །སྟེ་སྟེད་ཉོན་མོངས་ཅན་འབྲས་དུས་གི་
རྣམ་ཤེས་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། འབྲས་དུས་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་རྣམ་སྟོན་ཞིག་
དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གིས་ཁྲབ་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་སྟེ་སྟེད་ཉོན་མོངས་
ཅན་ནི་ཉིང་མཆམས་སྟུར་བྱེད་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་ནི་ཉིང་མཆམས་སྟུར་ཟེན་པའི་ལུང་པོ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། ཉིང་མཆམས་སྟུར་མ་ཐག་པའི་དུས་སུ་སྟེ་སྟེད་ཉོན་མོངས་ཅན་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་
ལ། འབྲས་དུས་གི་རྣམ་ཤེས་རྒྱད་ལ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་འཕགས་

པའི་གང་ཟག་སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྐྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པའི་དད་སྟགས་
 དབང་པོ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ནམ་གསུམ་མོ་ཞེས་པས། སྐྱེ་སྤྱིད་ལས་གཞན་པའི་བར་སྤྱིད། སྟོན་
 དུས་ཀྱི་སྤྱིད་པ། འཆི་སྤྱིད་གསུམ་ལ་དགོ་མི་དགོ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་པས།
 བར་སྤྱིད་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོ་བ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་། མི་དགོ་བ་མངོན་
 གྱུར་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད། དེས་སྤྱི་མ་གཉིས་ལའང་འདྲ། འབྱུང་བ་ལ་མ་སྟོས་པར་
 ཡིད་ཅམ་ལས་བྱུང་བས་ན། ཞེས་པ་ནི། འབྱུང་བ་རགས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
 ཁམ་ཟས་ཀྱིས་ཉེན་དབང་པོ་རྒྱས་པ་དང་། རེག་པའི་ཟས་ཀྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྒྱས་པའམ་
 གསོ་བར་བྱེད་པས་ན་མ་མ་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་པས་སྤྱིད་པ་གཞན་འཕེན་པར་བྱེད་པ་དང་།
 རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྤྱིད་ཉིང་མཆམས་སྐྱར་བར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་མ་ལྟ་བུ། སྐྱེ་
 སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྐྱར་བའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་ཡིན་པས་ཁྲུབ། འཕེན་བྱེད་
 ཀྱི་ལས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་པ་ཡིན་ན། སེམས་པའི་ཟས་ཡིན་པས་ཁྲུབ། ཟས་ལ་སྐྱས་བརྗོད་
 རིགས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་དབྱེ་ན་བཞིར་ཡོད་ཀྱང་ཟས་ལ་ཁམ་ཟས་ཀྱིས་ཁྲུབ། ཞོག་གངས་༡༡༡ ལས།
 རི་སྤྱིད་ཡུལ་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་འདོད་ཆགས་ཀྱང་ཤས་ཆེ་བས་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་ཡུལ་
 ཤས་ཆེ་བའི་དོན་དཔྱད། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་ནས་དགའ་ལྡན་གྱི་བར་གྱི་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱུལ་པ་
 སྐྱུལ་མི་རུས། དེ་ཡན་གྱིས་རུས་པས་རང་གི་སྐྱུལ་པ་ལ་ཡོངས་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་འབྱུལ་དགའ་
 དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་སྐྱུལ་པ་ལ་ཡོངས་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་གཞན་འབྱུལ་དབང་བྱེད་ཅེས་
 བཤད་དོ། །

སྟོང་སྐྱེ་བྱུང་དེ་དབུས་དང་། སྟོང་གཉིས་པ་དེ་དེའི་སྤྱི་རྩལ་དང་། དེའི་སྤྱི་རྩལ་ཏུ་སྟོང་
 ཆེན་པོ་འོ། །སྟོང་བཞིའི་ལུས་ཆད་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་རྩལ་འཇལ་བའི་སྟོང་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་སྤྱི་ཡིན་
 ནོ། །སྐྱུང་མ་ལྟའི་དང་པོ་ནི་རྩལ་མཆོན་གནས་པའི་སྐྱུ་དཀར་སྟོགས་ལ་དགའ་བ་རྣམས་དང་།
 གཉིས་པ་ནི་གཞོང་ཐོགས། གསུམ་པ་ནི་འབྲེང་ཐོགས། བཞི་པ་ནི་རྟག་སྟོས། ལྟ་པ་ནི་རྒྱལ་

ཆེན་རིས་བཞིའི་ལྷ་རྣམས་སོ། །རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ལུས་ཆད་རྒྱུ་གྲགས་གཅིག་གི་
 བཞི་ཆ་ཡིན་པས་འདོམས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཙུ་ཡིན། ལུས་ཙུ་ཙུ་གསུམ་པ་འདོམས་ཉིས་བརྒྱ་
 དང་ལྷ་བཙུ་ཡིན་ཏེ་བཞི་ཆ་གཉིས་ཡིན། འདིའི་བཞི་ཆ་རེ་རེ་ལ་འདོམས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཙུ་རེ་
 ཡིན་ལ། འཐབ་བྲལ་ལ་བཞི་ཆ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞི་ཆ་གཅིག་བསྒྲན། དགའ་ལྡན་ལ་བཞི་ཆ་
 གསུམ་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཅིག་བསྒྲན། འབྲུལ་དགའ་ལ་བཞི་ཆ་བཞིའི་སྟེང་དུ་གཅིག་བསྒྲན། གཞན་
 འབྲུལ་དབང་བྱེད་ལ་བཞི་ཆ་ལྷའི་སྟེང་དུ་གཅིག་བསྒྲན་པས་རྒྱུ་གྲགས་བྱེད་དང་གཉིས་ཡིན་
 རོ། །གཟུགས་ཀྱི་ལྷའི་ལུས་ཆད་ནི། ཆངས་རིས་པ་དཔག་ཆད་བྱེད། མདུན་ན་འདོན་དཔག་
 ཆད་གཅིག །ཆངས་ཆེན་པ་དཔག་ཆད་བྱེད་དང་གཉིས། འོད་རྒྱུ་དཔག་ཆད་གཉིས། ཆད་
 མེད་འོད་འོག་མ་ཉིས་འགྱུར་ཏེ་དཔག་ཆད་བཞི། འོད་གསལ་བ་ལ་དཔག་ཆད་བརྒྱད། དག་
 རྒྱུ་ལ་དཔག་ཆད་བཙུ་བྱུག །ཆད་མེད་དག་ལ་དཔག་ཆད་ལུས་ཙུ་ཙུ་གཉིས། དག་རྒྱལ་ལ་
 དཔག་ཆད་བྱུག་ཙུ་ཙུ་བཞི། སྤྱིན་མེད་ལ་དག་རྒྱལ་ཀྱི་ལུས་ཆད་ཉིས་འགྱུར་བྲལ་པ་བརྒྱ་དང་
 ཉིས་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་ནས་དཔག་ཆད་གསུམ་དོར་ཏེ་བརྒྱ་དང་ཉིས་ལྷ་ཡིན་རོ། །བསོད་ནམས་
 སྐྱེས་ལ་གོང་གི་དེ་ཉིས་འགྱུར་བྲལ་ཏེ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཙུ། དེ་ནས་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་སོགས་ལ་
 ཉིས་འགྱུར་སྒྱུར་ཏེ་འོག་མིན་པ་ལ་དཔག་ཆད་ཆེ་བའི་བྱུག་སྟོང་ཡོད་དོ། །སྤྱི་མི་སྤྱན་པ་ལ་ཁང་
 པ་མེད་ཅིང་དཔག་བསམ་ཀྱི་ཤིང་ཁང་པའི་དོད་ཡིན་རོ། །གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་
 ཀྱི་ཆེ་ཆད་བསྐྱལ་ཆེན་སྟོང་ཐལ་ཉི་ཤུ། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་བཞི་ཁྲི། ཅི་ཡང་མེད་ལ་བཞི་ཁྲིའི་
 སྟེང་དུ་སྟོང་ཐལ་ཉི་ཤུ་ལྷག་པ་དང་། སྤྱི་ཆེ་ནི་བྱུག་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་སྟོང་ཐལ་ཉི་ཤུ་ལྷག་པར་བསྒྲན་
 པ་ཡིན་རོ། །འོད་རྒྱུ་ནས་བཟུང་བསྐྱལ་ཆེན་ཏེ། །ཞེས་པའི་བཙེ་གཞིའི་བསྐྱལ་ཆེན་ནི་བར་
 བསྐྱལ་བཞི་བཙུ་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་དུ་བྲལ་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷར་དུ་སྤྱི་ཆེའི་བསྐྱལ་ཆེན་ཀྱི་བར་
 དུ་སྒྱུར་རོ། །ཆངས་ཆེན་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ནི་བར་བསྐྱལ་བྱུག་ཙུ་ཡིན་ལ། སྟོང་ཆགས་པའི་བར་བསྐྱལ་
 གཅིག །བཙུད་ཆགས་པའི་བར་བསྐྱལ་བཙུ་དག། གནས་བསྐྱལ་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ། འཛིག་

བསྐྱལ་བར་བསྐྱལ་ནི་ཤུ་དང་བཅས་བར་བསྐྱལ་དུག་ཅུ་ཡིན་ནོ། །བཅུད་ཆགས་པའི་བར་བསྐྱལ་གྱི་མགོ་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་དུ་མི་གཅིག་སྐྱེས་པ་ནས་བཅུམས་པ་ཡིན་ནོ། །འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པ་ནི་མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་པ་ན་མགོ་ཚུམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྤར་སྐྱེས་ཟིན་པའི་མནར་མེད་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་རིམ་གྱིས་བད་ནས་སྟོངས། དེ་ནས་རབ་དུ་ཆ་བར་སེམས་ཅན་གསར་སྐྱེ་བད་པ་ནས་སྤར་ཡོད་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཤི་ནས་སྟོངས། དེ་བཞིན་དུ་སྤར་ཏེ་ཡང་སོས་བར་དུ་རིམ་གྱིས་སྟོངས། དེའི་ཆེ་ན་གང་དཔྱལ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་སྟོངས། དེ་ནས་བྱིངས་ན་གནས་པའི་དུད་འགོ་རྣམས་དང་། ཡི་དྲགས་རྣམས་དང་ལྷ་མིའི་ཡུལ་གྱི་དུད་འགོ་དང་ཡི་དྲགས་རྣམས་རིམ་བཞིན་དུ་གསར་སྐྱེའི་འཕྲོ་ཆད་ནས་སྟོངས། དེའི་ཆེ་ན་ངན་སོང་གསུམ་སྟོངས་ཆར། འདོད་པའི་ལྷ་མི་གཉིས་ནི་ལུས་སོ། །དེ་ནས་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་མི་ཞིག་གིས་ཆོས་ཉིད་གྱི་སྟོབས་གྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོར་རིམ་པ་ལྟར་སྐྱེས་ཏེ་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་མི་རྣམས་སྟོངས། དེ་ནས་སྤར་སྐྱེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤར་དང་རྒྱབ་བ་ལང་སྟོད་པའི་མི་རྣམས་གྱིས་ཆོས་ཉིད་གྱི་སྟོབས་གྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་ཏེ་སྒྲིང་དེ་གཉིས་གྱི་བཅུད་གཅིག་རྗེས་སུ་གཅིག་རིམ་གྱིས་སྟོངས། དེ་ནས་བྱང་སྤྱོད་མི་སྟན་པའི་མི་རྣམས་རྣམ་སྟན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཅན་ཡིན་པས་ཆོས་ཉིད་གྱི་སྟོབས་གྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ཏེན་དེ་ལ་ཐོབ་མི་རྒྱས་པས། སྐྱེ་བ་སྐྱེ་མར་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་དུ་རིམ་བཞིན་སྐྱེས་ཏེ་སྤྱོད་མི་སྟན་པའི་མི་རྣམས་སྟོངས། དེའི་ཆེ་སྒྲིང་བཞིའི་མི་ཐམས་ཅད་སྟོངས་པ་ཡིན། འདོད་པའི་ལྷ་གཅིག་སུ་ལུས་སོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་པའི་ལྷ་རྣམས་ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆངས་རིས་སུ་སྐྱེས། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ལྷ་ལྷག་མ་ལྷ་ཡང་ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་

ཆངས་རིས་སུ་སྒྲེས་ཏེ་སྟོངས། དེའི་ཆེ་འདོད་པའི་ལྷ་གཅིག་གྲང་མ་ལུས་སོ། །དེ་ནས་བསམ་
གཏན་དང་པོ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཐོབ་ནས་རིམ་བཞིན་
བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྒྲེས། དེའི་ཆེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལྷ་རྣམས་སྟོངས། དེ་ཡང་ཆངས་
རིས་སོགས་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྟོངས་པ་ཡིན། དེ་དག་ལ་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་བཅུ་དགའོ། །

སྟོད་འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པའི་མགོ་ཚུམ་པ་ནི། དེའི་ཆེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཆར་འབབས་པ་
མེད་པས་སྒྲེག་བྱེད་གྱི་ཉི་མ་དང་པོ་ཤར་ཏེ་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་ཅི་ཤིང་ནགས་ཆལ་རྣམས་སྒྲེག་
པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་ཆེ་སྟོད་འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པའི་མགོ་ཚུམ་སོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་སྒྲིམ་ཏུག་རིམ་
ཀྱིས་ཤར་ཏེ་སོ་སོའི་བསྒྲེག་བྱ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྒྲེག་པར་བྱེད་ཅིང་། ཉི་མ་ཡང་ད་ལྟའི་ཉི་
མ་ལས་བཞི་འགྲུར་གྱིས་ཆ་བ་ཡིན་ནོ། །མེ་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་མེ་ཡིན་པས་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྒྲེག་མི་རུས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་དང་པོའི་
སས་བསྐྱུས་གྱི་མེས་དང་པོའི་གཞལ་ཡས་ཁང་སྟོང་བ་དེ་སྒྲེག་པར་བྱེད་དོ། །ཆངས་ཆེན་གྱི་
ཆེ་ཆད་བར་བསྐྱལ་ཏུག་ཅུ་ཡིན་པས་སྟོད་འཇིག་པའི་བར་བསྐྱལ་གཅིག་བྱ་ཡང་དེར་གཏོགས་
དགོས་སོ། །འོ་ན་བཅུད་འཇིག་པའི་བསྐྱལ་པ་བཅུ་དགུ་པའི་ཐ་མའི་མཐུག་རྫོགས་པའི་དུས་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲིང་བཞིའི་མི་རྣམས་སྟོངས་པ་ནས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་སྟོད་འཇིག་
པའི་བསྐྱལ་པའི་ཡུན་ཆད་འཇོག་དགའོ། །སྒྲིང་བཞིའི་མི་རྣམས་སྟོངས་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲེག་བྱེད་
གྱི་སྒྲིམ་བར་ཐག་རིང་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབར་ཏེ་སྐྱར་བ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲེག་བྱ་རྣམས་རིམ་གྱིས་
བསྒྲེག་གོ། །མེས་འཇིག་གི་རྗེས་སུ་འཆགས་པའི་བསྐྱལ་པ་ནི། ཆངས་ཆེན་གྱི་གཞལ་ཡས་
ཁང་འཆགས་བྱེད་གྱི་རྒྱང་འཇམ་པོ་ལྷང་བ་ནས་འཆགས་བསྐྱལ་གྱི་མགོ་ཚུམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ནས་རིམ་གྱིས་ཆངས་ཆེན་ནས་ཆངས་རིས་ཀྱི་བར་ཆགས། དེ་ནས་གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་
ནས། འཐབ་བྲལ་གྱི་བར་ཡས་རིམ་གྱིས་ཆགས། དེ་ནས་འོག་གཞི་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་
བཟུང་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པའི་གནས་ཀྱི་བར་མས་རིམ་ནས་ཆགས། འདི་དག་ནི་སྟོད་ཆགས་

བའི་བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཆངས་པ་ཆེན་པོ་ཡང་སྒྲོད་ཆགས་བའི་བར་བསྐྱལ་གྱི་ནང་
 དུ་སྐྱེས་སོ། །དེའི་ཆེ་འཐབ་བྲལ་ཡན་ཆད་གྱི་ལྟ་རྣམས་སྐྱེས་ཀྱང་བཅུད་ཆགས་བའི་བསྐྱལ་
 བར་མ་གཏོགས་སོ། །དེ་ནས་སྐུ་མ་ཅུ་ཙུག་སྐུ་གྱི་བཅུད་ནམ་འཆགས་དབྱེད། དེ་ནས་འཛམ་
 བུའི་སྒྲིབ་དུ་མི་ཞིག་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་བཅུད་ཆགས་བའི་མགོ་ཚུམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཆེ་འཛམ་
 བུའི་སྒྲིབ་གི་མི་རྣམས་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ། འཛམ་བུའི་སྒྲིབ་གི་མིའི་རྗེས་སུ་དུད་
 འགོ། དེ་ནས་ཡི་དྲགས། དེ་ནས་ཡང་སོས་སོགས་དཔྱལ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡས་རིམ་
 གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །བར་སྐྱབས་ཤིག་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་རིམ་གྱིས་འགྲིབ་སྟེ་མི་དག་
 བའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་བསགས་བའི་འཛམ་བུའི་སྒྲིབ་བའི་མི་ཞིག་ཆེ་འཕྲོས་ནས་མནར་མེད་དུ་
 སྐྱེ་བའི་བར་ལ་བར་བསྐྱལ་བཅུ་དགུ་སྟེ་བཅུད་འཆགས་བའི་མཐུག་རྫོགས་སོ། །ཆེ་ལོ་དཔག་
 མེད་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་མར་འགྲིབ་པ་དང་། མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གཅིག་སྐྱེས་པ་དང་
 འཆགས་བའི་མཐུག་རྫོགས་པ་དང་། གནས་བའི་མགོ་ཚུམ་པ་དུས་མཉམ་མོ། །

གསུམ་པ་གནས་བའི་བསྐྱལ་པ་ནི། ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་འགྲིབ་བའི་མཆམས་ཞིག་
 ནས་མགོ་བརྒྱམས་ཏེ་ཆེ་ལོ་བཅུ་བའི་བར་ནི་བར་བསྐྱལ་གཅིག་དང་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ཡིན་
 ནོ། །དེ་ནས་ཡར་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་འཕེལ་ཞིང་མར་བཅུ་བའི་བར་དུ་འགྲིབ་བའི་བར་ནི་བར་
 གྱི་བསྐྱལ་པ་གཅིག་གོ། ཡང་དེ་འདྲ་བ་བཅུ་བདུན་དེ་ཁྱག་པ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ནས་ཆེ་ལོ་
 བཅུ་པ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་འཕེལ་བའི་བར་ནི་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་གཅིག་སྟེ་མ་ཐོག་རིང་མོ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་བར་བསྐྱལ་བརྒྱད་ཅུ་ནི་བསྐྱལ་ཆེན་ཡིན་ནོ། །དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་
 སངས་རྒྱལ། །ཞེས་བའི་གྲངས་མེད་དང་། ལོ་བཅུ་དང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད། །ཅེས་བའི་དཔག་
 མེད་གཉིས་ནི་གྲངས་གྱི་གནས་ཡིན་གྱི། གྲངས་གཏན་ནས་མེད་བའི་གྲངས་མེད་དང་དཔག་
 མེད་མིན་ནོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་གཞལ་མེད་ཁང་ནི་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད་འདུས་གྱི་གོང་བུ་
 ཡིན་ནོ། །ཆངས་རིས་བས་བསྐྱལ་པ་སྟེད། མདུན་ན་འདོན་གྱི་བསྐྱལ་པ་གཅིག་ཆངས་ཆེན་

གྱི་བསྐྱལ་བ་བྱེད་དང་གཉིས་ཐུབ་པར་བཤད་པའི་བསྐྱལ་བ་ནི་བར་བསྐྱལ་བཞི་བཅུ་ལ་བསྐྱལ་
 ཆེན་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱལ་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཤོག་གྲངས་༡༡༤ལས། ཡ་ཐོག་རིང་མོའི་མཇུག་ལ་
 ནད་མཆོན་གྱི་བསྐྱལ་བ་གཉིས་འབྲུང་བར་བཤད་ནས་ཐུ་གའི་བསྐྱལ་བ་ཁྱག་པའི་ནང་དུ་
 འབྲུང་བར་བཤད་པ་ཡིག་ཆ་དང་མི་མཐུན་པས་དབྱེད། ཐུབ་མཆོན་ཡུལ་ན་གནས་པའི་དོན་
 དབྱེད། མེ་འཛིག་བདུན་དང་ཆུ་འཛིག་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་འོད་གསལ་བའི་ཆེ་ཆད་ལ་བསྐྱལ་
 ཆེན་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པས་དེ་དང་བསྐྱུན་པ་ཡིན། འདོད་གཏོགས་རྣམ་རིག་མིན་པའི་གཟུགས་
 གླུ་ཅིག་དང་པོ་དེ་རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་སྟེ། འོན་ཀྱང་དེ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་
 ལས་སྟེས་པར་བཤད་པས་དེའི་ཆོགས་པའི་འབྲུང་བ་ལས་ཀྱང་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །དགེ་སློང་གི་
 སྟོམ་པའི་སློང་བ་བདུན་པོ་རེ་རེ་ཡང་འབྲུང་བ་བཞི་ཆོན་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་ལས་སྟེ། བསམ་གཏན་
 གྱི་སྟོམ་པའི་སློང་བ་བདུན་ནི་འབྲུང་བ་བཞི་ཆོན་གཅིག་ལས་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་གྱི་སློང་
 བདུན་ལ་ཡང་འདྲ། དགེ་སློང་གི་སྟོམ་པའི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་སྟོག་གཅོད་སློང་བ་གཅིག་ཕུ་
 ཡང་དགེ་སློང་གི་སྟོམ་པ་ཡིན། དེ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སྟོག་གཅོད་སློང་བ་
 རེ་རེ་མི་འཛོག། སྟོག་གཅོད་སློང་བ་གཅིག་ཕུ་དེ་སེམས་ཅན་སྟེ་ཅམ་ལ་སྟོག་གཅོད་སློང་བར་
 འཛོག། འདོད་པ་ན་ཡང་སྐྱིབ་པ་མེད། །ཅེས་པའི་དོན་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་འཛིག་
 མཐར་གཉིས་མཚུངས་ལྟན་དང་བཅས་པ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན། དེ་ཁ་ནང་བསྟན་ཁོ་ན་ཡིན་
 པའི་དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་བྱས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མེད། གཟུགས་ཡིན་ན་སྐྱིབ་པ་མ་ཡིན་
 པས་ཁྱབ། བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་
 སློང་ལ་དགོངས་པ་ཡིན། ལུང་མ་བསྟན་པ་བཟན་པ་དག། ཅེས་པའི་བསྟན་པ་རྗེས་མ་ནི། ཡིག་
 ཆར་ར་བཟན་དུ་བཤད། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ནས་ས་བསྟན་དུ་བཤད། །སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་
 གླུ་ཅིག་དང་པོ་དེ་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན། སྟོམ་མིན་ལ་
 ཚུལ་འཆལ་གྱིས་ཁྱབ། བར་མ་ལ་དགེ་བས་ཁྱབ། བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་གྱི་སྟོམ་པའི་སློང་

བ་བདུན་རྩལ་གཅིག་ཡིན། སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོད་བ་བདུན་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན། ཟག་བཅས་གྱི་བསམ་གཏན་ཉིར་བསྒྲགས་དང་དངོས་གཞི་གང་རུང་ཡིན་ན། ཁྱོད་གྱི་ཚོགས་པ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པས་བྱུང། ཁ་ཆེ་བྱེ་སྤྱིའི་ལུགས་ལ། ཉིན་ཞག་མཐའ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་མིན་མེད་ཀྱང་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་ལ་ཡོད། བསྐྱེན་གནས་གྱི་སྒྲུབ་པ་དགེ་སྤྱོད་དང་། དགེ་བསྐྱེན་གཉིས་ཀ་ལས་སྒྲུབ་ཆོག །དགེ་སྤྱོད་གིས་བསྐྱེན་གནས་གྱི་སྒྲུབ་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་གཞན་ལ་ཕོག་ཆོག་པ་ནི་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དགེ་བསྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེན་གནས་གྱི་སྒྲུབ་པ་འཁོག་པའི་ཆེ་རང་གིས་ལེན་དགོས་མི་དགོས་དཔྱད། དགེ་བསྐྱེན་གྱི་བསྐྱུང་བའི་ནང་དུ་བསྐྱེན་གནས་གྱི་བསྐྱུང་བྱ་མ་འདུས་པས། དགེ་བསྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེན་གནས་གཞན་ལ་འཁོག་ཆོག་པའི་རྒྱ་མཚན་དཔྱད། དགེ་བསྐྱེན་གྱིས་རྒྱུང་མ་སྒྲུངས་ན་ལོག་གཡེམ་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ལོག་གཡེམ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཁས་སྒྲུབ་བ་ལས་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུད་གཞན་རྒྱུང་མ་ལ་མི་ཆངས་སྤྱོད་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཁས་སྒྲུངས་པའི་བྱིར།

གཟུགས་གྱི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་མི་འགྲོ་བར་བཞད་པ་ནི། ཉིན་གཟུགས་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་མི་འགྲོ་བར་བཞད་པ་ཡིན། སྒྲུབ་མིན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྒྲོག་གཅོད་པར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་སྒྲུབ་མིན་ལ་མཚོན་ན་དམིགས་གྱིས་མ་བཀར་བར་སྒྲོག་གཅོད་པ་སྤྱི་ཅམ་བྱ་བར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེ་ཡན་ལག་ཀྱན་ལས་ཐོབ་པ་ནི། ལུས་རག་གི་ཡན་ལག་བདུན་རེ་རེ་ལས་ཐོབ་པའི་སྒྲུབ་མིན་རེ་རེ་ཡོད་ཅིང་། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལས་ཐོབ་པའི་སྒྲུབ་མིན་གཅིག་མེད་དོ། །བར་མ་ལ་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཡོད། བར་མ་མི་དགེ་བ་ནི་སྒྲོག་གཅོད་པའི་ཁང་པ་བྱས་ནས་སྤྱོད་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། ཉིན་རེ་ལ་སྒྲོག་ཆགས་འཆོ་བ་ལྟ་བུ་ལེན་པ་དང་། ཉིན་མོངས་དྲག་པོའི་དེག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་བྱེད་པ་མ་གྱུས་བར་བྱེད་པ་ལས་འཐོབ་པའོ། །ཚུལ་འཆལ་ལ་སྒྲུབ་མིན་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། སྒྲུབ་པ་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ན་ཚུལ་འཆལ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤེ་བ་གཞན་འགའ་ཞིག་གིས། དམ་ཆོས་

རུབ་པ་སྒྲིམ་པའི་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་གྲང་། སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་དམ་ཚེས་རུབ་པའི་ཆེ་སྒྲིམ་
 པ་གསར་སྐྱེ་མེད་གྲང་ཐོབ་ཟེན་ལྡན་པ་ཡོད། འདིའི་དམ་ཚེས་ནི་ལུང་གི་དམ་ཚེས་ལ་བྱེད།
 དེའི་ཆེ་དམ་པའི་ཚེས་ཐམས་ཅད་རུབ་པ་མིན་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། བསམ་
 གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་གོང་འོག་ཏུ་ས་འཕོས་པ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ་ཉམས་པ་ལས་
 གཏོང་ངོ་། །འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་
 སྒྲིམས་འབྲུག་དེ། འདོད་པའི་དགེ་སེམས་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་གྲང་མི་
 གཏོང་། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལས་གཏོང་། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་གཉིས་པའི་
 དངོས་གཞིའི་སྒྲིམས་འབྲུག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམས་འབྲུག་མི་གཏོང་།
 ས་འཕོས་ནས་གཏོང་བ་ལ། ས་དེ་དང་དེར་སྐྱེ་བ་སྦངས་པ་ན་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན། ཡིག་ཆ་
 ལྟར་ན། སོ་སྐྱེའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་དེ་གི་འཕོས་པས་གཏོང་བར་གསུངས། སྒྲིམ་མིན་
 ལ། ཀུན་སྒྲོང་སོགས་སྒྲིབས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས། གཟུགས་མེད་ན་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་
 པ་མེད། འཕགས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིམ་པ་གཏོང་བའི་ཆེ། ས་དེ་དང་དེར་སྐྱེས་པ་ན་གཏོང་
 བ་ཡིན་གྱི། གི་འཕོས་པས་མི་གཏོང་། ཞེས་ཅུ་བར་ཐོན་འབྲུག་པ་དབྱེད། སྒྲིབ་མེད་གསུམ་
 སྟོན་འདོད་བྱིར། །ཞེས་པས་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྒྲིམས་གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་
 འབྱུང་བ་ཡོད་པར་བསྟན། གསུམ་གྱིས་རིས་ནི་འཕེན་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་གསུམ་ནི། སྐྱེས་
 ནས་སྒྲོང་འགྱུར་དང་། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྒྲོང་འགྱུར་དང་། རྣམ་སྟོན་ཡོད་པའི་མ་ངེས་པའི་
 ལས་གཅིག་ཏེ་གསུམ་ལ་བྱེད། དཔྱལ་བ་ན་སྐྱེས་ནས་སྒྲོང་འགྱུར་གྱི་དགེ་བའི་ལས་དང་། ལན་
 གྲངས་གཞན་ལ་སྒྲོང་འགྱུར་གྱི་དགེ་བའི་ལས་དང་། མ་ངེས་པའི་དགེ་བའི་ལས་གསོག་པ་
 ཡོད། ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བརྟན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དེ་རྟེན་དེ་ལ་
 ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་དུ་སྐྱེས་ནས་སྒྲོང་འགྱུར་གྱི་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་མི་གསོག། མཐོང་ཚེས་
 སྒྲོང་འགྱུར་དང་། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྒྲོང་འགྱུར་དང་། མ་ངེས་པའི་ལས་གསུམ་གསོག་པ་

ཡོད་དེ། ཆེ་དེ་ལ་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་ནམ་སྟོན་སྤྱོད་བའི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་
 དང་། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་།
 མ་དེས་པའི་དགོ་བའི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་ཆགས་བྲལ་མི་
 བརྟན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་རྟོན་དེ་ལ་བཞི་ཀ་གསོག་པ་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་ལས་ཉམས་ནས་
 དེ་བཞི་གསོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ས་བར་བ་བདུན་ལ་ཆགས་བྲལ་བརྟན་པའི་འཕགས་པ་ས་
 བར་བ་བདུན་དུ་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་དུ་མ་བྱེད། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་
 བྱེད་དོ། །ས་བར་བ་བདུན་ལ་ཆགས་བྲལ་མི་བརྟན་པའི་འཕགས་པས་ས་དེར་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་
 འགྱུར་དང་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན་ཅི་ཡང་མེད་པའི་རྟོན་
 ཅན་གྱི་བྱིར་མི་འོང་དེའི་དངོས་གཞི་ལས་ཉམས་ནས་ནམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་
 ན་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་དང་། ཅི་ཡང་མེད་ལས་ཉམས་ནས་ནམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་ནམ་
 མཁའ་མཐའ་ཡས་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ན་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་བྱེད་
 དོ། །འདོད་པ་དང་སྲིད་ཅེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་མི་བརྟན་པ་དེ་ཡང་འདོད་
 པ་དང་སྲིད་ཅེར་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འགྱུར་དང་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་མི་གསོག་སྟེ། དེ་
 འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་སྲིད་གྱིང་། ཉམས་པ་སོར་མ་རྒྱུད་ཀྱི་བར་དུ་འཆི་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་
 རོ། །ཆགས་བྲལ་བརྟན་པའི་བྱིས་པ་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་གསོག་པ་ནི།
 དེའི་རྒྱུད་ན་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སྤར་ནས་བསགས་ཡོད་
 པ་ལ། རྟོན་དེར་དེ་འདྲའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྫོགས་བྱེད་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་
 གསོག་པ་ལ་དགོངས་སོ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་བརྟན་ནི། ཆགས་བྲལ་ཉམས་མི་སྲིད་པ་ལ་
 བྱེད། འཕེན་པ་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་གཉིས། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། འདོད་པའི་བར་སྲིད་དུ་ཆེ་དེ་ལ་སྤྱོད་
 བར་དེས་མ་དེས་གཉིས་དང་། སྐྱེ་བ་བྱི་མའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྗེའི་རེ་རེ་ལ་སྤྱོད་བར་
 དེས་མ་དེས་གཉིས་གཉིས་དང་། སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ལྗེའི་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྤྱོད་བར་དེས་

མ་དེས་གཉིས་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་གསོག་པ་ཡོད་དོ། །དེ་ནི་མཐོང་ཆོས་འབྲས་བྱ་
ཡིན། །ཞེས་པ་ནི། བར་དོའི་གནས་སྐབས་སུ་བསགས་པའི་དེས་པའི་ལས་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་
མཐོང་ཆོས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་བར་སྤྱིད་པ་དང་སྦྱེ་སྤྱིད་པ་གཉིས་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་སྤྱིར་ཆེ་གཅིག་གིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་མཐོང་བའི་
ཆོས་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ནི་རིས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་པ་ནི། དེ་འདྲ་བའི་བར་སྤྱིད་པ་དང་།
སྦྱེ་སྤྱིད་པ་གཉིས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་རྣམ་སྤྱིན་རིགས་མཐུན་པ་ཁོ་ན་
ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཆོས་བཟོད་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་གི་གཉེན་པོ་
མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་བཞི་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱད་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་ལ་སྒྲོར་དགུར་བྱེ་བའི་དང་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་གཉེན་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་བརྒྱད་ལ་བྱེད་དོ། །འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི། དཀར་ནག་
འབྲེས་མ་བཟད་བྱེད་ཡིན་ནོ། །བསམ་གཏན་བཞིའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་སྒྲོམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་དགུ་ཆོན་བཞི་སྦྱེས་པའི་ཐ་མ་དགུ་པ་བཞི་པོ་དེ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་དཀར་
པོ་བཟད་བྱེད་དུ་རིམ་བཞིན་སྦྱོར། དེ་དཀར་པོ་བཟད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་
སྤྱིར། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་དཀར་ནག་འབྲེས་མའི་ལས་སྤངས་པ་དེ། འདུན་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིན་གྱི། ཐོབ་པ་ཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
སྤྱིར་ཡང་རྒྱད་ལ་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐ་མས་
བསམ་གཏན་བཞིའི་དཀར་པོའི་ལས་སྤངས་ཀྱང་། དེ་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དོ། །

གཙོད་(གཙང་)བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་གསུངས་པ་ནི། སྤྱི་རོལ་བས་ཁྱས་ལ་བརྟེན་ནས་
དྲི་མ་འདག་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན། མི་དགེ་དུག་ནི་རྣམ་སྤྱིན་མིན། །ལུས་ངག་གི་
ལས་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ལོག་གཡེམ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལས་ཆེ་ལོང་བསྐྱས་ནས་
ནི། །ཞེས་དགེ་མི་དགེ་བཅུར་མ་འདུས་པར་གསུངས་པ་ནི། ལུས་ངག་གི་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་མཐུག་

དང་། བརྒྱུ་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་མ་བསྐྱུས། བརྒྱུ་སེམས་སོགས་ཅ་གསུམ་
 ལས་སྐྱེ། །ཞེས་པ་ནི། བརྒྱུ་སེམས་ལ་མི་དགོ་བའི་ཅ་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པས་བྱུང་བ་སྟོན་
 པ་མིན་གྱི། ཅི་རིགས་ལས་སྐྱེས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲེ་བྲག་སྐྱ་བའི་ལྷགས་ལ། རྩན་སོགས་
 བཞི་པོ་དག་འཆལ་ཡིན་པར་འདོད། རྩེ་པ་གཞན་གྱིས། རྩན། སྤ་མ། ཆེག་རྩལ་གསུམ་ལས་
 གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཆེག་དག་འཆལ་ཡིན་པར་འདོད། བརྒྱུ་སེམས་སོགས་གསུམ་
 ནི་ལས་ལམ་ཡིན་ཀྱང་ལས་མིན། ལུས་དག་གི་བདུན་ནི་ལས་དང་ལས་ལམ་གཉིས་ཀ་ཡིན།
 དགོ་མི་དགོའི་ལས་ལམ་ལ་དངོས་གཞིས་བྱུང་བས། སྦྱར་འཇུག་གི་ལས་རྣམས་ལས་ལམ་
 མ་ཡིན་པར་འདོད། ལུས་ཀྱི་ལས་སུ་གྱུར་པའི་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཡོད། རྣམ་པར་
 རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ། ལུས་དག་གང་རུང་གི་ལས་ཀྱིས་བྱུང་། དགོ་དང་མི་དགོ་མེད་
 ལྟ་བུ། །ཞེས་པས་རྒྱ་ལས་ལ་སྦྱར་འདེབས་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་འདེབས། འཕགས་པ་ལ་
 སྦྱར་འདེབས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དང་པོ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱུ་སེམས་སོགས་
 གསུམ་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་ཅམ་གྱིས་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་སྦྱར་འཇུག་མེད། ལོག་ལྟས་
 དགོ་ཅ་གཅོད་པ་ནི་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ལོག་ལྟས་དགོ་ཅ་གཅོད་པ་ཡིན་གྱི། གཞུགས་
 གཞུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ལོག་ལྟས་དགོ་ཅ་མི་གཅོད་དོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལ་
 སྦྱར་པ་འདེབས་པས་གཅོད་ཀྱི་འཕགས་པ་ལ་སྦྱར་པ་འདེབས་པས་མི་གཅོད་དོ། །སྐལ་པ་
 མཉམ་མི་མཉམ་ལ་དམིགས་པས་གཅོད་པ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་མཛོང་
 སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ལོག་ལྟས་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་མཛོང་སྤངས་ལ་དམིགས་
 པ་དེ་སྐལ་པ་མཉམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་དོན་ཡིན། དེས་གོང་མའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་
 མཛོང་སྤང་ལ་དམིགས་པ་ནི་སྐལ་པ་མི་མཉམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་དོན་ཡིན། ཀྱན་གྱིས་གཅོད་
 ཅེས་པ་ནི་ལོག་ལྟ་ཀྱན་གྱིས་མ་ཡིན་པར་སྐལ་པ་མཉམ་མི་མཉམ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ལ་
 དམིགས་པ་ཀྱན་གྱིས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། གཅད་བྱའི་དགོ་ཅ་ནི། འདོད་པའི་དགོ་བ་སྐྱེས་

ཐོབ་ཡིན་གྱི་སྒྲིབ་བྱུང་མི་གཙོད་དོ། །གཙོད་ཚུལ་ཡང་སྒྲིམ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བ་ལྟར་རིམ་གྱིས་གཙོད་
 བ་ཡིན་ཏེ། ལོག་ལྟ་དང་དགོ་ཅ་གཉིས་ལ་སྒྲིབ་དགུ་རེ་བྱས་ཏེ་ལོག་ལྟ་ཚུང་དུའི་ཚུང་དུས་དགོ་
 ཅ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་གཙོད་བ་ནས། ལོག་ལྟ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོས་དགོ་ཅ་ཚུང་དུའི་ཚུང་དུ་གཙོད་
 བའི་བར་དུ་རིམ་བཞིན་སྒྲིབ། དགོ་ཅ་ཆད་པའི་ངོ་བོ་ནི། དགོ་ཅའི་ཐོབ་བ་ཆད་ནས་དེའི་མ་
 ཐོབ་བ་སྒྲིམ་པའོ། །དགོ་ཅ་མཆམས་སྒྲིབ་པའི་ཆེ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་དམ་སྟུང་པའི་ཐེ་ཆོམ་དང་།
 ཡང་དག་པའི་ལྟ་བས་མཆམས་སྒྲིབ་བར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་དགོ་ཅ་ཚུང་དུའི་ཚུང་དུ་སྒྲིམ་བ་ན་
 དགོ་ཅ་ལྟག་མ་བརྒྱད་གྱི་ཐོབ་བ་རྟེན་པས་དགོ་ཅ་དགུ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མཆམས་སྒྲིབ་ལ། མངོན་
 དུ་འགྱུར་བ་ན་རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་འགྱུར་རོ། །རྒྱའི་སྟོབས་ནི་རང་གིས་བྱས་བ་དང་། རྒྱུན་གྱི་
 སྟོབས་ནི་ཐོགས་གྱི་སྟོབས་གྱིས་བྱས་པའོ། །བཞི་དང་སེམས་བ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི་གཞོད་
 སེམས་ལ་གནས་པའི་སྟོག་གཙོད་བ་སོགས་གསུམ་གཞན་ལ་བཅོལ་བའི་ཆེ་འབྱུང་སྟེ། ལས་
 ལམ་བཞི་ནི་གཞོད་སེམས་དང་སྟོག་གཙོད་སོགས་གསུམ་ཡིན་ལ། སེམས་བ་ནི་གཞོད་སེམས་
 དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་སེམས་བ་དེ་ལ་བྱེད་དོ། །དགོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལས་ལམ་གཅིག་དང་
 །བརྒྱད་དང་། ལྔ་དང་། སེམས་བ་ལྟན་ཅིག་མི་འབྱུང་བ་ནི། སྟོམ་པའི་ལས་ལམ་ལ་དགོངས་
 བ་ཡིན་གྱི། ལས་ལམ་གཞན་ལ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡོད་དོ། །གང་ཞེ་ན། གཅིག་དང་ལྟན་ཅིག་
 འབྱུང་བ་ནི། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ལ་གནས་པའི་སྟོན་སྟོག་གཙོད་བ་གཅིག་ཕུ་སྟོང་
 བར་ཁས་སྒྲངས་བ་ལྟ་བུ། བརྒྱད་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། དབང་ཤེས་དགོ་བ་ལ་གནས་ནས་
 ལུས་ངག་གི་དུག་སྟོང་བར་ཁས་སྒྲངས་བ་ལྟ་བུ། ལྔ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། དབང་ཤེས་དགོ་
 བ་ལ་གནས་དུས་སུ་ལུས་ངག་གི་གསུམ་སྟོང་བར་ཁས་སྒྲངས་བ་ལྟ་བུ། དགོ་བའི་ལས་ལམ་
 བཞི་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་ནི། མི་དགོ་བའི་སེམས་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཅི་རིགས་
 གྱིས་དུས་གྱི་ཀྱན་སྟོང་བྱས་ཏེ་དགོ་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་བ་ལེན་བ་ན་སྟོང་བ་བཞི་ཁོ་ན་འབྱུང་བའི་
 བྱིར། ཟད་བ་དང་མི་སྒྲིབ་པའེས་བ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་ཡིད་ཤེས་གྱིས་དུས་གྱི་ཀྱན་སྟོང་བྱས་

ཉེ་དགེ་སྒྲིབ་གི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ་ན་དགུ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་ཡང་
 དག་པའི་ལྟ་བ་མེད་པས་དགེ་ཙམ་གཞན་གཉིས་དང་། སྒྲིབ་བ་བདུན་དང་དགུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
 ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་ལ་གནས་དུས་སུ་དགེ་སྒྲིབ་གི་སྒྲོམ་པ་
 ལེན་པ་ན་བཅུ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པ་བསམ་
 ཟག་གཉིས་ཐོབ་པ་ན་བཅུ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་། འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་ལ་འཕངས་འབྲས་འབྱེན་
 པས་མ་བྱུང་། རྣམ་སྒྲིན་འབྱེན་པས་བྱུང་། དེ་བཅས་སྒྲིབ་བའི་ལམ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་
 ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན། དེར་གྱུར་བའི་ལས་གྱི་འབྲས་བྱ་ལྡོམ་ཡོད། དེ་མེད་གྱི་ལམ་ནི་
 ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་ལས་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་རྣམ་སྒྲིན་མ་གཏོགས་པ་བཞི་
 ཡོད། ཟག་བཅས་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལས་གཞན་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་
 གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་ཡོད། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ལྟག་
 མ་སྒྲིབ་བའི་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། བྱེད་བར་གྱི་ལམ་དང་། བསྐྱེད་པས་བྱུང་མ་བསྐྱེན་
 དང་། མ་བསྐྱེད་པས་བྱུང་མ་བསྐྱེན་རྣམས་གྱི་ལས་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ། རྣམ་སྒྲིན་དང་བྲལ་འབྲས་
 མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ཡོད། དགེ་བའི་འབྲས་བྱ་དགེ་བ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ནི། དགེ་བའི་ལས་གྱི་
 འབྲས་བྱ་དགེ་བ་དང་། རོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྣམ་སྒྲིན་མ་གཏོགས་
 པ་བཞི་ཡོད། དད་པས་བྱིན་པའི་ཟས་ཚུལ་བཞིན་དུ་འོངས་སྐྱེད་ན་ལོག་འཆོར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་
 ལ་སྐྱོད་བཞིན་དུ་ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཉེ་དམག་སོགས་ལ་བསྐྱེན་ལོག་འཆོར་འགྱུར་
 རོ། །དད་པས་བྱིན་པའི་ཟས་སྐྱེད་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ལོག་འཆོར་ལོགས་སུ་བསྐྱེན་རོ། །མ་འོངས་པ་
 ལ་གོ་རིམ་མེད་པ་ནི། དང་པོར་འདི་སྐྱེ་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་འདི་སྐྱེ་ཞེས་པའི་གོ་རིམ་མེད་པའོ།
 །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ལས་གྱི་འབྲས་བྱ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་
 བརྟེན་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་ན། རྣམ་སྒྲིན་དང་བྲལ་འབྲས་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ཡོད། མི་སྒྲོབ་
 པའི་ལས་གྱི་འབྲས་བྱ་སྒྲོབ་པའི་ཆོས་ལ་བདག་འབྲས་གཅིག་བྱ་ཡོད། མི་སྒྲོབ་པའི་ཆོས་ལས་

ཉམས་ནས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་སློབ་པའི་ཆོས་ཟག་མེད་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་མི་
 སློབ་པ་དང་སློབ་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཆོད་པས་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་འབྲས་མི་འབྱུང་
 བར་བཤད། མི་སློབ་པ་ལས་ཉམས་མ་ཐག་པ་དེ་སློབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་ཆེ་སློབ་པའི་ཆོས་
 མངོན་དུ་མ་གྱུར་པས། མི་སློབ་པའི་མཁུག་ཐོགས་སུ་སློབ་པ་མི་འབྱུང་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། མི་
 སློབ་པའི་འབྲས་བུ་སློབ་པ་འབྱུང་བའི་ཆེ་གཉིས་ཀ་ཟག་མེད་ཡིན་པས་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་
 བཞག་ཆོག་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། ཅ་བར་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་མེད་པར་བཤད་པ་ནི། དེ་གཉིས་
 ཀྱི་བར་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཆོད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན།

ཤོག་གངས་༡༣༤ལས། སྐྱེ་བདག་གཉིས་དང་རྣམ་སྤྲིན་ཏེ་གསུམ་དང་ཞེས་པ་མ་དག་
 པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་ཞེས་པའི་ཆབ་དུ་རྒྱ་མཐུན་ཞེས་འབྲི་དགོས། མཐོང་སྤང་གི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་
 འབྲས་བུ་ལ་སྒྲིམ་སྤང་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲིམ་སྤང་གི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་མཐོང་སྤང་མེད། འདྲ་
 ཞེས་མེད་པའི་སྒྲིམས་འཁུག་དང་འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཁུག་གཉིས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མིན།
 གོང་དུ་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་འབྱུར་དུ་བཤད་པ་ནི་རྫོགས་བྱེད་ལ་དགོངས་པ་ཡིན། སྒྲིམས་འཁུག་
 གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང་། སྤྱིང་ཅེའི་འཕེན་བྱེད་སེམས་པ་གཉིས་བསྐྱེད་
 པ་ཡིན་ནོ། །འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོར་བ་འདྲ་ཞེས་སོགས་མཚུངས་ལྡན་
 གཞན་རྣམས་འཕེན་བྱེད་ཡིན་ནོ། །མཚམས་མེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས་བསམ་པ་དེ་མ་ལོག་གི་
 བར་དུ་འབྲས་བུ་བཞི་འཛོལ་པ་མི་སྤྱིད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་མཆོན་
 བསྐྱུན་པར་གསུངས་པ་ནི་སྐུ་བས་དེར་རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འཛོལ་མི་སྤྱིད་པ་ལ་དགོངས།
 ལོག་ལྟས་དགེ་ཅ་བཅད་པའི་མ་ཐོབ་པ་ནི་ལོག་ལྟའི་སྐྱེས་བུ་བྱེད་འབྲས་ཡིན། ལྟས་བྱིན་གྱིས་
 མཚམས་མེད་གསུམ་བྱས་ཀྱང་མནར་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་
 ལ། གཞན་གཉིས་ནི་རྫོགས་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

ཤོག་གངས་༡༤༥ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཟེར་རྒྱ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་

གཉེན་ཞེས་པ་ནོར། རན་སོང་དུ་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་ལས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ན་ཆེ་དེ་ལ་སྒྱུར་ལམ་བཅོང་པ་
འཛོལ་མི་རུས། འདོད་པར་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡོད་ན་ཕྱིར་མི་འོང་འཛོལ་མི་རུས། ཁམས་གསུམ་
གང་རུང་དུ་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡོད་ན་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་འཛོལ་མི་རུས། གངས་མེད་
གསུམ་གྱི་ཆོགས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྫོགས་ནས་མཆོན་བཟང་གི་རྒྱ་སྒྲུབ་པའི་མགོ་བརྩམས་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བར་བྱང་རྒྱལ་མེས་དཔལ་ངེས་གནས་པ་ཡིན། བསྐྱལ་པ་
བརྒྱའི་བསྐྱལ་པ་ནི་བསྐྱལ་ཆེན་ལ་བྱེད།

བདག་གི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐྱེན་པ་ནི། འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་སམ་སོ་སྐྱེ་ཆགས་བྲལ་
གྱིས་མཆོད་རྟེན་ལ་སྐྱེན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལ་ཕན་མཆོད་རྟེན་ལ་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཞན་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐྱེན་པ་ནི། མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་འབྱུར་མ་གཏོགས་པ་འཕགས་པ་ཆགས་
བྲལ་གྱིས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སྐྱེན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཕགས་པ་དེ་འདོད་པ་ལས་འདས་ཤིང་།
སྐྱེན་པ་དང་དེའི་རྣམ་སྐྱེན་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཡིན་པས་གཞན་ལ་ཕན་རང་ལ་མི་ཕན་པས་
སོ། །གཉིས་དོན་གྱི་སྐྱེན་པ་ནི། འཕགས་པ་ཆགས་བཅས་སམ་སོ་སྐྱེ་ཆགས་བྲལ་གྱིས་སེམས་
ཅན་གཞན་ལ་སྐྱེན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེས་རང་ཡང་དགོ་བ་བསགས། གཞན་གྱི་འབྱུང་བ་ལ་ཕན་
གདགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་དོན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེན་པ་ནི། མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་འབྱུར་མ་གཏོགས་
པ་འཕགས་པ་ཆགས་བྲལ་གྱིས་མཆོད་རྟེན་ལ་འབྱུལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་ཡང་ཕན་པ་མེད།
མཆོད་རྟེན་ལ་ཡང་ཕན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འདོད་ཆགས་
དང་མ་བྲལ་བས་ཞེས་འདུག་པ་ནོར་བ་ཡིན་ནམ་དུང་། བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྫོགས་པ་ནི།
ལས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་བདེ་འགོ་རན་འགོ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་བྱུང་བ་ལ་བྱེད། འཁོར་
ནི་སྒྱུར་འདུག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། དགོ་བ་ལ་མཆོན་ན་རྩལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བའི་ངང་ནས་སྐྱེན་པ་
གཏོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། མི་དགོ་བ་ལ་མཆོན་ན་སྟོག་བཅད་ནས་རྩལ་མ་བྱིད་པ་ལྟ་བུ། སྒྱུར་བ་ནི་
ལུས་ངག་ཅི་རིགས་དང་། སེམས་པ་ནི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་དང་། བསམ་པ་ནི་རྒྱའི་ཀུན་སྒྲོང་ལ་

བྱའོ། །རྫོགས་པའི་དོན་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་འབྱུང་བ་གོ་དགའ་བས་དཔྱད།

ཆངས་པའི་བསོད་ནམས་བཞི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གདུང་གི་མཆོད་རྟེན་
བཞེངས་པ་སྟོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བ་ལྷལ་བ། དགེ་འདུན་གྱི་བ་བསྐྱམ་བ།
བྱམས་པ་ཆད་མེད་བསྟོམ་པའོ། །བགྲང་བ་དང་བཅས་པའི་སྙན་ངག་ནི། ཡི་གེ་གཅིག་དང་
གཉིས་དང་གསུམ་དང་བཞི་སོགས་བགྲངས་པའི་སྙན་ངག་ལ་བྱའོ། །ལྟ་བ་ལྟ་ནི། འཛིག་ལྟ་
མཐར་ལྟ། ལོག་ལྟ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་
ནམས་སོ། །ལྟ་མིན་ལྟ་ནི། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྱོད། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཆོམ་དང་ལྟའོ། །སྤྱིད་
ཅེ་ལས་སྐྱེས་པའི་མཐོང་སྤང་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་ཁོ་ནས་གཞོམ་བྱ་ནི་མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་
ནོ། །ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་གྱི་ས་ལྟག་མ་བརྒྱད་ལས་སྐྱེས་པའི་མཐོང་སྤང་དེ་མཐོང་སྤང་དང་
སྟོམ་སྤང་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ལ་དུ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྟོམ་ལམ་གྱིས་སྤོང་བྱལ་
པའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་བཟོད་པས་སྤོང་བར་མི་རུས་པའི་སྤང་བྱ་ནི་སྟོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་
ནོ། །མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ནི་ཡོད་དེ། འཛིག་ལྟ་མཐར་ལྟ་སོགས་ལྟ་བ་ལྟ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་
དུག་གོ། །འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྱོད་རྒྱལ། མ་རིག་པ་བཞི་ནི་སྟོམ་སྤང་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་སྤང་གཉིས་ཡོད། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་ལྟ་ངན་ནམས་དང་། ཟག་
བཅས་ཉར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ཡོད་དོ། །མཐར་འཛིན་གྱི་བྱེད་རྟེན་ལྟ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ལ་
མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་ལྟ་བ་དང་། སྐྱག་བསྐྱལ་བ་ལ་བདེ་བར་ལྟ་བ་གཉིས་དང་། འཛིག་ལྟ་
སྟེ་ལྟ་བ་གསུམ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ཆོན་གཅིག་གིས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། བྱིན་ཅི་ལོག་དུ་འཛིག་
པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཡུལ་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ་དང་། དེས་པར་རྟོག་པ་
དང་། སྟོ་འདོགས་ཡིན་པ་གསུམ་འཛིག་པའི་བྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ནི།
དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་དག་གོལ་དུ་འགྱུར་བས་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པའི་
བྱིར་དང་། མཐར་འཛིན་གྱི་ཆད་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་གཉིས་སྟོ་འདོགས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། ཉོན་

མོངས་གཞན་ནི་ངེས་ཉོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་ཚང་
 རོ། །སློག་གཅོད་པ་སོགས་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བཅུ་དང་སྟེ་བའི་སྟེད་པ་དང་། འཛིག་པའི་
 སྟེད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་བདུན་དང་། ང་རྒྱལ་དགུ་རྒྱལ་སྟེ་འཕགས་པ་ལ་མཛོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་
 ཞེ། དེ་རྒྱལ་སྟེ་འཕགས་ལྷས་རྒྱས་པར་བྱེད་ལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མཛོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
 མི་དགེ་བའི་འགྲོད་པའང་འཕགས་པ་ལ་མཛོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་ཞེ། དེ་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་
 བྱེད་པས་དེ་འཕགས་རྒྱུད་ལ་མཛོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤ་རྒྱས་ཀྱན་འགྲོ་བཅུ་གཅིག་
 ཡོད་དེ། སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་
 ལོག་ལྷ་དང་། ལྷ་བ་མཆོག་འཛོན་གཉིས་ཏེ་ལྷ་བ་བདུན་དང་། སྤྱག་བསྐལ་དང་ཀྱན་འབྱུང་
 མཐོང་སྤང་གི་ཐེ་ཆོམ་གཉིས་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མ་རིག་པ་དང་། མ་
 འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རེ་རེ་ལ་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་ཀྱན་འགྲོ་
 རེ་ཡོད་དོ། །ལྷ་བ་དང་པོ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་དགུ་ལ་སྐལ་བ་མི་མཉམ་པའི་ཀྱན་འགྲོ་ཡང་
 ཡོད་དོ། །ཀྱན་འགྲོ་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཆོར་བ་སོགས་དང་། སྟེ་སོགས་ནི་ཀྱན་
 འགྲོ་ཡིན་ལ་སྤ་རྒྱས་མིན། ཀྱན་འགྲོ་དེ་དག་གི་ཐོབ་པ་ནི་སྤ་རྒྱས་དང་ཀྱན་འགྲོ་གཉིས་ཀ་མིན་
 རོ། །འགོག་པ་མཐོང་སྤང་ལ་ལོག་ལྷ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། མ་རིག་པ་སྟེ་གསུམ། ལམ་མཐོང་
 སྤང་ལ་ལོག་ལྷ། ཐེ་ཆོམ། མ་རིག་པ་དང་གསུམ་སྟེ་དུག་ནི་ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་
 མོངས་ཡིན། འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ལོག་ལྷ་སོགས་གསུམ་ནི། རང་གི་ས་པའི་འགོག་
 བདེན་ལ་དམིགས་པ་མིན་ཏེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལོག་ལྷ་སོགས་གསུམ་གྱིས་འདོད་
 པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི། བོང་མའི་ཉོན་
 མོངས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་མི་བྱུང། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་རྒྱལ་སྟེ་འཕགས་ལའང་འདྲ།
 ཆོས་ཤེས་བཞི་དང་ཆོས་བཅོད་བཞི་པན་ཚུན་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས། འདོད་པའི་སས་
 བསྐྱས་ཀྱི་ལོག་ལྷ་སོགས་གསུམ་གྱིས་བསམ་གཏན་ས་དུག་གི་ཆོས་ཤེས་དང་། དེའི་ཕྱོགས་

མཐུན་གྱི་ཆོས་བཅོད་རྣམས་ལ་དམིགས་བ་ཡིན། གོང་མའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ལོག་ལྷ་སོགས་
གསུམ་གྱིས་ཟག་མེད་ས་དགུ་ལ་བཏེན་པའི་རྗེས་ཤེས་དང་། དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་རྗེས་བཅོད་
རྣམས་ལ་དམིགས་བ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བྱ་རིས་ལྷ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་། ཀུན་འབྱུང་མཐོང་
སྤང་། འགོག་བ་མཐོང་སྤང་། ལམ་མཐོང་སྤང་སྟེ་བཞི་དང་སྟོམ་སྤང་སྟེ་ལྷ་ལ་བྱེད་དོ། །འདོད་
པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤང་གི་འཛིན་ལྷ་དེ་ཁོ་རང་དང་། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཉོན་མོངས་
གཞན་ཐམས་ཅད་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། ས་གཅིག་གྱུང་རིས་མི་གཅིག་པའི་ཀུན་འབྱུང་
མཐོང་སྤང་སོགས་གྱི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མིན། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་
རིགས་འགྲོས་སྦྱོར། ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྟེད་བ་དང་འདོད་ཆགས་མེད་དེ། ཁམས་
གསུམ་པོ་གང་གི་སྟེད་པས་གྱུང་བདག་གིར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གོང་སར་དམིགས་པའི་
འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཉོན་མོངས་དགུས་གོང་སར་དམིགས་གྱུང་དམིགས་པའི་སྟོན་ས་
རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདོད་པའི་སྟེད་པས་བདག་གིར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་ས་
ལོག་སའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལམ་མཐོང་སྤང་ལ་ལྷ་བ་གསུམ་བཞག་བ་ནི། ལོག་ལྷ་
ལམ་ལ་དངོས་སུ་ལོག་ཞུགས་དང་། ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན་ནི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལྷ་ངན་
རྣམས་མཆོག་དུ་འཛིན་པའི་སྟོན་ས་དངོས་སུ་ལོག་པར་ཞུགས། ཚུལ་བློམས་བརྟུལ་ཞུགས་
མཆོག་འཛིན་ནི། ལམ་དོར་བྱར་བཟུང་སྟེ་ལམ་ངན་བ་རྣམས་དག་གྲོལ་ངེས་འབྱེན་དུ་ལྷ་བའི་
ཆ་ནས་ལམ་ལ་དངོས་སུ་ལོག་པར་ཞུགས་བ་ཡིན། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྷ་བ་ཐར་བ་དང་མཐུན་
པར་བཤད་བ་ནི། ཐར་བ་ནི་ཕྱང་པོ་ཆད་ཅུམ་ཡིན་ལ། མཐར་འཛིན་གྱི་ཆད་ལྷ་ནི་ཕྱང་པོ་ཆད་
པར་འཛིན་པས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཐར་འཛིན་གྱི་ཆད་ལྷ་ནི་ལོག་ལྷ་ཡིན་ནོ། །འདོད་པའི་སས་
བསྐྱུས་གྱི་འཛིན་ལྷ་དང་མཐར་ལྷ་གཉིས་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་བ་མ་གཏོགས་པའི་འདོད་
པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་མི་དག་བ་ཡིན་ནོ། །ལྷང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཙ་བ་གསུམ་གྱི་
སྟེད་བ་ནི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་གྱི་སྟེད་བ་ཐམས་ཅད་དང་། མ་རིག་བ་ནི་གོང་མ་གཉིས་གྱི་

མ་རིག་པ་དང་། འདོད་པའི་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་ལོ། །སྒོ་ནི་ཤེས་
 རབ་ངན་པ་སྟེ། །འདོད་པ་ན་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་།
 ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་། །ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་དང་། མ་
 བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་ན་མ་སྐྱིན་སྐྱེས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་
 རབ་ནམས་ཡིན་ནོ། །བྲལ་བ་ལ་སྤངས་པས་བྱུང་། སྤངས་པ་ལ་བྲལ་བས་མ་བྱུང་སྟེ།
 འདོད་པའི་སས་བསྟུས་གྱི་སྟུག་བསྟུལ་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་སྟུག་བསྟུལ་ཆོས་ཤེས་སྐྱེས།
 ཀྱན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་འདོད་པའི་སྟུག་བསྟུལ་མཐོང་སྤང་སྤངས་ཀྱང་། འདོད་
 པའི་སྟུག་བསྟུལ་མཐོང་སྤང་ལ་དམིགས་པའི་ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཡོད་པས་དམིགས་པའི་སྒོ་
 ནས་ལྡན་པར་བྱེད། དེ་འབྲའི་སྟུག་བསྟུལ་མཐོང་སྤང་དེ་སྤངས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དམིགས་པའི་སྒོ་
 ནས་བྲལ་བ་མིན་ཏེ། འདུན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མ་བྲལ་བའི་བྱིར།
 འདོད་ཉོན་སྟུག་པ་ཟད་པའི་བྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཆེ། འདོད་པའི་སས་བསྟུས་གྱི་སྒོ་མ་
 སྤང་དང་པོའི་ནམ་པ་སྟེ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སོགས་སྤངས་ཀྱང་སྤངས་པ་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲི་མ་
 ལྟག་མ་ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་ལ་སོགས་པ་ནམས་གྱིས་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོ་མ་སྤང་ཆེན་པོའི་
 ཆེན་པོ་སོགས་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ང་རྒྱལ་ལ་དབང་ཤེས་མེད། སེམས་གྱི་ནམ་པ་
 བཅུ་དྲུག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་མིན་ནི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་མིན་ལ་བྱེད། འདོད་པའི་སས་བསྟུས་
 གྱི་སྤང་བྱ་རིས་ལྟ་ལ་དམིགས་པའི་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་སྒོ་མ་སྤང་གཅིག་ཡོད་ལ། དེ་
 བསམ་གཏོན་སས་བསྟུས་གྱི་དགོ་བ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །གོང་མའི་སས་བསྟུས་གྱི་ཉོན་མོངས་
 གྱིས་འདོད་པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་མི་སྤྲོད་དོ། །ཟག་མེད་ནི་ཆོས་ཤེས་ཆོས་བཟོད་གཉིས་ལ་
 བྱེད་ཅིང་རྗེས་ཤེས་བཟོད་གཉིས་ལ་མི་བྱེད་དོ། །འགོག་པ་དང་ལམ་མཐོང་སྤང་གཉིས་ནི་
 སྟུག་བསྟུལ་དང་ཀྱན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་གཉིས་ལ་མི་དམིགས་ཤིང་རང་རིས་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་
 ཡིན་ནོ། །ཟག་མེད་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་འགོག་པ་མཐོང་སྤང་། ལམ་མཐོང་སྤང་། སྒོ་མ་

སྤང་སྟེ་གསུམ་སོ་སོར་སྤེ་བས་དགྲ་དང་། ཟག་མེད་གཅིག་སྟེ་བཅུའི་སྤྱོད་ལུལ་ཡིན་
 བོ། །སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་སྤྱ་རྒྱས་དང་བཅས་པར་འཛོག་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་རྣམས་པ་གཉིས་
 ཡོད་དེ། སྤྱ་རྒྱས་མ་སྤངས་པའི་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་
 གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྤྱ་རྒྱས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤྱ་རྒྱས་དང་བཅས་པར་འཛོག་
 པ་དང་། སྤྱ་རྒྱས་སྤངས་ལ་མ་བྱལ་བ་རྣམས་སྤྱ་རྒྱས་རྒྱས་འགྱུར་མ་ཡིན་ཡང་། སྤྱ་རྒྱས་དང་
 ལྡན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྤྱ་རྒྱས་དང་བཅས་པར་འཛོག་པའི་སྤྱར།
 འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱ་རྒྱས་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱ་རྒྱས་ལ་བྱེད་དོ། །འདོད་
 པའི་ཟག་པ། མེད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་གསུམ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ལྟ་བུ་དེའི་
 རང་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་ལོགས་སུ་མ་བཤད། རྒྱ་བོ་བཞི་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ལྟ་
 བ་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ལྟ་བུ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་ཡིན་པས་གསལ་བའི་ཆ་ནས་
 བཤད། ལྟ་བུ་དེ་ཟག་པར་ལོགས་སུ་མ་བཤད་པ་ནི། གྲོགས་ལ་མ་བསྟེན་པར་རང་སྟོབས་ཁོ་
 རས་འཁོར་བར་འཛོག་མི་རུས་པའི་སྤྱར་རོ། །འཛོག་ལྟ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་ཉེར་ལེན་གྱི་
 སྤང་པོ་ལྟ་ལ་དམིགས་པར་བཤད་ཀྱང་། ཀུན་འགྲོ་བཅུ་གཅིག་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འདོད་པའི་
 འཛོག་ལྟས་རང་སའི་སྤང་བྱ་རིས་ལྟ་ལ་དམིགས་པར་བཤད་འདུག་པ་དཔྱད། ཀུན་སྤྱོད་དགྲ་
 བོ། ཅ་ཉོན་ཏུག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ཏུག །མཚན་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་སྤྱོད། ཟག་དོག་གི་ཀུན་སྤྱོད།
 སེར་སྒྲའི་ཀུན་སྤྱོད་གསུམ་སྟེ་དགྲ་ཡོད་པའི་སྤྱར། ཟག་དོག་དང་སེར་སྒྲ་གཉིས་ལོགས་སུ་
 ཀུན་སྤྱོད་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་དང་ཉེ་
 ཉོན་རང་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱར། རང་དབང་ཅན་གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། ཅ་ཉོན་ཏུག་གི་ནང་
 རས་མ་རིག་པ་ཅམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་སྤྱར། ཁྱོ་བ་དང་འཆབ་པ་ནི་མི་དགེ་བ་
 དང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་ཡང་ལོགས་སུ་ཀུན་སྤྱོད་ཏུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟག་དོག་
 དང་སེར་སྒྲས་རབ་བྱུང་དང་བྱིམ་པ་གཉིས་ཀ་ལོངས་སྤྱོད་དང་ཆོས་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་

ཡང་ཡང་འབྱུང་བས་སྟོབས་ཆེ་ལ། ཁྱོ་བ་དང་འཆབ་བ་གཉིས་ནི་ཡང་ཡང་མི་འབྱུང་བས་
 སྟོབས་ཆུང་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་སེམས་བྱང་འདུ་བྱེད་གྱི་ཕུང་པོས་བསྐྱུས་བའི་སེམས་བ་དེ་ཉི་
 བའི་ཉོན་མོངས་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། སེམས་བ་ནི་ལས་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་
 སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཅ་ཉོན་ལས་གཞན་བའི་སེམས་བྱང་འདུ་བྱེད་གྱི་ཕུང་པོས་བསྐྱུས་
 བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་ཉི་བའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ཞེས་བའི་དོན་ནོ། །ཀུན་དགུས་བརྩ་ནི། རོ་ཆ་
 མེད་བ་དང་། ཁྲེལ་མེད་བ་དང་། སྤག་དོག་དང་། སེར་སྒྲ་དང་། རྟོན་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་
 འབྱོར་བ་དང་། རྒྱགས་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་གཉིད་དང་། ཁྱོ་བ་དང་། འཆབ་བ་སྟེ་བརྩ་ནོ། །དེ་
 ལས་རོ་ཆ་མེད་བ་དང་། ཁྲེལ་མེད་བ་དང་། རྒྱགས་བ་དང་། གཉིད་དང་། རྟོན་བ་དང་ལྷ་ལ་
 མཐོང་སྤང་དང་སྒྲོམ་སྤང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་ཅིང་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་བ་ཡིན། སྤག་དོག་
 དང་། སེར་སྒྲ་དང་། འབྱོར་བ་དང་། ཁྱོ་བ་དང་། འཆབ་བ་སྟེ་ལྷ་ནི་སྒྲོམ་སྤང་དང་ཉོན་མོངས་
 རང་དབང་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་བའི་དྲི་མ་དུག་ནི། རྒྱ་དང་། གཡོ་དང་། རྒྱགས་བ་
 དང་། འཆིག་བ་དང་། འཁོན་འཛིན་དང་། རྣམ་འཆེ་དང་དུག་གོ། །དེ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲོམ་སྤང་དང་
 ཉོན་མོངས་རང་དབང་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །འདོད་བའི་ཉི་ཉོན་པལ་ཆར་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཞིང་།
 རྒྱགས་རྟོན་གཉིས་གསུམ་ལ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་ཀ་ཡོད། ཁམས་གོང་མའི་
 ཉོན་མོངས་བ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན། གཡོ་རྒྱ་གཉིས་འདོད་བ་དང་བསམ་གཏན་དང་
 པོ་གཉིས་ན་ཡོད། དེ་ཡན་ཆད་ན་མེད། རྒྱགས་རྟོན་རྒྱགས་གསུམ་ནི་ཁམས་གསུམ་ན་ཡོད།
 གཡོ་རྒྱ་གཉིས་དང་། རྒྱགས་རྟོན་རྒྱགས་གསུམ་སྟེ་ལྷ་ལས་གཞན་བ་རོ་ཆ་མེད་བ་དང་། ཁྲེལ་
 མེད་བ་དང་། སྤག་དོག་དང་། སེར་སྒྲ་དང་། འབྱོར་བ་དང་། གཉིད་དང་། ཁྱོ་བ་དང་། འཆབ་
 བ་དང་། འཆིག་བ་དང་། འཁོན་འཛིན་དང་། རྣམ་འཆེ་སྟེ་བརྩ་གཅིག་ནི་འདོད་ཁམས་ལས་
 རྒྱུས་བ་ཁོ་ན་ནོ། །མཐོང་སྤང་མཐའ་དག་དང་། གཉིད་དང་། ར་རྒྱལ་དང་། ཁྱོ་བ་དང་། འཁོན་
 འཛིན་དང་། འཆབ་བ་དང་། འཆིག་བ་དང་། སྤག་དོག་དང་། སེར་སྒྲ་དང་། རྒྱ་དང་། གཡོ་དང་།

རྒྱགས་པ་དང་། རྣམ་འཛེ་སྟེ་བཅུ་ཆེན་དང་པོ་དང་། འགྲོད་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི་ཉེ་བའི་
 ཉོན་མོངས་པ་རང་དབང་ཅན་དང་། སྒྲོམ་སྤང་དང་ཡིད་གྱི་ས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་
 འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཉི་ལྷག་། རྡོ་ཆ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད་པ། མྱོངས་པ། བག་མེད། ལེ་ལོ།
 མ་དད་པ། རྒྱགས་པ། རྒྱུ་ལ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོག་གསུག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
 པ་ཡོད། གཞན་ཡིད་བདེ་དང་ཞེས་པའི་གཞན་ནི། འཛིག་ལྷ། མཐར་ལྷ། ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན།
 ཚུལ་ཁྲིམས་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། ང་རྒྱལ་དང་ལྷ་ཡིད་བདེ་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
 ནོ། །ཆོར་བ་དེ་དག་ནི་མངོན་གྱུར་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས་ནི་སྤྱ་རྒྱས་
 ཀུན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡོད། ས་གོང་མའི་སྤྱ་རྒྱས་རྣམས་ནི་ས་གང་ལ་ཆོར་བ་གང་ཡོད་
 པ་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་རང་རང་གི་ཆོར་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན། བསམ་གཏན་དང་པོ་
 ན་མིག་ན་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་དེ་ལུས་ཆོར་བ་དེ་བ་
 དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡོད། འགྲོད་པ་སོགས་ལས་གཞན་རྡོ་ཆ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད་པ།
 རྒྱགས་པ་དང་། རྒྱུ་ལ་བཞི་པོ་ཆོར་བ་ལྷ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡོད། དམིགས་པ་ཡོངས་
 སུ་ཤེས་པས་སྤངས་པ་ནི། འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་སྐྱལ་པ་མཉམ་པའི་ཀུན་འགྲོ།
 འཛིག་མཐར་གཉིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་གང་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་
 ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་
 དེ་སྤངས་པ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱལ་ཀྱི་སྐྱལ་པ་མི་མཉམ་པའི་ཀུན་འགྲོ་དགྲ་གོང་མའི་ཆོས་
 ལ་དམིགས་པ་དེ་སྤྱོད་པའི་ཆེ། དེ་དག་གིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་བདེན་པ་
 ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་ཉོགས་མི་རུས་པས་དམིགས་པ་ཤེས་པས་མི་སྤྱོད་ལ། དེ་དགྲ་ལ་དམིགས་པའི་
 སྐྱལ་མཉམ་ཀྱི་ཀུན་འགྲོ་རྣམས་སྤངས་པས་སྤྱོད་རོ། །དམིགས་པ་སྤངས་པས་ལུལ་ཅན་སྤང་
 པ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱལ་ཀྱི་འགོག་ལམ་མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན་
 ཟག་བཅས་ལ་དམིགས་པ་དེ་ལོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཡིན་པས། དེ་སྤྱོད་ཚུལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་

སྒྲོ་ནས་མི་སྒྲོང་བར། དེས་གང་ལ་དམིགས་པའི་འགོག་ལམ་མཐོང་སྒྲོང་གི་ལོག་ལྟ་དེ་དེས་
སྒྲོངས་པའི་ལོག་ལྟ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལྟ་བུ་མཆོག་འཛིན་སྒྲོང་བ་ཡིན་ནོ། །

ཡོངས་ཤེས་ལ་སྒྲུས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཡེ་ཤེས་ཡོངས་ཤེས་དང་།
སྒྲོངས་པ་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་དང་ཡོངས་ཤེས་གཉིས་དོན་གཅིག །གཉིས་པ་ནི་
རྒྱ་མིང་འབྲས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན། དང་པོ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཇི་ལྟར་སྒྲོང་
བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགའའི་མཐོང་སྒྲོང་དང་སྒྲོམ་སྒྲོང་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆེན་
པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དགུ་དགུར་བྱེ་ནས། འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཉེར་
བསྒྲོགས་རྣམས་གྱིས་རང་རང་གི་འོག་སའི་མཐོང་སྒྲོང་དང་སྒྲོམ་སྒྲོང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་གཉིས་
ཀ་ཅིག་ཆར་དུ་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ་སོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་མཐོང་སྒྲོང་
ཉོན་མོངས་ལ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དགུ་དགུར་བྱེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ་
ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཁོ་ནས་སྒྲོང་ཚུལ་ཡིན་གྱི། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱུག་བསྐྱུལ་ཆོས་བཟོད་གྱིས་
འདོད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་མཐོང་སྒྲོང་བཅུ་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་སོགས་དགུར་བྱེ་བ་རྣམས་ཅིག་
ཅར་དུ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ་ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་གྱིས་ཁམས་གོང་མའི་ལམ་མཐོང་སྒྲོང་རྣམས་ལ་
ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་སོགས་སྒྲོར་དགུར་བྱེ་བ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པའི་བར་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲ་རྩལ་དུ་སྤྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པའི་མཐོང་སྒྲོང་སྒྲོར་དགུ་སྒྲོངས་པ་
ཡོད་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྒྲོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མཐོང་
ལམ་གྱི་སྒྲ་རྩལ་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲོང་བྱུང་བ་ནི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་གྲོགས་སུ་ཡོད་པ་
ཡིན་པས། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲོང་ཚུལ་བྱེ་རྩལ་བ་ལ་མེད་དོ། །དེ་འདྲ་བ་དེས་མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲ་རྩལ་
དུ་མཐོང་སྒྲོང་སྒྲོར་དགུ་སྒྲོངས་ཀྱང་། དེའི་སྐབས་སུ་དེ་སྒྲོངས་པའི་སྒྲོངས་པ་ཡོངས་ཤེས་མ་
ཐོབ་ཤི། སྒྲོངས་པ་ཡོངས་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་རྒྱ་གསུམ་ཆར་དགོས་པའི་ནང་ནས་འདོད་པའི་སས་

བསྐྱུས་ཀྱི་སྐྱུག་ཀུན་མཐོང་སྤང་གཉིས་སྤངས་པའི་རྒྱ་གཅིག་གཅིག་ཕུ་དེ་ཆང་ཡང་། རྒྱ་གཞན་
 བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་དང་། སྤིང་ཅེའི་མཐོང་སྤང་བཞིའི་ནང་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ཉམས་པར་
 བྱས་པ་མ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་སྤངས་པ་ཡོངས་ཤེས་ཐོབ་ཚུལ་ཡོད་དེ།
 སྐྱུག་བསྐྱུལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་རྟེན། སྐྱུག་བསྐྱུལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་
 སུ་སྤིང་ཅེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉམས་པར་བྱས། ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་
 སུ་འདོད་པའི་ཀུན་འགྲོ་གཉིས་བཙུག་པས་སྐྱབས་དེར་སྤངས་པ་ཡོངས་ཤེས་གསར་དུ་རྟེན་
 རོ། །གཟུགས་མེད་དངོས་གཞི་གསུམ་གྱི་ཡང་ཞེས་པ་ནི་ཟག་མེད་ལ་སྦྱར་དགོས། འཕགས་
 ལམ་མ་ཐོབ་གོང་དུ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྤངས་པ་ལ་ཡོངས་ཤེས་མེད་ཀྱང་། འཕགས་པའི་གནས་
 སྐྱབས་སུ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྦྱོམ་ལམ་གྱིས་སྤངས་པ་ལ་ཡོངས་ཤེས་འཛོག་གོ། །ཉེར་བསྟོགས་
 ཟག་མེད་མི་ཕྱོགས་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོངས་ཤེས་དགུ་ཀ་ཡོད་དོ། །

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོངས་ཤེས་ལྷ་ཡོད་དེ། གོང་མ་གཉིས་
 ཀྱི་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་གསུམ། གཟུགས་ཀྱི་ཟག་པ་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་
 དང་། ཟག་པ་ཀུན་ཟད་ཀྱི་ཡོངས་ཤེས་དང་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་
 མི་འོང་ཞུགས་པས་ཀུན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གོང་མའི་སྐྱུག་ཀུན་སྤངས་པའི་ཡོངས་
 ཤེས་འཛོམ། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འགོག་པ་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་
 འཛོམ། བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ལམ་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་
 དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གཉིས་ཅིག་ཆར་དུ་འཛོམ་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་
 བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྦྱོམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཟག་པ་སྤངས་པའི་ཆེ་
 གཟུགས་ཀྱི་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཡོངས་ཤེས་འཛོམ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤིང་ཅེའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་
 པ་ན་ཟག་པ་ཀུན་ཟད་ཀྱི་ཡོངས་ཤེས་འཛོམ་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་
 ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཟག་པ་སྤངས་པ་ན་ཡོངས་ཤེས་བརྒྱད་པ་གཅིག་ཕུ་འཛོམ། འདི་

ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་སྐྱར་
 ཏེ་གོ་བར་བྱའོ། །གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡང་
 ཡོངས་ཤེས་དགུ་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏོ། །ཟག་བཅས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་
 རི་ཡོངས་ཤེས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་
 བྱགས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ན་ཐ་མའི་
 ཆ་མཐུན་ལྷ་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས་འཐོབ། ཕྱིར་མི་འོང་དེས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་
 ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ན་ཡོངས་ཤེས་བརྒྱད་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་
 བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིམ་ལམ་ཟག་མེད་ཡིན་ན་ཆོས་ཤེས་ཡིན་པས་བྱུང། གོང་མའི་
 བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིམ་ལམ་ཟག་མེད་ཡིན་ན་རྗེས་ཤེས་ཡིན་པས་བྱུང། སྒྲིམ་ལམ་
 ཟག་མེད་ལ་རྟོག་བྱལ་གྱིས་བྱུང། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་གོང་མའི་བདེན་པ་
 ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཟག་པ་སྤངས་པ་ན་ཡོངས་ཤེས་བརྒྱད་པ་
 དང་། སྤྱིད་ཅེའི་ཟག་པ་ཟད་པ་ན་ཡོངས་ཤེས་དགུ་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་ཕྱོགས་མཐུན་
 དང་བཅས་པའི་འབྲས་བུ་བྱུག་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་ཤེས་དང་པོ་གསུམ་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཅོད་ཀྱི་
 འབྲས་བུ་དང་། ཡོངས་ཤེས་ཐ་མ་གསུམ་སྒྲིམ་ལམ་ཆོས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་པ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། འོག་མའི་བདེན་པ་བཞིའི་དང་པོ་གཉིས་ནི་གོ་སྤྱོད་ལ་འོག་མའི་འགོག་བདེན་ནི་འདོད་པའི་
 ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་དང་། འོག་མའི་ལམ་བདེན་ནི་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
 གཉེན་པོ་ལམ་བདེན་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །

ཉོན་ཐོས་ཀྱི་བཅོད་པ་འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་འདོད་པའི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་
 དང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཉེ་སྐྱུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཆང་བར་
 བསྒྲིམ་པའི་རྗེས་ལ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་བསྒྲིམས་པའི་ལམ་བདེན་རྣམ་པ་བཞི་དང་བཅས་པ་
 བོར་ཏེ་ལྷག་མ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱད་བསྒྲིམ་ནས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུག་བདེན་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་

ཐོར་ནས། འདོད་པའི་སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་བསྐྱེད་པའི་བར་མཆིམས་མཛོད་ལྟར་དང་།
 སྐྱོམ་པ་པོ་དེ་དབང་ཚོན་ལྟ་བུ་སྤྱད་པ་དང་། དབང་རྒྱལ་སྤེད་པ་སྤྱད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
 དང་པོ་དེ་ཡིན་ན་འདོད་པའི་སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་དོར་ནས་སྤྱག་
 མ་གསུམ་བསྐྱེད། དེ་ནས་རྣམ་པ་སྤྲུལ་གཉིས་དོར་ནས་སྤྲུལ་གཉིས་བསྐྱེད། དབང་ཚོན་བདག་
 ཏུ་ལྟ་བུ་སྤྱད་པ་དེས་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉིན་པོ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་སུ་བསྐྱེད།
 དབང་ཚོན་བདག་གིར་ལྟ་བུ་སྤྱད་པས་དེས་བདག་གིར་ལྟ་བའི་གཉིན་པོ་ལན་གཉིས་སུ་བསྐྱེད།
 དབང་རྒྱལ་སྤེད་པ་སྤྱད་པ་དེས་འདོད་པའི་སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་བསྐྱེད་པ་སོགས་དང་།
 སྤེད་པ་སྤྱད་པ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་པས། ངའི་སྤྱུལ་པའི་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་དེ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་
 པ་ལན་གཉིས་སུ་བསྐྱེད། ལེ་ལོ་ཤས་ཆེ་བ་དེ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་སུ་བསྐྱེད།
 འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་སུ་བསྐྱེད་པ་ན་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཡང་
 བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། ཆོས་མཆོག་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་གཉིས་ཀྱང་བདག་
 མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན། འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ལན་གཉིས་སུ་བསྐྱེད་ན།
 ཆེན་པོ་དང་ཆོས་མཆོག་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་གསུམ་ཡང་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན།
 དེས་གཞན་ལ་འདུལ་བཤུགས། སྤྱག་བསྐྱེད་རྗེས་བཟོད་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་
 ལ་དམིགས། ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས།
 དེས་སྤྲུལ་རྣམས་ལ་འདུལ་བཤུགས། བཟོད་པ་ཆེན་པོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ལ། ཆོས་མཆོག་ལ་
 སྐད་ཅིག་མ་དེའི་བཤུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །

ཉན་ཐོས་ཀྱི་བཟོད་ཆེན་མཛོད་ལྟར་པ་དེ་ཡིན་ན། འདོད་པའི་སྤྱག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་
 ཅན་ཡིན་པས་བྱུང་། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་འཕེན་པའི་མགོ་བཟོད་པ་
 འབྲིང་ནས་ཚོས་པ་ཡིན་ཞིང་། མཐོང་ལམ་གྱི་ཐོག་མར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་འཐོབ་དགོས་
 པས་དེའི་སྤྱོད་དུ་ཆོས་མཆོག་དང་བཟོད་ཆེན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་

བསྒྲིམ་དགོས་པས་སོ། །སྒྲིབ་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་སྒྲིབ་ལམ་དུ་མ་གཏོགས་ཏེ། འཕགས་རྒྱད་ལ་སྒྲིབ་ལམ་གྱི་ཐོབ་པ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་ཡང་སྒྲིབ་ལམ་མངོན་གྱུར་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་མཆོག་པ་ལ་བྱད་མེད་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡོད་པས། འཕགས་པ་ལ་ཡང་བྱད་མེད་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡོད་པ། འོན་ཀྱང་ཆོས་མཆོག་པས་སྒྲུབ་སྟེ་བ་ལེན་པ་ན་སྟེས་པའི་རྟེན་ཁོ་ན་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྲིབ་ལམ་རྫོང་ཅེ་གཉིས་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་ཀྱང་སོར་རྒྱད་པས་བྱུང་། རྫོང་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དགེ་ཅ་ཆད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉམས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུབ་དགེ་ཅ་མཆོམས་སྒྲུབ་ཏེ་ཐུང་འདས་འཐོབ་པས་བྱུང་། རྫོང་ཅེ་གཉིས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྒྲིམས་འཇུག་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ཉམས་ཀྱང་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་སོར་རྒྱད་པས་བྱུང་། ཅེ་མོ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དགེ་ཅ་གང་ཡང་རུང་བ་ཆད་པ་ཡོད་ཀྱང་དགེ་ཅ་ཆད་པ་མེད། ཉན་ཐོས་དབང་པོ་རྣམ་པོས་སྟེ་བ་གསུམ་བརྒྱུད་ནས་ཐུང་འདས་འཐོབ་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་ཐུར་ན་སྟེ་བ་གཉིས་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ཐུར་ན་ཀུན་དགའ་བོའི་ཆ་བོ་ལྟ་བུ་སྟེ་བ་གཅིག་ལ་ཐུང་འདས་འཐོབ་པ་ཡང་སྤིང་དོ། །མཐོང་བ་མངོན་རྟོགས་ནི་བདེན་བཞིའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་རབ་བཅུ་དྲུག་གོ། །དམིགས་པ་མངོན་རྟོགས་ནི་དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །འདི་ནི་དམིགས་བྱེད་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན། དམིགས་པ་བྱན་པ་ཉེར་བཞག་ལྟར་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པ་མིན། རྩ་བ་མངོན་རྟོགས་ནི་དེ་འདྲའི་ཤེས་རབ་གྱི་ཆོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་སྟེ་སོགས་དང་ཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །

ཉེར་བསྒྲིགས་མི་སྒྲིགས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྟེན་ཐ་དད་པ་ལ་དམིགས་པ་ཐ་དད་པས་བྱེ་ན་ལྟ་བུ་ཅ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤིང་ཅེའི་སྒྲུག་བསྐལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེས་འོག་སའི་ཟག་བཅས་ལ་མི་དམིགས་པས་སྤིང་ཅེ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་འགོག་པ་ལ་དམིགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་དྲུག་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་འགོག་པའི་

ནམ་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཤེས་བཞི། བསམ་གཏན་བཞིའི་འགོག་པའི་ནམ་པ་བཞི་
 བཞི་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཅུ་དྲུག ། གཟུགས་མེད་བཞིའི་འགོག་པའི་ནམ་པ་བཞི་བཞི་
 ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཅུ་དྲུག་སྟེ་སོ་དྲུག་ཡོད་པའི་བྱིར། དེའི་ཆེ་ལམ་ལ་དམིགས་པ་
 བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་ནམ་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཤེས་བཞི། གོང་
 མའི་ལམ་སྤྱིའི་ནམ་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ན་བསམ་
 གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྩོ་རྩུ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་
 བཅུ་ཅ་གཉིས་ཡོད་དོ། ། ས་ལྟག་མ་ལྟ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་གྱིས་བསྐྱུས་
 པའི་རྩོ་རྩུ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྤྱིད་ཅེའི་སྟུག་ཀུན་ལ་དམིགས་པའི་
 རྗེས་ཤེས་བརྒྱད། གཟུགས་མེད་བཞིའི་འགོག་པའི་ནམ་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཅུ་
 དྲུག ། གོང་མའི་ལམ་བདེན་སྤྱིའི་ནམ་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།
 ནམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་གྱི་འགོག་པའི་ནམ་པ་བཞི་ཐོར་བའི་ཉི་ཤུ་ཅ་
 བཞི། ཅི་ཡང་མེད་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་གྱི་འགོག་པའི་ནམ་པ་བཞི་ཐོར་བའི་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་
 རྟེ། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་བདུན་ཅ་ཅ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཟུགས་དང་གཟུགས་
 མེད་གཉིས་བསྟོམས་ན་སུམ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅ་ཅ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འཕགས་པས་འཇིག་
 ཉེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆེ། དེས་བྲལ་
 ཐོབ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་དོ། །

སྟེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་བྲལ་ཐོབ་ལ་ཡང་ཟག་བཅས་
 ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་དེ། འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་བྱིར་མི་
 འོང་དབང་རྒྱལ་དབང་རྣམས་འཕྲོས་པའི་ཆེ་དབང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དང་བྲལ་ཐོབ་བཏང་བ་གང་
 ཞིག ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་བྲལ་ཐོབ་མེད་ན་སྤར་སྤངས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་
 དགོས་པ་ལས་མི་ལྡན་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེའི་ལན་ནི་བྲལ་བ་མེད་དེ། སྤྱིད་ཅེའི་

བྱེད་བརྒྱད་གྱི་བར་ལས་ནམ་བར་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་པོ་འཕོས་བའི་བྲལ་ཐོབ་བཏང་
 ཡང་ཉོན་མོངས་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། སོ་སྤྱེས་ཁམས་གོང་དུ་སྤྱེས་པ་ན་ས་འཕོས་བའི་འདོད་
 ཉོན་གྱི་བྲལ་ཐོབ་བཏང་ཡང་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་དང་མི་ལྡན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེར་
 བསྐྱུགས་ཟག་མེད་མི་སྤྱོད་པ་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྦྱང་བར་རུས་ཏེ་དེ་
 ཡང་ཟག་མེད་མི་སྤྱོད་པ་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོལ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ནམས་
 སྒྲོར་དགུ་བྱས་ནས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྦྱང་བ་ནས་
 རྒྱང་དུ་འེལ་རྒྱང་དུ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྦྱང་ཞིང་། རྒྱན་ཞུགས་གྱི་རང་ལམ་དུ་སྒྲོར་ལྟ་བུར་དུ་སྦྱང་
 བ་དང་། ཕྱིར་འོང་གི་རང་ལམ་དུ་སྒྲོར་བརྒྱད་བར་དུ་སྦྱང་བར་བྱེད་ལ་དགུ་བ་སྤངས་པ་ན་དགུ་
 བཅོམ་པ་འཕོབ་པོ། །དེ་འདྲ་བ་དེ་རྒྱན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གི་ཉོན་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་འབྲས་
 བྱ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་དོ། །འདོད་པ་དང་བསམ་
 གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་སྟེ་ས་གསུམ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་
 ཉེར་བསྐྱུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་ནམ་གྲོལ་ལམ་ཐ་མ་ཐོབ་པ་ན། དེ་རྒྱད་ལྡན་གྱི་
 གང་ཟག་དེ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཡིན་ན་ཆོར་བ་སྒྲོ་རུས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་
 སྤྱེ། དབང་རྒྱལ་ཡིན་ན་ཆོར་བ་སྒྲོ་མི་རུས་པས་ཉེར་བསྐྱུགས་གྱི་ངོ་བོར་སྤྱེ། །བསམ་གཏན་
 བཞི་པའི་ཉེར་བསྐྱུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་གྲོལ་ལམ་ཐ་མ་སྤྱེས་པ་ན་དངོས་གཞི་ཁོ་ནར་སྤྱེ་བ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཆོར་བ་རིགས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་གྱི་སྒྲུབ་ལམ་དོད་ཅེ་གཉིས་དང་
 བཅོད་པ་རྒྱང་དུ་དང་གསུམ་ཆོགས་ལམ་དང་འདྲ་བར་སྤྱིང་གསུམ་གྱི་མིའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་
 བསྐྱེད་དགོས། བཅོད་པ་ཆེན་པོ་དང་ཆོས་མཆོག་གཉིས་ནི་འདོད་ལྟའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སྤྱེ་བ་
 ཡོད། མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ལམ་དུ་འདོད་ཉོན་བྱུག་པ་དང་དགུ་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་ན་བྲལ་
 ཐོབ་ཟག་བཅས་རྟེན་ཀྱང་ཟག་མེད་མ་རྟེན་ལ། ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་གྱི་ཆེ་བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་
 རྟེན་ཀྱང་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱར་མི་འཇོག །ལམ་རྗེས་ཤེས་ཐོབ་པ་ན་སྤར་གྱི་

བྲལ་ཐོབ་ཟག་བཅས་དེ་དང་སྐབས་དེར་ཐོབ་པའི་བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་གཉིས་བསྒྲམས་ནས་ཕྱིར་
འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུར་འཇོག། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིར་འོང་
དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དེའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་བྲལ་ཐོབ་ཟག་
བཅས་གཅིག་འཛོལ་འོང་ལ། དེ་དང་མཉམ་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དེའི་གྲོགས་སུ་ཟག་མེད་ཀྱི་
ལམ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་བྲལ་ཐོབ་ཟག་མེད་ཐོབ་ལ། དེ་འདྲ་བའི་བྲལ་ཐོབ་ཟག་
བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་བསྒྲམས་ནས་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུར་འཇོག་གོ། དེ་
འདྲ་བའི་བྲལ་ཐོབ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ཀ་རེ་རེ་ནས་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་
འབྲས་བུར་འཇོག་གོ།

དགྲ་བཅོམ་པ་རིགས་དྲུག་ཡོད་དེ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། འཆི་བར་
སེམས་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། རྗེས་སུ་བསྐྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པའི་
ཆོས་ཅན་དང་། རྟོགས་པའི་སྐལ་པ་ཅན་དང་། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་དྲུག་གོ། དེ་དག་
ལས་དང་པོ་ལྔ་ནི་དབང་རྒྱལ་ཡིན་ལ། ཐ་མ་ནི་དབང་རྣམས་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་པའི་སྐལ་པ་ཅན་
དེ་མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕོ་བ་སྲིད་ལ། དང་པོ་བཞི་མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕོ་བ་མི་སྲིད་
དོ། །བར་པ་བཞི་ནི་རང་རང་གི་རིགས་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་སྲིད། དང་པོ་ལྔ་ནི་འབྲས་བུ་
ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དང་པོའི་རིགས་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་དེ། བར་
པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཆོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ནས་གང་དང་གང་གི་རིགས་སུ་ཡོད་པ་དེ་མ་
འགྱུར་བར་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་སོང་ན་དེ་འདྲ་བའི་རིགས་དེ་སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
སུ་བརྟེན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཉམས་པ་མི་སྲིད་དོ། །རིགས་དྲུག་པོ་དེ་དགྲ་བཅོམ་པར་མ་ཟད།
སྒྲོབ་པ་འཕགས་པ་ཡང་རིགས་དྲུག་དང་ལྡན། སོ་སྒྲེ་ཡང་རིགས་དྲུག་དང་ལྡན་ནོ། །རྟོགས་
པའི་འོས་སུ་གྱུར་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགྲ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགྲ་ལ་
བརྟེན་ནས་མི་གཡོ་བར་དབང་པོ་འཕོ། དེ་བཞིན་དུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་སོགས་བཞི་པོ་རང་

རང་གི་གོང་མར་འཕོ་བ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལས་དགྲ་རེ་དང་ནམ་གྲོལ་ལས་དགྲ་རེ་དགོས།
 དགྲ་བཅོམ་པ་དུག་གི་ནང་ནས་དབང་པོ་འཕོ་ངེས་དང་འབྲས་བུ་ཉམས་ངེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
 བ་མིའི་རྟེན་ལ་དུག་ཀ་ཡོད། གོང་མའི་རྟེན་ལ་གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། མི་གཡོ་བའི་
 ཆོས་ཅན་གཉིས་ཁོ་ན་ཡོད། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་མཐོང་ཐོབ་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བས་མ་ཁྲབ་
 རྟེ། རྟོགས་པའི་སྐལ་པ་ཅན་མི་གཡོ་བར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །སློབ་པ་དབང་པོ་འཕོ་བ་ན་བསམ་
 གཏན་ས་དུག་ལ་བརྟེན་གྱུར། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། འབྲས་བུ་
 རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་བསམ་གཏན་ས་དུག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་འཐོབ་པའི་
 ཕྱིར། དེ་འདྲ་བ་དབང་རྒྱལ་ངེས་དབང་རྣམས་དུ་འཕོ་བའི་ཆེ་ས་དུག་ལ་བརྟེན་གྱི། གཟུགས་མེད་
 དང་པོ་གསུམ་ལ་མི་བརྟེན་ནོ། །མཐོང་ཐོབ་པ་ནི་དབང་པོས་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་འཕོ་
 མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལུས་མངོན་བྱེད་སྟོམས་འཇུག་གིས་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གོང་ན་
 སྟོམས་འཇུག་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ནི་འབྲས་བུ་
 རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཐོབ་ལུས་མངོན་བྱེད་ནི་སློབ་པ་ཡོངས་རྫོགས་སུ་འཛོག་
 ལ། དེ་དག་ལས་གང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་ནའང་སློབ་པ་ཡོངས་རྫོགས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །མི་
 སློབ་པ་ནི་འབྲས་བུས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་
 མངོན་དུ་མ་བྱས་པ་དག་སྲིད་མོད། དབང་པོས་རྫོགས་ན་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པས་ཁྲབ་སོ། །ཕྱིར་མི་
 འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དབང་རྒྱལ་དེ་སྟོམས་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 ལ། དབང་པོས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་སོ། །མི་སློབ་པའི་སེམས་མ་འོངས་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་
 སྐྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱིས་པ་ན་སྐྱིབ་པ་ལས་རབ་དུ་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཤེས་པ་བརྩ་ཡོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ། ཆོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། རྒྱལ་བསྐྱལ་ཤེས་པ།
 ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ། འགོག་པ་ཤེས་པ། ལམ་ཤེས་པ། བ་རོལ་སེམས་ཤེས། ཟད་པ་ཤེས་པ།
 མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་དང་བརྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ནི། ཤེས་བཟོད་ཀྱི་ཤེས་

བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ངེས་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐེ་ཚོམ་མེད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་མ་སྤངས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་དེ་དང་བཅས་པ་ཡིན། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ནི། བཟོད་ཤེས་ལྟ་བུ་གསུམ་གྱི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་ལྟ་བ་ནི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་ཡུལ་ཚོལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཚོས་ཤེས་བཞི་དང་། རྗེས་ཤེས་བཞི་སྟེ་ཤེས་པ་བརྒྱད་གྱི་ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་པ་དང་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྣམས་ལས་གཞན་དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཐམས་ཅད་དང་ལྟ་བུ་དུག་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། མ་བསྐྱེད་པས་ལུང་མ་བསྟན་ཏེ་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། འདིར་བསྟན་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འཇིག་ལྟ་སོགས་ལྟ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་དུག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ལྟ་བ་འདྲ་ཡིན་ནོ། །

ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་དེ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་བྱུང་། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཟག་བཅས་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་གཞན་དགུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་ཟག་མེད་ཡིན་པས་བྱུང་། ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་དགུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཚོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་དེ་གསུམ་དུ་འདྲ་སྟེ། ཤེས་པ་བརྩུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། ཚོས་ཤེས། རྗེས་ཤེས། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་། མི་རྟག་སོགས་བརྩུ་དུག་དོན་སྐྱེའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་། ཚོས་ཤེས་ཡིན་ན་འདོད་པའི་བདེན་བཞི་གང་རུང་ལ་དམིགས་པས་བྱུང་། རྗེས་ཤེས་ཡིན་ན་གོང་མའི་བདེན་བཞི་གང་རུང་ལ་དམིགས་པས་བྱུང་། འདོད་པའི་སྐྱུ་གསུལ་ཚོས་བཟོད་གྱིས་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ན་རྣམ་པ་གཞན་མི་རྟོགས་སྐྱུ་གསུལ་རྟོགས་པ་དེས་ཀྱང་།

གཞན་གསུམ་མ་རྟོགས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཚུལ་བཟོད་དང་ཚུལ་ཤེས་གཉིས་ནམ་པ་འདྲ་ཞིང་། དེ་
 ལྟར་ན་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཚུལ་བཟོད་མཛོན་གྱུར་དུ་སྦྱེས་པའི་ཆེ། སྤྱག་བསྐྱེད་
 དང་སྦྱོར་བདག་མེད་གསུམ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་དད་པ་གསུམ་སྒོ་ག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ།
 བདེན་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལ། འདོད་པའི་བདེན་བཞི་ཤེས་པའི་ཚུལ་ཤེས་དང་། བོང་མའི་བདེན་
 བཞི་ཤེས་པའི་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ལས། ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཤེས་དང་རྗེས་
 ཤེས་གཉིས་ལ་ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །འོ་ན་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་གྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་དང་ཐོར་སྦྱེས་པ་
 རི་ཚུལ་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཚུལ་ཤེས་མིན་ལ། རྗེས་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་ཅེའི་
 སྤྱག་ཀྱན་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་ཤེས་ཡིན་པའི་སྦྱིར། དཔེར་ན་དུག་མདས་ཐོག་སྟེ་འཆི་བ་ན་
 ཐོག་མར་དུག་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་ནས་མཐར་ཤི་མ་ཐག་ཆའི་སྦྱོགས་ཁོ་ནར་འདུ་བ་
 བཞིན་ནོ། །

དེ་གཉིས་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་དམིགས་པ་གཅིག་གམ་ཞེ་ན། དེས་སྤྱག་
 ཀྱན་ལ་དམིགས་ན་དམིགས་པ་གཅིག་ལ། འགོག་ལམ་ལ་དམིགས་ན་དམིགས་པ་མི་གཅིག་
 གོ། །ཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་དབང་རྟོན་གྱིས་ཅིག་ཆར་དུ་འཐོབ་ལ། དབང་རྒྱལ་གྱིས་
 མི་སྦྱེ་བ་ཤེས་པ་མི་འཐོབ། ས་འདས་པ་དང་། དབང་པོ་འདས་པ་དང་། གང་ཟག་འདས་པ་ཞེས་
 པ་ནི། ས་དང་དབང་པོ་གང་ཟག་བོང་མ་ལ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་མཛོན་
 ཤེས་ཡིན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཚུལ་བཟོད་དང་།
 སྤྱག་བསྐྱེད་ཚུལ་ཤེས་གཉིས་རིག། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་སྤྱག་
 བསྐྱེད་ཚུལ་བཟོད་དང་། ཚུལ་ཤེས་གཉིས་དང་། དེ་ནས་སྦྱོར་བ་བྱས་ཏེ་བརྒྱད་པ་ཀྱན་འབྱུང་
 རྗེས་ཤེས་རིག་གཞན་མི་རིག། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དང་པོ་གཉིས་ཤེས་ནས་སྐད་ཅིག་མ་ལྟའི་
 བར་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་ཏེ་མཛོན་ཤེས་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཀྱན་འབྱུང་རྗེས་ཤེས་གཅིག་གྱི་

རིག་། དགྲ་བ་མི་རིག་སྟེ། སྒྲོར་བ་གཞན་གྱིས་འབྲུབ་དགོས་པའི་བྱིར། སྒྲུག་བསྐྱེད་དང་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་གཉིས་ནས་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛོག་ཅིང་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་འཛོག་སྟེ། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པས་སྒྲུག་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར། ཆོས་ཤེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཉིན་པོར་འཛོག་པ་ནི། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པས་འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྤང་དགྲ་ཆོས་ཤེས་པས་རིམ་གྱིས་སྤངས་ནས་ཁམས་གོང་མའི་སྒྲོམ་སྤང་ཡང་སྤར་འདྲིས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་ནས་སྤང་བ་དག་སྤོང་པའི་བྱིར་རམ། ཡང་ན་འགོག་ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགོག་ལམ་གཉིས་ནི་ཟག་མེད་ཡིན་པས་ཁམས་སུ་མ་གཏོགས་པས་དམིགས་པ་དམན་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཤེས་ནི་ཁམས་གསུམ་ཀའི་གཉིན་པོ་ཡིན་པ་སྤོང་པའི་བྱིར་རོ། །སྒྲུག་ཀུན་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཤེས་ནི་གོང་མའི་གཉིན་པོར་མི་འབྱུར་ཏེ། དེའི་དམིགས་པ་ནི་འདོད་པའི་བདེན་པ་དང་པོ་གཉིས་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་དམིགས་པ་དམན་པས་སོ། །

ཆོས་ཤེས་ལ་གཞུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་མི་ཡོང་བ་ནི། དེ་ལ་འདོད་པའི་བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་དགོས་ལ། གཞུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ་དེ་མི་སྤོང་པའི་བྱིར། འགོག་པ་ཤེས་པ་ལ་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གཅིག་སུ་ཡིན། བ་རོལ་སེམས་ཤེས་ལ་ལྷས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ཡོད། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ལ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་ཀ་ཡོད། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ་ལ་ལྷས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པར་གྱུར་པའི་ལྷས་ངག་གི་ལས་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ལམ་ཤེས་པ་ལ་ལྷས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཆོས་བརྩ་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་དང་ཟག་མེད་འདུས་བྱས་ཏེ་བཞི་ལ་མཚུངས་ལྡན་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་རེ་རེ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལ་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་ཏེ་བརྩ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཤེས་པ་བརྩ་ལྡན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ནམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་སུ་ལྡན། སོ་སྐྱེ་ཆགས་བྲལ་ལ་ཀུན་རྫོབ་

ཤེས་པ་དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་གཉིས་ལྟན། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཆགས་བཅས་ལ་
 ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཅིག་ལྟན། དེ་ཆགས་བྲལ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་
 གཉིས་ལྟན། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་ཤེས་ཆགས་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་
 ཤེས་པ། ཆོས་ཤེས་པ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཤེས་པ་སྟེ་གསུམ་དང་ལྟན། སྤྱག་བསྐྱལ་རྗེས་ཤེས་ཆགས་
 བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤར་གྱི་སྟེང་དུ་རྗེས་ཤེས། ཀུན་འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ལ་ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ།
 འགོག་པ་ཆོས་ཤེས་ལ་འགོག་པ་ཤེས་པ། ལམ་ཆོས་ཤེས་ལ་ལམ་ཤེས་པ་སྟེ་རེ་རེ་འཕེལ་བས་
 བདུན་གྱི་བར་དུ་ལྟན་ནོ། །སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སྤྱག་བསྐྱལ་ཆོས་ཤེས་ཆགས་བྲལ་སོགས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་སྤར་གྱི་སྟེང་དུ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་རེ་རེ་བསྐྱན་པར་བྱའོ། །མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་
 དང་པོ་བཙོ་ལྟ་སྟེས་པ། དེའི་ཆེ་རང་རང་གི་རིགས་འདྲ་མ་འོངས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་མ་སྟེས་ལ།
 གལ་ཏེ་སྟེས་ན་མཐོང་ལམ་ལན་གཉིས་སུ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། །

མཐོང་ལམ་རྗེས་ཤེས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་འཐོབ་སྟེ། དེའི་ཆེ་
 རྗེས་ཤེས་གསུམ་དང་དམིགས་པ་མཐུན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གསུམ་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལམ་
 རྗེས་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མི་འཐོབ་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་ཀུན་འབྱུང་
 མཐའ་དག་རྟོགས་རྒྱས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་མཐའ་དག་རིགས་དང་དབྱེ་བ་མང་བས་རྟོགས་
 མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་གསུམ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་
 བྱུང་བ་ཡང་ཡིན། མ་འོངས་པ་མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་
 ཀྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དེ་བློ་པ་ཉེར་བཞག་བཞིའི་ཐ་མ་ཡིན། གཞན་གཉིས་
 ལ་བཞི་ཀ་ཡོད། དེ་དག་གི་དམིགས་རྣམ་ནི་རང་རང་གི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ཀུན་རྫོབ་
 ཤེས་པ་དེ་སྦྱོར་བྱུང་གི་འབད་ཚུལ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཀྱང་འབད་ཚུལ་ལས་སྟེས་པ་མིན་ནོ།
 །བཤད་པའི་ལྷག་མ་ནི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགུ་པ་དང་། ས་
 བདུན་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་སྟེལ་མ་

བསྐྱོམ་པ་དང་མི་གཡོ་བ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་སྒར་མ་སྒྲོས་པ་ཆགས་བྲལ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྒྲུར་བ་དང་། བྱད་པར་ཅན་
 གྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་
 བརྒྱད་པོ་མ་འོངས་པ་འཛོལ་བ་ནི་སྒྲོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །མི་སྒྲོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་
 བ། དགྲ་བཅོམ་པ་དབང་རྒྱལ་གྱི་རྟེན་ལ་མངོན་ཤེས་གྱི་སྒྲུར་བ་དང་སྤེལ་མ་བསྐྱོམ་པའི་སྒྲུར་
 བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་མ་གཏོགས་
 པ་བརྒྱད་འཛོལ། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྟེན་ལ། མངོན་ཤེས་དང་སྤེལ་མ་
 བསྐྱོམ་པའི་སྒྲུར་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་སུ་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་མ་གཏོགས་པ་དགྲ་
 འཛོལ། པ་རོལ་སེམས་ཤེས་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བཀག་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་
 བའི་མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱད་ལ། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྒར་ནས་རྒྱན་ལྡན་
 དུ་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ཆེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་
 ཡིན་ནོ། །

གང་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱ་བྱིར་གང་། །ཐོབ་པ་དེར་ཡང་འོག་མའང་འཛོལ། །ཅེས་པའི་
 རོན་ནི། འདིར་གོང་འོག་ནི་ཟག་མེད་ས་དགྲ་པོ་གཞིར་བྱས་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་
 བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ནི་འོག་ས་ཟག་མེད་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་དབྱེད་པ་པོར་ནས། བསམ་གཏན་
 གསུམ་པའི་ཉིར་བསྐྱོགས་སམ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་རང་གི་ཟག་མེད་གང་རུང་གིས་བསམ་
 གཏན་གཉིས་པ་ཉིད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགྲ་པའི་ཆོ། བསམ་གཏན་གཉིས་
 པའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཀྱི་ངོ་པོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དུག་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ། འོག་ས་བསམ་
 གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྐྱོགས་དང་། དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་དང་། དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་དང་།
 བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཉིད་ཀྱི་ས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དུག་པོ་རྣམས་འཛོལ་པོ། །དེ་བཞིན་
 དུ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་ཉིར་བསྐྱོགས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཆོ། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་

ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་དུག་པོ་མ་འོངས་པ་འཛོལ་ལ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཟག་མེད་གྱི་ས་འོག་
 མ་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་དུག་པོ་འང་འཛོལ་གོ། །ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ལ།
 ཟག་པ་ཟད་པའམ་འགོག་བདེན་མཐུན་པའི་རང་གི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཆོས་ཤེས། རྗེས་
 ཤེས། འགོག་ཤེས། ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་སྟེ་དུག་ཡོད། དེ་ལྟར་
 ན་ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ནི། དེར་གྱུར་པའི་
 འགོག་བདེན་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་བྱ་དགོས་སམ་དཔྱད། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་
 པོ་ལ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་མེད།
 ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གཞུགས་བྱ་མེད། སྟོན་གནས་ཤེས་པ་ལ་གཞུགས་བྱ་ཡོད།
 བསམ་གཏན་སྤྱི་མ་གསུམ་ལ་མིང་གི་ཆོགས་ཡོད་ཀྱང་དག་མེད། བསམ་གཏན་གྱི་རབ་མཐའ་
 ན་དེས་ཆོག་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་མེད་དེ། དེ་ན་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟག་པ་ཟད་པའི་
 མཛོན་ཤེས་ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་བཞིན་དུ་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དུག་དང་རྒྱུད་ལ་
 ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བརྩམ་བསྐྱེད་པར་གསུངས། དང་པོ་ལ་དོགས་པ་མེད་ལ། བརྩམ་
 བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ། ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་པ་རོལ་སེམས་ཤེས་
 དང་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་གཉིས་འཛོག་དཀའ་སྟེ། སེམས་ཤེས་གྱི་ཡུལ་ལ་ཤེས་པ་ཞིག་དགོས།
 ཡུལ་ཟག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་བྲལ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་འཛོག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ཟག་
 ཟད་མཛོན་ཤེས་ས་བརྩམ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ་དོགས་པ་ཆེ་སྟེ། འདོད་པའི་
 སས་བསྐྱེད་གྱི་མཛོན་ཤེས་མེད། གཟུགས་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ན་མཛོན་ཤེས་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་ཟག་པ་ཟད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མཐུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རུང་
 ཅམ་མོ། །མཛོན་ཤེས་དང་པོ་ལྷ་བསམ་གཏན་བཞིན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་། མིག་དང་ན་
 བའི་མཛོན་ཤེས་གཉིས་དབང་ཤེས་ཡིན་པས་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ན་མིག་དང་ན་
 བའི་ཤེས་པ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མཛོན་ཤེས་དེ་གཉིས་གྱི་རྟེན་གྱི་དབང་པོ་

བསམ་གཏན་བཞི་ཀ་ན་ཡོད་པའམ་ཡང་ན་མངོན་ཤེས་དེ་གཉིས་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་བསམ་གཏན་བཞི་ན་ཡོད་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །ཟག་མེད་མངོན་ཤེས་ས་དགུ་ན་ཡོད་པར་
 གསུངས་པ་ནི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ན་མངོན་ཤེས་མེད་པས་དེ་ན་ཡོད་པ་ལྟར་གསུངས་
 པ་ནི། མངོན་ཤེས་དེ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ན་ཡོད་
 པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་ན་པ་ཉེར་བཞག་ནི་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ལ། མིག་དང་རྩ་བའི་མངོན་ཤེས་ནི་
 དབང་ཤེས་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ལ་ལྷས་དེ་ན་པ་ཉེར་བཞག་བཞག་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཅ་
 བར་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་དམིགས་རྣམ་མཐུན་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་པ་
 མིན་ལོ། །ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པའི་མངོན་ཤེས་ནི་མི་སྒྲོབ་པའི་ཆོས་ཡིན་གཞན་གཉིས་ནི་མི་
 སྒྲོབ་པའི་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་མི་སྒྲོབ་པའི་ཆོས་མིན། ལྟའི་མིག་དང་རྩ་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་བདག་
 རྒྱུན་མིག་དབང་དང་རྩ་བའི་དབང་པོ་གཉིས་རྟག་ཏུ་རྟེན་བཅས་སུ་གསུངས་པ་ནི་གཙུག་ཆེ་བ་ལ་
 དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། བྱམ་མཐའ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་མཉམ་བཞག་པ་ཡང་ཡོད་པའི་སྒྱིར།
 ལྷ་ལ་སྒྲེས་ཐོབ་ཀྱི་ལྟའི་མིག་ཡོད་པར་གསུངས། མི་དགེ་བའི་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་རྟོག་གེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་སེམས་ཤེས་པ་དང་། རིག་སྒྲགས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཤེས་པ་གཉིས་མི་དགེ་བར་
 འཛོག་གོ། །ལྟའི་མིག་ནི་སྒྲིན་བཅུ་གཅིག་དང་བྲལ་ལོ། །ཤོག་གྲངས་༢༡༢ལས། ལྷ་དཔྱད་ལས་
 འདས་པའི་རུས་པ་གསུམ་ཞེས་པ་མ་དག །སྒྲ་དུ་འཇུག་ཅེས་པ་མ་དག །བསམ་གཏན་དགེ་
 ཡུལ་ཡོད་དགུ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། གཞི་གྲུབ་ན་རང་རྟོགས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
 གཞི་སྒྲུམས་འཇུག་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་ཅི་རིགས་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། གཟུགས་མེད་
 དངོས་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། གཟུགས་མེད་དངོས་གཞིའི་འཛོན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འོག་
 མའི་ཟག་བཅས་མེད་ཀྱང་འོག་མའི་ཟག་མེད་ཡོད། ཉིང་དེ་འཛོན་གསུམ་ལ་དག་པ་བ་དང་ཟག་
 མེད་གཉིས་བྱས་ནས། དང་པོ་དག་པ་བ་ས་བཅུ་གཅིག་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་ཉིང་འཛོན་
 གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཅི་རིགས་

རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ཅོད་འདྲེས་འཛིན་གྱི་ཞེན་རིག་ཡོད། སྤྱི་ཅེ་ན་ཡང་ཉིང་འཛིན་གསུམ་གང་རུང་
 དུ་གྱུར་པའི་མི་རྟག་སོགས་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ཅོད་འདྲེས་འཛིན་གྱི་ཞེན་རིག་ཡོད། དེ་
 ཟག་མེད་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་ཀྱང་ཟག་མེད་ནི་མིན། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་
 སྤྱོད་ལམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་མེད་
 དེ། དེ་ན་ཆགས་པའི་མིག་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོག་གྲངས་༡༣༣ལས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 གཟུགས་ལ་དམིགས། །ཞེས་པ་མཆིམས་མཛོད་དང་ཡིག་ཆ་གཉིས་དང་མི་མཐུན་པས་དཔྱད།
 གཟུགས་མེད་གྱི་རྣམ་ཐར་ལ། འཛིག་རྟོན་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡོད་ཀྱང་འཛིག་རྟོན་པའི་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་མེད། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་དང་འགོག་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དོན་གཅིག་། འགོག་
 པའི་སྦྱོམས་འཇུག་ལས་ལངས་མ་ཐག་པའི་སེམས་ལ་སྤྱི་ཅེ་འཛིན་སྦྱོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དང་ཅི་
 ཡང་མེད་གྱི་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད། གཟུགས་ཁམས་སུ་རྒྱུ་འབྱུངས་ཀྱིས་སྦྱེ་བ་ནི་སྐལ་མཉམ་
 གྱི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱེ་འོ། །ལས་ཀྱི་སྦྱོབས་ཀྱི་སྦྱེ་བ་ནི། སྦྱོན་མའི་རྟོན་ལ་གཟུགས་མེད་གྱི་
 སྦྱོམས་འཇུག་ཐོབ་ནས་ཉམས་པ་དེ་ཉིད་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་ལས་སུ་གྱུར་
 པའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྦྱེས་པ་ན་འང་གཟུགས་མེད་གྱི་ཉིང་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཡང་
 གཟུགས་མེད་བར་སྦྱེ་སྦྱེ། འོག་མ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བར་གོང་མར་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྦྱོན་པའི་དམ་ཆོས་གཉིས་ཡོད་དེ། ལྷང་དང་རྟོགས་པའི་དམ་ཆོས་
 གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷང་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྤྱོད་པའི་
 སྦྱོན་ས་ལྷང་གི་བསྟན་པ་དང་། ལྷང་དོན་རང་རྒྱུད་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོ་
 བས་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདུལ་བའི་ཟིན་ཐིམ་མཛོད་བཞུས་ནི། སེམས་པར་འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྦྱོམ་པ་
 གསུམ་རྫས་གཅིག་ཡིན། གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྫས་ཐ་དད་ཡིན། སྦྱོམ་པ་
 གསུམ་ལྟན་གྱི་དགོ་སྦྱོང་གི་རྒྱུད་ལ་པམ་པ་བྱུང་བའི་ཆེ་དེའི་ཆ་ནས་པམ་པ་གཅིག་དང་། དགོ་

ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཏང་བའི་ཆ་ནས་པམ་འདྲ་གཅིག་དང་། དགེ་བསྐྱེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཏང་བའི་ཆ་
 ནས་པམ་འདྲ་གཅིག་དང་དེ་གསུམ་འབྱུང་། མི་དགེ་བ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་
 པས་བྱུང་། རང་བཞིན་གྱི་ལྷུང་བ་ཡིན་ན་མི་དགེ་བ་ཡིན་པས་བྱུང་། དགེ་སྦྱོང་གིས་ཆང་འབྱུང་
 བ་དེ་སྦྱིར་བཅས་རྒྱུད་གི་ལྷུང་བ་ཡིན་ཀྱང་། དེར་གྱུར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ལྷུང་བ་ཡང་ཡོད། དེར་
 གྱུར་བའི་བཅས་རྒྱུད་གི་ལྷུང་བ་ཡང་ཡོད་པའི་སྦྱིར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཅས་པ་ལ་བྱུང་གསོད་
 གྱིས་ཆང་འབྱུང་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་སྦྱིར་། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཉིན་པོའི་སྒྲོམ་ཆང་འབྱུང་བ་དེ་
 དེ་ཡིན་པའི་སྦྱིར་། གྱེ་བྲག་སྒྲོམ་པའི་ལྷགས་ལ། པམ་པ་འཆབ་བཅས་དང་འཆབ་མེད་གང་གྱུར་
 ཡང་དགེ་སྦྱོང་གི་སྒྲོམ་པ་མི་གཏོང་སྟེ། པམ་པ་འཆབ་བཅས་གྱུར་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་
 སྦྱོང་གི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་ཀྱང་དགོས་པ་སྒྲུབ་ཀྱས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་གི་སྒྲོམ་པ་མེད། པམ་པ་འཆབ་མེད་
 གྱུར་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སྦྱོང་གི་སྒྲོམ་པ་དང་དགོས་པ་སྒྲུབ་ཀྱས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་གི་སྒྲོམ་
 པ་གཉིས་ཡོད། སྒྲོམ་པོ་ནི་པམ་ལྷག་གང་རུང་དུ་གཏོགས་ཤིང་དེ་ལ་དབྱེ་ན་སྦྱོར་བའི་སྒྲོམ་པོ།
 སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་པོ། དངོས་གཞིའི་སྒྲོམ་པོ། དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་པོ་དང་བཞི་
 ཡོད། ཡིག་ཆའི་ཆིག་ཐེན་ལྟར་ན། གོང་དུ་སྒྲོམ་པོ་གསུམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་། འོག་གི་སྒྲུབ་
 གྱེད་དང་བསྐྱེད་ན་བཞི་ཡོད་པ་རང་ལྷགས་ཡིན་ནོ། །དངོས་གཞིའི་དུས་ན་པམ་ལྷག་གང་རུང་
 བསྐྱེད་པའི་སྒྲོམ་པོ་དེ། སྦྱོར་སྒྲོམ་གྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་པམ་ལྷག་གི་ཉིར་རྒྱ་ལྟ་བུ། དངོས་
 གཞིའི་དུས་སུ་པམ་ལྷག་གང་རུང་མི་བསྐྱེད་པར་སྡེ་ལྷའི་གཞན་གསུམ་དངོས་བསྐྱེད་པའམ་མི་
 བསྐྱེད་པའི་སྒྲོམ་པོ་དེ་སྦྱོར་བའི་སྒྲོམ་པོའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི། གཞོད་སེམས་ཅན་གྱིས་
 མིའི་ལག་པ་གཅོད་པ་དང་ནགས་མེ་བཏང་བ་ལྟ་བུ། པམ་ལྷག་གང་རུང་གི་གཞི་བསམ་སྦྱོར་
 གསུམ་གང་རུང་གི་ཡ་གྲུལ་གཅིག་ཅན་མ་ཆང་ཡང་དངོས་གཞིའི་དུས་ཀྱི་གྱེད་པ་གྲུབ་ཐོབ་པའི་
 སྒྲོམ་པོ་དེ་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་པོའི་མཆན་ཉིད། དཔེར་ན་གཞན་དོན་ཁོ་ནར་རིན་ཐང་
 ཆང་བའི་དངོས་པོ་བརྒྱས་པ་དང་། དགེ་སྦྱོང་གིས་རང་ཉིད་དུ་འགྱོར་སྒྲུལ་ཞིང་དགེ་སྦྱོང་གི་

འདུམེས་མེད་པར་དེར་འདུམེས་ཏེ་བསད་པ་ལྟ་བུ། དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་པོ་དང་། དངོས་གཞིའི་
 རྣམ་པའི་སྒྲིམ་པོ་གཉིས་དོན་གཅིག་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་རིན་ཐང་ཆང་བའི་དངོས་པོ་བརྒྱས་པ་
 དེ་མ་གྱིན་ལེན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དངོས་གཞིའི་སྒྲིམ་པོ་དང་། མ་གྱིན་ལེན་གྱི་
 བམ་པའི་དངོས་གཞི་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྒྲིམ་པོར་འཛོག་། ལྷུང་བ་
 གཞན་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲིམ་མེད་ཀྱང་ལྷུང་བ་གཞན་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་སྒྲིམ་ཡོད་དེ། ལྷུང་བྱེད་གྱི་སྒྲུབ་
 བར་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་པོ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དུད་འགྲོ་ལ་མིར་འདུམེས་ནས་བསད་པའི་
 ཆེ་སྒྲུབ་བ་ལ་སྒྲིམ་པོ་དང་། དངོས་གཞི་ལ་ལྷུང་བྱེད་འབྱུང་བའི་བྱིར། ལྷུང་བ་སྡེ་ལྡེ་པོ་ཉེས་བྱས་
 ཡིན། མི་དགོ་བ་ཡིན་ན་ཉེས་བྱས་ཡིན་པས་བྱུང། སྒྲིམ་པ་གཞུགས་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་
 ལ་དགོ་སྒྲོང་གི་རྒྱད་གྱི་སྒྲིམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་མཛོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ཅེས་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་
 བཤད། དགོ་སྒྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་བསྐྱངས་པས་སྒྲིམ་པ་འོག་མ་གཉིས་བསྐྱང་བར་འགྲོ། དེའི་དབང་
 གིས་སྒྲིམ་པ་འོག་མ་གཉིས་སྒྲིམ་པ་གོང་མའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན། དེའི་ཆེ་སྒྲིམ་པ་འོག་མ་
 གཉིས་གྱི་བྱེད་ལས་བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡོད། དགོ་སྒྲོང་གི་རྒྱད་གྱི་སྒྲིམ་པ་འོག་མ་གཉིས་
 གོང་མ་མ་བཅུང་བར་གཏོང་བ་མེད། འོན་ཀྱང་དགོ་སྒྲོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལུལ་ནས་དགོ་ཚུལ་དུ་
 གནས་པ་ཡོད། སྒོག་གཅོད་གྱི་ཐམ་པ་བྱུང་ནས་གཞན་གསུམ་གྱི་ཐམ་པ་མ་བྱུང་ཡང་སྒྲོང་བ་
 བདུན་ཀ་དགོས་པ་སྐྱབ་རྒྱས་ལས་ཉམས་པར་བཤད། འཆབ་མེད་གྱི་ཐམ་པ་འདག་པ་ཡོད་
 ཀྱང་། འཆབ་བཅས་གྱི་ཐམ་པ་ཆེ་འདི་ལ་བཤགས་པའི་སྒོ་ནས་འདག་པ་མི་སྟི། ལྷག་མ་མན་
 ཆད་འདུལ་བའི་གཞུང་བཞིན་བཤགས་ན་འདག་པ་སྟི། ལྷ་སོགས་གྱིས་བསྐྱོན་རྫོགས་བསྐྱབ་
 པ་ན། གསང་སྟོན་བསྐྱོ་བའི་ཆེ་བསྐྱོ་ལུལ་གྱི་དགོ་སྒྲོང་དེ་དགོ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་མི་བཅི་ཞིང་།
 བསྐྱོ་བ་པོ་རང་ཉིད་དང་། དགོ་སྒྲོང་གཞན་གསུམ་དང་བཞི། དགོ་འདུན་བཅུན་པ་རྣམས་གསན་
 དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་དགོ་འདུན་ཡིན། ཉོར་རྩ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཉི་ཤུ་དགུ་ལ་གསོ་སྒྲོང་བཅུ་བཞི་
 པ་བྱེད་དགོས་པས། དེ་(དེའི)བྱི་ཉིན་གནས་གང་ཡོད་ན་ལྷག་ཏུ་བཅུག་ནས་དེའི་བྱི་ཉིན་གྱི་

ཆེས་གཅིག་ནས་བཅིས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་པའི་བཙེ་ལྷ་ལ་གསོ་སྦྱང་བཙེ་ལྷ་བ་བྱ། དེའི་བཅུ་དྲུག་
ནས་བཅིས་ཏེ་གནམ་གང་ཡོད་ཆེ་གནམ་གང་དང་། མེད་ཆེ་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཉི་ཤུ་དགུ་
ལ་གསོ་སྦྱང་བཙེ་ལྷ་བ་བྱེད་དགོས། བསྐྱབ་བ་བྱིན་པའི་དགེ་སྦྱོར་དེ་སྦྱེ་འཕགས་གང་ཡིན་གྱང་
དགྲ་བཙེམ་བ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ས་གཞན་ན་གནས་ཤིང་རང་གྲལ་དུ་བསྐྱད་མི་ཆོག། དགེ་འདུན་
གྱི་ཆོགས་མེད་པར་རང་གཅིག་ལུས་འདོན་པའི་གསོལ་བཞིའི་ལས་གྱི་ཆོ་ག་དེ། གསོལ་བཞིའི་
ལས་གྱི་ཆོ་ག་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་བ་སོགས་མ་ཆང་བའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གསོ་
སྦྱང་ལའང་འདྲ། ཆོས་གོས་ཐོར་ནས་ཞག་གཅིག་འདས་པའི་ཆེ་བྱིན་རྒྱབས་ཞིག་བ་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་ནི་བྱིན་རྒྱབས་དབྱུང་བ་བྱ་མི་དགོས་སོ། །ཞག་གཅིག་མ་འདས་གོང་དུ་རྟེན་ན་བྱིན་རྒྱབས་
བྱ་མི་དགོས། ཡིད་གྱི་ལྷུང་བ་མེད། ཡིག་ཆར་ཡིད་གྱི་ལྷུང་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི་བཏགས་
བ་བ་ལ་དགོངས་སོ། །མི་ཞིག་དུད་འགྲོའི་གཟུགས་སུ་གནས་པ་ལ་དེར་འདུལེས་ནས་དགེ་
སྦྱོར་གིས་བསད་ན་དེ་ལ་ཕམ་བ་འབྱུང་སྟེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་མི་དང་དུད་འགྲོ་གང་ཡིན་གྱང་
གསོད་པའི་ཀུན་སྦྱོར་སྦྱི་ཞུགས་ཡོད་པས་སོ། །འདི་སྟོག་གཅོད་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་བ་ཡིན་གྱི། མ་
བྱིན་ལེན་སོགས་ལ་སྦྱར་དུ་མེད་དོ། །དེས་ན་ཕམ་པའི་སྦྱར་བ་ལ། སྦྱོར་པོས་མ་བྱལ་སྟེ། དེ་
འདྲ་བ་དེ་དུད་འགྲོར་འདུལེས་པའི་དབང་གིས་སྦྱར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་འབྱུང་དོ། །སྦྱེས་བྱ་རྒྱུ་
དུ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་སྦྱི་རོལ་བ་མེད། དང་པོའི་མཁན་པོ་ནི། རབ་བྱུང་གི་མཁན་པོར་གསོལ་བ་
མ་བཏབ་གོང་གི་བར་ཆད་ཇི་དུས་གྱི་མཁན་པོ་ལ་བྱེད། དེའི་ཆེ་མཁན་པོར་གྱུར་མ་བེན་ན་དང་
པོའི་མཁན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྒྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་སྟེ།
མཁན་པོ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལ་མཁན་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་མཆོ་སྣ་བ་གསུང་།

ཞེས་མཛོད་འདུལ་གྱི་དོགས་སྦྱོར་བེན་བྱིས་སུ་བཞོད་པ་འདི་ནི་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་དགོན་
མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་དེ་ཉིད་གྱིས་དབུས་ཐེབས་གསན་སྦྱོར་སྐབས་མཛོད་འདུལ་ལ་རྩོད་པ་གནང་རྒྱུར་མ་སོང་
བ་སྐར་མདོ་སྐད་དུ་བྱིན་ནས་དཔེ་གཟིགས་མཛོད་དུས་དོགས་སྦྱོར་གི་གཞིར་བཞོད་པ་ཡིན་འདུག་གྱང་གསུང་འབྱམས་

དཔར་དུ་འཁོད་དུས་དཔེ་མ་འགྱོར་བ་ཕྱིས་སུ་རྟེན་ནས་དཔར་དུ་བསྟོན་པའོ། །ཡིག་ནོར་དུ་མངོན་པ་འགའ་ཞིག་སྣང་
ཡང་མ་ཕྱི་གཞན་མེད་སྟབས་གྲུ་ཆོམ་དུ་བཅོས་མ་པོད་པར་མ་ཡིག་སོར་བཞག་བཀྱིས་པ་ལགས།

ཨོ་སྤ་མྱེ། ཐུབ་བསྟན་འཛིན་མར་སྐལ་བཟང་ཞིང་བའི་ཆོགས། །པན་བདེའི་ལོ་ཉྟག་
ལོངས་སུ་སྦྱོད་བའི་བྱིར། །བཀྲ་ཤིས་གཡས་སུ་འབྱེལ་བའི་ཆོས་གྲུ་ལས། །ཆོས་སྤྱན་བདུད་
ཅིའི་གྲུ་ཆར་འདི་པབ་པོ། །སར་མདྲ་ལོ། །

༡༡། རྟེན་འབྲེལ་རྩོམ་འབྲོ་སྐབས་ལྡན་པ་རྩོམ་འབྲོ་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ བཞུགས་སོ། །

རྒྱལ་ཀུན་བསྐྱེད་པའི་ཡབ་ཏུ་གྱུར་ཀྱང་གཞོན་ནུའི་རྩོམ་འཆང་བྱར་བུད་ལྷ་ལྷན་འཇམ་
དཔལ་དབྱངས། །སྒྲོ་ཁྲོས་བཟང་པོས་དུས་མཐར་ཡོངས་རྫོགས་ཐུབ་བསྟན་གསལ་མཛད་རབ་
དཀར་གྲགས་པའི་བ་དན་འཛིན། །འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཅན་བྱང་གིས་རྗེས་བཟུང་ནམ་དཔྱིད་
ཟེར་གྱིས་མདོ་རྒྱད་པད་ཆལ་བཞད་མཛད་པ། །རྣམ་གསུམ་དབྱེར་མེད་ཞབས་གྱི་པརྫོར་གྱས་
པས་ཐུག་འཆལ་ལེགས་བཤད་སྤང་བ་ཅུང་ཟད་སྟོ། །

དེ་ལ་འདིར་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་མཁས་གྲུབ་གྱེ་བའི་གཙུག་རྒྱན་
ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྗེ་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་
མཐའ་དཔྱིད་ནོར་བུའི་འབྲེང་བའི་སྤྱི་བཤད་དང་། མཆོད་བརྗོད་དང་། ཤིང་རྟེན་སྟོལ་འབྲེད་གྱི་
དཀར་གཞུང་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ། དེ་ཡང་མཐའ་དཔྱིད་ལས། དེ་ལ་འདིར་བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་དེ་ཉིད་གྱིས་དང་པོར། ཞེས་པ་ནས། མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་བྱང་། འདིའི་དོན་ལ་དོགས་པ་ཅུང་ཟད་བཅད་ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་
པ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གི་སྤྲུལ་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་པ་ལ་ཟེར་
རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བསྐྱལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། འདས་པའི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཆོས་ཅན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་ཅག་ལ་ལམ་སྟོན་པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། བསྟན་པ་འདིའི་

དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོར་ཞེས་པའི་དུས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སངས་
 རྒྱུ་པའི་དུས། རྟོགས་བསལ་པའི་དུས། སེམས་བསྐྱེད་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་གསུངས་ཡང་།
 དཔྱལ་བའི་རྟོན་ལ་སྟོན་སེམས་དང་། བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་སྒྲུང་བྱེད་ཀྱི་དུས་འདུག་སེམས་བསྐྱེད་
 པར་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་བའི་
 ལུགས་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ལུགས་ལ་མི་རུང་སྟེ། ལྷན་མཐའ་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་
 ལ་སྟོན་སེམས་དང་འདུག་སེམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔྱལ་བའི་རྟོན་ལ་སྟོན་སེམས་
 བསྐྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འདི་སྟོན་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཤིག་
 དཔྱལ་བའི་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་བྱད་དུ་སྐྱེས་ནས་ཐོགས་ཤིག་དང་བཅས་ཤིང་རྟ་བྲངས་པའི་ཆེ།
 ཤིང་རྟའི་སྟེང་ན་དཔྱལ་བའི་བསྐྱེད་མ་ཨ་བང་སྐྱེལ་མོ་དཀྱུང་བཅས་ཏེ་འདུག་ནས་ཐུགས་ཀྱི་
 དབྱུག་པས་བྱད་ལ་བརྟེན་བཞིན་དུ་ཤིང་རྟ་བྲངས་སོ། །ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་ཐོགས་དེ་ཉམ་ཆུང་
 བས་འདྲེན་མ་རྒྱས་པ་ན་དཔྱལ་སྐྱེད་ཨ་བང་གིས་མདུང་ཅེ་གསུམ་པ་སྟེང་ཁར་བཅུགས་ཏེ་ཐོ་
 བས་བརྟེན་པས་ཐུག་བསྐྱེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟོང་བར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཆེ་བྱད་ཀྱིས་ཐོགས་ཀྱི་
 ཐུག་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་སྟོང་བ་མཐོང་ནས་སྟེང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ཤིང་། དེའི་རྒྱུན་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་བྱད་ཀྱིས་བསྐྱེད་མ་ཨ་བང་ལ་སྟེང་རྗེའི་སེམས་ཅུང་བད་
 བྱེད་ཅིག་ཅིས་སྐྱས་པས། དེ་རབ་ཏུ་ཁྱོས་ནས་མདུང་ཅེ་གསུམ་པ་བསྐྱེད་པས་ཆེའི་དུས་བྱས་
 ཏེ་མའི་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་དཔྱལ་བ་ལས་ཐར་ཏེ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་སྟེང་གི་མི་དགེ་བའི་སྒྲིག་པ་བྱང་
 བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་རྟོན་ལན་བསལ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདུལ་བ་ལུང་རིགས་
 གཏེར་མཛོད་དུ་དཔྱལ་བ་ལས་ཆེ་འཕོས་ཏེ་ལྷན་སྐྱེས་ནས་ལྷའི་ལོ་མང་པོའི་བར་དུ་བདེ་བ་
 ཉམས་སུ་སྟོང་ཞིང་། དེ་ནས་ཁྱེལ་སྒྲུང་བྱེད་དུ་སྐྱེས་པར་བཤད་དོ། །འདུག་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་
 ཡོད་དེ། སྟོན་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཁྱེལ་སྒྲུང་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཆེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤུག་

ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཁམས་སའི་བུམ་པ་གཅིག །མགོན་བུ་ལྷ། མཆིལ་ལྷམ་ཟུང་གཅིག །གདུགས་
གཅིག་རྣམས་ཕུལ་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱེད་སྐྱེ་ཅི་འདྲ་དང་། །འཁོར་དང་སྐྱ་ཆེའི་ཆད་
དང་ཞིང་ཁམས་དང་། །དེ་བཞིན་མཆོན་མཆོག་བཟང་པོ་ཅི་འདྲ་བ། །དེ་འདྲ་ཁོ་ནར་བདག་ཀྱང་
འགྱུར་བར་ཤོག །ཅེས་སྟོན་ལམ་བཟུང་སྟེ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་
ཤིང་རྟེན་སྟོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་འོག་དུ་འཆད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་ལ་དོགས་པ་བཅད་
ན། བོད་སྐུ་མ་རྣམས་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་། རིགས་ཆོགས་དུག་དང་། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་
དང་། གཞོད་འཛོམས་བཞི་ཤིང་རྟེན་སྟོལ་འབྱེད་བཞིར་འདོད་དེ། ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲེང་
ལས། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། གཙུ་བོར་གྱུར་པ་
ནི་ཤིང་རྟེན་སྟོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་སྐུ་མ་རྣམས་ལ་གྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བོད་སྐུ་མའི་ལུགས་ལ། བསྟན་བཅོས་དེ་བཞི་ཤིང་རྟེན་སྟོལ་འབྱེད་མིན་
ཞིང་། དེ་རྩོམ་པ་པོ་བཞི་ཤིང་རྟེན་སྟོལ་འབྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐྱབ་པ་ནི་རྣམ་པར་མ་
བརྟགས་པ་སྟེ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་དེ་བཞི་བསྟན་བཅོས་ལ་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བུ་
འི་ཀ་ལུང་གི་སྟེ་མ་ལས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་ཤིང་རྟེན་ཆེན་པོའི་
སྟོལ་བཞིར་གྲགས་ཏེ། ཞེས་སོ། །གསེར་འབྲེང་ལས་ཀྱང་དེ་བཞི་བསྟན་བཅོས་ལ་བྱེད་པར་
བཤད་དེ། གོང་དུ་ལུང་བྲངས་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་ལུམ་གསུམ་
གཞུང་འགྲེལ་གཞོད་འཛོམས་འདི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བརྩམས་པར་བཞེད་དེ། ཆོས་
འབྱུང་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ལས། རྒྱལ་བའི་ལུམ་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ་པ་དང་། ཉི་མི་ལྷ་སྟོང་
པ་དང་། མི་བརྒྱད་སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་འགྲེལ་བམ་པོ་ཉི་ལྷ་ཅུ་བདུན་པ་བསྐྱུར་འཕྲོ་འདི་
དེུ་སེ་ནས་བྱས་ཟེར་བ་མང་མོད་ཀྱི། འདི་ནི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་

བ་དགོངས་རྒྱན་ལ་སོགས་པར་ཉི་མེད་གཞུང་འགྲེལ་ལས་དངས་པའི་ཆོག་རྣམས་དེར་རི་ལྟ་བུ་
 བཞེན་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་། དབྱར་ཡང་། འདིའི་གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་འཛམས་བྱ་བར་འདོད།
 ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །ཞེས་སོ། །རྗེ་རིན་པོ་ཆེས། འདི་ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྒྲེས་མཛད་པར་
 བཞེད་དེ། གསེར་འབྲེང་ལས། དེ་ལྟར་གཞོན་འཛམས་འདི་སྟོན་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ལས་
 ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྒྲེས་མཛད་པར་གྲགས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་སེ་ན་དང་མཆེ་བའི་
 སྒྲེ་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་འབྱུང་རྒྱུ་བའི་གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་འཛམས་འདི་སྒྲེས་མཛད་
 བ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཁ་ཆེ་མཆེ་བའི་སྒྲེས་མཛད་པར་བཞེད་ལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་
 རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་སྒྲེ་བཅན་གྱིས་མཛད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་འབྱུང་ལས།
 རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སྟོང་སྒྲུག་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་ཆེན་བམ་པོ་བདུན་ཅུ་ཙུ་བརྒྱད་ཅུང་ཟད་མ་འབྱུར་ལ།
 འདི་འཕང་ཐང་མར་བཅན་པོ་ཁྱི་སྟོང་སྒྲེ་བཅན་གྱིས་བྱས་པར་གྲིས་མོད་ཀྱི། དཀར་ཆག་གོང་
 མ་གཉིས་སུ་རྒྱ་གར་མར་བཞུགས་པས། དེ་ལྟ་སེ་ནས་བྱས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གསེར་འབྲེང་ལས། ཕྱི་མ་འདི་འཕང་ཐང་གི་དཀར་ཆག་ཏུ་བཅན་པོ་
 ཁྱི་སྟོང་སྒྲེ་བཅན་གྱིས་མཛད་པ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འབྱུང་གི་རྒྱ་ཆེར་
 འགྲེལ་ཞེས་འབྱུང་བས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་བཅོས་
 དེ་བཞི་ལ་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྲེད་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་གཞུན་ལ་
 མ་སྟོས་པར་མདོའི་དགོངས་པ་རེ་འགྲེལ་བས་ན་དེ་ལྟར་བཞེད་པར་བོད་སྐད་མ་རྣམས་འདོད་
 པའི་ཕྱིར། གསེར་འབྲེང་ལས། དེ་ལྟར་ན་བཞི་པོ་འདིས་དགོངས་འགྲེལ་གཞུན་ལ་མ་སྟོས་པར་
 ཡུམ་གྱི་དགོངས་པ་རེ་འགྲེལ་བས་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྲེད་དོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། རིགས་ཆོགས་དྲུག་གིས་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་སྒྲེ་རྒྱལ་ཡོད་དེ། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་
 བ་རྣམས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཆོགས་དྲུག་ཡོད་དེ། ཅ་བ་ཤེས་རབ། ཅོད་
 བཞེད། །སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་

ནམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་གཏམ་གྱི་ཆོགས་ཡིན་
 བས་རིགས་ཆོགས་སྤྱི་མི་འདྲན་པར་རིགས་ཆོགས་ལྟར་བཞེད་ལ། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་རིན་
 ཆེན་འབྲེང་བའི་ཆབ་ལ་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་འདྲན་པར་མཛད་དེ། ཆོས་འབྱུང་ལས། མདོས་དདོས་
 སྤྱི་བརྗོད་པའི་དོན་ནམ། སྟོང་པོའི་དོན་སྟོན་པ་དབྱུ་མ་རིགས་པའི་ཆོགས་དུག་སྟེ། ཆོས་ཐམས་
 ཅད་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ཉེན་འབྲེལ་སྟོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པ་སྟོང་ཉིད་བདུན་
 ཅུ་པ། དེ་ལས་གཞན་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པར་བདེན་པ་འགོག་པ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་སྟེ་གཉིས་པོ་ཅ་
 བའམ་གཙོ་བོའོ། །དེ་རིགས་པས་སྐྱབ་པ་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཅོད་པའི་སྟོན་
 སྟོང་བ་ཅོད་པ་སྟོན་པ། གཞན་རྟོག་གོ་བ་དང་ཅོད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཞིབ་མོ་ནམ་འཐག། དོན་
 དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་འཐད་ཅིང་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་ཐ་
 སྙད་གྲུབ་པ་དང་དུག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །ག་ལེ་འཇིགས་མེད་བསྟན་
 ནས་རིགས་ཆོགས་དུག་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། རིགས་ཆོགས་དུག་པོ་གང་རུང་ལ་སྐྱ་སྐྱབ་
 གྱིས་མཛད་པ་ཞིག་དགོས་ལ། ག་ལེ་འཇིགས་མེད་སྐྱ་སྐྱབ་གྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 ཉགས་གྲུབ་སྟེ། ག་ལེ་འཇིགས་མེད་ཏུ་བཙུན་པ་འཕགས་པ་སྟུས་ཀྱང་ཞེས་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལུང་
 དངས་པ་གང་ཞིག །སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སྟོབ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཤེས་བྱེད་ཏུ་འདྲན་མི་རིགས་པའི་
 བྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མཛད་པ་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཡིན་ཏེ། སྟུན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་གྱིས་
 དེ་རང་འབྲེལ་དུ་བྱས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །རྗེ་ཡབ་སྐུ་ནམས་ག་ལེ་འཇིགས་མེད་
 རང་འབྲེལ་དུ་མི་བཞེད་དེ། སྟོང་བྱན་ལས། ག་ལེ་འཇིགས་མེད་འཕགས་པས་མཛད་པའི་རང་
 འབྲེལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བོད་མང་པོ་སྐྱ་བ་ནི་ནམ་པར་མ་བཏགས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
 མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱིས་ཤིང་རྟེན་སྟོལ་སྟེ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུམ་གྱི་ཤུགས་བསྟན་མདོན་རྟོགས་
 གྱི་རིམ་པ་ནམས་དདོས་པོ་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུར་བཀྲལ་བའི་བྱིར། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་
 གྱིས་ཡུམ་དོན་བཀྲལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་གཙོ་བོའི་དོན་སོ་གཉིས་སྤྱི་བཀྲལ་བའི་

ཕྱིར། བརྒྱད་ཉིད་དོན་བསྟུས་ལས། རྟེན་དང་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་། །རབ་དབྱེ་རྟགས་དང་ལྷུང་བ་
 དང་། །ལས་ནི་བསྟོམ་བ་དང་བཅས་པ། །ཕན་ཡོན་བཅས་པ་ཡང་དག་བཟོད། །ཞེས་སོ། །དོན་
 ཚན་སོ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་དེ། རྟེན་དང་ཞེས་པས་ཤེར་ཕྱིན་གསུང་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྟོན་
 བ་སངས་རྒྱས་དེ་བསྟན། དབང་དུ་བྱ་བ་ཞེས་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཉན་བ་པོའི་འཁོར་ཉན་ཐོས་དང་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་དེ་བསྟན། ལས་ནི་ཞེས་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་ཆུ་མ་ཚས་
 སྟོད་བཅུའི་བྱ་བ་དེ་བསྟན། བསྟོམ་བ་ཞེས་པས་རྣམ་གཡང་གི་རྟོག་པ་བཅུ་སྟོང་བྱེད་གྱི་གཉིན་
 པོ་བཅུ་བསྟན། རབ་དབྱེ་ཞེས་པས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བསྟན། རྟགས་དང་ཞེས་པས་བདུད་ལས་
 གྱི་རྟགས་དང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་དེ་བསྟན། ལྷུང་བ་ཞེས་པས་ཤེར་ཕྱིན་སྤང་ན་རྣམ་སྟོན་
 རན་སོང་དུ་ལྷུང་བ་དེ་བསྟན། ཕན་ཡོན་བཅས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་
 པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་བཀའ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕུལ་བ་བས།
 ཤེར་ཕྱིན་སྟེགས་བཅ་དུ་འབྲི་བ་དང་། དེ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་པ་ཕན་ཡོན་ཆེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། བསྟོམ་བ་བཅུ་དང་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་རེ་རེར་བབྱང་བ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་འདིའི་དངོས་
 བསྟན་གྱི་བསྟོམ་བ་བཅུ་ལ་སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ས་བཅུའི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 བ་བཅུ་དང་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དེ་བཅུ་དྲུག་འཇོག་གོ།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ས་དང་པོའི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོ་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
 པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སེམས་ཅམ་པས་ས་དང་པོའི་སྟོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དེ་གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད་པ་གང་ཞིག །གཞུང་འཇིག་གཉིས་སྟོང་དེ་
 ལུགས་འདིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟགས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱལ་སྟེ། སེམས་ཅམ་
 པས་གཉིས་སྟོང་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲོ་མོར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱལ་སྟེ། གཉིས་
 སྟོང་དེ་རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཞལ་བྱར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ།

བརྒྱད་ལྔ་པ་རྟོག་བསྟུས་ལས་བཤད་པའི་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་དེ་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ནས་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྲ་
མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཟུབ། ཉགས་བྱུང་སྟེ། དེ་ནས་བཤད་པའི་མི་ཉག་པ་སྤྲ་མོ་དེ་མི་ཉག་པ་
སྤྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ནས་བཤད་པའི་མི་ཉག་པ་སྤྲ་མོ་ལ་མི་ཉག་པ་སྤྲ་
མོས་ཟུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཟུབ། འདོད་ན། བདེན་པར་བྱུང་པའི་མི་ཉག་པ་སྤྲ་
མོ་ཚེས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྟོན་པར་ཡང་འདི་ནི་དཔྱད་པའི་སྟོན་ཅམ་ཞིག་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ནམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བརྩ་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
ཡོད་དང་མེད་པ་དང་། །སྒྲོ་འདོགས་སྐྱར་བའི་རྟོག་དང་གཅིག་དང་དུ་མ་ཉིད། །རང་དང་བྱང་
པར་རྟོག་དང་མིང་དོན་རིམ་བཞིན་དུ། །མདོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཡང་དག་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་
པའི་དགོངས་པ་བཞིན་དངོས་པོར་འཇིན་པའི་མཆོན་མའི་རྣམ་གཡེང་ནས་བཟུང་སྟེ། དངོས་པོ་
མེད་པ་དང་། སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། སྐྱར་བ་འདེབས་པ་དང་། གཅིག་པ་ཉིད་དང་། ཐ་དང་པ་ཉིད་
དང་། རོ་བོ་དང་། བྱང་པར་དང་། མིང་རིམ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་དོན་དང་། དོན་རིམ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་མིང་
དུ་འཇིན་པའི་མཆོན་མའི་རྣམ་གཡེང་གི་བར་བརྩ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དུམ་གསུམ་གཞོན་འཛོམས་
ཀྱིས་དུམ་དོན་བཀའ་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྒྲོ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བརྩ་གཅིག་དུ་བཀའ་བའི་སྤྱིར།
སྒྲོ་གསུམ་དངོས་བཟུང་དུ་ཡོད་དེ། དུམ་གྱི་ཐོག་མར་གླེང་གཞིས་སྐབས་སྟེ་ནས་གདུལ་བྱ་དབང་
པོ་རྣམས་པོ་ལ། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱང་ཚུལ་སེམས་དབང་སེམས་དབང་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་མདོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་སྤྱོད་པ་
ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཚུལ་བཞིས་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ཏེ་མགོ་སྒྲོས་པས་གོ་བ་རྣམས་
ལ་བསྐྱོན་པ་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱོན་པའི་སྒྲོ། འདིའི་ཚུལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཤེར་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟོག་གྱི་
གང་ཟག །གང་གི་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ། གང་ལ་སྤྱོད་པའི་ཡུལ། རིམ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་

དང་བཞི་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་པས་
 བསྟན། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་
 བར་འདོད་པས་ཞེས་པས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཞེས་པས་
 བསྟན། བཞི་པ་ནི། བཙོན་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་བསྟན། རྣམ་པར་སྒྲོས་ཏེ་བསྟན་དགོས་པ་ལ་དེ་
 རྣམ་བབྱང་སྟེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལེའུའི་བར་གྱིས་རྣམ་མཁྱེན་རྣམ་བཙམས་ཏེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དོན་དམ་ཏུ་བསྟན་པ་འབྲིང་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒོ། ལམ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་
 ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་གྱི་ལེའུའི་བར་གྱིས་ལམ་ཤེས་རྣམ་བཙམས་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་
 པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་གཟུང་བྱ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ཏུ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་
 བསྟན་པའི་སྒོ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཅིག་གྱང་ཡོད་དེ། དང་པོར་
 ལྷ་རིའི་བྱ་ལ་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་བའི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་དང་། དེ་རྣམ་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་
 སྩལ་བའི་རྣམ་གྲངས། དེ་རྣམ་བརྒྱ་གྲིན། དེ་རྣམ་རབ་འབྱོར་དང་། དེ་རྣམ་བྱམས་པ་དང་། དེ་
 རྣམ་རབ་འབྱོར་དང་། དེ་རྣམ་བརྒྱ་གྲིན་དང་། དེ་རྣམ་རབ་འབྱོར་དང་། དེ་རྣམ་བྱམས་པ་དང་།
 དེ་རྣམ་རབ་འབྱོར་དང་། དེ་རྣམ་མཐུག་ཀུན་དགའ་པོ་ལ་བཀའ་སྩལ་བའི་བར་རྣམ་གྲངས་བཅུ་
 གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་དང་། དུམ་གསུམ་གཞོད་འཛམས་གཉིས་
 ཤིང་རྩའི་སྒོལ་འབྱེད་ཏུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཤིང་རྩའི་སྒོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་འབྲེལ་བྱེད་
 གཞན་གྱིས་བཟུལ་བ་ལ་མ་སྟོས་བར་དུམ་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བཟུལ་བས་བྱབ་པ་གང་
 ཞེག། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་ཀྱིས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་རྣམ་དུམ་དོན་བཟུལ་།
 གཞོད་འཛམས་ཀྱིས་སྒྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་རྣམ་དུམ་དོན་བཟུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་
 པོ་གྲུབ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྟུས་ལས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི། །བསྟན་པ་གསུམ་
 ལ་ཡང་དག་བཞེན། །བཏགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །མེད་
 ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཆོག་གིས། །བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་སྟེ། །སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་

རྣམས་ཀྱིས། །གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན། །རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི། །ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་རབ་ཏུ་བསྐྱབས། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་གཞན་བསྟན་
མེད། །ཅེས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དེ། འཕགས་
པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྡེ་ལྟ་དང་། སྡོམ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་འབྲེང་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མདོ་འབྲེལ་ཚུལ་རྣམས་རིམ་
པ་ལྟར་དབྱས་མཐའ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱས་པ་རིམ་ལྟར་བཞུགས་སྤང་བས། བྱམས་ཆོས་ལས་
ལོགས་སུ་སློལ་བའོད་པ་མིན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དུམ་གསུམ་
གཞོད་འཛོམས་ལས། སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་རིགས་ཆོགས་ཀྱི་ལྷང་བྲངས་ནས་སྐྱ་
སྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་ཕྱིར། གསེར་འབྲེང་ལས། གཞུང་འབྲེལ་ནི་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་
སྟེ་འགག་ཀྱན་བྱང་མེད་པའི་སྐབས་སུ་ཅ་ཤེས་ལྷང་བྲངས་ནས་སྐྱ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱི་རིགས་པ་རིམ་
ལྟར་བཞུགས་དུ་འཆད་འདོད་པར་འདུག་པས། སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་ཆོགས་ལས་བཤད་སློལ་བྱར་
དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་མཐའ་དཔྱོད་ལས། དེས་ན་མདོར་རྟོགས་རྒྱལ་ལ་རྒྱ་འབྲེལ་ཉེར་གཅིག་ཡོད་དེ།
ཞེས་པ་ནས། ཤིང་རྩའི་སློལ་ལོགས་པར་བྱེ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱི་
དོན་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་ལ། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མདོར་རྟོགས་རྒྱལ་གྱི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་མདོ་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། བོད་སྐད་རབས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཤད་བྱ་ཅ་བའི་མདོ་ལ་ཡུམ་
སྐས་བཅུ་བདུན་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་ཡུམ་དྲུག་དང་སྐས་བཅུ་གཅིག་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་ཡུམ་དྲུག་གྲང་ཡོད་དེ། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ། ཤེས་རབ་
ཁྱི་པ། མདོ་སྐད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དུག་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཡུམ་ཞེས་བཛྲོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མདོར་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཆ་ཆང་བར་སྟོན་པའི་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་བཛྲོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐས་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཤེས་

ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་པ། ལྷ་བརྒྱ་པ། ཤེར་ཕྱིན་སྐུ་མ་བརྒྱ་པ། ལྷ་བརྒྱ་པ། ཚུལ་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་པ། ལྷ་
 ཉེར་ལྷ་པ། རབ་ཅལ་རྣམ་པ་ལོན་གྱིས་ཞུས་པ། ཀོ་ལུ་ཤི་ཀས་ཞུས་པ། ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་ཅུང་ཅུ།
 ཡི་གེ་གཅིག་མ། མདོ་ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་གཅིག་པོ་དེ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ལ་སྐས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མདོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཆང་བར་མི་སྟོན་
 པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་ཨར་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་ན་རེ། དེ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། ལྷག་པ་དང་། ཆད་པ་དང་། ཐ་སྐད་མི་འཐད་པའི་སྟོན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ལྷག་པའི་སྟོན་ཡོད་དེ། ལྷ་པ་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནང་ཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆད་པའི་སྟོན་ཡོད་
 དེ། ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་པ། ཉི་མའི་སྒྲིང་པོ། ཟླ་བའི་སྒྲིང་པོ། ཀུན་ཏུ་བབས་པོ་སོགས་མ་
 འདུས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྐད་ལོར་བའི་སྟོན་ཡོད་དེ། དེ་འདྲའི་ཡུམ་སྐས་གྱི་ཐ་སྐད་རྒྱ་འགྲེལ་རྣམས་
 སུ་མ་གསུངས་ཤིང་། རོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཐ་སྐད་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། གསེར་
 འཕྲེང་པ་ན་རེ། ཁྱོད་གྱིས་ཡུམ་དྲུག་གི་གངས་རེས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་སྐད་པ་དེ་ཁྱི་
 བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ལོགས་སུ་འདྲོན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ལེ་ལུ་
 གྲུ་བདུན་ཡོད་པའི་སྐད་པ་དེ་གྲུ་བཞི་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་འཕྲེང་ལས། ཁྱད་པར་དུ་སྐད་
 པ་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སོ་སོར་བགྱང་བ་ནི་སྒྲེགས་བམ་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་
 ཏེ། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ལེ་ལུ་གྲུ་བདུན་ཡོད་པའི་གྲུ་བཞི་པ་ནི་སྐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐས་བརྒྱ་གཅིག་གི་གངས་རེས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་ཉི་མའི་སྒྲིང་
 པོ་སོགས་མདོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཆང་བར་མི་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མདོ་ཡིན་ཅིང་སྐས་བརྒྱ་
 གཅིག་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་འཕྲེང་ལས། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཉི་མའི་སྒྲིང་པོ། ཟླ་
 བའི་སྒྲིང་པོ། ཀུན་ཏུ་བབས་པོ། ལག་ན་དོ་རྗེ། དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་རྣམས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་
 སྐས་ཡུམ་གྱི་རོན་དང་གངས་གཉིས་ཀ་ལོར་ཞེས་སྐབ་ནི་ལོགས་པར་སྐས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ནི། ཡུམ་དྲུག་གི་གངས་རེས་དེ་མི་འཐད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་

བཅ་པོ་བཙོ་བརྒྱད་པ་དེས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀ་ཚང་བར་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་ཡུམ་
 རྟག་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་བཅུ་གཅིག་གི་གྲངས་དེས་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཚུལ་བརྒྱ་
 ལཱ་བཅུ་པ་དེ་ཡེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མདོ་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤྲུལ་གྱི་
 རྒྱུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུད་པ་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ལྟགས་སུ་བགྲང་བ་ལ་ཡང་སྟོན་མེད་དེ།
 ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་གསུངས་པའི་མཛུགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མདོ་སྤྲུད་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། སྤྲུད་འབྲེལ་ལས། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུམ་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་མཛུགས་དེ་
 མ་ཐག་དེ་ནས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ། །

ན་མོ་གྲུ་རུ་མཆུ་སྟོ་ལྟ་ཡ། དཔལ་ལྷན་མཚུངས་མེད་སྟེ་བཞིའི་འབྲུང་གནས་འདྲན་
 མཆོག་དམ་པ་ཤུག་ཏེ་རྟོག །ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཀྱན་འཛིན་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་
 མི་པམ་མགོན། །ཟབ་མོའི་གཏམ་ལ་ཀྱན་ཏུ་འཛིགས་མེད་སྟེ་བའི་ལྷ་མཆོག་འཇམ་དཔལ་
 དབྱངས། །ལྷ་མི་སྟོན་པ་སྤྲུལ་བཅས་ཀྱན་ལ་སྟོ་གསུམ་གྲུས་པས་ཕྱག་བཀྱིའོ། །མད་བྱང་
 སྟོ་གྲོས་མཆོག་གི་ཚུ་གཉེར་ནི། །ཀྱན་བཟང་སྟོད་པའི་རྒྱལ་སྐྱེད་སྟོང་གཡོ་ཞིང་། །གྲགས་
 སྟན་ཞོར་བུའི་ཆོགས་ཀྱིས་ཡོངས་གང་བ། །ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་སྟོའི་གདེངས་ཅན་རིང་དུ་
 སྟོང་། །མཁུན་བཅའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱས་པའི་ཉིན་མོར་བྱེད། །གང་གི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་
 འོད་འཕྲེང་གིས། །བདག་འདྲའི་སྟོ་གྲོས་བརྒྱ་ཁ་འབྱེད་བ། །ཡོངས་འཛིན་ནམ་མཁའི་ཞོར་བུ་
 རྣམས་ལ་འདུད། །འདི་ན་མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་མང་མཆིས་ཀྱང་། །སྟོ་ཆོགས་ཆོག་གི་སྟོས་
 པའི་རྒྱལ་སྐྱེད་འབྲུགས་པས། །དོན་གཉེར་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ལ་འཛིགས་སྟེས་ནས། །མང་ཐོས་རྒྱ་
 མཆོར་འཛུགས་ལ་སྟོད་ཕྱགས་བྱུར། །དེ་སྟོད་གཞུང་ཕྱགས་བདུད་ཅིའི་ཚུ་གཉེར་ལས། །ལེགས་
 བཤད་མདོར་བསྐྱུས་བུམ་པ་གང་སྤངས་ཏེ། །སྟོ་གསལ་འཆི་མེད་བྱེ་བའི་དགའ་སྟོན་དུ། །རྣམ་
 དཔྱོད་ལྷ་དབང་འཕྲུལ་གྱིས་སྟོན་པར་བྱ། །

དེ་ནས་སེང་གོ་རྣམ་བསྐྱེད་ས་པའི། །ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་ཁྱགས་ནས། །རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་འབྲུང་ལྷགས་མཐུན་དང་། །ལྷགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་
གཞུང་གི་འབྲེལ་དང་། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འཕྲོས།
སྦྱར་བ། སྐབས་གྱི་དོན་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་རེ་རེར་
ནི། །ཞེས་སོགས་གྱི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པས་མཐོང་སྤང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཉིན་
པོར་མཐོང་ལམ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་སྟོམ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། འོ་ན། དེའི་རྗེས་སུ་ལམ་རི་
ལྟ་བུ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་ཅེ་ན། མཐོང་སྤང་སྤངས་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་
བྱ་བའི་བྱིར་མཉམ་གཞག་སེང་གོ་རྣམ་བསྐྱེད་ས་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག། དེ་
ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་ལྷགས་འབྲུང་ལྷོག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་
གོ། །ཞེས་འཆད་པར། དེ་ནས་སེང་གོ་ །ཞེས་སོགས་བྱུང་།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་མཉམ་གཞག་ཏུ་མཐོང་
སྤང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཉིན་པོར་སྤྱད་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་དང་། དེ་ལས་གྲོལ་བའི་སེང་གོ་རྣམ་
བསྐྱེད་ས་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་སྟོམས་པར་ཁྱགས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྟེན་
འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་རྟོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱད་ཀྱང་ལ་མཁས་པའི་བྱིར་ཏུ་ཀྱན་ཉོན་གྱི་
རྟེན་འབྲེལ་ལྷགས་འབྲུང་ལྷོག་དང་འགོག་ལམ་ལ་མཁས་པའི་བྱིར་ཏུ་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་
ལྷགས་འབྲུང་ལྷོག་ཏུ་སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་།

གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་གཞུང་འདིར་དེ་ནས་ཞེས་
སྟོས་པ་མཐོང་སྟོམ་གྱི་འབྲེལ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མཐོང་ལམ་ལ་
སྦྱར་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་
གྱི་འབྲེལ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པའི་བྱིར་། རྣམ་བཤད་ལས། དེས་པར་སྤྱི་བྱིར་རིམ་པ་ལ་སྦྱར་ན་
ཡང་། གཞུང་སྤྱི་མས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་འདིས་སྤྱི་བ་གཉིས་གྱི་འཛིགས་པ་བཅད་པའི་རྣམ་

གྲོལ་ལམ་བསྟན་པ་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། སེང་གེ་རྣམ་
 བསྐྱེདས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བྱུང་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་
 དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེདས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་
 བྱུང་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱལ། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལ་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཀྱང་ཡོད་པའི་བྱིར།
 གོང་གི་རྟགས་བྱུང་སྟེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེ་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ལས་
 འོས་མེད་ཅིང་། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེདས་ཀྱི་ཐ་སྟད་མདོ་བསྟན་
 བཅོས་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། འདིར་བསྟན་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེདས་ཀྱི་ཉིང་
 རེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་
 སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱལ། རྟགས་བྱུང་སྟེ། རྣམ་བཤད་
 རྟག་གའི་སྤང་བ་ལས། ཅིའི་བྱིར་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་སེང་གེ་རྣམ་བར་བསྐྱེདས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
 སེང་གེ་བསྐྱེདས་པ་རི་དྲགས་གཞན་གྱིས་བག་ཆ་བ་མེད་པ་ལྟར་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
 པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྐྱེ་བ་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་ཁ་
 ཅིག །སྐབས་འདིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལྷགས་འབྱུང་ལྟོག་དངོས་སུ་བསྟན་པ་
 ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལྷགས་མཐུན་དང་། རྣམ་
 བྱང་ལྷགས་ལྟོག་དངོས་སུ་བསྟན། རྣམ་བྱང་ལྷགས་འབྱུང་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལྷགས་
 ལྟོག་གཉིས་ལྷགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལྷགས་མཐུན་
 དང་། །ཞེས་པས་ཉོན་མོངས་ལྷགས་འབྱུང་དངོས་སུ་བསྟན། རྣམ་བྱང་ལྷགས་འབྱུང་ལྷགས་ལ་
 འཕངས། ལྷགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་པས་རྣམ་བྱང་ལྷགས་ལྟོག་དངོས་སུ་བསྟན་
 ནས་ཉོན་མོངས་ལྷགས་ལྟོག་ལྷགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། མཁས་བྱུང་རྗེའི་
 རྣམ་བཤད་རྟོག་གའི་སྤང་བ་ལས། རི་ལྟར་ན་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་
 པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལྷགས་མཐུན་དང་། རྒྱེ་བ་འགག་པ་ནས། ཆ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་རྣམ་བུ་གི་ལྷགས་དང་མི་མཐུན་པར་རོ། །དེ་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མ་རིག་པ་འགག་པས། འདྲ་
བྱེད་འགག་ཅེས་སོགས་རྣམ་བུ་གི་ལྷགས་འབྱུང་དང་། གཉིས་པས་ཀྱི་གང་ལས་བྱུང་། མེ་བ་
ལས་བྱུང་ཞེས་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ལྷགས་མི་མཐུན་མཆོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྷགས་ལ་
འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྐབས་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱོམ་
པའི་རྗེས་སྐོབ་ཡེ་ཤེས་དེ་སྐྱོམ་ལམ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་སྐྱོན་ལས་བཤད་
པའི་བྱིར་ན་མ་བྱུང་། ཉགས་བྱུང་སྟེ། གསེར་འབྲེང་ལས། འདིའི་རྗེས་སྐོབ་སྐྱོམ་ལམ་དུ་ཤེས་སྐྱོན་
ནས་བཤད་པ་གཞུང་གཞན་རྣམས་དང་མཐུན་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྒྲིབ་
བསྐྱོན་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
གཞན་ལྷགས་དགག་པ། རང་ལྷགས་བཞག་པ། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤྲོང་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཁ་
ཅིག །ཆ་ཤས་ལ་སྒྲོས་ནས་བྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ཆ་ཤས་ཆོས་ཅན། མཆོན་
ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། ཆ་ཤས་དང་པན་ཚུན་སྒྲོས་ནས་བྱུང་བར་ཐལ།
འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཆ་ཤས་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆ་ཤས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་བྱུང་ན། ཆ་ཤས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་
དང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་བྱུང་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །སྤང་ནས་བྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། སྤང་སྤང་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་བྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། མ་སྤང་པར་བྱུང་པའི་བྱིར། མ་སྤང་པར་གནས་པའི་བྱིར། རོ་པོའི་སྐྱོན་སྤྲུལ་
སྤྲུལ་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ཤར་པའི་ཆེ་ལུན་
པའི་གནས་མེད་ཅིང་སྐབས་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མ་བྱུང་ན། སྤང་སྤང་གཉིས་
ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷན་གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་སྤྲུལ་མི་

མཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་རྒྱ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྤང་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱེ་སྟེ། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས། གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྲུང་མ་ཡིན་
པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱ་དང་སྤང་
པས་བྱུང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྟོས་ནས་གྲུབ་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཟེར་ན། ཀ་བ་དང་བུམ་པ་གཉིས་
ཆོས་ཅན། སྟོས་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏགས་གྲུབ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཀ་བ་དེ་བུམ་པ་ལ་སྟོས་ནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །བུམ་
པ་དེ་ཀ་བ་ལ་སྟོས་ནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
མེད་ན་ཀ་བ་མེད་དགོས་པར་ཐལ། ཀ་བ་བྱོད་ལ་སྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པ་
ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་སྟོགས་ཆོས་ཅན། ཀ་བ་མེད་པར་ཐལ། བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས། ཏགས་གཉིས་པ་སྟེ། ཁ་ཅིག །སྤང་སྟོས་རྟེན་གསུམ་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། བདག་
ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་རྒྱ་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྤང་པར་ཐལ། སྟོས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་
པ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མ་སྤང་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་
གཉིས་ཆོས་ཅན། སྤང་པར་ཐལ། སྤང་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོས་ནས་གྲུབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱེ། གཞན་ཡང་། པ་རི་དང་རྩ་རི་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྤང་པར་ཐལ། སྟོས་
པའི་ཕྱིར། བྱེ་པ་ཁས། འདོད་མི་རུས་ཏེ། མ་སྤང་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལྷན་ཅིག་
རྒྱ་གནས་པའི་རྟ་དང་བ་སྤང་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྟོས་པར་ཐལ། སྤང་པའི་ཕྱིར། བྱེ་པ་ཁས།
འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག །རྟེན་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཆོན་
ཉིད་ཟེར་ན། རྟེན་གསུམ་ཆོས་ཅན། མཆོན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། ཏགས་གྲུབ་སྟེ།

འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། རྒྱུན་གསུམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གསུམ་དང་རྟེན་བྱང་
འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་
དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལྷགས་གཞག་པ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད། གྲུབ་མཐའི་འདོད་
ཚུལ་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་རང་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་མཆན་
ཉིད། གཞི་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་རང་གི་ཆ་ཤས་སམ་རང་གི་
འདོགས་བྱེད་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཕྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས། ཕྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་
ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྒྲེས་བྱའི་རྒྱད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་གང་ཞིག །རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་
ནས་གྲུབ་པ་དེ་འདྲིན་པའི་ཕྱིར། མཆན་གཞི་སྟོད་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་ལྟ་བུ། རང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། སྒྲེས་བྱའི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་གང་ཞིག་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་
པ་དེ་འདྲིན་པའི་ཕྱིར། མཆན་གཞི་འཕང་འབྲས་བྱེད་བདུན་ལྟ་བུ། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ།
རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་མ་བྱུང་བ་གང་ཞིག །རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་འདྲིན་པའི་
ཕྱིར། མཆན་གཞི་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དེ་འདྲིན་པའི་ཕྱིར། མཆན་
གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གསུམ་ཡོད་དེ། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན། མི་རྟག་
པའི་རྒྱུན། རུས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མདོ་ལས། འདི་
ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་། འདི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར་འདི་སྒྲེ་སྟེ། འདི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་
ཅེས་སོགས་མདོ་ཆན་གསུམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་མཆན་

ཉིད་གྱི་བྱར་དུ་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་སྒྲིལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱི་རོལ་བ་ཁ་ཅིག་རྩ་མཁན་གྱིས་བྱམ་བ་བཟོ་བ་ལྟར་སྒྲོད་བཅུད་འདི་དག་ཚངས་པ་དང་དབང་ལྷག་སོགས་གྱི་སྒྲོའི་གཡོ་བ་ལས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ལོག་ཏྲིག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་འབྱེད་གྱི་མདོ་ལས། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ཞེས་བརྟན་པའི་སྒྲ་དང་། ཀྱན་བརྟུས་ལས། མཚན་ཉིད་གྱིས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མདོའི་དོན་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཚུགས་པ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་འབྱུང་གི། དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲས་བུ་འདི་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྟུང་པའི་སྒྲོའི་གཡོ་བ་ལ་མི་བརྟན་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། མི་རྟག་པའི་རྒྱུ་སྒྲིལ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གངས་ཅན་པ་སོགས་གཡོ་བ་ལས་བྱུང་བར་མི་འདོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་རྟག་པ་ལས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ལོག་ཏྲིག་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། འདི་སྐྱེ་བའི་བྱིར་འདི་སྐྱེ་སྐྱེ་ཞེས་འབྱུང་ཁུང་གི་སྒྲ་དང་། ཀྱན་བརྟུས་ལས། མི་རྟག་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མདོའི་དོན་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྟག་པ་ལས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་གི། རྒྱ་མི་རྟག་པ་འདི་སྐྱེ་བའི་བྱིར་འབྲས་བུ་མི་རྟག་པ་འདི་སྐྱེའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར། རྣམ་པའི་རྒྱུ་སྒྲིལ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་སྟགས་རྒྱུང་འཕེན་པ་སོགས། ས་ལས་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་འདོད་པ་སོགས་རྒྱུ་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་ལོག་ཏྲིག་འགོག་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། མདོ་ལས། འདི་སྐྱེས་པའི་བྱིར་འདི་སྐྱེ་སྐྱེ། མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདུ་བྱེད། ཅེས་དང་། ཀྱན་བརྟུས་ལས། རྣམ་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མདོའི་དོན་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་དང་ལྟན་པའི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་གི། མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྩོངས་པ་གསུམ་བརྒྱུག་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟགས་བྱུང་སྟེ། དང་པོས་སྒྲོན་མཐའ་ལ་རྩོངས་པ་སེལ། གཉིས་པས་ད་ལྟར་གྱི་མཐའ་ལ་རྩོངས་པ་སེལ། གསུམ་པས་བྱི་མཐའ་ལ་རྩོངས་པ་སེལ་བའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། རྩེ་བཅུན་རེ་མདའ་བའི་མདོན་པ་ཀྱན་བརྟུས་གྱི་རྟེན་ཆེན་ལེགས་པར་

བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། དེ་ལ་དང་པོས་ནི་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་སྟོངས་པ་སེལ་རྟེ། ཕྱི་ནང་གི་
འབྲས་བུ་འདི་དག་སྟོན་དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་འགའ་ཞིག་གི་སྟོ་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ་
བྱས་སམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་བསྒྲེག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གཉིས་པས་ནི་ད་ལྟར་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་སྟོངས་པ་སེལ་རྟེ། གཙོ་བོ་
ལ་སོགས་པ་བརྟག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བས་རང་གི་ངོ་བོ་སྐད་ཅིག་གིས་སྟེ་འགག་མི་བྱེད་པའི་
རྟག་པར་སྟོ་འདོགས་པ་བསྒྲེག་པའི་ཕྱིར་རྟེ། རྒྱ་རྒྱུན་མི་རྟག་པ་ལས་སྟེས་པའི་འབྲས་བུ་རྟག་
པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།
གསུམ་པས་ནི་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་སྟོངས་པ་སེལ་རྟེ། ལྷག་ས་གྱི་མཚོན་སྟོན་ལ་སོགས་པ་མི་
མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས། མ་འོངས་པ་མཐོ་རིས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་
འབྱུང་བར་སྟོ་བ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རྟེ། རྒྱ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་གི། མི་མཐུན་
པའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྟོ་བཤད་པ་ནི། དངོས་སྟོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད་པ་ཉི་ཉུ་
ས་ཐུད་པ་ཏ་ཞེས་པ་ཐུད་ནས་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པས། ཐུད་པའི་དོན་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་དང་ཐུད་
པ་དང་། འབྱུང་བའི་དོན་སྟེ་བ་ལ་འདོད་པས་རྟོན་འབྲེལ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བྲུབ་པར་བཞེད་
དོ། །དེས་ན་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་འཐུད་ནས་འབྱུང་བའམ་སྟེ་བ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་སྟོ་བཤད་དུ་
མཛད་དོ། །དབྱུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོན་པ་ནི་རང་གི་འདོགས་བྱེད་དམ་ཆའགས་ལ་སྟོས་པའི་
དོན་དང་། འབྱུང་བ་ནི་གྲུབ་པའམ་ཡོད་པའི་དོན་ལ་བཞེད་པས། དེའི་དོན་སྟོར་ངག་ཏུ་བྲིལ་ན།
ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟོན་འབྲེལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། རང་གི་འདོགས་བྱེད་
དམ་ཆའགས་ལ་སྟོས་ནས་གྲུབ་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་རྟེ། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་
སྐད་དོད་པ་ཉི་ཉུ་ས་ཐུད་པ་ཏ་ཞེས་པའི། པ་ཉི་ཉུ་ཐུད་པ་དང་སྟོས་པ་དང་རྟོན་པ་ལ་འཇུག་པས།
ཐུད་པ་ཏ་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་ལ་མཚོན་ན་རྟོན་ཅིང་

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་རྟེན་དང་འབྲེལ་བ་དང་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་གསུམ་གྱིས་ལོག་རྟོག་
གསུམ་འགོག་པར་བཞེད་དེ། ཉ་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ་ལས། རྟེན་ཅེས་པ་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ཏེ་
འབྱུང་བ་ཡིན་པས་རྒྱ་མེད་དུ་སྒྲ་བ་བསལ་ལོ། །འབྲེལ་ཅེས་པའི་སྒྲ་ནི་མཐུན་པ་ལ་བྱ་སྟེ། རྒྱ་
དང་འབྲས་བུ་མཐུན་པ་ལས་སྒྲ་ཡི་མི་མཐུན་པ་ལས་མིན་བ་སྟེ། དཔེར་ན་མ་རིག་པ་ལས་འདུ་
བྱེད་འབྱུང་གི། དབང་ཕུག་སོགས་ལས་མིན་པ་བཞིན་དེ། དེས་རྒྱ་མི་འདྲ་བའམ་མི་མཐུན་པའི་
རྒྱ་སྒྲ་བ་འགོག་གོ། །འབྱུང་བའི་སྒྲ་ནི་རྒྱ་འབྲས་བར་ཆད་མེད་པར་འབྱུང་བ་ལ་བྱས་ཏེ། འདིས་
མེད་པར་སྒྲ་བ་འགོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ། བྱི་རོལ་བ་རྣམས་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དང་ཐ་
སྙད་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས་འདིར་རང་སྤྱིའི་འདོད་ཚུལ་བརྗོད་བར་བྱའོ། །དེས་ན་འདི་ལ་
གཉིས། ཉན་ཐོས་སྟེ་བའི་འདོད་ཚུལ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི།
སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། རྒྱ་ཆགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། གནས་
སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་གཙོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལྟ་བུ་ལ་ཡན་
ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཆང་བར་འདོད་དེ། དེའི་དུས་ཀྱི་མ་རིག་པ་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། རྣམ་
ཤེས་དང་། སྤང་པོ་ལྟ་དང་། སྒྲེ་མཆེད་རྒྱག་དང་། རེག་པ་དང་། ཆོར་བ་དང་། སྟེན་པ་དང་། ལེན་
པ་དང་། རུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱི་སྟེན་པ་དང་། ལས་དེ་དག་འབྱུང་བའི་སྒྲེ་བ་དང་། དེ་འགག་པ་ག་
ཤིར་འཇོག་ཅིང་། དེ་བརྒྱ་གཉིས་པོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་དུས་ཀྱི་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་སྒྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དོ། །འདི་བྱེ་བྲག་སྒྲ་བ་ཁོ་ནར་མ་བད། མདོ་སེམས་གཉིས་གྱིས་ཀྱང་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་ཆེ་གསུམ་ལ་རྒྱན་ཆགས་སུ་འཇུག་པ་ལ་བྱེད་
དོ། །

བཞི་པ་ལ་ལུང་འགོད་པ་དང་། ལུང་གི་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཛོད་ལས།
མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྟོན་གནས་སྐབས། །འདུ་བྱེད་དག་ནི་སྟོན་གྱི་ལས། །རྣམ་ཤེས་འཆམས་
སྟོར་ལུང་པོ་ཡིན། །མིང་དང་གཟུགས་ནི་དེ་པན་ཆད། །སྟེ་མཆེད་དུག་དོད་ཚུན་ཆད་དོ། །དེ་
ནི་གསུམ་འདུས་ཚུན་ཆད་དོ། །རེག་པ་བདེ་སྐྱུག་ལ་སོགས་གྱི། །རྒྱ་ཤེས་རུས་པ་ཚུན་ཆད་
དོ། །ཆོར་འཁྲིགས་ཚུན་ཆད་སྟེད་པ་ནི། །ལོངས་སྟོད་འཁྲིགས་པ་ཆགས་ཅན་གྱི། །ཉེ་བར་
ལེན་པ་ལོངས་སྟོད་རྣམས། །ཐོབ་པར་བྱ་བྱིར་ཡོངས་རྒྱག་པ། །དེ་སྟོན་འབྲས་བྱ་འབྲུང་འབྲུར་
བའི། །ལས་དེ་ཉིད་ནི་སྟོན་པ་ཡིན། །ཉིང་མཆམས་སྟོར་བ་སྟེ་བ་ཡིན། །ཆོར་བའི་བར་ནི་ཀ་
ཤི་ཡིན། །འདི་ནི་གནས་སྐབས་བར་འདོད་ལོ། །གཙུག་པོའི་བྱིར་ན་ཡན་ལག་བསྐྱུགས། །སྟོན་
དང་བྱི་མཐའ་བར་དག་ལ། །ལོངས་པ་རྣམ་པར་བསྐྱོག་བྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡན་ལག་བརྒྱ་
གཉིས་ཆ་གསུམ་ལོ། །སྟོན་དང་བྱི་མཐའ་གཉིས་གཉིས་དང་། བར་དུ་བརྒྱད་ཡོངས་རྫོགས་ལྟན་
ལ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། སྒྲ་བཤད། རྫོགས་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ་
གསུམ། དང་པོ་ལ་བརྒྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྟེ་བ་སྒྲ་མར་
ལས་བསགས་པའི་ཀུན་སྟོང་གི་ཉོན་མོངས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ལུང་པོ་
ལྷ་ལ་དེར་འཛོག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྟེ་བ་སྒྲ་མར་ལས་
བསགས་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ལུང་པོ་ལྷ་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་གྱི་
རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྟེ་བ་འདིར་ཉིང་མཆམས་སྟོར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་ལུང་པོ་ལྷ་
ལ་འཛོག་པའི་བྱིར། བཞི་པ་མིང་གཟུགས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྟེ་བ་འདིར་ཉིང་མཆམས་
སྟོར་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྟེ་མཆེད་དུག་ཆང་བར་མ་དོད་པའི་གནས་སྐབས་
གྱི་ལུང་པོ་ལྷ་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་སྟེ་མཆེད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྟེ་མཆེད་དུག་དོད་
པ་ནས་ལྷལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ཚུན་ཆད་གྱི་ལུང་པོ་ལྷ་ལ་འཛོག་པའི་བྱིར། དུག་

པ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། དུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ནས་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་མི་ཤེས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། བདུན་པ་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། ཚོར་བ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཤེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་འབྲིགས་པ་སྟོང་མི་རུས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། བརྒྱད་པ་སྟེང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། འབྲིགས་པ་སྟོང་རུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་དུལ་ཚོལ་བ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། དགུ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། འབྲིགས་པའི་དུལ་ཚོལ་བ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། བརྒྱ་པ་སྟེང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྟེ་བ་སྟེ་མར་སྟེ་འབྱུར་གྱི་ལས་གསོག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། བརྒྱ་གཅིག་པ་སྟེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། སྟེ་བ་སྟེ་མའི་ཉིང་མཆམས་སྟོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། བརྒྱ་གཉིས་པ་ཀ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་དེ། ཆེ་སྟེ་མའི་མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་གྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་འཇོག་པའི་བྱིར། འདི་གཉིས་ལ་སྟེ་མཐའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་མ་འོངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་སྟེ་བཤད་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལ་གནས་སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཆེ་གསུམ་གྱི་སྤང་པོ་ལྷའི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་རྫོགས་ཚུལ་ལ། ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་འདི་ཆེ་དུ་ལ་རྫོགས་ཞེ་ན། མངལ་སྟེས་ཆེ་ཡོངས་རྫོགས་གསུམ་ལ་རྫོགས་དགོས་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ཆེ་དང་པོ་ལ་རྫོགས། རྣམ་ཤེས་ནས་སྟོང་པའི་བར་བརྒྱད་ཆེ་བར་པ་ལ་རྫོགས། སྟེ་ག་གཉིས་ཆེ་གསུམ་པ་ལ་རྫོགས་པའི་བྱིར། འོ་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་སྟེ་བ་ལེན་པ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཆེ་དགོས་སམ་ཞེ་ན་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་རྒྱ་དང་། རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་འབྲས་བྱར་བྱས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཆར་གཅིག་དང་། སྟེང་ལེན་

སྲིད་པ་གསུམ་རྒྱ་དང་། སྐྱེ་ག་གཉིས་འབྲས་ཐུར་བྱས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཆར་གཅིག་སྐྱེ་གང་ཐུང་
 རེའི་(རེས)ཆོག་པར་འདོད་པའི་བྱིར། དེས་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ། ཆེ་
 སྒྲ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཆར་གཅིག་དང་། འདི་ནས་བྱི་མར་འགྲོ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཆར་
 གཅིག་སྐྱེ་རྒྱ་འབྲས་ཆར་གཉིས་སུ་འདུ་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་སྐྱེ་བ་བར་བའི་ནམ་
 ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ། སྐྱེ་བ་སྒྲ་མའི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ལ་སྟོས་ཏེ་ནམ་ཤེས་ཀྱི་
 རྟེན་འབྲེལ་དང་། སྐྱེ་བ་སྒྲ་མ་དེའི་སྒྲ་མའི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ལ་སྟོས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
 དུ་འཛོག་། སྐྱེ་བ་བར་བའི་མིང་གཟུགས་ནས་ཆོར་བའི་བར་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ། སྐྱེ་བ་
 སྒྲ་མའི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ལ་སྟོས་ཏེ་མིང་གཟུགས་ནས་ཆོར་བའི་བར་ཅི་རིགས་
 ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། སྐྱེ་བ་སྒྲ་མ་དེའི་སྒྲ་མའི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ལ་སྟོས་ཏེ་གཤམ་ཤིའི་
 རྟེན་འབྲེལ་དང་། སྐྱེ་བ་བར་བའི་སྲིད་ལེན་གཉིས། སྐྱེ་བ་སྒྲ་མའི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ལ་
 སྟོས་ཏེ་སྲིད་ལེན་དང་། སྐྱེ་བ་བྱི་མའི་མིང་གཟུགས་སོགས་ལ་སྟོས་ཏེ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
 ཡིན། སྐྱེ་བ་བར་བའི་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཏེ། སྐྱེ་བ་སྒྲ་མའི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ལ་སྟོས་ཏེ་
 སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། བྱི་མའི་མིང་གཟུགས་ལ་སྟོས་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འཛོག་
 ལ། དེའི་བྱིར་འདི་པའི་ལུགས་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་སྐྱར་ན། ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
 འབྲེལ་ཡིན་ན་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དང་། མིང་གཟུགས་ནས་ཆོར་བའི་བར་ཅི་
 རིགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་གཤམ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དང་། སྲིད་ལེན་ཅི་རིགས་ཀྱི་
 རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དང་། སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་
 འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད་དོ། །འོ་ན་མ་རིག་པ་སོགས་སེམས་བྱུང་ཡིན་
 ན་ཅིའི་བྱིར་བྱུང་པོ་སྒྲ་པར་བཤད་ཅེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། མ་རིག་པའི་གནས་སྐབས་དེར་མ་རིག་
 པ་གཙོ་ཆེ་བས་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་སྟོས་གིང་། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་འབྱོན་པ་
 ལ་རྒྱལ་པོ་འབྱོན་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བྱུང་པོ་སྒྲ་ཡོད་

པས། མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་དེ། དེས་ལྷག་
མ་རྣམས་ལ་འང་མཆོན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་འདོད་ཚུལ་ལ། སེམས་ཅམ་པ་དང་དབྱ་མ་པའི་འདོད་
ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
འཛིག་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པས་འདུས་མ་བྱས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་མི་སྤྲིད་ཅིང་། རྟེན་འབྲེལ་དང་འདུས་
བྱས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། གོང་དུ་སྦྱོས་ཟིན་པས་འདིར་མ་སྦྱོས་སོ། །

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྦྱོངས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་
སྦྱོས་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱིད་ལ་ཆ་ཤས་སྤྲ་དབྱེར་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བྱིད་ལ་སྦྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཆོས་ཅན། ཆ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་
ཀྱི་ལྷགས་ལ་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྩགས་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་འགའ་
ཞིག་གིས་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་ལ་རྩལ་སྤྲ་རབ་དྲུག་གིས་བསྐྱོར་བའི་ཆེ་མ་རིག་པར་ཆ་བཅས་
སྤྲ་འདོད། འགའ་ཞིག་གིས་མ་རིག་པར་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་བྱིར། གོང་དུ་འདོད་མི་རུས་ཏེ།
ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉི་ཤུ་པ་ལས། དྲུག་གིས་གཅིག་ཆར་བསྐྱོར་བ་ན། །སྤྲ་རབ་རྩལ་ཆ་
དྲུག་ཏུ་འགྱུར། །དྲུག་པོ་དག་ཀྱང་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བྱའང་རྩལ་སྤྲ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྐྱོར་བའི་ཆེ་དབྱས་རྩལ་གྱི་ཤར་ངོས་ལ་རིག་པའི་ཆ་
དེ་རུབ་ངོས་ལ་རིག་གམ་མ་རིག་ །རིག་ན་རྩལ་སྤྲ་རབ་དུ་མ་བསགས་ཀྱང་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཉིད་ཏུ་
ཐལ་བ་དང་། མ་རིག་ན་རྩལ་སྤྲ་རབ་དེ་ཆ་དྲུག་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་དེའི་ཆོགས་པ་ན་ཤར་རྩལ་ལ་རིག་ལ་རུབ་རྩལ་ལ་མ་རིག་
པའི་གཞུགས་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་ཤར་རྩལ་ལ་རིག་པའི་ཆ་དེས་རུབ་རྩལ་ལ་མ་རིག་
པའི་བྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོགས་པ་ན་ཤར་རྩལ་ལ་རིག་ལ་རུབ་རྩལ་ལ་མ་

རེག་པའི་གཟུགས་གཅིག་དང་། རྩལ་རྩལ་ལ་རེག་ལ་ཤར་རྩལ་ལ་མ་རེག་པའི་གཟུགས་གཅིག་
 སྟེ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྩལ་སྤར་པ་གཅིག་གི་ཆོགས་པ་ན་རྩལ་
 གངས་ལས་འདས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ། གཟུགས་ཅན་ཅུང་
 པའི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤར་རྩལ་ལ་རེག་ལ་རྩལ་རྩལ་ལ་མ་རེག་པའི་ཆ་དེ་ལྟ་
 མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །ཁོ་ན་རེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་
 ཅན། འབྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱེད། འདོད་
 མི་རྩལ་ཏེ། གཟུགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྱོད་རང་ལ་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་བ་ཡིན་
 པར་ཐལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་སྟོབས་མཚུངས་སུ་བསྒྲིགས། འདོད་ན།
 དེ་ཆོས་ཅན། ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ། གཅིག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་མ་བྱེད་
 པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགོག་
 པདེན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱེད་བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ།
 རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱེད། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་
 ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱེད། ཁོ་ན་རེ། གནས་
 སྐབས་པའི་ལུགས་ལ། སྟེ་བ་བར་པའི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཅན། སྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་སྟེང་
 ལེན་དང་ཆར་གཅིག་པའི་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་སྟེང་ལེན་དང་
 ཆར་གཅིག་པ་གང་ཞིག །ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱེད། འདོད་མི་རྩལ་ཏེ།
 སྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་སྟེང་ལེན་དང་ཆར་གཅིག་པའི་སྟེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། སྟེར་
 སྟེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་ཀྱང་། སྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་སྟེང་

ལེན་ལ་སྟོས་ཏེ་དེ་རྣམས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་ལ་འང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྤྲུལ་པ། ཁོ་སོའི་རྣམ་དཔྱད་རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ལས། །ལེགས་འོངས་ཟབ་དོན་
བདུད་ཅིའི་ཐེག་ལེ་ཡིས། །སྟོ་བཟང་སྟོང་གི་ཀུ་མུད་རྒྱས་བྱེད་པ། །འདི་ཡིས་སྐབ་བསྟན་ཀུན་
གསལ་ཅི་ཡང་མཛེས། །ཞེས་པའང་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཞད་པ་ལ། སྟེའི་
མཆན་ཉིད། སོ་སོའི་དབྱེ་བསྒྲ། གོ་རིམ་ངེས་པའི་ཚུལ། བྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ། རྒྱུ་ཏུ་འབྱུར་
ཚུལ། རང་རང་གི་བྱེད་ལས། ཆེ་དུ་ལ་རྫོགས་པ། ས་མཚུངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག །རི་ལྷར་སྟོམ་
པའི་ཚུལ། བསྟོམ་པའི་པན་ཡོན་དང་བཅུ་ཡོད། དང་པོ་ནི། སྤྱག་ཀུན་གང་རུང་གིས་བསྒྲུས་
པའི་འདུས་བྱས་དེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་མཆན་ཉིད།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་དབྱེ་བསྒྲ་བཞད་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མ་རིག་པ་ལ་དགག་
གཞག་སྤངས་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག །རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སུ་གྱུར་པའི་སྟོ་མ་རིག་པའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོར་
བ་ཆོས་ཅན། མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུང་སྟེ། གང་ཟག་གི་
བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་སྟེ། སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་ཅ་གཅིག་ནང་པན་ཚུན་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རིག་
པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་
འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། སྤྱག་བདེན་ཉག་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་མ་
རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱག་བདེན་མི་ཉག་པར་མཛོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་འགལ་རྒྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བར་འདོད་ན། དེ་

ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་འགལ་རྒྱུ་མི་
མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱག་བདེན་
མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཡི་ཤེས་དེ་སྤྱག་བདེན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡི་ཤེས་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་སྟོན་གཞན་འཕེན་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །ཀུན་བདུས་
ལས། འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་དྲུག་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མ་རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་དབང་ཤེས་ཡོད་
ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་གང་རུང་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་
བྱལ་པ་གང་ཞིག །རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་བྱལ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོད་
མ་མངོའི་དར་ཤིག་མཐར་འཛིན་གདུང་སེལ་ལས། ཆགས་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་རིག་
མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མཆོན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་རྟོག་པས་
བྱལ་པའང་ཤེས་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་པ་ནི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །མ་རིག་པ་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་བྱལ་ཟེར་ན། ལུས་
པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཉོན་སྐྱིབ་ཡིན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཤེས་སྐྱིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཤེས་སྐྱིབ་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ལྷ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་བྱལ་ཟེར་ན། འཛིག་ལྷ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལྷ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་ལྷ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྤྲ་བ་ན་རེ། འཇིག་ལྷ་མ་རིག་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། འཇིག་ལྷ་དང་མ་རིག་པ་
གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་བ་དེ་རང་གྲོགས་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་
ལྷན་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར་དང་། ལྷ་བ་དང་མ་རིག་པ་གཉིས་ཉོན་མོངས་བྱ་མོངས་བྱེད་དུ་བསྟན་
པའི་བྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག །ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཇིན་ཡིན་
པས་བྱབ་ཟེར་ན། འཕེན་བྱེད་མི་དག་པའི་ལས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱོར་དུ་གྱུར་པའི་ལས་འབྲས་
ལ་མོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ལས་འབྲས་ལ་
མོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་འཇིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་
པ་ཡིན་ན། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་
པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་འཇིན་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་
ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་བྱིར། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱབ་པ་འདྲ་
བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བདག་མེད་པའི་དོན་མདོན་སྤྱུ་ཏུ་མཐོང་ནས་འཁོར་བའི་ཕྱན་ཆོགས་
རྣམས་ཀྱང་མའི་འོབས་ལྷར་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་སྟེ་འཁོར་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་གསར་དུ་མི་གསོག་པའི་བྱིར། མདོ་འབྲེལ་ལས། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །སྟེད་
དང་བྲལ་ལ་ཡང་སྟིད་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །མ་རིག་པ་ཡིན་ན་རང་ཡུལ་བྱིན་ཅི་ལོག་དུ་བཟུང་བས་བྱབ་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་
དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྤྲ་མོ་ལ་མོངས་ཅམ་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། དེ་ལ་སྦྱོ་འདོགས་ཀྱི་འཇིན་ཚུལ་དང་སྦྱར་འདེབས་ཀྱི་
འཇིན་ཚུལ་གང་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་སྤངས་བྱ་སྟན་སྟེས་
ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་ན། མཐོང་སྤངས་སྤྱ་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཁས། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་སྤངས་སྤྱ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་
པའི་བྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་ས་ལས། རྒྱན་དུ་བྱགས་པས་དུ་ཞིག་སྤངས་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་

ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ། གང་ཡང་རིལ་གྱིས་སྤངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་། རྫོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་སྤྱབ་ཟེར་ན། ཏུང་འགྲོའི་
ཏེན་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སྤྲོད་དུ་གྱུར་པའི་རྫོག་མའི་
མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། སྤངས་བྱ་ལྟན་སྤྱེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གྲུབ་མཐས་སྒོ་བསྐྱད་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་གི་རང་གི་བྱང་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་མ་སྤངས་ལ་ཕྱིར་འོང་གིས་སྤངས་
པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །ཕྱིར་འོང་གིས་མ་སྤངས་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་
སྤངས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད། ཕྱིར་མི་འོང་གིས་མ་སྤངས་ལ་དག་བཅོམ་པས་
སྤངས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྒྲོད་པའི་ས་ལས། ཕྱིར་མི་
འོང་བས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤངས་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། འདོད་པ་ན་སྒྲོད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །དག་
བཅོམ་པས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤངས་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཁམས་གསུམ་ན་སྒྲོད་པ་ཐམས་ཅད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སོ་སྟེའི་རྒྱད་ཀྱི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་ན་རྫོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་སྤྱབ་ཟེར་
ན། ཆོགས་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་གྱུར་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཞེས་པ་སྒྲོག་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་ལམ་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱད་
ལ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སོ་སྟེའི་རྒྱད་ཀྱི་འཛིག་ལྟ་
མངོན་གྱུར་པ་ཡིན་ན་རྫོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་སྤྱབ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། སོ་སྟེའི་རྒྱད་
ཀྱི་འཛིག་ལྟ་མངོན་གྱུར་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཀུན་སྤྲོད་ཡིན་མིན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག །ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་
སྤྱབ་ཟེར་ན། སྤངས་བྱ་ཀུན་བཏགས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་

ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་ལ་སྤངས་བྱ་ལྟན་
 གྱེས་གྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ལམ་རིམ་རྒྱུད་ཏུ་ལས། བྱུང་མཐས་སྒོ་བསྐྱད་པ་ལ་མི་སྟོས་བར་
 ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ལྟན་གྱེས་བདག་འཛིན་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་འཁོར་
 བའི་རྩ་བར་གཟུང་སྟེ། ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བར་འཆིང་བ་ནི་ལྟན་གྱེས་གྱི་
 མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་བཏགས་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་
 ཡོད་པས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །འཁོར་
 བའི་རྩ་བར་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་གྱི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་
 པ་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། ཆོས་གྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
 དེའི་ཕྱིར། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཆོས་གྱི་
 བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་བྱེད་པ་ནི་ཉན་རང་ལ་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་
 རྟོགས་པ་མེད་པར་བཞེད་པའི་དབྱུ་མ་པ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་ནི་ཆོས་གྱི་བདག་
 འཛིན་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྟོག་ཀྱང་ཆོས་གྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་
 བདག་འཛིན་མི་སྟོག་པ་མིན་པས་འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུགས་པ་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་
 ལས་གྲོལ་བ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་འཁོར་བ་མ་སྤངས་
 བར་ཐལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤངས་
 བར་ཐལ། འཁོར་བ་རྩ་བ་ནས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་བྱུང་། ཅེས་པའི་ཞིབ་ཆ་ཤེས་པར་
 གྱིས། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་འཛིག་ལྟ་ཡིན་པས་བྱུང་བེད་ན། ལྟན་གྱེས་
 གྱི་རྒྱུད་གྱི་མཆོད་སྦྱོར་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་རྗེས་ཡོད་དུ་བྱུང་བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
 དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱུད་གྱི་ང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉན་མོངས་ཅན་
 ཡིན་པར་ཐལ། འཛིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། གཞན་རྒྱུད་གྱི་ང་ལ་དམིགས་པའི་

བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ། ངོ་སྤྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་
 ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ང་ནི་དག་བཅོམ་པའོ་སྤྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ཆོས་
 ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་སྤྱེས་བུའི་
 རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཀུན་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་
 པ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་མཆན་ཉིད་ཟེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཆོས་
 ཅན། མཆན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཆོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་
 ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་མེད་ན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷས་སྦྱིན་ཆོད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན།
 འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པར་ཐལ། ལྷས་སྦྱིན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
 ཅིག ། འཕེན་བྱེད་མི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ལས་
 འབྲས་ལ་ཚླངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན། དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པའི་གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཚླངས་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས།

ཁ་ཅིག ། ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པས་བྱུང་ཟེར་ན།
 འཕེན་བྱེད་མི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པའི་ལས་འབྲས་ལ་ཚླངས་པའི་མ་
 རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུང་སྟེ། ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ལ་དུས་
 ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་དང་རྒྱུའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལམ་རིམ་ལས། ཚླངས་པ་
 དེ་ལ་སྤྱེན་ལས་འབྲས་ལ་ཚླངས་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཚླངས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་
 པོས་ནི་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་འདུ་བྱེད་སོག་(སོགས)ལ་གཉིས་པས་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བའི་འདུ་
 བྱེད་སོག་(སོགས)པར་ཀུན་ལས་བརྟུས་སུ་གསུངས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
 རུས་ཏེ། མི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ། འཕེན་བྱེད་མི་དག་བའི་ལས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་
 ལ་ཞེ་སྤང་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་མ་རིག་པ་མེད་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་

སྒྲོང་དུ་གྱུར་པའི་མི་དག་གི་ཕ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། ཞེ་སྤང་
གིས་ནི་དཔྱལ་བར་འགོ། །ཆགས་པས་ཡི་དྲགས་འགོ་བར་འགོ། །སྒྲོངས་པས་པལ་ཆར་དུད་
འགོར་འགོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཤོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། རང་གི་ཀུན་ནས་
སྤངས་བྱར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་དངོས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་ཡིན་པས་མ་ཁུབ་ཟེར་ན། མི་
འཐད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདུ་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་དེ་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་
བྱེད་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུ་ལ་བསམ་ན་ཡན་ལག་ལྷག་མ་གཞན་ལ་
འདྲ་བའི་བྱིར། མདོ་འབྲེལ་ལས། རི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མ་རིག་པ་ལས་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་དག་འབྱུང་བའི་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཤོག་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་མ་རྟོགས་
པ་སོགས་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་པས་ཁུབ་ཟེར་ན། རང་གོགས་ཐེ་ཆོམ་དང་མཚུངས་
ལྟར་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ལོག་རྟོག་ཏུ་མ་སོང་
བའི་བྱིར། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་གསུམ་ཡུལ་ལ་འདུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱུང་བར་ཆེན་པོ་
ཡོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཤོག་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན་ཡུལ་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པས་ཁུབ་ཟེར་ན། དེ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ལ་དོན་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་དབྱུང་
པ་མ་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་ཀྱང་དོན་དེ་མ་རྟོག་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟེན་པ་ཤི་གྱི་རིག་
(རིགས་)གཏེར་ལས། དེ་དང་དེ་མིན་འཇིན་པས་སྒྲོང་། །མ་རྟོགས་པ་ཡིན་དེ་ཉེ་ན་གསུམ། །མ་
ཞུགས་པ་དང་མ་རྟོགས་དང་། །རྟོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་མ་རྟོག་པའོ། །ཞེས་དང་། རིག་(རིགས་)
གཏེར་དར་ཤིག་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། ཡུལ་དེ་དང་དེ་མིན་མཐད་(མཐའ་)གཅིག་ཏུ་གནས་
དོན་རྟོགས་ཤིང་འཇིན་པས་སྒྲོང་བའི་ཤེས་པ་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ལ། དེ་ཉེ་ན་གསུམ་ཡོད་
དེ། ཆོག་ཅམ་ཐོས་ཀྱང་དེའི་དོན་ལ་སྒྲོ་ཁ་མ་སྟོགས་པ་མ་ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་དབྱུང་
པ་མ་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་གནས་དོན་མ་རྟོག་པ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་འབྱེད་གྱི་མདོ་ལས། མི་ཤེས་པ་དང་། མ་མཐོང་

བ་དང་། མངོན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པ་གསུམ་དོན་གཅིག་
ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། མི་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་
ཐོས་པ་ལ་གཙོ་བོར་གོགས་བྱེད་པའི་མ་རིག་པ་གཅིག་དགོས་པ་གང་ཞིག །མ་མཐོང་བ་དང་
ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ལ་བསམ་པ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོགས་བྱེད་གྱི་མ་རིག་པ་
གཅིག་དགོས། མངོན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་བསྟོས་
(བསྟོས)བྱུང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོགས་བྱེད་གྱི་མ་རིག་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱིས་དགོ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་ནང་ཆོན་གྱི་གཉི་ལྷག་མེད་པའི་
སེམས་བྱུང་ལ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་སྟེ། དེའི་འགལ་རྒྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་
མོངས་པ་ཁོ་ན་ལ་མ་རིག་པར་འདོད་དེ། དཔེར་ན། མཛའ་བ་བཀག་ཅམ་ལ་མི་མཛའ་བ་དང་།
བདེན་པ་བཀག་ཅམ་ལ་རྩན་ཆེག་ཏུ་མི་འཛོག་པ་བཞིན་དུ། རིག་པ་བཀག་ཅམ་ལ་མ་རིག་པར་
མི་འཛོག་སྟེ། མཛོད་ལས། མ་རིག་མི་མཛའ་རྩན་སོགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མ་
རིག་པ་དེ་ཡང་འཇིག་ལྟ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་མོངས་པས་
མི་དཔྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། འཇིག་ལྟ་ནི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཡུལ་ལ་
དཔྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གིས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཞེས་འཇིག་ལྟ་དང་དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་མི་
གྲོལ་ལོ། །མ་རིག་པས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ནི་རྣམ་པར་མི་འདག་
གོ། །ཞེས་ཉོན་མོངས་བྱ་མོངས་བྱེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ལྟ་བ་དེ་དང་མཚུངས་
ལྡན་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ལྡན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །མདོ་སྟེ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སུ་བྱས་ནས་དེའི་འགལ་རྒྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་

གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཚོངས་པ་ལ་མ་རིག་པར་འདོད་དེ། རྟོན་འབྲེལ་ལས། རིག་པའི་མི་མཐུན་
 རྩོགས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་བྱུང་ཉིད་ཅེས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །ལོག་པར་དམིགས་ཉིད་མ་རིག་
 པར། །གསུངས་ཕྱིར་གཞན་ནི་རིག་མ་ཡིན། །འགལ་བ་གང་ཡིན་འདིར་བཤད་བྱ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་དང་འཇིག་ལྟ་གཉིས་མི་འགལ་བར་འདོད་དེ། རྟོན་
 འབྲེལ་ལས། ཉིས་པ་རྟོན་པ་ཐམས་ཅད་དག །འཇིག་ཆོགས་ལྟ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། །དེ་མ་
 རིག་སྟེ་དེ་ལ་ཆགས། །དེ་ལས་ཞེ་སྒྲུང་ལ་སོགས་འབྱུང་། །ཞེས་སོ། །འོ་ན་གོང་དུ་མཚུངས་ལྟ་
 དུ་སྟོན་པའི་ལུང་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན་སྟོན་མེད་དེ། འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པའི་རྩོགས་གཅིག་
 ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། བ་ལ་ཤ་དང་ལྟན་པའི་ནགས་ཆ་ལ་བཞིན། །ཞེས་ཟེར་རོ། །བྱེ་
 མདོ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་མ་རིག་པ་ལ་ཀྱན་བཏགས་དང་ལྟན་སྐྱེས་གཉིས་འདོད་ལ། མདོ་སྟེ་བས་
 འཇིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཁས་ལེན་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་འཇིག་ལྟ་ལ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་བྱབ་པར་
 འདོད་དེ། དེའི་ལུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ལྟ་ཀ་ཀྱན་བཏགས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་
 གི་རྗེས་འབྱུང་གི་སེམས་ཅམ་པ་རྟོན་ཀྱིས་མ་རིག་པ་ནི། དཔེར་ན། ཐག་པ་བསྟོག་པ་ལ་ཐུན་
 བ་བབས་པ་ལྟར་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མི་གསལ་བའི་ཤེས་པ་ཅམ་ལ་འཇོག་ཅིང་། མ་རྟོགས་
 ལོག་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྟོང་དང་འཇིག་ལྟ་ནི་ཡུལ་ལ་དཔྱེད་པའི་རྟོན་པས་
 འབྱུག་ཅིང་། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལོག་རྟོག་དུ་འདོད་ལ། གལ་ཏེ་འཇིག་ལྟ་
 མ་རིག་པ་ཡིན་ན་རྗེས་མཚུངས་ཉམས་པས་འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་གཉིས་འགལ་བར་བཞེད་
 རོ། །རིགས་པའི་རྗེས་འབྱུང་གི་སེམས་ཅམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་རྟོན་ཀྱིས་མདོ་སྟེ་བ་དང་འབྲེལ་
 བར་འཇིག་ལྟ་ཉིད་མ་རིག་པར་འདོད་དོ། །འཇམ་དབྱངས་དགའ་བའི་སྟོང་གྲོས་དང་། རྗེ་བཙུན་
 བ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་དུ་འཇིན་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་རིག་པར་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་
 ལུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་དུ་འཇིན་པའི་གཙོ་སེམས་དང་ཀྱན་འགྲོ་སོགས་ནི་མ་རིག་པར་
 མི་འདོད་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཇིན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་ངས་པར་ཅ་ཉོན་དུ་བྱ་དགོས་སོ། །རིག་

པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ལྷ་མི་མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱང་སྒྲོངས་པ་དེ། མ་རིག་པའི་
མཆན་ཉིད། མ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཆེག་བྱར་ཀྱི་དགག་ཆེག་དེ་བྱེ་བྲག་སྟེ་བ་དང་། སེམས་ཅམ་
པ་གཉིས་ཀྱིས་གཉི་མུག་གི་གཉེན་པོ་སེམས་བྱང་ཞེག་ལ་གཉི་མུག་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟར། རིག་
པའི་འགལ་ལྷ་ཞེག་ལ་དགག་སྟེ་སྟེར། དབྱ་མ་པས་སྟོད་པའི་དོན་དང་གཉེན་པོའི་དོན་གཉིས་
ཀ་ལ་སྟེར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་མ་རིག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ལྷ་མི་
མཐུན་སྟོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱང་སྒྲོངས་པ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་
རིག་པའི་མཆན་ཉིད། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལའང་རིགས་འབྲེ་སྟེར། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་མ་རིག་པ་ལ་སྒྲོངས་ཅམ་ཀྱི་མ་རིག་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པས། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
ཀྱིས་མ་བྱུང་ལོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་ལ་སྒྲོངས་པ་ཅམ་དང་། ཐེ་
ཆོམ་དང་མཚུངས་ལྟར་དང་། ལོག་རྟོག་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་
རིག་པ་ལ་དང་པོ་གཉིས་མི་འཛོག་གོ། །དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྱ་མོ་
ལ་སྒྲོངས་ཅམ་ཀྱི་མ་རིག་པ་དེས་ཡུལ་མི་འཛིན་པར་གསུངས་པ་ནི། ཞེན་ཚུལ་ལ་དགོངས་པ་
ཡིན་ཀྱིས་སྤང་ཡུལ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ།
ས་མཆམས་དོགས་གཅོད་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་
གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱང་སྒྲོངས་པ་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མ་རིག་པའི་མཆན་ཉིད།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུའི་ཀུན་སྒྲོང་དང་། རུས་ཀྱི་ཀུན་སྒྲོང་གི་མ་རིག་པ་གཉིས་
ཡོད། རང་གི་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་རྒྱུའི་ཀུན་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པའི་
འཛིན་ལྟའི་རིགས་གནས་ཀྱི་སེམས་བྱང་སྒྲོངས་པ་དེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་

ན་འཛིག་ལྟ་གུན་བཏགས་དང་། ལྟ་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད། རང་གི་གུན་ནས་བསྐྱར་བྱར་གྱུར་པའི་
ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྒྱའི་གུན་སྒྲོང་ལས་གཞན་པའི་ལས་དེའི་གུན་སྒྲོང་
གི་སེམས་བྱུང་སྒྲོངས་པ་དེ། དེའི་དུས་ཀྱི་གུན་སྒྲོང་གི་མ་རིག་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། བུ་
བུ་གི་བདག་མེད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ལས་འབྲས་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་
ཡོད། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་འཁོར་རྩ་ཡིན་པས་བྱུང་བམ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ལྟ་བཞི་ཡོད་དེ།
ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ་འཁོར་རྩ་མ་ཡིན་པ་ནི། མཐོང་སྤངས་སྤྱ་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་མ་
རིག་པ་ལྟ་བུ། འཁོར་རྩ་ཡིན་ལ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྟ་
སྐྱེས་དང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བུ་བུ་གི་བདག་འཛིན་མཐོང་གྱུར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་
ལྟ་སྐྱེས་སྤྱ་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་གོ་སྐྱ།

གསུམ་པ་ས་འཆོམས་ནི། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་སོ་སྐྱེའི་སྐབས་ཁོ་ན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་
ཆར་གཅིག་ལ་སྤྱར་ན། རྒྱའི་གུན་སྒྲོང་གི་མ་རིག་པ་ལས་དེའི་སྤྱར་བའི་ཐོག་མ་ནས་བཟུང་
དངོས་གཞིའི་སྤྱ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་འདུག་ལ། དུས་ཀྱི་གུན་སྒྲོང་ལས་དེའི་སྤྱར་བའི་ཐོག་མའི་
སྤྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་བཟུང་དངོས་གཞིའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །སྤྱར་བྱུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་གོང་
མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ལ་མི་གཡོ་བའི་ལས་གུན་ནས་སྒྲོང་བའི་ཐོག་
མའི་མ་རིག་པ་མེད་དེ། བསྐྱོམ་བྱུང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་མ་ཐོབ་པར་གོང་མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཡན་
ལག་གཉིས་པ་གསོག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་ན་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་ཉེར་བསྟོགས་
ཅན་གྱི་གོང་མར་སྐྱེ་མི་བྱུང་སྟེ། ཕྱིར་འོང་ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པས་ཉེར་བསྟོགས་ཐོབ་
ཀྱང་། དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པས་སྤྱར་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མཐོང་སྤངས་དང་སྐྱོམ་སྤངས་གང་ཞེ་ན། དོན་གསང་
མཁན་པོ་ན་རེ། མཐོང་སྤངས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་

པ་རྣམས་ཀྱིས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་མི་གསོག་པའི་བྱིར། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་ལས།
བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། ། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཟེར་ཡང་མཁས་པ་ཁ་ཅིག ། གྲུབ་
མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བའི་བྱ་དང་རི་དྲགས་སོགས་ལ་ཡང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་
པ་ཡོད་པས་མཐོང་སྤངས་སུ་མི་རིགས་ལ། ཐོགས་མེད་སྐྱ་མཆེད་ཀྱིས་ཉོན་ཡིད་འཁོར་གྱི་མ་
རིག་པ་ལ་བཞེད་པ་དང་། མིད་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པར་སློམ་པས་སྤངས་པར་བྱ་བ་
ཁོ་ནས་བྱབ་པོ་ཞེས་བཞེད་དོ། ། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། གྲུབ་མཐས་སློ་མ་བསྐྱར་བའི་དུད་འགྲོའི་
རྟེན་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་ས་
ལས་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་མ་སྤངས་ལ་བྱིར་མི་འོང་གིས་སྤངས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་
པར་བཤད་པའི་བྱིར། གཉིས་པའང་མི་འཐད་དེ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞག་པ་ནི། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་སྤྱི་ཙམ་པོ་སློམ་སྤང་ཡིན་
ཀྱང་། དབྱེ་ན་མཐོང་སྤང་དང་སློམ་སྤང་གཉིས་ཡོད་དེ། འཛིན་ལྟ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ནི་མཐོང་སྤང་དང་། འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་
མ་རིག་པ་ནི་སློམ་སྤངས་སུ་འདོད་པར་བྱའོ། ། ཡང་མཁས་པ་ཁ་ཅིག ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་
ལ་འཛིན་ལྟ་ཡིན་ན་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་ཡིན་པས་བྱབ་ཟེར་བའང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིན་
ལྟ་ལ་མཐོང་སྤང་མེད་ན། མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་མེད་པས་རྒྱན་
ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུའང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཉོན་ཡིད་ལ་
སློམ་སྤངས་ཀྱིས་བྱབ་པས། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་ཡིད་འཁོར་གྱིས་མ་བྱབ་པའང་ཤེས་
དགོས་སོ། །

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྦྱོང་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྤྱེས་ཆོས་ཙན། འཁོར་བའི་གཞི་
རྩ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྱབ། འདོད་མི་རུས་ཏེ།

འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དུས་
 ཀྱི་ཀུན་སྒོར་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་
 དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །འཛིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་སུ་གྱུར་བའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན།
 འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་འཕང་འབྲས་སུ་གྱུར་བའི་འཁོར་བ་དེའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། ཁ་ཅིག །འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། ལྟན་སྐྱེས་ཡིན་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་འབྱེལ་ལས། ཉེས་ཀུན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །དེ་ཡང་
 འཛིག་ཆོགས་ལྟ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྱེལ་བ་སྤྲོ་མོ་
 ལ་སྒྲོངས་ཅམ་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཚུལ་ཡོད་པར་ཐལ། ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། འདོད་མི་རུས། ཁ་ཅིག །བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། རྒྱན་ཞུགས་
 ཀྱིས་སྤངས་པར་ཐལ། མཐོང་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། བདེན་འཛིན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
 སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོངས་པའི་
 མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། ཁ་ཅིག །འཛིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། ཅ་ཉོན་དུག་གི་གངས་ལ་
 འབྲེན་རྒྱུའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཅ་ཉོན་དུག་གི་ནང་ཆོན་གང་ཞིག །མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཆོས་
 ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ། སྤང་བྱ་གང་ཞིག །འཕགས་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱུང་།
 འོ་ན་བྱོད་རང་ལ་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་སྤང་དུག་པོ་ཆོས་ཅན། མཐོང་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ།
 སྤང་བྱ་གང་ཞིག །འཕགས་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་པ་འགྲིགས། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། གསེར་
 འབྲེང་ལས། སྒྲོམ་སྤང་ཡིན་ཀྱང་འཕགས་པ་ལ་མེད་པ་ནི་དུ་མ་ཞིག་བཤད་དེ། དཔེར་ན། ཡུལ་
 ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་སྤང་དུག་པོ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །རང་གྲོགས་ཐེ་

ཆོས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཚོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ལྗང་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་འགལ་བ་ཡིན་པའི་སྲིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གང་ཟག་
 གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྲིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་སྲིར། ཁ་
 ཅིག །ཞེ་སྒྲུང་གི་དབང་གིས་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཞེ་སྒྲུང་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྲིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་
 རུས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་སྲིར།
 ཁ་ཅིག །སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་ལ། རང་གྲོགས་འཛིག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་
 ཆོས་ཅན། རང་ལུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྲིན་ཅི་ལོག་དུ་བཟུང་བར་ཐལ། རང་ལུལ་སྲིན་ཅི་ལོག་
 དུ་བཟུང་བའི་སྲིར་ན་མ་ཁྱབ། ཉགས་གྲུབ་སྟེ། ལོག་ཤེས་ཡིན་པའི་སྲིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། རང་
 སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་གྲོགས་སྟོབས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ཡིན་པའི་སྲིར།

སྒྲུབ་པ། མཁས་ཚོ་མས་རྣམས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་སྲིན་པའི་ཁམས། །མཐར་བྱེད་ལེགས་
 བཤད་འོད་སྤང་འདི་ཤར་བས། །རན་རྟོག་སྲིན་པའི་བྲག་ལ་ངལ་གསོ་བའི། །འབྱུང་པོའི་བྱ་
 རྣམས་འདར་བར་མ་གྱུར་ཏམ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། དགག་གཞག་སྤངས་གསུམ། དང་པོ་
 ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལས་ཡིན་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོགས་
 ལམ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་པ་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་ཡིན་པའི་སྲིར།
 ཉགས་གྲུབ་སྟེ། སེམས་པ་ཡིན་པའི་སྲིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ།
 འདོད་པའི་སྲིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དགེ་བ་ཡིན་པའི་སྲིར། དེར་ཐལ། ལམ་ཡིན་པའི་སྲིར། ཁ་
 ཅིག །ལས་ཡིན་ན་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རང་གྲོགས་ཞེ་སྒྲུང་དང་མཚུངས་ལྡན་
 ཀྱི་སེམས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་སྲིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དགེ་བའི་

སེམས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། མི་དགེ་བའི་སེམས་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཞེ་སྤང་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་གཙུག་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། ཞེ་སྤང་ལ་མི་དགེ་བས་ཁྱབ་པའི་བྱིར། ཏྲགས་གྲུབ་སྟེ། གོང་མའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཁོང་
སྒོ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །ལས་ཡིན་ན་སེམས་པའི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་
ཟེར་ན། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་འབྱུག་པའི་རྒྱན་གྱི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། དག་གི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། བསམ་པའི་ལས་ཡིན་པའི་
བྱིར། ལུས་དག་གང་རུང་དུ་ཐོན་པའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལམ་རིམ་ལས། སློབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་དེ་བཀག་ནས་ལུས་དག་གི་རིག་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་འབྱུག་པའི་སེམས་པ་ལ་
བཞེད་པས། ཞེས་དང་། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་ཀུན་བདུས་སྤྲིག་ཆེན་ལས། བསམ་པའི་ལས་
གྱི་ངོ་མོ་ནི་དགེ་མི་དགའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་གྱི་དེའི་དུས་གྱི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར།

ཁ་ཅིག །ལས་ཡིན་ན་བསམ་པའི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ལུས་དག་དུ་མ་ཐོན་
པའི་ཡིད་ཁོ་ནའི་གནས་སྐབས་གྱི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ།
སེམས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། ལུས་དག་གི་རིག་བྱེད་ཅི་རིགས་དང་མཉམ་དུ་མི་འབྱུག་
པའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀུན་བདུས་སྤྲིག་ཆེན་ལས། སེམས་པའི་ལས་གྱི་ངོ་མོ་ནི་དགེ་བའམ་
མི་དགེ་བའི་ལུས་དག་གི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་དུས་གྱི་ཀུན་སློང་ནི་སེམས་
མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིད་གྱི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །ལུས་གྱི་ལས་ཡིན་
ན་ལུས་གྱི་སྒོ་ནས་བསགས་པའི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དན་སྐྱགས་བཟང་སྟེ་གཞན་གྱི་
སློག་བཅད་པའི་ལས་དང་། དག་གིས་གཞན་ལ་བསྒྲོས་ཏེ་སློག་གཙོད་པའི་ལས་རེ་རེ་ནས་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། ཏྲགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས།
ལུས་གྱིས་མི་བྱེད་ན་སློག་གཙོད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་རིག་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཡོད་

དེ། དག་གིས་བྱེད་པར་འགྱུར་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཞན་ཡང་། སྟོན་ངང་སྟོང་ཡིད་
 ཁྱོས་པ་ཅམ་གྱིས་དན་ད་ཀའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཤི་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། ཉགས་
 གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཉི་ཤུ་པ་ལས། སྟོང་སྟོང་ཁྱོས་པས་དན་ད་ཉིད། །དགོན་པ་རི་ལྟར་
 སྟོང་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཡིད་ཅམ་གྱི་སྟོན་ནས་བསགས་
 པའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། ལུས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་བྱེད། དག་གིས་ཀྱང་མི་
 བྱེད་ན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཉིས་ཀས་རིག་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། འདིར་སྟོང་སྟོང་
 རྣམས་ཡིད་རབ་ཏུ་ཁྱོས་པ་དང་། གསོ། །

མད་བྱང་ཐུགས་རྗེའི་ཉི་འོད་ཀྱིས། །བདག་སྟོའི་གོ་སར་རྒྱས་མཛད་པ། །སྤྱོད་པའི་དབང་
 ཐུག་ལ་བརྟུང་ནས། །རྣལ་འབྱོར་སྟོན་གཞུང་རྒྱ་མཚོའི་ཚུལ། །གསལ་བྱེད་ཡིད་དང་ཀུན་གཞི་
 ཡི། །རྣམ་གཞག་མདོར་བསྐྱུས་བཛོད་པར་བྱ། །

དེ་ལ་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཚུལ་ཏུ་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྟོན་
 པ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་དབྱིས་བྱིན་པར་ཤེས་པ་ནི། ཡིད་དང་
 ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཁོང་ཏུ་རྒྱད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་བྱིར། ཤིང་རྩ་ཆེན་
 པོའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྐྱུས་པ་ཞིག་བཛོད་པར་
 བྱའོ། །དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། ཀུན་གཞི་དང་། ཉོན་ཡིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོམ་
 ཆོག་གི་སྟོན་ནས་མདོར་བསྐྱུར་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་སྟེར། རང་བཞིན་
 མཆན་ཉིད་དམིགས་རྣམ་འཁོར། །འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་ལྗོག་པའི་དུས། །དབྱེ་བ་རྣམ་གྲངས་
 རྣམ་གྲངས་དོན། །ཆད་མ་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ།
 རང་བཞིན། མཆན་ཉིད། དམིགས་པ། རྣམ་པ། འཁོར། འཇུག་ཚུལ། ལྗོག་པའི་དུས། དབྱེ་བ།
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྤྱོད་བཤད། སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པ་སྟེ་བརྟུ་གཅིག་ལས། དང་པོ་ཀུན་

གཞིའི་རང་བཞིན་ནི། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗེའི་ནང་ནས་གཙུག་པོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། དག་སྐབས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཞིང་མི་དག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དང་། ཁམས་གོང་ན་ཡོད་པའི་བྱིར། དག་བའང་མ་ཡིན་ཏེ་དག་ཅ་ཆད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ན་ཡོད་ཅིང་། མི་དག་བའི་སེམས་མངོན་གྱུར་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུག་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སློབ་ལུང་མ་བསྟན་དང་། མ་བསློབ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མ་བསློབ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྟོན་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བྱུང་པའི་བྱིར། དང་པོ་བྱུང་སྟེ། སུམ་བཅུ་པ་ལས། དེ་ནི་མ་བསློབ་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །རྣམ་སྟོན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱུང་སྟེ། མངོན་ལས། རྣམ་སྟོན་ལུང་ཏུ་མ་བསྟན་ཆོས། །སེམས་ཅན་སྟོན་ལུང་བསྟན་གྱིས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྟོན་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྟོག་བྲལ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ཆད་མ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་ཡང་དེ་ལ་ངེས་པ་འདྲན་མི་རུས་པའི་བྱིར། གང་ཟག་ཡིན་ཏེ། ང་ཡིན་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། ངར་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། ངར་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཡིན་ན་དམིགས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་དང་འཛིན་པའི་སློབ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག །ཤེས་སློབ་ཡིན་ཟེར། ལ་ལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཟེར་ཡང་། སློབ་པར་མི་འཐད་ལ། འོན་ཀྱང་མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་སྤང་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་མཆན་ཉིད་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། འཕྲོས་དོན་བག་ཆགས་ཀྱི་བགོ་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་གཞིའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་དེ། བག་ཆགས་བགོ་གཞིར་གྱུར་པའི་མ་བསློབ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཞིག །རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་གཙུག་པོའི་རྣམ་རིག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། གང་ཏུ་བག་ཆགས་བགོ་བར་བྱ་བའི་གཞི། གང་གིས་བག་ཆགས་

བགོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས། ཇི་ལྟར་བག་ཆགས་བགོ་བའི་ཚུལ། བགོས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་
 གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་བགོ་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས།
 ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སའི་ཁམས་ལ་མ་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་པ་ནས། ཟིན་པའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་སྒྲིན་པར་འགྱུར་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་དང་། དབང་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་
 དེར་མི་རུང་སྟེ། རྒྱུན་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་ན་གཟུགས་
 དང་དབང་ཤེས་རྣམས་ལྟོག་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ཡང་ཡོད་དེ། མེ་ཏོག་སྒྲ་མའི་བྱི་བརྟན་པ་དོ་བ་དང་
 ཤིང་བུ་སོགས་ལ་བགོ་བ་ཡིན་གྱིས། མི་བརྟན་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུད་སོགས་ལ་མི་བགོ་བ་བཞིན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་དག་ནི་བག་ཆགས་བགོ་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་
 གི་དམིགས་རྣམ་སོ་སོར་འཆར་བའི་ཕྱིར། དཔེ་ཡང་ཡོད་དེ་སྒྲ་མའི་བྱི་དེ་ཉིལ་ལ་སོགས་པ་
 བྱི་མཉམ་པ་ལ་བགོ་ཡི། དྲི་མི་མཉམ་པ་སྒྲ་ཅི་དང་། ལྟོག་སྒྲ་སོགས་ལ་མི་བགོ་བ་བཞིན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བག་ཆགས་བགོ་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་ལ་བགོ་
 བྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་
 གཞན་དུ་གཏོགས་པའི་བགོ་བྱེད་སྒྲ་ཕྱིར་གྱུར་པ་དག་ཀྱང་བག་ཆགས་བགོ་གཞིར་མི་རུང་སྟེ།
 དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དོན་དེ་དག་ཀྱང་། ཐེག་
 བསྐྱུས་ལས། བརྟན་ཕུང་མ་བསྐྱུན་བགོ་བྱ་བ། །བགོ་བར་བྱེད་དང་འབྲེལ་བ་ལས། །བགོ་
 བར་བྱེད་གྱིས་གཞན་དུ་མིན། །དེ་ན་བག་ཆགས་མཆོན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསྐྱུན་
 པ་ཡིན་རོ། །གཞན་ཡང་། དུག་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བག་ཆགས་ཀྱི་བགོ་གཞིར་མི་རུང་སྟེ།
 སེམས་མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལྟར་དེ་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་བགོ་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་
 མེད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལྟ་བཞིག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲུམས་

འཇུག་དང་། འགོག་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་དང་། སེམས་མེད་ཀྱི་གཉིད་དང་། བརྒྱལ་བ་གཉིས་ཏེ་
ལྷ་ལོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་ཅུ་པ་ལས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ནི། །རྟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་
མེད་པ་དང་། །སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་རྣམ་གཉིས་དང་། །སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་
གཏོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གང་གིས་བག་ཆགས་བགོ་བའི་ཆོས་ནི། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་བག་ཆགས་
བགོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། རོན་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྐྱེ། བག་ཆགས་བགོ་བྱེད་ཡིན་ན་
རང་ཉིད་རང་གིས་བགོ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མི་
རུང་སྟེ། སེམས་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གུན་གཞི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་རང་ལ་
བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་དམིགས་རྣམ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ལུང་མ་བསྟན་ཡང་
མི་རུང་སྟེ། རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱེན་པ་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་ནོར་སྟེ། ཉོན་ཡིད་
འཁོར་བཅས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཀྱང་བདག་སྟོན་བག་ཆགས་བགོ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་གསལ་བོ་ཅན་གྱི་ཆོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་ནི་བག་ཆགས་བགོ་བྱེད་
དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་རི་ལྟར་བག་ཆགས་བགོ་བའི་ཚུལ་ནི། བག་ཆགས་བགོ་བྱེད་དང་གུན་གཞི་
གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱད་ཅིག་དང་ཕོར་འབྲད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་བག་ཆགས་
བགོ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རང་གི་རོ་བོ་འགག་ཀྱང་། དེས་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་གུན་གཞིའི་
སྟེང་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་སྒྲ་མ་དང་ཉིལ་གཉིས་སྐྱད་ཅིག་དང་ཕོར་
འབྲད། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་སྒྲ་མའི་མེ་ཏོག་གི་རོ་བོ་མེད་ཀྱང་། ཉིལ་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲ་མའི་མེ་ཏོག་
གི་རིས་བགོ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་བགོས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རོ་བོ་བཤད་པ་ལ། རང་བཞིན། དབྱེ་བ། གྲུབ་མཐའི་
འདོད་ཚུལ་གསུམ། དང་ཕོ་ནི། གུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བགོ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་རང་གི་

རིགས་འདྲ་ཕྱི་མཐའ་རྒྱ་མཐུན་རྣམས་སྤོང་ཅི་རིགས་འབྱེན་རུང་དུ་བྱས་པའི་རྣམས་པ་བྱད་པར་བ་
 ཞིག་ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བྱུང་སྟེ། ཀུན་གཞིའི་ཅ་
 པར། འཛིན་བྱེད་དག་སོགས་གང་ཡིན་ཀྱང་། །བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱེད། དེ་ཡང་རྣམས་པ་དང་། ས་བོན་དང་། བག་ཆགས་རྣམས་རྣམས་གངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་བ། མངོན་པར་བཟོད་པའི་བག་ཆགས། བདག་ལྟའི་བག་
 ཆགས། སྤོང་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་དང་ཐ་
 ལྷན་སྒྲ་ཆོགས་འདོགས་པའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞིའི་སྤྲེང་གི་ས་བོན་ལ་
 བྱའོ། །འདི་ལ་སྒྲོས་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་གྱང་བྱེད། ཡིད་ཤེས་ལུལ་སྒྲ་ཆོགས་ལ་འསྐྱོ་བའི་ས་
 བོན་ཡིན་པའི་བྱེད། མངོན་བཟོད་ཀྱི་བག་ཆགས་གྱང་བྱེད་ཏེ། མིག་མིག་ཅེས་དང་གཟུགས་
 གཟུགས་ཞེས་བཟོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཡིད་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཀུན་གཞིའི་སྤྲེང་གི་རྣམས་
 པའོ། །འདི་ལ་འཛིན་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་བག་ཆགས་ཞེས་གྱང་བྱེད་ཏེ། འཛིན་ལྟའི་ས་བོན་ཡིན་
 པའི་བྱེད།

གསུམ་པ་ནི། འཕེན་བྱེད་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་
 ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤོང་པ་འབྱུང་རུང་གི་ཀུན་གཞིའི་སྤྲེང་གི་བག་ཆགས་
 སོ། །ཡང་ན་རྒྱ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་དང་། རྣམས་སྤོང་གྱི་བག་ཆགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ། །དེ་
 ཡང་བག་བྱེད་དག་མི་དགྲ་རྣམས་སྤོང་དང་། རྒྱ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་གཉིས་ཀ་དང་། ལུང་མ་
 བསྟན་གྱིས་རྒྱ་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་ཁོ་རྣམས་འཛིན་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ལ། བག་ཆགས་སྤོང་པ་ཁོ་རྣམས་སྒྲ་བ་རྣམས་ན་རེ།
 བག་ཆགས་གདོད་ནས་གནས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་གསོ་བ་ཅུང་ཡིན་གྱི་གསར་དུ་འཛིན་པ་
 མེད་དོ། །འཛིན་ན་ཀུན་གཞི་དང་འཕགས་ལམ་མི་སྐྱེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་གཞིས་ཀུན་གཞི་

ལ་བག་ཆགས་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་ལམ་ཐོག་མེད་ནས་འདིས་པ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཟེར། བག་ཆགས་གསར་བ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་རྣམས་ན་རེ། ཉིལ་ལ་བྱི་གསར་དུ་བགོས་
པ་བཞིན་དུ་བག་ཆགས་གསར་འཛིན་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར། བག་ཆགས་གསར་རྟོང་གཉིས་ཀ་ཡོད་
པར་འདོད་པ་རྣམས་ན་རེ། བག་ཆགས་ཐོགས་(ཐོག)མེད་ནས་གནས་པ་དང་། གསར་དུ་བཞག་
པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས། དེ་དག་ལས་རང་ལྷགས་ཕྱི་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་རིགས་ཏེ།
དོན་གསར་དུ་ལྷགས་གསུམ་ཀ་བགོད་ནས་དང་པོ་གཉིས་བཀག་ཅིང་། ཕྱི་མ་ལ་དགག་པ་མ་
མཛད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དམིགས་པ་ནི། ནང་ལེན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་རྣམ་པར་
རིག་པ་གཉིས་ལ་དམིགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་བག་ཆགས་དང་། གནས་དང་
བཅས་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །

བཞི་པ་རྣམ་པ་ནི། རིས་སུ་མ་ཆད་ཅིང་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། །བལ་པོ་རྩ་
ན་རེ། མིའི་ཀུན་གཞི་ལ་ལྟ་དང་། དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་རྟེན་ཐམས་ཅད་མིའི་འཛིན་
རྟེན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྤང་ཟེར། མདོན་པ་བ་ཁ་ཅིག །མིའི་ཀུན་གཞི་ལ་འགོ་བ་རིགས་དུག་
གི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་རང་རང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྤང་ཞེས་ཟེར། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་མ་ནི་རྣམ་པ་
གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་ལྷགས་དང་། ཕྱི་མ་ནི་རྣམ་པ་ཁ་པོར་སྤང་བའི་ལྷགས་ཞེས་བོད་རྣམས་ཟེར་
རོ། །ལྷ་པ་འཁོར་ནི། ཀུན་གཞིའི་འཁོར་དུ་ཀུན་འགོ་ལྷ་འབྱུང་སྟེ། གཙོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་བྱུང་སྟེ། སུམ་ཅུ་པ་ལས། དེ་ལ་ཆོར་བ་བཏང་
སྟོམས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་འཇུག་ཚུལ་ལ། རྒྱན་གྱི་དང་། ཆེ་གཅིག་གི་འཇུག་ཚུལ་ལ། །དང་པོ་ནི།
འཁོར་བཅས་ཐོག་མེད་ནས་རྩོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བར་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་དུ་མདོན་
འབྱུང་དུ་འཇུག །གཉིས་པ་ནི། མི་ནས་གི་འཕྲོས་ཏེ་ལྷར་སྟེ་བ་སྤངས་པའི་ཆེ། མིའི་ཀུན་གཞི་

ལྟོག་ཤིང་ཀུན་གཞི་རྟེན་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེས་གཞན་ལ་རིགས་པ་བསྐྱེས།

བདུན་པ་ལྟོག་པའི་དུས་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཆ་ནི་ཐེག་དམན་གྱིས་དབྱ་བཅོམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་སྤངས། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཆ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ནས་ལྟོག་ཤིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་ནས་སྤངས་ཏེ། ལུས་ཅུ་པ་ལས། དབྱ་བཅོམ་ཉིད་ན་དེ་ལྟོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

བརྒྱད་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཀུན་གཞི་ལ་སྤྱིར་བཏོད་རིགས་ཀྱི་སྒོས་དབྱེ་ན། ཀུན་གཞིའི་ས་བོན་དང་དེའི་རྣམ་སྤྲིན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ནི་ཀུན་གཞི་ཅམ་ལ་བྱེད།

དགུ་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་། རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། སྤྱིད་པའི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཅུ་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། སྤྱིད་པ་རི་སྤྱིད་པའི་ཕྱང་བོའི་རྣམ་གྲངས་སོ། །འདི་དག་རྣམ་གྲངས་ཅམ་དུ་བཤད་ཀྱི་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པས་མ་ཐུབ་པའི་བྱིར་རོ། །

བརྒྱ་པ་སྤྱོད་བཤད་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཁོར་འདས་ཀུན་གྱི་གཞི་ཡིན་པ་དང་། ཟག་བཅས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཡིན་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀུན་གྱི་རྟེན་ཡིན་པ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་བོ་ལྷ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཅུ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གནས་ཡིན་པ་དང་། འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་བྱིར་རོ། །

བརྒྱ་གཅིག་པ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་བཤད་པ་ལ་ཕྱང་དང་རིགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཀུན་གཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་དབྱིངས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡོད་པས་ན་འགྲོ་ཀུན་དང་། །ཕྱི་དན་འདས་པ་ཐོབ་པར་

འགྱུར། །ཞེས་དང་། དགོངས་འབྲེལ་ལས། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་སྤྱ། །ས་བོན་
 ཐམས་ཅད་ཚུ་བོའི་རྒྱན་བཞིན་འབབ། །བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་ན་མི་རུང་ཞེས། །དེ་ནི་བྱིས་པ་
 རྣམས་ལ་ངས་མ་བསྟན། །ཅེས་དང་། རྒྱན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། རི་ལྷར་ཟླ་བ་སྐར་
 ཆོག་པ་དང་། །མཁའ་ལ་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་། །རྣམ་
 ཤེས་བདུན་དང་ལྷན་ཅིག་གནས། །ཞེས་དང་། ཡང་མདོ་ལས། ས་རྣམས་སྤྱ་ཆོག་པ་ཀུན་གཞི་
 རྟེ། །བདེ་བཤེགས་སྤྱིང་པོ་དགེ་བའང་དེ། །སྤྱིང་པོ་དེ་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྤྱས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
 རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། །སྤྱིང་པོ་ཀུན་གཞིར་བསྐྱགས་པ་ཡང་། །སྤྱོ་རྒྱུང་རྣམས་བྱིས་མི་ཤེས་
 སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པ་ནི། བསྐྱ་བ་ལས། ལེན་པ་དང་པོ་གསལ་བ་དང་། །ས་བོན་ལས་
 དང་ལུས་ཆོར་དང་། །སེམས་མེད་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་མི་རུང་
 འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མེད་ན་ལུས་ལེན་པ་མི་རུང་བ། དང་པོ་འཇུག་པ་
 མི་རུང་བ། གསལ་བར་འཇུག་པ་མི་རུང་བ། ས་བོན་མི་རུང་བ། ལས་མི་རུང་བ། ལུས་ཆོར་
 མི་རུང་བ། སེམས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་མི་རུང་བ། འཆི་འཕོ་མི་རུང་བ་དང་བརྒྱད་དེ་འདིར་
 མངས་བྱིས་དོགས་ནས་མ་སྟོས་ལ། རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་གཞན་ཏུ་བསྟོ་བར་བྱའོ། །

འབྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྐྱགས་སུ་རྒྱུད་པ་གང་དང་ལྷན་
 ན་སངས་རྒྱས་ཡང་དག་པར་བསྐྱམས་པའི་སྐྱ་ཅན་རྣམས་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་སྐྱག་གི་གཙོ་བོ་
 རྣམས་སྟོད་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོར་བར་མཛད་
 པ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདིའི་སྐབས་སུ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཐབས། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་
 པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག །ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་དགོས་པ། བསྐྱོར་བྱའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་རང་
 བཞིན་རྣམས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་ལུས་མཁུན་པ་

གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འཛོག་པ་ཡིན། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མཆོག་གི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ་འཛོག་པ་ཡིན། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་པའི་
དགོས་པ་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་འདུལ་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན། བསྐྱོར་བྱའི་
ཆོས་འཁོར་གྱི་རང་བཞིན་ལ་འཁོར་ལོ་བར་མཐའ་གསུམ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་རིགས་
པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཡིག་ཆ་ལྟར་
བསྐྱབ། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བྱེད་གྱི་ཐབས་སམ་རྒྱ་ལ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འཛོག་མི་རིགས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་
བསྐྱོར་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འཛོག་མི་རིགས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་
ན། དེར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཁས་
ལེན་མི་རིགས་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟེ།

གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་
གང་ཟག་ལ་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུས་ཁྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་གདུལ་
བྱ་སྒྲེ་འཕགས་གཉིས་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུས་
ཁྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་གི་གདུལ་བྱ་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་
འཁོར་བསྐྱོར་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུས་ཁྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་
ན། དེར་ཐལ། རང་གི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་པོའི་
རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མཆོག་གི་སྒྲུལ་སྒྲུས་ཁྲུབ་པ་མེད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རང་
གི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་
ལ་མོངས་སྒྲུ་ཡོད་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། མོངས་སྒྲུ་དེ་རང་གི་འཁོར་ས་བཅུའི་བྱང་
སེམས་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱན་མི་འཆད་དུ་བསྐྱོར་བར་མཛད་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་སྟེ། གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉོན་

མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཙམ་སྟོང་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཉོན་སྐྱིབ་ཙམ་སྟོང་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན་སྟེ། གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། བསྐྱོར་བྱའི་ཆོས་འཁོར་དེ་ལ་
 འཁོར་ལོ་བར་མཐའ་གསུམ་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། བསྐྱོར་བྱའི་ཆོས་
 འཁོར་དེ་ལ་དགོངས་འབྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། མ་
 གྲུབ་ན་སྟེ།

འབྲེལ་བ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བྱགས་སུ་ཆུད་པ་གང་དང་ལྡན་
 ར་སངས་རྒྱས་ཡང་དག་པར་བསྐྱམས་པའི་སྐྱེ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ལྷག་གི་གཙུག་
 བོ་རྣམས་སྟོད་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོར་བར་
 མཛད་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདིའི་སྐབས་སུ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཐབས། ཆོས་འཁོར་
 བསྐྱོར་བ་པོའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག །ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་དགོས་པ། བསྐྱོར་བྱའི་ཆོས་འཁོར་
 གྱི་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་རེ་ཞིག་བཞག་ནས། བསྐྱོར་བྱའི་
 ཆོས་འཁོར་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཆམས་གསུམ་ཡོད། དེ་ཡང་ལུང་
 རྟོགས་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་
 བཞག་ནས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་ཡོད། ས་
 མཆམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་རིགས་
 པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། འབྲེལ་
 པ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བྱགས་སུ་ཆུད་པ་གང་དང་ལྡན་ན་ཞེས་སྟགས་ཀྱི་
 གཞུང་འདིའི་སྐབས་སུ་ཆོས་འཁོར་གྱི་རྣམ་བཞག་སྐྱིར་བཤད་པ་དང་། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་བྱེ་
 བྱག་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལ། ལུང་རྟོགས་གང་རུང་གིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་དཀར་
 གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། ཆོས་འཁོར་གྱི་རོ་བོ་ལ་བཞག་ནས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་།

རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་ཡོད། འཁོར་ལོ་གསུམ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་དང་པོའི་
 མཆོན་གཞིར་འཛིན། །ལམ་ལུ་གསུམ་འགོག་བདེན་དང་བཅས་པ་གཉིས་པའི་མཆོན་གཞིར་
 འཛིན་པ་ཡིན། ལུང་ལ་དད་པས་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཞུགས་ནས་ལུང་དོན་སྤྲོ་བ་དེ་ལུང་གི་
 བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཆད་དང་། ལུང་དོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱད་ལ་སྦྱེས་ནས་ལག་ལེན་
 གྱེད་པ་དེ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཆད་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
 བཤད་ཞིག། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས། ཡང་ན་འགྲེལ་པ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་སྦྱེ་བ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པ་གང་དང་ལྟན་ན་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོར་
 བར་མཛད་པ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་འདིའི་སྐབས་སུ་ཆོས་འཁོར་གྱི་རྣམ་བཞག་སྦྱིར་བཤད་
 པ་དང་། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་དེ་རེ་ཞིག་བཞག་
 ནས། གཉིས་པ་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་
 པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། གཞུངས་རྒྱལ་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་གདུལ་
 བྱ་དགྱི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་རྩལ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅམ་
 པའི་ལུགས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ཡིན། གཉིས་
 པ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རིགས་ཅན་ལ་
 གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་བྱད་གཞི་གཞུགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་གང་
 ཡང་རུང་བ་ལས་བརྩམས་ཏེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་
 པར་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་བྱི་བ་ཞུས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
 དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཆོན་ཉིད། འདི་ཉིད་དགོངས་གཞི།
 དགོས་པ། དངོས་ལ་གཞོད་གྱེད་གསུམ་ཆང་བའི་བྱང་དོན་གྱི་མདོར་འཛིན་པ་ཡིན། འཁོར་ལོ་
 གྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་ཡིག་ཆ་ན་ཡོད་པ་ལྟར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་
 ལོ་བར་པ་ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་ཡོད། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་བྱུང་བ་

ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་རིགས་བ་གང་ཞིག། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་བ་མ་ཡིན་བའི་ཕྱིར་ཞེས་
སྐབས་།། །།འདི་སྐོར་ཡང་ལྡན་ཁྱེས་མ་སོང་བའི་གས་ཡིན།

༡༡། །ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཐེག་གསུམ་མཛེས་རྒྱན་ ཞེས་བྱ་བ་བཞག་ས་སོ། །

ན་མོ་གྲུ་རུ་མུམ་ ས་དང་ལམ་གྱི་བཟོད་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། །ཚུལ་དེ་འདོམས་མཛད་
ཤུག་ཀྱི་ལ་པོ་ལ། །གྲུ་ས་པས་བརྟུང་དེ་སྐལ་མཉམ་རྗེས་བཟུང་ཕྱིར། །ས་ལམ་རྣམ་བཞག་
མདོར་བསྡུས་གྱི་བར་བྱ། །

དེ་ལ་འདིར་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་གཞི་རྟེན་དུ་
གྱུར་པའི་ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་འཆད་པ་ལ་ཐོག་མར། སྐྱེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་
བཞག་མདོར་བསྡུས་ཅམ་ཞིག་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཆེ་ཕྱི་མའི་འཁོར་
བའི་མདོན་མཐོ་ཅམ་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་བྱ་
ཚུང་དུ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྐྱེས་བྱ་ཚུང་དུ་འཁྱུང་གྱི་འཆི་
བ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྒོ་དང་། མི་དག་བརྟུ་སྒོར་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་རང་ཚུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་མདོན་མཐོའི་གོ་འཕང་དུ་བཟོད་པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེས་བྱ་ཚུང་
དུ་འཁྱུང་ལམ་ཞེས་བཟོད་དོ། །འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་སྒོ་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་
ཐར་པ་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་བྱ་འབྲིང་གི་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྐྱེས་བྱ་འབྲིང་གི་ཚུད་གྱི་མི་རྟག་སོགས་བརྟུ་དུག་རྟོགས་པའི་
སྒོ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཚུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཐར་པའི་གོ་འཕང་དུ་བཟོད་པར་བྱེད་
པས་ན་སྐྱེས་བྱ་འབྲིང་གི་ལམ་ཞེས་བཟོད་དོ། །སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་

ནས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ནམ་མཁུན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཆ་ནས་
 བཞག་པའི་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། སྐྱེས་བྱ་ཆེན་
 པོའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། ལྷག་བསམ་ནམ་དག་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱད་
 ལྷན་གྱི་གང་ཟག་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་
 ཞེས་བརྗོད་དོ། །སྐྱེས་བྱ་གསུམ་ཀའི་ཉམས་སྤྲོས་བྱ་ཡང་ཡིན་འབྲིང་གི་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་
 སྐྱེ་བ་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཐོག་མར་སློ་སྤྱོད་དགོས་པའི་བསམ་པ་དེ་སྐྱེས་བྱ་ཆུང་འབྲིང་ཐུན་མོང་
 གི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་། རན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉྀགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེས་བྱ་ཆེ་འབྲིང་གཉིས་ཀའི་ཉམས་སྤྲོས་བྱ་ཡང་ཡིན། ཆེན་པོའི་
 ལམ་རང་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཐོག་མར་སློ་སྤྱོད་དགོས་པའི་བསམ་པ་དེ། སྐྱེས་བྱ་ཆེ་
 འབྲིང་ཐུན་མོང་གི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་ཉྀགས་པའི་
 སློ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེས་བྱ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དེ་དག་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་
 ཡང་དལ་འབྱོར་ཉིད་དཀའ་ཞིང་དོན་ཆེ་བ་དང་། དེ་ཉིད་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འདོར་བའི་ཚུལ་
 བསམ་སྟེ་ཆེ་འདིའི་སྤྱང་ཤས་ལོག་ནས་སྐྱེ་མ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་བཅས་མིན་གྱི་སྤྱོད་བ་
 ཐོན་པ་ན་སྐྱེས་བྱ་ཆུང་དུ་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ལོག་ཏུ་འཁོར་
 བའི་ཐུན་ཆོགས་མཐའ་དག་མེ་འབར་བའི་འོབས་ལྷར་མཐོང་ནས་དེ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་སློ་ལ་
 བཅས་མིན་གྱི་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ན་སྐྱེས་བྱ་འབྲིང་གི་ལམ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བུའོ། །དེའི་ལོག་
 ཏུ་རང་ཉིད་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་ཞིག་ཐོབ་ཀྱང་སྐྱོན་སྤྱོགས་རེ་བ་བྱད་པ་དང་།
 ཡོན་ཏན་སྤྱོགས་རེ་བ་ཅུ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་རང་དོན་མ་རྟོགས་པར་མ་བྱད། གཞན་དོན་ཡང་
 ཉི་ཆེ་བར་བྱད་ཅིང་རང་དོན་ཅུ་ལ་དམིགས་པ་ནི་དུད་འགྲོ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བར་ཤེས་ནས་
 སེམས་ཅན་གཞན་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པའི་ཆེད་དུ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་གོ་
 འཕང་གཙོ་བོར་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ལ་བཅས་མིན་གྱི་སྤྱོད་བ་ཐོན་པ་ན་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་

ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། ས་ལམ་གྱི་
 རྣམ་བཞག་སྒྱུར་བསྐྱོར་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གྲེ་བྲག་ཏུ་བཞད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། སའི་མཆན་ཉིད་སྤྲི་ཞིང་འཐས་པ་ཡིན་ལ། སའི་བྱེད་ལས་ནི། རྒྱ་བ་དང་མི་
 རྒྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་ཞིང་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འབྱུང་བ་བཞིའི་ནང་
 ཆན་གྱི་ས་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། ས་བཏགས་
 པ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་
 སོ། །སའི་ཐ་སྙད་འབྱུག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་གྱི་ས་གསུམ་དང་།
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
 ས། བདེན་སྟོང་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་
 དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཙམ་བྱུང་
 གཉིས། བསམ་གཏན་ཕྱི་མ་གསུམ་སྟེ་བསམ་གཏན་ས་དུག་དང་། ཟག་མེད་གྱི་བསམ་གཏན་
 ས་དུག་གི་སྟེང་དུ་ཟག་མེད་གྱི་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་བསྐྱོར་པས་ཟག་མེད་ས་དགུ་དང་།
 འདོད་སེམས་གྱི་སྟེང་དུ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་བསྐྱོར་པས་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་དང་། དམན་
 པ་ས་བརྒྱུད་རྣམས་སྤྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་གཞི་རྟེན་
 བྱེད་པའི་ལམ་ཁྱེད་གསུམ་གྱི་མཛོད་རྟོགས་དེ། ས་ལམ་གཉིས་གྱི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་སའི་མཆན་
 ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་ས། རང་རྒྱལ་གྱི་ས། བྱང་སེམས་གྱི་ས་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་
 གསུམ་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། སས་ཅི་ཤིང་ནགས་ཆལ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་
 འདིས་ལམ་ཁྱེད་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་
 མཆོག་དམན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་ས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་

ཐེག་དམན་གྱི་ས་ལ་དབྱེ་ན། དམན་པ་ས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འབྲེལ་ཚུང་དོན་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་
 བྱི་མ་གསུམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་ཉན་ཐོས་གྱི་ས་ཞེས་ས་བརྒྱད་གྱི་གྲངས་སུ་སྟོས་པ་ནི་ཐེག་
 པ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། གསུང་རབ་སྤྱི་འགྲོ་ལྟར་ན་དམན་པ་
 ས་བརྒྱད་ནི་དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས། རིགས་གྱི་ས། བརྒྱད་པའི་ས། མཐོང་བའི་ས།
 བསྐབ་པའི་ས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། རང་སངས་རྒྱས་གྱི་
 ས་རྣམས་སོ། །མཚན་གཞི་རིམ་པ་བཞིན་བརྗོད་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོགས་ལམ་ལ་དཀར་པོ་རྣམ་
 པར་མཐོང་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་དཀར་པོ་དང་པོར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། ཉན་ཐོས་གྱི་སྦྱར་ལམ་ལ་རིགས་གྱི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་རིགས་ལ་མི་འབྲུལ་བ་དེ་ནས་
 ཐོབ་པའི་བྱིར། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལ་བརྒྱད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞུགས་
 གནས་བརྒྱད་གྱི་དང་པོ་དེ་ནས་ཐོབ་པའི་བྱིར། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་
 མཐོང་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་
 པོར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར། བྱིར་འོང་འབྲས་གནས་གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་བསྐབ་པའི་
 ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་ཉོན་གྱི་སུམ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་བསྐབ་མོར་བྱས་པའི་བྱིར། བྱིར་མི་འོང་
 འབྲས་གནས་གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་ཉོན་མཐའ་
 དག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པའི་མངོན་རྟོགས་ལ་བྱས་པ་རྟོགས་
 པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་རྟོགས་པར་བྱས་པར་རྟོགས་པས་སོ། །རང་སངས་རྒྱས་
 གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་རང་སངས་རྒྱས་གྱི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མིད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་
 ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རང་རྒྱལ་སྟོབ་པའི་
 མངོན་རྟོགས་རྣམས་ཀྱང་འདིའི་ནང་དུ་བསྟུ་བར་བྱའོ། །ཞུགས་པ་བྱི་མ་གསུམ་གྱི་མངོན་
 རྟོགས་ཀྱང་འདིར་མ་འདུས་པའི་སྟོན་མེད་དེ། འབྲས་གནས་གསུམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་སུ་འདུ་
 བའི་བྱིར་རོ། །རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པའི་ལུགས་འདི་ལ། ཉན་ཐོས་གྱིས་ཉན་

མོངས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱིས་ཤེས་སྤྱི་བ་རགས་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱེད་པའི་གནད་གྱིས་རང་རྒྱལ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་མི་འཛོག་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་
དམན་པའི་ས་དང་པོ་བདུན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་བཞག་ཅིང་། རང་རྒྱལ་གྱིས་
ཞུགས་གནས་བརྒྱད་གང་ལ་ཡང་མི་གཏོགས་པས་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་པར་བཞག་པ་ཡིན་
ནོ། །སེམས་ཅམ་པ་དང་། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་
ལུགས་ལ་རང་རྒྱལ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཆང་བར་འཛོག་སྟེ། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་
གཙོ་བོ་འདྲ་བའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་ལ་དབྱེ་ན་ས་བརྒྱ་ཡོད་དེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རང་འབྲས་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྱོད་པའི་གོ་སྐབས་བྱེ་བྲལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཐུན་པ་དེ། ལམ་གྱི་
མཆན་ཉིད། ཐར་ལམ། མཐུན་པ། ཡེ་ཤེས། མདོན་རྟོགས། ལུམ། ཐེག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེ་ལ་ལམ་ཞེས་བཞུགས་པ་ནི། ཐར་པའི་གོ་འཕང་དུ་བགྱོད་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་དོ། །ཡང་དེ་ལ་ངོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན་ཆོགས་ལམ། སྤྱོད་ལམ།
མཐོང་ལམ། སློམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་དང་ལྔ་ཡོད། དང་པོ་ནི། ཆོས་མདོན་རྟོགས་དེ་ཆོགས་
ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོགས་ལམ་གསུམ་ཡོད། ཆོགས་ལམ། དད་
པའི་ས། ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཆོས་མདོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེ་
ལ་ཆོགས་ལམ་ཞེས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱིར་དུ་
ཆོགས་བསགས་པའི་ལམ་གྱི་དང་པོ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དད་པའི་ས་
ཞེས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དད་སོགས་ལུམ་ལྔ་ལ་གཙོ་བོར་མཁས་པའི་གནས་སྐབས་
ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཞེས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཆན་
ཡོད་དེ། ཉན་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ནི་ཐར་པ་དང་། དེའི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཉན་སྤྱི་བ་ཀྱན་
བཏགས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ནི་ཐར་པའི་ཆ་དང་། དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཆོས་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བཟོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་མངོན་རྟོགས་ཞེས་པའི་ཆོས་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་།
 དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིམ་སྒྲིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་
 གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དོན་མངོན་
 རྟོགས་དེ་སྦྱར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད། སྦྱར་
 ལམ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་། དོན་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་། དེ་
 ལ་སྦྱར་ལམ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་སྦྱར་བས་
 ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་
 འབྱེད་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་ལ་པན་འདོགས་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ཅས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པར་བྱེད་
 པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དོན་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བཟོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བདག་མེད་སྤྱ་རགས་གང་རུང་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྤྱིང་བ་
 ཐོན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར།

བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 སོགས་གསུམ་ཡོད། མཐོང་ལམ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་མཁུན་པ་
 རྣམས་དོན་གཅིག་། དེ་ལ་མཐོང་ལམ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདག་མེད་སྤྱ་རགས་
 གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་
 བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་
 རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་
 མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད། སྒྲོམ་ལམ། རྗེས་ལ་མངོན་
 རྟོགས། སྒྲོམ་ལམ་པའི་མཁུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་། དེ་ལ་སྒྲོམ་ལམ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་

ཡོད་དེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཐེག་རྒྱན་ལྟར་དུ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་
 ལ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་སྒྲིབ་
 སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྒྲིབ་བཟོད་རིགས་གྱི་
 སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད། མི་སྒྲོབ་ལམ། ཉན་སྒྲིབ་སྤངས་
 པའི་ཡེ་ཤེས། དག་བཅོམ་པའི་མཁྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་། དེ་ལ་མི་སྒྲོབ་ལམ་ཞེས་བཟོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཉན་ཐོས།
 རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོགས་ལམ། སྒྲོར་
 ལམ། མཐོང་ལམ། སྒྲོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོགས་ལམ་ལ།
 མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གྲངས། སྒྱེ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་འབྲས་སྒྲོར་
 ལམ་མ་སྒྲུས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་དེ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།
 གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོགས་ལམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད། ཡང་དེ་ལ་
 དབྱེ་ན། མངོན་སུམ། རྗེས་དཔག་། བཅད་ཤེས་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། དེའི་རྒྱད་གྱི་མངོན་
 ཤེས་དང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྒྱད་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེའི་རྒྱད་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 དེས་པའི་དེས་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོགས་ལམ། ཉན་ཐོས་གྱི་དད་པའི་
 ས། ཉན་ཐོས་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཉན་ཐོས་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་
 རྣམ་གྲངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ལྔ་མ་དང་རིགས་འགྲེལ། །བཞི་པ་ནི། དེས་འབྲུང་གི་བསམ་པ་རྒྱད་
 ལ་སྒྲུས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐར་པ་དོན་གཉིས་གྱི་བསམ་པ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་ཕྱིང་བ་ཐོན་

པ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་འཆམས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད།

གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་འབྲས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་ཐོད། ཅེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞི་དང་། ལུས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད་དེ། རྒྱད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དང་པོར་སྐྱེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་དེ་ཆུང་དུ། བར་དུ་སྐྱེས་པའི་སྦྱར་ལམ་དེ་འབྲིང་། ཐ་མར་སྐྱེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་དེ་ཆེན་པོར་འཛོགས། རྒྱད་ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་ནོན་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་དེ་ཆེན་པོ། དབང་འབྲིང་གི་དེ་འབྲིང་། དབང་རྩལ་ཀྱི་དེ་ཆུང་དུར་འཛོགས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །སྐྱེ་བཤད་སྤྲ་མ་དང་རིགས་འབྱེདོ། །རིགས་ངེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་ལ་རྟོགས་པ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་རྟོགས་པའི་ཆད་མིན་ཀྱི་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱར་གཉིས་ལ་ལོག་ཤེས་ཡོད་ཅེས་སྐྱེ་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ཡིན་ན་སྤྱོད་ན་མཐུན་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར། བཞི་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ངེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་རྟོགས་པའི་ཞི་གནས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་ངང་ནས་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་ལ་དབྱུང་སྦྱབས་ཀྱིས་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་དང་ཀྱི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དངས་ཏེ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཐོབ་པ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱར་ལམ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་འཆམས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་རྟོགས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད།

གསུམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་

ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་འབྲས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ངོ་
 བོའི་སྒྲིམ་དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད།
 རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་
 ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས།
 དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད།
 ཉན་སྐྱིབ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་དངོས་གཉིན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 བཟོད་པ་བརྒྱད་ཡོད། དེ་རྣམས་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དེ་དེ་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བཟོད་བཞི་ཡང་ཡིན་རྗེས་བཟོད་བཞི་ཡང་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་
 ཅན་ཆོས་བཟོད་བཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་
 ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཉན་སྐྱིབ་ཀྱན་བཏགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་
 མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཡོད། དེ་རྣམས་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་
 གྲོལ་ལམ་དེ་དེ་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤེས་བཞི་ཡང་ཡིན་རྗེས་ཤེས་བཞི་ཡང་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་

རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་
 ཅན་ཆོས་ཤེས་བཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་
 ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་
 ཡེ་ཤེས་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། གཉིས་སྟོང་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་སྟེ། །མཐོང་ལམ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བརྟུ་
 སྟག་པོ་དེ་སྟེ་ཐེབས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། བཟོད་པ་བརྟུད་གཅིག་ཆར་དང་ཤེས་པ་བརྟུད་གཅིག་
 ཆར་དུ་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་
 ཀྱི་ཡུན་ཆད་ཡོད་དེ། བྱ་རྟོགས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཆད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདི་
 འོག་མའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡང་ཡིན་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྟོགས་རྗེས་སུ་སྐྱུང་བའི་
 ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། འཇམ་དབྱངས་མཆོག་ལྷ་འོད་ཟེར། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོག་པ་ཁོ་
 བ་དགོས་གསུང་ཡང་། རང་ལུགས་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་དོ། །དེ་གཉིས་གང་
 རུང་མ་ཡིན་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
 རྣམ་གྲོལ་ལམ་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་ཆད་མེད་བཞི་དང་། ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཀྱི་སྟོང་དང་། ཉན་ཐོས་
 མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དང་། གཉིས་སྟོང་རྟོགས་
 པའི་མཁྱེན་པ་རྣམས་ལ་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་
 པ་མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་མཁྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ །སྤྱོད་བཤད་སྤྲུལ་དང་

རིགས་འགྲེ། བཞི་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་མཉམ་བཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྟེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་དེའི་མཐོང་ལམ་རྗེས་སྐོབ་ཡེ་ཤེས་སྟེ། དེའི་འོག་ཏུ་མཉམ་བཞག་ཐུང་གསུམ་པ་སྟེ་བ་ཡོད་དོ། །

བཞི་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལ། མཆོན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྟེ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྲོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ན་མཉམ་རྗེས་གཉིས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་བར་བཞག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྲོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྲོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྒྱུ་རྩའི་རྒྱུ་རྩ་ནས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་བར་དགྲུ་ཡོད། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྲོགས་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྤང་བྱ་གཅིག་ཆར་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་སྒྲོར་དགྲུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྟིང་ཅེའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་བར་གྱི་ས་རེ་རེ་ལ་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་སྒྲོར་དགྲུ་དགྲུ་ཉི་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གཅིག་ཡོད་ལ། དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱེད་ཀྱི་དངོས་གཉེན་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གཅིག་དང་། དེ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ཐེག་པ་རང་།

ལམ་གྱི་མི་སློབ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཅིག་སྟེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་
གཅིག་ཡོད་དོ། །སྤང་བྱ་གཅིག་ཆར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཁམས་གསུམ་ས་དགའི་སློམ་སྤང་
ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དགའ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤང་བྱེད་གྱི་སློམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་
དུའི་ཆུང་དུ་ནས་ས་དགའ་པོ་དེ་དག་གི་སློམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་དགའ་གཅིག་ཆར་
དུ་སྤང་བྱེད་གྱི་སློམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་བར་དགའ་སྟེ་སློམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་སློར་དགའ་དང་། སློམ་སྤང་དེ་དག་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སློར་དགའ་ཡོད་དོ།
།གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་སློམ་ལམ། ཉན་ཐོས་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྟགས། ཉན་ཐོས་སློམ་ལམ་
པའི་རྒྱད་གྱི་མཁྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་པ་ནི། ཉན་ཐོས་མཐོང་
ལམ་པ་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཏྟགས་ཟེན་བསློམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་སློབ་ཆེན་པོའི་
ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་ཐོབ་པ་ན་དེའི་རྒྱད་ལ་ཉན་ཐོས་གྱི་སློམ་ལམ་སླེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ཉན་ཐོས་གྱི་མི་སློབ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ཐོབ་ཚུལ་
དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་གྱི་བཟོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མངོན་ཏྟགས་དེ། ཉན་ཐོས་
གྱི་མི་སློབ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་གཅིག་ཆར་བའི་དགའ་བཙུག་
པའི་མཁྱེན་པ་དང་། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་དགའ་བཙུག་པའི་མཁྱེན་པ་དང་གཉིས་ཡོད། དབང་
པོའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་དགའ་བཙུག་པ་དབང་ཚོན་དང་དབང་རྒྱལ་གྱི་མཁྱེན་པ་གཉིས་
ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་མི་སློབ་ལམ། ཉན་ཐོས་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ། ཉན་ཐོས་
དགའ་བཙུག་པའི་རྒྱད་གྱི་མཁྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་པ་ནི། ཉན་
ཐོས་གྱི་སློམ་ལམ་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་སློབ་སླེ་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ།
སྤང་བྱ་གཅིག་ཆར་བའི་ཉོན་སློབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ན། ཉན་ཐོས་གྱི་མི་སློབ་ལམ་
མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་བཟང་པ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་ལྡ། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐར་པར་བསྐྱོད་པའི་གོ་སྐབས་བྱེ་བྱལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མངོན་ཉིད་གསུང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་མི་སྒྲོབ་ལམ་དང་ལྡ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་ས། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་མཆོན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་པ་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒྲོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་བཟང་པ་དང་ལྡ། དང་པོ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྦྱེ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་འབྲས་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མ་སྦྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་མངོན་ཉིད་གསུང་། དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་མངོན་ཉིད་གསུང་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒོ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཐོན་པ་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་རྒྱད་ལ་སྦྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟང་པ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྦྱེ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་རང་འབྲས་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་མ་སྦྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་དོན་མངོན་ཉིད་གསུང་། རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྫོང་ཅེ་མོ་བཟོད་པ་ཆོས་མཆོག་བཞི། དང་པོ་གསུམ་ལ་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་ཚོས་མཆོག་ལ་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་དེ། འུ་རྫོགས་ཀྱི་བྱང་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཆད་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་

མཐུན། རང་རྒྱལ་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག ། རང་རྒྱལ་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། ། བཞི་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱེ་རོལ་དོན་
སྟོང་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་ཀྱང་ལྷག་མཐོང་མ་ཐོབ་ལ། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་
ཐོབ་པ་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དོད་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་
གྲངས། སྦྱེ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་
རྟོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མ་སྦྱེས་གོང་གི་
རང་རྒྱལ་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི།
དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་
གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། བར་ཆད་
མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ། རང་རྒྱལ་
གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་གྱི་མཁྱེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་སོ། ། གཞན་རྣམས་རིགས་འགྲེ། རྣམ་འཁྱོར་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་
ན། རང་རྒྱལ་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་གཉིས་སྟོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་མེད་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདོད་
དགོས་སོ། །

བཞི་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
གསུམ། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་རྟོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་
ཞིང་། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྦྱོར་ལམ་མ་སྦྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་
ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་
རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ལ་སྦྱོར་

ལམ་སྒྲོར་དགུ་ཡོད་དེ། ཅུང་ཅུ་སྒྲོར་གསུམ། འབྲིང་སྒྲོར་གསུམ། ཆེན་པོ་སྒྲོར་གསུམ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་སྒྲོམ་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་ཏྟགས། རང་རྒྱལ་
 སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱད་གྱི་མཁུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ལྷ་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་
 མི་སྒྲོབ་ལམ་བཤད་པ་ནི། གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ཏྟག་པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་
 རང་རྒྱལ་གྱི་མཁུན་པ་དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དཔྱེ་ན། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་
 ཏྟགས་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་དང་། ཆོགས་སྦྱོང་གྱི་ཏྟགས་པ་སྒྲོན་དུ་
 སོང་བའི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་གཉིས་ཡོད། གཞན་རྣམས་རིགས་འགྲེ།

གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་བཤད་པ་ལ། ལམ་ལྷ་སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། ས་བཅུའི་རྣམ་
 བཞག་གྱེ་བྲག་རུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཆན་ཉིད། དཔྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། ལྷ་
 བཤད། ཕྱི་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་རུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་
 པའམ། དེར་བསྐྱོད་ཟིན་པ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁུན་པ་དེ། ཐེག་ཆེན་
 གྱི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པར་བསྐྱོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་ལུང་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་
 སེམས་གྱི་མངོན་ཏྟགས་དེ། བྱང་སེམས་གྱི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། བྱང་སེམས་གྱི་སྦྱོར་བ། རྣམ་
 ཏྟགས་སྦྱོར་བ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱབ་བ། གོ་སྦྱབ། བྱང་སེམས་གྱི་མཁུན་པ། བྱང་སེམས་གྱི་མངོན་
 ཏྟགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དཔྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 ཆོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒྲོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་དང་ལྷ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མངོན་ཏྟགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་
 གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་པ་སྦྱ་བཤད་པ་ནི། ལྷ་མ་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་
 ལམ་རྣམས་ཆེན་པོ་བདུན་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དམིགས་པ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་
 ནི། །དེ་བཞིན་སྦྱབ་པ་གཉིས་དག་དང་། །ཡེ་ཤེས་བཙུན་འགྲུས་ཚུལ་པ་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་

པར་གྱུར་བ་དང་། །ཡང་དག་འགྲུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། །སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ། །ཆེན་
པོ་འདི་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །ཐེག་ཆེན་ཞེས་ནི་ངེས་པར་བཟོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷ་བ་ཐུ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སོ་སྟེའི་ལམ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། མོས་སྦྱོད་གྱི་སས་བསྐྱས་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་མཁྱེན་པ་དེ། བྱང་སེམས་
སོ་སྟེའི་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བྱང་སེམས་གྱི་ཆོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྟེ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་
ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །སྟེ་བཤད་ནི་
ལྷ་མ་དང་རིགས་འགྲོའོ། །བཞི་བ་སྟེ་ཚུལ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྦྱོད་དང་པོར་སྟེས་པ་
དང་། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དུས་མཉམ་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་སྒྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་དོན་
གཉིར་གྱི་སྟོ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་སྟོང་བ་ཐོན་པ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པར་འཇོག་
དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ། མཆན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྟེ་ཚུལ་
དང་བཞི། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོད། ཅེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལ་ཆུང་འབྲིང་
ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག །ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་
རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་བ་སྟེ་ཚུལ་ནི། དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་
དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་
མཐོང་དང་པོར་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དུས་མཉམ་ལ། དམན་ལམ་སྟོན་

དུ་སོང་བ་ལྟར་ན་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་ཏྱིག་མཛོན་གྱི་འཛིན་ས་པའི་རྣམ་པ་བྱུང་བར་
 ཅན་གསར་དུ་ཐོབ་པ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲུབ་
 ལམ་དོན་སོགས་བཞིའི་བྱུང་བར་ཡང་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྣམ་པར་མི་ཏྱིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་
 མེ་ལྷ་བུའི་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱེ་བའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་དོན་དང་མཚུངས་པའི་ལམ་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ལ་
 སྒྲུབ་ལམ་དོན་ཅེས་བཟོད་དོ། །སྒྲུབ་ལམ་དོན་མན་ཆད་དུ་ཁོང་ཁྱོད་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དགོ་ཅ་
 གང་ཡང་རུང་བ་ཆད་པ་ཡོད་ལ། སྒྲུབ་ལམ་ཅེ་མོ་ཐོབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེའི་དབང་གིས་དགོ་ཅ་
 ཅེ་རིགས་ཆད་པ་མེད་ཅིང་། དགོ་བའི་ཅ་བ་གཡོ་བའི་ཅེ་མོར་སོན་པས་ན་སྒྲུབ་ལམ་ཅེ་མོ་ཞེས་
 བཟོད་དོ། །འདིར་དགོ་ཅ་ཆད་པའི་སྒྲུང་འདས་ཀྱང་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཟབ་མོ་
 ཉོང་བ་ཉིད་ལ་མི་སྐྱབ་པའི་བཟོད་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པས་ན་སྒྲུབ་ལམ་བཟོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་
 ཐོབ་པ་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་བས་ངན་འགྲོའི་སྒྲུང་ན་ལས་འདས་པ་
 ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་དགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་ན་སྒྲུབ་ལམ་ཆོས་
 མཆོག་ཅེས་བཟོད་དོ། །ཡང་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་དོན་སྐྱེའི་གསལ་སྒྲུང་གི་ཉིང་རེ་འཇིན་དང་པོར་
 ཐོབ་པས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་ལམ་དོན་དང་། ཆོས་ཉིད་ལ་དོན་སྐྱེའི་སྒྲུང་བ་མཆེད་པའི་ཉིང་རེ་
 འཇིན་དང་པོར་ཐོབ་པས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་ལམ་ཅེ་མོ་དང་། ཆོས་ཉིད་ལ་དོན་སྐྱེའི་གསལ་
 སྒྲུང་རབ་ཐོབ་ཅིང་། འཇིན་པ་སྒྲོགས་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་དང་པོར་ཐོབ་པས་ན། ཐེག་ཆེན་
 གྱི་སྒྲུབ་ལམ་བཟོད་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་སྒྲུབ་དུ་བསྐྱེད་པའི་དེ་མ་ཐག་པའི་
 ཉིང་རེ་འཇིན་དང་པོར་ཐོབ་པས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཅེས་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་
 ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྒྲུང་དང་པོར་ཐོབ་པ་དོན་དང་། དེ་འཕེལ་བ་བཟོད་པ་ཞེས་སོགས་སྐྱབ་
 བེ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་སྒྲུབ་ལམ་དོན་སོགས་བཞི་པོ་ཏྱིག་པ་ཡིན་པས་རང་
 དུ་ལ་གསལ་བར་མི་སྒྲུང་ལ། གསལ་སྒྲུང་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནི་ཏྱིག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་
 ལས། གསལ་བར་སྒྲུང་བ་ཅན་སྒྲོ་གང་། །དེ་ནི་དེ་ལ་ཏྱིག་མེད་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། རྒྱུ་
 ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
 ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་
 ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གཉིས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་ཡོད། མཐོང་ལམ་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། དེ་གཉིས་གང་
 རུང་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་ཡོད། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བདེན་
 འཛིན་ཀུན་བཏགས་གྱི་དངོས་གཉིན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བཟོད་པ་བརྒྱད་ཡོད། དེ་
 དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དོན་གཅིག །ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་སྤངས་
 པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཡོད། དེ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་
 གྲོལ་ལམ་དོན་གཅིག །དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
 དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
 དང་། གཉིས་སྤྲོང་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྲོང་ཡང་སྤྲོང་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་
 པར་བཞག་པའི་ས་དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལས་ལངས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡང་ཡིན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
 ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་
 དོན་གཅིག །སྤྱིར་མཉམ་བཞག་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མཉམ་བཞག་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་
 སོགས་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒོ་གཉིས་ཡོད་

ལ། རྗེས་ཐོབ་ལ་བསམ་གཏན་ལས་ལངས་པའི་འདོད་སེམས་ལྟ་བུ་འདིག་ཏེན་པའི་རྗེས་ཐོབ།
 འདས་ལམ་མཉམ་བཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་དམིགས་རྣམ་དང་མཐུན་པར་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་
 ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་མཉམ་བཞག་གིས་ཐེན་པའི་རྗེས་ཐོབ་གཉིས་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
 ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ནི་མཉམ་བཞག་གིས་ཐེན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་ལ། མཉམ་བཞག་གི་
 དམིགས་རྣམ་སོགས་བརྗེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་རྒྱ་ཡན་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་ཡན་པ་དང་།
 སྟོབ་ལམ་དུ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་འགལ་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མཉམ་རྗེས་ངོ་ཐོ་གཅིག་
 ཏུ་འདོད་དོ། །མཉམ་རྗེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་
 གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། མི་རྟག་སོགས་
 བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་སྟོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་
 མཐུན་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག་
 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

བཞི་པ་སྟེ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་མཉམ་བཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྟེ། དེའི་རྗེས་
 ལྟ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 ཀྱིས་སྤང་བུ་སྟོང་ཚུལ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྟོར་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་སྟེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་དང་། དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་
 འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ། དེའི་རྒྱད་ལ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་ཐོར་གྱུར་
 པའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྟེ་བ་དང་། དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བུ་རྟོགས་པར་འགག་པ་
 གཉིས་དུས་མཉམ་ཞིང་། དེའི་ཆེ་སྟོར་ལམ་པ་དེ་མཐོང་ལམ་པར་འཕོས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
 རྒྱུ་མ་སྟོར་སྤང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་གནས་སྐབས་སུ་མཐོང་སྤང་དང་བལ་བའི་སོ་སོར་བརྟགས་

མིན་གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་ཀྱང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་པ་ཐོབ་ལ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་
ཤེས་པ་བརྒྱད་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་ནམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་ན་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་
སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱན་མ་སྒྲོར་ཕྱང་སྟེ་སྒྲོ་བཅད་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཞི་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་ནམ་གྲངས། སྐྱེ་ཚུལ་
བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་
གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
སོགས་གསུམ་ཡོད། རང་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་གསུམ་གང་རུང་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
མཉམ་བར་བཞག་པ་ཡང་ཡིན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་པའི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཚན་
ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སོགས་གསུམ་ཡོད། རང་གི་
ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་དངོས་གཉིན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་
མངོན་རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྒྱུ་རྩ་
སྒྲོར་བཞི། འབྲིང་སྒྲོར་གསུམ། ཆེན་པོ་སྒྲོར་བཞི་དང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་སྒྲོམ་སྤང་
རྟོག་པ་དེ་ལ་ཉོན་མྱོན་ལྟན་སྐྱེས་དང་། ཤེས་མྱོན་ལྟན་སྐྱེས་གཉིས་སྒྲོར་བཅུ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་ནས་
སྤང་བའི་བྱིར། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་
གཉིན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་རྒྱུ་རྩའི་རྒྱུ་རྩའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ས་དང་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང་། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་ཡོད། རང་འབྲེན་བྱེད་གྱི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བ་དེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ལས་གྲོལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ནམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དགུ་ཡོད། གསུམ་པ་
ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་

རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་པ་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ངོས་
སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་བདེན་འདྲིན་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་དངོས་གཉིན་དུ་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གསུམ་
དུ་སྐྱེས་པ་ན། མཐོང་ལམ་ནས་སྒྲོམ་ལམ་དུ་འཕོས་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་
རིགས་ངེས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་། སྒྲོམ་སྤང་ཤེས་
སྤྱིབ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་ཆེ་ཆུང་སྒྲོར་གཉིས་སུ་བྱེ། དེ་བཞིན་དུ་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་ལ་
ཡང་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས། སྒྲོམ་སྤང་སྒྲོར་བཅུ་གཅིག་པོ་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅུ་གཅིག་
གིས་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ས་དགའི་
སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཆེན་པོ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་།
ས་གཉིས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ས་དགའི་སྒྲོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་
ཆེན་པོ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཆུང་དུ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་གསུམ་པའི་སྒྲོམ་
ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་ས་དགུ་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་བར་གྱིས་རིམ་བ་
བཞིན་དུ་ས་དགའི་སྒྲོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་འབྲིང་ནས་ཆུང་དུ་ཆུང་གི་བར་དགུ་པོ་གཅིག་ཆར་
དུ་སྤོང་། ས་བཅུ་པའི་ཐོག་མའི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ས་དགའི་སྒྲོམ་སྤང་ཆུང་དུ་ཆུང་
ཆུང་དུ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཆེན་པོ་དགུ་གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་། ས་བཅུ་པའི་ཐ་མའི་སྒྲོམ་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ས་དགའི་སྒྲོམ་སྤང་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཆུང་དུ་དགུ་
གཅིག་ཆར་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་རྟོགས་པ་སྒྲོན་སོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉོན་མོངས་
སྤོང་རྒྱ་མེད་པས་ཤེས་སྤྱིབ་སྒྲོར་བཅུ་གཅིག་དུ་བྱེ་ནས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱང་སེམས་
གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། བྱང་
སེམས་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་རྩི་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་རྣམས་དོན་གཅིག་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྷ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་

ཚུལ་བཤད་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་མཁྱེན་པ་
 དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཇི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པའི་
 རྣམ་མཁྱེན་དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གཉིས་ཡོད། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། མེ་ལོང་ལྟ་
 བུའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་ལྟ་ཡང་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་མཁྱེན། ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ། ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་སྒྲིབ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཞི་པ་སྒྲུ་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། རྒྱུན་
 མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་སྒྲོམ་ལམ་བ་ཡིན་ལ། བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དེའི་དུས་ན་རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུའི་རྒྱས་པ་ཐོགས་མེད་ཟག་མེད་
 ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་རྒྱས་པའི་རིགས་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཡོད་ལ།
 བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་ཅིང་དེའི་སྤང་ངོ་དང་ངེས་ངོ་གང་ན་ཡང་
 ཀུན་རྫོབ་གྱི་སྤང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མཉམ་བཞག་དེ་ལས་མ་
 གཡོས་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་གཟིགས་པའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་མི་སྤང་ཡང་། སྤང་ངོར་ཤེས་བྱ་ཇི་སྟེད་པ་
 ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྒྲུ་རུ་ར་རྫོན་པ་བཞག་པ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པ་དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་གཞི་
 མཐུན་དུ་སོང་བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤངས་
 པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་
 དུས་མཉམ་པར་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོམ་བུའི་གཙོ་བོའི་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་བརྫོད་ན། ཐལ་འགྱུར་པའི་
 ལུགས་ལ། སྤང་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་བསྒྲོམ་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་
 གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམས་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་སྤྲ་མོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲ་མོ་གཉིས་ཀ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
 མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་

བདག་མེད་སྤྱོད་དང་། སྤང་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་བདེན་གྱུ་བ་གཤག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
 སྤྱོད་འདོད་དོ། །རང་རྒྱུད་པ་དང་། སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
 བསྐྱོམ་བྱའི་གཙུག་པོ་མི་འདྲ་སྟེ། རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་སྤྱོད་མི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙུག་པོ་དང་། གཞུང་འཛིན་ཐུས་ཐ་དད་ཀྱིས་
 སྒྲིབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་ནི། རང་རྒྱལ་ལམ་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙུག་པོ་དང་། གང་
 ཟག་རང་རྒྱུ་གྱུ་བ་པའི་ཐུས་ཡོད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་མི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 ལམ་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་གཙུག་པོ་ཡིན་ནོ། །སྤང་བྱའི་གཙུག་པོ་ཡང་ཤེས་སྤྱིབ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་
 འཛིན་རགས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤྱོད་མི་རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་
 དང་། རང་རྒྱལ་དང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙུག་པོར་འཛིན་གོ། །མདོ་སྟེ་སྦྱོད་པ་དང་
 སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ། ཉན་རང་གཉིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་དང་། སྤང་
 བྱའི་གཙུག་པོ་ལམ་ཆེར་མཚུངས་པར་བཤད་ལ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་སོགས་ནི་གཞན་
 ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ། ས་བཅུའི་རྣམ་བཞག་གྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་སའི་མཆན་
 ཉིད། དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྒྲིབ་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་དང་། སྒྲིབ་རྗེ་ཆེན་པོས་ཐེན་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་མཐུན་པ་དེ། བྱང་སེམས་འཕགས་
 པའི་སའི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་པ་དྲི་མ་
 མེད་པ། གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ། ལྷ་པ་སྤྱང་དགའ་བ། དུག་པ་མཛོན་དུ་
 གྱུར་པ། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། དགྲ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས། བཅུ་པ་
 ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ས་ལ་ས་བཅུར་འབྱེད་པའི་
 རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ལྷལ་རྟོགས་ཚུལ་དང་། ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་།

སྤང་བྱ་སེལ་བ་དང་། སྤྱབ་པའི་རྩལ་པ་སྤྲུམ་སྤྲུམ་ལས་སྤྲིམ་སྤྲིམ་བྱུང་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་
བཅུར་བཞག་པའི་སྤྲིར། བཅུ་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སྤྱོད་བཅུར་གྲངས་ངེས་
པའི་སྤྲིར། ས་བཅུར་དབྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བཅུའི་རྣམ་བཞག་མི་འདོད་
པ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་ཏོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་པ་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་དཔེར་བཀོད་ནས་ཐེག་
ཆེན་ལ་ས་བཅུའི་དབྱེ་བ་མཛད་པའི་སྤྲིར།

གསུམ་པ་སྤྲེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ལ། ངེས་ཆེག་དང་། སྤང་བྱ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་བྱུང་ཆས་དང་།
ཡོན་ཏན་ལྷག་པའི་བྱུང་ཆས་གསུམ། དང་པོ་ལ། ས་སྤྱིའི་ངེས་ཆེག་དང་། ས་སོ་སོའི་ངེས་
ཆེག་གཉིས། དང་པོ་ནི། སའི་སྤྱད་དོད་སྤྱི་མི་ཞེས་པ་ཡི་གེ་བསྒྲུབ་པའི་ངེས་ཆེག་གིས་བཤད་
ན། གདུལ་བྱ་འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་འཛིགས་པ་མེད་པའི་ཏེན་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་
ཏན་དཔག་མེད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ན་ས་ཞེས་བཙོན་པའི་སྤྲིར། གཉིས་པ་
ནི། ས་དང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བཙོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་དང་པོ་ནས་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཚུབ་ལ་ཉེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབྱུང་པར་མཐོང་བ་ན་དགའ་བ་བྱུང་པར་ཅན་
སྤྱི་བས་དེ་ལྟར་བཙོན་པའི་སྤྲིར། ས་གཉིས་པ་ལ་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བཙོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། དེ་གཉིས་པ་ནས་འཆལ་བའི་ཚུལ་སྤྲིམས་དང་། ཐེག་དམན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཅོལ་བའི་དྲི་མ་དང་
བྲལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཙོན་པའི་སྤྲིར། ས་གསུམ་པ་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བཙོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་གསུམ་པ་ནས་ལུས་སྤྱོད་ལ་མི་ལྟ་བར་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་ལུང་གི་ཆོས་
འཆོལ་བ་ལ་འབད་ཅིང་གདུལ་བྱ་གཞན་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བས་ཆོམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བཙོན་པའི་སྤྲིར། ས་བཞི་པ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བཙོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་
བཞི་པར་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྐྱུན་པའི་སྤྱོད་ནས་རང་གི་དོས་སྐལ་གྱི་སྤྱི་བ་
གཉིས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་མེ་ལྟར་འཕྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཙོན་པའི་
སྤྲིར། ས་ལྷ་པ་ལ་སྤྱང་དགའ་བ་ཞེས་བཙོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་སྤྱིན་པར་བྱེད་

བ་དང་། དེ་བྱེད་པའི་ཆེ་གདུལ་བྱའི་ལོག་སྐྱབ་ལ་བཟོད་པར་དཀའ་བ་དེ་ལ་སློ་ལྟན་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའ་ས་བཞི་བ་མན་ཆད་གྱིས་སྦྱོར་དཀའ་བ་ཡིན་ལ། ལྷ་བ་འདིར་སྦྱོར་རྒྱས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ས་དུག་བ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཞེས་བཟོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་དུ་བསྒྲིམ་པས་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོག་བ་མངོན་དུ་
 གྱུར། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་སྒྲོག་དུ་བསྒྲིམ་པས་སྤང་འདས་ལ་མངོན་དུ་སྒྲོགས་པའམ་མངོན་དུ་
 གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ས་བདུན་བ་ལ་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བཟོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལམ་ལུན་རིང་དུ་བསྒྲིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་བཅས་རྩིས་བཅས་གྱི་
 ལམ་མཐར་ཐུག་བ་དང་། བཟོད་བ་གཅིག་པའི་ལམ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
 བཟོད་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་བ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པར་
 མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། མཚན་མེད་རྩིས་བཅས་གྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་གྱིས་
 མི་གཡོ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་བ་ལ་ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་ཞེས་
 བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་སློ་གྲོས་ཞེས་བཟོད་པའི་བཟོད་
 པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱ་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བཟོད་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁའ་ལ་ཆར་སྤྲིན་འབྲིགས་ཏེ་ཆར་པབ་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལོ་
 ཏྲིག་རྒྱས་པར་བྱེད་བ་ལྟར། བྱང་སེམས་ས་བརྒྱ་བ་བའི་ཤེས་རྒྱུད་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་ལ་
 གཟུངས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་འབྲིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆར་པབ་སྟེ།
 གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བའི་ལོ་ཏྲིག་ལུན་སུམ་ཆོགས་བ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
 དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་སྤང་བྱ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་
 དང་བརྒྱ་གཉིས་དང་། མཐོང་སྤང་ཤེས་སྤྲིབ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། སྒྲིམ་ལམ་གྱིས་
 བསྐྱས་པའི་ས་དང་པོ་ནས་ས་བརྒྱ་པའི་བར་དུ་ཉོན་སྤྲིབ་ལྟན་སྤྲིབ་བརྒྱ་དུག་དང་། ཤེས་སྤྲིབ་

ལྷན་སྦྲེས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་ཐོན་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར། ཉོན་སྦྱིབ་ཀུན་བཏགས་བརྒྱ་དང་བཅུ་
གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ། ཀུན་འབྱུང་
མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ། འགོག་པ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ། ལམ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་
བཅུ་དང་བཞི་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏགས་བྱལ་སྟེ། བདེན་པ་རེ་རེ་ལ་དམིགས་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་
དང་། ལྷ་མིན་ལྷ་ལྷ་སྟེ་བཅུ་ཆེན་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྟེང་དུ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་བཅུའི་ནང་ནས་ཁོང་ཁོ་དོར་ནས་
གཟུགས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྤྱམ་ཅུ་ཅ་དུག །གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སྤྱམ་ཅུ་ཅ་དུག་
སྟེ་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་སྦྱིབ་ཀུན་བཏགས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་
སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཤེས་སྦྱིབ་ཀུན་བཏགས་སོ་དུག །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་ཀྱི་སས་
བསྐྱས་ཀྱི་ཤེས་སྦྱིབ་ཀུན་བཏགས་སོ་དུག་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱལ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་
བསྐྱས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་སྦྱིབ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དགྲ། ལྷོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགྲ།
རྩམ་འཛིན་རྟོག་པ་དགྲ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དགྲ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་གཉིས་
ལ་རིགས་འགྲ། ཉོན་སྦྱིབ་ལྷན་སྦྲེས་བཅུ་དུག་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་
ཞེ་སྤང་ང་རྒྱལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་མ་རིག་པ། འཛིག་ལྷ་མཐར་འཛིན་ཏེ་དུག་དང་། ཁམས་གོང་
མ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཞེ་སྤང་བཏོན་ནས་གཞན་ལྷ་ལྷ་སྟེ་བཅུ་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་
སྦྱིབ་ལྷན་སྦྲེས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ཀྱི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ཤེས་སྦྱིབ་ལྷན་སྦྲེས་
སྤྱམ་ཅུ་ཅ་དུག་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པའི་བྱད་པར་ལ། བར་ཕྱིན་ལྷག་ཚུལ་ཀྱི་བྱད་པར། ཡོན་
ཏན་ཀྱི་གངས་འཕེལ་བའི་བྱད་པར། རྣམ་སྦྱིན་ཀྱི་སྟེ་བ་ལོན་ཚུལ་ཀྱི་བྱད་པར། བསྐྱབ་གསུམ་
འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལྷག་ཚུལ་ཀྱི་བྱད་པར། རྩམ་ཐོབ་དུ་ངེས་ཤིང་འཛིན་ཚུལ་ཀྱི་བྱད་པར།
ཡོངས་སྤྱོད་གི་བྱད་པར། ས་ཐོབ་པའི་ཏགས་ཀྱི་བྱད་པར་དང་བདུན། དང་པོ་ནི། ས་དང་པོར་

སྤྱིན་པའི་པར་སྤྱིན་ལྷག་པོར་ཐོབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བཅུ་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་སྤྱིན་ལྷག་པོར་
 ཐོབ་པའི་པར་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་
 སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ། དེ་དག་གིས་སྤྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཤེས་པ་ཐོབ་པ། སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱུད་འགྲོ་བུས། དེས་ཞིང་བརྒྱུས་པར་བྱེད་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་
 འདྲ་བ་བརྒྱ་གཡོ་པར་བྱེད་ཀྱིས། བསྐྱལ་བ་བརྒྱུད་གནས་ཀྱིས། བསྐྱལ་བ་བརྒྱའི་སྤྱོད་དང་
 བྱི་མའི་མཐའ་ལ་ཡང་དག་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་ཀྱིས། ཉིང་དེ་འཇིག་མི་འདྲ་བ་
 བརྒྱ་ལ་སྦྱོམས་པར་འཇུག་ཀྱིས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་འབྱེད་ཀྱིས། སེམས་ཅན་བརྒྱ་
 སྤྱིན་པར་བྱེད་ཀྱིས། རང་གི་ལུས་བརྒྱ་སྦྱལ་ཀྱིས། རང་གི་ལུས་དེ་དཔེ་འཁོར་དུ་བྱང་སེམས་
 འཕགས་པ་བརྒྱ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བ་བྱེད་ཀྱིས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ས་གཉིས་པར་དེ་འདྲ་བའི་ཡོན་
 ཏན་སྟོང་སྤྲུག་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས། ས་གསུམ་པར་འབྲུམ་སྤྲུག་བཅུ་གཉིས། ས་བཞི་པར་བྱེ་བ་
 བརྒྱ་སྤྲུག་བཅུ་གཉིས། ས་ལྔ་པར་བྱེ་བ་སྟོང་སྤྲུག་བཅུ་གཉིས། ས་དྲུག་པར་བྱེ་བ་འབྲུམ་སྤྲུག་
 བཅུ་གཉིས། ས་བདུན་པར་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྲུམ་སྤྲུག་བཅུ་གཉིས། ས་བརྒྱད་པར་སྟོང་གསུམ་
 ཀྱི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས། ས་དབྱུ་པར་སྟོང་གསུམ་འབྲུམ་
 སྤྲུག་བཅུའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས། ས་བཅུ་པར་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱུད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྒྱུད་དུ་མེད་པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་
 པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་བས་འཇུག་གིང་ལ་
 དབང་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོར་སྐྱེ་བ་ལོན། ས་གཉིས་པ་བས་སྤྱིང་བཞི། ས་གསུམ་པ་བས་སྤྲུམ་ཏུ་
 ཅ་གསུམ། ས་བཞི་པ་བས་འཐབ་བྲལ། ས་ལྔ་པ་བས་དགའ་ལྡན། ས་དྲུག་པ་བས་འཕྲུལ་དགའ།
 ས་བདུན་པ་བས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད། ས་བརྒྱད་པ་བས་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་བདག་པོ་ཆངས་
 པ་ཆེན་པོ། ས་དབྱུ་པ་བས་སྟོང་གཉིས་པའི་བདག་པོ་ཆངས་པ་ཆེན་པོ། ས་བཅུ་པ་བས་འོག་
 མིན་གྱི་སྟེའི་བྱ་དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བ་ལོན་པའི་བྱིར། འདི་དག་ནི་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་

བ་ཡིན་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་བཟུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། ས་དང་པོར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བསྐབ་བ་གསུམ་ལ་སྟོང་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ། གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་
 བསྐབ་བ་དང་། གསུམ་པར་ལྷག་པ་ཉིད་འཛིན་གྱི་བསྐབ་བ་དང་། བཞི་པ་ལྷ་པ་དུག་པ་རྣམས་
 སུ་ཤེས་རབ་གྱི་བསྐབ་བ་ཐོབ་ཅིང་། ས་ལྷག་མ་བཞིའི་ཡོན་ཏན་ཡང་བསྐབ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་
 འདུ་བའི་བྱ་བ་པར་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ས་བཅུར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ལས་ལངས་པའི་
 རེས་ཐོབ་དུ་རྟོན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྷ་བྱ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་ཡོད་དེ།
 ས་དང་པོའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་བདག་བཀག་པ་ཅམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ངེས་རང་གཞན་ཐམས་
 ཅད་ལ་བྱ་བ་པར་རྟོགས་པས་ཆོས་ཉིད་ཀུན་འགྲོའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས། ས་གཉིས་པར་ཆོས་ཉིད་
 རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལས་མཆོག་དུ་རྟོགས་པས་ཆོས་ཉིད་
 མཆོག་གི་དོན་དུ་རྟོགས། ས་གསུམ་པར་གསུང་རབ་མང་དུ་ཐོས་པ་ནི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་
 པའི་རྒྱ་མཐུན་དུ་ངེས་པས་ཆོས་ཉིད་རྒྱ་མཐུན་པའི་དོན་དུ་རྟོགས། ས་བཞི་པར་ལུང་གི་ཆོས་ལ་
 སྟོང་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས། ས་ལྷ་པར་རང་གཞན་
 ཐམས་ཅད་གང་ཟག་རང་སྒྱུ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་གྱིས་སྟོང་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱད་ཐ་དད་མེད་པར་
 རྟོགས། ས་དུག་པར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་
 ལས་མི་སྟེ་པར་རྟོགས་པས་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས། ས་བདུན་
 པར་ཆོས་ཉིད་ལ་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་མ་མི་འབྱུང་བས་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་དོན་
 དུ་རྟོགས། ས་བརྒྱད་པར་ཆོས་ཉིད་དེ་ཀུན་བྱང་གི་འགྲིབ་འཕེལ་མེད་པའི་དོན་དང་། མི་རྟོག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཞིང་དག་པ་གཉིས་ལ་དབང་བའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས། ས་དགུ་པར་སོ་
 སོ་ཡང་དག་རིག་བཞི་ཐོབ་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བའི་དོན་གྱི་གནས་སུ་རྟོགས།
 ས་བཅུ་པར་སངས་རྒྱས་དང་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་ལས་ལ་དབང་བའི་གནས་སུ་

རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་བཅུ། གཉིས་པ་ལ་བརྒྱད། གསུམ་པ་ལ་ལྔ། བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་ལ་བཅུ་བཅུ། དུག་པ་ལ་བཅུ་གཉིས། བདུན་པ་ལ་ཉི་ཤུ། བརྒྱད་པ་ལ་བརྒྱད། དགུ་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་དངོས་སྤྱོད་མ་བསྟན་ཀྱང་ཡོངས་སྤྱོད་མེད་པ་མིན་ཏེ། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་སྤྱོད་ཟད་ཅིང་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བའི་སྒོ་ནས་ས་གོང་མར་བསྐྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། ས་བཅུ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་སྤྱོད་ཆི་ལམ་གྱི་རྟོགས་མི་འདྲ་བ་རེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟོད་ཐོབ་པ་ནས་གཉིད་སོགས་སྤྱི་བ་པ་ལྔ་མེད་པར་བཤད་པས་ས་བཅུ་ཐོབ་པ་ལ་རི་ལྟར་ཆི་ལྟས་འོང་སྒྲམས་ན། ཐོད་སྤྲུལ་ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་སྒྲོ་བྱུང་བའི་ཉམས་སྒྲུང་ཆི་ལམ་བཞིན་དུ་ཤར་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གཉིད་མཆོན་ཉིད་པ་ནི་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དག་ས་བ་ལ་མེད་ཅེས་ཟེར། མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཉིད་མེད་ཀྱང་དགོ་པའི་གཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉ་ལྷེ་ཀ་ཡིད་གྱི་ཐུན་སེལ་ལས། གཉིད་ལ་གཉིས་ལས་འབྱུང་བ་རང་དབང་མེད་པར་སྤྱད་བྱེད་ཉེ་ཉོན་གྱི་གཉིད་མེད་ཀྱང་ཆེད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་ལུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དགོ་བར་བགྱང་བའི་གཉིད་ནི་ས་དེ་དག་ན་ཡོད་པས་སྤྱོད་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། གསེར་འབྲེང་ལས། གཉིད་ལ་ལུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། ལུས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དགོ་བར་བགྱང་བའི་གཉིད་གཉིས་ཡོད་པས་སྤྲུལ་མ་མེད་ཀྱང་བྱི་མ་ཡོད་པས་སྤྱོད་མེད་དེ་ཞེས་པ་ལན་དོན་མཐུན་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་འོག་མ་ནས་གོང་མར་འཕོ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། ས་འོག་མ་འོག་མ་ནས་གོང་མ་གོང་མར་འཕོ་བའི་ཆེ་མཉམ་བཞག་ནས་མཉམ་བཞག་ཏུ་འཕོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ས་དང་པོར་འཕོ་བ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་རྣམ་མཐུན་སྐད་ཅིག་དང་པོར་འཕོ་བའི་

བར་དེ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ།

སྒྲིབ་པ། ཐར་ལམ་གསུམ་གྱི་ཐེམ་སྒྲིབ་ལ་བརྟེན་ནས། །བྱང་ཆུབ་གསུམ་གྱི་ཁང་བཟང་
བསྐྱོད་པའི་ཚུལ། །རང་བཟོ་སྤངས་ཏེ་རྣམ་དཔྱོད་ཞིབ་མོ་ཡིས། །ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་གཞུང་བཞིན་
གསལ་བར་བཀོད། །དགེ་བས་མཁའ་མཉམ་ལུས་ཅན་མ་ལུས་པ། །ཐེག་མཆོག་གོ་གྱོན་ཤེས་
རབ་མཆོན་ཐོགས་ནས། །བདུད་བཞིའི་དབྱ་སྒྲེ་མ་ལུས་ཀྱན་བཅོམ་སྟེ། །སྒྲིབ་གསུམ་ནོར་བུའི་ཁྲི་
ལ་འཁོད་གྱུར་ཅིག །ཅེས་ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐེག་གསུམ་མཛེས་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། ཨ་ལག་ཤུ་ནས་བྱང་
ཕྱོགས་སྒྲེ་དགུའི་འདྲེན་མཆོག་དམ་པར་གྱུར་པ་ཀྱན་གྲོལ་ནོ་མོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེས། བཀྲ་ཤིས་པའི་ལྷ་ཇས། དདུལ་གྱི་
མརྒྱལ་དང་བཅས་བསྒྲུལ་ངོར། ཡབ་ཅུན་པ་དཀོན་མཆོག་འཛིན་མེད་དབང་པོས་སྒྱུར་བའོ། ། །

༡༡། །མདོ་རྒྱད་བསྟན་བཅས་དུ་མ་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་ཤེས་ལྡན་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཞེས་
བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ན་མོ་གུ་རུ་མཆུ་ལྟ་ཡ། མཆོམས་སྤྱིན་གསར་བའི་ཅེ་དགའ་ལ་ཆགས་འོད་ཟེར་
སྟོང་གི་དཔལ་འབར་ཞིང་། །མེ་ཏྲི་ག་ཐེང་ལྷན་དབང་སྟོན་ཐོར་ཅོག་ལྷུང་ལ་སྟོན་པོའི་ཁེངས་བ་
འཕྲོག། །སྟོངས་བའི་ལྷན་སེལ་ཡེ་ཤེས་ཟེར་གྱིས་སྟོ་གྲོས་འདབ་སྟོང་རྒྱས་མཛད་པ། །གུར་
ཀྱམ་བཅེགས་བའི་ལྷན་པོ་དང་མཚུངས་འཇམ་དབྱངས་དེ་ཡིས་བདག་སྟོངས་ཤིག། །སྟོ་གྲོས་
རྟ་པོ་འགྲོས་ལྷན་པ། །རྣམ་གཡེང་སྟོག་གིས་མ་བཅིངས་པར། །རབ་ཡངས་ཤེས་བྱའི་ཐང་
ཆེན་དུ། །རོལ་ཅེད་བཞུད་རྣམས་བསྟུགས་པར་འོས། །གཞུང་ལུགས་གཞུང་མེད་ཁང་ཆེན་
དུ། །ཀུན་རྟོག་པོར་གྱིས་བྲིས་བ་ཡི། །རྣམ་གྲངས་རི་མོ་ལྟ་འདོད་ན། །ལེགས་བཤད་ཐེམ་སྐྱས་
འདི་འོངས་ཤིག། །

དེ་ལ་འདིར་མདོ་རྒྱད་ཐ་སྟད་སོགས་གཞུང་ལུགས་དུ་མ་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་མཐའ་ཡས་བ་ཤེས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་དགའ་སྟོན་འདི་ཉིད་
སྟོན་པར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཐོག་མར་གཉིས་ཆེན་བཛྲོད་པར་བྱ་སྟེ། བདེན་པ་གཉིས་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ནི། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ལོག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་པོ། །དོན་དམ་གཉིས་ནི། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་
དམ་པོ། །གཞུང་བྱ་གཉིས་ནི། རང་མཆོད་དང་། སྤྱི་མཆོད་པོ། །ཆོད་མ་གཉིས་ནི། མདོན་སུམ་

དང་། རྗེས་དཔག་གོ། །འགྲོ་བ་གཉིས་ནི། རན་འགྲོ་དང་། བདེ་འགྲོའོ། །ལས་གཉིས་ནི། སེམས་
པའི་ལས་དང་། བསམ་པའི་ལས་སོ། །ཀུན་སྒྲོང་གཉིས་ནི། རྒྱའི་ཀུན་སྒྲོང་དང་། ཏུས་ཀྱི་ཀུན་
སྒྲོང་འོ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཉིས་ནི། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བའོ། །མཐའ་གཉིས་ནི། རྟག་པའི་མཐའ་དང་། ཆད་པའི་མཐའ་འོ། །སྒྲིབ་བ་གཉིས་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་
དང་། ཤེས་སྒྲིབ་པོ། །ཤིང་རྩའི་སྒྲོལ་འབྱེད་གཉིས་ནི། ལྷ་སྒྲུབ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
དོ། །ཤིང་རྩའི་སྒྲོལ་གཉིས་ནི། རྒྱ་ཆེན་སྒྲུད་པའི་སྒྲོལ་དང་། ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་སྒྲོལ་འོ། །བདག་
མེད་གཉིས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དོ། །ཆོག་པས་གཉིས་ནི།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་པས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་པས་སོ། །སྦྲུམས་འཇུག་གཉིས་ནི། འགོག་པའི་
སྦྲུམས་འཇུག་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྦྲུམས་འཇུག་གོ། །དངོས་གྲུབ་གཉིས་ནི། མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་དང་། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་པོ། །མཁན་པོ་གཉིས་ནི། རབ་བྱུང་གི་མཁན་པོ་དང་།
བསྐྱེད་ཇོགས་ཀྱི་མཁན་པོའོ། །དགྲ་བཅོམ་གཉིས་ནི། ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། ལྷག་
མེད་དགྲ་བཅོམ་པའོ། །མཆོག་བྱུང་གཉིས་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱུང་དང་། མོ་ཏུ་འགལ་གྱི་བྱུང་། །སེམས་
བསྐྱེད་གཉིས་ནི། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཀུན་རྫོགས་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཐེག་ཆེན་གཉིས་
ནི། པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་དང་། གསང་སྤྲགས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའོ། །རིམ་བ་གཉིས་ནི། བསྐྱེད་
པའི་རིམ་པ་དང་། ཇོགས་པའི་རིམ་པའོ། །རྒྱུད་གཉིས་ནི། པ་རྒྱུད་དང་། མ་རྒྱུད་དོ། །སྒྲུབ་གཉིས་
ནི། གཞུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུབ་འོ། །དོན་གཉིས་ནི། རང་གི་དོན་དང་། གཞན་གྱི་དོན་
འོ། །མཁྱེན་བ་གཉིས་ནི། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པའོ། །གཉིས་ཆེན་ལས་
བརྒྱུམས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དང་པོའོ། ། །

ད་ནི་གསུམ་ཆེན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གཞལ་བུའི་གནས་གསུམ་ནི། མངོན་གྱུར། རྫོགས་
གྱུར། ཤིན་ཏུ་རྫོགས་གྱུར་འོ། །ཆོས་གསུམ་ནི། བཤད་པའི་ཆོས། ལྷུབ་པའི་ཆོས། འབྲས་བུའི་
ཆོས་སོ། །འདུས་མ་བྱས་གསུམ་ནི། རྣམ་མཁའ་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་དང་སོ་སོར་

བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པའོ། །ཚུལ་གསུམ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས། རྗེས་བྲལ། ལྷོག་བྲལ་གྱི་ཚུལ་
ལོ། །ས་གསུམ་ནི། ས་འོག་། ས་སྟེང་། ས་སྒྲ་རྣམས་སོ། །སྲིད་པ་གསུམ་ནི། ལྷའི་སྲིད་པ། ལྷའི་
སྲིད་པ། མིའི་སྲིད་པའོ། །ཁམས་གསུམ་ནི། འདྲོད་ཁམས། གཟུགས་ཁམས། གཟུགས་མེད་
ཁམས་སོ། །མཆན་ཉིད་གསུམ་ནི། ཀྱན་བརྟགས་པའི་མཆན་ཉིད། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཆན་
ཉིད། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། །རྩོམ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ནི། མཆན་ཉིད་རྩོམ་ཉིད་
མེད་པ། སྐྱེ་བ་རྩོམ་ཉིད་མེད་པ། རྟོན་དམ་པ་རྩོམ་ཉིད་མེད་པའོ། །དུས་གསུམ་ནི། འདས་པ་
དང་། མ་འོངས་པ། ད་ལྟ་བའོ། །དུག་གསུམ་ནི། འདྲོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཉི་ལྷག་
གོ། །སྲིད་པ་གསུམ་ནི། འདྲོད་སྲིད། འཇིགས་སྲིད། སྲིད་སྲིད་དོ། །ཆོར་པ་གསུམ་ནི། ཆོར་བ་
སྐྱུག་བསྐྱལ། ཆོར་བ་བདེ་བ། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྣམས་སོ། །ཉོན་མོངས་གསུམ་ནི། ཉོན་
མོངས་པའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ། ལས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ། སྐྱེ་བའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའོ། །འཁོར་བའི་ལམ་གསུམ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་ལམ། ལས་ཀྱི་ལམ། སྐྱུག་བསྐྱལ་
གྱི་ལམ་སོ། །སྐྱུག་བསྐྱལ་གསུམ་ནི། སྐྱུག་བསྐྱལ་གྱི་སྐྱུག་བསྐྱལ། འགྱུར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ།
བྲལ་བ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྐྱུག་བསྐྱལ་སོ། །ངན་སོང་གསུམ་ནི། དཔྱལ་བ་དང་། ཡི་དྲགས་དང་།
དུད་འགོའོ། །ཡི་དྲགས་གསུམ་ནི། བྱིའི་སྒྲིབ་པ་ཅན་དང་། རང་གི་སྒྲིབ་པ་ཅན་དང་། གཉིས་
ཀའི་སྒྲིབ་པ་ཅན་ནོ། །གདོན་གསུམ་ནི། ལྷེད་གདོན་གཟུལ། བར་གདོན་བཅན་དང་རྒྱལ་པོ།
འོག་གདོན་སྐྱེ་དང་ས་བདག་གོ། །ལྷ་མོའི་བཞོན་པ་དེུ་རྟ་རྟ་གསུམ་ནི། རྟ་འཕྱུལ་གྱི་རྟ་
པ། རྟ་གི་གཤོག་པ། རྟ་མཁྱོགས་གྱི་ཚུལ་དང་གསུམ་སོ། །སྒོ་གསུམ་ནི། ལུས་དང་། དག་
དང་། ཡིད་གྱི་སྒོའོ། །བྱིའི་དཀར་གསུམ་ནི། འོ་མ། ཞོ། མར་རོ། །མངར་གསུམ་ནི། ཀ་ར། ལུ་
རམ། སྤང་ཅིའོ། །སྤོང་ཆ་བ་གསུམ་ནི། སོ་བ་རིས། བི་བི་མིང། སྤོང་སྤོང་གསུམ་སོ། །གཏོར་
མ་ཆ་གསུམ་ནི། ཕྱོགས་སྒྲོང་། འབྱུང་པོ། བགེགས་ལ་གཏོར་མ་སྤྱིན་པའོ། །རྩ་མ་ཁའི་མདའ་
དམ་བཅའ་གསུམ་ལྟན་ནི། འཕང་ན་ཕོག་པས་བྲལ་བ། ཕོག་ན་འཆི་བས་བྲལ་བ། སྤིན་མཐོ་

རིས་སྤྱི་འགྲོ་བས་ཁྱབ་པ་དང་གསུམ་མོ། །ལས་གསུམ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། བསོད་
 ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། མི་གཡོ་བའི་ལས་གསུམ་མོ། །དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྤྱི་བའི་ལས་གསུམ་
 ནི། མཐོང་ཆོས་སྤྱི་འགྲུར་གྱི་ལས། སྤྱི་ནས་སྤྱི་འགྲུར་གྱི་ལས། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་
 སྤྱི་འགྲུར་གྱི་ལས་སོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ། འདོད་ཆགས་མེད་པ། ཞེ་སྤང་མེད་པ། གཏི་
 ལྷག་མེད་པའོ། །དད་པ་གསུམ་ནི། དང་བའི་དད་པ། མཛོན་པར་འདོད་པའི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་
 པའི་དད་པའོ། །ཡོན་ཏན་གསུམ་ནི། རུལ། ལུན་པ། སྤྱིང་སྟོབས་རྣམས་སོ། །བསོད་ནམས་སྤྱི་
 བྱ་བའི་དངོས་པོ་གསུམ་ནི། སྤྱིན་པ་ལས་བྱུང་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བ། བསྐྱོམ་པ་ལས་
 བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་ནི། དགེ་བ་ཆོས་སྤྱད། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད།
 ཉེས་སྤྱོད་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་སོ། །ཆོག་གསུམ་ནི། མིང་གི་ཆོག་གསུང་། ཆོག་གི་
 ཆོག་གསུང་། ཡི་གེའི་ཆོག་གསུང་། །ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་ནི། མཚན་བཅས་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་ཉིང་
 དེ་འཛིན། མཚན་བཅས་ཚུལ་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། མཚན་མེད་ཚུལ་མེད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 འོ། །ཡང་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་འོ། །ཤེས་རབ་གསུམ་ནི། དོན་
 དམ་ཉོག་གསུམ་པའི་ཤེས་རབ། ཀུན་རྫོགས་ཉོག་གསུམ་པའི་ཤེས་རབ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཤེས་
 རབ་པོ། །རིག་པ་གསུམ་ནི། སྟོན་གྱི་མཐའ་རིག་པ། བྱི་མའི་མཐའ་རིག་པ། ཟག་པ་བྱད་པ་རིག་
 པའོ། །སྤྱིང་རྩེ་གསུམ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ། ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེ།
 དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྩེའོ། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་ནི། སྤྱིང་པ་ཉིད་དང་།
 མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པའོ། །མཁས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་ནི། འཆད་པ་དང་། ཚུད་
 པ་དང་། ཚུམ་པའོ། །འཁོར་ལོ་གསུམ་ནི། སྟོག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་འཁོར་ལོ། སྤྱིང་པ་བསམ་
 གཏན་གྱི་འཁོར་ལོ། བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོའོ། །གསོ་སྤྱིང་གི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུམ་ནི། དང་
 པོ་ཕྱག་འཆལ་བའི་རྒྱུད། བར་དུ་མདོ་འདོན་པའི་རྒྱུད། ཐ་མར་བསྟོ་བའི་རྒྱུད་དོ། །ཆོས་གོས་
 གསུམ་ནི། ལྷ་གོས། མཐའ་གོས། ལྷ་སྤྱི་རོ། །ལྷུང་བཤགས་ལ་ལྷུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ་

ཞེས་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་ནི། ཕུག་འཆལ་བའི་ཕུང་པོ། བཤགས་པའི་ཕུང་པོ། བསྐྱོ་བའི་ཕུང་
 པོ། །ཐེང་བ་སྒྲོར་གསུམ་ནི། ཨ་ཐུ་ཀ་རས་མཛད་པའི་དགྱེལ་ཆོག་དོ་རྗེ་ཐེང་བ། སྐྱབ་ཐབས་
 རྣལ་འབྱོར་རྫོགས་ཐེང་། སྒྱེན་སྒྲེག་འོད་ཀྱི་སྒྲེ་མ་རྣམས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་
 ནི། དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར། བར་པ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། ཐ་མ་ལེགས་
 ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་རོ། །ས་སྐྱ་བའི་མཁའ་སྐྱོད་སྒྲོར་གསུམ་ནི། ལྷ་རོ་མཁའ་སྐྱོད། ཨིན་མཁའ་
 སྐྱོད། མི་ཉི་མཁའ་སྐྱོད་དོ། །དམར་ཆེན་སྒྲོར་གསུམ་ནི། ཀུ་ཅུ་ཀུལྷ། ཆོགས་བདག་འདོད་
 རྒྱལ་ལོ། །དམར་ཆུང་སྒྲོར་གསུམ་ནི། ཀུ་ཅུ་ཀུལྷ་གསེར་གྱི་སྒྲིང་ཐག་ཅན། རོར་རྒྱན་མ་དམར་
 མོ། ལྷ་མོ་ཉི་ལུ་མཛོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི། ཞལ་ནས་གསུང་བའི་བཀའ།
 འིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའོ། །བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གསུམ་ནི།
 དོན་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས། སྐུག་བསྐལ་སྤོང་བའི་བསྟན་བཅོས། སྐྱབ་པ་སྐྱར་ལེན་པའི་
 བསྟན་བཅོས་རྣམས་སོ། །སྒྲེས་བུ་གསུམ་ནི། ཆུང་དུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ། །གདུལ་བྱ་
 རིགས་ཅན་གསུམ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་དང་། ཐེག་ཆེན་
 ཀྱི་རིགས་ཅན་རོ། །ཐེག་པ་གསུམ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ། ཐེག་
 པ་ཆེན་པོ། །སྒྲེ་སྒྲོད་གསུམ་ནི། འདུལ་བའི་སྒྲེ་སྒྲོད། མཛོན་པའི་སྒྲེ་སྒྲོད། མཛོན་སྒྲེའི་སྒྲེ་སྒྲོད་
 དོ། །བསྐྱབ་པ་གསུམ་ནི། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བསྐྱབ་པ། །སྒྲོམ་པ་གསུམ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ། སྐྱགས་ཀྱི་སྒྲོམ་
 པ། །འཇུག་སྒོ་གསུམ་ནི། བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་སྐྱབས་འགོ། ཐར་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་
 དེས་འབྱུང་། ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པའི་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སོ། །ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་པ་
 གསུམ་ནི། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བའོ། །བཀའ་རིན་
 གསུམ་ལྡན་ཞེས་པའི་བཀའ་རིན་གསུམ་ནི། དབང་བསྐྱར་པ། རྒྱད་བཤད་པ། མན་དག་གནང་
 བའི་བཀའ་རིན་རོ། །འདུལ་བ་ནས་འབྱུང་བའི་གཞི་གསུམ་ནི། གསོ་སྦྱོང་། དབྱུང་། དགག་

དབྱེད། །རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་ནི། མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་དང་བྲལ་བའོ། །བསྐྱེད་རྫོགས་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའི་བྱགས་དགོངས་གསུམ་ནི། ཀུན་སྒྲོང་། བསམ་བ། འདུ་ཤེས་སོ། །ལམ་འབྲས་ནས་འབྱུང་བའི་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་ཅེས་པའི་སྣང་བ་གསུམ་ནི། མ་དག་པའི་སྣང་བ། ཉམས་གྱི་སྣང་བ། དག་པའི་སྣང་བའོ། །ས་སྐྱ་པའི་ལུགས་གྱི་གདན་གསུམ་ཆང་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ཤེས་པའི་གདན་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གདན། རིག་མ་དང་སྣ་མོའི་གདན། ཁོ་བོ་དང་ཁོ་མའི་གདན་ནོ། །རྩིང་མ་པའི་ལུགས་གྱི་རྩ་བ་གསུམ་ནི། སྒྲ་མ། ཡི་དམ། མཁའ་འགྲོའོ། །མཁན་ཆེན་ཕུག་དྲོར་པའི་གཉེན་པོ་སྣ་གསུམ་ནི། ཏ་མགྱིན། ཕུག་དྲོར། ཁུང་དང་གསུམ་མོ། །ལྷའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ནི། ཆངས་བ་དང་། དབང་ཕུག་དང་། ཁུབ་འཇུག་གོ། །ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་ནི། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ། ཀུན་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ། རྗེས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་འབྲུལ་ལོ། །རིག་འཛིན་གསུམ་ནི། རྗེས་གྱི་རིག་འཛིན། ལུས་གྱི་རིག་འཛིན། ཡོངས་སྒྲོང་གྱི་རིག་འཛིན་ནོ། །རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོ། ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལ། ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ་རྣམས་སོ། །ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ། སྒྲོང་བཙན་སྐམ་པོ། ཁྲི་སྒྲོང་ལྷེ་བཙན། མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་བ་ཙན་ནོ། །མཁན་སྒྲོབ་ཆོས་གསུམ་ནི། མཁན་པོ་བོ་རྩེ་ས་ཏཱ། སྒྲོབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྒྲོང་ལྷེ་བཙན་ནོ། །མཁས་བ་མི་གསུམ་ནི། གཡོ་དགེ་བའི་འབྱུང་གནས། གཙང་རབ་གསལ། དམར་ཤུག་ཕུ་ནེའོ། །རྒྱལ་སྐུ་སྐུ་མཆེད་གསུམ་ནི། པོ་ཏྲོ་བ། སྐུ་སྐུ་བ། སྐུ་རྒྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ས་སྐྱ་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ། ཀུན་དགའ་སྒྲིང་པོ། བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། བྱགས་བ་རྒྱལ་མཆོན་ནོ། །རྗེ་ཡབ་སྐུ་གསུམ་ནི། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ། རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གསུམ་མོ། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱས། ཆོས། དགེ་འདུན་ནོ། །སྐུ་གསུམ་ནི། ཆོས་སྐུ། ཡོངས་སྐུ། སྐུ་ལ་སྐུའོ། །རིང་བསྐལ་གསུམ་ནི། ཆོས་སྐུའི་རིང་བསྐལ། སྐུ་བལ་གྱི་རིང་བསྐལ། སྐུ་གདུང་གི་རིང་བསྐལ། དང་པོ་ནི་གཟུངས་གྱི་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་དབུ་སྐྱ་དང་ཕུག་སེན་

སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་སྐྱེ་གདུང་གི་རིང་བསྐྱེད་དངོས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་
གསུམ་ནི། ཆོགས་བསགས་བར་མཉམ་པ། ཆོས་སྐྱེ་བརྟེན་བར་མཉམ་པ། འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱོང་
བར་མཉམ་པའོ། །གསང་བ་གསུམ་ནི། སྐྱེ་གསང་བ། གསུང་གི་གསང་བ། ཐུགས་ཀྱི་གསང་
བའོ། །མཐུན་པ་གསུམ་ནི། གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཐུན་ནོ། །དེ་དག་ནི་གསུམ་ཆོན་གྱི་
སྒྲེ་ལས་བརྒྱུ་ལས་པ་སྟེ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པའོ། ། །

ད་ནི་བཞི་ཆོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི། སྤྱད་བསྐྱེད་བདེན་
པ། ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པ། འགོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པའོ། །ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་
པ་བཞི་ནི། བྱུང་བའི་དམིགས་པ། དབྱུང་བ་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ། མཁས་པའི་དམིགས་པ།
ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པའོ། །བྱུང་བའི་དམིགས་པ་བཞི་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
བཅས་པའི་གཟུགས་བརྒྱན། རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་གཟུགས་བརྒྱན། དངོས་པོའི་མཐའ། དགོས་པ་
ཡོངས་གྲུབ་སོ། །འགྲོ་བ་བཞི་ནི། འདུན་པས་འགྲོ་བ། ཞེ་སྤང་གིས་འགྲོ་བ། གཏི་ཐུག་གིས་
འགྲོ་བ། འཇིགས་པས་འགྲོ་བའོ། །སྐྱེ་གནས་བཞི་ནི། མངལ་སྐྱེས། སྦྱོང་སྐྱེས། རྫོང་གཤེར་
སྐྱེས། རྩས་སྐྱེས་སོ། །ལྟ་བཞི་ནི། ཆོངས་པ། བྱུང་འཇུག། དབང་ཕྱུག། བེ་རུ་ནའོ། །རྒྱལ་པོ་
ཆེན་པོ་བཞི་ནི། ཡུལ་འཁོར་སྤང་། འཕགས་སྐྱེས་སོ། །སྤྱན་མིག་བཟང་། རྣམ་ཐོས་སྤྲོས་རྣམས་
སོ། །རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ལྟ་ནི། གཞོད་སྤྱོད་ལག་ན་གཞོང་ཐོགས། ལག་ན་ཐོང་ཐོགས།
ཏག་ཐོས། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པའི་ལྟ་ནི། ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་བཞི་ནི། འོད་ལྗན། སྐར་
ཐོང་། ཟབ་པ། གསེར་ལྗན་ནོ། །མི་རིགས་བཞི་ནི། རྒྱལ་རིགས། རྗེ་རིགས། བཟ་བེའི་རིགས།
གདོལ་བའི་རིགས་དང་བཞིའོ། །འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་བཞི་ནི། གསེར་གྱི་འཁོར་
ལོས་བསྐྱར་བ། དཔུལ་གྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ། ཟངས་གྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ། ཐུགས་ཀྱི་
འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་རྣམས་སོ། །དབྱུང་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞི་ནི། ཏའི་དམག། སྤང་པོ་ཆའི་
དམག། ཤིང་ཏའི་དམག། རྒྱང་ཐང་གི་དམག་རྣམས་སོ། །སྤྱི་མ་འདི་ལ་དབྱུང་བྱ་ཆུང་གི་དམག་

ཡང་ཟེར། ལྷ་རིགས་བཞི་ནི། རྒྱ་རིགས། རྩ་རིགས། རྩམ་ཟེའི་རིགས། གདོལ་བའི་རིགས་
 དང་བཞི་འོ། །རྟོན་པ་བཞི་ནི། ཆོས་ལ་རྟོན་པ། དོན་ལ་རྟོན་པ། དེས་དོན་ལ་རྟོན་པ། ཡེ་ཤེས་
 ལ་རྟོན་པ་འོ། །མི་རྟོན་པ་བཞི་ནི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ། ཆོག་ལ་མི་རྟོན་པ། དང་དོན་ལ་མི་
 རྟོན་པ། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ་འོ། །འཁོར་རྣམ་པ་བཞི་ནི། དག་སྦྱོང་དང་། དག་སྦྱོང་མ་དང་།
 དག་བསྟེན་དང་། དག་བསྟེན་མའོ། །ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྡེ་བཞི་ནི། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྱ་བ།
 བལ་ཆེན་པའི་སྡེ། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ། མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྡེ་འོ། །གྲུབ་མཐའ་སྦྱ་བ་བཞི་ནི།
 རྩེ་བྲག་སྦྱ་བ། མདོ་སྡེ་བ། སེམས་ཅམ་པ། དབྱ་མ་པའོ། །རྩམ་ཡོད་བཞི་ནི། རིགས་པས་གྲུབ་
 པའི་རྩམ་ཡོད། བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་རྩམ་ཡོད། དོན་བྱེད་རྣམ་པའི་རྩམ་ཡོད། རང་རྒྱ་ཐུབ་
 པའི་རྩམ་ཡོད་འོ། །འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བཞི་ནི། སྡེ་བའི་མཆན་ཉིད། སྒྲ་བའི་མཆན་ཉིད།
 གནས་པའི་མཆན་ཉིད། མི་རྟག་པའི་མཆན་ཉིད་འོ། །འབྱུང་བ་བཞི་ནི། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་འོ། །ཟས་
 བཞི་ནི། ཁམ་གྱི་ཟས། རིག་པའི་ཟས། སེམས་པའི་ཟས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་རྣམས་སོ། །སྦྱན་
 བཞི་ནི། ཞག་བདུན་པའི་སྦྱན། རི་སྤྱིད་འཆོ་བཅང་གི་སྦྱན། དུས་རུང་གི་སྦྱན། ཐུན་ཆོད་ཀྱི་སྦྱན་
 འོ། །རྩི་བཟང་བཞི་ནི། གོ་ཡུ། ལྷག་སྡེལ། ལྷ་ག་གེ་སར། ཤིང་ཆ་རྣམས་སོ། །བར་བསྐྱལ་བཞི་
 ནི། འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ། སྦྱོང་པའི་བསྐྱལ་བ། ཆགས་པའི་བསྐྱལ་བ། གནས་པའི་བསྐྱལ་
 པའོ། །གནས་བསྐྱལ་གྱི་དུས་བཞི་ནི། རྩེགས་ལྷན། གསུམ་ལྷན། གཉིས་ལྷན། ཅོད་ལྷན་
 འོ། །ལོ་གཅིག་གི་དུས་བཞི་ནི། དབྱར་དགུན་སྟོན་དབྱེད་བཞི་འོ། །རྩེ་གཉེར་བཞི་ནི། རི་རབ་
 ཀྱི་ཕྱོགས་བཞིའི་རྒྱ་མཆོའོ། །སྦྱིང་བཞི་ནི། ཤར་ལུས་འཕགས་སྦྱིང་། སྟོ་འཇམ་བུ་སྦྱིང་། ལུབ་
 བ་ལང་སྦྱིང་། བྱང་སྦྱ་མི་སྦྱན་འོ། །རྩེ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི། གརྱ། སི་རྩ། བརྩ། ཡ་ལུ་མའོ། །ཁུར་
 བཞི་ནི། ཐུང་པོའི་ཁུར། བཅོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁུར། ཉོན་མོངས་པའི་ཁུར། དམ་བཅའི་ཁུར་འོ། །སྡེ་
 བཞི་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྡེ། དོན་ཀྱི་སྡེ། འདོད་པའི་སྡེ། ཐར་པའི་སྡེ་འོ། །དང་པོ་ནི། མདོན་མཐོ་དེས་
 ལེགས་ཀྱི་རྒྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། མང་དུ་ཐོས་པ་བཅའ་བ་དང་ཞོར་གསོག་བསྐྱང་བྱེད་

བའོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྷ་མིའི་ཡུལ་ལ་མོངས་སྟོང་པའོ། །བཞི་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པ་ལ་བཤད་
 རོ། །འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི། མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། རྩེས་བྱ་དམ་པ་ལ་
 བསྟེན་པ། སྟོན་ལམ་བཏབ་པ། བསོད་ནམས་བསགས་པའོ། །སྟོང་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་ནི། འགྲོ་
 བ། འདུག་པ། ཉལ་པ། འཆག་པའོ། །རིག་བྱེད་བཞི་ནི། དེས་བརྗོད། མཆོད་སྦྱོན། སྟན་
 ཆོག། སྲིད་སྤང་ངོ། །སྐད་རིགས་བཞི་ནི། ལེགས་པར་སྦྱར་བ་ལྟའི་སྐད། དྲ་གྱི་ཏ་རང་བཞིན་
 པའི་སྐད། ཨ་བ་མྱོ་ཤ་བྱུར་ཆག་གི་སྐད། བི་ཤ་ཅི་ཤ་བའི་སྐད་རྣམས་སོ། །སྲིད་པ་བཞི་ནི། རྩེ་
 སྲིད། འཆི་སྲིད། བར་སྲིད། སྟོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའོ། །བདུད་བཞི་ནི། བྱང་པོའི་བདུད། ཉོན་
 མོངས་པའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་བདུད། ལྟའི་བྱའི་བདུད་རྣམས་སོ། །དགག་བྱའི་མཐའ་བཞི་
 ནི། ཡོད་པའི་མཐའ། མེད་པའི་མཐའ། གཉིས་ཀའི་མཐའ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མཐའོ། །སྦྱོར་
 ཅི་ལོག་བཞི་ནི། མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པ། བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ།
 སྐྱུག་བསྐྱུལ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པ། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པའོ། །རྩེ་པོ་བཞི་ནི། འདོད་
 པའི་རྩེ་པོ། སྲིད་པའི་རྩེ་པོ། ལྷ་བའི་རྩེ་པོ། མ་རིག་པའི་རྩེ་པོའོ། །སྦྱིབ་པ་བཞི་ནི། ཉོན་སྦྱིབ།
 ཤེས་སྦྱིབ། ཆགས་སྦྱིབ། ཐོགས་སྦྱིབ་པོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་བཞི་ནི། འཕེན་པའི་ཡན་
 ལག། འཕངས་པའི་ཡན་ལག། མངོན་པར་འགྱུག་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག། མངོན་པར་གྱུག་པའི་
 ཡན་ལག་གོ། །དང་པོ་ནི། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མིང་
 གཞུགས་སྦྱེ་མཆེད་དུག་རིག་པ་ཆོར་བ་དང་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ནི། མེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་
 མོ། །བཞི་པ་ནི། རྩེ་བ་དང་ཆ་ཤིའོ། །ལྷུང་བ་འབྱུང་བའི་སྟོ་བཞི་ནི། མི་ཤེས་པ། མ་གྲུས་པ།
 བག་མེད་པ། ཉོན་མོངས་མང་པའོ། །དགེ་སྟོང་གི་ཅ་བའི་ལྷུང་བ་བཞི་ནི། མི་ཆངས་པར་སྟོང་
 པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། སྟོག་གཙོད་པ། རྩུན་དུ་སྦྱ་བ་རྣམས་སོ། །འདི་ལ་ཕམ་པ་བཞི་ཡང་
 ཟེར། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞི་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམས་འཇུག། གཉིས་
 པའི་སྟོམས་འཇུག། གསུམ་པའི་སྟོམས་འཇུག། བཞི་པའི་སྟོམས་འཇུག་གོ། །གཞུགས་མེད་པའི་

སྟོམས་འདུག་བཞི་ནི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྤིང་ཅེའི་
 སྟོམས་འདུག་གོ། །འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་ནི། ཆོས་གོས་ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ།
 བསོད་སྟོམས་ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ། གནས་མལ་ངན་ངོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ།
 སྤོང་བ་དང་སྟོམས་པ་ལ་དགའ་བའོ། །སྤྲིག་པ་བཤགས་པའི་སྟོབས་བཞི་ནི། ཉེན་གྱི་སྟོབས།
 ལུན་འབྱེན་པའི་སྟོབས། ཉེས་པ་ལས་སྦྲར་སྟོག་པའི་སྟོབས། གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་
 ལོ། །དགོ་སྤྱོད་གི་ཆོས་བཞི་ནི། གཤེ་ཡང་སྦྲར་མི་གཤེ། ཁྱོས་ཀྱང་སྦྲར་མི་ཁྱོ། བརྟེག་ཀྱང་
 སྦྲར་མི་བརྟེག། མཚང་བྱས་ཀྱང་སྦྲར་མཚང་མི་འབྱུ་བའོ། །སྦྱིན་པ་རྣམས་བཞི་ནི། ཟང་ཟིང་གི་
 སྦྱིན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། མི་འཛིགས་པའི་སྦྱིན་པ། བྱམས་པའི་སྦྱིན་པའོ། །ཆད་མེད་པ་བཞི་
 ནི། སྤྱིང་རྗེ་ཆད་མེད། བྱམས་པ་ཆད་མེད། དགའ་བ་ཆད་མེད། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་
 འོ། །བསྐྱ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ནི། མཁོ་བ་སྦྱིན་པ། ལུན་པར་སྦྱ་བ། འོན་སྤྱོད་པ། འོན་མཐུན་
 པའོ། །བྱན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་ནི། ལུས་བྱན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། ཆོར་བ་བྱན་པ་ཉེ་བར་བཞག་
 པ། སེམས་བྱན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། ཆོས་བྱན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའོ། །རྩ་འབྱུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞི་
 ནི། འདུན་པའི་རྩ་འབྱུལ་གྱི་རྒྱུ་པ། བཙོན་འབྱུས་གྱི་རྩ་འབྱུལ་གྱི་རྒྱུ་པ། དཔྱོད་པའི་རྩ་འབྱུལ་
 གྱི་རྒྱུ་པ། སེམས་གྱི་རྩ་འབྱུལ་གྱི་རྒྱུ་པའོ། །ཡང་དག་པའི་སྤོང་བ་བཞི་ནི། དགོ་བའི་ཆོས་
 མ་སྦྱེས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྦྱེས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་དགོ་བའི་ཆོས་སྦྱེས་པ་
 རྣམས་སྤོང་བ་དང་། མ་སྦྱེས་པ་རྣམས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཡང་དག་སྤོང་བའོ། །སྦྱོར་ལམ་བཞི་ནི།
 རྟོད་དང་། ཅེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་གོ། །གཟུངས་བཞི་ནི། བཟོད་པའི་གཟུངས། ལྷགས་
 གྱི་གཟུངས། ཆོས་ཀྱི་གཟུངས། འོན་གྱི་གཟུངས་ལོ། །སེམས་བསྐྱེད་བཞི་ནི། མོས་པ་སྤྱོད་པའི་
 སེམས་བསྐྱེད། ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སྤྲིབ་
 པ་སྦྲངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་འོ། །ལྷ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་
 ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱུང་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ། ལྷ་ངན་

ལས་འདས་པ་ཞི་བའོ། །རྒྱན་བཞི་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱན། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་རྒྱན། ཤེས་རབ་
 ཀྱི་རྒྱན། གཟུངས་ཀྱི་རྒྱན་འོ། །གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱན་སྡེ་བཞི་ནི། བྱ་རྒྱད། སྦྱོང་རྒྱད། རྣལ་
 འབྱོར་རྒྱད། རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱད་དོ། །འདོད་ཆགས་རིགས་བཞི་ནི། གཉིས་གཉིས་
 འབྱུང་པའི་འདོད་ཆགས། ལག་པ་བཅངས་པའི་འདོད་ཆགས། རྒྱུད་པའི་འདོད་ཆགས། བལྟས་
 པའི་འདོད་ཆགས་སོ། །ལས་བཞི་ནི། ཞི་བའི་ལས། རྒྱས་པའི་ལས། དབང་གི་ལས། དྲག་པོའི་
 ལས་རྣམས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་ཀྱི་དུམ་བུ་བཞི་ནི། རྟོན་དབྱིངས་ཀྱི་དུམ་བུ། ཁམས་གསུམ་
 རྣམ་རྒྱལ་ཀྱི་དུམ་བུ། འགྲོ་འདུལ་ཀྱི་དུམ་བུ། རྟོན་གྲུབ་ཀྱི་དུམ་བུ་རྣམས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་རྒྱད་
 ལས་འབྱུང་པའི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ནི། ཕྱག་ཆེན། དམ་རྒྱ། ཆོས་རྒྱ། ལས་རྒྱའོ། །སྦྱོང་པ་བཞི་ནི།
 སྦྱོང་པ། ཤིན་ཏུ་སྦྱོང་པ། སྦྱོང་པ་ཆེན་པོ། ཐམས་ཅད་སྦྱོང་པའོ། །དེ་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན། སྤང་
 བ། མཆེད་པ། ཉིང་ཐོབ། འོད་གསལ་དང་སྦྱར་རོ། །སྤྲུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞི་ནི། སང་པའི་
 གནས་སྐབས། མི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས། གཉིད་འཕྱག་གི་གནས་སྐབས། བཞི་པའི་གནས་
 སྐབས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞི་ནི། བདག་གི་དེ་ཉིད། སྤྲུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ལྟའི་དེ་ཉིད། ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི་དེ་ཉིད་དོ། །དབང་བཞི་ནི། བུམ་དབང་། གསང་དབང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། དབང་
 བཞི་པའོ། །སྒྲིམ་པའི་ཐིག་ལེ་བཞི་ནི། སྦྱོང་གའི་ཐིག་ལེ། རྟོན་བུའི་ཐིག་ལེ། རྒྱལ་པའི་ཐིག་ལེ།
 མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེའོ། །སྤྲུགས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་ནི། དགའ་བ། མཆོག་དགའ། དགའ་བྲལ།
 ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་དགའ་བའོ། །འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ལྷོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ནི། སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་
 འབྱོར། དམ་ཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར། དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
 བཞིའོ། །འཁོར་ལ་ཆེན་པོ་ལྷོགས་རིམ་བྱིན་རྒྱབས་བཞི་ལྷན་ནི། ལུས་བྱིན་རྒྱབས། དག་བྱིན་
 རྒྱབས། ཡིད་བྱིན་རྒྱབས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་རྣམས་སོ། །རྟོ་རྩེ་གདན་བཞི་ཞེས་པའི་
 གདན་བཞི་ནི། བདག་དང་། གཞན་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། གསང་བའོ། །སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱད་བཞི་ནི། ཅ་
 པའི་རྒྱད། བཤད་པའི་རྒྱད། མན་ངག་རྒྱད། བྱི་མ་རྒྱད་དོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུམ་ཆེན་བཞི་ནི།

ཆོ་འབྲུལ་ཆེན་པོའི་དུས་ཆེན། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཆེན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་
བའི་དུས་ཆེན། ལྷ་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན་ནོ། །ལྷེམ་དགོངས་བཞི་ནི། གཞུག་པ་ལ་ལྷེམ་
པོར་དགོངས་པ། གཉེན་པོ་ལ་ལྷེམ་པོར་དགོངས་པ། བསྐྱར་པ་ལ་ལྷེམ་པོར་དགོངས་པ།
མཆན་ཉིད་ལ་ལྷེམ་པོར་དགོངས་པའོ། །སྒོ་སྤྱང་ཞེན་པ་བཞི་བྲལ་ནི། སྒོ་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ།
ཆོས་ལམ་དུ་འགྲོ་བ། ལམ་གྱི་འབྲུལ་བ་སེལ་བ། འབྲུལ་བ་ཡེ་ཤེས་སུ་འཆར་བའོ། །ལམ་རིམ་
གྱི་ཆེ་བ་བཞི་ནི། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། གསུང་རབ་མ་ལུས་
གདམས་ངག་དུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་སྒྲག་དུ་རྟེན་པའི་ཆེ་བ། ཉེས་
སྤྱད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་བའོ། །རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་བསྟོད་ཆེན་བཞི་ནི། ཉེན་
འབྲེལ་བསྟོད་པ། བྱམས་བསྟོད་མཉེས་གཤེན་མ། འཇམ་བསྟོད་བསྟོད་སྤྱོད་རྒྱ་མཚོ། རྣམ་
རྒྱལ་མའི་བསྟོད་པ་ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་རེ་སྐྱོང་མ་རྣམས་སོ། །རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་མཇུག་ཆེན་བཞི་
ནི། དགའ་ལྷན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཚོད། རིང་བྱིའི་བྱམས་པ་ཞིག་གསོས། ལྷ་སར་ཆོ་
འབྲུལ་སྟོན་ལམ། གཉལ་གྱི་ལུང་རྩ་ཆེན་མོ་རྣམས་སོ། །བཀའ་གདམས་ལྷ་བཞི་ནི། ཐུབ་པ།
སྤྱོད་རས་གཟིགས། མི་གཡོ་བ། སྒྲོལ་མའོ། །སྐྱ་བཞི་ནི། སྐྱལ་སྐྱ། ཡོངས་སྐྱ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ།
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་ནི། རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན་མང། གཞུགས་མཛེས་
དམ་པ། སྐྱ་འབྲུམས་གྲས། འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། །བཞི་ཆོན་ལས་བཅུམས་
པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་གསུམ་པའོ། ། །

ད་ནི་ལྷ་ཆོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འབྲུང་བ་ལྷ་ནི། ས་ཆུ་མེ་རྒྱང་ནམ་མཁའ་འོ། །ལུང་པོ་
ལྷ་ནི། གཞུགས་ཀྱི་ལུང་པོ། ཆོར་བའི་ལུང་པོ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ལུང་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་པོ། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ལུང་པོའོ། །འདོད་ཡོན་ལྷ་ནི། གཞུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། སྤྱིའི་ཡོན་ཏན། དེའི་ཡོན་
ཏན། རོའི་ཡོན་ཏན། དེག་བྱའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །འགྲོ་བ་ལྷ་ནི། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་ལྷ་མི་
བསྐྱར་པའོ། །སྤྱི་རོལ་པའི་རྟག་པར་སྐྱ་བའི་རྟོག་གེ་སྟེ་ལྷ་ནི། གངས་ཅན་པ། ལུང་བྱ་པ། བྱེ་

བྲག་པ། རིག་པ་ཅན་པ། གཅེར་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །འགོ་བའི་ལྷ་ལྷ་ནི། དུལ་ལྷ། སོ་ལྷ། མོ་ལྷ།
 དག་ལྷ། སྟོག་ལྷ་ལོ། །ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་ནི། བཀྲ་ཤིས་ཆེ་རིང་མ། མཐིང་གི་ཞལ་བཟང་མ། མི་
 གཡོ་སྟོ་བཟང་མ། ཅོད་པན་མགྱོན་བཟང་མ། གཏད་དཀར་འགྲོ་བཟང་མ་རྣམས་སོ། །མགོན་
 སོ་རིགས་ལྷ་ནི། ལྷའི་མགོན་པོ། གསུང་གི་མགོན་པོ། རྒྱགས་ཀྱི་མགོན་པོ། ཡོན་ཏན་ཀྱི་
 མགོན་པོ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མགོན་པོ་ལོ། །འཁོར་ལྷ་སྟེ་བཟང་སོ་ནི། ཀྱན་ཤེས་ཀྱི་དེུ་དང་། ཏ་
 རྒྱལ། རྒྱངས་པ། མིང་ཆེན། བཟང་ལྷན་ནོ། །ཉེ་བའི་ལྷ་སྟེ་ནི། བྲགས་པ། དི་མེད། གང་པོ། བ་
 ལང་བདག །ལག་བཟང་རྣམས་སོ། །དག་སྟོང་ལྷ་ནི། སྟོང་བའི་དག་སྟོང་། མིང་གི་དག་སྟོང་།
 ཞལ་འཆེ་བའི་དག་སྟོང་། གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་དག་སྟོང་། ཉན་མོངས་བྲལ་བའི་དག་སྟོང་
 ལོ། །འདུལ་བ་ནས་བཤད་བའི་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་ནི། དག་ཚུལ་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན། གསང་སྟེ་སྟོན་བའི་
 སྟོབ་དཔོན། ལས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན། གནས་སྟོན་བའི་སྟོབ་དཔོན། སྟོག་བའི་སྟོབ་དཔོན་ནོ། །ལྷ་
 བ་ལྷ་ནི། ལོག་ལྷ། འཇིག་ལྷ། མཐར་ལྷ། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་འཇིན་ཀྱི་ལྷ་བ། ལྷ་
 བ་མཆོག་འཇིན་ནོ། །ཉན་མོངས་ལྷ་ནི། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཏི་ལུག །ང་རྒྱལ། རྒྱག་དོག་
 གོ། །སྟོབ་པ་ལྷ་ནི། རྟོད་འགྲོད་གཉིས། གཞོད་སེམས། རྒྱགས་པ་དང་གཉིད་གཉིས། འདོད་པ་
 ལ་འདུན་པ། ཐེ་ཆོམ་རྣམས་སོ། །ལོག་འཆོ་ལྷ་ནི། ཚུལ་འཆོས། ཞེ་གསལ། །གཞོགས་སྟོང་།
 ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ། རྟོད་པས་རྟོད་པ་འདོད་པ་རྣམས་སོ། །མཆོམས་མེད་ལྷ་ནི། བ་བསད་པ།
 མ་བསད་པ། དག་བཅོམ་པ་བསད་པ། དག་འདུན་ཀྱི་དབྱེན་བྱས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
 ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ཕྱུང་བལོ། །ཉེ་བའི་མཆོམས་མེད་ལྷ་ནི། མ་དག་བཅོམ་པ་སུན་ཕྱུང་བ།
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་གསོད་པ། སྟོབ་པ་གསོད་པ། དག་འདུན་ཀྱི་འདུ་སྟོ་འཕྲོག་
 པ། མཆོད་ཉན་འཇིག་པ་རྣམས་སོ། །ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་ནི། ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་ཀྱི་སྟེང་དུ་འདོད་
 པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གཞོད་སེམས་གཉིས་བསྐྱན་བལོ། །གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་ནི། གཞུགས་
 གཞུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་གཉིས། རྟོད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པལོ། །དགའ་རབ་

དབང་ལྷག་གི་མེ་རྟོག་གི་མདའ་ལྷ་ནི། དེགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྫོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་
 ཏུ་རྫོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མེ་རྟོག་གི་
 མདའ་རྣམས་སོ། ། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་བརྒྱལ་ཞུགས་ལྷ་ནི། འ་མི་བ་བ། འོ་མ་མི་འཕྱང་བ། ལན་མ་
 མི་བ་བ། གོས་དུས་ཤིང་དུབ་པ་མི་གྱོན་པ། དགོན་པར་མི་གནས་པའོ། ། སྦྱིགས་མ་ལྷ་ནི། ལྷ་
 བ་སྦྱིགས་མ། རྟོན་རྫོངས་པའི་སྦྱིགས་མ། སེམས་ཅན་གྱི་སྦྱིགས་མ། ཆེད་སྦྱིགས་མ། བསྐྱལ་
 བའི་སྦྱིགས་མ་རྣམས་སོ། ། འདུལ་བ་ནས་འབྱུང་བའི་ལྷ་བ་སྡེ་ལྷ་ནི། བམ་བ། ལྷག་མ། ལྷ་
 བྱེད། སོར་བཤགས། ཉེས་བྱས་གྱི་སྡེའོ། ། ཆོར་བ་ལྷ་ནི། ལྷ་བཤགས་པ་གསུམ་གྱི་སྡེ་དུ་ཡིད་
 བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་གཉིས་བསྒྲུབ་པའོ། ། དབང་པོ་གསུགས་ཅན་པ་ལྷ་ནི། མིག་གི་དབང་
 པོ། རྣ་བའི་དབང་པོ། ལྷ་བའི་དབང་པོ། ལྷ་བའི་དབང་པོ། ལྷ་བའི་དབང་པོ། ལྷ་བའི་དབང་པོ། ། དུས་ཆེགས་ལྷ་ནི།
 དགུན་གྱི་དུས། དམིད་གྱི་དུས། དབྱར་གྱི་དུས། དབྱར་ཟུང་དུའི་དུས། དབྱར་རིང་པོའི་དུས་
 སོ། ། དང་པོ་ནི། རྟོར་རྒྱ་བརྒྱ་པའི་བརྒྱ་དུག་ནས་གཉིས་པའི་བཙུ་ལྷ་བའི་བར་རོ། ། གཉིས་པ་ནི།
 རྟོར་རྒྱ་གཉིས་པའི་བརྒྱ་དུག་ནས་དུག་པའི་བཙུ་ལྷ་བའི་བར་རོ། ། གསུམ་པ་ནི། རྟོར་རྒྱ་དུག་པའི་
 བརྒྱ་དུག་ནས་བདུན་པའི་བཙུ་ལྷ་བའི་བར་རོ། ། བཞི་པ་དབྱར་ཤི་ཟུང་དུ་ནི། རྟོར་རྒྱ་བདུན་པའི་
 བརྒྱ་དུག་པོ། ལྷ་པ་ནི། དེའི་བརྒྱ་བདུན་ནས་རྟོར་རྒྱ་བརྒྱ་པའི་བཙུ་ལྷ་བའི་བར་རོ། ། རྟོར་རྒྱ་བཤགས་ལ་
 ཞག་གཅིག་གིས་མ་ཆང་བའོ། ། བ་ལྷ་ལྷ་ནི། བའི་ཆུ། ལྷ་བ། འོ་མ། མར། ཞོའོ། ། ལྷས་གྱི་
 གནས་ལྷ་ནི། ལྷ་པོ། མཁྱེན་པ། ལྷ་བ། ལྷ་བ། གསང་གནས་སོ། ། ལྷས་གྱི་ཡན་ལག་ལྷ་ནི།
 མགོ། ལག་པ་གཉིས། ཀླང་པ་གཉིས་དང་ལྷ་པོ། ། ལྷས་གྱི་དོན་ལྷ་ནི། ལྷ་བ། ལྷ་བ། མཁལ་མ།
 མཆོར་བ། མཆོན་པའོ། ། སོར་མོ་ལྷ་ནི། མཐེ་བོང་། མཐུབ་མོ། གྲང་མོ། སྦྱིན་ལག། མཐེའུ་ཆུང་
 རོ། ། ལམ་ལྷ་ནི། ཆོགས་ལམ། སྦྱར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྦྱོམ་ལམ། མི་སྦྱོབ་ལམ་སོ། ། ཆོས་ལྷ་
 ནི། མིང་དང་། མཚན་མ་དང་། རྣམ་རྟོག་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སོ། ། བསོད་
 རྣམས་གྱི་ལྷ་པོ་ལྷ་ནི། ལྷ་པོ་མེས་ལྷ་གྱི་ལྷ་པོ། ཉིད་པའི་ལྷ་གྱི་ལྷ་པོ། ཤེས་རབ་གྱི་ལྷ་པོ།

རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུང་པོ་རྣམས་སོ། །སྒོ་སྒྲིང་
 ལས་འབྱུང་བའི་སྟོབས་ལྡན་ནི། ས་བོན་གྱི་སྟོབས། འཕེན་བའི་སྟོབས། སུན་འབྲེན་བའི་སྟོབས།
 གོམས་བའི་སྟོབས། སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་རྣམས་སོ། །དད་སོགས་དབང་པོ་ལྡན་ནི། དད་བའི་
 དབང་པོ། བརྩོན་འགྲུས་གྱི་དབང་པོ། དྲན་བའི་དབང་པོ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ཤེས་རབ་
 གྱི་དབང་པོ་འོ། །སྤྱན་ལྡན་ནི། ལྷའི་སྤྱན། ཞལ་སྤྱན། ཆོས་གྱི་སྤྱན། ཤེས་རབ་གྱི་སྤྱན། སངས་
 རྒྱལ་གྱི་སྤྱན་ནོ། །མདོན་ཤེས་ལྡན་ནི། ཇིག་གི་མདོན་ཤེས། རྣ་བའི་མདོན་ཤེས། སྟོན་གནས་
 རེས་དྲན་གྱི་མདོན་ཤེས། རྩེ་འབྲུལ་གྱི་མདོན་ཤེས། གཞན་སེམས་ཤེས་བའི་མདོན་ཤེས་རྣམས་
 སོ། །ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལྡན་ནི། ཆོས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། དུས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། སྟོན་པ་
 ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། གནས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། འཁོར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་འོ། །ཡེ་ཤེས་ལྡན་
 ནི། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། བྱ་བྱུབ་ཡེ་ཤེས། ཆོས་དབྱིངས་
 ཡེ་ཤེས་སོ། །རིག་བའི་གནས་ལྡན་ནི། རང་རིག་པ། གཏན་ཆོགས་རིག་པ། སྤྱ་རིག་པ། གསོ་
 བ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ་འོ། །རིག་གནས་རྒྱུང་བ་ལྡན་ནི། སྤྱན་རག་། མདོན་བརྗོད། རྟེན་སྦྱར།
 སྐར་ཅིས། སྒྲོས་གར་རྣམས་སོ། །བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྡན་ནི། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ། རྒྱུ་ལྷ་མ། མདོ་
 སྟེ་རྒྱུ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དོ། །ཐོགས་མེད་གྱིས་མཛད་བའི་ས་
 སྟེ་ལྡན་ནི། སའི་དངོས་གཞི། གཞི་བསྐྱུ་བ། རྣམ་གྲངས་བསྐྱུ་བ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་ཐབ་བ་བསྐྱུ་
 བ། རྣམ་པར་བཤད་བའི་སྒོ་བསྐྱུ་བ་འོ། །རྒྱལ་པོ་མདོ་ལྡན་ནི། བཟང་པོ་སྦྱོང་བ་སྟོན་ལམ་གྱི་མདོ།
 རོ་རྩེ་རྣམ་འཛོམས་བྱས་གྱི་མདོ། ཤེས་རབ་སྦྱིང་པོ་ལྷ་བའི་མདོ། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་སྒོམ་བའི་
 མདོ། བྱང་རྩལ་ལྷུང་བཤགས་བཤགས་བའི་མདོ་རྣམས་སོ། །གཙུག་ཏྲར་སྟེ་ལྡན་ནི། གཙུག་ཏྲར་
 གདུགས་དཀར། གཙུག་ཏྲར་རི་མེད། གཙུག་ཏྲར་རྣམ་རྒྱལ། གཙུག་ཏྲར་འབར་བ། གཙུག་ཏྲར་
 ཕུར་བུ་རྣམས་སོ། །གཟུངས་འཇུག་གི་སྐབས་གྱི་གཟུངས་ལྡན་ནི། གཙུག་ཏྲར་རྣ་བ་(རྣམ)རྒྱལ།
 གཙུག་ཏྲར་རི་མེད། གསང་བ་རིང་བསྟེལ། བྱང་རྩལ་རྒྱན་འབུམ། ཉེན་འབྲེལ་སྦྱིང་པོ་རྣམས་

སོ། །དགོ་ལྷན་པའི་སྟོན་ལམ་ལྟ་ནི། བཟང་སྟོང་། བྱམས་སྟོན། ཐོག་མཐའ་བར། བདེ་སྟོན། སྟོང་
 འཇུག་སྟོན་ལམ་རྣམས་སོ། །འགའ་ཞིག་གི་མ་དོར་ནས་དེའི་ཆབ་ཏུ་གསང་འདུས་སྟོན་ལམ་
 བགྲང་དོ། །གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་ལྟ་ནི། འཇུག་སྟོན་ལྟར་ཟབ་པ་དང་། སྟོན་ཞིང་འདེབས་ལ་
 རྩ་བར་སྟོན་པ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་གསལ་ཞིང་རྣམ་པར་
 རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། མཉན་འོས་ཞིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་
 ལས་བཤད་དོ། །བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྟ་ནི། དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན། ཆོག་དོན། མཚམས་
 སྟོར། བཀྲལ་ལན་རྣམས་སོ། །ཟླ་བ་གྲགས་པའི་སྟོན་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་
 གི་ཅིས་མགོ་ལྟ་ནི། ཅུམ་པ་པོ་གང་གིས་མཛད་པ། ཁྱངས་གང་ལས་བཏུས་པ། སྟོགས་གང་
 དུ་གཏོགས་པ། དགོས་ཆེད་གང་ཡིན་པ། དབུ་ཞབས་གི་དོན་ནོ། །དམ་ཆོག་གི་རྣམས་ལྟ་ནི།
 མིའི་ལ། སྤང་པོ་ཆེའི་ལ། བ་ལང་གི་ལ། བྱིའི་ལ། རྟའི་ལའོ། །བདུད་ཅི་ལྟ་ནི། དི་ཆེན། དི་ཆུ།
 བྱང་སེམས་དཀར་དམར། རྒྱང་མར་རྣམས་སོ། །ཟླ་མེད་ནས་འབྱུང་བའི་ཡུམ་གི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟ་ནི།
 དབུ་རྒྱ། སྟོན་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། གཏུ་བྱ། རྩ་རགས་རྣམས་སོ། །སྟོགས་གི་མདོན་བྱང་ལྟ་
 ནི། ཟླ་བ་ལས་བྱང་རྒྱབ་པ། ཉི་མ་ལས་བྱང་རྒྱབ་པ། ས་བོན་ལས་བྱང་རྒྱབ་པ། ཕྱག་མཆོན་
 ལས་བྱང་རྒྱབ་པ། སྟོ་ཡོངས་རྩོགས་ལས་བྱང་རྒྱབ་པའོ། །སྟོགས་གི་ལམ་རིམ་པ་ལྟ་ནི། དག་
 དཔེན། སེམས་དཔེན། སྟོ་ལུས། འོད་གསལ། བྱང་འཇུག་རྣམས་སོ། །བདེ་མཆོག་གི་རྩོགས་
 རིམ་རིམ་ལྟ་ནི། བདག་གིན་བརྒྱབས་གི་རིམ་པ། སྟོ་ཆོགས་དོ་རྩེའི་རིམ་པ། རོར་བུ་འགོངས་
 པའི་རིམ་པ། རྩ་ལྗེ་རའི་རིམ་པ། བསམ་མི་བྱུང་གི་རིམ་པའོ། །སྟོ་གཏུང་རིགས་ལྟ་ནི། ལ་རི་
 རམ། རྩ་རི་རམ། བ་རི་རམ། ཉ་རི་རམ། བརྩ་རི་རམ་རྣམས་སོ། །སྟོ་ལྟ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྟོ། ཆོས་
 སྟོ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྟོ། ལོངས་སྟོ། སྟོ་ལ་སྟོ་དང་ལྟའོ། །ལོངས་སྟོ་དེས་པ་ལྟ་ལྟ་ནི། གནས་དེས་
 པ། ཆོས་དེས་པ། འཁོར་དེས་པ། དུས་དེས་པ། སྟོ་དེས་པའོ། །དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་རིགས་
 ལྟ་ནི། རྣམ་སྟངས། མི་བསྟོད་པ། འོད་དཔག་མེད། རིན་འབྱུང་། དོན་གྲུབ་རྣམས་སོ། །ལྟ་ཆོན་

ལས་བརྒྱམས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཞི་པའོ། །

ད་ནི་དྲུག་ཆོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དུས་འཁོར་ལས་བཤད་པའི་སྒྲིང་དྲུག་ནི། ཟླ་བ་དང་།
འོད་དཀར་དང་། རབ་མཆོག་གྲུ་ཤ་དང་། མིའམ་ཅི་དང་། ཟུང་ཟུང་དང་། དག་པོའི་སྒྲིང་རྣམས་
སོ། །དེ་དྲུག་ནི། འོད་སྟོན་དང་། མན་ད་ར་དང་། བེ་ཤ་ཅ་དང་། འོར་བུའི་འོད་དང་། རྩོ་ཤ་དང་།
བསེལ་རི་རྣམས་སོ། །མཆོ་དྲུག་ནི། སྒྲང་ཅི་དང་། མར་དང་། ཞོ་དང་། འོ་མ་དང་། ཏུ་དང་། ཆང་
གི་མཆོ་རྣམས་སོ། །ཁམས་དྲུག་ནི། སའི་ཁམས། ཏུའི་ཁམས། མའི་ཁམས། ཏུང་གི་ཁམས།
ནམ་མཁའི་ཁམས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་སོ། །དུས་དྲུག་ནི། དབྱིད། སོ་ག། དབྱར། རྩོན།
དགུན་ལྗོངས། དགུན་སྒྲུང་རྣམས་སོ། །ཉིན་མཆོན་དུས་དྲུག་ནི། ལྷ་འོ། ཉིན་གུང་། ལྷ་འོ། ལྷ་འོ།
ནམ་གུང་། རོ་རངས་ཏེ་དྲུག་གོ། སྒྲན་གྱི་རོ་དྲུག་ནི། མངར་བ། སྒྲུར་བ། ཁ་བ། བསྐྱ་བ། ལྷ་བ།
ལན་ལྷ་བའོ། །སྒྲན་བཟང་པོ་དྲུག་ནི། ར་ཏེ་སྒྲིང་གི་བཟང་པོ། ཏུ་གང་སྒྲོ་བའི་བཟང་པོ། གུར་
གྲུམ་མཆིན་པའི་བཟང་པོ། མི་མི་སྒྲོག་ཅའི་བཟང་པོ། སུག་སྒྲེལ་མཁའ་མའི་བཟང་པོ། ཀ་གོ་
ལ་མཆོར་བའི་བཟང་པོའོ། །སེམས་དྲུག་ནི། ཅ་བའི་སེམས། རྗེས་སུ་དཔྱེད་པའི་སེམས། རྣམ་
པར་དཔྱེད་པའི་སེམས། དེས་པར་འཛིན་པའི་སེམས། སྒྲོམ་པའི་སེམས། སྒྲིན་པའི་སེམས་
སོ། །ཆོར་བ་དྲུག་ནི། མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ། རྣ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ། ལྷ་ཤེས་སུ་
གྱུར་པའི་ཆོར་བ། ལྷེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ། ལུས་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ། ཡིད་ཤེས་སུ་
གྱུར་པའི་ཆོར་བའོ། །འདུ་ཤེས་དྲུག་ནི། མཆོན་བཅས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། མཆོན་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས།
རྒྱ་རྒྱང་བའི་འདུ་ཤེས། རྒྱ་ཆེ་བའི་འདུ་ཤེས། ཆད་མེད་པའི་འདུ་ཤེས། ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་
ཤེས་རྣམས་སོ། །རེག་པ་དྲུག་ནི། མིག་། རྣ་བ། ལྷ། ལྷེ། ལུས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འདུས་པའི་
རེག་པ་སྟེ་དྲུག་གོ། དེ་མ་དྲུག་ནི། དེ་ཆེན། དེ་རྒྱ། མིག་སྒྲུག་། རྣ་སྒྲུག་། མཆིལ་མ། ལྷ་བས་
རྣམས་སོ། །ལུས་ཀྱི་སྟོན་དྲུག་ནི། རྒྱ་མ། འོང་ག། རོ་བ། གཉེ་མ། སྒྲང་བ། མཁྲིས་པ་རྣམས་
སོ། །བྱེ་བྲག་པའི་ཆིག་དོན་དྲུག་ནི། རྗེས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། ལས་དང་། སྦྱི་དང་། བྱེ་བྲག་

དང་། འདུ་བ་སྟེ་དུག་གོ། བྲམ་ཟེའི་ལས་དུག་ནི། སྟོག་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འདུག་པ་དང་། མཆོད་
 གྱིན་དང་། མཆོད་གྱིན་བྱེད་ཏུ་འདུག་པ་དང་། གྱིན་པ་དང་། ལེན་པ་ལོ། །ཕྱི་རོལ་བའི་རྟོག་གེ་སྟེ་
 དུག་ནི། སྤར་གྱི་ལྷའི་སྟེང་དུ་ཆད་པར་སྒྲ་བ་རྒྱང་འཕེན་པ་བསྐྱན་པ་ལོ། །པ་རོལ་ཏུ་གྱིན་པའི་མི་
 མཐུན་སྟོགས་དུག་ནི། སེར་སྒྲ། ཚུལ་འཆལ། ཞེ་སྤང་། ལེ་ལོ། རྣམ་གཡེང་། ཤེས་འཆལ་རྣམས་
 སོ། །ས་རྣམ་པ་དུག་ཏུ་གཡོ་བ་ནི། ཤར་མཐོ་ན་རུབ་དམའ། རུབ་མཐོ་ན་ཤར་དམའ། ལྷོ་མཐོ་
 ན་བྱང་དམའ། བྱང་མཐོ་ན་ལྷོ་དམའ། མཐའ་མཐོ་ན་དབུས་དམའ། དབུས་མཐོ་ན་མཐའ་དམའ་
 པ་ལོ། །བསམ་གཏན་ས་དུག་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད། དང་པོའི་
 དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ། དེ་བྱུང་པར་ཅན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི། གསུམ་པའི་
 དངོས་གཞི། བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལོ། །བསྟན་བཅོས་ལྟར་སྤྲང་དུག་ནི། དོན་མེད་པའི་བསྟན་
 བཅོས། དོན་ལོག་པའི་བསྟན་བཅོས། ངན་གཡོའི་བསྟན་བཅོས། བཅེ་བྲལ་གྱི་བསྟན་བཅོས།
 ཐོས་པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས། ཚྱད་པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སོ། །རིགས་
 ཆོགས་དུག་ནི། ཅ་བ་ཤེས་རབ། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་བ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་
 པ། ཚྱད་བསྟོན། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་རྣམས་སོ། །བཀའ་གདམས་གཞུང་དུག་ནི། སྤྱི་ས་ཆོམ་
 དད་པའི་གཞུང་། ས་རྒྱན་ཉིང་འཛིན་གྱི་གཞུང་། སྟོན་འདུག་བསྐྱབ་བདུས་སྟོན་པའི་གཞུང་
 འོ། །དགྲ་བཅོམ་པ་དུག་ནི། ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ། འཆི་བར་སེམས་པའི་
 ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ། རེས་སུ་བསྐྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ། གནས་པ་ལས་
 མི་བསྟོན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ། རྟོགས་པའི་སྐལ་པ་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་
 ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་དུག་ནི། དམ་ཆེག་དང་སྟོམ་པ་གྱིན་པའི་སྟོབ་
 དཔོན། བཟླས་ལུང་གྱིན་པའི་སྟོབ་དཔོན། རྒྱུད་བཤད་པའི་སྟོབ་དཔོན། མན་ངག་སྟོན་པའི་སྟོབ་
 དཔོན། དབང་བསྐྱར་བའི་སྟོབ་དཔོན། ལས་བྱེད་པའི་སྟོབ་དཔོན་ལོ། །དུག་སྟེ་ནི། དགའ་པོ། ཉེ་
 དགའ། འགྲོ་མགྲོགས། འཆར་ཀ། འདུན་པ། རབས་སོལོ། །ཁྱི་དུག་འགྲོག་ནི། སེང་གེ། སྤང་

ཆེན། ཏ་མཆོག་། མ་བྱ། ཤང་ཤང་། གྲང་གྱི་མི་རྣམས་སོ། །འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ནི། ལྷ། མི། ལྟ་
 མ་ཡིན། ངན་སོང་གསུམ་སོ། །འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ནི། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་པ། སུམ་ཅུ་ཙ
 གསུམ་པ། མཆེ་མའམ་འཐབ་བྲལ་པ། དགའ་ལྷན་པ། འཕྱལ་དགའ་པ། གཞན་འཕྱལ་དབང་བྱེད་
 པའོ། །བོད་མིའུ་གདུང་དྲུག་ནི། འབྲི་གུང་རྒྱ་རའི་གདུང་། ལྷག་ཕུང་གཟེའི་གདུང་། ས་རྒྱ་འཁོན་
 གྱི་གདུང་། ཆོས་རྒྱལ་བུའི་གདུང་། འོད་གསལ་ལྷའི་གདུང་། སྒྲུ་གདུང་གོང་མ་ལྷའི་གདུང་དང་
 དྲུག་གོ། ཆོས་ཉན་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དྲུག་ནི། རང་ལ་ནད་པ་ལྷ་བུའི་འདུ་ཤེས། ཆོས་ལ་
 སྐྱུ་ལྷ་བུའི་འདུ་ཤེས། དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སྐྱུ་པ་ལྷ་བུའི་འདུ་ཤེས། ཉན་ཏན་ཉམས་སྲ་
 རྒྱངས་པ་ལ་ནད་འཆོ་བའི་འདུ་ཤེས། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་ཤེས། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་སོ། །སྐལ་བ་དྲུག་ནི། དབང་ཕྱག་ཕྱན་སུམ་
 ཆོགས་པ། གཟུགས་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ། དཔལ་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ། གྲགས་པ་ཕྱན་སུམ་
 ཆོགས་པ། ཡེ་ཤེས་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ། བཙོན་འགྲུས་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །པ་རོལ་ཏུ་
 ཕྱིན་པ་དྲུག་ནི། ཕྱིན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པ། བཙོན་འགྲུས། བསམ་གཏན། ཤེས་རབ་
 གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །རྗེས་སུ་བྱོན་པ་དྲུག་ནི། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱོན་པ། ཆོས་རྗེས་སུ་
 བྱོན་པ། དག་འདུན་རྗེས་སུ་བྱོན་པ། གཏོང་བ་རྗེས་སུ་བྱོན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བྱོན་པ། ལྷ་
 རྗེས་སུ་བྱོན་པའོ། །མདོན་ཤེས་དྲུག་ནི། མདོན་ཤེས་ལྷའི་སྤྲེང་དུ་བྱུག་བྱང་མདོན་ཤེས་བསྐྱུ་
 པའོ། །མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ནི། རུས་པ། ཀང་། ལུ་པ། ཤ། ལྷག། བགས་པའོ། །ཅ་འཁོར་
 ལོ་དྲུག་ནི། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ། མགྱིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་གྱི་འཁོར་ལོ། སྤྲོང་ག་ཆོས་གྱི་
 འཁོར་ལོ། ལྷེ་བ་སྐྱལ་པའི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་བདེ་སྤྱོད་གི་འཁོར་ལོ། རྣོར་བུའི་དབྱུས་གྱི་
 འཁོར་ལོ་དང་དྲུག་གོ། བྱ་རྒྱུད་གྱི་ལྷ་དྲུག་ནི། སྤྲོང་པའི་ལྷ། ཡི་གའི་ལྷ། ལྷའི་ལྷ། གཟུགས་གྱི་
 ལྷ། ཕྱག་རྒྱའི་ལྷ། མཆོན་མའི་ལྷའོ། བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས།
 པདྨའི་རིགས། རྡོ་རྗེའི་རིགས། རྣོར་བུའི་རིགས། ལུས་ཅེན་གྱི་རིགས། འཇིག་རྟེན་པའི་རིགས་

ནམས་སོ། །རྒྱལ་བ་རིགས་ཏུག་ནི། རྣམ་སྤང་། མི་བསྐྱོད་པ། རིན་འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད།
 དོན་གྲུབ། རྫོང་ཆེ་འཆང་ནམས་སོ། །མ་རྒྱུད་རིགས་ཏུག་ནི། རྫོང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད། རྣམ་སྤང་གི་
 རྒྱུད། ཉི་ཅུ་ཀའི་རྒྱུད། རྫོང་ཆེ་ཉི་མའི་རྒྱུད། བརྒྱ་གར་དབང་གི་རྒྱུད། ཉི་མཆོག་གི་རྒྱུད་ནམས་
 སོ། །ཡལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཏུག་ནི། དབུ་རྒྱ། རྩ་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། གཏུ་བྱ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས།
 ཐལ་ཆེན་གྱི་ཆོས་བྱ་ནམས་སོ། །ཀྱེ་རྫོང་གྱི་སྐུ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུག་ནི། གཞལ་ཡས་ཁང་
 བསྐྱེད་པ་རྣམ་སྤང་གི་ཡན་ལག །དབང་བསྐྱར་བ་མི་བསྐྱོད་པའི་ཡན་ལག །བདུད་རྩི་མུང་བ་
 འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཡན་ལག །བསྐྱོད་པ་རིན་འབྱུང་གི་ཡན་ལག །མཆོད་པ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཡན་
 ལག །རྗེས་ཆགས་རྫོང་སེམས་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ། །དུས་འཁོར་གྱི་རྫོགས་རིམ་སྦྱར་བ་ཡན་ལག་
 ཏུག་ནི། སེར་མུད། བསམ་གཏན། སྟོག་རྩལ། འཛིན་པ། རྗེས་བྲན། ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ། །ནི་
 གུའི་ཆོས་ཏུག་ནི། གཏུམ་མོ་བདེ་རྫོང་རང་འབར། སྐུ་ལུས་ཆགས་སྤང་རང་གྲོལ། མི་ལམ་ཉིད་
 འབྱུལ་རང་དག །འོད་གསལ་གཏི་མུག་རང་སངས། འཕོ་བ་མ་བསྐྱོམས་སངས་རྒྱས། བར་དོ་
 རྒྱལ་བ་འོངས་སྐུ་ནམས་སོ། །རྒྱ་རོའི་ཆོས་ཏུག་ནི། གཏུམ་མོ། སྐུ་ལུས། འོད་གསལ། འཕོ་བ།
 གྲོང་འཇུག། བར་དོའོ། །ཏུག་ཆོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་ལྟ་བུའོ། ། །

ད་ནི་བདུན་ཆོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་ཁོར་ལུག་གི་རི་བདུན་
 བྱི། འོད་སྟོན། མན་ད་ར། བྱི་པ་ལ། བོར་བུའི་འོད། རྫོང་ཆ། གངས་རི། རྫོང་ཆའི་རི་ནམས་སོ། །དུས་
 འཁོར་ལུགས་ཀྱི་རོལ་མཆོ་བདུན་བྱི། ལྷའི་མཆོ། ཆང་གི་མཆོ། ལྷའི་མཆོ། འོ་མའི་མཆོ། ལྷའི་
 མཆོ། མར་གྱི་མཆོ། སྤང་རྩའི་མཆོའོ། །དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་ཁོར་ལུག་གི་སྤྱིང་བདུན་
 བྱི། ལྷ་བ། འོད་དཀར། ཀྱུ་ཤ། མི་འམ་ཅི། སྤང་སྤང་། དག་པོའི་སྤྱིང་། འཛམ་སྤྱིང་ཆེན་པོ་ནམས་
 སོ། །མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་རོལ་མཆོ་བདུན་བྱི། རོལ་མཆོ་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་
 རོ། །མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་གསེར་གྱི་རི་བདུན་བྱི། ལུ་སྤྱད་འཛིན། རྣམ་འདུད། ཉི་ན། ལྷ་ན་
 ལུག། སེང་ལྷེང་ཅན། གཤོལ་མདའ་འཛིན། གཉའ་ཤིང་འཛིན་རིའོ། །འཛིག་ཉིན་བདུན་བྱི། འགྲོ་

བ་རིགས་ཏུག། བར་སྤྱིད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་བདུན་ནོ། །རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི། གསེར། དུལ།
 བེའུ་ཅ། སྤྱག། རྫོང་སྤྱིད་པོ། ཤེལ། སྤྱ་ཏིག་དམར་པོའོ། །ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི། རལ་
 གྱི། བགས་པ། ཁང་བཟང་། གོས། རྟགས་ཆལ། མལ་ཆ། ལྷམ་རྣམས་སོ། །རྒྱལ་སྤྱིད་རིན་པོ་
 ཆེ་སྣ་བདུན་ནི། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ། རྟོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེ། བཅུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ། བྱིམ་བདག་རིན་
 པོ་ཆེ། སྤྱང་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཏྲ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། དམག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེའོ། །སྤྱང་པོ་ཆེའི་ཡན་
 ལག་བདུན་ནི། ཀླང་ལག་བཞི། མཇུག་མ་མ་ཟེག་པ་དང་། རྗེག་པ་འདོམས་ཀྱི་བར་ན་འདུག་
 པ་དང་། སྤྱ་ལེགས་པར་གནས་པ་སྟེ་བདུན་ནོ། །རྟོར་བྱ་ཆ་བདུན་ནི། རྒྱལ་པོ་རྣ་ཆ། བཅུན་མོ་
 རྣ་ཆ། རྫོན་པོ་རྣ་ཆ། གསེར་གྱི་དོང་ཆེ། བསེ་རུའི་རུ་ཅོ། རུ་རུའི་ཐང་ཤིང་། སྤྱང་ཆེན་མཆེ་
 བའོ། །སྤྱིའི་བྱ་མོ་སྤྱན་བདུན་ནི། གཡའ་གྱི་མ། ཉྱང་ཟེལ། གརྒྱ་ཅུང་། ཉྱང་ལེན། ཏིག་ཏ། བོང་
 དཀར། སྤང་ཅི་དོ་བའོ། །གསོ་དབྱུད་ལས་འབྱུང་བའི་དོ་མཆར་ཅ་བདུན་ནི། བྱིམ་ལྷ། མཁོན་
 ལྷ། དག་ལྷ། སྟོགས་ལྷ། གདོན་ལྷ། མེ་ཆུ་གོ་བསྟོག། བྱ་ཅ་བརྟག་པ་རྣམས་སོ། །ལུས་བྱངས་
 བདུན་ནི། ཐག། འཕ། ཆེལ། རུས་པ། ཀླང་། ཁུ་བ། ཅུ་རྣམས་སོ། །རྣམ་དབྱེ་བདུན་ནི། རོ་པོ་
 བརྗོད་པ། ལས་སྤྱ་བྱ་བ། བྱེད་པ་པོ། དགོས་ཆེད། འབྱུང་ཁུངས། འབྱེལ་བ། གནས་གཞི་རྣམས་
 སོ། །སྤྱ་ཅལ་རེ་བཞིའི་ནང་གི་དབྱངས་བདུན་ནི། བར་མ། དང་སྟོང་། ས་འཛིན། དུག་སྟེལ། ལྷ་
 ལྷན། རྫོ་གསལ། འཁོར་ཉན་རྣམས་སོ། །ང་རྒྱལ་བདུན་ནི། ང་རྒྱལ། ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ། ང་རྒྱལ་
 ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ། ངའོ་སྤྱམ་བའི་ང་རྒྱལ། མདོན་བའི་ང་རྒྱལ། ཅུང་ཟད་སྤྱམ་བའི་ང་རྒྱལ། ལོག་
 བའི་ང་རྒྱལ་རྣམས་སོ། །ལུས་ངག་གི་ལས་བདུན་ནི། སྟོག་གཙོད། མ་བྱིན་ལེན། མི་ཆངས་
 སྟོད་དེ་ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ་དང་། རུན། སྤ་མ། ངག་འབྲལ། ཆོག་རྩལ་སྟེ་ངག་གི་ལས་བཞི་སྟེ་
 བདུན་ནོ། །རྫོ་རིགས་བདུན་ནི། ཡིད་དཔྱོད། སྤང་ལ་མ་ངེས་པ། བཅད་ཤེས། ལོག་ཤེས། ཐེ་
 ཆོམ། མདོན་སྤམ་གྱི་ཆད་མ། རེས་སྤྱ་དཔག་བའི་ཆད་མ་རྣམས་སོ། །གཟའ་བདུན་ནི། ཉི་མ།
 རྫོ་བ། མིག་དམར། ལྷག་པ། བྱར་བྱ། པ་སངས། སྟེན་པ་རྣམས་སོ། །མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་

བདུན་ནི། རིགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། གཟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། འཕྱོར་བའི་ཡོན་ཏན། དབང་ལྷན་གི་
 ཡོན་ཏན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ཆེ་རིང་བའི་ཡོན་ཏན། བད་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །འཕགས་
 བའི་ནོར་བདུན་ནི། དད་པའི་ནོར། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནོར། རྣམས་པའི་ནོར། གཏོང་བའི་ནོར། རོ་ཆ་
 ཤེས་པའི་ནོར། ཁྲིལ་ཡོད་པའི་ནོར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ནོར་རྣམས་སོ། །རྣམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་ནི།
 ཀླང་པ་སྦྱིལ་གྱང་། ལག་པ་མཉམ་བཞག །སྒྲུལ་ཆོགས་དང་པོར་བསྐང་བ། མགྱིན་པ་རྒྱུ་ཅད་
 གྲུག་པ། དབྱང་པ་རྒྱོད་གཤོག་ལྟར་བརྒྱངས་པ། མིག་སྒྱུ་ཅེར་པ་བས་པ། ལྷེ་ཡ་རྒྱལ་ལ་སྤྱར་བ་
 རྣམས་སོ། །མ་དག་ས་བདུན་ནི། དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ། གསུམ་པ་
 འོད་བྱེད་པ། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ། ལྷ་པ་སྤྱངས་དགའ་བ། རྒྱག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ། བདུན་པ་རིང་
 དུ་སོང་བའོ། །ཡན་ལག་བདུན་ནི། ལྷན་འཆལ་བའི་ཡན་ལག །མཆོད་པའི་ཡན་ལག །བཤགས་
 པའི་ཡན་ལག །རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡན་ལག །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་བའི་ཡན་
 ལག །སྤྱང་ན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པའི་ཡན་ལག །དགོ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྐྱོ་
 བའི་ཡན་ལག་གོ། །རྒྱན་བཤགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ནི། སྤྲིག་པ་བཤགས་པ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་
 བ། རོན་དམ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ། སྤྱབས་སུ་འགྲོ་བ། སྒྲོན་སེམས་བསྐྱེད་པ། འཇུག་
 སེམས་བསྐྱེད་པ། བསྐྱོ་བ་རྣམས་སོ། །སོ་ཐར་གྱི་རིགས་བདུན་ནི། དགོ་བསྐྱེན་པ་མའི་སྤྲོམ་
 པ་གཉིས། དགོ་རྒྱལ་པ་མའི་སྤྲོམ་པ་གཉིས། དགོ་སྒྲོབ་པའི་སྤྲོམ་པ། དགོ་སྒྲོང་པ་མའི་སྤྲོམ་
 པ་གཉིས་ཏེ་བདུན་ནོ། །རྒྱ་འབྲས་མན་དག་བདུན་ནི། མར་ཤེས། དེན་དན། དེན་གཙོ། ཡིད་
 འོང་གི་བྱམས་པ། སྤྱང་རྗེ་ཆེན་པོ། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག །སེམས་བསྐྱེད་དེ་བདུན་ནོ། །ཆོད་
 མ་སྡེ་བདུན་ནི། རྣམ་འགྲེལ། རྣམ་ངེས། རིགས་ཐིགས་ཏེ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྐྱར་བཅོས་གསུམ།
 གཏན་ཆོགས་ཐིགས་པ། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ། རྒྱུད་གཞན་གྱལ་པ། ཆོད་རིགས་ཏེ་ཡན་ལག་ལྟ་
 བུའི་བསྐྱར་བཅོས་བཞི་སྡེ་བདུན་ནོ། །མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ནི། རི་སྐད་དུ། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་ཀ་
 རུའི་བྱས། །རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི། །རྣམ་ཤེས་ཆོགས་ནི་ལྟ་སྦྱིད་ཀྱིས། །ཆོས་ཀྱི་

ཕྱང་པོ་ཤུ་རིའི་བྱས། །གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མེད་འགལ་བྱས། །འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་
གསུམ་པོ་ཆེས། །ཁམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་གང་པོས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཆེན་པོ་
བདུན་ནི། དམིགས་པ་ཆེན་པོ། སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ། ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ། བཙུན་འགྲུས་བཙུན་པ་ཆེན་
པོ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོ། ཡང་དག་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ། འཕྲིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ་འདི་རྣམས་
དང་ལྡན་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །སད་མི་མི་བདུན་ནི། སྤྲ་གསལ་སྤྲ་། མཆིམས་
ཤུ་གུ་སྤྲ་། བ་གོར་བེ་རོ་ཅ་ན། དན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། མ་རིན་ཆེན་མཆོག་། འཁོན་
སྒྲུའི་དབང་པོ། ཅང་ལེགས་གྲུབ་རྣམས་སོ། །འདི་ལ་འདྲེན་ལུགས་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ། །བསྟན་
པའི་གཏད་རབས་བདུན་ནི། ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་འོད་སྤྲང་། ཀུན་དགའ་པོ། ཤ་ནའི་གོས་ཅན། ཉེར་
སྤྲས། ཉི་ཉི་ཀ། ཉན་པོ། ལེགས་མཐོང་རྣམས་སོ། །ས་སྒྲུ་པ་འཇམ་དབྱངས་བདུན་རྒྱུད་ནི། ས་
ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྲང་པོ། རྩེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། རྩེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། དཔལ་
ཆེན་འོད་པོ། ས་སྒྲུ་པ་རྩེ་ཏ། ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་སྒོ་
གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་རྣམས་སོ། །རྩེ་རིན་པོ་ཆའི་གདན་ས་འཛིན་པ་འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་
བརྒྱུད་ནི། རྒྱལ་ཆ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། ལྷ་ལུ་བ་ལེགས་
པ་རྒྱལ་མཆོན། བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། གཡག་སྟེ་སྒོ་གྲོས་ཆོས་སྤྲང་། རྩེ་སྒོ་གྲོས་བཏན་
པ། འཇམ་དབྱངས་སྒོན་ལམ་དཔལ་པ་རྣམས་སོ། །བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལྷ་ཆོས་བདུན་ནི། ལུབ་
པ། སྒྲུན་རས་གཟིགས། མི་གཡོ་བ། སྒོལ་མ་སྟེ་ལྷ་བཞི་དང་། སྟེ་སྟོད་གསུམ་སྟེ་ཆོས་གསུམ་
མོ། །འགྲེས་རྒྱང་བདུན་ནི། ཕྱང་པོ། སྒྲེ་མཆེད། ཁམས། ཉེན་འབྲེལ། ཟས། བདེན་པ། ཕྱང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །རྒྱུད་སྒྲ་མའི་བརྗོད་བྱ་དོ་རྩེའི་གནས་བདུན་ནི། སངས་རྒྱས་ཆོས་
ཆོགས་ཁམས་དང་བྱང་རྒྱུ་དང་། ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱས་འཕྲིན་ལས་ཐ་མ་སྟེ། །བསྟན་བཅོས་
ཀུན་གྱི་ལུས་ནི་མདོར་བསྟན་ན། །དོ་རྩེ་ཡི་ནི་གནས་བདུན་འདི་དག་གོ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
དོ། །མཆོན་བཟང་གི་བདུན་མཐོ་བ་ནི། ལུག་གི་བོལ་གཉིས། ཞབས་ཀྱི་བོལ་གཉིས། དབྱང་

མགོ་གཉིས། ལྷག་པའི་ཕྱོགས་མཐོ་བའོ། །སངས་རྒྱས་དཔའ་བོ་བདུན་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམ་
གཟིགས། གཙུག་ཏོར་ཅན། ཐམས་ཅད་སྐྱོབ། འཁོར་བ་འཛིག། གསེར་བྱུང། འོད་སྤང། རྒྱ་
བྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྒྲིལ་སྤྱོད་ཡན་ལག་བདུན་ལྟ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་ཡན་ལག །ལ་སྤྱོད་གྱི་ཡན་ལག །བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག །རང་བཞིན་མེད་པའི་ཡན་
ལག །སྤྱིང་རྗེས་ལོངས་སྤྱོད་གང་པའི་ཡན་ལག །རྒྱན་མི་འཆད་པའི་ཡན་ལག །འགོག་པ་མེད་
པའི་ཡན་ལག་རྣམས་སོ། །བདུན་ཆོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དུག་པའོ། ། །

ད་ནི་བརྒྱད་ཆོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱད་ནི། སྤྱི་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ར་
བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། ཀ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། འཆི་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། དག་མི་སྤྱག་བ་དང་འབྲུད་པའི་
སྤྱག་བསྐྱེད། གཉིན་སྤྱག་བ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད། འདོད་པ་བཅའ་ཀྱང་མི་རྟོག་པའི་སྤྱག་
བསྐྱེད། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོའི་སྤྱག་བསྐྱེད་རྣམས་སོ། །ཆ་བའི་དཔྱལ་བ་བརྒྱད་ནི། ཡང་སོས།
ཐིག་ནག། བསྐྱེད་འཛོམས། ཏུ་འབོད། ཏུ་འབོད་ཆེན་པོ། ཆ་བ། རབ་ཏུ་ཆ་བ། མནར་མེད་
རྣམས་སོ། །གང་པའི་དཔྱལ་བ་བརྒྱད་ནི། ལུ་བྱར་ཅན། ལུ་བྱར་རྟོལ་བ། ཨ་ལུ་བྱར་བ། གྱི་
ཏུད་བྱར་བ། སོ་ཐམ་ཐམ་བ། ལུ་བྱལ་ལྟར་གས་བ། བརྒྱ་ལྟར་གས་བ། བརྒྱ་ལྟར་ཆེར་གས་བ་
རྣམས་སོ། །མི་ཁོམ་པའི་གནས་བརྒྱད་ནི། དཔྱལ་བ། ཡི་དྲགས། ཏུད་འགོ། ལྷ་ཆེ་རིང་པོ།
ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེས་བ། དབང་པོ་མ་ཆང་བ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པའི་ཡུལ་ཏུ་སྐྱེས་བ།
ལོག་ལྷ་ཅན་རྣམས་སོ། །དལ་བ་བརྒྱད་ནི། དེ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་ལུས་ཉེན་ནོ། །འཛིགས་
བ་བརྒྱད་ནི། སེང་གའི་འཛིགས་བ། སྤང་པོ་ཆའི་འཛིགས་བ། མེ་ཡི་འཛིགས་བ། སྤྱལ་གྱི་
འཛིགས་བ། རྒྱན་པོའི་འཛིགས་བ། ལྷགས་སྤྱོད་གྱི་འཛིགས་བ། ལུ་པོའི་འཛིགས་བ། བ་བའི་
འཛིགས་བ་རྣམས་སོ། །འཛིག་ཉེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ནི། རྟོན་ན་དགའ་བ། མ་རྟོན་ན་མི་དགའ་བ།
སྟོན་པ་ཐོས་ན་དགའ་བ། མི་སྟོན་པ་ཐོས་ན་མི་དགའ་བ། བདེ་ན་དགའ་བ། མི་བདེ་ན་མི་དགའ་
བ། བསྐྱོད་ན་དགའ་བ། སྤང་ན་མི་དགའ་བ་རྣམས་སོ། །བསམ་གཏན་གྱི་སྤྱོད་བརྒྱད་ནི། ཉོག་

དཔྱོད་གཉིས། བདེ་སྐྱབས་གཉིས། ཡིད་བདེ་མི་བདེ་གཉིས། དབུགས་འབྱུང་རྩལ་གཉིས་རྣམས་
 སོ། །བསྐྱེད་གནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་སྤང་བྱ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། སྒྲིག་གཅོད་པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་
 པ། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ། རྩོད་དུ་སྤྱོད་པ། ཆང་འཕྱང་པ། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་བ་
 པ། འཕྲེང་སོགས་གར་སོགས་གཅིག་དུ་བྱས་པ། མལ་སྟོན་ཆེ་མཐོ་རྣམས་སོ། །རྣམ་ཤེས་
 ཆོགས་བརྒྱད་ནི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། སྤྱིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།
 ལྗེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཉོན་ཡིད། ཀྱན་
 གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་སོ། །རྩ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟ་ནི། བསིལ་པ། ཡང་པ། ཞིམ་པ། འཇམ་
 པ། དྲངས་པ། བྱི་ང་བ་མེད་པ། འཕྱང་ན་མགྱིན་པ་བདེ་པ། འཕྱང་ན་སྟོ་བ་ལ་མི་གཞོད་པ་རྣམས་
 སོ། །གསོ་དབྱུད་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ལུས་ཀྱི་དབྱུད། བྱིས་པའི་དབྱུད། གདོན་ཀྱི་དབྱུད། ལུས་
 ཉོད་ཀྱི་དབྱུད། མཆོན་གྱིས་ལོག་པའི་སྤྱིའི་དབྱུད། མཆེ་བ་བྱུག་པའི་དབྱུད། ཀླས་པའི་དབྱུད།
 རོ་ཅའི་དབྱུད་རྣམས་སོ། །བརྟག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ནི། ས་གཞི་བརྟག་པ། དེན་པོ་ཆེ་བརྟག་པ།
 གོས་བརྟག་པ། ལྗོན་ཤིང་བརྟག་པ། རྒྱུས་པ་བརྟག་པ། བུད་མེད་བརྟག་པ། རྟ་བརྟག་པ། སྤང་
 པོ་ཆེ་བརྟག་པ་རྣམས་སོ། །ངག་གི་གནས་བརྒྱད་ནི། ཁོག་པ། མགྱིན་པ། ཀླ། ལྷེ། ལྷ། སོ། རྒྱུ་
 པོ། མཆུ་རྣམས་སོ། །སྤྱིའི་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་ནི། སྤྱི་མ་བདུན་གྱི་སྤྱིའི་དུ་བོད་པ་བསྐྱེད་པའོ། །བཟ་
 ཤེས་རྣམས་བརྒྱད་ནི། མེ་ལོང་། གི་མྱོ། ཞོ། དུར་བ། བེལ་བ། དུང་དཀར། ལི་ཁྱི། ལུངས་ཀར་
 རྣམས་སོ། །སྒྲིགས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ནི། ས་སྤང་བྱ། བརྒྱ་དཀར་བ། གཡོན་སྒྲིགས། མིག་སྒྲིག་
 ས་ལ་དགའ། མེ་ཉོག་སོ་ཅན། ས་ཀྱན་ལ་གྲགས་པ། ཆ་མཛེས་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གི་ཆུང་
 མ་སྤང་པོ་བརྒྱད་ནི། སྤྱིན་གྲོལ། དམར་མེར། མེར་སྤྱ། དཔེ་མེད་མ། ཟངས་སྤྱ། སོ་ལེགས།
 ཡན་ལག་མཛེས་པ། གསལ་ལྟན་མཐོ། །སྤྱ་ཆེན་བརྒྱད་ནི། དབང་སྐྱབས་ཆེན་པོ། བརྒྱ་བྱིན།
 ཆངས་པ། རྩལ་འཕྱུག། འདོད་པའི་དབང་སྐྱབས། ཆོགས་བདག། རྩྭ་རྒྱུ་རྩྭ། གཞོན་ཀུ་གདོང་
 དུག་གོ། །སྤྱ་ཆེན་བརྒྱད་ནི། མཐའ་ཡས། འཛོག་བོ། ལྟོབས་རྒྱ། དེགས་ལྟན། རོར་རྒྱས། དུང་

སྒྲིང་། བཟླ། མ་རུ་ཏ་རྣམས་སོ། །གཟའ་བརྒྱད་ནི། བ་སངས། སུར་བྱ། ཟླ་བ། ལྷག་བ། མིག་
 དམར། ལྷ་གཙན། ཉི་མ། སྟེན་པའོ། །ལྷ་སྟེན་སྟེ་བརྒྱད་ནི། གཤིན་རྗེ། མ་མོ། བདུད། བཙན།
 རྒྱལ་པོ། ལྷ། གཞོད་སྒྲིན། གཟའ་རྣམས་སོ། །སྒྲི་ནང་གསང་བའི་ལྷ་སྟེན་སྟེ་བརྒྱད་ཀྱང་ཡོད་དེ་
 འདིར་མ་གྲིས་སོ། །རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་བརྒྱད་ནི། དབུ་རྒྱ། ལྷན་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། རྒྱག་གཏུབ།
 ཞབས་གཏུབ། སྒྲེ་རགས། རོ་ཤལ། སེ་མོ་རོ་རྣམས་སོ། །དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ཆས་བརྒྱད་ནི། མི་མགོའི་
 དབུ་རྒྱ། མི་མགོའི་རོ་ཤལ། སྤང་ཆེན་གྱི་པགས་པའི་སྟོད་གཡོགས། ཞིང་ལྷགས་གྱི་གཡང་
 གཞི། ལྷག་ལྷགས་གྱི་ཤམ་ཐབས། ཞག་གི་སོར་རིས། ཞག་གི་ཐིག་ལེ། ཐལ་ཆེན་གྱི་ཆོམ་བྱ་
 རྣམས་སོ། །དབང་པོའི་གད་མོ་བརྒྱད་ནི། ཏ་ཏ་བསྐྱེགས་པའི་གད་མོ། ཉི་ཉི་དབྱེས་པའི་གད་
 མོ། ཉི་ཉི་སྐྱེག་པའི་གད་མོ། ཉི་ཉི་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་གད་མོ་རྣམས་སོ། །དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་
 ནི། ཤར་དུ་གཏུམ་དག། རྒྱང་དུ་ཆང་ཆིང་འཇིགས་པ། རུབ་དུ་རྩོ་རྩོ་འབར་བ། ལྷོར་གང་རུས་
 ཅན། དབང་ལྷན་དུ་དག་དུ་ཆོད་པ། མེར་བག་ཤིས་ཆལ། བདེན་བྲལ་དུ་ལྷན་པ་དག་པོ། རྒྱང་
 དུ་གི་ལི་གི་ལིའི་སྒྲ་སྒྲོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྒྲོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བྲ་ཀ་ར་ཏ་
 སྟེ་བརྒྱད་ནི། མདོ་སྟེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་འགྲེལ་བ། ཆོས་དང་ཆོས་
 ཉིད་རྣམ་འབྱེད་གྱི་འགྲེལ་བ། རྣམ་བཤད་རིག་པ། ལས་གྲུབ་པའི་རབ་དུ་བྱེད་པ། སྤང་པོ་ལྷའི་
 རབ་དུ་བྱེད་པ། ཉི་བྱ་བ། ལུས་ཅུ་པའི་རབ་བྱེད་རྣམས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་
 འབྱེད་གྱི་འགྲེལ་བ་མི་འདེན་པར་རྟེན་འགྲེལ་གྱི་མདོ་འགྲེལ་འདེན་ནོ། །ཀམ་རབས་བརྒྱད་ནི།
 ཀམ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ། ཀམ་པ་གླི། ཀམ་རང་བྱུང་རྩོ་རྗེ། ཀམ་རོལ་པའི་རྩོ་རྗེ། ཀམ་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ། ཀམ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན། ཀམ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། ཀམ་མི་བསྐྱེད་རྩོ་རྗེ་
 རྣམས་སོ། །རྣམ་སྟེན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི། ཆེ་རིང་བ། ཁ་དོག་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ། རིགས་
 སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ། དབང་ལྷག་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ཆོག་བཙན་པ། དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ།
 སྒྲིས་པ་ཡིན་པ། ལྷོབས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་སོ། །སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ནི། བསྐྱེན་གནས་གྱི་

སྒྲོམ་པ། དག་བསྐྱེད་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ། དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ། དག་སྒྲོང་པ་
 མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ། དག་སྒྲོབ་མའི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་སོ། །རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གོས་ཁ་བསྐྱར་དུ་མི་
 རུང་བའི་ཆོན་བརྒྱད་ནི། རྒྱ་སྐྱེགས། ལེ་བརྒན་ཅི། བཙོད། སྐྱག་ཤིང་ཅི། མཐེང་ཤིང་། མཆ་ལ།
 སིལ་ར། གུར་ཀྱམ་རྣམས་སོ། །ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ནི། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ། རྒྱན་ཞུགས་
 འབྲས་གནས། སྤྱིར་འོང་ཞུགས་པ། སྤྱིར་འོང་འབྲས་གནས། སྤྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ། སྤྱིར་མི་
 འོང་འབྲས་གནས། དག་བཙོམ་ཞུགས་པ། དག་བཙོམ་འབྲས་གནས་རྣམས་སོ། །དམན་པ་ས་
 བརྒྱད་ནི། དེགས་ཀྱི་ས། བརྒྱད་པའི་ས། མཐོང་པའི་ས། སྒྲུབ་པའི་ས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 བའི་ས། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། རང་རྒྱལ་ཀྱི་ས་རྣམས་སོ། །ཐུན་མོང་གི་
 དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ནི། དེལ་བུའི་དངོས་གྲུབ། མིག་སྐྱོན་ཀྱི་དངོས་གྲུབ། ས་འོག་གི་དངོས་གྲུབ།
 རལ་གྱིའི་དངོས་གྲུབ། མཁའ་ལ་འཕྱར་བའི་དངོས་གྲུབ། མི་སྤྱང་བའི་དངོས་གྲུབ། འཆི་བ་མེད་
 པའི་དངོས་གྲུབ། ཉན་འཛོམས་པའི་དངོས་གྲུབ་རྣམས་སོ། །ཐུན་མོང་བའི་དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་
 ཏན་བརྒྱད་ནི། གཟུགས་སྤྱ་བའི་ཡོན་ཏན། གཟུགས་རགས་པའི་ཡོན་ཏན། ཡང་བའི་ཡོན་ཏན།
 སྒྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན། ཡང་དག་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན། རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན། བརྒན་པའི་
 ཡོན་ཏན། འདོད་དགུ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་
 ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི། རྒྱ་ཡི་དབང་ཕྱུག། གསུང་གི་དབང་ཕྱུག། ཐུགས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག། རྩ་འཕྲུལ་
 ཀྱི་དབང་ཕྱུག། ཀྱུན་འགྲོའི་དབང་ཕྱུག། གནས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག། ཅི་འདོད་ཀྱི་དབང་ཕྱུག། འཕྱིན་
 ལས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྣམས་སོ། །ཉེ་བའི་སྤྱས་བརྒྱད་ནི། འཇམ་དབྱུངས། ཐུན་རས་གཟིགས།
 ཕྱག་ན་རྟོ་རྟེ། ས་ཡི་སྤྱིང་པོ། སྤྱིབ་པ་རྣམ་པར་སེལ་བ། རྣམ་མཁའི་སྤྱིང་པོ། བྱམས་པ། ཀྱུན་
 ཏུ་བཟང་པོ་རྣམས་སོ། །སྐྱོན་སྒྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་ནི། ལྷ་ཀྱུ་ཕུབ་པ། སྐྱོན་གྱི་སྒྲ་མ། མདོན་
 མཁུན་རྒྱལ་པོ། ཆོས་བསྐྱེགས་རྒྱ་མཚོ། སྤྱང་ན་མེད་མཆོག་དཔལ། གསེར་བཟང་དྲི་མེད། སྤྱ་
 དབྱུངས་རྒྱལ་པོ། མཆོན་ལེགས་ཡོངས་བསྐྱེགས་དཔལ་རྣམས་སོ། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ནི། གཞི་

ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན། རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ། ཅེ་མོའི་སྦྱོར། སྐད་
 ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ། འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་རྣམས་སོ། །མི་མཐོང་བའི་རྒྱ་བརྒྱད་ནི། ཏ་ཅང་རིང་
 བ། ཏ་ཅང་ཉེ་བ། དབང་པོ་ཉམས་བ། ཡིད་དབང་ཉམས་བ། ཆ་སྤ་བ། སྤྱི་བ་བྱེད་དང་བཅས་
 བ། ཟིལ་གྱིས་མནན་བ། དུལ་འབྲེས་བ་རྣམས་སོ། །རྟོག་གའི་ཆིག་དོན་བརྒྱད་ནི། མདོན་སྤུམ་
 ཡང་དག། མདོན་སྤུམ་ལྟར་སྤང་། རྗེས་དཔག་ཡང་དག། རྗེས་དཔག་ལྟར་སྤང་། སྦྱབ་དག་ཡང་
 དག། སྦྱབ་དག་ལྟར་སྤང་། སུན་འབྱེན་ཡང་དག། སུན་འབྱེན་ལྟར་སྤང་དོ། །ཐུབ་བ་བརྒྱད་ནི།
 སྦྱོལ་བོ། ལེགས་སྦྱོལ། སྦྱོལ་མཐར་བྱིན། མགྲ་གྱུར། ཉམས་དགའ། རབ་དགའ། དགའ་བ།
 མཆོག་དགའ་རྣམས་སོ། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ཡང་དག་བའི་ལྟ་བ། ཡང་དག་
 བའི་རྟོག་བ། ཡང་དག་བའི་དག། ཡང་དག་བའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། ཡང་དག་བའི་འཆོ་བ། ཡང་
 དག་བའི་ཚོལ་བ། ཡང་དག་བའི་བྲན་བ། ཡང་དག་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
 རྣམས་སོ། །རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི། རི་ལྟ་བ་རིག་བའི་ཡོན་ཏན། རི་སྟེང་བ་རིག་བའི་
 ཡོན་ཏན། རང་རིག་བའི་ཡོན་ཏན། རིག་བའི་ཡོན་ཏན། ཆགས་སྤྱི་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན།
 ཐོགས་སྤྱི་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། དམན་སྤྱི་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་
 རོ། །རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ནི། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་
 ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། སྤྱུག་བའི་རྣམ་ཐར། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར། རྣམ་ཤེས་
 མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར། ཅི་ཡང་མེད་བའི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་
 ཤེས་མེད་མིན་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར། འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་བའི་རྣམ་ཐར་རོ། །ཕྱག་ན་
 རྫོ་རྗེའི་ཆེ་བ་བརྒྱད་ནི། འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་དབང་གི་ཆེ་བ། གོས་སྟོན་ཅན་ཆོས་སྦྱོང་གི་ཆེ་བ།
 འབྱུང་འདུལ་མེ་དམིགས་ཀྱི་ཆེ་བ། རྣམ་འཛོམས་བྱས་ཀྱི་ཆེ་བ། བྱ་ཅན་བྱུང་སྤྱུགས་ཀྱི་ཆེ་བ།
 གཏུམ་པོ་བྱུང་གི་ཆེ་བ། ཕྱག་རྫོར་མདོ་ཕྱགས་མཛེ་གསོས་ཀྱི་ཆེ་བ། ལྷ་བ་མ་གདམས་དག་གི་
 ཆེ་བ་རྣམས་སོ། །ཕྱག་ན་རྫོ་རྗེ་མེ་ཕྱེ་སྟེ་བརྒྱད་གནད་ལ་འབེབས་བའི་ཆེ་བ་བསྐྱར་ན་དགྲུང་

ཡང་གྲགས་སོ། །དེ་དག་ནི་བརྒྱད་ཆན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བདུན་པའོ། །

ད་ནི་དགུ་ཆན་བཅོད་པར་བྱ་སྟེ། ཀུན་སྦྱར་དགུ་ནི། རེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་སྦྱར།
ཁོང་ཁོ་བའི་ཀུན་སྦྱར། ང་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་སྦྱར། མ་རིག་པའི་ཀུན་སྦྱར། ལྟ་བའི་ཀུན་སྦྱར། མཆོག་
ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་སྦྱར། ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཀུན་སྦྱར། ཐུག་དོག་གི་ཀུན་སྦྱར། སེར་སྦྱའི་ཀུན་སྦྱར་
རྣམས་སོ། །སྤྱ་སྟེགས་གཅེར་བུ་བའི་དོན་དགུ་ནི། སྟོག་ །གང་ཟག་ །སྟོམ་པ། དེས་པར་གྲ་བ།
འཆིང་བ། ལས། སྟེག་པ། བསོད་ནམས། ཐར་པའོ། །རི་དགུ་ནི། ལྷན་པོ། གསེར་གྱི་རི་བདུན།
ཁོང་ཡུག་གི་ལྷགས་རིའོ། །གཏེར་དགུ་ནི། པརྩ་ཅན། དུང་ཅན། པརྩ་ཆེན་པོ་ཅན། ལྷ་སྟོན་ཅན།
རུས་སྤལ་ཅན། ར་ཡབ་ཅན། དགའ་བ་ཅན། སྟོན་པོ། སྦྱིན་བྱེད་རྣམས་སོ། །རྣམ་ཤེས་འཕོ་བའི་
བུ་ག་དགུ་ནི། ཆངས་བུག །སྟོན་མཆོམས། མིག །རྒྱ་བ། ལྟ། ལ། ལྟེ་བ། ལྷ་ལམ། བཤང་ལམ་
སོ། །ཕོ་ཅལ་སྤྲ་དགུ་ནི། མཐེབ་ཀྱིས་ཤོ་ཞོན་པ། རྒྱལ་གྱིས་ཚུ་ཆོད་པ། ཡང་ཅལ་བྱ་འདྲ་བ་སྟེ་
ལུས་ཀྱི་ཅལ་གསུམ་དང་། ལོ་རྒྱས་ཀྱིས་དགོ་ཐོན་པ། གཏམ་གྱིས་བཞད་གད་ཐོན་པ། གཤགས་
ཀྱིས་ས་རོལ་གཞོན་པ་སྟེ་ངག་གི་ཅལ་གསུམ་དང་། མཛངས་ལ་སྟོ་འགྲུ་བ། དཔའ་ལ་སྟན་
ཚུགས་པ། ཁ་གསལ་ལ་གཏིང་མི་དཔོག་པ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་ཅལ་གསུམ་རྣམས་སོ། །ཕོ་ཅེད་སྤྲ་དགུ་
ནི། གཏམ་ཡིག་ཅིས་གསུམ། མདའ་དྲོ་མཆོང་གསུམ། བང་རྒྱལ་སྟེ་གསུམ་རྣམས་སོ། །ཁམས་
གསུམ་ས་དགུ་ནི། འདོད་ཁམས། བསམ་གཏན་བཞི། གཟུགས་མེད་བཞི་རྣམས་སོ། །བསམ་
གཏན་ས་དགུ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ། དེ་བྱེད་པར་ཅན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་
གཞི་གཉིས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས། བསམ་གཏན་
བཞི་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་རྣམས་སོ། །སྟོམས་འཇུག་དགུ་ནི། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག །གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག །གསུམ་པའི་
དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག །བཞི་པའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག །རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་

ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅེ་ཡང་མེད། སྤིང་ཅེའི་སྣོན་ས་འཇུག་བཞི། འགོག་པའི་སྣོན་ས་འཇུག་རྣམས་
 སོ། །མགུ་བ་དགུ་ནི། ཏྲ་ ཏྲ་རྒྱན། ཏྲ་པོ། ཏྲ་མ། ལེགས་བརྒྱལ། གཞན་མིན། མིག་བཟང་།
 འོད་ཅན། ལུས་མཆོག་གོ། །དངོས་གྲུབ་དགུ་ནི། ས་འོག་གི་དངོས་གྲུབ། སྤྱིང་འགྲོའི་དངོས་
 གྲུབ། རལ་གྱིའི་དངོས་གྲུབ། ཆར་གཅོད་པན་འདོགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ། རིལ་བུའི་དངོས་གྲུབ།
 མིག་སྒྲན་ཀྱི་དངོས་གྲུབ། གཏེར་ཀྱི་དངོས་གྲུབ། ཀར་མཆོགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ། བཅུད་ལེན་ཀྱི་
 དངོས་གྲུབ་པོ། །གར་ཀྱི་ཉམས་དགུ་ནི། སྒྲིག་པ། དཔའ་བ། མི་སྒྲུག་པ། དག་ཤུལ། བཞད་གད།
 འཛིགས་རུང་། སྤྱིང་རྩེ། རམས་པ། ཞི་བའི་ཉམས་སོ། །ས་འོག་རིམ་བ་དགུ་ནི། ལ་ལ་དག་ན་
 རེ། ས་སྒྲ་བརྟན་མ། སྒྲ་མགོན། སྤྱིང་གསུམ་རྒྱལ་བ། ས་སྤྱིན་དམར་པོ། རྩེ་ཁྲ་པོ། འགོག་ཆེན་
 རྒྱག་འབྱུང། སྤྱིང་སེལ་མཆེད་རྒྱག། བེ་སྒྲབ་རྒྱལ་བ། བྱི་ལ་བྱི་འབྱུང་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཡིན་ཟེར་
 ཏེ་བརྟག་གོ། །སྤྱི་དགུ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ལས་ཆེ་འཕོས་ཏེ་ཁམས་གསུམ་དུ་སྤྱི་བ་གསུམ།
 གཟུགས་ཁམས་ལས་ཆེ་འཕོས་ཏེ་ཁམས་གསུམ་དུ་སྤྱི་བ་གསུམ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ལས་
 ཆེ་འཕོས་ཏེ་ཁམས་གསུམ་དུ་སྤྱི་བ་གསུམ་ལ་བྱའོ། །འགའ་ཞིག་འདིའི་དགུ་ནི་ར་མགོ་ཅན་ཀྱི་
 རྒྱ་ཡིན་པས་གངས་ཀྱི་དགུ་ལ་མི་བྱེད་ཟེར་རོ། །གཟའ་དགུ་ནི། སྤྱིང་སྣོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་དུ་
 བ་མཇུག་རིང་བསྒྲན་པའོ། །སྤིང་བ་ཆགས་པའི་སྤྱི་དགུ་ནི། འོ་དེ་གུང་རྒྱལ་ལ་བྱ་བརྒྱད་བྱང་
 སྤྱི། ཡར་སྤྱ་ཤམ་པོ། གཉན་ཆེན་ཐང་སྤྱ། མ་ཆེན་སྣོན་ར། སྤྱིགས་ཆེན་སྤྱིང་ར། སྤམ་པོ་སྤྱི་རྩེ།
 ཞོགས་སྤྱི་རྒྱག་པོ། རོ་པོ་གཡུལ་རྒྱལ། ཤེལ་ཁ་རག་རྣམས་སོ། །འདི་དག་སྤྱིང་མངའ་རིས་སྤྱིར་
 གསུམ་དང་། བར་དབྱས་གཅོང་རུ་བཞི། སྤྱིང་མདོ་ཁམས་སྤྱིང་གསུམ་སྤྱི་བོད་ཀྱི་སྤྱིང་སྤྱིང་བར་
 གསུམ་ལ་གནས་པའོ། །པོན་ཀྱི་ཐེག་པ་རིམ་དགུ་ནི། སྤྱི་གཤེན་ཀྱི་ཐེག་པ། སྤྱིང་གཤེན་ཀྱི་ཐེག་
 པ། འབྲུལ་གཤེན་ཀྱི་ཐེག་པ། སྤྱིང་གཤེན་ཀྱི་ཐེག་པ། དགོ་གཤེན་ཀྱི་ཐེག་པ། དང་སྤྱིང་གི་ཐེག་
 པ། ཡ་དཀར་ཀྱི་ཐེག་པ། ཡེ་གཤེན་ཀྱི་ཐེག་པ། བྱང་བར་ཆེན་པོ་མ་ཞུ་བའོ། །སྤྱིང་མ་བའི་ཐེག་
 པ་རིམ་དགུ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ། རང་རྒྱལ་ཀྱི་ཐེག་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ། ཀྱི་ཡ། ལུ་

བ། ཡོ་ག། མ་རྒ། ཨ་རྒ། ཨ་ཉི་རྣམས་སོ། །སེམས་གནས་པ་དགུ་ནི། ནང་དུ་འཛོག་པ། རྒྱན་དུ་
འཛོག་པ། གླུན་ཉེ་འཛོག་པ། ཉེ་བར་འཛོག་པ། དུལ་བར་བྱེད་པ། ཞི་བར་བྱེད་པ། རྣམ་བར་ཞི་
བར་བྱེད་པ། ཅེ་གཅིག་དུ་བྱེད་པ། མཉམ་པར་འཛོག་པའི་སེམས་སོ། །དགེ་བའི་བསེས་གཉིན་
བསྟེན་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དགུ་ནི། བུ་མཛེངས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས། ས་
གཞི་ལྟ་བུའི་སེམས། ཁོར་ལུག་གི་རི་ལྟ་བུའི་སེམས། བྱ་གཡོག་ལྟ་བུའི་སེམས། ལྷག་དར་
ལྟ་བུའི་སེམས། ཐག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས། སྒོ་ཁྲི་ལྟ་བུའི་སེམས། གྲོགས་བཟང་ལྟ་བུའི་སེམས་
སོ། །བསྟན་བཅོས་དགུ་ནི། རོན་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས། རོན་ལོག་པའི་བསྟན་བཅོས། རོན་
དང་ལྟན་པའི་བསྟན་བཅོས། ངན་གཡོའི་བསྟན་བཅོས། བཅེ་བྲལ་གྱི་བསྟན་བཅོས། ལྷག་
བསྐལ་སྟོང་པའི་བསྟན་བཅོས། ཐོས་པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས། ཚོད་པ་ལྟར་ལེན་པའི་
བསྟན་བཅོས། ལྷག་པ་ལྟར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སོ། །གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་ནི།
སྟེང་གཞི། ཉོགས་བཟོད། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ། སྟེས་རབས་དང་བཞི་གཅིག་དུ་བསྐྱས་ཤིང་། མདོ་
སྟེ་དབྱངས་བསྟད་སོགས་བརྒྱད་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ནི་དགུ་ཆན་ལས་བཅུ་མས་པའི་རབ་དུ་
བྱེད་པ་སྟེ་བརྒྱད་པའོ། ། །

ད་ནི་བཅུ་ཆན་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་གྱི་གྱིའི་མི་ལྟས་བཅུ་ནི། སྤང་པོ་ཆེའི་ལུས་
སྐར་ཁུང་ནས་ཐོན་ཀྱང་མཐུག་མ་དེ་ལ་ཐོགས་པ་མིས་པ་ནི་དང་པོའོ། །སྤང་པོ་ཆེ་པལ་པས་
སྟོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེ་སྟོད་པ་ནི་གཉིས་པའོ། །མི་གཙང་བའི་(བས)གོས་པའི་སྟེ་ལུས་སྟེ་ལུ་གཞན་ལ་
མི་གཙང་བ་སྟུང་པ་ནི་གསུམ་པའོ། །སྟེ་ལུ་གཅིག་གིས་སྟེ་ལུའི་ཆོགས་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་ནི་བཞི་
པའོ། །ཅན་དན་སྟུལ་གྱི་སྟེང་པོ་དང་ཤིང་པལ་བ་མགོ་སྟོམ་པ་ནི་ལྔ་པའོ། །སྟེ་སྟེ་གང་དང་སྟེ་ཉིག་
སྟེ་གང་བཟེ་བ་ནི་དྲུག་པའོ། །གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་མེ་ཉོག་དང་འབྲས་བུ་
རྒྱན་པོས་སྟེར་བ་ནི་བདུན་པའོ། །གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཁོན་པས་སྟོམ་པའི་མིའི་རྗེས་སུ་
བསྟེགས་ཀྱང་མི་འཐུང་བ་ནི་བརྒྱད་པའོ། །སྟེ་པོ་མང་པོ་སྟེ་རིས་སུ་བཅད་ནས་ཚོད་པ་ནི་དགུ་

པའོ། །རས་ཡུག་གཅིག་མི་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བགོས་པས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆང་མ་རེ་ཐོབ་ཅིང་། ཅ་བའི་རས་ཡུག་མ་ཉམས་པ་ནི་བཅུ་པའོ། །དེ་སངས་རྒྱས་འོད་སྤང་ལ་ཁྱུས་པས། རྒྱལ་པོ་ལ་སྟོན་མེད། མ་འོངས་པ་ན་ཤུག་ཐུབ་པའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ཚུལ་ངན་པ་སྤྲོ་ཆོག་པ་འབྱུང་བའི་ལྷས་ཡིན། དེ་ཡང་མི་ལྷས་དང་པོ་ནི། ཤུག་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་བྲིམ་ནས་བྲིམ་མེད་པར་རབ་རྩ་བྱུང་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བྲིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་སྟོང་མི་རྣམས་པའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་བའི་དགེ་སྟོང་གིས་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་དགེ་སྟོང་གནས་ནས་སྟོན་པའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་བས་ཚུལ་བྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལ་ཉེས་པ་སྟེང་བའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །བཞི་པ་ནི། མཁན་སྟོབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པས་གཞན་གྱི་མཁན་སྟོབ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །ལྔ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་སྤྲ་སྟེགས་ཅན་གྱི་གཞུང་མགོ་སྟོམ་པའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །དྲུག་པ་ནི། ཟང་ཟིང་གི་ཆེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །བདུན་པ་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་བྲིམ་པ་གསོ་བའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །བརྒྱད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་(ཀྱིས་)ཤོངས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཆོས་བསྟན་ཀྱང་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །དགུ་པ་ནི། རབ་རྩ་བྱུང་བ་རྣམས་ཐུབ་མཐའི་དབང་གིས་སྡེ་རིས་སྤྲ་བཅད་ནས་ཆགས་སྤང་འབྱུང་བའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །བཅུ་པ་ནི། ཤུག་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྡེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་ཞིང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་ལྷ་སྟོན་དང་མཐུན་པར་ཉམས་སྤྲོས་སྤངས་ན་བྱུང་ཚུབ་སྐྱབ་རྣམས་ལ། ཅ་བའི་བྱང་ཚུབ་སྐྱབ་པའི་ལམ་ཡང་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའི་སྤྲ་ལྷས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་སྤྲ་སྟོང་དུ་གནས་པར་བཤད་པའི་སྤྲ་བརྒྱ་པ་སྟེ། སྤྲ་བརྒྱ་པ་སྟེ། དང་པོ་དག་བཅོམ་པའི་ལེའུ། སྤྲ་བརྒྱ་པ་སྟེ། གཉིས་པ་སྟེ། མི་འོང་གི་ལེའུ། སྤྲ་བརྒྱ་པ་སྟེ། གསུམ་པ་སྟེ། རྒྱན་ཁྱེད་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ། འདི་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ། སྟེ། མི་འོང་གི་འབྲས་བུ། རྒྱན་ཁྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་ལེའུ་གསུམ་སོ། །དེ་ནས་སྤྲ་བརྒྱ་པ་སྟེ།

གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ལྷག་མཐོང་གི་ལེའུ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལེའུ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་
 རིམ་པ་བཞིན་དེ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་སྐྱབ་པའི་ལེའུ་
 གསུམ་མོ། །དེ་ནས་ལྷ་བརྒྱ་པ་སྟག་གསུམ་ནི། མདོན་པའི་ལེའུ། མདོ་སྟེའི་ལེའུ། འདུལ་བའི་
 ལེའུ་སྟེ་རིམ་པ་བཞིན་དེ་གསུམ་ལ་མཁས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་ལུང་
 གི་ལེའུ་གསུམ་མོ། །ལྷ་བརྒྱ་པ་ཐ་མ་ལ་ལྷ་སྟོན་རྣལ་མ་མེད་པར་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཅམ་འཛིན་
 བས་རྟགས་ཅམ་འཛིན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བཤད་དོ། །ངན་སོང་གི་གནས་བཅུ་ནི། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད།
 གང་དཔྱལ་བརྒྱད། ཡི་དྲགས། ཅུད་འགྲོའི་གནས་རྣམས་སོ། །བསྐྱལ་བའི་ཞིང་བཅུ་ནི། སངས་
 རྒྱལ་བསྟན་བཤེག་དགོན་མཆོག་དབུ་འཕང་དམད། །དགེ་འདུན་འདུ་སྟོ་འགྲོག་དང་ཐེག་ཆེན་
 སྟོན། །ཁྲ་མའི་སྐུ་བསྟོ་དོ་རྗེ་སྟན་དབྱེན་བྱེད། །སྐྱབ་པར་བར་ཆད་བྱེད་དང་དམ་ཆོག་
 གལ། །སྟོང་རྗེ་མེད་དང་ལོག་པར་ལྷ་བ་ཅན། །ཞེས་པ་ལྷར་རོ། །མི་དགེ་བ་བཅུ་ནི། སྟག་
 གཙོད་པ། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྟེ་ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ། རྩྱུ་
 བ་མ། ཆོག་རྩྱུ་བ། དག་འབྱལ་ཉི་དག་གི་ལས་བཞི། བརྟམ་སེམས། གཙོད་སེམས། ལོག་ལྷ་སྟེ་
 ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་མོ། །དགེ་བ་བཅུ་ནི། དེ་བཅུ་སྟོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤང་
 བྱ་ཡན་ལག་བཅུ་ནི། ཅ་ལྷུང་བཞི། ཆང་འཕྱང་བ། གར་སོགས། འཕྲེང་སོགས། མལ་སྟན་ཆེ་
 མཐོ། ཏུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ། གསེར་དཔྱལ་ལེན་པ་རྣམས་སོ། །ཕྱོགས་བཅུ་ནི། ཕྱོགས་
 བཞི། མཆོམས་བཞི། སྟོང་འོག་གཉིས་རྣམས་སོ། །རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུ་ནི། རོ་བོ་མེད་
 པར་རྟོག་པ། རོ་བོར་རྟོག་པ། སྟོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ། སྐར་བ་འདེབས་པའི་རྟོག་པ། གཅིག་
 ཏུ་རྟོག་པ། ཐ་དད་ཏུ་རྟོག་པ། རོ་བོ་ཉིད་ཏུ་རྟོག་པ། བྱད་པར་ཏུ་རྟོག་པ། མིང་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཏུ་
 རོན་རྟོག་པ། རོན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཏུ་མིང་རྟོག་པའོ། །སྟན་དག་གི་སྟོན་བཅུ་ནི། རོན་ཉམས་པ།
 རོན་འགལ་པ། རོན་གཅིག་པ། ཐེ་ཆོམ་ཅན། རིམ་པ་ཉམས་པ། སྐྱ་ཉམས་པ། གཙོད་མཆོམས་
 ཉམས་པ། སྟེབ་སྟོར་ཉམས་པ། མཆོམས་སྟོར་ཉམས་པ། དུལ་ཏུས་སོགས་དང་འགལ་

བའོ། །ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་ནི། ༡། རུས་སྤྲལ། བག་ཁྲོད། མིའི་སེང་གོ། མིའུ་ཐུང་། རྩ་
མ་ཏ། རྟག་པོ། སྤྲུ་ཐུབ་པ། རིགས་ལྡན། གྱི་རྟེ་ཅི་རྣམས་སོ། །དེ་ལས་འཇུག་པ་དང་པོ་ནི།
སྟོན་རིག་བྱེད་བཞི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་རུབ་པ་ཁྱབ་འཇུག་གིས་ཉ་རུ་སྤྲལ་ཏེ་བཏོན་པ་དང་།
གཉིས་པ་ནི། རུས་སྤྲལ་གྱི་གཟུགས་གྱིས་འཇིག་རྟེན་བཏེག་ནས་རྒྱན་དུ་གནས་པ་དང་།
གསུམ་པ་ནི། བག་ཁྲོད་གྱི་གཟུགས་གྱིས་ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་ཆད་མནན་པ་དང་། བཞི་
པ་ནི། སྤང་མི་ལ་སྟོད་སེང་གོའི་གཟུགས་གྱིས་ལྷ་མིན་གྱི་དབང་པོ་འགྲོ་སྐྱབ་གསེར་ཅན་སྟོ་
དལ་ནས་བསད་པ་དང་། ལྔ་པ་ནི། མིའུ་ཐུང་དུ་སྤྲལ་ནས་ལྷ་མིན་སྟོབས་ལྡན་གོམ་པ་གསུམ་གྱི་
ས་བསྐྱང་ཞེས་བསྐྱས་པ་དང་། དྲུག་པ་ནི། རི་སྤང་ཨ་ལྷའི་བྱ་དབྱ་སྟ་རྩ་མར་སྤྲལ་ཏེ་རྒྱལ་རིགས་
མིད་སྤྱབ་ལ་སོགས་པ་བསད་ནས་རྒྱལ་མིད་མེད་པར་བྱས་པ་དང་། བདུན་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཤིང་
རྟ་བཅུ་བའི་བྱ་རྩ་མ་ཏར་སྤྲལ་ནས་རང་གི་རྩང་མ་སྟོན་པོ་ལི་རྩ་མགྱིན་བཅུས་སྟོགས་པས་སྟེ་འུ་
རྟ་ལུ་མཐུ་(རྟ་རུ་མན་ཐ)ལ་སྟོགས་བཅོལ་ཏེ་སྟོན་པོ་བདུལ་བ་དང་། བརྒྱད་པ་ནི། རྟག་པ་ཅོད་
པའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་པ་དང་། དབྱ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་ཏུ་སྤྲལ་ནས་
སྟོན་རྒྱལ་རིགས་བསད་པའི་སྟོགས་པ་སྤྱངས་པ་དང་། བཅུ་པ་ནི། རིགས་ལྡན་བྲམ་ཟེའི་བྱ་གྱི་རྟེ་
ཅི་ཞེས་བྱ་བ་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བས་སེམས་ཅན་མང་པོ་བདུལ་བའི་མཐར་དུས་སྟོགས་པ་
རྟོགས་པར་འབྱུང་བའོ། །དལ་འབྱོར་ལུས་རྟེན་གྱི་འབྱོར་བ་བཅུ་ནི། རང་འབྱོར་ལྔ་དང་གཞན་
འབྱོར་ལྔ་སྟེ། རང་འབྱོར་ལྔ་ནི། མི་ཡིན་པ། དུལ་དབུས་སུ་སྟེ་བ། དབང་པོ་ཆང་བ། ལས་གྱི་
མཐར་མ་ལོག་པ། གནས་ལ་དད་པའོ། །གཞན་འབྱོར་ལྔ་ནི། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ།
དེས་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ། བསྟན་པ་གནས་པ། དེ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ། གཞན་གྱིས་སྟོང་བཅེ་
བ་རྣམས་སོ། །མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་མཚོད་ཇས་བཅུ་ནི། མེ་རྟོག། འབྲེང་བ། སྟོས། ཐུག་པ།
སྟེ་མ། ར་བཟའ། རྒྱ། གཏུགས། རྒྱལ་མཚན། བ་དན་ནོ། །རྒྱལ་པོ་མདོ་བཅུ་ནི། སྤར་གྱི་མདོ་
ལྷའི་སྟེང་དུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཆེ་རིང་མདོ། གོས་སྟོན་ཅན་ནི་གཟུངས་གྱི་མདོ། གཙུག་རྟོར་

གདུགས་དཀར་བསྐྱོག་པའི་མདོ། རྣམ་རྒྱུ་མ་ནི་རྣམ་གྱི་མདོ། ཡི་གེ་གཅིག་མ་སྟོང་པའི་མདོ་
 རྣམས་སོ། །སྟོན་ཆོག་ཏུ་གྲགས་པ་བཅུ་ནི། རང་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། དེས་པར་
 འབྲུག་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ཚུར་ཤོག་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། སྟོན་པར་ཁས་སྦྲངས་
 པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ཇི་བས་མཉེས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། བྱི་ཆོས་ཁས་སྦྲངས་
 པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། འཕྲིན་ཆོག་གི་སྟོན་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། ལྷ་ཆོགས་ཀྱིས་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། བཅུ་ཆོགས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ། སྐུ་བས་སུ་འགྲོ་བས་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པ་རྣམས་སོ། །བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་སྐུ་བས་ཀྱི་མདོན་དུ་གྱུར་པ་བཅུ་ནི། སྟོན་པ་
 མདོན་དུ་གྱུར་པ། སངས་རྒྱས་མདོན་དུ་གྱུར་པ། ཆོས་མདོན་དུ་གྱུར་པ། བཤམ་པོ་མདོན་དུ་གྱུར་
 པ། སྟོན་པ་མདོན་དུ་གྱུར་པ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་འདོད་མདོན་དུ་གྱུར་པ། ཡོ་བྱད་མདོན་དུ་
 གྱུར་པ། ཡོངས་སུ་དག་པ་མདོན་དུ་གྱུར་པ། གསོལ་བ་མདོན་དུ་གྱུར་པ། ལས་མདོན་དུ་གྱུར་
 པའོ། །འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་གནས་ཀྱི་སྒྲ་མའི་མཆན་ཉིད་བཅུ་ནི། བརྟན་པ། བཤམ་པ།
 ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། སྟོང་རྗེ་དང་ལྡན་པ། བཟོད་པ་དང་ལྡན་
 པ། རང་གི་འཁོར་དག་པ། ཆོས་ཀྱིས་པན་འདོགས་པ། ཟང་ཟིང་གིས་པན་འདོགས་པ། དུས་
 སུ་གདམས་ངག་འདོམས་པ་རྣམས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་གཤེས་གཉེན་གྱི་མཆན་
 ཉིད་བཅུ་ནི། ལྷག་པ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་དུལ་པ། ལྷག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པས་
 ཞི་བ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཉེ་བར་ཞི་བ། ལུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྤྲུག་པ། སྟོང་པ་
 ཉིད་རྟོགས་པ། སྟོན་པ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ། སྤྲུལ་པས་པ། བཅེ་བ་དང་ལྡན་པ། བཅོམ་
 འབྲུས་དང་ལྡན་པ། སྟོང་པ་སྤང་བའོ། །རྗེ་རྗེ་སྟོན་པ་མདོན་གྱི་མཆན་ཉིད་བཤད་པའི་སྐུ་བས་ཀྱི་
 རང་གི་དེ་ཉིད་བཅུ་ནི། བྱིར་སྐྱོག་གཉིས། དབང་བཞི་བསྐྱར་པ། ཁ་སྐྱོར་དབྱེ་བ། གཏོར་མ། རྗེ་
 རྗེའི་བཞུགས་པ། དག་ཤུལ་སྐྱབ་པ། རབ་གནས། དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་པ། མཆོད་བསྟོད་བྱ་བ།
 བདག་འབྲུག་ལེན་ཞིང་རྗེས་སུ་གནང་བ་ནོད་པ་རྣམས་སོ། །བྱིའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ནི། གཟུགས་ཅན་

དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དགྲིལ་འཁོར། དང་པོ་སྒྲུབ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན། ལྷ་ལ་
 རྒྱས་འདེབས་པའི་ཕྱག་རྒྱ། སྤངས་སྤངས། འདུག་སྤངས། ལས་ལ་སྒྲུབ་བ། སྤྲོ་བ་སྤྲོ་བ།
 བཟླས་བཟོད། སྒྱུན་སྒྲེག། མཆོད་པ་རྣམས་སོ། །ཆོས་སྒྲོད་བཅུ་ནི། ཡི་གེ་འདྲི་བ། མཆོད་པ་
 འབུལ་བ། སྒྱུན་པ་གཏོང་བ། ཆོས་ཉན་བ། འཛིན་བ། སྒྲོག་བ། འཆད་བ། ཁ་ཏོན་དུ་བྱ་བ། ཆོས་
 ཀྱི་དོན་སེམས་པ། ཆོས་ཀྱི་དོན་སྒྲོམ་པ་རྣམས་སོ། །མཛོད་ལས་བཤད་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་ནི།
 ཆོས་ཤེས་པ། རྗེས་སྤྱེས་པ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པ། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ། འགོག་པ་ཤེས་པ།
 ལམ་ཤེས་པ། ཟད་པ་ཤེས་པ། མི་སྤྱེ་བ་ཤེས་པ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་
 རྣམས་སོ། །པ་རོལ་ཏུ་སྒྱུན་པ་བཅུ་ནི། སྤྲོ་བ་ཀྱི་དུག་པོའི་སྤྲོད་དུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་པར་སྒྱུན།
 སྒྲོན་ལམ་གྱི་པར་སྒྱུན། སྤོབས་ཀྱི་པར་སྒྱུན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་སྒྱུན་རྣམས་སོ། །མཉམ་ཉིད་བཅུ་
 ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། མཆོན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་
 དང་། སྤྱེ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྤྱེས་པ་དང་། དབེན་པ་དང་། གདོད་མ་རྣམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་།
 སྒྲོས་པ་མེད་པ་དང་། སྤང་དོར་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་དང་མིག་ཡིར་
 དང་བྲག་ཆ་དང་ཚུ་རྩ་དང་གཟུགས་བརྒྱན་དང་སྤྱལ་བ་ལྷ་བྱུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་དང་
 དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དེ་བཅུ་འོ། །རྗེས་སྤྲོད་བཅུ་ནི། སངས་རྒྱས་
 རྗེས་སུ་སྤྲོད་པ། ཆོས། དག་འདུན། ཚུལ་ཁྲིམས། གཏོང་བ། ལྷ། དབུགས་སྒྱེ་ནང་དུ་རྒྱ་བ། སྒྱོ་
 བ། འཆི་བ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་སྤྲོད་པའོ། །དབང་བཅུ་ནི། ཆེ་ལ་དབང་བ། སེམས་ལ་
 དབང་བ། ལས་ལ་དབང་བ། ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ། སྤྱེ་བ་ལ་དབང་བ། ཆོས་(མོས་པ)ལ་དབང་
 བ། སྒྲོན་ལམ་ལ་དབང་བ། རྩ་འབྱུལ་ལ་དབང་བ། ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ། ཆོས་ལ་དབང་བ་
 རྣམས་སོ། །ཟད་པར་བཅུ་ནི། ཟད་པར་སྒྲོན་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཟད་པར་སེར་པོའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན། ཟད་པར་དམར་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཟད་པར་དཀར་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཟད་པར་སའི་
 ཉིང་རེ་འཛིན། ཟད་པར་ཆུའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཟད་པར་མའི་ཉིང་རེ་འཛིན། ཟད་པར་རྩུང་གི་ཉིང་

ངེ་འཇིན། ཟད་པར་ནམ་མཁའ་ཉིང་ངེ་འཇིན། ཟད་པར་ནམ་མཁའ་ཉིང་ངེ་འཇིན་རྣམས་
སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་ནི། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་པ་བྲི་མ་མེད་པ།
གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ། ལྷ་པ་སྤངས་དགའ་བ། དྲུག་པ་མངོན་ཏུ་གྱུར་པ།
བདུན་པ་རིང་ཏུ་སོང་བ། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས། བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་
སྤྲིན་རྣམས་སོ། །སྟོབས་བཅུ་ནི། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། ལས་ཀྱི་
རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། མོས་པ་སྤྲོ་ཆོག་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། ཁམས་སྤྲོ་
ཆོག་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས།
ཐམས་ཅད་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཐུན་པའི་སྟོབས། གྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་
མཐུན་པའི་སྟོབས། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་
མཐུན་པའི་སྟོབས། ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་རྣམས་སོ། །བཅུ་ཆེན་ལས་བརྒྱམས་པའི་
རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དགུ་པའོ། །

ད་ནི་བཅུ་གཅིག་གི་སྟེ་ཆེན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རེག་བྱ་བཅུ་གཅིག་ནི། ས། ཏ། ཨ།
ལྷང་། འཇམ་པ། རྩབ་པ། རྩེ་བ། ཡང་བ། བཤེས་པ། སྒྲོམ་པ། བྱང་བ་རྣམས་སོ། །དྲག་པོ་
བཅུ་གཅིག་ནི། འདོད་འཇོ་ལས། མ་སྐྱེས་རྒྱང་གཅིག་འཕེལ་དང་བསྟོད། དྲག་པོ་དང་ནི་བཙོན་
འགྲུས་ལྷན། འཕྲོག་བྱེད་དེ་ནས་བདེ་འབྱུང་དང་། སྤྲུལ་གསུམ་གཞན་ལས་རྒྱལ་བ་དག །དབང་
ལྷན་དང་ནི་ས་གསུམ་པ། དྲག་པོ་བཅུ་གཅིག་མེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སྒོ་པོ་བཅུ་
གཅིག་ནི། གནོད་མཛེས། གཤེན་རྗེ་གཤེད། གཞན་གྱིས་མི་བྱབ་པ། ཏ་མགྱིན། བདུད་ཅི་
འབྲིལ་བ། འདོད་རྒྱལ། དཔྱུག་སྟོན་ཅན། སྟོབས་པོ་ཆེ། མི་གཡོ་བ། གཙུག་ཉིང་འཁོར་བསྐྱུར།
རྩོ་རྗེ་ས་འོག་རྣམས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་ཆུལ་བཅུ་གཅིག་ནི།
བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ། ཐབས་ལ་སྒོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ།
ཕན་འདོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ། འཇིགས་པས་ཉོན་པའི་དོན་བྱེད་པ། ལྷ་དན་གྱིས་གཟིར་བའི་

དོན་བྱེད་པ། ཡོ་བྱེད་ཀྱིས་འཕོངས་པའི་དོན་བྱེད་པ། གནས་འཆའ་བར་བྱེད་པའི་དོན་བྱེད་
པ། གློ་མཐུན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ། ལོག་པར་
ཞུགས་པའི་དོན་བྱེད་པ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། །བུམ་དབང་
བཙུ་གཅིག་ནི། ལྷ། ཅོད་པན། རྡོ་རྗེ། དེལ་བྱ། མིང་དབང་སྟེ་སྒོ་བ་མའི་དབང་ལྷ། རྡོ་རྗེ་སྒོ་བ་
དཔོན་གྱི་དབང་། སྒྲགས་གྱི་དབང་། ལུང་བསྟན་དང་དབྱུགས་དབྱུང་གཉིས་གཅིག་ཏུ་མཛད་པའི་
དབང་། རྡོ་རྗེའི་བརྟུལ་ཞུགས་གྱི་དབང་། སྒྲོད་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་གྱི་དབང་། རྗེས་གནང་རྣམས་
སོ། །བཙུ་གཅིག་པའི་སྟེ་ཆོན་ལས་བརྩམས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཙུ་པའོ། །

ད་ནི་བཙུ་གཉིས་གྱི་སྟེ་ཆོན་བཛོད་པར་བྱ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཙུ་གཉིས་ནི།
ཡན་ལག་དང་པོ་མ་རིག་པ། གཉིས་པ་འདུ་བྱེད། གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས། བཞི་པ་མིང་གཞུགས།
ལྷ་པ་སྒྲེ་མཆེད། རྟུག་པ་རིག་པ། བདུན་པ་ཆོར་བ། བརྒྱད་པ་སྟེད་པ། དགུ་པ་ལེན་པ། བཙུ་
པ་སྟིད་པ། བཙུ་གཅིག་པ་སྒྲེ་བ། བཙུ་གཉིས་པ་ག་ཤི་རྣམས་སོ། །སྒྲེ་མཆེད་བཙུ་གཉིས་ནི།
མིག་གི་སྒྲེ་མཆེད། རྩ་བའི་སྒྲེ་མཆེད། སྒྲུའི་སྒྲེ་མཆེད། ལྷའི་སྒྲེ་མཆེད། ལུས་གྱི་སྒྲེ་མཆེད།
ཡིད་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་དེ་ཡུལ་ཅན་རྟུག །གཞུགས་གྱི་སྒྲེ་མཆེད། སྒྲུའི་སྒྲེ་མཆེད། དེའི་སྒྲེ་མཆེད།
རྩའི་སྒྲེ་མཆེད། རིག་བྱའི་སྒྲེ་མཆེད། ཆོས་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་དེ་ཡུལ་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་རྟུག་གོ། །ཁྱིམ་
བཙུ་གཉིས་ནི། ལུག་གི་ཁྱིམ། སྒྲང་གི་ཁྱིམ། འཁྲིག་པའི་ཁྱིམ། ཀུན་པའི་ཁྱིམ། སེང་གའི་
ཁྱིམ། བུ་མོའི་ཁྱིམ། སྒྲང་གི་ཁྱིམ། རྟིག་པའི་ཁྱིམ། གཞུའི་ཁྱིམ། ལྷ་སྟོན་གྱི་ཁྱིམ། བུམ་པའི་
ཁྱིམ། ཉའི་ཁྱིམ་རྣམས་སོ། །ཉ་སྐར་གྱི་དབང་ཏུ་བུམ་པའི་རྩ་བ་བཙུ་གཉིས་ནི། མགོ་རྩ་བ།
རྩལ་རྩ་བ། མཆུ་རྩ་བ། དཔོ་རྩ་བ། རྟག་པ་རྩ་བ། ས་ག་རྩ་བ། སྒྲོན་རྩ་བ། ལྷ་སྟོན་རྩ་བ། སྟོ་
ཞུན་རྩ་བ། རྩམས་སྟོན་རྩ་བ། ཐ་སྐར་རྩ་བ། སྟོན་རྟུག་རྩ་བ་རྣམས་སོ། །ཡོ་སྟོར་བཙུ་གཉིས་
ནི། རྟུག །ཡོས། འབྲུག །སྒྲུལ། ཏ། ལུག །སྟེའུ། ལ། ཁྱི། བག །ཁྱི་བ། སྒྲང་རྣམས་སོ། །ཉི་
མ་བཙུ་གཉིས་ནི། འདོད་འཛོ་ལས། དབང་པོ་བྱེད་པོ་ལོ་བ་དང་། །ཆར་འབབས་བསྟོད་བྱེད་

སྒྲོན་མི་འཕགས། །མིག་གཟུགས་ཁྱབ་འདྲུག་འོད་ཅན་དང་། །ཆུ་བདག་བཤེས་གཉེན་ཉིད་ཀྱང་
 རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་མཐིང་དཔེ་བཅུ་གཉིས་ནི། སྤྱི་མ། ཆུ་ཟླ། མིག་ཡོད། སྤྱི་གྲུ། མི་
 ལམ། སྤྱི་བརྟན། དི་ཟེའི་གྲོང་ཁྱེད། མིག་འཕྲུལ། འང་འཆོན། སྤྱི་གྲུ། ཆུ་བྱར། མེ་མོང་ནང་གི་
 གཟུགས་བརྟན་རྣམས་སོ། །དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་འབྲུལ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ནི། སྤྱི་གས་
 ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར། སྤྱི་གྲི་གྲུག་ཀྱི་གྲུ། ལྷགས་མདའ། རལ་གྲི། མེའི་འབྲུལ་འཁོར། ཆུང་གི་
 འབྲུལ་འཁོར། ཤིང་རྩེ་ཆད། ཁང་བཟང་། སྤྱི་གས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། ཆུ་གྲེན་དུ་འདྲེན་པའི་འབྲུལ་
 འཁོར་རྣམས་སོ། །བཀའ་གདམས་པའི་སྤྱི་ལ་མ་བཅུ་གཉིས་ནི། བཅ་ཆེན་སྤྱི་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་མཆན་གྱིས། གཙོ་པོ་དམག་ཐོར་མ། མ་ཅིག་དཔལ་གྱི་ལྷ་མོ། མ་ཅིག་དོ་རྩེ་རབ་བརྟན་
 མ། ལྷ་མོ་དུད་སོལ་མ། ལྷ་མོ་ཕྱག་བཞི་མ། ལྷ་མོ་དུས་མཆན་མ། རང་བྱུང་རྒྱལ་མོ། ལྷ་མོ་ནམ་
 མཁའི་གོས་ཅན། ལྷ་མོ་ནམ་གྲུ་མ། ལྷ་མོ་ཅན་ཀྱི་ཀྱི། ལྷ་མོ་ཨེ་ཀ་ཇ་ཉི་དང་བཅུ་གཅིག་ཀྱི་བཅུ་
 གཉིས་པ་དེར་མི་གསལ་བས། ཁ་ཅིག་མ་ཅིག་དོ་རྩེ་གཤོག་ཆོད་མ་ཡིན་ཟེར། ཁ་ཅིག་ལ་སྤྱོད་
 ཨ་ཕྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོན་མ་ཡིན་ཟེར། གོང་གི་དེ་རྣམས་ངོས་འཛིན་པ་ཨེ་མྱོ་ལས་འབྱུང་རོ། །བཀའ་
 གདམས་པ་རང་གི་མཆན་གསོལ་བ་ནི། གསེར་མཆོ་མ། འོད་མཆོ་མ། བརྟན་སྤྱོད་མ། ཡིད་
 འཛིན་མ། སྤྱོད་པ་པོ་ཆེ། དྲག་ལྱལ་ཅན། ཁྲག་མདོག་མ། དུད་ཁ་མ། ཐོགས་མེད་མ། ལྷགས་
 ཅན་མ། དབང་སྤྱད་མ། ལས་འཛོམས་མ་དང་བཅུ་གཉིས་ཟེར་རོ། །འབངས་ཀྱི་སྤྱོད་ལྷ་བཅུ་
 གཉིས་ནི། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་རྩེ་ཡི་མགྱར་ལྷ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་འོ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་མ་
 གཏོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་དྲག་པོ་རེ་རེས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱོན་པོ་བཅུ་གཉིས་ལགས།
 སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ནི། ཟས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། གོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
 པ་གསུམ། གནས་མལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དྲུག་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། བསོད་
 སྤྱོམས་པ་དང་། སྤྱོད་གཅིག་པ་དང་། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་ལ་
 རྩེད་པས་ཆོག་པའི་བསོད་སྤྱོམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྤྱོད་པའི་བསོད་སྤྱོམས་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་

ནས་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གསུམ་དུ་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །གོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་
 ཡོད་དེ། ཆོས་གོས་གསུམ་པ་དང་། བྱིང་བ་པ་དང་། བྱུག་དར་ཁྲོད་པ་གསུམ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 གནས་མལ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བྱུག་ཡོད་དེ། དགོན་པ་པ་དང་། སྤིང་བྱང་པ་དང་། ལྷ་གཤམ་མེད་
 པ་དང་། དུར་ཁྲོད་པ་དང་། ཅོག་བྱ་པ་དང་། གཞི་རི་བཞིན་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་
 བྱི་མ་གཉིས་སྟོད་ལམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་མཛད་ནས་གནས་མལ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཞི་
 ཡིན་ཞེས་ཟེར། དེ་དག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། རྟེན་པས་ཆོག་པའི་བསོད་སྟོམས་པ་ནི། འདྲིས་
 པའི་བྱིས་ནས་བས་རི་ཅམ་རྟེན་པ་ཅམ་བ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། མཐར་ཀྱིས་སྟོང་བའི་བསོད་
 སྟོམས་པ་ནི། བྱིས་རྣམས་སྤྱི་རིམ་གྱིས་བརྒྱས་ཏེ་བསོད་སྟོམས་རི་ཅམ་རྟེན་པ་བ་བར་བྱེད་
 ཀྱི། བདག་གི་འདི་ནས་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་བཟང་པོ་འཛོལ་བོ་སྟམ་ནས་མགོ་འཕང་བསྟོད་
 དེ་མི་འགོ་བའོ། །སྟན་གཅིག་པ་ནི། སྟན་གཅིག་པོ་དེ་ལ་འདུག་ནས་རི་ཅམ་བ་བ་དེ་ཅམ་དུ་བ་
 བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལས་ལངས་ནས་མི་བ་བའོ། །བས་བྱིས་མི་ལེན་པ་ནི། བས་ཀྱི་བྱིར་འདུག་ནས་
 རི་ཅམ་གྱིས་བདག་འཛོལ་བའི་བས་བམས་ཅད་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་མི་བ་ཞིང་འདིས་འཛོལ་སྟམ་
 པ་དང་བམས་ཅད་ཅིག་ཆར་སྤངས་ནས་བ་བའོ། །ཆོས་གོས་གསུམ་པ་ནི། སྟམ་སྤྱར། ལྷ་གོས།
 མཐར་གོས་གསུམ་གྱིས་འཛོལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གོས་མི་འཆང་བ་དང་། བྱིང་བ་པ་
 ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་མམ་གོས་ལྷག་ཅི་འཆང་བ་བམས་ཅད་བལ་ལས་བྱས་པ་ཤི་སྟག་འཆང་
 གི་དེ་ལས་གཞན་མི་འཆང་བ་དང་། བྱུག་དར་ཁྲོད་པ་ནི། ལམ་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པར་བོར་བའི་
 གོས་གཤང་གཅི་སོགས་ཀྱིས་རེག་པ་མི་གཙང་བ་རྣམས་བོར་ཏེ་རུང་བ་སྤངས་ཏེ་བཀྱས་བྱུབ་
 ཁ་དོག་བཟང་པོར་བསྐྱར་ནས་འཆང་བར་བྱེད་པ་དང་། དགོན་པ་པ་ནི། ཁྲོད་དང་ཁྲོད་རྣམ་ལ་
 སོགས་པས་དབེན་པའི་དགོན་པ་དང་ནགས་འདབ་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང་། སྤིང་བྱང་པ་
 ནི། སྤིང་སྟོན་པའི་བྱང་དུ་གནས་འཆའ་ཞིང་བརྟེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་གཤམ་མེད་པ་ནི། རྟེན་
 གི་ཐོག་མ་བཀའ་ཅིང་མ་གཡོགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་གནས་འཆའ་བར་བྱེད་པ་དང་། དུར་ཁྲོད་པ་

ནི། གང་དུ་སྐྱེ་བོ་ཤི་འོ་ཅོག་འདོར་བའི་དུར་ཁྲོད་དུ་གནས་འཆང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅོག་ཕུ་བ་
 བྱི། བྲིའམ་བྲིའམ་རྩེ་སྤྱི་ལྟེ་ཅོག་ཕུར་འདུག་སྟེ་བྲི་ལ་སོགས་པ་ལ་རྒྱབ་བམ་སྒྲོལ་མི་བརྟེན་
 པ་དང་། གཞི་རི་བཞིན་པ་ནི། རྩ་དང་ལོ་མ་ལ་སོགས་པ་བཏིང་བ་ལ་མལ་འཆང་ཞིང་ལན་ཅིག་
 རི་ལྟར་བཏིང་བ་ལ་མལ་འཆང་བར་བྱེད་ཀྱི་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་བརྟེན་ཞིང་མི་འཆོས་པའོ། །དེ་
 དག་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །ཡང་བྱིང་བ་པ་མ་གཏོགས་པ་
 རྣམས་ལ་རྩུང་དུ། འབྲིང་། ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། བསོད་སྦྱོམས་པ་ལ་གསུམ་ལས།
 རྩུང་དུ་ནི། གྲོང་དུ་བྱིན་པ་ན་ཀྱན་དགའ་ར་བར་རྟེན་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲིང་ནི། དེར་
 མི་ལེན་པར་ལམ་དུ་རྟེན་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དེར་ཡང་མི་ལེན་པར་གྲོང་ཁྲོུ་
 ཀྱི་ཉེ་སྒྲོར་དུ་བྱིན་ནས་རྟེན་པ་ལེན་པར་བྱེད་པའོ། །སྟན་གཅིག་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྩུང་དུ་
 བྱི། ཉན་ས་ལས་བཤད་པ་བཞིན་དང་། འབྲིང་ནི། སྟན་གཅིག་པོ་དེ་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་ཐོས་
 རས་ཟས་བསོད་པ་བྱུང་ན་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ཐོས་ནས་ཟས་བསོད་པ་ཡང་ལེན་པར་མི་
 བྱེད་པའོ། །ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྩུང་དུ་ནི། ཁ་ལ་སོགས་པ་མ་བཟུས་
 ཀྱི་བར་དུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ཟས་བྱ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབས་ན་ལེན་ལ་
 ཁ་ལ་སོགས་པ་བཟུས་ནས་མི་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། སྤར་ཟས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་དུ་
 སྤངས་ནས་བྱ་བཞིན་དུ་མི་ལེན་པའོ། །ཆོས་གོས་གསུམ་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྩུང་དུ་ནི།
 ཆོས་གོས་གསུམ་དང་རས་ཆེན་དང་གཡན་པ་དག་པ་དང་སྟན་དང་གདིང་བ་འཆང་བར་བྱེད་
 པ་དང་། འབྲིང་ནི། རས་ཆེན་སོགས་བཞི་རང་གིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མི་འཆང་ལ་གཞན་
 གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལ་ལོངས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་ཙམ་
 འཆང་གི་དེ་ལས་ལྷག་པ་མི་འཆང་པའོ། །ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྩུང་དུ་ནི། བྱི་
 བས་ཐོས་པ་ཆོག་པ་དུམ་བུར་བཅད་པ་གཞན་གྱིས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ལེན་པ་དང་། འབྲིང་
 ནི། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་མི་ལེན་པར་མ་དེས་པར་བོར་བ་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དེ་དག་

མི་ལེན་པར་དུར་ཁྱོད་དང་ཕྱག་དར་ཁྱོད་དང་ལམ་པོ་ཆེར་ལྷུང་བ་ལེན་པའོ། །དགོན་པ་བ་ལ་
 ཡང་གསུམ་ལས། ལྷུང་ཅུ་ནི། གྲོང་ལས་གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱས་བཅད་པའི་སར་གནས་པ་དང་།
 འབྲིང་ནི། གྲོང་ལས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་བཅད་པའི་སར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་
 ནི། གྲོང་ལས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱིས་བཅད་པའི་སར་གནས་པའོ། །ཤིང་རྩུང་བ་ལ་
 ཡང་གསུམ་ལས། ལྷུང་ཅུ་ནི། ཤིང་རྩུང་ངོས་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱོར་བར་གནས་པ་དང་། འབྲིང་
 ནི། དེར་ངོས་ཅུང་ཟད་སྐྱོར་བར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དེར་ངོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱོར་བར་
 གནས་པའོ། །སྒྲ་གབ་མེད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། ལྷུང་ཅུ་ནི། སྟེང་གི་ངོས་གསུམ་གཡོགས་
 ལ་གཅིག་མ་གཡོགས་པར་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། སྟེང་གི་ངོས་གཅིག་གཡོགས་ལ་གསུམ་
 མ་གཡོགས་པར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། སྟེང་གི་ངོས་ཐམས་ཅད་མ་གཡོགས་པར་གནས་
 པའོ། །དུར་ཁྱོད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། ལྷུང་ཅུ་ནི། སྟོན་དུར་ཁྱོད་ཡིན་ལ་ད་ལྟ་དུར་ཁྱོད་མ་
 ཡིན་པར་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། རོ་ཅུང་ཟད་སྐྱེལ་བའི་སར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། སྐྱེ་
 བོ་ཤིའོ་ཙག་སྐྱེལ་བའི་སར་གནས་པའོ། །ཙག་བྱ་བ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། ལྷུང་ཅུ་ནི། ངོས་
 གཉིས་བསྟེས་ནས་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ངོས་གཅིག་བསྟེས་ནས་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་
 ནི། ངོས་ཐམས་ཅད་མ་བསྟེས་པར་གནས་པའོ། །གཞི་རི་བཞིན་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། །ལྷུང་
 ཅུ་ནི། ལན་གསུམ་དུ་མལ་འཆའི་གཞན་མི་བྱེད་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ལན་གཉིས་སུ་མལ་འཆའི་
 གཞན་མི་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ལན་ཅིག་སྟན་བཤིང་བ་ལ་མལ་འཆའི་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་
 བརྒྱུ་མི་འཆོས་པའོ། །དེ་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱུངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དཔེར་ན་བལ་
 མ་སྟེལ་བ་དེའི་ཆེ་སྐྱད་པ་མི་རུང་ལ་སྟེལ་ནས་རུང་བ་བཞིན་དུ་བསོད་སྟོམས་དང་ཆོས་གོས་
 དང་གནས་མལ་ལ་ཆགས་པའི་ཆེ་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་ལ། ཡོན་ཏན་འདི་དག་གིས་ཆངས་
 སྐྱོད་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་རུང་དུ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་བཙུ་གཉིས་ནི། དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། ལྷམས་སུ་

ཞུགས་པ་དང་། སྐྱབས་ལྷན་པ་དང་། བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་པ་དང་། བཟོ་ཡི་གནས་ལ་
 མཁས་པ་དང་། བྱིས་ནས་མདོན་པར་བྱུང་བ་དང་། དཀའ་བ་སྤྱད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་བོར་
 གཤེགས་པ་དང་། བདུད་སྤེ་བཙུགས་པ་དང་། མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
 བསྐྱོར་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་རྣམས་སོ། །གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
 རི། མདོའི་སྤེ། དབྱངས་གྱིས་བསྟན་པའི་སྤེ། ལྷ་དུ་བསྟན་པའི་སྤེ། ཆོགས་སྤེ་བཙུག་པའི་སྤེ།
 ཆེད་དུ་བཙུག་པའི་སྤེ། སྤེ་གཞིའི་སྤེ། ཆོགས་པ་བཙུག་པའི་སྤེ། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྤེ། སྤེས་
 པ་རབས་ཀྱི་སྤེ། འེན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤེ། མད་དུ་བྱུང་བའི་སྤེ། གཏན་ལ་པལ་བ་བསྟན་པའི་སྤེ་
 རྣམས་སོ། །འཁོར་ལྷ་སྤེ་བཟང་པོ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱེད་
 པ་བཅུ་གཉིས་རི། འདི་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་ཀྱན་འབྱུང་འཕགས་
 པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། །འདི་ནི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་
 པའོ། །ཞེས་ངོ་མོ་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་ལས་པར་བྱ། ཀྱན་འབྱུང་སྤངས་པར་བྱ། འགོག་
 པ་མདོན་དུ་བྱ། ལམ་སྐྱོམ་པར་བྱ། ཞེས་བྱེད་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་ལས་པར་བྱ་
 སྤེ་ལས་པར་བྱར་མེད། ཀྱན་འབྱུང་སྤངས་པར་བྱ་སྤེ་སྤངས་པར་བྱར་མེད། འགོག་པ་མདོན་དུ་
 བྱ་སྤེ་མདོན་དུ་བྱར་མེད། ལམ་སྐྱོམ་པར་བྱ་སྤེ་སྐྱོམ་པར་བྱར་མེད། ཅས་བྱ་བ་འབྲས་བྱ་དང་
 བཅས་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་སོ། །འདི་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཚུལ་
 བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྤྱེས་སོ། །ཤེས་པ་སྤྱེས་སོ། །རིག་པ་སྤྱེས་སོ། །སྤྱོད་སྤྱེས་སོ་
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མིག་སྤྱེས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པ་གཞན་གཉིས་ལ་དེ་འདྲ་
 བའི་སྤྱོད་བཞི་བཞི་སྤྱེས་པས་ན་བསྐྱེད་པ་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་འཛོག་པའི་བྱིར་དང་།
 སོ་སོར་བྱེ་ན་ཞེ་བརྒྱད་དུ་ཡང་འབྱུར་རོ། །འཇམ་དཔལ་མཆོན་བཙུག་ལས། བདེན་དོན་རྣམ་
 པ་བཅུ་གཉིས་ལྟན། །ཞེས་པ་ཡང་བསྐྱེད་པ་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་ལ་བྱེད་པར་སྤྱང་
 རོ། །བཅུན་མ་བཅུ་གཉིས་རི། རྩོམ་ཀྱན་གྲགས་མ། རྩོམ་གྲགས་མ་སྤྱོད། རྩོམ་ཀྱན་བཟང་།

དོ་རྗེ་བགེགས་ཀྱི་གཙོ་སྟེ་འདི་བཞི་བདུན་མོའོ། །དོ་རྗེ་སྒྲུབ་གཅིག་མ། ཁ་རག་ཁྱུང་བཅུན་དོ་རྗེ་
དཔལ་གྱི་ཡུམ། དོ་རྗེ་སྒྲུ་མོ། མ་རི་རབ་འབྱམས་དོ་རྗེ་གྲགས་མོ་རྒྱལ་ཏེ་འདི་བཞི་གཞོད་སྒྲུབ་
མོའོ། །ཀོང་བཅུན་དེ་མོ་དོ་རྗེ་ཐོད་ཁམས་སྒྲོང་། བཅན་ལ་ལོ་རོ་དོ་རྗེ་སྒྲུབ་གཅིག་མ། སྒྲུབ་
བཅུན་དོ་རྗེ་གཡའ་མོ་སིལ། དོ་རྗེ་གཡུ་སྒྲོན་མ་སྟེ་འདི་བཞི་ནི་སྒྲུབ་མོ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་སྟེ་ཆན་ལས་བརྒྱམས་པའི་རབ་རྩ་བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པའོ། ། །

ད་ནི་བཅུ་གསུམ་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། ཐོད་ཀྱི་སྒྲ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་དགོས་པའི་
ལས་ཆན་བཅུ་གསུམ་ནི། གསོལ་གཟིམས་མཆོད་གསུམ། མཇལ་ཡིག་མཆོད་གསུམ། ཐབ་
འབྲེན་གདན་གསུམ། སྒྱུ་རྩ་མཛོ་བྱི་བཞི་རྣམས་སོ། །འདོད་པ་བཅུ་གསུམ་ནི། འདོད་འཛོར།
སྒྲོག་གི་འོད་ཅན་མ་དང་། ཏིལ་མཆོག་མ་དང་། བད་དཀར་མ་དང་། ལག་བཟང་མོ་དང་། དགའ་
བའི་ཤིང་རྩ་མ་དང་། རབ་རྩ་སྒྲོས་བྱེད་མ་དང་། མེ་ན་ཀླ་དང་། སྒྱ་འབྲེས་མ་དང་། ལེགས་བརྒྱན་
མ་དང་། ལྷ་སྒྲུ་སྒྲོས་མ་དང་། ཨ་ལ་སྒྲུ་ལྷ་དང་། ལྷ་ཤིང་བརྒྱ་ཅན་མ་དང་། སྒྲར་(སྒྲད)ལེགས་མ་
ཞེས་འབྱུང་བ་རྣམས་སོ། །ཐོད་བྱི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་ནི། ལ་སྟོད་སྟོ་བའི་བྱི་སྒྲོར། ལ་སྟོད་བྱང་
བའི་བྱི་སྒྲོར། ལྷ་མིག་བྱི་སྒྲོར། ལྷ་ལྷ་བྱི་སྒྲོར། བྱང་འབྲོག་བྱི་སྒྲོར། ཡར་འབྲོག་བྱི་སྒྲོར། འབྲི་
བྱང་བྱི་སྒྲོར། ཆལ་བ་བྱི་སྒྲོར། བག་བྱུ་བྱི་སྒྲོར། གཡའ་བཟང་བྱི་སྒྲོར། རྒྱ་མ་བྱི་སྒྲོར། ལྷག་
ལྷང་བྱི་སྒྲོར། བྱ་ཡུལ་བྱི་སྒྲོར་རྣམས་སོ། །རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་བཅུ་གསུམ་ནི། སྒར་གྱི་སྤྱིད་པ་
ཆགས་པའི་ལྷ་དགའི་སྟེང་དུ། རོ་བོ་མཆིམས་ལྷ། རོ་བོ་ངོས་གསུམ། རོ་བོ་གཡའ་སྒྲང་། རོ་བོ་
ཁྱག་ལྷ་བཅས་བཞི་བསྒྲུབ་པའོ། །དེ་རྣམས་སྒྲོང་བཅན་སྒྲུམ་པོ་དང་། བྱི་སྒྲོང་སྟེ་བཅན་སོགས་
ཀྱིས་བསྟེན་པའི་བསྐྱུང་མ་ཡིན་པས་ན་རྗེ་ཡི་མགུར་ལྷ་བཅུ་གསུམ་ཟེར་རོ། །དགེ་སྒྲོང་གི་སྒྲང་
བྱ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ནི། ལུ་བ་འཛིན་པ་འབྲིག་ཆོག་བསྟེན་བཀྱར་སྒྲུབ། །ཁང་པ་ཁང་ཆེན་
དང་ནི་གཞི་མེད་དང་། །བག་ཅམ་དགེ་འདུན་དབྱེན་དང་དེ་རྗེས་སྒྲོགས། །བྱིམ་སྒྲུབ་འབྱེན་དང་
བཀའ་སྒྲོ་མི་བདེ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་སྒྲོང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་ནི། ལྷ་མ་

སྤྱར་དང་། སྤྱ་གོས་དང་། མཐང་གོས་དང་། ཤམ་ཐབས་དང་། ཤམ་ཐབས་ཀྱི་གཟན་དང་། རྩལ་གཟན་དང་། རྩལ་གཟན་ཀྱི་གཟན་དང་། གདོང་ཕྱིས་དང་། རྒྱལ་གཟན་དང་། གཡན་པ་དགའ་པ་དང་། སྤྱ་གཟེད་དང་། གདོང་བ་དང་། དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་རྣམས་སོ། ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་བཅུ་གསུམ་ནི། སྤར་སྤོས་བཅུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ། ལས་དང་པོ་པའི་ས་དང་། མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་བསྟན་པའོ། ། བཅུ་གསུམ་གྱི་སྟེ་ཆོན་ལས་བཅུ་མས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་པའོ། ། །

ད་ནི་བཅུ་བཞིའི་སྟེ་ཆོན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་བཅུ་བཞི་ནི། ཐོབ་པ། མ་ཐོབ་པ། སྤྱལ་མཉམ། འདུ་ཤེས་མེད་པ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག། སྟོག་གི་དབང་པོ། སྤྱེ་བ། ཆ་བ། གནས་པ། མི་རྟག་པ། མིང་གི་ཆོག་ས། ཆོག་གི་ཆོག་ས། ཡི་གའི་ཆོག་ས་རྣམས་སོ། ། སྤྱིད་པ་བཅུ་བཞི་ནི། འདོད་ལྟ་རིགས་ཏུག། གཟུགས་གཟུགས་མེད་མ་སྟེ་བས་ལྟ་བུར། ཏུད་འགྲོ་ལ་སྤྱེ་གནས་ཀྱི་དབྱིབས་བཞི། མི་དང་དཔྱལ་བ་སྟེ་བཅུ་བཞིའོ། ། ལྷང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ནི། རྟག་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྟ་བ། མི་རྟག་པའི་དེ་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྟ་བ། རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀའི་དེ་ཡོད་པར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་དེ་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྟ་བ་སྟེ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། མཐའ་དང་ལྷན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ། མཐའ་དང་མི་ལྷན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་སྟེ་སྤྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། རྟོང་པན་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོད་པར་ལྟ་བ། མི་འབྱུང་བའི་དེ་ཡོད་པར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་དེ་ཡོད་པར་ལྟ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་དེ་ཡོད་པར་ལྟ་བ་སྟེ་ལྷང་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ལུས་དང་གང་ཟག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོག་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ། དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ་སྟེ་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འདུལ་བ་ལུགས་ཀྱི་ཉི་མའི་ཆ་བཅུ་བཞི་ནི། སྤྱ་རངས་ཤར་བ། ཉི་མ་མ་ཤར་བ། ཉི་མ་ཤར་བ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཤར་བ། ཉི་མའི་

བཞི་ཆ་ཤར་བ། ལྷ་རྫོའི་དུས། གྲང་ཆོགས་མ་ཡོལ་བ། གྲང་། ལྷ་རྫོའི་དུས། ཉི་མའི་བཞི་ཆ་ལུས་
 བ། ཉི་མའི་བརྒྱད་ཆ་ལུས་བ། ཉི་མ་མ་རུབ་བ། ཉི་མ་རུབ་བ། རུབ་ནས་རྒྱ་སྐར་མ་ཤར་བ་ཅམ་
 གྱི་དུས་རྣམས་སོ། །མི་བཙུ་བཞི་ནི། ཀླང་ཐང་། ཏྲ་བ། སྤང་ཆེན་བ། ཤིང་ཏྲ་བ་སྟེ་རྒྱལ་རིགས་
 བཞི། རྣགས་ན་གནས་བ། བྱིམ་ན་གནས་བ། དཀའ་ཐུབ་བ་སྟེ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་གསུམ། ཡིག་
 མཁན། ཆོང་བ། སྤན་བ་སྟེ་རིགས་གསུམ། ས་གཞི་ཚོ་བ། བ་ལང་སྦྱོང་བ། འཛིན་ལས་བ།
 བྱིམ་གནས་བྱེད་བ་སྟེ་དམངས་རིགས་བཞི་རྣམས་སོ། །བཙུ་བཞིའི་སྟེ་ཆོན་ལས་བརྒྱམས་པའི་
 རབ་ཏུ་བྱེད་བ་སྟེ་བཙུ་གསུམ་པའོ། ། །

ད་ནི་བཙུ་ལྷ་བརྒྱུད་པར་བྱ་སྟེ། བྱིས་པའི་གདོན་ཆེན་བཙུ་ལྷ་ནི། འཇམ་པ་པོ། རི་
 དུགས་རྒྱལ་པོ། སྐལ་བྱེད། བརྒྱུད་བྱེད། ལུ་རྩུ་ཅན། མ་ཚོ། ར་མི་ཀ། །འདོད་པ་ཅན། རྣམ་
 གྲ། ལྷལ་པོ། མ་དགའ་བྱེད་བ། གྲ། གཉའ་ལག་ཅན། བཞིན་རྒྱལ། མིག་འབྱུང་པོ་རྣམས་
 པོ། །ཕྱོགས་སྦྱོང་བཙུ་ལྷ་ནི། དབང་པོ། གཤེན་རྩེ། རྩ་བདག །གཞོད་སྦྱིན། མེ་ལྷ། སྦྱིན་པོ།
 རྩུང་ལྷ། འབྱུང་པོ། ཆངས་བ། སའི་ལྷ་མོ་དང་བཙུ། དེའི་སྟེང་དུ། ཉི་དབང་། ཆོགས་བདག །ཉི་
 མ། རྩ་བ། ཐག་བཟང་རིས་བསྐྱན་པའོ། །ལམ་བཙུ་ལྷ་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ལྷ། རང་སངས་
 རྒྱལ་གྱི་ལམ་ལྷ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལྷའོ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་རྩེ་བཙུན་རྩོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དགོན་མཆོག་
 འཛིན་པ་མེད་དབང་པོའི་བཀའ་ཚུལ་གྱི་མ་མེད་པ་ལགས་སོ། ། །

༡༡། །དགོན་མཆོག་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མདོའི་དགོངས་འབྲེལ་ དོན་གསལ་སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ན་མོ་གུ་རུ་མཆུ་ཉོ་ལ། ལྷན་གྱུ་བ་ཆོས་སྐྱའི་མཁའ་དབྱིངས་མཁྱེན་བཅེའི་ཉི་ཟླའི་
རོལ་བ་དང་ལྷན་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །ཉོན་མོངས་སྟོས་པའི་ལྷན་བ་དང་བྲལ་ཡེ་ཤེས་འོད་འཕྲོ་
དམ་ཆོས་ཉིན་མོར་བྱེད། །སྤྱི་བ་གསུམ་ཅུ་འཛིན་ལས་གྲོལ་རིག་པའི་བསེལ་བེར་དང་ལྷན་དགོ་
འདུན་རྒྱ་སྐར་བདག །བསྐྱེད་མེད་སྐྱབས་གསུམ་སྤང་བྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་བདག་སྤྱིང་ནམ་མཁར་
འབྲལ་བ་མེད་གྱུར་ཅིག །མི་བཟད་སྐྱག་བསྐྱལ་ཆ་བས་གདུང་བ་རྣམས། །བྱིན་རྒྱབས་ག་ཕྱར་
ཆར་གྱིས་དབུགས་འབྱིན་པ། །རིན་ཆེན་གསུམ་གྱི་དོ་མཆར་བརྗོད་པ་གང་། །སྐལ་བཟང་ཐར་
འོད་བྱེ་བའི་འདུག་འོགས་ཡིན། །དེ་སྤྲད་མཁས་རྫོམ་ཉི་ཟླས་མི་བྱེད་པའི། །གཞུང་དོན་ལྷ་
དུས་རའི་ཆལ་ཆེན་པོར། །བདག་སྟོ་སྟེག་མོའི་འབྲམ་ཆང་བཏབ་པ་ལས། །ཆོག་དོན་གེ་སར་
སོ་འཕྲེང་རྒྱུད་པར་བྱ། །

དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་ལྷགས་རི་བརྟན་པོས་བསྐྱོར་ཞིང་། ཉོན་མོངས་བ་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་
སྟོང་གི་རྒྱ་སྐར་མཐའ་ལས་བ་ཉིན་བཞིན་འབབ་པ། སྤྱི་ཁྱ་ན་འཆིའི་རྒྱ་སྤྱིན་གདུག་པ་ཅན་དུ་
མས་གང་བ། ལྷག་བསྐྱལ་གསུམ་གྱི་རྒྱབས་འཕྲེང་དག་པོ་མདོན་པར་གཡོ་བའི་འཁོར་བའི་
རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བྱིང་བའི་ལུས་ཅན་མཐའ་དག་གི་མགོན་དང་སྐྱབས་དང་དབྱང་
གཉེན་གཅིག་ཕྱར་གྱུར་པ་ནི་སྐྱབས་གནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་ཡིན་ཏེ། སྐྱབས་འགོ་བདུན་
ཅུ་བ་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་ནི། །ཐར་བ་འོད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས། །ཞེས་

སོ། །དེའི་ཕྱིར་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་གང་དག་དང་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མད་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཇེས་སུ་བྱུང་བ་དང་། གཏམ་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་ལེན་པ་ནི་ལས་སུ་བྱ་བ་དམ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་འདིར་དགོན་མཆོག་གསུམ་ཇེས་སུ་བྱུང་བའི་མདོའི་དོན་འཆད་པ་ལ་གཉིས། དགོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མདོ་དོན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ལུགས་དང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་ལུགས་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ལུགས་རྒྱད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་ལྟག་བསྐྱེད་བདེན་པ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་ཏུ་མི་འདོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སློབ་པ་འཕགས་པའི་ལུགས་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་བདེན་དེ་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཏུ་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་བ། །སངས་རྒྱས་དག་འདུན་བྱེད་པའི་ཆོས། །མི་སློབ་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །ལྷ་དན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གྱེ་བྲག་སྐྱེ་བས་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་སློམ་ལམ་བྲག་བཅས་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཏུ་མི་འདོད་ལ། སློབ་པ་འཕགས་པ་ཡང་དག་འདུན་དགོན་མཆོག་ཏུ་མི་འདོད་དོ། །མདོ་སྡེ་བས་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡང་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་ཏུ་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདུས་མ་བྱས་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྟན་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་དེ། སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་ཏུ་འདོད་དེ། རྒྱད་སྐྱེ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྟན་གྱིས་བྱུང་། །གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། །མཁྱེན་དང་བཅེ་དང་རུས་པར་ལྟན། །དོན་གཉིས་ལྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཅེས་སོ། །ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདུས་མ་བྱས་པ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཏན། ལྟན་གྱིས་བྱུང་བ་སློབ་པ་རྣམ་དག་གི་ཡོན་

ཏན། ཡོན་ཏན་དེ་གཉིས་གཞན་གྱི་རྒྱུ་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན། བདེན་པ་གཉིས་
མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། གདུལ་བྱའི་ཉེས་སྦྱོར་སེལ་
རུས་པའི་ཡོན་ཏན། རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན། གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྟེ་ཡོད་པའི་བྱིར།
རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། གང་ཞིག་ཐོག་མ་དབྱུས་མཐའ་མེད་ཞི་སངས་རྒྱས་ཉིད་རང་རྣམས་སངས་
རྒྱས། །སངས་རྒྱས་ནས་ནི་མ་རྟོགས་རྟོགས་བྱིར་འཇིག་མེད་རྟག་པའི་ལམ་སྟོན་པ། །མཐུན་
བརྟེན་རལ་གྱི་དོ་རྗེ་མཆོག་བསྐྱམས་སྟུག་བསྐྱེལ་སྟུག་གཙོད་མཛད་ཅིང་། །སྒྲ་ཆོག་སྟེ་
ཐེགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ཐེ་ཆོམ་ཅིག་པ་འཇིག་མཛད་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟུ་
ན། དང་པོ་བྱུག་བྱི་མ་གཉིས་སྟེ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། བྱི་
མ་གསུམ་གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་དེ་ལ་དབྲེ་ན། རྒྱ་
གསུམ་དང་བཞི་དང་ལྔ་ཅི་རིགས་སྟེ་དབྲེ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བུར་བདེན་པ་དེ། ཆོས་དགོན་མཆོག་གི་དོ་བོར་འདོད་དེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། བསམ་
མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉིན་པོའི་ཕྱགས་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་
ཆགས་བྲལ་པ། །བདེན་གཉིས་མཆོན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། །ཞེས་སོ། །ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་ཀྱང་ཡོད་
དེ། རྒྱ་བཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྟག་པར་མི་རུས་པས་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། ལས་ཉོན་
གཉིས་ཅི་རིགས་དང་བྲལ་བས་གཉིས་སྟེ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་
མེད་པས་རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། ཉི་མའི་དོ་བོ་ལ་སྟུན་པས་མ་གོས་པ་ལྟར་རང་གི་དོ་བོ་
ལ་ཉོན་མོངས་པའི་བྱི་མ་མེད་པས་དག་པའི་ཡོན་ཏན། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྦྱིང་བཞི་གསལ་
བ་ལྟར་ལམ་བདེན་གྱི་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་པ་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན།
ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྟུན་པ་འཛོམས་པ་ལྟར་ལམ་བདེན་གྱིས་རང་གི་དོས་སྐལ་གྱི་སྦྱིབ་པ་
སྦྱོང་བར་བྱེད་པས་གཉིན་པོའི་ཡོན་ཏན། འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན། ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་

ནམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། གང་ཞིག་མེད་མིན་ཡོད་མིན་ཡོད་མེད་མ་ཡིན་
 ཡོད་མེད་ལས་གཞན་དུའང་། །བརྟག་པར་མི་རྒྱས་ངེས་ཆོག་དང་བྲལ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་
 ཞི་བ། །དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་འོད་ཟེར་སྤང་ལྡན་དམིགས་པ་ཀུན་ལ་ཆགས་པ་དང་། །སྤང་དང་རབ་
 རིབ་ནམས་པར་འཛོམས་མཛད་དམ་ཆོས་ཉི་མ་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟུན།
 སྤྱི་མ་དུག་ཕྱི་མ་གཉིས་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་མ་
 གསུམ་ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དགོན་མཆོག་ལ་དབྱེ་ན། འགོག་བདེན་
 དང་ལམ་བདེན་གཉིས་སྤྱོད་དོ། །ལུང་སྡེ་སྟོན་གསུམ་ནི་ཆོས་དགོན་མཆོག་མཆན་ཉིད་པ་
 མིན་ཀྱང་དེའི་ཁོངས་སྤྱོད་བསྟུན་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་འཕགས་པའི་
 གང་ཟག་དེ། དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་ངོ་བོར་འདོད་དེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། རི་ལྷ་རི་སྟེང་ནང་
 གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །སྟོན་ལྡན་ཕྱིར་མི་སྟོན་པའི་ཆོག་ས། །སྟོན་མེད་ཡོན་
 ཏན་དང་ལྡན་ཉིད། །ཅེས་སོ། །ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་ཀྱང་ཡོད་དེ། རི་ལྷ་བ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། རི་
 སྟེང་བ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ཆགས་སྐྱིབ་ལས་གྲོལ་པའི་
 ཡོན་ཏན། ཐོགས་སྐྱིབ་ལས་གྲོལ་པའི་ཡོན་ཏན། དམན་སྐྱིབ་ལས་གྲོལ་པའི་ཡོན་ཏན། རིག་
 པའི་ཡོན་ཏན། གྲོལ་པའི་ཡོན་ཏན་ནམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་དེ་རང་བཞིན་
 འོད་གསལ་བས་ན་ཉོན་མོངས་ངོ་བོ་མེད་གཟིགས་པས། །གང་དག་འགྲོ་ཀུན་བདག་མེད་མཐའ་
 ཞི་ཡང་དག་ཏྟགས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྗེས་ཞུགས་གཟིགས་པ་སྐྱིབ་
 པ་མེད་པའི་སྟོན་མངའ་བ། །སེམས་ཅན་ནམ་དག་མཐའ་ལས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་མངའ་
 དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟུན། དང་པོ་དུག་ཕྱི་མ་གཉིས་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཏེ།
 དང་པོ་གསུམ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གྲོལ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་
 འདུན་དགོན་མཆོག་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་དང་

གསུམ་ཡོད། སངས་རྒྱས་སོགས་དེ་གསུམ་ལ་དགོན་མཆོག་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ཁོར་བུ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བ་དགོན་པ་ལྟར་དེ་གསུམ་ཡང་འབྱུང་བ་དགོན་
 པ་དང་། ཁོར་བུ་ལ་གཡའ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་མ་མེད་པ་ལྟར་དེ་གསུམ་ཡང་ཉེས་པའི་དྲི་མས་མ་
 གོས་པ་དང་། ཁོར་བུ་དབུལ་བ་སེལ་བའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་ལྟར་དེ་གསུམ་ཡང་དབུལ་བའི་སྤྲུག་
 བསྐལ་སེལ་བའི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁོར་བུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལྟར་དེ་གསུམ་ཡང་
 ཐར་པ་དོན་གཉེར་རྣམས་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། ཁོར་བུ་རྒྱ་གྱི་མཆོག་ཡིན་པ་ལྟར་དེ་གསུམ་
 ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་སྐབས་གནས་གཞན་ལས་མཆོག་ཡིན་པ་དང་། ཁོར་བུ་བསྟོད་སྦྲད་སོགས་
 གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་དེ་གསུམ་ཡང་དེའི་སྒོ་ནས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 ཏེ། རྒྱ་སྒྲ་མར། འབྱུང་བ་དགོན་ཕྱིར་དྲི་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྡན་ཕྱིར་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི། །རྒྱ་
 གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་ཕྱིར། །འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་དགོན་མཆོག་ཉིད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་མདོའི་དོན་གྱི་བྲག་རུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་རྗེས་
 སྐྱབས་པའི་མདོའི་དོན་འཆད་པ་ལ་གསུམ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན། མཐུག་བསྐུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱད་པར་གྱི་ཆོས་དང་། དེ་བྱད་
 གཞི་དང་སྒྱུར་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། སྟོན་པ་ཉིད་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཤད་པ།
 དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་གཤེགས་པའི་རྩལ་བཤད་པ། གཤེགས་ནས་མཛད་པའི་
 འཕྲིན་ལས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བགེགས་བཅོམ་པ། བཤད་པ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་
 པ། སྐབས་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི།
 བགེགས་བཅོམ་པ་དང་ལྡན་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་ནོ། །དེ་ལ་བགེགས་ནི། བྱད་
 པོ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་། འཆི་བདག་དང་། ལྷའི་བུ་བདུད་བཞི་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་སྤངས་
 པས་ན་བདུད་བཞི་བཅོམ་པའོ། །ཇི་སྐད་དུ། ཉོན་མོངས་ལས་དང་དེ་བཞིན་སྒྲུ། །ཉོན་མོངས་

ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་དེ་བཞིན། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གང་། །དེ་བཅོམ་བ་ནི་བཅོམ་ལྟར་
བཟོད། །ཅེས་སོ། །ལྟར་བའི་དོན་ནི། སྐལ་བ་དུག་དང་ལྟར་བ་སྟེ། རི་སྐད་དུ། དབང་ལྷག་
དང་ནི་གཟུགས་བཟང་དང་། །དཔལ་དང་གྲགས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། །བཙོན་འགྲུས་ལྟར་སྐྱུ་
ཆོགས་བ་སྟེ། །དུག་པོ་རྣམས་ལ་སྐལ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་བཅོམ་ལྟར་གྱི་སྐད་དོད་
ལྟ་བུ་མཐར་ཞེས་བ། སྐལ་ལྟར་དང་། ལེགས་ལྟར་སོགས་ལ་འདུག་པས། འཇིག་རྟེན་བའི་ལྟ་
ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་བཅོམ་ལྟར་དུ་གྲགས་བའི་བྱིར། དེ་ལས་བྱུང་བར་དུ་འབྱེད་བའི་དོན་དུ་
ཕྱོག་གི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདས་ཞེས་སྒྲ་ཐབས་སུ་བསྒྲུན་བའོ། །

གཉིས་པ་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱུ་སྐྱུ་ཆོགས་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ།
དོན་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངང་དུ་ཐར་གཤེགས་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་
བཟོད་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངང་ལས་ཚུར་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་པས་ན་གཟུགས་སྐྱུ་གཉིས་ལ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བཟོད་དོ། །ཡང་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་
ཐུགས་སུ་ཆུད་ནས་གཞན་ལ་ཚུལ་དེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་བྱིར་ན་འདི་ལ་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱུ་སྐྱུ་ཆོགས་བ་ཞེས་བྱང་བའོ། །

གསུམ་པ་སྐྱུ་བ་བའི་མཆོན་ཉིད་ལ་གཉིས། སྐད་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཆོགས་བ་དང་། རྟོགས་
པ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཆོགས་བའོ། །དང་པོ་ནི། དག་བཅོམ་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། ཉོན་མོངས་
པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ནི་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་བར་
དུ་གཙོད་བའི་དག་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་བཅོམ་པས་ན་
དག་བཅོམ་བའོ། །གཉིས་པ་རྟོགས་པ་སྐྱུ་སྐྱུ་ཆོགས་བ་ནི། ཡང་དག་པར་རྟོགས་བའི་
སངས་རྒྱུ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ཉེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་གཉིད་སངས་
ཤིང་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་བསྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་ལྟར་སྟོན་གྱི་སྐད་བ་རྒྱས་པས་ན་སངས་རྒྱུ་ཞེས་

བཟོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཆོག་རྒྱུ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་སྤྱོད་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་
 པ་དང་། ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་
 ཉོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་ཏོ། །ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་སྟོན་པ་སངས་
 རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ན་ཆེན་པོར་རྣམས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་མེད་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་མེད་དེ། དབང་ཕྱག་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་། བྱ་
 འདུག་ནི་ཞེ་སྤང་ཆེ་བ་དང་། དང་སྤོང་རྒྱས་པ་དང་སེར་སྒྱ་སོགས་ནི་ལྷག་འོག་འགལ་བར་སྒྲ་
 བ་དང་། ལྷ་བ་ངན་པའི་གཡང་དུ་སྒྱུར་བ་སོགས་སྟོན་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་བྱིར་དང་། ཉན་རང་
 དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཉི་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་སྟོན་གྲང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་མཐའ་
 ཡས་པ་སྟོན་མི་རྒྱས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅམ་སྤངས་གྲང་དེའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་དང་།
 ཇི་ལྷ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་གྲང་ཇི་སྟེད་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཉོགས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དེའི་རྒྱ་བཤད་པ་ནི། རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྷན་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་
 ནི། དེ་ཡང་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལ་སྦྱར་ན་རིག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ཡིན་ལ།
 ཞབས་ནི་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་། དག་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཆོ་བ་དང་། ཚུལ་བ་དང་།
 དན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་རྣམས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་བས་འདོང་བའི་
 གནས་སུ་བཟོད་པ་ཡང་མིག་གིས་ལམ་མཐོང་བ་ལ་རག་ལས་པ་ལྟར། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ནི་
 མིག་དང་འདྲ་བས་རིག་པ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་བདུན་གྱིས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོད་པར་བྱེད་པའི་
 བྱིར་རོ། །ལྷན་པ་ནི་དེ་གཉིས་དང་བཅས་པའོ། །ཡང་ན་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ།
 ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པའི་དོན་རིག་
 པའི་བྱིར་རོ། །ལྷག་པ་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ནི་ཞབས་ཡིན་ཏེ།
 རྒྱུ་བས་ལམ་དུ་བཟོད་པ་ལྟར་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་བཟོད་
 པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །རིག་པ་སྟོན་དུ་སྟོས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་ན་

བསྐྱབ་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཡང་ན་རིག་པ་ནི་གསུམ་སྟེ།
 སྟོན་གྱི་མཐའ་རིག་པ་དང་། བྱི་མའི་མཐའ་རིག་པ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་རིག་པ་ལོ། །དེ་ལ་དང་
 པོ་ནི། སྟོན་གྱི་གནས་དྲན་པ་མཁྱེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལོ། །གཉིས་
 པ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་མངོན་
 པར་ཤེས་པ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའི་མངོན་པར་
 ཤེས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དུང་དུ་བཞུགས་ཏེ། རྣམ་གྱི་ཐུན་
 དང་པོ་ལ་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པས་སེམས་ཅན་སྟོན་གྱི་མཐའ་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་
 ཀྱི་གནས་གཟིགས། རྣམ་གྱི་ཐུན་པར་བ་ལ་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཁྱེན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་
 མའི་མཐའ་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་གཟིགས། རྣམ་གྱི་ཐུན་གསུམ་པ་ལ་ཟག་
 པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་སྤངས། ཐོབ་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ཐོབ་སྟེ།
 མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྟེན་སོ། །ཞབས་ནི་རིག་པ་
 གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཞི་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སྟོད་པ་
 དང་། བརྗོག་པ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལོ།
 དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང་། སོ་
 སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཆོ་ག་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། སྟོད་ལུལ་ཐུན་སུམ་
 ཆོགས་པ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤྲ་རབ་ཅུམ་ལ་ཡང་འཇིགས་པ་དང་། བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཡང་དག་
 པར་སྤངས་ནས་སྟོབ་པར་བྱེད་པ་ལོ། །དེ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་
 ལས། དེ་ལ་རི་ལྟར་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པར་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བསྐྱབ་པའི་གཞི་རི་ལྟར་
 ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་དག་ལ་ལུས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལོག་པ་དང་། དག་གི་ལས་ཀྱི་མཐའ་
 མ་ལོག་པར་གྱུར་ཅིང་། མ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟོན་མེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་
 ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་ལ་གནས་

པའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རི་ལྟར་ན་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པས་བསྐྱམས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྩེ་
ཆོན་བདུན་པོ་དག་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། རྩེ་ཆོན་དེ་དག་གི་
བྱེ་བྲག་ལས་སྒྲོམ་པ་ཡང་མང་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་ནི་དགེ་སློང་གི་སྒྲོམ་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པས་བསྐྱམས་པ་ཞེས་བྲའོ། །ཞེས་སོ། །

ཆོ་ག་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རི་ལྟར་ན་ཆོ་ག་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་
པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སྒྲོད་ལམ་མཐུ། འབྲལ་གྱི་བྱ་བའམ། དགེ་བའི་སྤྱོད་པ་གྱི་སྒྲུབ་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་འདིག་རྟེན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་འདིག་རྟེན་དང་མི་འགལ་བ་དང་། འདུལ་བ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་ཞིང་འདུལ་བ་དང་མི་འགལ་བའི་ཆོ་ག་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྒྲོད་
ཡུལ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རི་ལྟར་ན་སྒྲོད་ཡུལ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། དགེ་སློང་གི་སྒྲོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ནི་ལྟ་སྟེ། ལྟ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། འན་པའི་
གནས་དང་། སྒྲོད་འཆོང་མའི་གནས་དང་། ཆང་འཆོང་གི་གནས་དང་། རྒྱལ་པོའི་སྤོ་བྲང་དང་།
ལྟ་བ་གདོལ་བའི་བྲིམ་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྒྲོད་པའི་སྒྲོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་
སྤངས་ནས་སྒྲོད་ཡུལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་གཞན་དག་ཏུ་སྒྲོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེར་ཡང་དུས་
སྒྲོད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲོད་ཡུལ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སོ། །ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤངས་པ་ཅམ་ལ་ཡང་འདིགས་པའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རི་ལྟར་ན་ཁ་ན་མ་
ཐོ་བ་སྤངས་པ་ཅམ་དག་ལ་ཡང་འདིགས་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤངས་པ་ཅམ་དག་
ཅེས་བྲ་བ་ནི། བསྐྱེད་པའི་གཞི་སྤངས་པ་དང་འདིན་ཏུ་སྤངས་པ་གང་དག་ལ་ལྟར་བ་བྱུང་བ་དང་། བསྐྱེད་
པར་བྱ་བ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་བ་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤངས་པ་ཅམ་དག་
ཅེས་བྲའོ། །ཡང་འདི་ལྟར་ལྟར་བ་བྱུང་བ་དེ་ལས་ཆོག་པ་ཆུང་དུས་ལྟར་བར་འགྱུར་བས། དེའི་
སྤྱིར་ཡང་དེ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤངས་པ་ཅམ་ཞེས་བྲའོ། །དེ་ལ་རི་ལྟར་ན་འདིགས་པར་ལྟ་བ་ཡིན་
ཞེ་ན། བདག་ལྟར་བ་བྱུང་བ་འདིའི་རྒྱས་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་

བྱ་བ་དང་། མངོན་སུམ་དུ་མ་བྱས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་སྐལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བའམ། ངན་
 སོང་དུ་ཉི་བར་འགྲོ་བས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བའམ། བདག་ལ་བདག་ཉིད་དམ། ལྷོན་
 བའམ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱད་པར་འགྱུར་བའམ། ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྦྱོད་པ་མཁས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱད་པར་འགྱུར་བའམ། བྱོགས་དང་བྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བདག་གི་
 སྒྲིག་པ་ཅན་གྱི་མི་སྟན་པ་བསྐྱགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་གྲགས་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་
 སྟམ་ནས་དེ་དེའི་རྒྱར་གྱུར་པ་ཆེ་འདི་དང་བྱི་མ་ལ་མི་འདོད་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་
 འཛིགས་པར་ལྷ་ཞིང་དེས་ན་སྟོག་གི་བྱིར་ཡང་བསྐྱབ་པའི་གཞི་སྤྱོད་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་
 ལ་བསམས་བཞིན་དུ་ལྷང་བ་འབྱེན་པར་མི་བྱེད་དོ། །བརྒྱ་ལ་བརྒྱ་ལམ་ན། བརྗེད་དེས་པས་
 ལྷང་བ་བྱང་བར་གྱུར་ན་ཡང་། ལྷར་བ་ལྷར་བ་ཁོ་ནར་ཆོས་བཞིན་དུ་བྱིར་བྱེད་ཅིང་སྦྱོང་བར་
 བྱེད་དེ། དེ་ལྷར་ན་ཁ་ན་མ་སོ་བ་སྤྱོད་པ་ཅམ་དག་ལ་ཡང་འཛིགས་པར་ལྷ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 སོ། །བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཡང་དག་པར་སྦྱངས་ནས་སྦྱོབ་པའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྷར་ན་
 བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་ཡང་དག་པར་སྦྱངས་ཤིང་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱས་པ། དེས་
 སྦྱོན་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྦྱོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་ཆོ། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ན། བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཁ་ཅིག་གི་རང་བཞིན་སྟོས་ཤིང་དེ་ལས་
 གཞན་པ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྷག་མ་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་པོ་
 དག་ཀྱང་། ཟླ་བ་བྱེད་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་འདོན་པའི་ཆོ། མཁན་པོའམ། སྦྱོབ་དཔོན་
 ནམ། གཏམ་འདིས་བའམ། ཐེགས་པར་སྦྱ་བའམ། སྦྱོས་འདིན་ནམ། བྱོགས་བཞེས་དག་ལས་
 ཐོས་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་པ་ཁོ་ནར་ཁས་སྦྱངས་པས་དེའི་
 བྱིར། དེས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་སྦྱངས་པའི་རྒྱས་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྦྱོམ་
 པ་སྟོབ་སོ། །དུས་དེ་བྱིན་ཆད་ནི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་གང་དག་ལ་མཁས་པར་གྱུར་པ། དེ་དག་ལ་ནི་
 དེ་ཤིག་ལྷང་བ་མི་འབྱུང་ཏེ། ལྷང་བ་བྱང་ན་ཡང་ཆོས་བཞིན་དུ་བྱིར་བྱེད་དོ། །སྦྱོན་དམ་བཅའ་

བ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པས་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་གང་དག་ལ་མི་མཁས་
ཤིང་སློབ་བྱུང་བར་མ་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི། ད་ལྟར་མཁན་པོ་ལམ། སློབ་དཔོན་ནམ། སྤྲུལ་བཞིན་དུ་
རི་སྐད་བསྟན་པའི་གནས་དེ་དག་ལས་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་མཁས་པས་ཡང་དག་པར་ལེན་པར་
བྱེད་དོ། །བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ལ་མཁས་པས་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་ནས་བྱང་། རི་ལྟར་རྗེས་སུ་
བསྟན་པ་བཞིན་ལྟག་ཆད་མེད་པར་སློབ་པར་བྱེད་ཅིང་། སྤྲུལ་དང་སྤྲུལ་ལྟ་བུ་དག་གིས་བསྟན་
པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་དེ་དག་ལ་དོན་དང་ཆོག་འབྱུང་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་
བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ནམས་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་ཤིང་སློབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱོད་ལམ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི། སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་
བཞིན་དུ་གནས་པའོ། །

བསྐྱོག་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི། དབང་པོའི་སྒྲོ་སྒྲུལ་པ་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་
མཆན་མ་དང་མདོན་ཏྲགས་སུ་མི་འཛིན་པའོ། །འདིར་བསྐྱོག་པ་ཞེས་པ་ནི། དབང་པོའི་ཤེས་པ་
མི་དགེ་བའི་ཡུལ་དུ་འསྐྱོ་བ་འགོག་པའི་དོན་དུ་སྒྲུང་དོ། །མཆན་མར་འཛིན་པ་ནི། བསྟན་པར་མི་
བྱ་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའམ། ཡུལ་སྒྲུང་བ་ནམས་དེ་དག་འབྱུང་བ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པ་མདོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བའོ། །མདོན་ཏྲགས་སུ་འཛིན་པ་ནི། ཤེས་པ་དུག་
གི་མཐུག་དུ་ཆགས་སྒྲུང་སྒྲོངས་གསུམ་སྟེ་བའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་གྱི་ཤེས་པས་འཛིན་པའམ། ཡུལ་
མདོན་སུམ་དུ་མི་སྒྲུང་ཡང་གཞན་ལས་སྒྲོས་ནས་དེ་དག་ལ་རྟོག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། དབང་པོའི་སྒྲོ་བསྐྱམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྟུབ་པར་བྱེད་དེ། ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་བསམ་
གཏན་བཞིའི་དངོས་གཞི་སྟོམས་འཐུག་གོ། །དེ་དག་ལས་བྱུང་བསམ་གཏན་བཞི་པ་མཆོག་ཡིན་
ལ། དེ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོན་པར་ཤེས་པ་གསུམ་དང་རིག་པ་གསུམ་སྟུབ་པར་
བྱེད་དོ། །ཡང་ན་རིག་པ་ནི་མདོན་པར་ཤེས་པ་དུག་ཡིན་ལ། ཞབས་ནི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞི་

ལ་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་རི་ལྟར་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པ། ཞེས་
གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལེགས་པར་
སྤངས་པ། སྤར་མི་ལྟོག་པར་སྤངས་པ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལེགས་པར་སྤངས་པའི་རོན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་
པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པར་བཀའ་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ལུན་སུམ་
ཆོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་སྒྲེས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་གཟུགས་བཟང་ཞིང་རྒྱན་ལ་
སོགས་པས་མངའ་བ་དེ། གཞན་གྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །འདིས་
སྒྲིབ་པ་བའི་ཆགས་བྲལ་ལས་བྱེད་པར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་པ་བའི་ཆགས་བྲལ་གྱིས་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་བཀའ་མེད་ཀྱི་བདེ་བའི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། སྤར་མི་ལྟོག་པའི་རོན་
ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སངས་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་
ཐུགས་རྒྱུད་ལ་སྤང་བྱ་སྤར་ལྟོག་པ་མི་སྤིང་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་
བ་བཞིན་ནོ། །འདིས་ཉན་ཐོས་སྒྲོབ་པའི་ཆགས་བྲལ་ལས་བྱེད་པར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་
ཞུགས་སྤིང་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དེ་འཁོར་བར་སྤིང་པ་ལན་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཉིང་མཆམས་སྒྲོར་
པའི་བྱིར། དེ་ཡང་སྤར་ལྟོག་མི་ལྟོག་གི་གོ་རོན་ནི། སྤངས་པ་དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྒྲེས་བྱ་ད་དུང་
འཁོར་བར་སྤོག་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་རོན་ཡིན་གྱི། འཕགས་པའི་སྤངས་པ་སྤར་ཉམས་པ་སྤིང་
ན་ཐར་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་འགྱུར་པའི་བྱིར་རོ། །མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་རོན་ཡོད་དེ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤངས་པ་དེ་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་བད་པར་སྤངས་པའི་སྤངས་
པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རྒྱས་ལེགས་པར་གང་བའི་བུམ་པ་ལ་སྒྲོང་བའི་ཆལས་
མེད་པ་བཞིན་ནོ། །འདིས་ཉན་ཐོས་མི་སྒྲོབ་པའི་ཆགས་བྲལ་ལས་བྱེད་པར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཉན་ཐོས་མི་སྒྲོབ་པས་ཉན་སྒྲིབ་སྤངས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་མ་སྤངས་པའི་བྱིར། རོགས་པ་ལ་སྤྱར་

ཉེ་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟན་འདས་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐུན་པ། མཐུན་པ་བརྟན་པ། མ་ལུས་པར་མཐུན་པའི་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལྟན་པའི་བྱིར། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་མཐུན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་མདོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་བྱིར། འདིས་ནི་བྱི་རོལ་བའི་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ལས་བྱུང་པར་དུ་
བྱེད་དེ། བྱི་རོལ་པས་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་མི་རུས་པའི་བྱིར།
མཐུན་པ་བརྟན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པས་རྟོགས་པ་གོང་
ནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་བྱིར། འདིས་ནི་ཉན་ཐོས་སྟོབ་པའི་རྟོགས་པ་ལས་བྱུང་པར་
དུ་བྱེད་དེ། ཉན་ཐོས་སྟོབ་པ་ནི་ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐར་མ་ཐུག་པས་རྟོགས་པ་གོང་
འཕེལ་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་བྱིར། མ་ལུས་པར་མཐུན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་གྱི་ཆོས་
མ་ལུས་པ་ཅིག་ཆར་དུ་མདོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་བྱིར། འདིས་ཉན་ཐོས་མི་སྟོབ་པའི་རྟོགས་
པ་ལས་བྱུང་པར་དུ་བྱེད་དེ། ཉན་ཐོས་མི་སྟོབ་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
མཐར་མ་ཐུག་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་གཤེགས་ནས་མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེ་གང་
ལ་གནས་པའི་རྟོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐལ་བ་དང་ལྟན་མི་ལྟན་གྱི་འཇིག་རྟོན་ལ་
སྦྱར་གཟིགས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་སྐལ་ལྟན་འདུལ་བར་མཛད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འཇིག་
རྟོན་མཐུན་པ། ཞེས་གསུངས་ཉི། དོན་ནི། གདུལ་བྱ་སྐལ་བ་དང་ལྟན་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་བྱུང་
པར་གཟིགས་པས་ན་འཇིག་རྟོན་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བཙུག་ལྟན་འདས་ནི། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོར་གྱིས་ཉིན་ལན་གསུམ་མཆོན་ལན་གསུམ་དུ་འཇིག་རྟོན་གྱི་ཁམས་ལ་གཟིགས་
ནས། སུ་ནི་ཉམས། སུ་ནི་འཕེལ། སུ་ནི་ཉམ་ང་བར་གྱུར། སུ་ནི་ངན་སོང་ལ་གཞོལ། སུ་ནི་ངན་
སོང་ལ་འབབ། སུ་ནི་ངན་སོང་ལས་བྱངས་ནས་མཐོ་རིས་དང་ཐར་བ་ལ་འགོད་པར་བྱ། སུ་ནི་
ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་བྱ། སུ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་བྱ། ཞེས་དགོངས་ནས་སྐལ་བ་དང་ལྟན་མི་

ལྷན་གྱི་ཁམས་དང་དབང་པོ་དང་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་རིལ་བ་བཞིན་དུ་གཟིགས་པའོ། །

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་དུ་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་འདུལ་བར་མཛད་པ་ནི།
 སྐྱེས་བྱ་འདུལ་བ། ཁ་ལོ་སྦྱར་བ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་
 བྱ་རྣམས་ལ་གང་ལ་གང་འཆམ་གྱི་ཆོས་བསྟན་ནས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་
 ཟླ། དེ་ཡང་ཆུ་བོའི་རྒྱ་ཁྱུར་དུ་འབབ་པ་དེ་ལས་སྒྲིག་པ་ལྟར་དན་འགྲོར་སྟོགས་པ་རྣམས་བདེ་
 འགྲོར་འགོད་པ་དང་། ཐེག་དམན་དུ་སྟོགས་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་དུ་འགོད་པའོ། །ཁ་ལོ་སྦྱར་བ་
 ནི། ཉ་དང་སྒྲང་པོ་ཆེ་དང་། ཤིང་རྩེ་ཁ་ལོ་སྦྱར་བ་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱ་གྲོད་རྣམས་ཆར་བཅད་ནས་
 ལམ་བདེ་བ་ལ་སྦྱར་བ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་ན་མེད་པ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི། ཁ་ལོ་སྦྱར་བའི་ངོ་བོའི་བྱང་པར་
 ཉོན་པ་ཟླ། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བ་གཙུང་དགའ་བོ་དང་། ཞེ་སྒྲང་ཤས་ཆེ་བ་སོར་མོའི་བྲང་བ་
 དང་། གཏི་ཐུག་ཤས་ཆེ་བ་ལྷེང་རྒྱས་འོད་སྒྲུང་ལ་སོགས་པ་སྟེ་པོ་གདུལ་དཀའ་བ་རྣམས་ཐབས་
 སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་འདུལ་བར་མཛད་པ་ཟླ། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་པ་ལས། བྱིད་ནི་རྩན་ཐེན་བབྱིད་
 ལ་སྦྱལ། །ཆོམ་རྒྱན་བབྱིད་པ་ཆར་ཡང་གཙོད། །བྱ་བྱ་ཅན་རྣམས་རྣལ་དུ་འགོད། །དལ་བྱས་
 བབྱིད་ལ་ཞེན་སྦྱལ་འདེབས། །དུལ་བ་རྣམས་ནི་ལམ་ལ་སྦྱར། །དཔྱ་གྲོད་རྣམས་ལ་བཏང་
 སྟོམས་མཛད། །དེ་སྦྱང་སྐྱེས་བྱ་འདུལ་བ་ཡི། །ཁ་ལོ་སྦྱར་བ་སྒྲ་མེད་མཆོག་། ཅེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་གནས་སྐབས་རིགས་ཆད་པའི་སྐལ་བ་དང་མི་ལྷན་པ་རྣམས་འདུལ་བར་མི་
 མཛད་དམ་ཞེ་ན། དེ་དག་ལས་དབུལ་ཞིང་པོངས་པ་རྣམས་ནི་སྟུག་བསྐྱལ་དེ་ལས་ཡོངས་སུ་
 བསྐྱབས་ནས་ཡོངས་སྦྱོང་གི་དབལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད། དན་སོང་དུ་
 ལྷུང་བ་རྣམས་ནི་སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་སྟུག་བསྐྱལ་ལས་ཡོངས་སུ་བསྐྱབས་ནས་བདེ་འགྲོ་ལྟ་མེད་གོ་
 འཕང་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་བྱིར། མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་སྐལ་བ་དང་མི་ལྷན་པ་རྣམས་
 ནི་རྒྱུན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་འཇུག་པར་མཛོན་དུ་སྟོགས་པ་ན་དེ་ལས་བསྒྲིག་
 ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་དེ་གང་ལ་

གནས་པའི་རྟེན་ངོས་བཟུང་བ་ནི། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟོན་ནི། དེ་
ལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་ཡང་། ལྷ་དང་མི་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པའི་
གཙུག་པོ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། བདེན་པ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་རྟེན་ལྷ་མི་གང་རུང་དུ་ངེས་ལ། རྒྱན་
ཞུགས་དང་། སྤྱིར་འོང་དང་། སྤྱིར་མི་འོང་དང་། དག་བཅོམ་སྟེ་དགོ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་
བཞི་ཡང་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ལྷ་མི་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་དགོས་པའི་སྤྱིར་དེ་ལྷར་དུ་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་དེ་བྱུང་གཞི་དང་སྤྱིར་བ་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
ཏེ། དེའི་རྟོན་ནི་གོང་དུ་བཟོད་ཐེན་ཏོ། །དེ་ལ་འདིར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་ལན་
གཉིས་སྟོས་པ་སྟོས་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། གོང་དུ་བྱུང་བར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ལྷོག་པ་
ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་བྱུང་གཞིའི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྷར་
ན་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང་འབྲེལ་བའི་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མདོའི་རྟོན་བཤད་ཐེན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ། གཞན་རྟོན་རྟག་
ཏུ་མཛད་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ། སྤྱི་གང་ཡིན་པ། རྟེན་གང་ཡིན་པ། བྱ་བ་གང་ཡིན་པ། ཐབས་
གང་ཡིན་པ། ཁམས་དང་དངོས་པོ་ལ་མ་ཆགས་པར་བསྟན་པ། སྤངས་རྟོགས་ཐུན་ཆོགས་
བཤད་པ། ས་གང་དུ་བཞུགས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྟོན་མཛད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་བརྒྱད། དང་
པོ་ནི། བསོད་ནམས་དག་གི་རྒྱ་མཐུན་པ། དགོ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཆུད་མི་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས་
ཏེ། རྟོན་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་སྟོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་སྟོབ་པ་ན་སྤྱིན་པས་
བསྐྱུས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་པ་རྣམས་མདོན་མཐོའི་རྟེན་ལ་འོངས་སྟོན་ཐུན་
སུམ་ཆོགས་པ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་བསྟོ་བ་མི་མཛད་པར། ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱིན་པ་མི་
བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སྤྱིན་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོ་བར་མཛད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པ་རྣམས་བདེ་འགྲོའི་ལུས་རྟེན་
 ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱོ་བ་མི་མཛད་པར། ཚུལ་ཁྲིམས་མི་བྱད་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྐྱོ་བར་མཛད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱ་སྤྱོན་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཡང་སྤྱོན་པ་
 རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བས་ན་རྒྱ་མཐུན་པ་ཞེས་བཤད་དོ། ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། བདག་གིས་
 བདེ་བ་དེ་འདོད་མ་ཡིན་ཏེ། ། འདི་ལྟར་བདག་ནི་སྤྱོན་ལ་བརྒྱད་དང་ལྟན། ། ཞེས་དང་། དེའི་
 འགྲེལ་བ་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མཛད་པ་ལས། བདག་ནི་ཡོངས་སྤྱོད་དག་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་གནས་
 པའི་བདེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་འདོད་དེ། འདི་ལྟར་བདག་ནི་དེ་རྒྱན་ཆགས་པར་འདོད་པའི་
 ཕྱིར་སྤྱོན་པ་ལ་བརྒྱད་པ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་དག་བའི་རྩ་བ་རྣམས་རྒྱད་མི་བྱ་བ་སྟེ། སོ་སོ་སྟེ་བོའི་དག་བ་རྣམས་ནི་
 རྣམ་པར་སྤྱོན་པ་ལྷུང་བེན་ན་བྱད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
 དག་བའི་རྩ་བ་ནི་ལྷུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ལྷུང་ན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་བྱད་པར་འགྱུར་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དག་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ནི་རྣམ་སྤྱོན་ལྷུང་ནས་བྱད་པ་མེད་
 ལ། ལྷུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ལྷུང་ན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡང་བྱད་པ་མེད་པས་ན་རྒྱད་
 མི་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རྒྱན་གྱི་རྟག་པ་ཞེས་གྲང་
 བྱ་སྟེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་འབད་ཚུལ་མེད་པར་སྤྱོན་གྱི་འཕེན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་འཁོར་
 བ་མ་སྤྱོངས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱའི་རིགས་འདྲ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་སྐྱེ་གང་ཡིན་པ་ལ། སྐྱའི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། རོ་བོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ།
 སྤྱོད་ལམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། མཛད་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ། རྩ་བའི་རྒྱ་
 ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། བཟོད་
 པས་བརྒྱན་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། མདོ་སྤེ་བ་ལས། བཟོད་ལ་གནས་པའི་ལུས་ནི་
 ཡོངས་སུ་དག་གྱུར་ཏེ། ། ལུས་ཅུ་རྩ་གཉིས་མཆན་དང་མཐུ་སྟོབས་པ་མཐའ་ཡས། ། ཞེས་དང་།

བཟོད་པས་གཟུགས་བཟང་དམ་པ་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །གསེར་མདོག་སྒྱག་ཅིང་འགྲོ་བས་
བལྟ་བའི་འོས་སྒྱུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཟུགས་སྤྱན་སྤུང་ཆོགས་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་
ནི་བཟོད་པ་ཡིན་ལ། བཙོན་ལྷན་འདས་ནི་བཟོད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་ཡོངས་སྒྱུ་རྫོགས་པའི་
མཐུ་ལས། སྒྱ་བོང་ཆོད་ཆེས་ཆེར་འཕགས་ཤིང་རྒྱ་ཞེང་གཤམ་པ་དང་། ཁ་དོག་དང་དབྱེབས་སྤྱན་
སྤུང་ཆོགས་པས་བརྒྱན་པ་སྟེ་མཛེས་པའོ། །དེས་ན་འདི་ནི་རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་ནས་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་རྒྱ་སྤྱན་སྤུང་ཆོགས་པ་བཤད་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་
གཏེར་ནམས་ཀྱི་གཞི། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། གཟུགས་སྒྱ་སྒྱུ་བ་བྱེད་བསོད་ནམས་ཀྱིས་
ཆོགས་དང་། གཏེར་ཞེས་པ་ནི། རྩང་དུ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དབག་ཏུ་མེད་བའམ་གངས་མེད་པའི་
དོན་ནོ། །གཞི་ཞེས་པ་ནི། རྒྱ་ལ་བྱ་སྟེ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་ནམས་སྒྱེད་
པར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་པ་སྟེ། མཆན་དཔེ་རེ་རེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་
མཐའ་ལས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བས་སྒྱུ་བ་དགོས་པར་བསྟན་ཏོ། །སྒྱའི་ཡན་ལག་སོ་སོའི་རྒྱའི་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བའི་བྱད་པར་ཡང་། ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པ་མཐར་བྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་
ལས། རྣང་བ་བྱེན་པས་ནི་ངའི་མིག་གི་ཁམས་བསྐྱབས། ཁྱོ་བ་མེད་པས་ནི་ང་ཡི་གཟུགས་
ཀྱི་ཁམས་བསྐྱབས། ཤེས་པ་རྗེས་སྒྱུ་བྱེན་པས་ནི་ངའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་
བསྐྱབས་སོ། །རོ་ཞིམ་པོ་བྱེན་པས་ནི་ངའི་ལྗེའི་ཁམས་བསྐྱབས། རོའི་མཆོག་བྱེན་པས་ནི་
ངའི་རོའི་ཁམས་བསྐྱབས། རོ་སྒྱུར་བ་བྱེན་པས་ནི་ངའི་ལྗེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བསྐྱབས་
སོ། །ཡིད་བསྐྱམས་པས་ནི་ངའི་ལྷས་ཀྱི་ཁམས་བསྐྱབས། གོས་འཇམ་པོ་བྱེན་པས་ནི་ངའི་རེག་
བྱའི་ཁམས་བསྐྱབས། གོས་བྱེན་པ་ལ་རྗེས་སྒྱུ་ཡི་རང་བས་ནི་ངའི་ལྷས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཁམས་བསྐྱབས། ཡིད་དུ་འོང་བ་བྱེན་པས་ནི་ངའི་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་བསྐྱབས། ཆོས་བྱེན་པས་ནི་
ངའི་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་བསྐྱབས། ཆོས་བསམ་པ་ལ་བཟོད་པས་ནི་ངའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་

ཁམས་བསྐྱབས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་སེན་རིང་གིས་ཁྱིམ་པའི་
མདོ་ལས་བྱང་གསུངས་ཏེ་འདིར་མ་བཞོད་དོ། །མཆན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་། དཔེ་
བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་རེ་རེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ལས་པས་སྐྱབ་དགོས་པའི་
ཚུལ་རིམ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཟད་པ་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་ནི་ཆད་
མེད་དེ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བགྱང་བ་འདི་འདྲ་བར་འདུག་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་འདས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱང་བ་དང་། མ་འོང་བའི་སྟོབ་པ་དང་། མི་སྟོབ་པ་ཐམས་ཅད་
དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསོད་ནམས་རི་སྟེད་པ་བསོད་ནམས་དེ་
སྟེད་བརྒྱར་བསྐྱར་བས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱི་གཅིག་འབྱུང་པོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་
སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱི་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་སྟེ། སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ཏུ་གཏོགས་
པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རི་སྟེད་ཏུ་བརྒྱར་བསྐྱར་ཏེ། གཏན་པ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་གཅིག་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པ་དེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལ་དཔེ་བྱད་བཟང་
པོ་གཅིག་འབྱུང་སྟེ། དེ་བཞིན་ཏུ་རེ་རེ་ནས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འབྱུང་
པོ། །དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་ཐམས་ཅད་ཏུ་གཏོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རི་སྟེད་པ་སྟེད་
ཏུ་བསྐྱར་ཏེ། གཏན་པ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་གཅིག་བསྐྱབས་པ་དེས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལ་སྟེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་གཅིག་མདོན་པར་བསྐྱབས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཏུ་
སྟེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་སུམ་ཅུ་རེ་རེ་མདོན་པར་འབྱུང་སྟེ། སྟེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་སུམ་
ཅུར་གཏོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རི་སྟེད་ཏུ་སྟོང་ཐག་བཅུར་བསྐྱར་ཏེ། གཏན་པ་མེད་
པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་གཅིག་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པ་དེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྤྱི་ལ་སྟེན་མཆམས་ཀྱི་མདོན་སྤྱི་སྟེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་མདོན་པར་འབྱུང་པོ། །མདོན་སྤྱི་
གཏོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རི་སྟེད་པ་དེ་ལས་སྟོང་ཐག་བརྒྱར་བསྐྱར་བའི་བསོད་

ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་དབྱའི་གཙུག་
 ཉིར་དང་སྤྱི་པོ་བལྟར་མི་སྤྲོད་བ་སྤྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆོན་མདོན་པར་འགྱུར་གོ། །གཙུག་ཉིར་
 ཏུ་གཏོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དེ་ལས་བྱེ་བ་ཐུག་བརྒྱ་སྟོང་ཏུ་བསྐྱར་བ་དེ་བས་ཀྱང་
 ལྷག་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
 ཏུང་འགྱུར་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་ཏུང་དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞེད་ན་མཐའ་ཡས་ཟུ་མེད་
 པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དབྱངས་ཀྱིས་གོ་བར་མཛད་ཅིང་། ཆོས་འདུལ་བ་ལ་བསམ་བ་དང་
 དད་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡང་ཆོས་པར་མཛད་དོ། །བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་འདུག་པ་འདི་ཐོས་ནས་མི་སྤྲོད་མི་དངངས་
 ཤིང་། དངངས་པར་མི་འགྱུར་བ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མི་
 ཟད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུའི་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་རེ་རེ་ཡང་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་གཏེར་ཆད་མེད་པ་ལས་བྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་སྐུའི་ངོ་པོ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི། དཔེ་བྱད་ནམས་ཀྱིས་སྤྲས་པ། མཆོན་
 ནམས་ཀྱི་མེ་ཉིག་རྒྱས་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་
 སྐུའི་མཆོན་བཟང་པོ་ནམས་ཀྱི་འཁོར་ཏུ་སེན་མོ་བྱངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་
 ཅུའི་གྲངས་དང་ལྷན་པའི་དཔེ་བྱད་ནམས་ཀྱིས་སྤྲས་པའོ། །མཆོན་ནམས་ནི་ཕུག་ཞབས་འཁོར་
 ལོས་མཆོན་པ་སོགས་མཆོན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་ནམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་མེ་ཉིག་ལྟར་
 ཡིད་ཏུ་འོང་ཞིང་ཡན་ལག་སོགས་ཀྱི་ཆ་སོ་སོར་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 སྐུ་གསེར་གྱི་ལྷན་པོ་ལྟ་བུ་མཛེས་པའོ། །མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་ནམས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ནི་མདོན་
 པར་ཉོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སྐུ་དེ་ལས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི། སྐུ་དེ་ཡུལ་རན་པར་མཐུན་པ། ཞེས་
 གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཤེགས་པ་དང་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐུ་དེ་

ལམ་ཅི་མཛད་ཀྱང་། ཉ་ཅང་སྐབས་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཉ་ཅང་ངལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་
པ་སྐྱེ་བོ་སྤྱ་འདྲ་ཞིག་གིས་མཐོང་ཡང་སྒྲོར་མི་འབབ་པ་མེད་པར་རྟ་ཅིང་འཆམ་པས་གནས་
སྐབས་སུན་སུམ་ཆོག་གས་པའོ། །

བཞི་པ་མཛད་པ་སུན་སུམ་ཆོག་གས་པ་ནི། མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་
ཏེ། རྟ་ཅི་ནི། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་མཛད་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོས་ཀྱང་རབ་ཏུ་དང་
བ་སྐྱེད་ལ། གནས་སྐབས་ཀྱིས་ཀྱང་རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་མི་མཐུན་
པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་འདི་ནི་སྤྱིས་བྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་
ཤིང་། རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་མཛད་པ་སུན་སུམ་ཆོག་གས་པའོ། །ཡང་ན་གང་ཟག་
ལྷས་བྱིན་དང་ཀུན་དགའ་བོ་ལྷ་བྱ་སྤྱ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་མཐོང་བ་
ན། ལྷས་བྱིན་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་སྤང་ལ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྤང་བ་ལྷ་བྱ་མ་
ཡིན་པར་གཉིས་ཀ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་མཛེས་པ་ཁོ་ནར་སྤང་བས་མཐོང་ན་མི་མཐུན་པ་མེད་
པ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་གང་ལ་བཏེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ལ། དད་ལྡན་རྗེས་སྤྱ་འཛིན་
པ་དང་། འགྲན་འདོད་ཆར་གཅོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དད་པས་མོས་པ་རྣམས་ལ་མཛོན་པར་
དགའ་བ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟ་ཅི་ནི། སྟོན་པའི་དུང་དུ་འོངས་པ་ནི་བསམ་པའི་བྱེད་པར་གཉིས་
ཀྱིས་འོངས་ཏེ། དད་པའི་བསམ་པ་དང་། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་བསམ་པའོ། །དད་པའི་བསམ་
པ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟུང་དུ་ཐེ་ཆོམ་དང་བཅས་པའི་བསམ་པ་དང་། རབ་
ཏུ་དགའ་བའི་བསམ་པས་འོངས་པའོ། །དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མཛོན་པར་འདོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཡིན་པའི་བྱིར་དད་པས་འོངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་ན་རབ་
ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པར་མཛད་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ལས། བྱེད་དེས་ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ནས་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤྱི་སྤྱིས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་

བརྒྱན་ཅིང་སྤྲོ་བར་བྱས་པ། མེ་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་པ་ལྟ་བུ། མེ་ལྷེ་མར་གྱིས་བཏབ་པ་
ལྟ་བུ། མར་མེ་གསེར་གྱི་སྒྲོན་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ། མཆོད་སྒྲོན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲོ་ཆོག་གས་ཀྱིས་སྤྲོས་
པ་ལྟ་བུ། སྤྲོ་གསལ་ཞིང་དེ་མ་མེད་ལ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྷན་
འདས་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་ཀྱང་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་སྤྲོས་ཏེ། དགོ་བའི་ཅ་བ་བསགས་པའི་
རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་གྱིས་དང་པོ་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའི་ཉམས་བདེ་བ་ཅི་འདྲ་བ་དེ་ལྟ་
བུ་ནི། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཞི་གནས་ཀྱིས་སེམས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་ཡང་ཉམས་བདེ་
བ་དེ་ལྟ་བུ་སྤྲོ་བར་མི་འགྱུར་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་། །ཟླ་གྱིས་གཞོན་པའི་བསམ་བས་
འོངས་པ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཟླ་གྱིས་གཞོན་པའི་བསམ་བས་འོངས་པ་དང་། །སྟོབས་ཟླ་གྱིས་
གཞོན་པའི་བསམ་བས་འོངས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ་འོག་ཏུ་འཆད་ངོ་། །

གཉིས་པ་འགྲན་འདོད་ཆར་གཅོད་པ་ལ། ཤེས་རབ་འགྲན་འདོད་ཆར་གཅོད་པ་དང་
སྟོབས་འགྲན་འདོད་ཆར་གཅོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་ཟླ་གྱིས་མི་ཞོན་པ། ཞེས་
གསུངས་ཏེ། རྟོན་ནི། ཅོད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་བདེན་པ་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འགྲན་པར་འདོད་ནས་འོངས་པ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤེས་
རབ་དང་སྟོབས་པ་ཟླ་གྱིས་གཞོན་མི་རྒྱས་པ་སྟེ། མདོ་སྤྲེ་ལས་བརྒྱ་པ་ལས། དེ་ལྟར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་ནས་བྱད་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱགས་པ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། དེས་བསམ་པ།
འདི་བདག་ལས་བྱད་གཟུགས་ཆེས་བཟང་མོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་བདག་དང་མཚུངས་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་རེ་ཤིག་འདི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཡིན་ནམ་མ་
ཡིན་པ་བགམ་མོ་སྤྲོ་མ་ནས། སེམས་ཀྱིས་དེ་བ་བསྟོན་ནས་བཙུམ་ལྷན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་
སོང་སྟེ་བྱིན་ནས། བཙུམ་ལྷན་འདས་དང་མདོན་སུམ་དུ་ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱ་བ་དང་།
ཡང་དག་པར་མགྱ་བར་བྱ་བའི་གཏམ་སྤྲོ་ཆོག་གས་བྱས་ནས་སྟོན་གཅིག་ཏུ་འདུག་གོ། །དེ་ནས་
བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དེའི་སེམས་ཐུགས་ཀྱིས་མཐུན་ནས། སེམས་ཀྱིས་དེ་བ་བསྟོན་པ་

དེ་ལྟར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེུ་དེ་བཙམ་ལྟན་འདས་ལ་གིན་ཏུ་དགའ་བར་གྱུར་ཏེ།
 འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐམས་ཅད་གཞིགས་པ་ཡིན་པར་ངེས་སོ་སྟེ་སྟེ་ལས་
 ལངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་སྟོབས་འགྲན་འདོད་ཆར་གཙོད་པ་ནི། སྟོབས་
 རྣམས་ལ་བརྩི་བ་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། གཞོད་སྦྱིན་འབྲོག་གནས་སོགས་ལུས་
 གྱི་སྟོབས་རྩལ་འགྲན་པར་འདོད་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱང་ཏུ་འོངས་པ་ན་དེ་དག་གིས་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་སྐྱི་དང་། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་གི་སྟོབས་རྣམས་ལ་བརྩི་བར་མི་
 རུས་པ་སྟེ་འགྲན་མི་བཟོད་པའོ། །ཁ་ཅིག་འདིའི་སྟོབས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ལ་འཆད་པ་ནི་རྣམ་
 པར་འབྱམས་པ་སྟེ། མཁྱེན་པའི་སྟོབས་ནི་ཤེས་རབ་ཟེའི་གྱིས་མི་རོན་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་
 བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིའི་སྟོབས་ནི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་སྟོབས་ལ་བྱ་བར་རིགས་
 སོ། །སྐྱའི་སྟོབས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྩ་འབྱུང་མཛོན་པར་འདུ་མ་མཛད་པའི་ཆེན་ཡང་སྐྱ་ལ་སྟེད་
 མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་མངའ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དཔེ་མེད་བྱང་སྟོང་
 ཆེ། །སྟེད་མེད་བྱ་ཡི་སྟོབས་མངའ་མཁྱེགས་པའི་སྐྱ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འོ་ན་སྟེད་
 མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་གང་ཞེ་ན། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་ཀྱི་
 ཆད་ཇི་ཅམ་ཞེ་ན། སྤང་ཆེན་སོགས་བདུན་ཅུས་སྒྲགས་པའི་སྟོབས་ཡིན་ནོ། །སྤང་པོ་ཆེ་པལ་
 པ་བཅུའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོས་ཀྱི་སྤང་པོ་གཅིག་གི་སྟོབས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆེན་
 པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་དང་། རབ་གཞོན་དང་། ཡན་ལག་མཆོག་དང་། སྟོབས་མཆོག་དང་། སྟེད་མེད་ཀྱི་
 བྱ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་བཅུ་འགྱུར་དུ་བསྐྱེད་དེ་བཟོད་པར་བྱའོ། །གཞན་དག་ན་རེ་སྤང་པོ་
 ཆེ་པལ་བ་དང་། སྟོས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེ་དང་། ཆེན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་དང་། རབ་གཞོན་དང་། ཡན་ལག་
 མཆོག་དང་། སྟོབས་མཆོག་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་བཅུ་འགྱུར་དུ་བསྐྱེད་པ་ནི་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་
 སྟོབས་ཀྱི་སྟེད་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་སུ་བསྐྱུར་བ་ནི་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ།
 ཇི་ལྟར་ཆེས་ཆེ་བ་དེ་ལྟར་བྱུང་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་དེ་

རྩལ་ལྷུ་མཛོན་པར་འདུ་མ་མཛད་པ་ན། ཁ་ཅིག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་
སྟོབས་དེ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལས་མེད་པར་འདོད་ལ། གཞན་དག་ནི་སྤྱི་ཚིགས་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་
སྟོབས་མངའ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

བཞི་པ་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་ལ། སྤྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱུང་མེད་དུ་མཛད་པ་
དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་དོན་མཛད་པའི་བྱུང་པར་གཉིས། དང་པོ་
ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་
ལས་འོད་ཟེར་སྟོས་ཏེ་ངན་སོང་བ་རྣམས་བདེ་འགྲོ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་དང་། བདེ་འགྲོར་
སྤྱེས་པ་རྣམས་ལས་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པ་ཤེས་རབ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། སྟོབས་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་པའི་བསམ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱུང་དུ་འོངས་པ་རྣམས་ནི་འཁོར་བའི་བདེ་
བ་ལུན་སུམ་ཚིགས་པའི་རྒྱ་སྤྱོན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ལ་འགོད་པར་མཛད་དོ། །སྐལ་
བ་དང་ལྡན་པ་དད་པའི་བསམ་བ་གཉིས་ཀྱིས་འོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་དགེ་བའི་ཅ་བ་མ་སྤྱེས་
པ་བསྐྱེད་པར་མཛད། སྤྱེས་པ་རྣམས་འོངས་སུ་སྤྱོན་པར་མཛད། འོངས་སུ་སྤྱོན་པ་རྣམས་
ནི་རང་རང་གི་མོས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ཅི་རིགས་ལ་འགོད་པའི་སྟོན་ལོངས་སུ་གྲོལ་
བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་དེ་ནི་ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོར་སྤྱེས་
པ་རྣམས་དང་། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་སྤྱོད་པོ་མཐའ་དག་གི་བྱ་བའམ་
དོན་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པའི་སྤྱིར་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བྱུང་པར་དུ་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་གི་དོན་མཛད་ཚུལ་ལ། ལམ་དུ་ཞུགས་
པ་དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་མཛད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་རིགས་ཅན་ཀྱི་དོན་མཛད་པའི་ཚུལ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་རིགས་ཅན་ཀྱི་དོན་མཛད་
པའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡབ། ཅེས་གསུངས་ཏེ། དོན་
ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་དང་རིགས་མཐུན་ཞིང་སྤྱོད་གསུང་བྱགས་ཀྱི་

མཛད་པ་སངས་རྒྱལ་དང་ཆ་འདྲ་ཅི་ཡོད་པས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྲུལ་ཞེས་བརྗོད་ལ། འཁོར་
ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོས་རང་གི་བྱ་མཆན་དང་ལྡན་པ་ལ་རྒྱལ་སྲིད་གཏད་དེ་རྒྱལ་པོར་དབང་
བསྐྱར་བ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་སྲིད་
གཏོད་པར་མཛད་པས་ན་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡབ་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཡང་ན།
རྒྱུད་སྤྲུལ་ལས། ཐེག་མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་ནི། །སངས་རྒྱལ་ཆོས་བསྐྱེད་མ་དང་
བསམ་གཏན་གྱི། །བདེ་བའི་མངལ་གནས་སྤྱང་རྗེའི་མ་མ་ཅན། །གང་ཡིན་དེ་དག་ཐུབ་པའི་
རྗེས་སྤྲུལ་སྤྲུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན་འཛིན་རྟེན་དུ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་འཛོལ་རྒྱས་
པའི་སྤྲུལ་འབྱུང་བ་ལ་ཡབ་གྱི་ས་བོན་དང་། དེའི་བཙུན་མོ་དམ་པ་དང་། དེའི་མངལ་གྱི་གནས་
མ་ཉམས་པ་དང་། བསྐྱེད་བསྐྱེད་བའི་མ་མ་ཁྱུང་པར་ཅན་ཏེ་རྒྱ་བཞི་དགོས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱལ་
གྱི་གདུང་འཛོལ་རྒྱས་པའི་སྤྲུལ་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་། ཐེག་པ་མཆོག་ལ་མོས་ས་བོན་སངས་རྒྱལ་
གྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་དང་། ཐབས་ཁྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་
སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་མ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་མཁའ་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ནི་མངལ་མ་ཉམས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི་མ་མ་ལྟ་བུ་སྤྱེ་བཞི་དགོས་ཤིང་དེ་བཞི་ལས་
སྤྲུལ་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྲུལ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡབ་ཅེས་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། དཔེར་ན། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་དེ་རང་
གི་བྱ་མཆན་དང་མི་ལྡན་པ་དང་འབངས་ཀྱི་སྤྱེ་བོ་པལ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། དེ་དག་རྒྱལ་
པོ་དེའི་བྱ་དུ་གྱུར་པ་བཞིན་དུ། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་དང་། སྤྱིར་འོང་བ་དང་། སྤྱིར་མི་འོང་བ་དང་།
ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་དང་། རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐུབ་པའི་བཀའ་འབངས་སུ་གྱུར་
ཅིང་དེ་དག་ལ་བཀས་མངའ་བསྐྱར་བས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འགའ་ཞིག་སྐབས་འདིའི་འཕགས་པ་ལ་

བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡོད་པར་འཆད་པ་ནི་སྐབས་དོན་མ་རྟོགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་ཚུལ་ནི། ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་མ་དེས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཐེག་པ་གསུམ་གང་རུང་ལ་འཇུག་སྲིད་པས་མི་གནས་པའི་ཟུང་འདས་དང་། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཇུག་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་རང་རང་གི་རིགས་དང་མོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེ་དང་དེར་འགོ་བའི་ལམ་བསྟན་ཏེ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་གསུམ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཁྲིད་པས་ན་དེད་དཔོན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རིན་པོ་ཆའི་སྤྱིང་དུ་འགོ་བའི་སྤྱི་བོ་རྣམས་དེར་འཁྲིད་པའི་ཆོང་དཔོན་ལ་དེད་དཔོན་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ལོ། །

ལྷ་པ་ཐབས་གང་ཡིན་པ་ལ། ཐུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ། གསུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ། ལྷའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མདོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས། ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྟར་དེ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེ། བསྐྱུགས་འོས་བསྐྱུགས་བསྟོད་ལས། ཁྱོད་འབའ་ཞིག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བྱུང་ལགས་ཀྱི། །ཁྱོད་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཤེས་བྱ་ཁོ་ན་ལྷག་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རིགས་དང་། མོས་པ་དང་། དབང་པོ་དང་། བག་ལ་ཉལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མངའ་བའོ། །འདིས་ནི་བོད་སྐད་མ་འགའ་ཞིག་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འདོད་པ་ཡང་ཞིགས་སོ། །

གཉིས་པ་གསུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཕྲིན་ལས་ལ། སྟོབས་པའི་བྱང་པར། གསུང་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱང་པར། དབྱངས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཆོག་ལ་བརྟེན་པ་

དང་། རྟོན་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟོབས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ། ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 རྟོན་ནི། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་སྟོབས་པ་ནི་ཆོས་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཆོག་རེ་རེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཡི་གེའི་བྱེ་བྲག་གཞན་དང་གཞན་དག་གིས་བསྐྱེད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ཆོས་བསྟན་
 གྱུང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་པ་བྱད་པའམ་གཏུགས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གནས་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡང་ཁྱེད་ཁྱེས་པ་
 ར་བསྐྱེད་པར་ལན་གསུངས་ཏེ། བསྐྱེད་པ་བརྒྱུའམ། བསྐྱེད་པ་སྟོང་འམ། བསྐྱེད་པ་འབྱུང་མམ།
 བསྐྱེད་པ་ས་ཡའམ། བསྐྱེད་པ་གཏམས་སམ། བསྐྱེད་པ་དགྱིགས་སམ། བསྐྱེད་པའི་བར་རམ།
 བསྐྱེད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ལན་གསུང་དོ། ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱེད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པས་སོ་སོ་ནས་
 རྟོན་མི་འདྲ་བ་ཁོ་ན་ལ་ངེ་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁྱེས་གྱུང་། དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་
 གསུང་གཅིག་གིས་ངེ་བ་ཐ་དད་པའི་ལན་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད་པ་སྟེ། བདེན་པ་པོའི་ལུ་
 ལས། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱིས་ངེས་པའི་ཆོག །མང་པོ་དག་གིས་དུས་གཅིག་ཁྱེས་
 བ། །སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཐུགས་ཚུད་ནས། །གསུང་དབྱངས་གཅིག་གིས་སོ་སོར་
 ལན་གྱུང་འདེབས། །དེ་ལྟ་བུས་ན་འདྲེན་པ་འཛིན་ཏེན་ན། །ཆངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས་གསུང་
 སྟོགས་མཁྱེན་པར་མཛོད། །དེ་ནི་ལྟ་མི་སྤྱད་བསྐྱེད་མཐར་འབྱེན་པའི། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་
 ཏུ་བསྐྱོར་བར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གསུང་རྣམ་པར་དག་པ། ཞེས་
 སྟོས་ཏེ། རྟོན་ནི། དག་གི་སྟོན་རྒྱན་དང་དག་འབྲེལ་སྒྲ་བ་དང་། ཅ་ཅ་འདོན་པ་སོགས་དང་། སྒྲ་
 འདོད་ཀྱི་ཚུལ་པའི་སྟོན་དབྱགས་འདར་བ་སོགས་དང་། ལུས་སྒྲ་བྱིང་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་།
 ང་རོའི་སྟོན་སྐད་འཛེར་འཛེར་པོ་དང་། གདངས་མི་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུང་གི་སྟོན་མཐའ་
 དག་དང་བྲལ་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའོ། །གསུང་པ་ནི། དབྱངས་སྟོན་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟོན་
 ནི། གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ཡན་ལག་ལྡན་དང་། ཡན་ལག་དུག་ཅུའི་གསུང་དབྱངས་དང་ལྟན་ཞིང་ག་

ལ་མིང་ག་དང་ཆངས་པའི་དབངས་ལྟར་སྟན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་དོ། །

གསུམ་པ་སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཕྲིན་ལས་ལ། རྟེན་གྱི་བྱད་པར་དང་། རང་གི་རོ་
 བོའི་བྱད་པར་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱ་བྱད་ལྟ་བུས་ཆོག་མི་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་
 ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱའི་བྱད་བཞིན་ཏེ་ཞལ་རས་དང་། ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ལག་རེ་
 རེ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བོ་གང་དག་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱང་སྟོན་མ་མཐོང་བ་གསར་
 དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། སྐྱའི་མཛེས་སྤྱད་བལྟས་པས་ཆོམ་པ་མེད་ཅིང་ཆོག་མི་ཤེས་པའོ། །དེ་
 སྐད་དུ་ཡང་བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་བ་ལས། བྱོད་གྱི་སྐྱ་དེ་གང་གིས་ནི། །ལན་བརྒྱར་མཐོང་དང་
 གང་ཞིག་གིས། །དང་པོར་མཐོང་བ་དེ་གཉིས་ཀ། །འདྲ་བར་མིག་ནི་མགྱ་བར་མཛད། །ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་མཚུངས་པ་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། ཁམས་
 གསུམ་གྱི་གདུལ་བྱ་དང་། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་དང་། སྐྱེ་གནས་བཞིས་བསྐྱས་པའི་གདུལ་བྱ་
 མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་རང་རང་གི་ཁམས་དང་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་རིམ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་
 གཟེགས་ནས་སོ་སོའི་སྐྱལ་བ་དང་འཆམ་པར་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་སྟོད་པ་ཅི་དང་ཅི་འདྲ་
 བ་དེ་དང་དེར་བསྟན་ནས་ཆོས་གསུངས་པའི་སྟོན་ནས་འདུལ་བར་མཛད་པའི་སྐྱ་དེ་ལྟ་བུ་དང་
 མཉམ་པའམ་མཚུངས་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའོ། །གདུལ་བྱ་སོ་སོ་ལ་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་མོས་པ་
 དང་འཆམ་པར་སྟོན་པ་ནི། མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་
 སེམས་ཅན་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་ཁ་དོག་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འཇམ་དཔལ་གལ་
 ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་དུ་མཐོང་བས་གདུལ་བར་
 བྱ་བ་ཡིན་ན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་དུ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་དང་། དེ་
 བཞིན་དུ་བེཏུཅ(བེཏུཅ)དང་། ལྷ་ཏིག་དང་། ཨུ་རྟེལ་དང་། མཐོན་ཀ་ཆེན་པོ་དང་། རིན་པོ་
 ཆེ་འོད་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པ་དང་། དབང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་གནས་དག་པ་རིན་པོ་
 ཆེ་བཞོད་པ་ཀུན་ནས་འོད་ཟེར་སྤང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་པོས་སང་གི་རལ་པ་ཅན་དང་།

རིན་པོ་ཆེ་སེང་གའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཅེ་མོ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་སྒྲོག་གི་སྒྲོན་མ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་རྩ་
མདངས་དང་། བརྒྱ་བྱེན་དང་། ཆངས་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་སྒྲོང་བའི་ཁ་དོག་རྣམས་དང་སྦྱར་ནས་
གསུངས་སོ། །སྒྲོད་ལམ་ཡང་མོས་པ་དང་འཆོམ་པར་སྒྲོན་ཚུལ་ནི། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས། རིགས་གྱི་བྱ་དེ་ལ་ལྟ་དང་མི་ཁ་ཅིག་འདུག་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དེ་དག་
གིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་པར་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཆག་པ་དང་།
འབྲེང་བ་དང་། ཉལ་བ་དང་། ཆོས་སྒྲོན་པ་དང་། ཅང་མི་གསུང་བ་དང་། བསམ་གཏན་ལ་ཞུགས་
པ་དང་། ལངས་པ་དང་། མིག་མི་འཇུག་པ་དང་། མིག་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

དུག་པ་གནས་གང་དུ་བཞུགས་ནས་མ་ཆགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་
ཚུལ་ལ། གནས་གང་དུ་བཞུགས་པ་དང་། གང་ལ་མ་ཆགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་
ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདོད་པ་དག་གིས་མ་གོས་པ། གཟུགས་དག་གིས་ཉེ་བར་མ་གོས་པ།
གཟུགས་མེད་པ་དག་དང་མ་འདྲེས་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། བཙུག་ལྟན་འདས་དེ་འདོད་
པའི་ཁམས་སུ་བཞུགས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་ཆེ་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་གྱི་ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་དང་། འདོད་པའི་སྐྱེ་བོ་མི་བསྐྱུན་པས་ལོག་པར་བསྐྱུབས་པ་དག་གིས་མི་
འཕྲོག་ཅིང་མ་གོས་པའོ། བཙུག་ལྟན་འདས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་བཞུགས་ནས་ཆོས་སྒྲོན་
པའི་ཆེ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་རོ་སྒྲོང་བའི་སྤེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་སྒྲོང་
བའི་སྤེད་པ་དག་གིས་ཉེ་བར་ཉེ་ལྟག་པར་མ་གོས་པའོ། །གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གཟུགས་
དང་ལུས་དག་གི་བྱ་བ་མེད་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་དེར་བཞུགས་པའམ་འདྲེས་པའི་
སྒྲོ་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་མེད་པ་དག་དང་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་
བརྗོད་ངོ། །གཉིས་པ་དངོས་པོ་གང་ལ་ཡང་མ་ཆགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པའི་ཚུལ་
ལ། སྤང་བོ་ལ་མ་ཆགས་པ། ཁམས་ལ་མ་ཆགས་པ། སྐྱེ་མཆེད་ལ་མ་ཆགས་པར་སེམས་ཅན་

གྱི་དོན་མཛད་པའི་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྤང་པོ་དག་ལས་རབ་ཏུ་རྒྱུ་པར་གྲོལ་བ། ཞེས་
གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། ཟག་བཅས་ཉིད་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་རྒྱུ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་ཆགས་པའི་གནས་ཡིན་ལ། བཙུག་ལྷན་འདས་ནི་དེ་དག་ལས་རབ་ཏུ་ཐར་པས་ན་
རབ་ཏུ་རྒྱུ་པར་གྲོལ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁམས་རྒྱུ་པའི་སྤང་པོ་ལྷན་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ།
དོན་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱུ་པའི་དབང་པོ་རྒྱུ་པའི་སྤང་པོ་ལྷན་པར་ཞེས་པའི་སྤྱིར་རྒྱུ་
ལྷན་པའི་མཆོན་པ་ནི་ཆགས་པ་དང་ལྷན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་གྱུར་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་འདྲེན་པར་བྱེད་ལ། བཙུག་ལྷན་འདས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱུ་པའི་སྤང་པོ་
ལྷན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་མཆོད་རྒྱུ་པའི་སྤང་པོ་ལྷན་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། ཟག་བཅས་སྤྱི་
མཆོད་རྒྱུ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྱི་ཞིང་མཆོད་པའི་སྤྱིར་གྱུར་པ་སྤྱི། མིག་གིས་གཟུགས་ཡིད་
དུ་འོང་བ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་ཆགས་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཞེ་སྤང་དང་། བར་མ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉི་སྤྱི་སྤྱི་བའོ། །བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་
མཆོད་ལས་ཉོན་མོངས་སྤྱི་བ་རྒྱུ་པའི་སྤང་པོ་ལྷན་པ་ཞེས་བྱེད་པའོ། །

བདུན་པ་སྤངས་ཉོགས་སྤྱི་སྤྱི་མཆོག་པ་བཞད་པ་ལ། སྤངས་པ་དང་། ཉོགས་པ་
སྤྱི་མཆོག་པ་བཞད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདུད་པ་རྒྱུ་པའི་ཉོན་མོངས་ལྷན་པ། ཡོངས་སྤྱི་གདུང་
བ་དག་ལས་རྒྱུ་པའི་སྤང་པོ་ལྷན་པ། སྤྱི་བ་ལས་སྤྱི་བ། ཚུ་བོ་ལས་བཞུགས་པ། ཞེས་གསུངས་
ཏེ། དོན་ནི། སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་པའི་སྤང་པོ་ལྷན་པ། ཡོངས་དང་མ་སྤང་བའི་ཉོན་མོངས་
དང་། ཡོངས་དང་སྤང་བའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་སྤྱི་ལྷན་པ། དང་པོ་ལ་མདུད་པ་དང་། གཉིས་པ་
ལ་ཡོངས་སྤྱི་གདུང་བ་ཞེས་བཞུགས་པའོ། །དེ་ལ་སྤྱི་བ་ནི་མདུད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉོན་
མོངས་པ་སྤྱི་བའི་སྤྱི་ཡིན་ཏེ། ཟས་གོས་གནས་མལ་ཡོངས་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བའི་
མ་རྟེན་པ་ནི་དེའི་དབང་གིས་དེ་དག་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དོན་དུ་གཉིར་བའི་སྤྱི་རྒྱུ་པའི་ཉོན་མོངས་
བྱེད་པས་མདུད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏོ། །ཚུ་བོ་ནི་ཡོངས་དང་སྤང་བའི་ཉོན་མོངས་སྤྱི་བའི་སྤྱི་ཡིན་

ཏེ། དུལ་དང་སྤྲད་པ་སྟེ་ཟས་གོས་གནས་མལ་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྤྲད་པར་གྱུར་པ་ན་
 ཆོག་མི་ཤེས་པར། དེ་དག་ཤས་ཆེར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་ཚུ་བོའི་རྒྱན་ཕྱགས་སུ་འབྱེར་
 བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར་བ་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མདུད་པ་གང་ཞེ་ན། བཞི་སྟེ།
 བརྒྱུ་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། གཞོད་སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། ཚུལ་བྲིམས་དང་
 བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། འདི་བདེན་ནོ་ཞེས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་
 ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་སྟེ། མཉམ་བཞག་རྒྱན་ཆགས་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་
 ཕྱིར་མདུད་པའོ། །ཡོངས་སུ་གདུང་བ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་།
 གཏི་ཐུག་གི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་སྟེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 མངོན་ཏུགས་སུ་འཛིན་པས་ལུས་སེམས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གདུང་
 བའོ། །སྤོང་བ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་སྟེ། འདོད་པའི་སྤོང་བ་དང་། སྤོང་པའི་སྤོང་བ་དང་། འཛིག་
 པའི་སྤོང་བ་སྟེ། འབྲལ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་སྤོང་བའོ། །ཚུ་བོ་གང་ཞེ་ན། བཞི་སྟེ། འདོད་པའི་ཚུ་
 བོ་དང་། སྤོང་པའི་ཚུ་བོ་དང་། ལྷ་བའི་ཚུ་བོ་དང་། མ་རིག་པའི་ཚུ་བོ་སྟེ། ཐུག་བསྐྱལ་ཀྱི་རྒྱན་
 ཕྱགས་སུ་འབྱེར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཚུ་བོ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་དག་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ཆོས་མངོན་
 པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་བཤད་པ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 བཤད་པ། ཐ་དད་མེད་པར་མཁྱེན་པ་བཤད་པ། མི་གནས་པའི་མཁྱེན་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་
 བསྐྱུས་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་ན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པའོ། །ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
 འདས་པ་དང་། མ་བྱོན་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
 ལ་གནས་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་

སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་ཆེ་དང་། རིགས་དང་། སྐྱེ་བོང་དང་། ཞིང་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་
 ཐ་དད་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཙེམ་ལྟན་འདས་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་མཆོག་
 དམན་ཐ་དད་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་བརྟེན་པས་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
 གནས་པའོ། །རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་ན་ཐ། ཐ་དད་མེད་པར་མཐུན་པ་སངས་རྒྱས་གཅིག་གི་ཡེ་ཤེས་
 དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་པར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་གྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི།
 གངས་ཅན་པ་དག་ས་སྐྱུག་གི་རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་འདྲོ། །གསུམ་པ་ནི།
 སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པ། ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པ། ཞེས་གསུངས་
 ཏེ། དོན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་ཏེ། གང་ལ་
 སྟོམས་པར་བྱགས་ན་གཞན་དོན་རྒྱུ་ཆད་པར་འགྱུར་བ་ཐེག་པ་དམན་པའི་སྤྱང་འདས་ལ་མི་
 གནས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་གང་གིས་མི་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱང་རྗེ་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་
 མི་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལས། སྤྱང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་དང་། །ཞེས་གསུངས་
 པས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་དེ་
 མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱང་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤར་
 མི་ལྟང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོམས་པར་བྱགས་ཏེ་གནས་པའི་བྱིར་། འདིས་སྤྱད་པའི་མཐའ་ལ་མི་
 གནས་པར་བསྟན་པས་སྤྱི་བྱེ་གཉིས་བསྟོམས་ཏེ་སྤྱད་ཞི་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏོ། །

བརྒྱད་པ་གང་ལ་བཞུགས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ལ་གཟིགས་པའི་ས་ལ་བཞུགས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
 གཟིགས་པའི་ས་ནི་སྐྱུ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་གཟིགས་པའི་ལོངས་
 སྐྱུ་ལ་གཉིས་ཀའི་གཞིར་གྱུར་པས་ན་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ལོངས་སྤྱད་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་ནི་འོག་
 མིན་དུ་བཞུགས་ནས་སེམས་ཅན་ཏེ་ས་བཙུའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་

གཟིགས་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྟོན་ཅིང་འོག་མིན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱལ་
པའི་སྤྱི་ནི་དགའ་ལྷན་དང་འཇམ་བུའི་སྤྱིང་སོགས་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་བྱང་སེམས་དང་ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་གཟིགས་ནས་ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསམ་པ་
རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་བཞུགས་སོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་བསྐྱ་བ་ནི། འདི་དག་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་བའི་
ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། བོང་དུ་རི་སྐད་བསྟན་པའི་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་མེད་ཅིང་།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་མངའ་བའི་སྤྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱན་པའི་མདོའི་དོན་བརྗོད་ཐེན་ཏོ། །

སྤྱལ་བ། སྟོབས་བརྩ་མངའ་བའི་ཡོན་ཏན་ནམ་མཁའི་ནོར། །བརྗོད་བྱེད་རྒྱུད་གི་ཤིང་
ཏིང་འཛིན་པ་ན། །ཡིད་སྤྱབས་ཀྱི་ལྷན་ལྷན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །སྤྱལ་ལྷན་དང་པའི་བརྒྱ་མགོ་
ལྷོག་ལྷེམ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྤྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་རྗེས་སུ་བྱན་པའི་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ལ། ལྷན་གི་ཆོས་དང་། ཏྲིགས་
པའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐོག་མར་
དགོ་བ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། རོན་ནི། དེ་ཡང་ལྷན་གིས་བསྐྱུས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་
ནི། དང་པོ་ཐོས་པའི་དུས་ན་མོས་པ་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་བསྐྱེད་པས་ན་ཐོག་མར་དགོ་
བའོ། །ཐོས་པའི་དོན་ལ་བསམ་པའི་ཆེ་རིག་པས་དོན་ཏྲིགས་ཤིང་མན་ཡོན་དང་འབྲས་བུ་
ཐོབ་རུས་པ་ཉིད་དུ་རིག་ནས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བར་དུ་དགོ་བའོ། །བསམ་བྱུང་
གིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་བསྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་བཞག་
ནམ་པར་མི་ཏྲིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་ན་ཐ་མར་དགོ་བའོ། །ཡང་ན་རིམ་པ་ལྟར། སྤྱིང་

གཞི་དང་། མདོ་དངོས་དང་། མཐུན་འགྱུར་ཡི་རང་རྣམས་སོ། ། ཡང་ན་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
 སྦྱར་བར་བྱའོ། ། རྟོན་བཟང་པོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་བརྗོད་བྱར་
 སྟོན་པའོ། ། ཆོག་འབྱུང་བཟང་པོ་ནི། གོ་བདེ་ཞིང་གཟུང་སྤྲུལ་། ཆོག་དང་ཡི་གེ་གསལ་བར་
 བརྗོད་པ་མཉན་པ་པོའི་རྣ་བར་འབབ་པའོ། ། མ་འདྲེས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་ལུ་སྟེགས་པ་སོགས་ཀྱི་
 གཞུང་ལུགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་དང་། ཟག་བཅས་སྟུག་བསྐྱལ་
 བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དང་། བདག་མེད་པ་སྟོན་པའོ། ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི། ཅི་
 ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རགས་པ་མདོན་གྱུར་པ་ཅམ་རེ་ཞིག་སྟོང་བའི་ཐབས་སྟོན་པ་
 ནི་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ། འདིར་དེ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྲིད་ཅེ་མན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་
 གའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་རྩ་བ་ནས་སྟོང་བའི་གཉིན་པོ་ཆ་ཆང་ཞིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟོན་
 པའོ། ། ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
 བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའོ། ། ཡོངས་སུ་བྱང་བ་ནི། སེམས་གཏོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ནམ་
 མཁའ་ལྷ་ལྷ་ལ་སྟོང་བྱར་དུག་གསུམ་གྱི་བྱི་མ་སྟེན་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་
 སྟོན་པའོ། ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། དད་དང་དགའ་དང་སྟོང་རྣམས་ཀྱི། ། རྒྱ་ཕྱིར་
 ཆོས་འདི་དག་བ་ཡིན། ། རྟོན་རྣམས་གཉིས་ལྷན་གཟུང་སྤྲུལ་དང་། ། ཡོན་ཏན་བཞི་ལྷན་ཆངས་
 སྟོང་སྟོན། ། གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ལྷན་པ་དང་། ། ཁམས་གསུམ་ཉོན་མོངས་རྣམ་སྟོང་
 རྫོགས་བྱེད་དང་། ། རོ་བོ་ཉིད་དག་བྱི་མ་དག་པ་དེ། ། ཆངས་སྟོང་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྷན་ཡིན་པར་
 འདོད། ། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ལེགས་
 པར་གསུངས་པ། ཞེས་འབྱུང་སྟེ། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་སེར་སྦྱ་དང་། གཟེགས་ཟན་དང་། ཀླང་
 མིག་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་ནི་ཉེས་པར་བཤད་པ་སྟེ་སྦྱ་ཕྱིར་འགལ་བ་དང་། ལམ་
 ལྷར་སྦྱང་སྟོན་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ཐར་པར་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། བཅོམ་

ལྷན་འདས་གྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་ནི་སྤྱི་མི་འགལ་ཞིང་གདུལ་བྱ་ལ་ཕན་པ་དང་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་སྟོན་པའི་བྱིར་ལེགས་པར་གསུངས་པའོ། །ད་
ལྟའི་ཆོས་སྟོན་པར་མ་ན་ཆེག་འདི་མི་འདུག་པ་ཆད་པ་འདྲའོ། །

གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནི། ཡང་དག་པར་མཐོང་བ།
ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཏེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་མཐོང་བའོ། །ནད་མེད་པ་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རིམས་ནད་རྣམས་སྤྱི་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའོ། །དུས་ཆད་པ་མེད་
པ་ནི། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤངས་པ་ནི་དུས་རེས་འགའ་
སྤངས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པའོ། །སྤྱི་རྒྱུར་བམ་གཉིས་ལས། དུས་
ཆད་པ་མེད་པ་ལ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཉིས་གསུངས་ཏེ། སྐབས་གང་དུ་ཡང་སྒོམ་དུ་རུང་
ཞིང་དུས་རེས་པ་མེད་པའི་བྱིར་དུས་ཆད་པ་མེད་པ་དང་། ཡང་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་སྟོན་ལམ་
བཞི་པོའི་དུས་ཀུན་ཏུ་བྱ་བར་སྐྱེབས་དུས་ཆད་པ་མེད་པ་ཞེས་བཤད། ཉེ་བར་གཏོད་པ་ནི།
མཉམ་བཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
གཅིག་བྱ་ལ་དམིགས་པ་གཏོད་པའོ། །ཡང་ན་མཐོང་སྒོམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་
རྣམས་གྱིས་རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་སྟོར་བའམ་གཏོད་
པའི་དོན་ནོ། །སྤྱི་རྒྱུར་བམ་གཉིས་ལས། ཉེ་བར་གཏོང་བའི་དོན་སྐྱུག་བསྐྱེད་མ་ལུས་པ་ལས་
རེས་པར་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །འདི་མཐོང་བ་ལ་དོན་ཡོད་པ་ནི། ཐེག་པ་འོག་མ་ལྟར་ན་
བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་མཐུག་ཐོགས་སུ་དགོ་སྟོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་
བྱ་འཐོབ་པས་དོན་ཡོད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལྟར་ན་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་འཐོབ་ཅིང་ལས་ཉོན་གྱིས་ཉིང་མཆམས་
སྟོར་བ་སྤངས་པས་ན་དོན་ཡོད་པའོ། །མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་

ནི། འཕགས་པའི་སྐད་དོད་ལྷན་ཞེས་པ་མཁས་པ་ལའང་འདྲག་པས་སྐབས་འདིའི་མཁས་པ་
 རི་འཕགས་པ་ལ་བྱའོ། །དེས་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་
 བེས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱད་པར་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་
 སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱ་རྟོག་ལ་བརྟེན་ནས་
 རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་མི་རུས་པའོ། །ཡང་ན་འགོག་ལམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་སོ་སོ་སྐྱེ་
 བོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྦྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞིང་། འཕགས་པ་ནང་པན་ཚུན་སོ་སོའི་མངོན་སུམ་གྱི་
 སྦྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུང་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་ལེགས་པར་རྟོན་
 པ་ན། རྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་
 གཙོད་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ནང་གི་སེམས་རྒྱད་འདུལ་བའི་ཐབས་ཁོ་ན་ལེགས་པར་རྟོན་པའམ་
 འབྲེར་བར་བྱེད་པའོ། །དེས་པར་འབྱུང་བ་ནི། སྤྱིད་ཅེ་མན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཁོར་བའི་
 སུན་ཆོགས་མཐའ་དག་ལས་ཡིད་དེས་པར་འབྱུང་བའོ། །ཕྱི་རོལ་བ་ལ་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་
 གྱི་བདེ་བ་ལས་ཡིད་དེས་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིད་ཅེའི་སས་བསྐྱས་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་
 མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་པའི་བྱད་ཚུབ་ཏུ་འགོ་བར་བྱེད་པ་ནི། ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
 བྱད་སེམས་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། ཉན་ཐོས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་མཐར་
 རྟོགས་པའི་བྱད་ཚུབ་ཏུ་འགོ་བའམ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པའོ། །མི་མཐུན་པ་མེད་ཅིང་འདུས་པ་དང་
 ལྷན་པ་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་གི་རྒྱད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནི་
 གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གཤམ་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པ་མེད་ཅིང་ཡེ་ཤེས་
 གཅིག་ཉིད་ལ་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་གྲོགས་བྱེད་པས་ན་རྒྱད་གཅིག་ལ་ནང་
 པན་ཚུན་འགལ་བ་མེད་པར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུས་པ་དང་ལྷན་པའོ། །བརྟེན་པ་ཡོད་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་
 བའི་ལམ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དང་བྲལ་བས་བརྟེན་པ་མེད་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་པའི་
 ལམ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བདེ་བར་གཤམ་པའི་སྦྱིང་པོ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་ན་

བཏེན་པ་ཡོད་པའོ། །རྒྱ་བ་བཅད་པ་ནི། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་བ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བས་ན་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་བཅད་
པའོ། །ཡང་ན་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། ཆེས་ཤིན་ཏུ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ་བ་ནི་རྒྱ་བའོ། །དེ་འདྲིར་
ཡང་དག་པར་ཆད་པས་ན་རྒྱ་བ་བཅད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་ཆོག་གས་སྦྱོར་གྱི་གནས་
སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་ཡང་གཉིས་སྒྲུང་རྩེ་རྒྱུད་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་གོང་འཕེལ་
དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་ལ། འཕགས་པའི་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ན་རྒྱ་ལ་རྒྱ་བཞག་
པ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཉིས་སྒྲུང་གི་སྦྱོས་པ་མཐའ་དག་དང་བལ་བའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པས་ན་ལམ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་མཐོང་ཚུལ་དེ་ལས་
ལྷག་པའི་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྗེས་སུ་བྱན་པའི་མདོའི་དོན་
བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

སྐུས་པ། ཟག་མེད་མ་ལ་ཡ་ནས་ལེགས་འོངས་པའི། །གེ་སར་དེ་ལྟར་ལམ་བཟུང་སྟོ་
སྟོགས་རྒྱུད། །གང་གིས་རེག་པའི་མོད་ལ་བྲ་རྒྱས་ཀྱི། །ཆ་བའི་གདུང་བ་ཀུན་གསལ་དབྱིངས་
སུ་ཐིམ། །ཞེས་བྲ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོག་གས་སུ་བཅད་པའོ། །

གསུམ་པ་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་བྱན་པའི་མདོའི་དོན་བཤད་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་
འདུན་ནི། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། ས་བཅུ་ལ་གནས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་འདུན་རྣམས་
ཏེ་བྱད་པར་གྱི་གཞི། མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ནི་ཞེས་
གྲང་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་ལེགས་པར་ཞུགས་པ་ནི་ལྷག་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་
པའོ། །རིག་པར་ཞུགས་པ་ནི། ལྷག་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་པའོ། །བྱང་པོར་
བཞུགས་པ་ནི། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་པའོ། །ཐོགས་མེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལྟར་
ན། དགེ་བ་ཡང་དག་པར་བསྒྲོམས་པས་ན་ལེགས་པར་ཞུགས་པ་དང་། བྱང་འདས་དོན་གཉིར་

གྱི་བསམ་པའི་རྒྱན་ལ་ཞུགས་པས་ན་རིག་པར་ཞུགས་པ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་
 བརྒྱད་པར་ཞུགས་པས་ན་དང་བར་ཞུགས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །མཐུན་པར་ཞུགས་པ་ནི། ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་ཡོངས་སྤྱོད་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཆོ་ག་མཐུན་པར་སྤྱོད་པའི་ལམ་ལ་
 ཞུགས་པའོ། །ཐལ་མོ་སྤྱར་བའི་འོས་སྤྱུར་པ་ནི། སོར་བཅུའི་ཐལ་མོ་སྤྱི་པོ་དང་སྤྱིང་ཁར་སྤྱར་
 ཏེ་ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སྤྱུར་པའོ། །ཕྱག་བྱ་བའི་འོས་སྤྱུར་པ་ནི། དག་གིས་ཡོན་
 ཏན་བརྗོད་པ་དང་། ཡིད་ཀྱིས་དང་བ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། དག་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཕྱག་བྱ་བའམ་འདུད་པའི་
 གནས་སྤྱུར་པའོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་དཔལ་གྱི་ཞིང་། ཞེས་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཡང་ཡིན་ལ་
 དཔལ་ཡང་ཡིན་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པའི་ཞིང་དམ་པར་སྤྱར་པ་སྟེ།
 རི་སྐད་དུ་མདོ་ལས། གང་ཞིག་ལྷ་བ་རེ་རེ་ལ། །མཆོད་སྦྱོན་བརྒྱ་སྟོང་མཉམ་བུས་བས། །དགེ་
 འདུན་ནམས་ལ་དད་བུས་བ། །དེ་ཡི་བཅུ་དྲུག་ཆར་མི་པོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡོན་
 ཡོངས་སྤྱོད་བ་ཆེན་པོ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དེའི་སྤྱིར་ཡོན་གྱི་ཕྱང་པོ་
 ཅི་ཅམ་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་བྱ་ཡོན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་དབུལ་བ་པོ་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་
 པོ་འབྱུང་བའོ། །སྦྱོན་པའི་གནས་སྤྱུར་པ་ནི། བསོད་སྟོམས་ལ་སོགས་པ་སྦྱོན་པའམ་དབུལ་
 བའི་གནས་སམ་ཞིང་དུ་སྤྱར་པའོ། །འདིས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ནམས་ནི་བསོད་
 ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཡིན་ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་ཏོ། །ཀྱན་ཏུ་ཡང་སྦྱོན་པའི་གནས་སྤྱུར་པ་ནི། བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་བྲིམ་པ་ནམས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནམས་གནས་སྐབས་ཀྱན་ཏུ་ཡང་
 ཡོན་མཐའ་ལས་པ་སྦྱོན་པའི་གནས་སྤྱུར་པའོ། །འདིས་ནི་བྱད་པར་དུ་བྱེ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་
 བོ། །དེ་ལྟར་ན་དགེ་འདུན་རྗེས་སྤྱོད་པའི་མདོའི་དོན་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

སྤྱིས་པ། ནམ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡ་ལད་གོས་སྤྱོད། །ཡང་དག་ལྟ་བའི་མཆོན་ཆ་ཉེར་
 ཐོགས་ནས། །ནག་ཕྱོགས་གཡུལ་ངོ་ཐམ་པར་མཛད་པ་ཡི། །དགེ་འདུན་ཡོན་ཏན་སྤྱོད་བསམ་
 ཡུལ་ལས་འདས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱོད་བཅད་པའོ། །

དེ་ལྟར་ན་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་གང་དག་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆད་
མེད་པར་རྗེས་སུ་བྱ་བར་བྱས་ན་པན་ཡོན་མཐའ་ཡས་བ་འབྱུང་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་བ་
ལས། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ནི་ཆོས་སྤང་བའི་སྒོ་ཏེ། སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་རྣམ་པར་དག་
པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ནི་ཆོས་སྤང་བའི་སྒོ་ཏེ། ཆོས་བསྟན་བ་རྣམ་པར་དག་པར་
འགྱུར་རོ། །དག་འདུན་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ནི་ཆོས་སྤང་བའི་སྒོ་ཏེ། སྦྱོན་མེད་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་དང་། མདོ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། དགོན་བ་དང་ནི་ཤིང་རྩང་
དང་། །ཁྱིམ་སྦྱོང་དག་ཏུ་འཛིན་ཏེན་གཙོ། །རྣམ་པར་འདྲན་པའི་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །རྗེས་
སུ་བྱ་བ་གྱིས་དག་སྦྱོང་དག །གལ་ཏེ་རྣམ་འདྲན་འཛིན་ཏེན་གཙོ། །རྫོགས་སངས་རྒྱས་བ་མི་
བྱ་ན། །འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ། །ཆོས་དེ་རྗེས་སུ་བྱ་བར་གྱིས། །གལ་ཏེ་
འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་མཆོག་ཆོས་དེ་རྗེས་སུ་མི་བྱ་ན། །དག་འདུན་སྤྲ་མེད་བསོད་ནམས་
ཞིང་། །དེ་ནི་རྗེས་སུ་བྱ་བར་གྱིས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དག་འདུན་རྣམས། །དེ་ལྟར་རྗེས་
སུ་བྱ་བ་བྱས་ན། །འཛིན་པ་དང་བག་ཆ་སྦྱ་ལྟར་བ། །མེད་པར་འགྱུར་རོ་དག་སྦྱོང་དག །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཤད་བྱའི་ཅ་བར་གྱུར་པའི་དགོན་མཆོག་རྗེས་བྱ་བ་མདོ་འདི་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་མདོ་ཡོན་ཞིང་། འདི་ལ་ཐེག་དམན་ཀྱི་མདོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་མཛོན་ལ། འགྲེལ་བ་ཡང་
ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་བྱ་བ་གསུམ་ཀྱི་འགྲེལ་བ་མདོར་བསྐྱུས་ཤིག་དང་། དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་རྗེས་
བྱ་བ་དང་པོའི་རྒྱས་འགྲེལ་བཅས་པོད་དུ་འགྱུར་འདུག་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་གཙོ་བོར་བཟུང་
ནས། རང་དང་སྐལ་མཉམ་རྣམས་ལ་པན་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཀོད་བ་ཡོན་པས་ཐར་འདོད་
རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་ཐེུ་འབྱུར་གཅེས་པར་བྱངས་ཤིག །

འདིར་སྐུས་པ། མད་བྱུང་འཕྲིན་ལས་ནོར་བུའི་རྩ་ཡབ་ཀྱིས། །མི་བཟད་སྲིད་པའི་གདུང་
བ་ཀྱན་སྒོགས་ཏེ། །སྐལ་བཟང་སྦྱིང་ལ་པན་བདེའི་དཔལ་སྦྱིན་པ། །སྐུབས་མཆོག་གསུམ་གྱིས་
བྱང་ཆུབ་པར་དུ་སྦྱོངས། །གང་གི་ངོ་མཆར་ཡོན་ཏན་ནོར་འཛིན་གྱི། །རྩལ་འཕྲེང་ལྟ་བུར་ཤིན་

ཏུ་དཔག་དགའ་བ། །རྗེས་སྤྱོད་པའི་བསོད་ནམས་ནམ་མཁའི་མཐའ། །སྟོབས་བཅུ་མངའ་
བའི་གཟིགས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས། །དེ་ཕྱིར་འདྲུ་འཛིན་དཔེ་བའི་ནགས་ཁོང་དུ། །བསམ་
གཏན་བདེ་བའི་སྟེགས་བྱར་ངལ་གསོས་ནས། །ཡིད་ཀྱི་སྟེགས་བྱར་སྦྱབས་གསུམ་ཡོན་ཏན་
གཟུགས། །རི་མོར་འདྲི་བ་གང་དག་བསྟུགས་པར་འོས། །གང་འདི་ཐུབ་དབང་ཞལ་གྱི་པར་
ལས། །འོངས་ཕྱིར་ཆུ་གཏེར་འཛིང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཟབ། །འོན་ཀྱང་སྦྱ་མཆེད་གཞུང་གི་རྗེས་
འབྲངས་ཏེ། །སྟོ་གྲོས་ཞིབ་མོས་མ་འདྲེས་གསལ་བར་བཀོད། །འདི་ན་དོན་བཟང་འབྲས་བུས་
དཔེ་གྱུར་གྱང་། །བརྗོད་བྱེད་ལོ་འདབ་སྦྱག་པོར་གཡོ་བ་ཡི། །རྒྱུ་འབྲུང་དག་ལ་མཆར་དུ་
འཛིན་ན་ཡང་། །སྦྱོར་མོངས་གཉིས་སྦྱེས་ནམས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཡིན། །དཔུས་ལོང་སྦྱེ་བོ་གང་
དག་གཉིས་འབྲུང་གི། །གཟུགས་ལ་དབྱེད་ལྟར་གྱིས་པའི་སྟོ་གྲོས་ཀྱིས། །ཤིན་ཏུ་ཉོགས་དགའི་
གནས་ནམས་བརྗོད་པ་ལས། །འོངས་པར་གང་གྱུར་མཁས་པའི་སྦྱན་སྒར་བཤགས། །འདིར་
འབད་དགོ་བ་དྲི་མེད་གངས་རིའི་ཅེར། །སྦྱིན་དཀར་བཅེགས་པ་དང་འདྲ་ཐོབ་པ་དེས། །མཁའ་
མཉམ་འགྲོ་ནམས་སྤིང་མཆོ་ལས་བཀྲལ་ཏེ། །ཐར་པའི་གྲོང་ཁྱེར་མཆོག་ཏུ་སོན་གྱུར་ཅིག །ཆེ་
རབས་སྤེང་བར་བསྟུ་མེད་མཆོག་གསུམ་གྱི། །འོར་བུའི་ཅོད་པན་ཉིད་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །དེ་
ཡི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་ཞུགས་པ་ལས། །ཁམས་གསུམ་སྦྱེ་དགའི་འདྲེན་པར་བདག་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་དགོན་མཆོག་རྗེས་སྤྱོད་པའི་མདོའི་དགོངས་འགྲེལ་དོན་གསལ་སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། ཡུལ་
དབྱས་འབྲས་སྦྱངས་བཟྱ་གིས་སྟོ་མང་གི་ཆོས་ཁྱི་འཛིན་པ་ལུང་རིགས་སྦྱ་བ་དབང་སྦྱག་ཞལ་སྦྱ་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་སྐལ་
བཟང་དངོས་བྱུང་གྱི་གསུང་གིས་བསྟུལ་དོར། །ཤར་མདོ་སྦྱང་གྱི་ཡབ་ཅུན་པ་དགོན་མཆོག་འཛིགས་མེད་དབང་པོས་
བཟྱ་གིས་འབྲིལ་དུ་སྦྱར་བའོ། ། །

༣༣། །ལྷ་བའི་གསུང་མགུར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆེན་གྱི་སྒྲིན་མེ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

རབ་འབྱམས་ཞིང་དུ་སྐྱེལ་བའི་བཀོད་བ་ཡིས། །ཐུབ་མཆོག་གི་བའི་སྐུན་སྒར་རྟེན་
འབྱུང་གི། །ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་དགའ་སྟོན་རྒྱས་མཛད་པ། །རབ་གི་དབང་ཐུག་འཇམ་
དཔལ་དབྱངས་དེས་སྒྲོངས། །ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོས་བདེན་གཉིས་དེ་ཉིད་གཟིགས། །སྒྲོ་སྒྲོས་ཆེན་
པོས་བསྟན་བའི་རྒྱལ་མཆོན་བསྐྱེད། །སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོས་གཞན་པས་སྒྲོན་མེ་འཛིན། །སངས་
རྒྱས་ཀྱི་དངོས་རྩལ་བའི་དོ་རྩེར་འདུད། །སྤྱིད་པ་རྒྱལ་པོར་བྱེད་བའི་གཏམ། །སྤྱོད་གྱི་མགུར་
ནས་བསྐྱབས་པ་གང་། །རྟོགས་དཀར་གྱུར་བ་དེ་ཡི་སྤྲད། །ཆེན་འབྲེལ་འཇུག་བདེའི་གཟིངས་
བཅའོ། །

དེ་ལ་འདིར་མཉམ་མེད་བྱ་རམ་གྱིང་བའི་གདུང་འཆོབ་དམ་པ་རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་
བའི་མཐའ་རྒྱ་མཆོ་ལྷ་བའི་བ་རྩལ་རྩ་སོན་པས་དཔལ་ལྷན་མཁས་པ་མཐའ་དག་གི་རལ་བའི་
ཚོད་པན་ལ་ཞབས་སེན་གྱི་བསྒྲོ་ཉེ་བར་བཀོད་པ། །གཅིག་རྩ་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཁུར་འཁྱེར་
བ་ལ་འབྱན་ཆེ་དང་བྲལ་ཞིང་། །སྤྱིགས་མའི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་མགོན་སྐུ་བས་དང་དབྱང་
གཉིན་དམ་པར་གྱུར་པ། །དོན་གྱི་སྤྲད་དུ་མཆོན་ནས་སྒྲོས་ཏེ་བདག་གི་མཁན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་བའི་སྒྲིན་མེ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྐྱ་ནས་གྱིས་སྤྱི་ནང་གི་
རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དག་ཚུ་ནང་གི་རྒྱ་བ་དང་། །མིག་འཕྲུལ་ལྷར་གཟིགས་ཏེ། །རང་གི་བརྟེན་བའི་
རྟོགས་པ་དེ་ལྷ་བྱ་གཞན་ལའང་བསྐྱབས་བའི་སྤྱིར། །ལྷ་བའི་རོ་སྒྲོད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མགུར་དུ་

བཞེས་པ་ནི་འདིར་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གསུམ། གྲུང་གི་དོན། གཞུང་གི་དོན། མཐུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། མཆོད་བཟློད་དང་། ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་
ཉིད་ངོ་མཆར། །རི་བཞིན་རྗེན་པ་རུ་སྟོན་པའི་སྒྲ་མ། །བཀའ་ངེན་འཁོར་མེད་དེ་སྟོང་དབུས་
བཞུགས་ཤིག་ཅེས་སོ། །དོན་ནི། ཟབ་མོ་ཞེས་པ་རྟོགས་དཀའ་བའི་དོན་ཏེ། སྟོང་པ་རྟེན་
འབྱུང་དང་། རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་ཉིད་ལ་བྱའོ། །དེ་ནི་ངོ་མཆར་བའང་ཡིན་
ཏེ། སྟོང་བཞིན་རུ་སྟོང་ལ། སྟོང་བཞིན་རུ་སྟོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་སྟོང་དབྱེར་མེད་
གྱི་དོན་དེ་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་རུ་མ་འདྲེས་པར་རྗེན་པ་སྟེ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་
བཀའ་ངེན་འཁོར་མཐའ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཚུམ་པ་ལོ་བདག་གི་སྟོང་བསྒྲུ་འདབ་བརྒྱད་གྱི་དབུས་སུ་
བཞུགས་ཤིག་ཅེས་མཆོད་པར་བཟློད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་དུན་ཐོལ་བྱུང་གི་ཆོག་གསུམ་
སྟའོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱེལ་གྱི་དོན་ཐུགས་ལ་གང་དུན་པའམ་ཤར་བ་དེ་ཐོལ་
བྱུང་གི་ཚུལ་གྱིས་ཆོག་གསུམ་སྟེ་བར་བྱའོ། །ཞེས་ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ་སྟེ། ཆོག་གསུམ་
ཞེས་པ་ཆོག་འགའ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེས་བཟུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉི་མ་ལ་
འོད་སྟོང་ཅན་དང་། བསྒྲུ་འདབ་བརྒྱ་པ་ཞེས་བཟློད་པ་དེས་བཟུང་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཨ་མ་ཀུན་མོ་དེ་ཡུན་རིང་སྟོར་པའི། །བྱ་རྒྱུ་སྟོན་པ་ང་རི་ཞིག་ལྟར་ཏེ། །ཨ་མ་ངེན་ཅན་
དང་ལྟན་ཅིག་འདུག་པ། །ངོ་མ་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་ལ་ཁད་སྟངས་ངོ་། །རྫོང་རྟེན་འབྱུང་དེས་སྟོག་
རུ་བསྟན་པས། །ཡིན་ཡིན་མིན་མིན་དེ་ཨེ་ཡིན་སྟུང་མོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཨ་མ་ཀུན་མོ་ནི་
སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་དོ། །དེ་ཡུན་རིང་རུ་སྟོར་བ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ད་ལྟའི་བར་རུ་རྟོགས་
མ་ཐུབ་པའི་དོན་ནོ། །བྱ་རྒྱུ་སྟོན་པ་ནི་ལྟ་བུ་ཆོལ་མཁན་གྱི་སེམས་ལ་བྱའོ། །སེམས་དེས་

ཇི་ཞིག་ལྷར་ཏེ་སྟེས་དབང་ཙམ་གྱིས་ཨ་མ་བྲིན་ཅན་ཏེ་ཆོས་ཉིད་དང་རང་ཉིད་གཉིས་ཐོག་མ་
མེད་པ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུག་པ་རྩོམ་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་ལ་ཁད་པར་སྤང་རོ། །རྒྱ་
མཚན་ནམ་རིགས་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་ཤིང་། རྩོམ་རྟེན་འབྱུང་གི་གཏན་ཆོག་ལ་
བརྟེན་ནས་སྟེས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒོག་ཏུ་སྟེ་དོན་སྟེའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པའམ་བཤད་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་མ་བརྟག་མ་དབྱད་པའི་ཆེ་ཡིན་ཡིན་འདྲ་བ་ལ། བརྟགས་ཤིང་དབྱད་དེ་བཙལ་བ་
ན་གཟུང་རྒྱ་མེད་པའི་མིན་མིན་འདྲ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་ཨ་མ་ལྷན་མོ། །འདིར་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་ཨ་མའི་མིང་གིས་བརྟགས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། ཤེར་བྱེན་གྱི་མདོ་ལས་གྲང་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་ཡུམ་གྱི་སྤྲས་གསུངས་པའི་བྱེར་རོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དབྱ་མ་ཆེན་པོ་སྤང་སྟོང་བྱང་འདུག་གིས་
བརྒྱན་ཏེ་བསྟན་པ། གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྟོད་པ། རང་ཉིད་གྱིས་ཐབ་མའི་ལྷ་
བ་ཇི་ལྷར་བཙལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་
རྩོམ་པ། སྤང་སྟོང་བྱང་འདུག་ཏུ་རྩོམ་པ། སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱད་སྟེང་དུ་རྩོམ་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུང་འཛིན་སྤྲོ་ཆོགས་འདི་ཨ་མའི་འཇུག་བག། སྟེ་འཆི་འཕོ་འགྱུར་འདི་
ཨ་མའི་རྩན་ཆོག། བསྟུ་མེད་ཨ་མ་ཡིས་ཁོ་བོ་བསྟུས་སོ། །རྩོམ་རྟེན་འབྱུང་དེས་སྟེབ་པར་
རེའོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་
ཡིན་ཏེ། བྱི་གཟུང་བ་དང་། ནང་འཛིན་པས་བསྟུས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་འདི་ཨ་མ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་བག་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྟེ་བ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་
དང་། བདེ་སྤྱག་གི་འགྱུར་བ་སོགས་སྤྲོ་ཆོགས་པ་འདི་ཨ་མ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྩན་ཆོག་ཏུ་སྤང་
བའི་བྱེར་རོ། །འདིས་ནི་རྩན་ཆོག་འཛིན་རྟེན་ན་བརྩན་པར་གྲགས་པ་བཞིན་དུ་སྟེ་འཆི་སོགས་

བརྩན་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པས་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་ཨ་མ་
 རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་འདི་ནི་དབྱ་མའི་གཞུང་ལས་བསྐྱུ་བ་མེད་པར་བཤད་ཀྱང་། འཁོར་
 བར་འཆིང་བྱེད་གི་ལས་ཉོན་སོགས་འདིས་སྤྱལ་བ་ལྟར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་བསྐྱུས་སོ་སྤྲུལ་དུ་སེམས་
 སོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱུ་བ་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
 གིས་སྟོང་བ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་སྤིད་པར་འཕེན་བྱེད་གི་ལས་གསར་དུ་མི་གསོག་
 པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྫོང་རྫོང་ཉོན་འབྱུང་སྟེ་དཀར་ནག་གི་ལས་ལ་སྤང་སྤང་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པ་ལ་
 བརྩན་ནས་འཁོར་བའི་འཛིན་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་རེའོ། །ཞེས་པ་ནི་ཉམས་འཆར་གྱི་གསུང་
 སྟེ་དབྱུང་གཞི་ཆེ་བར་སྤང་ངོ་། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་གྱི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསུངས་པའི་
 གོ་དོན། དཔེར་ན་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མིང་ཅམ་བད་ཅམ་ཐ་སྟད་ཅམ་གྱིས་མ་ཆེམ་པར་བཏགས་
 རོན་བཅའ་ཏེ་དབྱུང་བ་ན་གང་ཡང་མི་རྟེན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ལས་མ་འདས་ཤིང་།
 དེ་ལྟར་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་སྟོ་ཕྱིར་བ་དང་། རྒྱ་སྐྱོར་བ་
 སོགས་བྱ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་བྱ་སྟེ། འདུག་པ་ལས། དེ་
 ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང་། །སྟོང་ཉིད་དག་ལས་རབ་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།
 རིམ་ལྡན་གསལ་སྟོན་ལས། དེས་ན་དཔེར་གཞིའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་གི་མཆན་
 ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་བདག་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ན་རང་
 བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན་དེ་རྣམས་སུ་ཤར་བར་ངེས་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་
 སྟོང་ཉིད་གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་རག་ལས་པར་བསྐྱན་པ།
 གྲོལ་བའི་གཏན་ཆེགས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཨ་མ་རྒན་སོ། །ཁོ་ནའི་བྲིན་
 གྱིས་ནི་གྲོལ་བར་རེ་སྟེ། །གཟུང་འཛིན་འདི་ཉིད་ཀོ་འདི་ལྟར་ཡིན་ན། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བས་
 ཀྱང་སྐྱོབས་ཐབས་མི་འདུག །ཅེས་སོ། །དོན་ནི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། ཨ་མ་རྒན་སོ་རང་བཞིན་

གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནའི་ངོན་གྱིས་ནི་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་རེ་སྟེ། གཟུང་བ་དང་འཇིན་པས་
བསྐྱུས་པའི་ཚོས་འདི་དག་དེད་རང་རྣམས་ལ་སྒྲུང་བ་འདི་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། དུས་གསུམ་
གྱི་རྒྱལ་བས་ཀྱང་སྐྱོབས་པའི་ཐབས་མི་འདུག་པ་སྟེ་མི་རྟེན་པའི་བྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་
གཟུང་འཇིན་གྱི་ཚོས་རྣམས་རང་ཅག་རྣམས་ལ་སྒྲུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་
དགོས། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་གང་ལ་ཡང་སྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟར་ན་སྐྱོན་ཟད་པ་དང་
ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཡང་མི་རུང་བས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་
ཡང་མི་སྲིད་པ་སྟེ། རྒྱལ་འདི་ནི་རྩ་ཤེལ་ས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་
བར་འགྱུར། །གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འགྱུར་བ་སྒྲ་ཚོགས་འདི་འགྱུར་མེད་ཨ་མའི། །རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པས་ན་
གྲོལ་རྒྱ་འདུག་གོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། གཟུང་བ་དང་འཇིན་པའི་ཚོས་འདི་ཉིད་དེད་ཅག་རྣམས་
ལ་སྒྲུང་བ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་མི་སྲིད་པ་བདེན་ཡང་། རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་འགྱུར་བ་སྒྲ་ཚོགས་པ་འདི་དུས་རྟག་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཨ་མ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པས་ན་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་ཅིང་། རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་རྒྱན་བཅད་དེ་འཁོར་བ་ལས་
གྲོལ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྒྲུང་སྟོང་བྱང་འཇུག་དུ་ངོ་སྟོན་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། སྟོང་པ་
ཉིད་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་བརྗོད་མེད་ཨ་མ། །ཅིར་ཡང་བརྗོད་
ཡི་པར་བརྟེན་ཚུར་བརྟེན། །འདི་ག་ཅམ་ཞིག་ལ་གོ་རྒྱ་འདུག་གོ། །པ་རྒན་བཅའ་བས་ནི་མ་རྟེན་
པ་དེ། །པ་རྒན་རྟེན་པ་ཁོ་ཡིན་པར་འདུག་པས། །ཨ་མའི་པང་ནས་ནི་པ་རྒན་རྟེན་པས། །པ་
མ་ངོན་ཅན་གྱིས་བྱང་སྐྱོབ་སྐྱད། །ཅེས་སོ། །དོན་ནི། དོན་དམ་པར་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་
བརྗོད་མེད་ཀྱི་ཨ་མ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འདི། ཐ་སྙད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་ཚོགས་པ་

ཅིར་ཡང་བརྩུ་བའམ་འཆར་བ་ཡི་སྟོང་བ་དང་རྟེན་འབྱུང་གཉིས་པར་བརྟེན་ཚུར་བརྟེན་གྱི་སྟོས་
 གྲུབ་འདི་ཀ་ཙམ་ཞིག་ལ་གོ་རྒྱ་བཟང་པོ་ཞིག་འདུག་གོ། །འདིའི་གོ་རྒྱ་ནི། སྟོང་བ་རྟེན་འབྱེལ་
 དུ་འཆར་བ་དང་། རྟེན་འབྱེལ་སྟོང་བར་འཆར་བ་ལ་བྱ་སྟེ། བྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྱེལ་རང་བཞིན་
 གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྟོ་དེས་སྟོ་གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་རྒྱ་
 འབྲས་མཚན་མཚོན་བྱ་བྱེད་སོགས་གྱི་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་ངེས་པ་ནི། སྟོང་བ་
 རྟེན་འབྱེལ་དུ་ཤར་བའི་དོན་དང་། བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་
 འབྱེལ་དུ་ངེས་པའི་སྟོ་དེས་སྟོ་གཞན་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་ངེས་
 ཞེས་ཤུགས་དྲག་པོ་འདྲན་ནས་པ་ནི་རྟེན་འབྱེལ་སྟོང་བའི་དོན་དུ་ཤར་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་
 འཆར་བ་ནི། ལྟ་བ་རྣམ་དག་ངེས་ཟིན་མ་བརྟེན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཡིན་གྱི་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་
 ནོ། །དེ་ལྟར་སྟོང་བ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་ཤར་བ་ན་ལྟ་བའི་དབྱུང་བ་རྫོགས་པ་ཞེས་གྲང་བྱ་
 སྟེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་ནས། རྣམ་ཞིག་ངེས་འཛིག་མེད་པར་གཅིག་ཆར་དུ། རྟེན་འབྱེལ་མི་
 བསྐྱར་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ནས། །ངེས་ཞེས་ཡུལ་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀུན་འཛིག་ན། །དེ་ཆེ་ལྟ་བའི་
 དབྱུང་བ་རྫོགས་པ་ལགས། །ཞེས་དང་། མཁས་གྲུབ་མོར་བཟང་རྒྱ་མཚོས་གྲང་། ལྟ་བའི་དབྱུང་
 བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆོ། །རྣམ་པར་ཞེས་པ་དབང་པོའི་ཞེས་པ་ལ། །རང་རང་ཡུལ་གྱི་སྟངས་
 བ་ཤར་ཙམ་དེས། །རིགས་པའམ་རྒྱ་མཚན་གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ། །རང་ཡུལ་སྟོང་བར་ངེས་
 བའི་ངེས་ཞེས་འདྲན། །དཔེར་ན་མིག་དབང་བསྐྱད་པའི་སྒྲེ་བོ་ཡིས། །ཆེ་གཉིས་མེད་པར་སྟོན་
 རས་ཞེས་པའི་མཐུས། །མིག་ལ་ཆེ་གཉིས་སྟངས་བ་དེ་ཉིད་གྱིས། །ཆེ་གཉིས་མེད་པའི་ངེས་པ་
 འདྲན་པ་བཞིན། །དེ་ལྟར་སྟོང་བའི་ངེས་པ་སྒྲེས་པའི་ཆོ། །ལས་འབྲས་ལ་སོགས་ཐ་སྟད་ཆོས་
 རྣམས་ཀུན། །ཡོད་ཚུལ་ངེ་འདྲ་བ་ཞིག་བསམ་པའི་ཆོ། །བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་ལ་འཛིག་
 བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། བདག་ཅག་རྣམས་གྱི་འདྲན་མཚོག་རྒྱལ་དབང་བདུན་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་
 མགུར་ལས་གྲང་། སྟོང་གསལ་མཁའ་ཡི་ངོས་ན། །ཚུགས་ཐུབ་བདེན་པར་མེད་གྲང་། །རྒྱ་རྒྱེན་

རྟེན་འབྲེལ་མང་པོ། །ཆོག་གས་པའི་འཇའ་ཆོན་རི་མོར། །གཏད་མེད་ཅི་ཡང་འཆར་བའི། །རྩ་
མཆར་འདི་ལ་ལྷོས་དང་། །དབྱུང་ན་འདི་ཞེས་བྱ་བའི། །རོས་བཟུང་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་། །རྒྱ་
རྟེན་ཆ་གས་མང་པོར། །བཏགས་ཡོད་མིང་ཅམ་འདི་ལ། །བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་བའི། །རྒྱ་
མ་འདི་ལ་གཟིགས་དང་། །ཞེས་པའི་ལེགས་བཤད་འདི་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་བ་དང་རྟེན་
འབྱུང་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་དུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ལ་ངས་བ་རྟེན་
བར་གྱིས་ཤིག །འགའ་ཞིག་ལྷ་བ་རྟེན་ན་ལྷ་བའི་དབྱུང་བ་རྫོགས་པས་བྱུང་བེད་བ་ནི་གནད་འདི་
མ་གོ་བའི་འོལ་ཆོད་དུ་སྒྲུང་ངོ། །ལ་གན་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་བྱ་ཞིང་། དེའི་
བཏགས་དོན་བཅའ་བས་མ་རྟེན་བ་དེ་མ་གན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་རྟེན་བ་ཁོ་ཡིན་པར་
འདུག་པས་སོ། །ཞེས་ཆོས་ཅན་ལས་ཆོས་ཉིད་རྟེན་བའི་ཚུལ་དང་། ཨ་མ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་
ཉིད་ཀྱི་བང་ངམ་དབྱིངས་ལས་ལ་གན་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཁོ་རྟེན་བྱུང་ཞེས་ཆོས་ཉིད་ལས་
ཆོས་ཅན་རྟེན་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་ལ་གན་དེ་རྟེན་འབྲེལ་དང་། མ་གན་སྟོང་བ་ཉིད་
གཉིས་པན་ཚུན་འགལ་མེད་དུ་ཤར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། བྱ་རྒྱུང་ང་ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་
སྟོབ་པར་བྱེད་ངོ། །

གཉིས་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ངོས་བཟུང་བ་ནི། གཅིག་མིན་གཞན་མིན་གྱི་ཨ་
མའི་བཞིན་རས། །རྩོམ་རྟེན་འབྱུང་གི་མེ་ལོང་ནང་ན། །ཟིན་པ་མེད་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ཡོད་འབྲ་
སྟེ། །སྟོན་པ་ང་འབྲས་ནི་རྫོགས་དབྱེད་མ་ཞུགས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། རང་གི་སྟོང་གཞི་དང་
སྟོག་པ་གཅིག་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དང་རང་བཞིན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཨ་མ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་བཞིན་
རས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་དེ། རྩོམ་རྟེན་འབྱུང་གི་གཏན་ཆོག་གས་
ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་མེ་ལོང་ནང་ན། དོན་དམ་པར་ཟིན་པའམ་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཡོད་ཡོད་འབྲ་བ་སྒྲུང་སྟེ། སྟོན་པ་ང་འབྲ་བས་ནི་ད་སྔ་པན་རྫོགས་དབྱེད་ཅམ་ཡང་མ་
ཞུགས་པར་འདུག་ཅེས་ཁེངས་སྒྲུངས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། རང་རེའི་རྗེས་འབྲང་འགའ་ཞིག་གི་འབྲུལ་
 པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་ལྷུབ་ལྷ་གྲགས་ཀྱིས་ཞལ་ཆེམས་རྒྱུད་བསྐྱར། །འཇམ་དཔལ་
 སྙིང་པོ་ཡིས་བྱ་ཞིག་བཏང་བས། །ཐག་རིང་འཆོལ་བ་ཡི་དཀའ་ལས་བཞོལ་ནས། །ལྷན་ཅིག་
 གནས་པ་ཡི་མ་ཆུན་མཐོང་རེ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། མགོན་པོ་ལྷ་ལྷུབ་དང་། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་
 གྲགས་པས་ཞལ་ཆེམས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་བ་ལྷ་བྱའི་རིགས་ཆོགས་བྱུག་དང་། ཆོག་གསལ་འབྲུག་
 པ་སོགས་དང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོས་མཛད་པའི་ཅུ་ཤེ་རྒྱུ་ཆེན། འབྲུག་པའི་རྒྱུ་
 ཆེན། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ནམས་ཀྱིས་བྱ་ཞིག་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་རིང་པོར་ཆོལ་
 བའི་དཀའ་ལས་དེ་བཞོལ་བའམ་བཞག་ནས་རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་
 མ་ཆུན་སྙིང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་བཟང་འདི་མཐོང་བར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ད་ལྟ་རང་རེ་ཡི་
 གློ་གསལ་འགའ་ཞིག །ཚུགས་བྱུང་བའི་ལྷ་སོགས་བརྟེན་ལ་ཞེན་པས། །སྤྲོད་པ་ལིང་ལིང་
 དེ་རང་སོར་བཞག་ནས། །དགག་རྒྱ་རྩ་ཅན་ཞིག་འཆོལ་བར་སྤྲོད་སྟེ། །སྤྲིབ་བྲལ་ཨ་མ་ཡི་
 བཞིན་རས་དེ་ན། །ལང་ལང་ལིང་ལིང་དེ་ཡོད་སྐད་མི་འབྲུག །གནད་འགགས་མ་ཐིགས་པའི་
 བཤད་བཤད་མང་ཁྱད། །ཨ་མ་ཆུན་མོ་དེ་གྲོས་དོགས་འབྲུག་གོ །ཡོད་ཞིག་ཡོད་མོད་ཁྱད་ད་
 ལྟའི་འདི་འབྲའི། །རྩོད་རྩོད་འགལ་འདྲུ་ཅན་ཡིན་ཆོད་མི་སྤྲོད། །པ་མ་མཛའ་གཙུགས་ཀྱིས་
 འབྲལ་མེད་བག་ཐེབས། །འཇམ་འཇམ་སྐྱིད་སྐྱིད་ཞིག་ཡིན་པར་སྤྲོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དོན་
 ནི། ད་ལྟ་རང་རེ་དགོ་ལྷན་པའི་གློ་གསལ་རིགས་པ་སྤྲོད་པ་འགའ་ཞིག་ཡིག་ཆའི་བཤད་ཆོད་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཚུགས་བྱུང་དང་བའི་ལྷ་སོགས་པའི་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་
 དང་རང་དོས་ནས་བྱུང་བའི་བརྟེན་ལ་ཉ་ཅང་ཞེན་བྲག་པས། དགག་བྱ་དོས་འཇིན་པའི་ཆེ། ད་
 ལྟ་རང་ཅག་ནམས་ལ་སྤྲོད་པ་ལྟར་གྱི་ལིང་ལིང་པོ་འདི་དགག་མི་དགོས་ཞེས་རང་སོར་བཞག་
 ནས། དེ་ལས་གཞན་ཏུ་དགག་རྒྱ་རྩ་ཅན་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཆོལ་བའི་ངལ་བ་བྱེད་པར་སྤྲོད་སྟེ། གཉིས་
 སྤྲོད་གི་སྤྲིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་ཨ་མ་སྙིང་པ་ཉིད་མཛོད་སྐུ་ཏུ་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བཞིན་

རས་སམ་འཛིན་སྐྱངས་གྱི་དོ་དེ་ན་ད་ལྷའི་སྐྱང་བ་ལྷར་གྱི་ལང་ལང་ལིང་ལིང་པོ་འདི་ཡོད་པའི་
སྐད་ཆ་མི་འདུག་ལ། སྐྱོང་བ་ཉིད་གྱི་དཀའ་བའི་གནད་འགག་མ་ཐེགས་པ་སྟེ་མ་བྱེད་པར་ཁས་
བཤེད་བཤེད་མང་ཁྱད་ཨ་མ་གྲན་མོ་སྐྱོང་བ་ཉིད་དེ་ཡུལ་གཞན་དུ་གྲོས་དོགས་འདུག་གོ། །འོ་
ན་ངེ་ལྷར་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱིར་ཆོས་རྣམས་ཡོད་ཞིག་ཡོད་མོད་ཁྱད་ལྷ་བའི་དབྱུང་བ་རྫོགས་པའི་
གང་ཟག་གི་དོར། ད་ལྷ་དེད་རང་རྣམས་ལ་ཚུགས་སྐྱབ་དུ་སྐྱང་བ་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ལ་བའི་རྩ་ཙུ་
ལྷར་རོང་རོང་འགལ་འདུ་ཅན་ཞིག་ནི་ཡིན་ཆོད་དུ་མི་སྐྱང་ལ། བ་མ་སྐྱོང་བ་ཉིད་དང་ཉེན་འབྱུང་
གཉིས་མཛའ་གཉེན་གསུམ་གྱིས་བཅིངས་ཏེ་གཅིག་གིས་གཅིག་འདོར་མི་སྦྱིད་པས་འབྲེལ་བ་མེད་
ཅིང་བག་ཐེབས་པས་འཇམ་འཇམ་སྦྱིད་སྦྱིད་ཞིག་ཡིན་པར་སྐྱང་ངོ་། །

གཉིས་པ་གྲུབ་མཐའ་སྦྲེལ་བ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པ་ལ་གསུམ། དངོས་གྱི་དོན་
དང་། དགོས་མེད་གྱི་དོགས་པ་བསལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་བག་ཐེབས་པར་གདམས་པ།
བཟོད་པར་གསོལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱ་གར་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་བཞེད་པའི་ཚུལ་
དང་། བོད་སྐུ་མ་རྣམས་གྱི་འདོད་པ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་མདོ་རྣམ་རིག་དང་ཤར་གསུམ་
མཁན་པོས། །ཨ་མ་སྤང་ཆེན་གྱི་ཐལ་དཀར་གཟུགས་ལ། །ཐེམ་པོ་འཇུག་རིས་གྱི་རྒྱ་སྐྱག་ཁྱ་
མོ། །འཛིན་པ་སྤང་མེད་གྱི་སྦྱེལ་སྦྱོན་པ། །གཉིས་མེད་ཚུགས་སྐྱབ་གྱི་དོམ་བྱ་རར་མའི། །ཐ་སྦྱང་
སྐྱ་ཆོགས་ཞིག་འདོགས་པར་བྱེད་ཁྱད། །ཨ་མ་གྲན་མོ་དེ་སྐྱོར་ནས་འདུག་གོ། །ཞེས་སོ། །དོན་
ནི། དུས་གསུམ་རྗེས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་སྦྲེལ་བ་དང་། བྱེ་དོན་དང་རང་རིག་གཉིས་ཀ་
བདེན་གྲུབ་དུ་འདོད་པའི་མདོ་སྟེ་བ་དང་། རྣམ་རིག་པ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནང་ཤེས་པའི་བདག་
ཉིད་དུ་འདོད་པའི་སེམས་ཅམ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་གྱི་མཁན་པོ་ནི། སྦྱོབ་དཔོན་ཡེ་
ཤེས་སྦྱིང་པོ། ཞི་བ་འཆོ། གྲུ་མ་ལ་སྤྱི་ལ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གི་གཞུང་ནི་བདེན་གཉིས། དབྱ་
མ་རྒྱན། དབྱ་མ་སྐྱང་བ་གསུམ་མོ། །ཡེ་ཤེས་སྦྱིང་པོ་ནི་མདོ་སྟེ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ལ། གཞན་གཉིས་

ནི་ནལ་འཁྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བ་དེ་དག་གིས་ནི་
ཨ་མ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཉིད་སྤང་ཆེན་ཐལ་དཀར་གྱི་གཟུགས་རི་ལྟར་ཡིན་པ་ངོས་མ་ཟེན་
པར་ཐ་སྙད་སྤྱོད་ཆོག་པ་འདོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་
ན་རེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་བདེན་པར་
གྲུབ་པ་ཡོད་པའི་བྱེད་ཀྱིས་། རྩལ་ཕྱན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་བྱེ་རོལ་གྱི་དོན་ནམ་བུ་པོ་དེ་བདེན་
གྲུབ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཀྱིས་། ཞེས་འདོད་པ་དང་འཇུག་རིས་བཟུང་བའི་རྒྱ་སྟག་ཁྲ་པོ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་
སྤྱོད་ཀྱིས་། སེམས་ཅམ་པའམ་ནམ་རིག་པ་ན་རེ། ཆ་མེད་མི་སྤྱོད་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ནི་ཡོད་དེ། འཛིན་
པའི་ནམ་པ་རང་རིག་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱེད་ཀྱིས་། ཞེས་འདོད་པ་དང་སྤྱོད་པ་མེད་ཅིང་
ཡང་བཟོར་ཆེ་བའི་སྤྱོད་སྤྱོན་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྤྱོད་ཀྱིས་། ཤར་གསུམ་མཁན་པོ་ན་རེ། གཟུང་
འཛིན་གཉིས་སྤྱོད་པས་བྱེ་དོན་དང་བདེན་གྲུབ་གཉིས་མེད་ཀྱང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་དམ་
ཚུགས་སྤྱོད་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་རང་གི་ཕྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་
ལུགས་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་བྱེད་ཀྱིས་། ཞེས་འདོད་པ་དང་དོམ་བྱ་ངར་མ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྤྱོད་
ཏེ་ཐ་སྙད་སྤྱོད་ཆོག་པ་འདོགས་པར་བྱེད་ཀྱང་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱར་
ངོས་མ་ཟེན་པའི་དབང་གིས་ཨ་མ་རྒན་མོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་ནས་འདུག་གོ། །

གཉིས་པ་ནི། ས་རྒྱིང་ཀར་འབྱུག་གི་མཁས་གྲུབ་མང་པོས། །གསལ་སྤྱོད་འཛིན་མེད་
གྱི་རང་གི་རིག་པ། །ཀ་དག་ལྟན་གྲུབ་གྱི་ཀུན་བཟང་རང་ཞལ། །མ་བཅོས་ལྟན་སྤྱོད་གྱི་ལུག་རྒྱ་
ཆེན་པོ། །ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་ཁས་སྤང་བལ་སོགས། །སྤྱོད་ཆོག་པ་ཐ་སྙད་གྱི་ཞལ་པོ་སྤྱོད་པས་
ཀྱང་། །གཤེས་ལུགས་ཐེག་པོ་ཞིག་ཡིན་ན་ལེགས་ཏེ། །མཇུག་མོ་འཇུག་ས་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་
ཨང་། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ས་ཆེན་ནམ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སྤྱོད་འབྲང་བའི་ས་སྤྱོད་བ་དང་། གསང་
སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ལུགས་པའི་རྒྱིང་མ་པ་དང་། དུགས་པོ་ལྟ་རྗེའི་སྤྱོད་པ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་
པའི་རྗེས་འབྲང་ཀུམ་པ་དང་། འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རིས་(རས)གྱི་རྗེས་འབྲང་འབྱུག་པ་དང་།

བ་ཆ་བ་གྱི་རྗེས་འབྲང་ཞང་ཐང་སག་བ་སྟེ་སྤྱ་རབས་བའི་མཁས་གྲུབ་མང་པོས་ཀྱང་རང་རང་གི་འདོད་བས་སྤྱར་བའི་བརྟ་སྒྲ་ཆོག་ས་བ་འདོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ས་སྤྱ་བ་ལ་ནང་གསེས་གྱི་ལྷ་གྲུབ་མི་མཐུན་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཆར་ཆེན་སྟོ་གསལ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་སྟོབ་བཤད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་བ་རྣམས་གྱིས་གསལ་སྟོང་འཛིན་མེད་གྱི་རིག་བ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞེས་ཟེར། རྟོང་མ་བ་རྣམས་གྱིས་ཀ་ནས་དག་བ་སྟེ་ཡེ་ནས་དག་བ་ཡོན་ཏན་ཡེ་ནས་རྫོགས་བའི་ལྷན་གྲུབ་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་རང་ཞལ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞེས་འདོད་ཅིང་སྟོ་བད་ཆོས་བད་དུ་སོང་བ་ན་འཆར་རྒྱུ་ཞེས་ཟེར། བཀའ་རྒྱུད་བ་རྣམས་གྱིས་རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་གསར་དུ་མ་བཅོས་པ། ལྷན་ཅིག་སྟེས་བའི་བདེ་བ་ཆོས་སྤྱ་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་གནས་ལུགས་སྤྱ་སྤྱ། ཞང་ཐང་སག་བ་རྣམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་བ་ཡང་མིན་ལ་མེད་བ་ཡང་མ་ཡིན་བའི་ཡོད་མེད་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤྱ་ཁས་སྤངས་དང་བྲལ་བ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞེས་ཟེར། སོགས་ཁོངས་ནས་རྫོང་ནང་བས་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་དང་རང་དབང་བའི་རྟག་པར་སྤྱ་བ་ཡང་བསྤྱ། དེ་ལྷར་བོད་སྤྱ་རབས་བ་རྣམས་གྱིས་གནས་ལུགས་གྱི་དོན་ལ་རྫོགས་བ་ཆེན་པོ་དང་། ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་སོགས་གྱི་ཐ་སྟོད་སྒྲ་ཆོག་ས་བ་བཏགས་ཏེ་ཞལ་པོ་དང་བཅས་རང་ལུགས་སྤྱ་སྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱང་གཤིས་ལུགས་སམ་སྟོད་ལུགས་མཐར་ཐུག་བ་མ་འཆུག་བའི་ཐེག་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། བྱེད་རྣམས་གྱིས་ཤངས་ལ་མཛུབ་མོ་འཛུགས་དེ་རི་འབྲ་ཞིག་ཡིན་ན་ཨང་ཞེས་མ་རངས་བ་མཛད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱི་དོན་མ་བཤེག་བས་སྟོ་ཚུབ་མི་དགོས། །དོན་སྤྱ་སྟེ་གཉིས་རྣམས་དགྱེས་དགྱེས་མཛོད་ཅིག །རང་རིག་མ་ཡིན་ཀྱང་ཆད་གཞལ་འཐད་པས། །རྣམ་རིག་སྤྱ་བ་ཀྱན་དགྱེས་དགྱེས་མཛོད་ཅིག །རང་མཆོན་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟོན་འབྲེལ་བཀྲ་བས། །ཤར་གསུམ་མཁན་པོ་ཀྱན་དགྱེས་དགྱེས་མཛོད་ཅིག །གསལ་སྟོང་མི་འགལ་བས་བཟུངས་(བཟུང)ཀྱང་ཆོག་གི། །སྟོབ་བཤད་རྒྱུད་འཛིན་རྣམས་དོགས་རྒྱུང་མི་དགོས། །ཀ་ནས་དག་ན་ཡང་བཟང་

ངན་འཐད་པས། །རིག་འཛིན་ཞིག་པོ་རྣམས་བཟང་ཞེན་མི་དགོས། །བཅོས་ནས་བསྐྱོམ་ན་ཡང་
 ལྷན་སྐྱེས་འཆར་བས། །རྟོག་ལྷན་གན་པོ་རྣམས་ཟུ་ཚུགས་མི་དགོས། །ཡོད་མེད་སྒྲོས་བྲལ་དེ་
 །ཁས་སྒྲངས་ཆོག་པས། །རྟོག་གི་མགོ་མཁྱེད་པས་རྣམས་ཆབ་ཚུབ་མ་བྱེད། །ཅེས་སོ། །དོན་ནི།
 ཕྱི་དོན་མ་བཤེག་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་སོ་སྣམ་པའི་སྒྲོ་ཆབ་
 ཚུབ་བྱེད་མི་དགོས་ལ། དོན་སྒྲུ་སྟེ་བྱེ་མདོ་གཉིས་དགོས་མེད་གྱི་དོགས་པ་མ་མཛད་པར་རང་
 བཞིན་མེད་པ་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པ་འདི་ལ་ཐུགས་དགུས་དགུས་མཛོད་ཅིག །རང་རིག་
 སྟེ་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་ལྷ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཆད་མས་ལུག་གཞལ་
 པ་འཐད་པས། རྣམ་རིག་སྒྲུ་བ་ཀུན་དགུས་དགུས་མཛོད་ཅིག །དོན་དམ་པར་ཆོས་རྣམས་རང་
 གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྣད་དུ་མིང་བཟུང་བཞག་ཅམ་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་སྒྲ་ཆོགས་པ་
 བན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར་བཀྲ་བས། ཤར་གསུམ་མཁན་པོ་ཀུན་དགུས་དགུས་མཛོད་ཅིག །ཆོས་
 རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་སེམས་གྱི་དོ་བོ་གསལ་བ་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་མི་
 འགལ་བར་བཟུང་ཆོག་པས། སྒྲོ་བ་བཤད་རྒྱུ་འཛིན་རྣམས་དོགས་ཚུང་མཛད་མི་དགོས། ཆོས་
 རྣམས་ཀ་ནས་དག་པ་སྟེ་ཡེ་གདོད་མ་ནས་དག་པ་ཡིན་ན་ཡང་ཐ་སྣད་དུ་བཟང་བ་དང་ངན་པའི་
 རྣམ་བཞག་འཐད་པས། རིག་པ་འཛིན་པར་གྲགས་པའི་རྟོན་མའི་སྒྲགས་འཆར་སྒྲོད་པ་ཞིག་པོ་
 རྣམས་བཟང་ཞེན་བྱེད་མི་དགོས་སོ། །སེམས་གསར་དུ་བཅོས་ནས་བསྐྱོམ་ན་ཡང་ལྷན་ཅིག་
 སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུ་ཐུག་བྱ་ཆེན་པོ་འཆར་བ་སྟེ་མཐོང་བས། ཀར་འབྲུག་གི་རྟོགས་
 ལྷན་གན་པོ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་དུ་མ་བཅོས་པ་ཁོ་ན་དགོས་ཞེས་ཟུ་ཚུགས་བྱེད་མི་དགོས་
 སོ། །དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་རྟོག་མཐའ་དང་། ཐ་སྣད་དུ་མེད་པའི་ཆད་མཐའ་སྟེ་མཐའ་གཉིས་
 གྱི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་ཆོས་རྣམས་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དུ་ཁས་སྒྲངས་ཆོག་པས་
 ཐང་སག་པའི་རྟོག་གི་པ་སུ་ལའང་དག་པ་མི་སྟེར་བའི་མགོ་མཁྱེད་པས་རྣམས་དོན་མེད་ཆབ་
 ཚུབ་གྱི་དོགས་པ་མ་བྱེད་པར་ཡང་དག་པའི་དོན་རང་བཞིན་མེད་པ་འདི་ལ་བག་ཐེབས་པར་

གྱིས་ཤིག །གསུམ་པ་ནི། འོན་ཀྱང་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་བ་ཚུང་ནམས། །ཐ་སྦྱད་སྦྱོར་ཚུལ་
 ཞིག་མ་མཐུན་ཡིན་སྟེ། །ཁོ་ལོ་བྱེད་ཅག་ལ་མི་གུས་མ་ལགས། །ཕོག་ཐུག་བྱུང་ན་ནི་བཟོད་
 པར་མཛོད་ཅིག །ཅེས་སོ། །དོན་ནི། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་བྱེད་ནམས་ཀྱི་ཁོད་ནས་གཞུང་
 ལུགས་ལ་སྦྱངས་བ་ཚུང་བ་སྟེ་ཆེས་ཆེར་མ་སྦྱངས་བ་ནམས་ཀྱིས་ཐ་སྦྱད་སྦྱོར་ཚུལ་དབུ་མའི་
 གཞུང་ནས་བཤད་པ་བཞིན་མ་མཐུན་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་པ་ཡང་སྟེ། །ཁོ་
 ལོ་ཅག་ནི་བྱེད་ནམས་ལ་སྦྱང་ནས་མི་གུས་པ་མ་ལགས་ཤིང་གནས་ཚུལ་བྱང་ཕོར་སྒྲས་པའི་
 དབང་གིས་རྟ་ཕོ་རྒྱལ་པའི་ཞར་ལ་མེ་རྟོག་གཙོད་པ་ལྟར་བྱུང་མཐའི་སྦྱོན་ལ་རེག་པས་ཕོག་
 ཐུག་བྱུང་ན་ནི་བཟོད་པར་མཛོད་ཅིག །

གསུམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་མོ་རྟོན་འབྱུང་ངེ་ལྟར་བཅུལ་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ། གཞུང་
 གང་ལ་བརྟོན་ནས་བཅུལ་བ། བཅུལ་ནས་རྟོད་པ། རྟོད་པའི་བཀའ་ངོན་རྗེས་སུ་བྱུང་ན་པའོ། །དང་
 ཕོ་ནི། ཁོ་ལོ་ཀུན་ཤེས་ཀྱི་ཤར་ཕོ་མིན་ཡང་། །པ་མེས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྟ་ཕོ་བཟང་ཕོ། །རྟག་
 སྦྱོར་གུས་སྦྱོར་གྱིས་ཞོན་ཚུལ་མཁས་པས། །གཅིག་རྟགས་འཕྲང་ལས་ནི་ཐར་བར་རེའོ། །ཞེས་
 སོ། །དོན་ནི། ཁོ་ལོ་ཅག་ཆོས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཤར་ཕོ་མིན་ཡང་།
 པ་མེས་སྤྱ་སྤྱབ་ཡབ་སྐས་དང་། རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡབ་སྐས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ངེ་མ་མེད་པའི་རྟ་
 ཕོ་བཟང་ཕོ་དེ་ཉིད་རྟག་སྦྱོར་དང་གུས་སྦྱོར་གྱི་བཙོན་འབྱུང་གྱིས་ཞོན་ཚུལ་མཁས་པའི་དབང་
 གིས་བདེན་ཞེན་ཅན་དང་། ལེ་ལོ་ཅན་ནམས་ཐར་བར་དགའ་བའི་གཅིག་རྟགས་ཀྱི་འཕྲང་དམ་
 ཕོ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ལས་ནི་ཐར་བར་རེའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོལ་དགོས་མི་འདུག་སྟེ་
 འཆོལ་མཁན་རང་ཡིན། བདེན་པར་མི་ཞེན་ཏེ་བརྟུན་པ་ཉིད་ཡིན། །བརྟུན་པ་མི་འགོག་སྟེ་
 བདེན་པ་རང་ཡིན། །ཆད་མིན་རྟག་མིན་ལ་ངལ་གསོས་ཆོག་གོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཨ་མ་
 རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོང་བ་ཉིད་དེ་ཐག་རིང་ཕོ་ནས་འཆོལ་དགོས་མི་འདུག་སྟེ་ཆོལ་མཁན་རང་

དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་མི་ཞེན་ཏེ་སྤང་ཚུལ་
 དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པས་བརྟུན་པ་ཡིན་ནོ། །བརྟུན་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགོག་སྟེ། རོན་
 དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པས་བདེན་པ་རང་ཡིན་ནོ། །ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཆད་པ་མིན་
 ལ་དོན་དམ་དུ་མེད་པས་རྟོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་མཐའ་གཉིས་སྟོས་བྲལ་གྱི་དབྱིངས་ལ་ངལ་
 གསོས་པས་ཆོག་པ་རྟེན་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ཨ་མ་མ་མཐོང་ཀྱང་མིང་ཅམ་ཞིག་གིས། །པ་མ་
 རིན་ཅན་དེ་ཡུན་རིང་སྟོར་བ། །གན་ན་འདུག་པ་བཞིན་འཕྲད་པར་སྤང་གི། །སྤྱ་སྤྱབ་ཡབ་སྲས་
 དེ་བཀའ་རིན་ཆེའོ། །སྟོ་བཟང་གྲགས་པ་དེ་བཀའ་རིན་ཆེའོ། །རིན་ཅན་སྤྲ་མ་དེ་བཀའ་རིན་
 ཆེའོ། །བཀའ་རིན་གཙོ་ཐབས་སུ་ཨ་མ་མཆོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཨ་མ་རང་བཞིན་གྱིས་
 སྟོང་པ་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་ཀྱང་མིང་ཅམ་ཞིག་གིས་པ་མ་རིན་ཆེན་ཏེ་སྟོང་པ་དང་རྟེན་
 འབྲུང་གཉིས་ཡུན་རིང་དུ་སྟོར་བ་གན་ན་སྟེ་མདུན་ན་འདུག་པ་བཞིན་དུ་འཕྲད་པར་སྤང་བས།
 མགོན་པོ་སྤྱ་སྤྱབ་དང་། འཕགས་པ་ལྷ། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ས། རྩ་བ་གྲགས་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་
 བཀའ་རིན་ཆེའོ། །རྗེ་བཙུན་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ་དེ་བཀའ་རིན་ཆེའོ། །རང་ལ་ལྷ་བའི་ངོ་སྟོན་སྟེལ་
 བར་མཇུག་པའི་རིན་ཅན་སྤྲ་མ་དེ་བཀའ་རིན་ཆེའོ། །བཀའ་རིན་གཙོ་བའི་ཐབས་སུ་ཨ་མ་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་བསྟོམ་སྟེ་མཆོད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ་གསུམ། དགེ་བ་བསྟོར་བ། ལྷ་བ་རྟེན་པ་ལ་ཡི་རངས་པ།
 སྤང་བྱང་སྟོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱེ་མེད་བརྟོན་བྲལ་གྱི་ཨ་མ་ཆུན་མོ། །རིག་པའི་བྱ་ཆུང་དང་
 ལྟན་ཅིག་འཛོམ་ནས། །ཀུན་བཟང་སྟོན་པ་ཡི་དགའ་སྟོན་ཆེན་པོས། །མ་ཆུན་འགྲོ་བ་ཀུན་
 གཏན་བདེར་འབྲིད་དོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་གཏམ་འདི་ལྷར་བསྟུན་བའི་དགེ་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པར་སྤྱེ་བ་མེད་ཅིང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཟིགས་པ་ལྷར་བརྟོན་པ་
 དང་བྲལ་བའི་ཨ་མ་ཆུན་མོ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོར་གྲགས་པ་དང་། དེ་

འཛིན་སྐྱབས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རིག་པའི་བྱ་ཆུང་གཉིས་ལྟན་ཅིག་དུ་འཛོམ་ནས་ཀྱན་བཟང་
 རྟེ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བ་ཀྱན་མགུ་བར་བྱེད་པའི་
 དགའ་སྟོན་ཆེན་པོས་མ་གྲན་འགྲོ་བ་ཀྱན་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་འབྲིང་པར་ཤོག་ཅིག །གཉིས་པ་
 བློ། ཨེ་མ་ལ་རོལ་བའི་དོ་རྩེ། །ཨ་འོ་ལ་སྦྱིད་པའི་རྒྱང་གོ། །འོ་ན་ལ་འདི་རུ་བརྟུངས་ནས། །ཨ་
 རྟོ་ལ་དགོན་མཆོག་མཆོད་དོ། །ཞེས་སོ། །དོན་མི། ཨེ་མ་དང་ཨ་རྟོ་ཞེས་པ་དོ་མཆོར་བའི་
 ཆོག་ཡིན་ལ། གཞན་གཉིས་ནི་ཆོག་གྲང་དོ། །རྩོམ་པ་པོ་ལ་རོལ་བའི་དོ་རྩེ་བདག་སྟོང་བ་དང་
 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་ལ་ཤིན་དུ་དོ་མཆོར་སྦྱེས་ཏེ་དགའ་ཞིང་སྦྱིད་པའི་རྒྱང་གོ་གནས་འདི་རུ་
 བརྟུངས་ནས་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཐུགས་ལ་ཤར་བའི་ཉམས་མགུར་གྱིས་སྦྱབས་གནས་
 དགོན་མཆོག་གསུམ་མཆོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཞེས་ཨ་མ་དོ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
 ཆོག་བྲག་ཆའི་སྒྲ་དབྱངས་འདི་ཡང་དབྱ་མ་ཆེན་པོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་ལྷང་སྒྲ་རོལ་བའི་དོ་
 རྩེས་སྦྱལ་བའི་གནས་མཆོག་རི་བོ་ཅེ་ལྷར་སྦྱས་པའི་ཡི་གེ་པ་ནི་དགེ་སྟོང་དགེ་ལེགས་ནམ་
 མཁའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་གོ་སྟའོ། །

སྦྱས་པ། ཀྱན་མཁྱེན་དགོངས་ཟབ་འཆི་མེད་རྩིང་བྱ་ལས། །ཉེར་འབྱུངས་ཟབ་མོའི་
 ལེགས་བཤད་དཔག་བསམ་ཤིང་། །དོ་མཆོར་རྟེན་འབྱུང་འབྲས་བུས་དུད་པ་འདི། །སྒྲལ་བཟང་
 མཁར་ཉལ་ཆོགས་ཀྱིས་བདག་གིར་གྱིས། །ལེགས་གསུང་འདི་ཡིས་མགོན་པོ་ཁྱོད། །འཇམ་
 དཔལ་དོ་རྩེ་དུར་སྦྱིག་གི། །སྒྲོས་གར་མཛད་དམ་གྱུ་ཡི་ཞབས། །སྦྱར་ཡང་ཁྱོན་པ་ཡིན་ནམ་
 ལྷམ། །སྒྲོས་བྲལ་དེ་ཉིད་སྒྲ་རྟོག་གི། །སྦྱ་བརྩོད་ཡུལ་མིན་ཞེས་པ་རྟུན། །གང་གིས་ཟབ་མོའི་རང་
 བཞིན་ཀྱན། །གསལ་བར་སྟོན་འདི་ཅི་ཞིག་ཡིན། །ཆོག་དང་དོན་ཡང་དོ་མཆོར་བའི། །ལེགས་
 བཤད་འཕུལ་གྱི་ཞགས་པ་འདིས། །སྦྱིན་ལེགས་ལང་ཆོས་ཆགས་ལྟན་བཞིན། །མཁས་པ་ཀྱན་
 གྱི་ཡིད་དབང་འཛིན། །དེ་ལྟའི་སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་མཆོག །བདག་ལྷས་རི་ལྷར་འབྲེལ་
 པར་རུས། །འོན་ཀྱང་དོན་གཉེར་ལྟན་པ་ཡིས། །བསྒྲལ་ཆེ་གཡར་ཁྲལ་ཅམ་དུ་སྦྱར། །སྦྱ་

མའི་དགོངས་དོན་མཆོ་བཞིན་ཟབ། །བདག་སྟོ་ཀྱ་ཤའི་ཅེ་ལྟར་ཟ། །དེ་བྱིར་ནོངས་པ་གང་
གྱུར་པ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པ་མཛོད། །དགེ་བས་སྟོང་ཉིད་དམ་བཅའ་གསུམ་ལྟན་
མདའ། །གཞན་པན་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞུར་སྒྱུར་ཏེ། །སེམས་བསྐྱེད་དགའ་བྱེད་ཅལ་གྱིས་
འཕངས་པའི་མོད། །བདག་འཛིན་འཁོད་གྲོགས་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་བྱས་བདག་ནི་རྗེ་སེམས་དཔའི་རོ་པོ་མཆོན་བཟོད་པར་དཀའ་བ་ལྟར་སྒྱུ་རྩལ་བའི་དོ་རྗེའི་ཞལ་གྱི་པར་
ལས་འོངས་པའི་ལྟ་བའི་གསུང་མགྱུར་གྱི་འགྲེལ་པ་ཆོག་གི་སྟོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྐར་ཅིས་སོགས་རིག་པའི་
གནས་ལ་སྟོ་གྲོས་གྱི་འདུག་པ་ལྟར་ལ་གྱི་འདབ་མ་ལྟར་ཡངས་པ་ལྟ་ཅུ་སྟ་ཆེན་གྱི་འགྲེལ་དག་དབང་བསྟན་འཕེལ་དང་། རྗེ་
ཉིད་གྱི་གསོལ་དཔོན་དད་བཙོན་རྣམ་དཔྱོད་ལྟལ་དུ་བྱུང་བ་དགེ་སྟོང་དགེ་ལེགས་ནམ་མཁའ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་རོར།
རྗེ་བཙོན་དམ་པ་གང་དེའི་ཞབས་རྩལ་སྒྱུ་པོར་ལེན་པའི་དགེ་སྟོང་རིག་པ་དང་གྲོལ་བར་སྒྲིབ་བ་དགོན་མཆོག་འཛིན་གས་
མེད་དབང་པོའམ་མིང་གཞན་མི་པམ་དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་དོ་རྗེས་སྒྱལ་པའི་གནས་མཆོག་རི་པོ་ཅེ་ལྟའི་སངས་རྒྱས་
རབས་བདུན་གྱི་ལྷ་ཁང་དུ་སྒྱུར་བའི་ཡེ་གོ་བ་ནི་སྒྲགས་རམ་པ་སྟོ་བཟང་དབང་རྒྱལ་ལོ། ། །

༡༡། །གསལ་འདེབས་ཀྱི་ཏ་ཀའི་འབྲེང་མཛེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ ཆོག་དོན་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ན་མོ་གུ་རུ་མུ་རྣམ་འབྲེན་ཀྱན་གྱི་ཡབ་རུ་གྱུར་གྱང་རྒྱལ་སྤྱུ་གཞོན་ནུའི་ཐོལ་འཛིན་
 ཞིང་། །ཆགས་སོགས་དྲི་མ་གཏན་ནས་སྤངས་གྱང་དབྱངས་ཅན་དགའ་མར་དབྱེས་པའི་
 ཚུལ། །ལུས་ཅན་ཀྱན་ལ་བྱ་ལྟར་བཅེ་ཡང་ཡིད་སྤྱབས་ཡིད་ནི་གདུང་བར་བྱེད། །སྤྱི་བའི་དབང་
 ལྷག་མཐུན་པའི་གཏེར་དེས་དུས་རྣམ་ཀྱན་རུ་བདག་སྤྲོངས་ཤིག །ཟས་གཙང་སྤྱི་པའི་བཞེད་
 དགོངས་འབྲུལ་བྲལ་སྒོ་བཟང་རིང་ལུགས་ཡིད་བཞིན་ལོར། །རྣམ་དཔྱོད་བཟོ་བོས་བྱི་དོར་
 ལེགས་བསྐྱབས་བཤད་སྤྱི་རྒྱལ་མཆན་ཅེར་བཀོད་དེ། །མདོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་འདོད་དགའི་
 ཆར་གྱིས་སྤྱལ་བཟང་ལུས་ཅན་ཆོམ་མཛད་པ། །མཁས་གྲུབ་གཙུག་རྒྱན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་
 པའི་དོ་རྩེ་ཞེས་གྲགས་གང་དེར་འདུད། །མཁས་སྒོམ་སྒྲ་བའི་ཟེར་གྱིས་རེག་གྱུར་གྱང་། །མི་སྤྱེད་
 རྟོགས་བརྗོད་འདབ་སྤྲོད་ལྟན་པའི་ཁ། །བདག་སྒོ་ཏ་བདུན་སྤང་བས་དབྱེ་བར་བྱ། །དོན་གཉེར་
 ཀྱང་ལྷག་ཆོགས་རྣམས་རངས་པར་བྱོས། །

དེ་ལ་འདིར་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་
 ཀྱན་མཐུན་ཆེན་པོ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྩེས་མཛད་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་
 གསལ་འདེབས་ཀྱི་ཏ་ཀའི་འབྲེང་མཛེས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འཆད་པ་ལ་གསུམ། ལྷན་གྱི་དོན།
 གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ན་མོ་གུ་རུ་མུ་རྣམ་པུ་ཅ་ཙ་ར་སྤྱི། ཞེས་པ་
 ཉི། བོད་ཀྱི་སྐད་རུ་བསྐྱུར་ན། ལྷ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་དབྱངས་ཅན་མ་ལ་ལྷག་འཆལ་

ལོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ་གཉིས། གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་། བསྟོ་སྟོན་གྱིས་འཆམས་
 སྒྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟླ་
 མེད་སྟོན་པ་ནམས་སད་མཆོད་ཡོན་རྒྱན། །ཟབ་རྒྱས་རྒྱབས་ཀྱི་འཕྲེང་ལྡན་ས་གསུམ་དུ། །དངས་
 པས་མཁྱེན་སྟོང་རལ་བ་གསྐྱའི་བཅུད། །འདྲེན་མཁས་སྒྲ་མ་སྐལ་ལྡན་གིང་རྟར་འདུད། །ཅེས་
 ལོ། །འདིའི་དོན་འཆད་པ་ལ་གསུམ། ཆིག་གི་དོན་དང་། མཐའ་དབྱེད་པ་དང་། སྟོན་བྱང་གི་
 གཏམ་རྒྱད་བརྗོད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཆངས་པ་དང་། བྱབ་འཇུག་སོགས་འཛིན་ཉེན་
 ན་ཆེ་བར་རྫོམ་པའི་དེགས་ལྡན་ནམས་དང་། སེར་སྒྱུ་དང་། གཟེགས་ཟན་སོགས་སྒྱ་སྟེགས་ཀྱི་
 སྟོན་པ་ནམས་ཀྱིས་གང་གི་ཡོན་ཏན་ལ་ཆ་ཅམ་ཡང་བསྒྱུན་པར་མི་རུས་པས་ན་རྒྱ་མེད། ཟླ་
 དོར་གྱི་གནས་སྟེན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཆངས་པ་
 ཆེན་པོས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གསུང་རབ་ནམས་སད་མཆོད་ཡོན་ཉེ་རྒྱ་
 པོ་གསྐྱའི་སྒྱུར་རྒྱན་ཟབ་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པས་བསྐྱས་པའི་
 བརྗོད་བྱའི་རྒྱབས་ཀྱི་འཕྲེང་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་ཉམས་ཐག་འགོ་བ་དུག་ཅན་གྱི་བྱ་དུག་ཁྲིའི་
 སྟེག་པ་སྟོང་བའི་སྟེར་དུ་ས་གསུམ་དུ་ཡོངས་སྒྱ་དངས་པ་ལ་མདོན་དུ་སྟོགས་པར་གྱུར་པའི་ཆེ།
 མཁས་གིང་བྱབ་བརྟེས་བཤེས་གཉིན་ནམས་ཀྱི་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་སྟོང་དབང་ལྷག་གི་རལ་པའི་
 ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཞག་པར་གྱུར་པ་ན། བཤེས་གཉིན་དེ་དག་མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་མཉེས་
 པར་བྱས་ནས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མན་ངག་གསྐྱའི་བཅུད་དམ་སྟོང་པོ་རང་གཞན་གྱི་སྟོ་སྟོས་
 ཀྱི་འཛིན་མར་ཡོངས་སྒྱ་འདྲེན་པ་ལ་མཁས་པའི་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་དཔལ་ལྡན་སྒྲ་མ་སྐལ་ལྡན་
 གིང་རྟར་གྱས་པས་འདུད། ཅེས་པའོ། །ཡང་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཀྱང་པ་དང་པོའི་
 དོན་ནི་སྒྲ་མ་དང་འདྲ་ལ། སྟེ་མ་གསུམ་གྱི་དོན་ནི། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བརྗོད་བྱའི་རྒྱབས་

ཀྱི་འཕྲེང་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་རྗེ་འདིའི་སྤྲོད་སྟོབས་ལྟ་གི་ར་ཐའི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་ས་གསུམ་
 ཀྱི་འགྲོ་བ་དུག་ཅན་གྱི་བྱ་དུག་ཁྲིའི་སྒྲིག་པ་སྦྱོར་བའི་སྤྲོད་པའི་ཡོངས་སུ་བྲངས་པར་གྱུར་ཏེ། རྗེ་
 འདིའི་མཁུན་རབ་ཉིད་དེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་དབང་ཐུག་གི་རལ་བར་ཡོངས་སུ་བཟུང་སྟེ་གཞན་ལ་
 འཆད་པ་སོགས་མི་མཛད་པར་སྦྱབ་པ་འབའ་ཞིག་ལ་གཞིལ་བར་གྱུར་པ་ན། སྐལ་བ་དང་ལྡན་
 པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་བཤད་
 གཞུའི་བཅུད་དམ་སྤྲོད་པོ་འཆད་ཉན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་ཞིང་སར་འབྲེན་པ་
 ལ་མཁས་པ་དཔལ་ལྡན་སྐྱེ་མ་རྒྱལ་པོ་སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟེན་གྱིས་པས་འདུད་ཅེས་བའོ། །འདི་
 རི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་གཞུའི་གཟུགས་སུ་བཀོད། དེའི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་སྤང་གི་གཟུགས་སུ་
 བཀོད། མཁུན་རབ་དབང་ཐུག་གི་རལ་བའི་གཟུགས་སུ་བཀོད། རྗེ་འདི་ཉིད་སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟེན་
 གཟུགས་སུ་བཀོད་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་སྤྲོད་པོ་། །

གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཁོ་ན་དེ། རང་དང་མཚུངས་པའི་འགྲན་རྒྱ་གཞན་མེད་
 པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་མི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་དང་། འབྲས་བུ་
 ཆོས་ཀྱི་སྦྱུ་དང་། འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མཉམ་
 པར་གསུངས་པས། སངས་རྒྱས་གཞན་རྣམས་ནི་འགྲན་རྒྱར་འོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི།
 འདིར་འགྲན་རྒྱ་མེད་པར་བཤད་པ་ནི། འཛིན་ཉན་ན་མཆོག་དང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་ཆངས་པ་
 དང་བརྒྱ་ཁྲི་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་འགྲན་པར་མི་རྒྱས་པའི་སྤྲོད་དང་། འཛམ་བུ་སྤྲོད་
 འདིར་མཐུན་སྤྲོད་དུ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འཛིན་ཉན་དུ་བྱོན་པ་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སངས་
 རྒྱས་གཞན་མི་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དེ། མཛོད་ལས། ལྷན་ཅིག་གཉིས་
 མིན་སངས་རྒྱས་བཞིན། །ཞེས་དང་། ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལས་གྱུར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གཉིས་སུ་བྱེ་མེད་པར་འཛིན་ཉན་དུ་འབྱུང་
 བ་ནི་གནས་མེད་ཅིང་གོ་སྐབས་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་པ་ཡང་

དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྟོན་པ་ནི། ལྷ་དང་མིས་བསྐྱུས་པའི་ཐར་འདོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་
མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་མ་ཞོར་བ་སྟོན་པ་ལ་བྱ་སྟེ། སྟོན་པ་ལ་རྒྱ་དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་
དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིའི་སྟོན་པ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་ནི་
བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱ་སྟེ་སྟོན་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་
སོ། །དེར་མ་ཟད་གསུང་རབ་ལ་སྟོན་པར་བཏགས་པའང་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་ལ་བསྟོད་པ་ལས།
རྒྱལ་བ་སྟོན་པ་དེ་ཡི་བསྟན་པ་དག །མདོ་དང་ཆོས་མངོན་ཡིན་གསུངས་འདུལ་བ་ནི། །སྟོན་
དང་བསྟན་པ་དངོས་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཉིས་འགྱུར་བྱག་བྱ་སངས་རྒྱས་ཆོས་གཅིག་ཡིན། །ཞེས་
འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོན་ལ་སྟོན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡང་སྟོན་པ་མཆོན་ཉིད་པ་
ནི་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ཆུང་བ་ལས། སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བྱོད་ཉིད་
དེ། །ཁ་སྤྱོད་ལ་ནི་མིང་གི་བཞིན། །ཐུ་སྟེགས་ཅན་ལའང་གཅུམ་བུའི་ཆོག །ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ། །རྣམ་པར་མཆོད་ཡོན་ཞེས་པ་ནི་ཆུ་པོ་གཞུང་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་ནི་ལྟའི་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། འཆི་མེད་རྣམ་མེད་སྐབས་གསུམ་ལྟ། །རྣམ་པར་
སད་དང་བཅུད་ལྟན་དང་། །ཞེས་སོ། །ལྷ་རྣམས་ནི་གཉིད་དང་བྲལ་བས་ན་རྣམ་པར་ཅེས་བཛོད་
པ་ཡིན་ཏེ། འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འཛོའི་བ་མོ་ལས། རྣམ་པར་ནི་གཉིད་མེད་དེ་
རྟག་ཏུ་སད་པའོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་རྣམ་པར་ཅེས་པ་ལྟ་སྟེ་མིང་ཡིན་ཀྱང་འདིར་བྱེ་བྲག་
པ་ཁྱབ་འཇུག་དང་། མཆོད་ཡོན་ནི་རྒྱལ་པོ་སྐལ་ལྷན་གིང་རྟེན་ཆངས་པ་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་
ཆུ་པོ་གཞུང་ལྟ་བུའི་ནས་པལ་སྟེ་ཁྱབ་འཇུག་གི་རྒྱུ་པ་དག་བྱེད་དུ་བྱུལ་བ་ལས་དེ་ལྟར་གྲགས་
ཏེ། འདོད་འཛོའི་བ་མོ་ལས། ཁྱབ་འཇུག་རྒྱུ་ལྟན་ཏེ་ཁྱབ་འཇུག་གི་རྒྱུ་པ་ལ་མཆོད་ཡོན་དུ་
གྱུར་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ས་གསུམ་ནི་ས་འོག་ས་སྟོང་ས་བླ་གསུམ་སྟེ། ངན་
སོང་གསུམ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གནས་ནི་ས་འོག་དང་། སྟོང་བཞི་སྟོང་ལྷན་བརྒྱད་སོགས་མིའི་
གནས་དང་། རི་རབ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷ་གནས་རྣམས་ནི་ས་སྟོང་དང་། འདོད་ལྷ་ཕྱི་མ་བཞི་དང་

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ནི་ས་སྒར་བཤད་དོ། །ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པར་རྫོམ་པ་ཁ་
 ཅིག །རལ་བ་གསྐྱའི་བཅུད་ཅེས་སྒྲས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། གསྐྱ་རལ་པའི་བཅུད་ཅེས་བརྗོད་ནས་
 བརྗོད་ན་ལེགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲ་ཡང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྒྲ་ནི་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འབྲངས་
 ཕྱིར། །མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པས་བྱུག། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཆུ་
 སྒྲར་རལ་པར་ཡོངས་སུ་འབྲིལ་བ་དེ་ལས་གསྐྱའི་བཅུད་འདྲེན་པར་མཁས་པ་ཞེས་སྒྲུར་རྒྱ་ཡིན་
 པས། དགག་པ་དེ་ནི་རང་གི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་མཆང་གཞན་ལ་སྒྲོགས་པ་ཅམ་དུ་བྱུང་དོ། །

གསུམ་པ་སྒྲོན་བྱུང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ནི། དེ་ཡང་སྒྲོན་ཀྱི་དུས་སུ་སྒྲ་སྟེགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 དུག་ཅན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེ་ལ་བཅུན་མོ་མང་དུ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བཅུན་མོ་ཆེན་
 མ་ལ་འཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་གཅིག་བཅས་ཤིང་། བཅུན་མོ་གཞན་རྣམས་ལ་བྱ་མེད་པའི་
 དབང་གིས་དབང་སྒྲུག་ཆེན་པོ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་བྱ་དུག་ཁྲི་བཅས་སོ། །དེ་རྣམས་ཆེར་
 སྒྲེས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་པ་དེ་ཉིད་མཆོད་སྒྲིན་བྱ་བར་འདོད་ནས་མེ་ཐབ་དང་། བསྟེག་
 བྱའི་རྩས་རྩ་སྟོང་སྟག་གཅིག་རྣམས་སྟ་གོན་བྱས་ཏེ་བྱ་དུག་ཁྲི་རྣམས་བསྐྱར་དུ་བཅུག་པ་ན།
 བྱ་འཇུག་གིས་སྒྲུ་ཐབས་ཀྱིས་རྩ་རྣམས་བརྒྱས་ཏེ་ས་འོག་དུ་སྒྲས་ནས་རྩ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་
 དང་སྟོང་སེར་སྒྲུའི་གཟུགས་ཀྱིས་གནས་སོ། །སང་ནང་བར་བྱ་དུག་ཁྲིས་གཏམ་དེ་ཐོས་ནས་རྒྱ་
 མཆོ་བརྗོད་ཏེ་ས་འོག་དུ་ཞུགས་པ་ལས་སེང་གའི་ཁྲིའི་སྟེང་ན་བྱ་འཇུག་དང་སྟོང་སེར་སྒྲུའི་
 གཟུགས་ཀྱིས་གནས་པའི་མདུན་ན་རྩ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་མཐོང་བ་དང་། བྱ་དུག་ཁྲི་ཁྲིས་ཏེ་ང་
 རྒྱལ་ཀྱིས་བརྒྱས་ཐབས་ཀྱིས་རྩ་རྣམས་འཕྲོག་པར་བཅུམས་པ་དང་། བྱ་འཇུག་ཁྲིས་ཏེ་མིག་
 ནས་མེ་སྐྱངས་ནས་རྒྱལ་བྱ་རྣམས་བསྟེགས་པས་དེ་དག་ཤི་ནས་དཔྱལ་བར་སྒྲེས་སོ། །དུག་
 ཅན་པས་དེ་ཐོས་ནས་རྩ་སྒྲར་བའི་ཕྱིར་འཆོལ་བ་བཏང་དོ། །དེ་སྟངས་སྟེ་བྱ་འཇུག་ལ་བརྗོད་
 པས་མཉེས་པར་བྱས་པས་དེ་མགྱུ་ནས་རྩ་རྣམས་བྱིན་ནོ། །སྒྲར་རང་གི་གྲོང་ཁྲིར་དུ་འོངས་
 ནས་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་བྲམ་བེ་དུ་མ་བསགས་ཏེ་མཆོད་སྒྲིན་བྱས་སོ། །དུས་རེ་ཞིག་ཅིག་ན་དུག་

ཅན་པ་ཤི་བ་ལྟར་སྒྲེས་ལ། དེའི་བྱ་འཆོལ་བས་རྒྱལ་སྤྱོད་བསྐྱེད་རྒྱུ་ཡིན། །དེ་ལ་བྱ་སྒྲུར་བ་ཞེས་བྱ་
 བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེས་བདག་གི་ཁུ་ལོ་རྣམས་དཔྱལ་བ་ལས་འདོན་པའི་ཐབས་དུག་ཅན་པ་དང་
 འཆོལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཅི་ཡང་མ་བྱས་འདུག་པས། བདག་གིས་དེ་དག་ལ་ཐན་གདགས་པར་
 བུའོ་སྒྲུལ་ནས་དཔྱལ་བར་སྒྱུར་བའི་དུག་ཅན་པའི་བྱ་བྱུག་ཁྲིའི་ངེ་མ་བཟུ་བའི་ཕྱིར་ལྟུལ་ནས་
 གཏུ་དབབ་པར་འདོད་ནས། ལྟུའི་ལོ་སྒྲུལ་ཁྲིའི་བར་དུ་དཀར་ཐུབ་སྒྱུད་ནས་ཆངས་པ་མགྱུ་བར་
 བྱས་ཀྱང་གཏུ་དབབ་པར་མ་རུས་སོ། །དེའི་བྱ་ལི་བས་གཏུ་དབབ་པའི་ཕྱིར་ལྟུའི་ལོ་སྒྲུལ་ཁྲིར་
 དཀར་ཐུབ་སྒྱུད་ཀྱང་དབབ་མ་རུས་སོ། །དེ་འདས་པ་ན་དེའི་བྱ་སྒྲུལ་ལྟན་ཤིང་རྟ་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་
 དབང་བསྐྱེད་ནས་དེས་དཀར་ཐུབ་དག་པོས་ཆངས་པ་མཉེས་པར་བྱས་པས། དེ་མགྱུ་སྟེ་གཏུ་
 ལ་མེའི་ལྟུལ་དུ་འབབ་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྒྲུས་པ་དང་། གཏུས་སྟེ་སྒྲུགས་བཏོན་ཅིང་མ་བབས་
 པ་དང་། ལྟ་ཆེན་པོས་ཁྱོད་མེས་པོའི་བཀའ་ལ་མི་ཉན་པ་ཞེས་ཆར་བཅད་ནས་ལྟ་ཆེན་པོ་རང་
 གི་རལ་པའི་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཞག་པར་གྱུར་རོ། །དེ་ནས་གཏུ་ཕྱིར་འབྱུང་བར་འདོད་ནས་
 ལྟུའི་ལོ་སྒྲུང་གི་བར་དུ་འཁོར་ཞིང་འབབ་ཀྱང་རལ་པ་དེའི་མཐའ་རྟེན་པར་མ་གྱུར་རོ། །དེ་ནས་
 ཡང་སྒྲུལ་ལྟན་ཤིང་རྟས་ལྟ་ཆེན་པོ་དཀར་ཐུབ་ཀྱིས་མཉེས་པར་བྱས་པས། དེ་མགྱུ་ནས་རལ་
 པ་བཅོར་བ་དང་། རི་རྟེ་མེའི་སྟེང་དུ་ཐེགས་པ་གཅིག་བབས་པར་གྱུར་པ་ལས། སྐད་ཅིག་མ་
 གཅིག་ལ་རྗེ་ཆེར་སོང་ནས་མཆོ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་རྟེ། དེང་སང་ན་ཡང་ཐེགས་པ་བདུན་
 ཏུ་གྱུར་ནས། སྟེ་རྟ་སིན་རྒྱ་བཟུ་དང་། །གཏུ་དེ་བཞིན་འཛིག་རྟེན་རྒྱན། །ཀལ་དང་ཆེམ་པ་ཉིད་
 དང་ནི། །ན་ལི་ནི་ནི་བདུན་པར་བཤད། །ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རི་ཙམ་ན་གཏུ་སྟོ་སྟོགས་ཀྱི་རྒྱ་
 མཆོ་ཆེན་པོ་དེ་འདའ་བར་བུའོ་སྒྲུལ་ནས་དེགས་པ་དང་བཅས་པས་རི་ཁ་བ་ཅན་ཐུག་སྟེ། དེའི་
 སྒྲུལ་ནས་བདེ་བར་འབབ་པར་གྱུར་རོ། །ཡང་དེའི་ཆེ་བྱང་སྟོང་རྩ་ཞེས་བྱ་བ་དཀར་ཐུབ་དག་
 པོ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྒྲུལ་ན་རྣལ་འབྱོར་བསྒྲོམ་པ་ལ་བཙོན་ཞིང་གནས་པར་
 གྱུར་རོ། །དེས་ཀྱང་ཅ་ཅའི་སྒྲ་སྒྲོགས་ཤིང་སྟེག་པས་དལ་གྱིས་འབབ་པར་མཐོང་བ་དང་ཤིན་

ཏུ་ཁྱོས་པར་བྱར་ཏེ་སོང་ནས་སྤྲོས་པ། ང་ཡི་གནས་དང་ཉེ་བ་འདིར། །བྱད་མེད་འདི་ནི་སྒྲིག་
 པ་ཡིས། །འཛེམ་པ་མེད་པར་ཅི་བྱིར་འགྲོ། །སྤྱོད་ངན་སྒྲིག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་སྤྲོས་ཏེ་
 དེ་སྤངས་ནས་འཐུངས་སོ། །ཡང་ལྷ་གི་ར་ཐས་བྱང་སྤོང་དེ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་མགྱ་བར་བྱས་པ་
 དང་དེས་སྤྲོགས་སོ། །དེ་དེ་ནས་བྱུང་ནས་གོགས་མེད་པར་སྤྱོགས་བཞིར་སོང་སྟེ། ས་ལོག་
 གང་པར་བྱས་ནས་དུག་ཅན་པའི་བྱ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྲོ་མ་རྣམས་རྣམ་
 པར་བརྟུས་ལ། དེས་ཀྱང་དེ་རྣམས་དཔྱུལ་བ་ལས་འཕོས་ཏེ་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེས་པར་བྱགས་
 སོ། །གཏམ་རྒྱུད་འདི་མོ་ལོ་ཀ་དང་པོ་འདི་དོན་གོ་བ་ལ་ཞིན་ཏུ་མཁོ་བར་སྤྱང་བས་ཞིབ་ཏུ་བྲིས་
 པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བྱང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་
 ཚུལ་དང་། བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱང་གི་ཡོན་
 ཏན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོ་
 སྤྲགས་སྤྱི་ལ་ཐོས་པ་མཛད་པའི་ཚུལ་དང་། བྱད་པར་དུ་དཀའ་པོ་ཏེ་ཆེན་པོ་ལྷ་ལ་སྤྱངས་པའི་
 ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་སྤྱངས་པས་གཞུང་དེ་དག་གི་དགོངས་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་
 པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འཛམ་དབྱངས་ཞལ་བཅུད་མདོ་སྤྲགས་བདུད་ཅིའི་མཆོར། །མཐའ་
 དུག་བྱང་ངེས་ལྷ་ཡི་འདབ་བརྒྱའི་ཆོགས། །རྣམ་དཔྱོད་ཆེད་སྤྱིའི་ཆང་གིས་རབ་བཞད་པའི། །རྩོ་
 རྩེ་འཛིན་པའི་དེད་དཔོན་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི་འཛམ་དབྱངས་སྤྲོ་མ་བཙོང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་གྱི་བཅུད་མདོ་དང་སྤྲགས་ཀྱི་ལམ་རིམ་གཉིས་སོགས་མདོ་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་
 པར་བཤད་པའི་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུབ་པས་གསུངས་པའི་མདོ་དང་སྤྲགས་ཀྱི་བདུད་ཅིའི་
 རྒྱ་མཆོར་སྤྱེས་པའི་མཐའ་དུག་དང་། ཚུལ་བཞི་སོགས་སྤྲགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་དང་། བྱང་དོན་
 དང་ངེས་དོན་གྱི་བྱད་པར་སོགས་མདོའི་དཀའ་གནད་ལྷ་ཡི་འདབ་བརྒྱ་སྟེ་མེ་རྟོག་སིཾ་ཨ་རའི་

ཆོག་གས་ཀྱི་ཁ་མཁས་སྒྲོམ་ཉི་མ་དང་སྒྲ་བའི་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་རི་ཙམ་རེག་ཀྱང་དབྱེ་
བར་མི་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད། མགོན་པོ་གང་གི་ནམ་པར་དཔྱེད་པའི་རྟེན་སྟེ་བྱད་མེད་ཀྱི་འབྲམ་
པའི་ཆང་གི་ཟེགས་མ་འཐོར་བས་དཀའ་གནད་ཀྱི་འདབ་མ་རབ་ཏུ་བཞད་པ་སྟེ་ལེགས་པར་
སྟེ་བའི་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་མཐའ་དག་གི་དེད་དཔོན་ནམ་གཙུག་པོར་གྱུར་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་
སོ། །ཞེས་པ་སྟེ། གསོལ་བ་ནི་ཁྱེད་པ་དང་། འདེབས་པ་ནི་འབྲམ་བའི་དོན་དུ་གསུང་ངོ་། །

དེ་དག་གི་དོན་ལ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དབྱད་ན། མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ནི། དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་
ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པ་ལ་རྒྱ་ལམ་བྱེད་སྟོན་པ་མདོ་སྟེ་སྟེ་སྟོན་གསུམ་དང་། དབང་
པོ་རྟོན་པོ་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པ་ལ་འབྲས་བུ་ལམ་བྱེད་སྟོན་པ་སྒྲགས་ཏེ་རྒྱད་སྟེ་
བཞེདོ། །སྤྱི་མ་འདི་ལ་རིག་འཛིན་གྱི་སྟེ་སྟོན་ཟེར་ཞིང་། མཁས་པ་འགའ་ཞིག་སྟེ་སྟོན་གསུམ་
དུ་མི་གཏོགས་པའི་སྟེ་སྟོན་བཞི་པར་འདོད་ཀྱང་། རང་ལྷགས་ལ་ཨ་མུ་ཀ་རའི་བཞེད་པ་ལྟར་སྟེ་
སྟོན་གསུམ་ཀའི་ཆ་ཡོད་དོ། །བདུད་ཅི་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱུད་དུ་ཨ་མྱི་ཏ་ཞེས་ཟེར་ལ། དེ་བོད་ཀྱི་
རྒྱུད་དུ་བསྐྱར་ན་འཆི་བ་མེད་པ་སྟེ་གང་ཞིག་ཡོངས་སྐྱད་པས་ལྷས་ཀྱི་ཉམས་སྟོབས་ལྷག་པར་
རྒྱས་ཤིང་སྟོག་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་ཆེད་བཅུད་ལེན་ཞིག་ལ་ཟེར་རོ། །མཐའ་དུག་ནི། རྒྱུད་
དོན་མདོན་པར་འབྲེལ་པའི་བཤད་ཐབས་ཀྱི་རྒྱན་ཏེ། དོན་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་དང་ངེས་གཉིས།
སྒྲ་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་དགོངས་དགོངས་མིན་གཉིས། སྒྲ་དོན་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་སྒྲ་
རི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་དུག་གོ། །དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པའི་རྒྱུད་ལས།
མཐའ་དུག་ཏུ་བཤད་པ་ནི་འདི་སྟེ་སྟེ། དགོངས་པས་བཤད་པ་དང་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པས་
བཤད་པ་དང་། དང་པའི་དོན་དང་ངེས་པའི་དོན་དང་། སྒྲ་རི་བཞིན་པ་དང་སྒྲ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་
པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱིང་བསྐྱངས་པའི་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་བཤད་ཐབས་
ཀྱི་རྒྱན་གཞན་དུག་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་ལྷགས་ལ་བསྟན་པར་གོ་དགོས་སོ། །དང་
ངེས་ཀྱི་དོན་ནི། རྣམ་རིག་པ་རྣམས་དངོས་བསྟན་སྒྲ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་དང་།

དངོས་བསྟན་སྤྱི་ཅི་བཞིན་པ་ངེས་དོན་དུ་འདོད། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྱོད་བ་དག། ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་
 པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་དོན་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ངེས་
 དོན་གྱི་བྱུང་པར་འདུག་གོ། རྣམ་དཔྱད་ནི། དོན་གྱི་རོ་བོ་དང་བྱུང་པར་ལ་དཔྱད་པའི་ཆད་མ་
 ཞིག་ལ་འདོད་དེ། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། དཔྱད་དང་བཟང་དང་རྣམ་པར་དཔྱད། །ཅེས་དང་།
 དེའི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཛོའི་བ་མོ་ལས། ཆད་མ་དོན་ལ་ལྟ་བ་ལ་མིང་གསུམ་སྟེ། ཅུ་དཔྱད་པ་
 དང་། སྤྱི་བྱུང་བ་དང་། མི་ཅར་ཏ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའོ། །ཞེས་སོ། །རྫོ་རྩེ་འཛིན་པ་ནི། རྫོ་
 རྩེ་འཆང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་རྫོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་
 མ་ལྟ་བུ་པ་ལས། བརྟན་ཞིང་དུ་ལ་ལ་སྟོ་གྲོས་ལྟན། །བཟོད་ལྟན་དང་ལ་གཡོ་སྤྱོད་མེད། །སྤྱགས་
 དང་རྒྱུད་གྱི་སྟོར་བ་ཤེས། །སྤྱིང་བཅེར་ལྟན་ཞིང་བསྟན་བཅོས་མཁས། །དེ་ཉིད་བཅུ་ནི་ཡོངས་
 སྤྱེས་ཤེས། །དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བའི་ལས་ལ་མཁས། །སྤྱགས་བཤད་པ་ནི་སྟོད་པ་ཤེས། །རབ་ཏུ་
 དང་ཞིང་དབང་པོ་དུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་ལྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཤེས་གཉིན་འཇམ་དབྱངས་ལྟ་བུ་རབ་བསྟན་ནས། །བྱུ་བའི་སྟེ་
 སྟོད་གསུམ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ། །དབྱ་ཆད་འདུལ་མངོན་པར་བྱེན་ཀྱུན་གྱི་དོན། །བཞད་
 པས་མང་ཐོས་མགོན་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། མཐུན་བཅེའི་བདག་ཉིད་ཁྱི་
 ཆེན་སྟོ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ། མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་ལྷང་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་
 ཆོས་ལྟན། རིགས་པའི་དབང་ལྷག་ཉི་མ་ཐང་བཤེས་རབ་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 དགོ་བའི་བཤེས་གཉིན་རྩེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལྟ་བུའི་མཐུན་རབ་དང་ལྟན་པ་རྣམས་གྱི་
 ཞབས་བད་གྲུས་པས་རབ་ཏུ་བསྟན་ནས་མཉམ་མེད་བྱུ་བའི་དབང་པོས་ལེགས་པར་གསུངས་
 པའི་འདུལ་མངོན་མདོ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟོད་གསུམ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་བྱེན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་
 པའི་བསྟན་བཅོས་དབྱ་ཆད་གཉིས་དང་། འདུལ་མངོན་གཉིས་དང་། པར་བྱེན་གྱི་གཞུང་སྟེ།
 དཀའ་པོ་ཏ་ཆེན་པོ་ལྟ་ལ་ལྷང་དང་རིགས་པའི་སྟོ་ནས་བདར་ཤ་བཅད་དེ་སྤྱངས་པས་གཞུང་

ལུགས་དེ་ཀུན་གྱི་ཆོག་དོན་རེ་རེ་ལའང་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་འདུག་པ་བརྒྱ་ལྷག་ཏུ་བཞད་པ་
སྟེ་ཅི་ཡང་རྒྱས་པས་མང་དུ་སྒྲོས་པའི་བང་མཛོད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོན་ཏེ་གཙུག་པོར་གྱུར་
པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

དེ་དག་གི་དོན་ལ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། བཤེས་གཉེན་ནི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་
ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེར་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་བཙོན་བཅས་
ལུང་གིས་སྤྱད། །དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་སྤྲུལ་པས་ལྷན། །སྤྲིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་སྤྱོད་པ་སྤངས་
ལ་བསྟེན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དག་བའི་བཤེས་
གཉེན་བསྟེན་པའི་པན་ཡོན་གྲང་ཡོད་དེ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དག་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་
པ་ཆངས་པར་སྤྱོད། །ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱབ་པས་གསུངས་དེའི་ཕྱིར། །སྤྱེས་བྱ་དམ་པ་
བསྟེན་བགྱི་རྒྱལ་བ་ལ། །བཏེན་ནས་རབ་ཏུ་མང་པོས་ཞི་བ་སྟོབ། །ཅེས་དང་། མདོ་ལས་གྲང་།
ཀུན་དགའ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དག་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། དག་བའི་སྒྲོགས་པོ་ནི་ཆངས་པར་སྤྱོད་
པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀུན་དགའ་པོ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་
དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བཏེན་ནས་སྤྱོད་པ་ལས་ཡོངས་སུ་སྒྲོལ་ཞེས་སོ། །དེས་ན་འདིས་ནི་
ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་སྤྱོད་པའི་སྟོན་མར་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟེན་དགོས་པར་
བསྟན་ཏོ། །ཐུབ་པ་ནི། སྤྱོད་པ་སྤངས་ཉེས་སྤྱོད་མཐའ་དག་ལས་བསྐྱམས་པའི་སངས་རྒྱས་
བཙུན་ལྷན་འདས་སོ། །སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྱོད་པའི་དང་སྤྱོད་དག་ལའང་འདུག་
སྟེ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། སྤྱོད་པའི་ཐུབ་པ་དག་ནི། རྩ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱུང་དང་། སེ་རལ་འབྲེང་
དང་། རལ་བ་དང་། ཤིང་ལྷན་དང་། བགས་པ་དང་། རིལ་བ་དང་། རྩ་སྟན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
འབྱོར་པའི་རྟོགས་འཆང་ཞིང་། འབྲས་བྱ་དང་། ཅ་བ་བ་བ་དང་། རང་གི་ལྟ་ཉིད་མགྱུ་བར་བྱེད་
པ་དང་། མེ་ཉེན་པར་བསྟེན་པ་དང་། དཀའ་བྱུང་གྱི་ནགས་ཆལ་ན་གནས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱོད་པ་སྤངས་ནི། ལྷག་པ་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་གཙུག་པོར་སྟོན་པ་

འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་དང་། ལྷག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་གཙུག་པོར་སྡོན་པ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྡོད་
 དང་། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙུག་པོར་སྡོན་པ་མདོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དང་གསུམ་སོ། །ཐེག་
 དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་འགལ་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་མི་འགལ་ཏེ། མདོ་ཉིང་དེ་
 འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་གསུམ་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་ནི་རྣམ་འབྲེང་
 དང་། གཞི་དང་། ལྷན་ཆོག་པ་དང་། གཞུང་དམ་པ་སྡེ་འདུལ་བ་ལྷང་སྡེ་བཞིར་གྲགས་པ་རྣམས་
 སོ། །དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ནི། སྡོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་
 བ་དང་། དབྱ་བཙུང་པ་ས་ག་ལྷས་མཛད་པའི་མེ་ཏོག་སྡེང་རྒྱུད་སོགས་སོ། །མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྡོད་
 ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་དང་། མད་དུ་བྱུང་བའི་སྡེ་གཉིས་སོ། །དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ནི།
 མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། བྱང་ས་ལ་སོགས་པའོ། །མདོན་པའི་སྡེ་སྡོད་ནི། གཏན་ལ་ཐབ་པར་བསྟན་
 པའི་སྡེའོ། །དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཆད་མ་ཀྱན་བརྟམ་དང་། ཆད་མ་སྡེ་བརྟམ་སོགས་
 ཆད་མའི་སྐྱོར་དང་། མདོན་པ་ཀྱན་ལས་བརྟམ་དང་། མདོན་པ་མཛོད་སོགས་མདོན་པའི་སྐྱོར་
 དང་། རིགས་ཆོག་པ་དང་རྩ་འཁྱུག་བཞི་གསུམ་སོགས་དབྱ་མའི་གཞུང་དང་། རྒྱན། ཉི་ལྷང་།
 རྒྱན་སྐྱང་། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་སོགས་པར་སྡོན་གྱི་གཞུང་གི་ཆོག་པ་རྣམས་སོ། །གསུམ་
 པ་ནི། དམ་པའི་ཞབས་བསྟན་བཀའ་དང་བསྟན་བཙུང་ཆོག་པ། །རྒྱ་བོད་གཞུང་ལ་རིགས་པ་
 བརྒྱ་ཕྱག་གིས། །སོ་སོར་དབྱུད་པས་འབྲུལ་མེད་བདུད་ཅིའི་རོས། །ཆེས་མཛད་བཤེས་གཉིན་
 མཁས་པར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། རྒྱུས་བྱ་དམ་པ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ཞབས་བད་གྲུས་པས་བསྟན་ནས་བྱབ་པས་གསུངས་པའི་བཀའ་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་
 དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཙུང་གི་ཆོག་པ་རྒྱ་གར་དང་། བོད་གངས་ཅན་གྱི་
 མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་གི་ཆོག་དོན་གྱི་ཆ་རེ་རེ་ལའང་རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་
 བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མའི་སྐྱོན་ནས་སོ་སོར་དབྱུད་པས་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་དོན་ལ་འབྲུལ་པའི་
 རྩི་མ་སྤྲོ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་ངེས་ཤེས་བདུད་ཅིའི་རོ་ཡིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ཆེས་པར་

མཛད་པའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་པར་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཐུན་མོང་བ་པར་ཕྱིན་ཐེག་
 པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྤྲུགས་ལ་
 བརྟེན་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཟབ་མོའི་རྟོགས་པ་
 ཐུགས་རྒྱད་ལ་འབྱུངས་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་རྟོགས་པ་ཐུགས་རྒྱད་ལ་འབྱུངས་པའི་ཚུལ་
 ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆེག་སྤྱིའི་རི་དྲགས་སྟེགས་མིན་ནམ་དཔྱོད་ཀྱི། །ཏ་ཁུ་མཐུའི་འཕྱལ་བརྟེན་
 ལེགས་བསྟོམས་པས། །དངོས་འཛིན་འཕོད་གྲོགས་སྤ་རགས་མང་འཆར་མགོ། །མཐའ་བྲལ་
 རལ་གྱིས་བཅད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ། །འདིའི་དོན་འཆད་པ་ལ་གཉིས། ཆེག་གི་
 དོན་དང་། སྟོན་བྱང་གི་གཏམ་རྒྱད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་
 བའི་དོན་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོ་བ་ཙམ་ཆགས་པའི་ཆེག་སྤྱིའི་རི་དྲགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
 སྟེགས་པ་མིན་པ་སྟེ་རྗེས་སུ་མི་འབྱུངས་པར་དབྱུ་མའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཅིག་དུ་བྲལ་
 དང་། རྟེན་འབྲེལ་སོགས་བདེན་མེད་སྒྱུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ནམ་
 པར་དཔྱོད་པ་སྟེ་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱུ་ཏ་ཁུ་མཐུའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་འཕྱལ་
 ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ལེགས་པར་བསྟོམས་པས། ནམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་ཀྱི་
 ཅིག་ངོར་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་དངོས་འཛིན་ནམ་བདེན་འཛིན་འཕོད་གྲོགས་ཏེ་
 སྟོན་པོ་སྤ་རགས་མང་པོའི་གཞུགས་བརྟན་འཆར་བ་སྟེ་ཤར་བའི་ནང་ནས་སྤོང་བའི་རྩ་བ་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་འཛིན་ལྟ་སྟེ་སྤྱིའི་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་སྟོན་པོ་ལང་ཀ་མགྱིན་བཅུའི་མགོ་བོ་དེ་
 ཉིད་ངོས་འབྱུང་ནས། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབྱུ་མའི་ལྟ་བ་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་
 རབ་རལ་གྱི་ལྟར་རྟོག་པའི་དམ་བཅའ་གསུམ་ལྟར་གྱི་མདས་བཅད་ནས་ཟབ་མོའི་རྟོགས་པ་བྱུང་
 པར་ཅན་ཐུགས་རྒྱད་ལ་འབྱུངས་པ་བྱོང་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་ནི་རྒྱལ་
 པོ་རྣམས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱད་དང་སྤྱར་བ་སྟེ། ཆེག་སྤྱིའི་རི་དྲགས་ཀྱི་གཞུགས་སུ་བཀོད། ནམ་དཔྱོད་

ཏ་རུ་མཐུན་གཟུགས་སུ་བཀོད། བདེན་འཛིན་སྤྱི་པོའི་རྒྱལ་པོའི་མགོ་པོའི་གཟུགས་སུ་བཀོད།
ཟབ་མོའི་ལྷ་བ་ཉག་ཐུན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །

གཉིས་པ་སྟོན་བྱུང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ནི། ཚོད་ལྷན་གྱི་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྩ་བཅུ་པ་དེ་
སུམ་ཅུ་ཙམ་གསུམ་པ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གཡུལ་འབྱེད་སར་སྤྱིན་ཏེ་ལུས་ལ་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་མཆོན་
ཐོག་སྟེ་ཐུག་རྩལ་གཅེས་པ་དང་། སྟོང་སྤྱིང་འཐབ་པ་མེད་པར་སྤྱིན་ནས། བཅུན་མོ་ཀེ་ཀེ་ཡ་
ཞེས་བྱ་བས་བསྟེན་བཀྱར་བྱས་པས་ནད་སོས་པར་གྱུར་པ་ན། དེ་ལ་མཆོག་སྤྱིན་པར་བྱས་
སོ། །དེ་ནས་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཆེ་མས་དགའ་བྱེད་རྩ་མ་ཏ་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་དབང་བསྐྱར་བར་ཚུམ་
པ་ན། ཀེ་ཀེ་ཡས་སྐྱས་པ། ལྷས་བདག་ལ་མཆོག་སྟོན་པར་དམ་བཅས་པ་ལགས་ཀྱིས། དེས་
ན་དགའ་བྱེད་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ནགས་སུ་བསྐྱོད་ལ། བདག་གི་བྱ་རྩ་རྩ་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་
དབང་བསྐྱར་བར་གསོལ་ཞེས་སྐྱས་པ་དང་། དེར་རྒྱལ་པོས་སྤྱར་མཆོག་སྤྱིན་པར་ཁས་སྐྱབས་
པ་ལས། རི་ལྷར་འདོད་པ་བསྐྱང་བའི་སྤྱད་དུ་མོའི་བྱ་རྩ་རྩ་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་བཞག་ནས། སྤྱོད་སྤྱི་
རྩ་དང་བཅས་པ་རེ་ཞིག་ནགས་སུ་སོང་ཞིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྷར་བཀའ་ཉན་ཏེ་རྩ་མ་ཏ་སྤྱི་རྩ་
དང་བཅས་པ་ནགས་སུ་སྤྱིན་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་རྩ་ནི་སྤྱར་སྤྱིན་པོའི་ཡུལ་དུ་བྱ་མོ་ཤིན་
རྩ་མཛེས་པ་ཞིག་སྤྱིས་པར་མཆོན་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་པས་ཡུལ་དེར་བཞག་ན་སྤྱིན་
པོའི་སྟོང་སྤྱིང་བརྒྱག་པར་འགྱུར་བའི་མཆོན་མ་ངན་པ་མཐོང་ནས། ཟངས་ཀྱི་སྟོན་བྱུང་བཅུག་
སྟེ་རྒྱལ་བསྐྱར་བ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་དུ་ཞིང་ལ་རྒྱ་དངས་པའི་རོལ་ནང་དུ་སྤྱིང་བྱུང་བ་ཞིང་པ་
རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་དེ་ཁ་སྤྱོད་ནས་བལྟས་པའི་ཆེ། བྱ་མོ་སྤྱད་པར་ཅན་ཞིག་འདུག་པ་མཐོང་སྟེ་
བདག་རྩ་གཟུང་མ་རུས་པར་རྩ་མ་ཏ་ལ་བཅུན་མོར་ཡུལ་བས་མཉེས་ཤིང་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་
སྐྱལ་ཏེ་མིང་ལ་རོལ་རྟོག་མཐམ་སྤྱི་རྩ་ཞེས་བརྟགས་སོ། །དེ་ལྷར་རྩ་མ་ཏ་དང་སྤྱི་རྩ་གཉིས་
ནགས་སྤྱོད་དུ་ཅེ་དགའ་ལ་རོལ་ཅིང་གནས་པའི་དུས་རེ་ཞིག་གི་ཆེ། སྤྱིན་པོའི་རྒྱལ་པོས་སྤྱི་རྩ་
དེ་ཉིད་ཤིན་རྩ་མཛེས་པར་མཐོང་ནས་སྟོགས་པར་འདོད་དེ་རྒྱལ་པོ་སྟོགས་གཞན་དུ་འདྲིན་པའི་

ཐབས་སུ་རི་དྲགས་མཛེས་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུ་ལ་པ་ན། རྩ་མ་ཏུ་རི་དྲགས་དེ་བཟུང་བར་ཆས་ཏེ་རི་
 ཅམ་བདས་ཀྱང་ཟིན་པར་མ་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཕྱལ་དུ་སྤྲོ་པོའི་རྒྱལ་པོས་སྤྲོ་བྱེད་ཏེ་སྤྲོ་ཡུལ་
 དུ་སོང་ངོ། །རྒྱལ་པོ་སྤྲོ་ལོག་སྟེ་འོངས་པ་ན་སྤྲོ་མ་མཐོང་བར་བཏགས་པས། སྤྲོ་པོའི་སྤྲོ་
 ཐབས་ཀྱིས་བྱེད་བར་ཤེས་ནས་དེ་འཆོལ་དུ་བྱིན་པས་ལམ་དུ་ཚུ་རྩོན་མོ་མདོག་ཁམ་སྤྲོ་བྱེད་
 ཞིང་རྒྱངས་པ་ན་བྱུན་ལྟར་འཆུབ་པ་ཞིག་དང་འབྲུད་པ་ག་ནས་འབབ་པ་བཟུར་བྱིན་པས། ལྷང་
 པ་དེའི་ཕུ་ན་སྤྲོ་བྱེད་རྒྱལ་པོ་འབའ་ལེ་དང་མགྱིན་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་འཐབ་པའི་རྒྱལ་ཚུའི་
 ཆོག་གས་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་པའི་ཚུ་རྒྱན་ཡིན་པར་ངེས་ལ། དེ་གཉིས་ངལ་གསོ་བའི་སྐབས་ཤིག་
 ན། མགྱིན་བཟང་ཚུར་བྱུང་བ་ལ། ཁྱོད་གཉིས་ཅི་ལ་འཐབ་ངེས་པས། སྤྲོ་བྱེད་རྒྱལ་པོ་སྤྲོ་ལ་མ་
 འཆམ་པར་ཚོད་པ་ཡིན། སྤྲོ་དུ་ཉི་མ་གསུམ་འཐབ་སྟེ་ཁོ་རྒྱལ་འགྲོ་བ་འདྲ་བེད་ངོ། །རྒྱལ་པོ་ལ་
 ཁྱོད་ཅི་ལ་འོངས་ཞེས་ངེས་པར། སྤྲོ་བྱེད་སྤྲོ་པོས་བྱེད་བའི་རྗེས་གཅོད་ལ་འོངས་སོ་ཞེས་སྐྱུ་
 པས། མགྱིན་བཟང་ན་རེ། དེ་ལྟར་ན་བྱེད་ཀྱི་གོགས་ཀྱང་ངེད་ཀྱིས་བྱེད་ལ། ངེད་ཀྱི་གོགས་ཀྱང་
 བྱེད་ཀྱིས་བྱ་དགོས་སོ་བེད། རྒྱལ་པོས་སྤྲོ་བྱེད་རོགས་བྱ་བར་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལྟར་བྱིན་པས་ཉི་
 མ་དང་པོ་ལ་ལྟད་མོས་གཡེངས། ཉི་མ་གཉིས་པ་ལ་སྤྲོ་བྱེད་གཉིས་འདྲ་བས་དབྱེ་བ་མ་བྱེད། ཉི་
 མ་གསུམ་པ་ལ་མི་འབྲུལ་པའི་བརྟུང་མགྱིན་བཟང་གི་དབྱལ་བ་ལ་མེ་མོང་བཏགས་ཏེ་འཐབ་པ་
 ན། རྩ་མ་ཏུ་མདའ་འཕངས་ཏེ་འབའ་ལེ་བསད་ནས་མགྱིན་བཟང་རྒྱལ་པོ་སྤྲོ་ལ་བཀོད་ངོ། །དེ་
 ནས་མགྱིན་བཟང་ན་རེ། སྤྲོ་བྱེད་སྤྲོ་པོའི་ཡུལ་ནས་ལེན་པ་ལ་བདག་ལ་སྤྲོ་པོ་བྱེད་པར་ཅན་
 ཏུ་མཆོག་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་འགྲོ་བར་བྱའོ་བྱས་པ་ལྟར་བྱིན་པ་ན་རི་
 ལྷང་ཐམས་ཅད་སྤྲོ་བྱེད་གང་བའི་ཁྱོད་ན་ཚུལ་སྤྲོ་བྱེད་སྤྲོ་པོས་ཅམ་མ་གཏོགས་སྤྲོ་དབང་སྤྲུག་གི་
 བྱ་བར་པ་སྤྲོ་བྱེད་གཏོང་བ་ཅན་དེ་ཡིན་པར་གྲགས་པ་སྤྲོ་མིག་གསུམ་པ་གཅིག་འདུག་པ་
 ལ། མགྱིན་བཟང་གིས་སྤྲོ་བྱེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བསྟན་ནས་རྒྱལ་པོའི་རྩོན་ལན་བསབ་པའི་བྱེད་སྤྲོ་བྱེད་
 འགྲུགས་པའི་ཐབས་ཅི་ཡོད་བྱས་པ་ན། ལྷང་ཅམ་བསམས་ནས། དེ་སྤྲོ་བའི་གནས་ཡུལ་

བརྟགས་པར་མཆོངས་པ་གཅིག་བྱས་པ་ཁ་ཐལ་ཏེ་རྒྱང་ལྟའི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་སླེབས། དེ་ནས་
 བྱི་མཆོངས་གཅིག་བྱས་པས་ལང་ཀ་བྱུ་རིར་སོང་སྟེ་བལྟས་པས། སྤྱི་རྒྱ་ས་གཞི་དང་བཅས་པ་
 བཟའ་ཤིང་གི་རྩ་བ་ན་བཙོན་དུ་འདུག་པ་མཐོང་། དེའི་རྒྱ་རིས་པས། འདི་བདག་ཅག་གི་རྒྱལ་པོ་
 ལ་མ་དད་པས་བཙོན་དུ་བྱས་སོ་ཟེར། དེ་ནས་སྤྱི་རྒྱའི་རྩར་སོང་ནས་ང་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཁས་བཏང་
 བ་ཡིན། བྱོད་ཀྱང་ང་དང་མཉམ་དུ་འགོ་བྱས་པས་ཡིད་མ་ཆེས་པ་ལ་ལག་རྟགས་སུ་རྒྱལ་པོའི་
 སོར་གདུབ་བལྟན། དེར་སྤྱི་རྒྱས་ང་འགོ་ས་ཅི་ལ་ཐུབ། རྒྱལ་པོ་རང་ལ་མཐུ་ཡོད་ན་སྟོབས་ཀྱིས་
 གླངས་པར་རིགས་སོ། །ཞེས་པའི་ངག་འཁྱིན་བྱེད་ཏེ་མཆོངས་པ་གཅིག་གིས་རྩ་མ་ཁའི་མདུན་
 སར་བྱིན། རྒྱ་མཆོན་གསོལ་པས། རྒྱལ་པོས་དེ་མ་ཐག་སླེལ་དམག་ཆེན་པོ་བལྟས་ནས་རྒྱ་
 མཆོ་ཆེན་པོའི་འགྲམ་དུ་སོང་སྟེ། དང་སྟོང་ཆེན་པོ་གོག་མཁར་པ་ལ་རྒྱ་མཆོར་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་
 རིགས་ཅི་འདྲ་ཡོད་རིས་པས། དཔག་ཆད་བརྒྱའི་བྱོན་དང་ལྟན་པའི་ལུས་ཅན་ཏེ་མི་ཞེས་པའི་
 རྒྱ་སྤྱི་ན་མི་དེ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་མིད་པར་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་། དེ་ཡང་མིད་པར་རྒྱས་པ་སོགས་
 གདུག་པའི་སེམས་ཅན་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་ཐོས། དེ་ནས་རྒྱ་མཆོ་ལ་སླེལ་དམག་རྣམས་ལག་
 སླེལ་བའི་ཟམ་པ་བྱས་ཏེ་སོང་བ་ན། སྤྱི་ན་པོའི་པོ་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་ཆགས་ལས་བྱུབ་པའི་
 ཅིག་ངོས་མེ་ལོང་ལྟར་དྲངས་ཤིང་ཐོགས་པ་མེད་པ་ལ། སྤྱི་ན་པོའི་རྒྱལ་པོ་མགྱིན་པ་བཅུ་པའི་
 གཟུགས་བརྟན་བརྒྱ་ཐག་ཤར་བ་མཐོང་བས་དངོས་དང་གཟུགས་བརྟན་གང་ཡིན་མ་བྱེད་པའི་
 ཆོ། སླེལ་མོ་ཨུ་ནའི་བྱ་ཏ་རུ་མཆྱའི་སྟོ་གོས་ཀྱིས་ཞིབ་མོར་བརྟགས་པས། འདི་ནི་སྤྱི་ན་པོའི་
 རྒྱལ་པོ་དངོས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཟུགས་བརྟན་ནོ་ཞེས་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་བལྟན་པས། རྒྱལ་པོ་
 རྩ་མ་ཁས་མདེུ་སྟ་ཁ་ཅན་གྱི་མདའ་འཕངས་ནས་དབུས་ཀྱི་ཏ་མགོ་བཅད་དེ་སྤྱི་ན་པོའི་རྒྱལ་
 པོ་བསད་དོ། །དེ་ནས་སྟེུ་ཏ་རུ་མཆྱས་བཟའ་ཤིང་གི་རྩ་བར་བྱིན་ནས་འབྲས་བུས་དུད་པའི་
 སྟོན་པ་སྤྱོད་ཆགས་ཅེ་མོ་ས་ལ་བཅུགས་ཏེ་བཞག། སྤྱི་ན་པོ་ལྟག་མ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་བསྐྱོར་ཏེ་
 གསོད་པར་བཅུམས་པ་ན། དེ་ལས་ཐར་པ་སྟོ་ཡང་གཡོ་སྟུ་རིག་པ་སྟོན་པའི་བྱིར་བེན་པ་ལྟར་དུ་

བྱས་ནས། འདི་ན་ཁྱིམ་ས་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་ང་རང་གི་ཁྱིམ་ས་ལུགས་གཉིས་པོ་བཞིན་དུ་
 སོང་བེད། དེ་གང་ཡིན་ངེས་པས། མའི་ལུགས་སུ་གསོད་ན་བང་མཛོད་དུ་ཆུག་ལ་བས་བཟར་
 རུང་ཆོད་ཀྱིན་ཅིག། དེས་ང་མགྱིན་པ་འགགས་ནས་འཆི་བ་ཡིན་ལ། མའི་ལུགས་སུ་གསོད་ན་
 མཛུགས་ལ་ཉིལ་མར་གྱིས་སྒྲགས་པའི་རས་དགྱིས་ལ་མེ་སྒྲོར་ཞིག་བེད་བས། མའི་ལུགས་སུ་
 གསོད་པར་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་མཐུན་ནས་དེ་བཞིན་བྱས་པའི་ཆོ། ང་སྤྱེལ་འཆི་བ་བྱེད་རྣམས་གྱིས་
 མཛོད་ན་ལྟས་ངན་ཡིན་པས་རང་རང་གི་ཁྱིམ་དུ་ཡིབ་ཅིག་བེད་བ་བཞིན་དུ་བྱས་པས། ལང་
 ཀ་ལྷ་རའི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་ཁྱོད་ཁྱེད་སུམ་བཅེགས་ལ་ཆའི་ལུགས་རི་དང་བཅས་པ་མཛུགས་
 མའི་མེས་བསྐྱེགས་ནས་སྐད་ཅིག་ལ་བརྒྱག་པར་བྱས། རྒྱལ་པོ་དགའ་བྱེད་གྱིས་སྤྱོད་ཐོབ་ནས་
 སྐར་རང་ཡུལ་དུ་འོངས་པའི་ཆོ། སྤྱིན་ཡུལ་ངོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་གཞུ་མཚོག་གིས་དགྲགས་
 ཤིང་བསྐྱོར་ནས་བཞག་པའི་ལྷའི་མཐུས་འཁོར་མཚོར་འབྱིལ་ཏེ་བྱིས་མི་ཡུལ་དུ་དེ་ནས་ཚུར་བྱ་
 བཏང་ཡང་སྐར་ལྷོག་ནས་འོངས་མི་རུས་པས། ད་ལྟ་མི་ཡུལ་དུ་སྤྱིན་པོའི་གནོད་པ་མི་འབྱུང་བ་
 དེས་ཡིན་ཞེས་སུ་སྤྲེགས་རྣམས་ལ་གྲགས། དེ་ནས་ཐར་པའི་སྤྱིན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱོ་སྐྱོག་
 གི་བྱ་རྒྱ་བ་ཏ་དེའི་རུ་བོ་ཀུལྷ་ཀརྱ་ཞེས་པ་བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ན་བར་ཁོ་
 རྒྱ་སྒྲགས་ནས་སད་པར་བྱས་ཏེ་སྐར་གྱི་ལོ་རྒྱས་རྒྱས་པར་བསྐྱད་པས་སྤྱོད་ཆུང་ནང་དུ་རྒྱབ་
 པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་དང་ཏ་རུ་མཐུ་གཉིས་ཙམ་མ་གཏོགས་སྤྱོད་དང་སྤྱེལ་དམག་ཐམས་ཅད་
 ཀའ་རུས་སུ་སོང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ཆེམ་ནས་སྐར་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཞུགས་སོ། །དེར་རྒྱལ་
 པོས་ཏ་རུ་མཐུ་རི་བོ་གངས་ཅན་ནས་སྤྱན་ལེན་དུ་མངགས་པས་སྤྱན་ནོར། སྐར་ཡང་བཏང་
 པ་ན་རི་བོ་གངས་ཅན་ཁྱེད་འོངས་ནས་སྤྱན་ཆོལ་ཅིག་བེད། བཙལ་ནས་སྤྱན་གྱི་རུས་པས་དེ་
 རྣམས་གསོས་བེན་པ་ན་རི་བོ་གངས་ཅན་རང་གནས་སུ་སྤྱོད་ཅིག་བྱས་པས་ཆེགས་ཆེ་བེད།
 འཕངས་པས་སྐར་ཡུལ་དུ་སོང་བ་རི་མགོ་རྩུང་བཟང་ཡོ་ནས་ཡོད་པར་གྲགས། རི་དེ་ལས་གངས་
 ཀྱི་དུམ་བུ་ཞིག་ཆད་པ་ཏེ་སེ་ཡིན་ཞེས་བྱང་སྤོང་གོག་མཁར་བ་སྤྱོད། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མ་ཏ་

བཅུན་མོ་སྤྱི་དང་བཅས་པ་མེ་ཏྲིག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་ཞུགས་ཏེ། ལྷ་
ར་ཏ་ལ་སོགས་པས་མཆོད་ཅིང་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོང་སྐྱེར་འཐབ་པ་མེད་པར་
གཤེགས་ཏེ་སྤིང་བའི་བདེ་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་གྱུར་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་འདི་ལ་འབྲེང་མཛེས་མང་དུ་
སྒྲུང་ནའང་ཁུངས་དག་པ་འགའ་ཞིག་དང་བསྟུན་ནས་བྲིས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཏྲིག་པ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྱུངས་པའི་ཚུལ་ནི། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་
གཞུང་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་། །བྱམས་མགོན་ས་སྤེའི་གཞུང་བཞིན་བྱིན་དུག་སྐྱུངས། །བསྐྱུ་
བཞིས་རང་དང་གཞན་དོན་ལྟར་སྒྲུངས་པའི། །གཞན་པན་རྒྱ་མཆོའི་མགོན་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྟའི་སྤྱིད་འཇུག་གི་གཞུང་དང་། རྩོ་བོ་ཆེན་
པོ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་ལམ་སྟོན་གྱི་གཞུང་གཉིས་ལས་རིམ་པ་ལྟར་བདག་གཞན་མཉམ་བཞེ་
དང་། རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་གྱི་སྟོན་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གསྐྱུངས་པ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་འཇུག་སྟོན་བྱང་ཆུབ་མཆོག་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་མཛད་ཅིང་། རྩེ་བཅུན་བྱམས་
པ་མགོན་པོས་མཛད་པའི་རྒྱན་གཉིས་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྤེའི་
གཞུང་ནས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བྱིན་སོགས་པ་རྟོག་དུ་བྱིན་པ་དུག་ལ་ལེགས་པར་སྐྱུངས་ཤིང་།
བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་ཡང་གོམས་པར་མཛད་པས་རང་གི་དོན་དང་གཞན་གྱི་དོན་ལྟར་
སྒྲུངས་པ་སྟེ་གཙོ་བོར་སྐྱབ་པར་མཛད་པའི་གཞན་པན་ཏེ་རྒྱལ་སྐས་རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུའི་མགོན་དུ་
གྱུར་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

དེ་དག་གི་དོན་ལ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། བདག་གཞན་མཉམ་བཞེའི་སྟོན་སྐྱུངས་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སྟོན་སྤྱིད་པའི་ཚུལ་ནི། བདག་གཞན་བཞེ་ཞེས་པ་བདག་ལ་གཞན་དང་།
གཞན་ལ་ངའོ་སྟམ་པའི་སྟོན་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྟོན་དང་། གཞན་ཡལ་
བར་འདོར་བའི་སྟོན་གཉིས་གོ་ས་བཞེས་ཏེ་གཞན་ལ་རང་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་། རང་ལ་
གཞན་ལྟར་ཡལ་བར་འདོར་བའི་སྟོན་སྤྱིད་པའོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་།

དེ་ལས་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པ་དང་། དེ་ལས་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་དང་། དེ་ལས་བྱང་ཆུབ་
གྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱ་འབྲས་བདུན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་ཤེས་པ། དེ་ལས་བྱིན་བྱེད་པ། དེ་
ལས་བྱིན་གཞོ་བ། དེ་ལས་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱམས་པ། དེ་ལས་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་
འབྲལ་འདོད་གྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ། དེ་ལས་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་སྐྱོབ་འདོད་གྱི་སྤྱག་བསམ་རྣམ་
དག །དེ་ལས་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི།
མངོན་ཉིགས་རྒྱན་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཇོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱ་བ་
ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་བྱང་པར་ཅན་ནོ། །དེ་ནི། སྤྱོད་སེམས་
དང་འཇུག་སེམས་གཉིས། དཔེར་ན་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འགྲོ་བར་བྱའོ་སྟེ་པའི་བསམ་པ་གཞིར་
བཅས་ལ་རྒྱང་པ་འདེགས་འཛོག་གི་བྱ་བས་དངོས་སུ་བྱིན་པ་དང་མ་བྱིན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་
ལྟར། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ་པའི་སེམས་སུ་མཚུངས་ཀྱང་། སྐྱོད་པ་བྱིན་
དུག་གི་བྱ་བས་དངོས་སུ་བྱིན་པའི་ཆ་ནས་འཇུག་སེམས་དང་། དེས་དངོས་སུ་མ་བྱིན་པའི་ཆ་
ནས་སྤྱོད་སེམས་སུ་བཤད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་གྲོགས་གྱི་སྒྲོ་ནས་ས་སོགས་ཉིར་
གཉིས། ས་འཆམས་གྱི་སྒྲོ་ནས་སོས་པ་དང་། ལྷག་བསམ་དང་། རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་དང་། སྤྱི་བ་
པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཞིའོ། །པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་ནི། བཤེས་སྤྱིངས་ལས། བྱིན་
དང་ཆུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཅོམ་བསམ་གཏན་དང་། །དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་གཞར་(གཞལ་)མེད་
པ་རོལ་བྱིན། །འདི་དག་རྒྱས་མཛད་སྤྱིད་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཡི། །པ་རོལ་བྱིན་པ་རྒྱལ་བའི་དབང་
པོར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱིན་པ་དང་། ཆུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་དང་། བཅོམ་
འབྱུངས་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་གཏོང་བའི་
སེམས་པ་ཆོས་བཞི་ལྟར་དང་། སྤྱིང་པའི་སེམས་པ་ཆོས་བཞི་ལྟར་དང་། རྣམ་པར་མི་འབྲུགས་

བ་ཆོས་བཞི་ལྟ་དང་། དག་བ་ལ་སྟོ་བ་ཆོས་བཞི་ལྟ་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་བ་ཆོས་བཞི་
 ལྟ་དང་། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་བ་ཆོས་བཞི་ལྟ་རྣམས་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་
 ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་བཞི་ནི། སྦྱོར་བ་ལ་མཆོན་ན། མི་མཐུན་
 རྟོགས་སེར་སྟ་དང་བྲལ་བ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ། གདུལ་བྱའི་རེ་བ་སྟོང་
 བ། སྦྱོར་བས་བསྐྱུས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་བ་རྣམས་ཏེ་ཚུལ་བྲིམས་སོགས་
 ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར། དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ན་གནས་པའི་ཆེ་མདོན་མཐོའི་བདེ་བ་ལུན་སུམ་ཆོགས་བ་བསྐྱུབ་པར་
 བྱེད་ཅིང་། མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་གཞན་དོན་ལུན་ཆོགས་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེའི་
 རྒྱ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་བ་ལས། སྦྱོར་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་པལ་མོ་ཆེ། །བདེ་བར་གཤེགས་
 པས་བྲིམ་བ་རྣམས་ལ་བསྐྱུགས། །བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཆོགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་དེ། །སངས་
 རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྦྱ་ཡི་རྒྱ། །ཞེས་སོ། །བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ནི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ན་གནས་པའི་ཆེ་འཁོར་བའི་ཉེས་
 པས་མ་གོས་ཤིང་། མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་རང་དོན་ལུན་ཆོགས་ཆོས་ཀྱི་
 སྦྱེའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་ཆོས་གཉིས་དེ་དག་པལ་མོ་ཆེ། །བདེ་བར་གཤེགས་པས་རབ་
 བྱང་རྣམས་ལ་བསྐྱུགས། །ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱའི་ཆོགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་དེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་ཉིད་སྦྱ་ཡི་རྒྱ། །ཞེས་ལྷུང་སྟུང་མ་དེ་འདོན་བ་བསྐྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་བྱིར། བཙོན་
 འབྱུང་ནི་ཆོགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བཙོན་འབྱུང་རྗེས་འགོ་
 ཞིང་། །བསོད་ནམས་སྟོ་གྲོས་ཆོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྦྱོང་རྗེ་ཆེན་པོ་
 དང་བཅས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱོར་བ་དུག་གིས་ཆོགས་གཉིས་བསྐྱུས་ལ། གཉིས་པོ་དེས་ནི་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྐྱུ་པའི་དངོས་པོ་བཞི་ནི།
 སྦྱོར་བ་དང་། སྦྱོར་བར་སྦྱ་བ་དང་། དོན་སྦྱོང་བ་དང་། དོན་མཐུན་པའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། སེར་སྟ་

མེད་པར་ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་སྟེར་བ་དང་། སྟན་པར་སྤྲོ་བ་ནི། ཁམས་འདི་བ་དང་།
གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའོ། །དོན་སྟོན་པ་ནི། རི་ལྟར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་རྣམས་ལ་གདུལ་བྱ་
སྟོན་དུ་འཇུག་པའམ་ཡང་དག་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པའོ། །དོན་མཐུན་པ་ནི། གཞན་ལ་བསྟན་པ་
ཅམ་མ་ཡིན་པར་རང་གིས་ཀྱང་བསྟུབས་ཏེ་དེ་དང་མཐུན་པར་སྟོབ་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
སྟོན་མཚུངས་དེ་སྟོན་ལེན་འཇུག་དང་། །བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས། །སྟན་པར་སྤྲོ་
དང་དོན་སྟོན་དང་། །དོན་མཐུན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པའི་
ཚུལ་ལ་གཉིས། བསྐྱེད་རྟོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟེན་ཚུལ་སྟེར་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་རིམ་གྱི་
རྟོགས་པ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་
བརྟེན་ཚུལ། རྟོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟེན་ཚུལ། ཞར་བྱང་ལས་རབ་འབྱམས་ལ་མངའ་
བརྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྟགས་ཀྱི་འཇུག་སྟོང་དབང་ནོད་པ། དམ་ཆིག་དང་སྟོམ་
པ་གཅེས་པར་བསྟུང་བའི་བྱད་པར། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་
པོ་ནི། རྣམ་དག་དབང་གིས་ལེགས་སྟོན་སྤྲོ་བཞིའི་སྟོར། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཆོ་ག་དང་། བྱག་
ལེན་དང་། བརྒྱད་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་དབང་གིས་རྗེ་འདིའི་སྟགས་རྒྱད་ལེགས་པར་སྟོན་པའི་
ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། རྗེ་རྗེ་འཆང་པ་པོང་ཁ་པ་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་དང་། རྒྱད་ཆེན་དཀོན་
མཆོག་ཡར་འཕེལ་དང་། རྗེ་གདན་མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་མཁས་བཙུན་དང་། འཕྲེང་བ་པ་སྟན་
ཆོགས་ལེགས་འབྱོར་སོགས་རྗེ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་མཆོན་ཉིད་དང་སྟན་པའི་བྱང་དུ་རྒྱད་སྡེ་འོག་མ་
བྱ་རྒྱད་ལ་མེ་རྟོག་འཕྲེང་བའི་དབང་དང་། རྒྱ་ཅོད་པཎ་གཉིས་དང་། སྟོན་རྒྱད་ལ་དེའི་སྟེང་དུ་རྗེ་
རྗེ་བྲིལ་བྱ་མིང་གི་དབང་གསུམ་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་འབྱོར་རྒྱད་ལ་དེའི་སྟེང་དུ་རྗེ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་
ཀྱི་དབང་དང་། ལྷ་མེད་ལ་སྤྲོ་བཞིའི་ས་པོན་བྱད་པར་ཅན་འཛོག་པའི་བྱམ་དབང་། གསང་དབང་།
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། ཆོག་དབང་སྟེ་རྒྱད་སྡེ་བཞིས་བསྟུས་པའི་གསང་སྟགས་ཀྱི་འཇུག་

སྒྲི་དང་བྱེ་བྲག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲིན་བྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་ལེགས་པར་
 རོད་པའི་བྱེད། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དམ་ཆེག་སྒྲིམ་པའི་རྒྱན་ལྷན་ཞེས་སོ། །དོན་ནི། དེ་
 ལྟར་དབང་རོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དབང་དུས་སུ་ཁས་སྤངས་པའི་དམ་ཆེག་དང་སྒྲིམ་པ་ཚུལ་
 བཞིན་བསྐྱང་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གཉིས་ནས་གསུངས་པའི་དམ་ཆེག་གི་
 རིམ་པ་དང་། རྒྱུད་སྡེ་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཁས་སྤངས་པའི་དམ་ཆེག་དང་སྒྲིམ་པ་མིག་
 འབྲས་བཞིན་དུ་གཅེས་པར་བསྐྱངས་ཏེ་སྐགས་ཀྱི་ཚུལ་སྤྲུལ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱན་དང་
 ལྷན་པའི་བྱེད། དེ་ལ་དམ་ཆེག་དང་སྒྲིམ་པའི་བྱེད་པར་ནི། རྩོམ་འཆང་གིས་ངེ་ལྟར་གསུངས་
 པའི་བཅས་པ་ལས་མི་འདའ་བར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་དམ་ཆེག་ཅེས་བྱ་ལ། འདི་དང་འདི་བྱ་
 དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མི་བྱེད་པ་དང་། འདི་དང་འདི་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལས་
 སྒྲིག་ནས་བྱེད་པའི་ཉེས་སྦྱོད་རྣམས་བསྐྱང་ཞིང་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིམ་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 དམ་ཆེག་དང་སྒྲིམ་པ་གཉིས་དོན་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་པོ། །འོ་ན་བྱ་སྦྱོད་ལ་དམ་ཆེག་དང་སྒྲིམ་
 པ་ངེ་ཙམ་ཡོད་ཅེ་ན། བྱ་སྦྱོད་གང་རུང་གི་དབང་ཙམ་ཐོབ་པ་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལས་
 འོགས་སུ་གསང་སྐགས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་བསྐྱང་རྒྱ་མེད་དོ། །འོ་ན་བྱང་བྱ་སྦྱོད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཀྱི་དམ་ཆེག་
 བསྐྱང་རྒྱ་ནི་དུ་མ་ཡོད་དེ། གསང་བ་སྦྱི་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་སྒྲ་མས་སྒྲོབ་མ་རྣམས། །མ་ཡེངས་
 ལེགས་པར་བཀོད་ནས་སུ། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་བསྐྱགས་ཏེ། །དམ་ཆེག་འདི་དག་བསྒྲོ་
 བར་བྱ། །དེ་རིང་བྱིན་ཆད་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་དང་། །བྱང་
 རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་ནི། རིག་སྐགས་གསང་སྐགས་ཆོགས་རྣམས་ལ། །དད་པ་རབ་
 ཏུ་བརྟན་པར་བྱ། །ཞེས་སོགས་དང་། ལེགས་བྱུང་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་གཞན་ཡང་གང་ཞིག་
 ལ། །གནས་ན་རྒྱེས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས། །དངོས་བྱུང་སྐྱར་དུ་ཐོབ་འབྱུར་བའི། །གསང་སྐགས་
 རྒྱེས་པའི་འདུལ་བ་བཤད། །སྐྱབ་པས་གསང་སྐགས་ཐམས་ཅད་དང་། །ལྟ་རྣམས་དག་ནི་
 ཐམས་ཅད་དང་། །རྒྱེས་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ། །མཁས་པས་ཞེ་སྤང་མི་བྱའོ། །མཁས་པས་

གསང་སྤྲུགས་ཚེ་ག་དང་། །གསང་སྤྲུགས་རང་བཟོ་མི་བྱ་ཞིང་། །རང་བཞིན་ངན་པའི་མི་དག་
ལ། །བརྟེན་པར་ཡང་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཆུད་སྤེ་གོང་མ་གཉིས་ལ་རྫོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དབང་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཡོད་པས་དེ་
ཐོབ་ཕྱིན་ཆད་གསང་སྤྲུགས་གྱི་སྟོམ་པ་ཡང་ངེས་པར་འཐོབ་ལ། དེགས་ལྷའི་དམ་ཚིག་བཙུ་
དགུ་དང་། ཅ་ལྷུང་བཙུ་བཞི་དང་། སྟོམ་པོ་བཙུད་སོགས་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ལྷུང་བ་རྣམས་
ལེགས་པར་བསྐྱུང་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དབྱུད་འཛོག་དོར། ང་རྒྱལ་གསལ་སྤྱང་སྤྱ་གསུམ་
སྤྱ་བཙུའི་ཚོགས། །སྟོ་བསྐྱུས་སྟོད་བཙུད་སྐྱུངས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི།
ཐུན་བཞིར་སྐྱུང་གཞི་སྤྱེ་གི་བར་དོ་གསུམ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པར་སྤྱ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་
དབྱུད་སྟོམ་དང་འཛོག་སྟོམ་ངེས་མོས་གྱིས་ཉམས་སུ་སྐྱངས་ཏེ། ངེས་དོར་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་ཐབ་པ་དང་། སྤྱང་དོར་རྟེན་བརྟེན་པའི་སྤྱང་བ་འཇམ་ཚོན་ལྟར་གསལ་བར་འཆར་
ཞིང་། ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པའི་གཉེན་པོར་འབྲས་དུས་གྱི་ལྷ་དེ་དང་དེ་དངོས་ཡིན་སྟུང་པའི་ང་རྒྱལ་
དང་། ཐ་མལ་གྱི་སྤྱང་བའི་གཉེན་པོར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་གསལ་སྤྱང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཙོས་མ་མ་ཡིན་པར་འཕོ་རུས་པ་དང་། འོག་སྟོར་ཐེག་
ལེ་སྤྱ་མོའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་གསལ་བཟབ་སྤེ་སྤྱ་བཙུའི་
ཚོགས་པར་སྟོ་ཞིང་། རྒྱུད་སྐྱུད་རུས་པ་སོགས་ལ་མི་གཡོ་བའི་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྟོ་ནས་སྟོད་
བཙུད་གྱི་ཐ་མལ་གྱི་སྤྱང་ཞེན་སྟོང་པར་མཇུག་པ་བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་དང་སྤྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་
མཐར་ཕྱིན་པ་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་སྟོས་ཏེ་བཤད་ན། སྤྲུགས་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་
གྱི་གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་གི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ནི་ཐུགས་དོན་དམ་འོད་གསལ་
ཚོས་གྱི་སྤྱ་དང་། སྤྱ་མཚན་དཔེས་བཙུན་པའི་དག་པའི་སྤྱ་ལུས་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པའི་
མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་དེའི་སྟོན་དུ་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་འགྲོ་

དགོས། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱུང་དུ་འདུག་རྒྱུ་ཡི་ཀྱུ་ལ་གཉིས་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས།
 དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རྫོགས་རིམ་སེམས་དཔེན་དང་། དག་དཔེན་དང་། ལུས་དཔེན་རྣམས་
 རིམ་པ་ལྟར་ཐོབ་དགོས། དེའི་སྟོན་དུ་སྐྱེ་གི་བར་དོ་གསུམ་སྐྱེ་གསུམ་དུ་འབྱེར་བའི་བསྐྱེད་རིམ་
 མཐར་ཕྱིན་པ་ཞིག་ལ་སྟོན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུང་གཞི་ནི་སྐྱེ་གི་བར་
 དོ་གསུམ་ཡིན་ཅིང་། རྫོགས་རིམ་གྱིས་ཐ་མལ་གྱི་སྐྱེ་གི་བར་དོ་གསུམ་གྱི་སྐྱུང་ཞེན་གྱི་ས་ཐོན་
 སྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་ཐ་མལ་གྱི་སྐྱེ་གི་བར་དོའི་སྐྱུང་ཞེན་མངོན་གྱུར་པ་མགོ་གཞོན་
 པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་རིམ་ལ་རགས་པ་དང་སྤྱོད་མའི་རྣམ་འབྱུང་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལ་རགས་
 པ་དྲན་པ་གཅིག་པའི་རྣམ་འབྱུང་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེའི་དཔེགས་པ་སྐྱུང་ཚུལ་ནི། དེ་ལ་བསྐྱེད་
 རིམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱུང་བྱ་ནི་ཐ་མལ་བའི་སྐྱུང་ཞེན་གཉིས་ཡིན་ལ། ཐ་མལ་བའི་སྐྱུང་
 པ་ནི་གནས་ལུས་ལོངས་སྐྱེད་རྣམས་ཐ་མལ་བར་སྐྱུང་བ་དང་། ཞེན་པ་ནི་གནས་ལུས་ལོངས་
 སྐྱེད་དེ་དག་ལ་སྐྱུང་བ་ལྟར་གྱི་ཐ་མལ་དུ་ཞེན་ཅིང་རྒྱལ་བའོ། །དེ་ཡང་ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་པ་
 འགོག་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། སྐྱུང་བ་འགོག་པ་ནི་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་
 བསྐྱེད་རིམ་ལ་ཐུན་བཞིན་སྟོན་པ་ན་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱས་བསྐྱུས་གང་བསྟོམ་ཡང་། ཡིད་གཞན་དུ་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཡོངས་པར་བྱས་ཏེ་མངོན་རྫོགས་ཀྱི་གནས་སྐྱབས་གང་དང་གང་ལ་དེ་དང་དེའི་
 རྣམ་པ་གསལ་ཞིང་། དེ་དང་དེའོ་སྟམ་པའི་རྒྱལ་བརྟན་པར་བྱས་ཏེ་བསྐྱབས་པས་སྤྲ་མ་སྤྲ་
 མ་ལས་སྤྲེམ་སྤྲེམ་རྣམ་པ་རྗེ་གསལ་དང་། རྒྱལ་བའི་བརྟན་རྗེ་བརྟན་དུ་སོང་སྟེ་མཐར་ཐ་མལ་
 བའི་སྐྱུང་ཞེན་སྟོག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྐྱེད་པའི་ཆོས་སྐྱེད་དང་།
 མངོན་གྱུང་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ལོངས་སྐྱེད་དང་། དེ་རྫོང་སེམས་སུ་བསྐྱུར་བའི་
 སྐྱལ་སྐྱེ་སོགས་ལྟ་དེ་དང་དེའི་རྒྱལ་བཟུང་བའི་ཆེ། དེ་དང་དེའོ་སྟམ་པའི་རྒྱལ་བཅོས་མ་མ་
 ཡིན་པར་འཕོ་རུས་པ་དང་། དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་བཏབ་པའི་ཆེ་རྗེ་ལྟར་གསལ་བཏབ་པ་
 བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྐྱུང་བ་སྐྱེས་ནས། ཡིད་ངོ་དེར་ཐ་མལ་བའི་སྐྱུང་ཞེན་ལོག་པ་ཤིན་

དུ་བརྟན་པ་ཞིག་འོང་ཞིང་། དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་ས་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་
 གྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་གྱི་ཁ་དོག་དང་། དབྱིབས་དང་། ཞལ་ཕྱག་གི་གྲངས་དང་། ཕྱག་མཆན་དང་
 རྒྱན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། སྤྱི་བོའི་རིགས་བདག་ཡབ་ཡུམ་དང་། ལྷ་རྣམས་གྱི་སྤྱན་
 འབྲས་གྱི་ནང་དུ་ས་སྤྱིང་ཡབ་ཡུམ་བསྒྲུབ་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་གྱི་འང་སྤྱི་མདོག་དང་། ཕྱག་
 མཆན་དང་། ཞལ་ཕྱག་གི་གྲངས་དང་། སྤྱན་གྱི་དཀར་ནག་ཚུན་ཆད་གྱི་རྣམ་པ་མ་འདྲེས་པར་
 ཅིག་ཆར་དུ་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ལ་མདོན་སྤྲུལ་ལྟར་གསལ་བར་སྤྱང་ཞིང་། བདག་ཉིད་ལྷ་དངོས་
 གྱི་ང་རྒྱལ་དུ་འཕོས་པའི་འཛིན་སྤངས་དང་བཅས་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་གསལ་འདེབས་
 ཐེངས་གཅིག་གིས་བྱིང་ཁྱོད་དང་བྲལ་བར་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་དུག་ཆར་འཁྱེངས་པ་ན་བསྐྱེད་
 རིམ་རགས་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཚུལ་དེ་ལྟར་རི་སྤྱིད་འདོད་གྱི་བར་དུ་མཉམ་
 པར་འཛིན་ཀྱས་ན་བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའམ་དེ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྤ་
 མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྤ་བ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱེད་ཞིང་། དེ་ལ་སྤྱིང་གི་སྤ་ཅེར་ཕྱག་
 མཆན་སྤ་མོ་བསྒྲུབ་ཚུལ་དང་། འོག་གི་སྤ་ཅེར་ཐེག་ལེ་སྤ་མོ་བསྒྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་
 བྱི་རང་དོ་རྩེ་འཆང་དུ་བསྒྲུབ་ས་པའི་ཅ་ཞལ་གྱི་སྤྱིང་གི་སྤ་ཅེར་ཉི་གདན་སྤ་མ་བྱེད་གཤགས་
 ཅམ་གྱི་སྤྱིང་དུ་དོ་རྩེ་སྤྱིན་པོ་ཅེ་སྤ་བ་ཉུངས་ཀར་གྱི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་ཞིག་མི་བསྐྱེད་པའི་དོ་བོར་
 བལྟས་ལ་དེ་ལ་རང་གི་སེམས་ཁྱགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་མ་རྟེན་
 གྱི་བར་དུ་བསྒྲུབ། དེ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ན་དོ་རྩེ་དེ་ལས་དོ་རྩེ་གཅིག་དང་གཉིས་དང་གསུམ་
 ལྟས་མཁའ་ཁྱབ་གྱི་བར་དུ་སྤྱོ་ཞིང་། སྤར་ཅ་བའི་ཕྱག་མཆན་ལ་བསྐྱ་བའི་སྤྱོ་བསྐྱ་ལ་བསྐྱབ། དེ་
 ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ན་ཕྱག་མཆན་དོ་རྩེ་དེ་ཉིད་ལྷ་སྤར་བསྐྱར་ཏེ་སྤར་བཞིན་སྤྱོ་བསྐྱ་ལ་བསྐྱབ།
 སྤན་འཛིན་ཁར་ཅ་བའི་དམིགས་རྟེན་སྤ་ཕྱག་ནས་བྲངས་ཏེ་སྤྱིང་ཁར་ཏིང་པེ་འཛིན་སེམས་ང་
 བའི་རྟེན་གྱི་ཕྱག་མཆན་སྤ་མོ་ལ་བསྐྱ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་ས་པས་ཕྱག་མཆན་སྤ་མོ་ལ་
 སེམས་བརྟན་པའི་མཆན་མ་རྟེན་པ་ན་ཕྱས་སེམས་ཤིན་དུ་སྤངས་པས་བྱིན་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་

འབྲེང་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འོག་གི་སྒྲ་ཅེ་གསང་གནས་ཀྱི་བྱ་གར་ཉི་གདན་སྒན་མ་སྐྱེད་གཤགས་
 ཅམ་གྱི་སྐྱེད་དུ་ཐིག་ལེ་སྒྲོན་པོ་ཉུངས་འབྱུ་ཅམ་ཞིག་མི་བསྐྱེད་པའི་ངོ་པོར་བལྟས་ལ་སེམས་
 བྱུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་མ་རྟེན་གྱི་བར་དུ་བསྐྱོམ། དེ་རྟེན་པ་
 བ་རྩོམ་པའི་ཚུལ་འདྲུ་བྱས་ནས་སྒྲ་རྩོམ་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ཡུམ་གྱི་བརྒྱའི་
 སྒྲ་ཅེར་ཐབ་ལ་ཐིག་ལེ་དེའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྱེལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
 བསྐྱོམ་ལ། རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་མ་རྟེན་གྱི་བར་དུ་བསྐྱོམ་པ་ནི་བྱའི་ཚུལ་དུ་སྒྲོ་བ་
 དང་། དེའི་ནང་གི་མི་བསྐྱེད་པ་ཡབ་ཡུམ་སྒྲོམས་པར་བྱུགས་པའི་ཐིག་ལེའི་ནང་དུ་སྒྲ་ཡང་
 མི་བསྐྱེད་པས་གཙོ་བྱས་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྱེལ་འཁོར་བསྐྱེད་པའི་ཆ་པོའི་ཚུལ་དུ་
 སྒྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །རེག་མཐོང་གི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་དམིགས་པ་གསལ་འདེབས་ཐེངས་གཅིག་
 གིས་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་དུག་ཆ་སྐྱེད་ཀྱས་ན་སྒྲ་མོ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་དེས་རི་
 སྐྱེད་འདོད་གྱི་བར་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་ཀྱས་ན་དེ་ལ་དབང་ཐོབ་པའམ་བསྐྱེད་རིམ་སྒྲ་མོའི་ནལ་
 འབྱོར་མཐར་ཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྫོགས་པ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ནི། གཞི་ཡི་སྐྱ་གསུམ་རིམ་ལྔའི་
 རས་རིས་ལ། །ལམ་གྱི་སྐྱ་གསུམ་རིམ་ལྔའི་ཆོན་སྒྲས་པས། །འབྲས་བུ་སྐྱ་གཉིས་སྐྱ་གསུམ་
 བཞི་དང་ལ། །ཞི་ཁྱོའི་གར་བརྒྱ་མཛོན་གྱར་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། སོ་སོ་
 སྐྱེ་བོ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྡན་གྱི་ཐ་མལ་པའི་སྐྱེ་བ་ནི་གཞིའི་སྐྱལ་སྐྱེ་དང་། ཐ་མལ་གྱི་འཆི་བ་འོད་
 གསལ་ནི་ཆོས་སྐྱེ་དང་། ཐ་མལ་གྱི་བར་དོ་ནི་ཡོངས་སྐྱ་སྐྱེ་གཞི་ལ་གནས་པའི་སྐྱ་གསུམ་དང་།
 སྐྱེས་ནས་མ་གྱི་བར་དུ་རྒྱུང་འབྱུང་འདུག་ཤེད་པ་ནི་གཞིའི་རྩོར་བཟླས་གྱི་རིམ་པ་དང་། འཆི་བ་
 འོད་གསལ་གྱི་སྒྲ་ལོགས་གྱི་སྒྲ་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ནི་གཞིའི་སེམས་དབེན་གྱི་རིམ་པ་དང་།
 འཆི་བ་འོད་གསལ་ནི་གཞིའི་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་དང་། བར་དོའི་ལུས་ནི་གཞིའི་སྐྱ་ལུས་གྱི་

རིམ་པ་དང་། བར་དོའི་སེམས་དང་དེའི་ལུས་ཚོགས་པ་གཉིས་ནི་གཞིའི་བྱང་འདུག་གི་རིམ་པ་
 རྟེན་གཞིའི་རིམ་པ་ལྟེན་རས་རིས་ལ་འོད་གསལ་ཚོས་སྒྲུ་མ་ལོངས་སྒྲུ་མ་ཚོགས་སྒྲུ་ལ་སྒྲུ་
 རྟེན་ལམ་དུས་ཀྱི་སྒྲུ་གསུམ་དང་། དག་དབེན། སེམས་དབེན། འོད་གསལ་སྒྲུ་ལུས། བྱང་འདུག་
 རྟེན་ལམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟེན་ཚོན་སྒྲུ་ལམ་ཉི་བར་སྒྲུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་ཚོས་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲུ་གཉིས་དང་། ཚོས་སྒྲུ་ལོངས་སྒྲུ་ལམ་སྒྲུ་རྟེན་སྒྲུ་གསུམ་
 དང་། རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུ་ལོངས་སྒྲུ་ལམ་སྒྲུ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྒྲུ་རྟེན་སྒྲུ་བཞི་དང་། འོག་ནས་འཆད་པ་སྒྲུ་
 ཀྱི་སྒྲུ་ལ་དང་། ལྟ་ཞི་བ་དང་། ཁོ་བོའི་སྒྲོས་གར་བརྒྱ་ཐག་མངོན་དུ་བྱུང་བ་སྟེ་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲོ་
 བར་མཛད་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་སྒྲོས་ཏེ་བཤད་ན། རྟེན་གསུམ་རིམ་ཀྱི་སྒྲུང་གཞི་ནི་གཞིའི་སྒྲེ་ཤི་
 བར་དོ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདས་ཟེན་པ་ནི་སྒྲུངས་པ་ལ་དགོས་ཀྱས་ཅི་ཡང་མེད་པས་
 རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་འབྱུང་འབྱུང་གི་སྒྲེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་སྒྲོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་
 ཡང་ལམ་བསྐོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ལ་སྒྲེ་ཤི་བར་དོ་རང་ག་བ་གསུམ་འོང་
 རྒྱ་དེ་བཀག་ནས་དེ་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་ལམ་ཀྱི་སྒྲུ་གསུམ་དང་། འབྲས་བུའི་སྒྲུ་གསུམ་དུ་
 བསྐྱར་བ་ལ་བྱའོ། །དེ་ཡང་བསྐྱར་ཚུལ་ནི། ལུས་དབེན་དང་། དག་དབེན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
 ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆི་བ་དངོས་སུ་འགག་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དབེན་
 ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་སྒྲུང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་དཔེའི་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་བསྐྱབས། དེ་ནས་
 རིམ་པ་གཉིས་པ་སེམས་དབེན་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་བསྐྱེད་དེ་སྒྲོད་པ་གསུམ་གང་རུང་བྱས་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་ཕྱོ་ཐམས་ཅད་འཆི་རིམ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
 དུ་མི་ཤིགས་པ་ལ་ཐེམ་པའི་སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་དཔེའི་འོད་གསལ་དེས་འཆི་བ་རང་ག་
 བའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་བྱེད་པ་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་འཆི་བ་མ་ལུས་པ་ཞིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་
 བའི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་དེ་ལ་འཆི་བ་རང་ག་བ་མི་འབྱུང་བའི་

ཕྱིར་རོ། །འོད་གསལ་དེ་ལས་ལངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་མ་དག་པའི་སྐྱུ་
 མའི་སྐྱུ་ཐོབ་ལ། དེའི་ཆེ་བར་དོ་མ་ལུས་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་ཏེ། བར་དོར་ལྷང་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་
 རྒྱང་སྤྱོད་ཉིད་སྐྱུ་མའི་སྐྱུར་གྱུར་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྐྱུ་ལུས་དེ་ཕྱང་པོ་རྩྱེད་པ་
 ལ་ཁྱགས་ཏེ་ཆོས་འཆད་པ་དང་། ལམ་གོང་མ་སྐྱབ་པའི་རྩོལ་བ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བར་དོ་མའི་
 མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འཆི་བ་ཁེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 བར་དོ་དང་སྐྱེ་བ་ཡང་རང་ལྷགས་ཀྱིས་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་དངོས་རྒྱར་
 གྱུར་པའི་སེམས་དབེན་དང་། མ་དག་པའི་སྐྱུ་ལུས་དང་། དེ་ཕྱང་པོ་རྩྱེད་པ་ལ་ཁྱགས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་སྐྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་ཁེགས་ན། སྐྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་སྦྱང་བྱེད་དུ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་
 ཟུང་འཇུག་སོགས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་སྦྱོན་མེད་དེ། སྐྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་སྦྱང་
 བ་ལ་རགས་པ་མངོན་གྱུར་སྦྱང་བ་དང་། སྤྱོད་པ་བཀའ་ཆགས་སྦྱང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྦྱང་
 བྱེད་ལ་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད། བསྐྱེད་རིམ་ཀྱིས་སྐྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་རུས་
 པ་རགས་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་གསུམ་དངོས་སུ་འགག་པའི་རྩོགས་རིམ་སྐྱེ་
 བའི་རྒྱད་མིན་པར་བྱེད། སེམས་དབེན་གྱི་དཀྱིལ་སྒྱུར་མན་གྱིས་དེ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་
 མགོ་གཞོན་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་གཅགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ཉི་རྒྱ་བྱེད། སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་
 དང་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དང་། དེས་སྐྱལ་སྐྱུ་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་
 མངོན་གྱུར་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་གྱི་བཀའ་ཆགས་སྦྱང་བའི་ལམ་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་འམ་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་བྱེད། དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་
 ཟུང་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཞི་བར་དོ་གསུམ་གྱི་བཀའ་ཆགས་སྤྱོད་པ་ལས་ལ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱང་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་པས་སྦྱོབ་པ་མཐའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱིས་ཤེས་སྐྱིབ་
 ས་ཞིང་སྤྱོད་པའི་དངོས་གཉེན་བྱས་ནས་ཤེས་སྐྱིབ་དེ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལམ་
 ཀྱི་སྐྱུ་གསུམ་འབྲས་བུའི་སྐྱུ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཞིང་དེ་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་འོད་

གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་གཉིས་རོ་བོ་
 དབྱེར་མེད་པ་མི་སློབ་པའི་བྱང་འདུག་གི་སྐྱེ་བཞེས་ཏེ། འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་མ་སྤོང་གི་བར་ལ་སྐྱད་
 ཅིག་ཀྱང་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བཞུགས་ཤིང་མཚོག་གི་སྐྱལ་སྐྱེ་སོགས་སྐྱལ་སྐྱེ་བྱེ་བ་ཐེར་འབྲམ་
 སྐྱལ་ཏེ། སྐྱལ་པ་རེ་རེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་དོན་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རྫོགས་
 རིམ་གྱི་རྣམ་བཞག་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་རིམ་པ་ལྟའི་རོ་སྤྱོད་གསལ་པའི་སློན་མེ་ལས་ཤེས་
 པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། འདིར་རྫོགས་རིམ་གྱི་གནད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཅམ་བཞུང་པ་ཡིན་པས་སློ་ལྟ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་ཐེའུ་འབྲུར་བསྟེན་པར་གྱིས་ཤིག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་དང་། གསུམ་
 དང་། བཞིར་དབྱེ་བ་ནི་གོང་ཏུ་སློས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། སྐྱེ་ལྟར་བསྐྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་
 ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གཉིས་སྐྱེ་བྱེ་ནས་ས་བཅུ་པ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་བྱང་
 སེམས་ཁོ་ན་ལ་སྒྲུང་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དང་། ས་བཅུ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་
 པ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲུང་བའི་སྐྱལ་སྐྱེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བཏགས་པ་གཅིག་དང་། སྐྱལ་སྐྱེ་དང་། རོ་བོ་
 ཉིད་སྐྱེ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་རྣམས་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལས།
 ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཚུབ་པ་ས་བཅུ་པའི་
 བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་འབའ་ཞིག་གི་སྒྲུང་བའི་ལམ་ཏུ་གྱུར་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་
 ཆེན་པོའི་སྐྱེ་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་
 ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་སྒྲུང་བའི་ལམ་ཏུ་གྱུར་པ་སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་
 བཏགས་པ་དང་། སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་སྟེ་ལྟར་འདོད་དོ། །ཞེས་སོ། །རྫོགས་དཀའ་མཁན་པོས། རོ་བོ་
 ཉིད་སྐྱེ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ། ལོངས་སྤྱོད་སྐྱེ་ལ་རྣམ་པར་སློན་པའི་སྐྱལ་སྐྱེ་དང་། རྣམ་
 པར་སློན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱལ་སྐྱེ་གཉིས་སྐྱེ་བྱེ་ནས་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས།
 གཞན་དག་ནི་སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་ལ་རྣམ་པར་སློན་པ་དང་། རྣམ་པར་སློན་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བས་སྐྱེ་
 ལྟར་སློན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སློབ་དཔོན་སྟེག་པའི་དོ་རྗེས། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ།

ལོངས་སྐྱུ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ། སྐྱུ་ལ་སྐྱུ། ཆོས་སྐྱུ་དང་ལྷ་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་མཛད་
 པའི་མཆན་བརྗོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་སྤྲལ་ས་དོན་རྣམ་གཟིགས་ལས། སྐྱུ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་ནི་
 རོ་བོ་ཉིད་དང་ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་དང་། སྐྱུ་ལ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་འི་
 བདག་ཉིད་རྣམས་ཏེ་སྐྱུ་ལྟའོ། །ཞེས་སོ། །སྐྱོབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས་ཆོས་སྐྱུ་ལ་
 རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་དང་། ཆོས་སྐྱུ། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུ་སྟེ་གསུམ་དང་ལོངས་སྐྱུ་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་སྟེ་ལྷ་ར་བཞེད་
 པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཆན་བརྗོད་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་ནི།
 ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་
 ཀྱི་དབྱེ་བས་གསུམ་དང་། ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་དང་། སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱུ་གཉིས་ཏེ་ལྷ་བོ་འདི་
 དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །མཁས་གྲུབ་སྐྱུ་བའི་སེང་
 གོས། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱུ། ཆོས་སྐྱུ། ལོངས་སྐྱུ་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དང་ལྷ་ར་དུས་འཁོར་
 ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱུ་ར་བ་ལས་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་
 སྟེ། དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་འདུས་མ་བྱས་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
 ཤེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐྱུ་ནི་འདུས་བྱས་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ར་བཤད་དོ། །དེ་གཉིས་ཀའང་རོ་བོ་
 ཉིད་སྐྱུ་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞིང་། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་འི་སྐྱུ་དངོས་སུ་འཇུག་པར་མཚུངས་པས་སྐྱོགས་
 འདི་ཁས་ལེན་པའི་ཆེ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ལ་འགོག་བདེན་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཁས་
 ལེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འདིའི་སྐྱུ་ལྟ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྟ་དང་། ཞི་ཁྱོའི་གར་
 བརྒྱ་ནི་དམ་པ་རིགས་བརྒྱ་ལ་བྱས་ན་ལེགས་པར་མཐོང་དོ། །

གསུམ་པ་ཞེས་བྱུང་ལས་རབ་འབྱམས་ལ་མངའ་བཞེས་པའི་ཚུལ་ནི། བཟླས་བསྐྱོམ་རིན་
ཆེན་ཀ་བ་འབྱམ་ལྡན་པའི། །རབ་གནས་སྦྱིན་སྒྲེག་གཏོར་མ་འཁོར་ལོ་སྟགས། །ལས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཆོག་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་སྟོ། །འབྱམ་སྒྲེ་རྩོགས་ལྡན་དགའ་སྟོན་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་
སོ། །དོན་ནི། སྟགས་བཟླ་བ་དང་། ལྷ་བསྐྱོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རིན་པོ་ཆའི་ཀ་བ་འབྱམ་སྟགས་

དང་ལྷན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཁང་བཟང་དེ་ཉིད་རབ་གནས་དང་། སྤྱིན་སྲེག་དང་། གཏོར་མ་དང་།
འཁོར་ལོ་དང་། སོགས་ཁོངས་ནས་བདག་ཉིད་འཇུག་ཅིང་དབང་ལེན་པ་དང་། གཞན་ལ་དབང་
བསྐྱར་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནམ་མཁའ་མཛོད་གྱི་སྒོ་འཕར་
འབྱམ་ཐུག་ཅིག་ཆར་དུ་སྤྲེ་སྤྲེ་བསྐྱན་པ་དང་འགྲོ་བའི་པན་བདེ་ཚོགས་ལྷན་གྱི་དགའ་སྟོན་བཞིན་
དུ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ཚོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟེན་ཚུལ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ནི། གསང་བདེའི་
རིམ་ལྡན་སྒྲོར་དུག་རྣལ་འབྱོར་བཞི། །རྒྱ་རོ་ནི་གུའི་ཆོས་དུག་འཕོ་ཁྲིད་དང་། །བྱིན་རྒྱབས་བཞི་
ལྷན་སྟོན་རྒྱུད་ཚོགས་རིམ་ལ། །ལེགས་སྦྱངས་རྒྱན་དུ་གོམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་
སོ། །དོན་ནི། དག་དཔེན། སེམས་དཔེན། འོད་གསལ། རྒྱ་ལུས། ཟུང་འཇུག་སྟེ་དཔལ་གསང་
བ་འདུས་པའི་ཚོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྡན་དང་། བདག་བྱིན་རྒྱབས་གྱི་རིམ་པ། ལྷ་ཆོགས་རྩོ་རྩེའི་
རིམ་པ། རྟོན་བྱ་འགོངས་པའི་རིམ་པ། རྩ་ལན་རྩ་རའི་རིམ་པ། བསམ་མི་བྱུང་གྱི་རིམ་པ་སྟེ་
དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་ཚོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྡན་དང་། སོར་སྤྱད། བསམ་གཏན། སྲོག་
སྒྲུལ། འཛིན་པ། རྩེ་བྲན། ཉིང་རེ་འཛིན་ཏེ་དཔལ་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཚོགས་རིམ་སྒྲོར་བ་ཡན་
ལག་དུག་དང་། སྤགས་གྱི་རྣལ་འབྱོར། དམ་ཆོག་གི་རྣལ་འབྱོར། དབྱིབས་གྱི་རྣལ་འབྱོར། ཡེ་
ཤེས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་དཔལ་རྩོ་རྩེ་འཛིན་སྤྲེད་གྱི་ཚོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་དང་། གཏུམ་
མོ། རྒྱ་ལུས། འོད་གསལ། འཕོ་བ། ཟུང་འཇུག །བར་དོ་སྟེ་རྒྱ་རོ་ཆོས་དུག་དང་། གཏུམ་མོ་
བདེ་བྱོད་རང་འབར། རྒྱ་ལུས་ཆགས་སྤང་རང་གྲོལ། མི་ལམ་ཉིད་འཁྱལ་རང་དག །འོད་གསལ་
གཏི་མུག་རང་སངས། འཕོ་བ་མ་བསྒྲོམ་སངས་རྒྱས། བར་དོ་རྒྱལ་བ་ལོངས་སྤྱོད་སྟེ་གུའི་ཆོས་
དུག་དང་། འཕོ་ཁྲིད་གསེར་གྱི་སྒོ་འབྲེད་དང་། ལུས་བྱིན་རྒྱབས། དག་བྱིན་རྒྱབས། ཡིད་བྱིན་
རྒྱབས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཏེ་དཔལ་ལྷག་ན་རྩོ་རྩེ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་རིམ་བྱིན་
རྒྱབས་བཞི་ལྷན་སོགས་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་རྣམས་གྱི་སྟོན་ནས་སྟོན་དུ་བརྒྱུད་པའི་བླ་མེད་

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྫོགས་རིམ་ལ་གཡམ་ལ་རྒྱག་པ་ལྟ་བུ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ལེགས་པར་སྤྲངས་
ཤིང་དུས་རེས་འགའ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་རྒྱན་ལྡན་དུ་གོམས་པར་མཛད་པ་ལ་གསལ་བ་འདེབས་
སོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་བརྟེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱི་བྱེད་དབང་དང་ཁྱིད་
དང་བཤད་པའི་བཀའ། །རང་རང་སྐལ་བ་བཞིན་དུ་སྐལ་ལྡན་རྣམས། །བཤད་སྐབ་སྤྱི་གྲོལ་
ལམ་ལ་ལེགས་བཀོད་དེ། །དལ་འབྱོར་དོན་ལྡན་མཛད་ལ་གསལ་བ་འདེབས། །ཞེས་སོ། །དོན་
ནི། གསང་སྤགས་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་དགྱེལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་བཀའ་དང་ཟུར་བཀའ་སོགས་
རྒྱད་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་དབང་མཐའ་ཡས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ལམ་རིམ་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་མདོ་
སྤགས་ཀྱི་ཁྱིད་དུ་མ་དང་། དཀའ་པོ་ཏ་ཆེན་པོ་ལྟ་སོགས་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་།
པར་བྱིན་དབུ་མ་མཛོད་འདུལ་སོགས་སྟོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་མ་བཀའ་རྩམ་མཛད་
པའི་སྟོན་རྣམས། རང་རང་གི་དབང་པོ་དང་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་
བྱ་རྣམས་བཤད་སྐབ་གཉིས་དང་སྤྱི་གྲོལ་གྱི་ལམ་གཉིས་ལ་ལེགས་པར་བཀོད་དེ། རང་གི་སྤྱི་
དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་དོན་ལྡན་དུ་མཛད་པ་བྱོད་ལ་གསལ་བ་འདེབས་
སོ། །ཞེས་པའོ། །

དེ་དག་གི་དོན་ལ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན། སྤྱི་བྱེད་ནི། ཆོ་ག་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་
བརྟེན་ཏེ་ཕྱང་ཁམས་སྤྱི་མཆེད་ལ་འབྲས་བུ་སྤྱི་གཉིས་སམ་བཞིའི་ས་བོན་བྱུང་པར་ཅན་བཏབ་
པའི་སྟོན་རྣམས་རྒྱད་ཡོངས་སུ་སྤྱི་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱད་སྟེ་བཞིའི་དབང་རྣམས་སོ། །བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བུམ་པའི་ཚུ་གཏོར་བས་རི་མ་རྣམས་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱང་ཁམས་
སྤྱི་མཆེད་ལྟའི་རྣམ་པར་ལུགས་སུ་སྤྱུགས་པ་དང་། རྒྱད་སྟོན་རུང་དུ་བྱེད་པས་ན་དབང་ཞེས་
བཙུག་དེ། སྤགས་རིམ་ལས། སྟོན་དུ་རུང་བ་དང་ལུགས་སུ་སྤྱུགས་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་བྱེད་པ་

དང་གཏོར་བ་དང་དག་པར་བྱེད་པས་དབང་དུ་འཛོག་པ་ནི་ཨ་ཁྱི་ཤེ་ཀའི་སྤྱ་ལ་ངེས་ཆེག་གི་
 བཤད་པ་བྱས་པའི་ལུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱི་དེ། བཤད་ཡམ་ཅམ་མ་ཡིན་
 པར་སྐབས་བབས་ཀྱི་དོན་དེ་དང་དེ་རྗེས་པར་ངོས་བཟུང་ནས་ངོ་སྤྱོད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱང་
 རྒྱུ་ལམ་རིམ་སོགས་མདོ་སྤྱོད་པ་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་སྤྱོད་པ་ཀྱི་ཁྱི་དེ་རྣམས་
 སོ། །བཤད་པའི་བཀའ་ཞེས་པའི་བཤད་པ་ནི། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་དང་
 རིགས་པས་བརྒྱན་ཏེ་མཁས་པའི་ཆོག་ལ་འཆད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དབུ་པར། འདུལ་མདོན། རྣམ་
 འགྲེལ། བསྐྱབ་བརྟུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡང་གཅམ་བྱ་ཅམ་མ་ཡིན་
 པར་དོན་ལ་གནས་ཏེ་དུས་ཕྱིས་རི་མོ་དགོ་ལྟར་པའི་བསྟན་འཛིན་ཀྱི་སྤྱེས་མཆོག་དཔག་ཏུ་མེད་
 པ་མཆིས་ཀྱང་། བསྟན་པའི་ཁུར་འབྱེད་པ་ནི་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ལྟར་གྱུར་ཏེ། གཞུང་ཆེན་མོའི་
 བཤད་རྒྱན་དང་། གསང་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱི་རྒྱན་པལ་ཆེ་བ་རྒྱུ་ཏེ་བ་ན་རྗེ་འདིས་འབད་པ་དྲག་
 བོས་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་གསན་ཏེ་སྤེལ་བར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་
 ལྟར་ཡིན་ཞིང་། རྗེས་འདུག་རྣམས་ལ་བཀའ་ངོན་ཀྱི་ཁུར་སྤྱི་བ་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་ངོ་། །བཤད་སྤྱོད་
 ཅས་པའི་བཤད་པ་ནི། ལམ་ཀྱི་ཆོས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལུང་གི་དམ་ཆོས་སྤྱན་ཆོག་པ་བཞི་
 ལྟར་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ནི་ལམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཉེ་བར་ཉན་པ་ཉིད་དང་། འདི་ཉིད་ལམ་ཡིན་ཀྱི་གཞན་
 ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལམ་ཀྱི་རྒྱ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་དེའི་ཆོག་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཉན་མོངས་པ་དང་། ལས་དང་། ཆེའི་སྤྱི་བ་
 པ་འདི་ནི་ལམ་ཀྱི་གོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྱི་བ་པ་རབ་ཏུ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་དང་བཞིའོ། །དེ་
 ལ་དབྱེ་ན་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས། དེ་དག་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་ནི་
 གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱོད་པ་ནི། འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྫོགས་པའི་བསྟན་
 པ་སྤྱན་ཆོག་པ་བཞི་ལྟར་ཏེ། དེ་ཡང་འདིས་སྤྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་
 པ་ཡིན་ཀྱི། འཁོར་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ལྟར་

འདས་དང་འབྲེལ་བས་བར་མ་ཆོད་ཅིང་མི་འགྱུར་བས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པ་ཆོམ་པོས་མི་འཕྲོག་པས་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ལ་དགའ་བའི་ཟས་དང་ལྷན་
བས་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་བཞིའོ། །ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་
བཤད་ལས་བཤད་དོ། །སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ནི། ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་རུ་བྱེད་
པ་སྟེ། དེ་ལ་ཆོགས་ལམ་དང་སྟོར་ལམ་གཉིས་ཡོད་དོ། །གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ནི་སྤང་བྱ་སྒྲིབ་
པ་ཅི་རིགས་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་སྟེ། དབྱེ་ན་མཐོང་ལམ་དང་སྟོམ་ལམ་གཉིས་ཡོད། ལྷགས་
ལྷར་ན། དབང་གི་རིམ་པ་ནི་སྒྲིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གཉིས་ནི་
གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་རུ་བཞེད་དོ། །དལ་འབྱོར་ནི། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བས་ན་དལ་བ་དང་།
ཆོས་སྒྲུབ་པའི་སྒྱི་ནང་གི་ཆ་རྒྱན་ཆང་བས་ན་འབྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱོ་སྟོན་གྱིས་འཆམས་སྒྱུར་བ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་སྟོན་པ་དང་།
དོན་བསྐྱུས་ཉེ་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷ་མའི་ཞབས་པད་བརྟན་པར་སྟོན་པ་དང་།
ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་དང་། བསྟན་པའི་སྒྲིན་བདག་སྟོབས་
འབྱོར་མངའ་ཐང་འཕེལ་པར་སྟོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་མ་ལྷར་བཅས་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་
དང་། །བསྟན་བསྐྱུང་མཐུ་སྟོབས་བདག་ཅག་དད་མོས་མཐུས། །འགྲོ་བའི་ལམ་སྟོན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཆེ། །ཆེ་དཔག་མེད་བཞིན་བསྐྱལ་བརྒྱར་ཞབས་བརྟན་ཤོག །ཅེས་སོ། །དོན་ནི།
བཀའ་ངོན་གསུམ་ལྷན་གྱི་ལྷ་མ་རྣམས་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་གཙུག་ཏོར་རྣམ་རྒྱལ་མ་དང་།
ཆེ་སྒྲིན་ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ་སོགས་ལྷག་པའི་ལྷ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་དང་།
སྒྱུར་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཐུག་ཏུག་པ་དང་། དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྒྱི་ནང་གསང་
གསུམ་སོགས་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱུང་ཞིང་སྟོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནག་པོའི་རྩ་ལག་མ་ལུས་པ་
ཆར་གཅོད་པའི་མཐུ་སྟོབས་དང་། བདག་ཅག་རྣམས་མགོན་པོ་ཁྱོད་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དང་།
མོས་པའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས། འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཐར་ལམ་སྒྲིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་དགེ་

བའི་བཤེས་གཉིན་ཆེན་པོ་ཉིད་བདེ་ལྷན་ཞིང་གི་མགོན་པོ་རྒྱལ་བ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བཞིན་
བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ལྷག་དུ་མའི་བར་དུ་ཞབས་པད་གཡོ་བ་མེད་པར་བཏུན་པར་ཤོག། ཅེས་པའོ། །

འཕྲོས་དོན་ནི། བསྐྱལ་བ་ལ་བར་བསྐྱལ་དང་། བསྐྱལ་ཆེན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེའི་
ཡུན་ཆད་གི་བྱུང་བར་འཆགས་བསྐྱལ་སོགས་བཞི་བཤད་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། དེ་ཡང་
འཆགས་བསྐྱལ་ནི། སྟོང་འཆགས་པའི་མགོ་ཚུམ་པ་ནས་དཔྱལ་བ་མནར་མེད་མ་རྫོགས་གི་
བར་རོ། །གནས་བསྐྱལ་ནི། དཔྱལ་བ་མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་གཅིག་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་
སྟེ་དེ་མ་བཟད་གི་བར་དུ་འཛོག་གོ། འཇིག་བསྐྱལ་ནི། མནར་མེད་དུ་སེམས་ཅན་སྐྱེ་འཕྲོ་ཆད་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ་མེ་ཚུ་རྒྱང་གསུམ་གང་རུང་གིས་སྟོང་གི་འཇིག་ཉེན་ཞིག་བྱིན་པའི་བར་རོ། །སྟོང་
བསྐྱལ་ནི། འཇིག་ཉེན་སྤུ་མ་ཞིག་བྱིན་ནས་སྐྱེ་མ་འཆགས་པའི་མགོ་བརྒྱུམས་གི་བར་དུ་འཛོག་
གོ། འཆགས་བསྐྱལ་སོགས་བཞི་ལ་བར་བསྐྱལ་ནི་ཤུ་རེ་ཡོད་དེ། བཟུང་འཆགས་འཇིག་གཉིས་
ལ་བར་བསྐྱལ་བཅུ་དགུ་རེ་དང་། སྟོང་འཆགས་འཇིག་གཉིས་ལ་བར་བསྐྱལ་རེ་རེ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རེ་
ཡོད་པས་སོ། །གནས་བསྐྱལ་གི་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་
བསྐྱལ་གཅིག་། བར་གི་ཁྱག་པ་བཙོ་བརྒྱད་གི་ཁྱག་པ་རེ་རེ་ལ་བར་བསྐྱལ་རེ་རེ་སྟེ་བར་བསྐྱལ་
ཉི་ཤུ་དང་། སྟོང་བསྐྱལ་ལ་བར་བསྐྱལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བར་གི་བསྐྱལ་བ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་
བསྐྱལ་ཆེན་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་དག་བརྒྱད་ཅུ་ལ་བསྐྱལ་ཆེན་། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་འདིའི་བསྐྱལ་བ་ནི་བར་བསྐྱལ་བརྒྱད་ཅུའི་ཡུན་ཆད་དང་ལྷན་པའི་
བསྐྱལ་ཆེན་ལ་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ནི། ཐུབ་པའི་དབང་
པོའི་སྟོན་ལམ་ཐུགས་རྗེ་དང་། །རྒྱལ་བ་སྤྱད་བཅས་སྐྱེ་དང་དམ་པའི་ཆོག་ས། །གོང་མ་རྣམས་
གིས་བཞེད་བཞིན་མདོ་སྤྲུགས་གི། །བཤད་སྐྱབ་སྤྲུགས་དུས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག་། ཅེས་
སོ། །དོན་ནི། མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་བསྟན་པའི་དོན་ལ་དགོངས་པའི་སྟོན་ལམ་དང་།

འགྲོ་བ་ཀྱན་ལ་བྱ་ལྟར་བཅེ་བའི་བྱ་གས་རྗེ་དང་། བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བའི་སངས་རྒྱས་སྐུ་སྐུ་
དང་བཅས་པ་སྦྱི་དང་། བྱུང་བར་གངས་ཅན་གྱི་སྦྱངས་འདིར་བྱོན་པའི་རྗེ་ཡབ་སྐུ་སྐུ་སྐུ་གས་
སྦྱིས་བྱ་དམ་པའི་ཆོག་སྦྱོན་དུ་བྱོན་པའི་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་གས་བཞེད་རི་ལྟ་བ་བཞེན་དུ་
མདོ་སྐུ་གས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་འཆད་ཉན་དང་། སྦྱོར་སྦྱོར་གྱི་སྦྱོན་སྦྱོན་སྦྱོན་དུས་
ཀྱན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ་བསྟན་པའི་སྦྱོན་བདག་སྦྱོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་འཕེལ་བར་སྦྱོན་པ་ནི། ཚུལ་
འདི་སྦྱོབ་སྦྱོབ་སྦྱོབ་བསྟན་པའི་སྦྱོན་བདག་རྣམས་། །སྦྱོབས་འབྱོར་རིགས་རྒྱད་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་
བཞེན། །འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བསྟན་སྦྱོར་ནས་སྦྱོར་མཆོད་ཅིང་། །ཕན་བདེའི་རྒྱ་མཆོར་རྟག་ཏུ་སྦྱོང་
གྱུར་ཅིག ། ཅེས་སོ། །དོན་ནི། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་སྦྱོང་ནས་
སྦྱི་ཞུ་ལྟར་ལེན་ཅིང་སྦྱོབ་པའི་རྒྱལ་པོ་སྦྱོབ་སྦྱོབ་བསྟན་པའི་སྦྱོན་བདག་ཆེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་
སྦྱི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྦྱོབས་དང་། མཁོ་དགུའི་འབྱོར་བ་བྱུན་སྦྱོབ་ཆོག་སྦྱོབ་པ་དང་། བྱ་དང་
དེའི་བྱ་སྦྱོབ་རིགས་རྒྱད་རྣམས་ནམ་ཡང་ཆད་པ་མེད་པར་རྒྱ་ནག་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་བཞེན་
དུ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་ཏེ། བྱུང་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་འཛིན་དང་བཅས་པ་སྦྱོར་ནས་སྦྱོར་སྦྱོར་
གོང་ནས་གོང་དུ་མཆོད་ཅིང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་འཛིན་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཀྱན་ཏུ་ལུས་ཅན་རྣམས་
ཕན་པ་དང་བདེ་བ་བྱུང་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཆོར་ཆེན་པོར་རྟག་ཏུ་སྦྱོང་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྟན་ཏེ་སྦྱོན་པ་ནི། བསྟན་མེད་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བྱིན་རྒྱལ་ས་
དང་། །ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྦྱོང་བྱས་པའི་མཐུས། །རི་ལྟར་སྦྱོན་བཞེན་སྦྱོན་གྱིས་འབྱུང་
པ་དང་། །བདེ་སྦྱོང་དཔལ་ལ་རོལ་བའི་བཀའ་ཤིས་ཤོག ། ཅེས་སོ། །དོན་ནི། སྦྱོབས་སུ་བསྟན་
ན་ནམ་ཡང་བསྟན་པ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་དགེ་འདུན་ཏེ་དགོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་
པ་གསུམ་གྱི་བྱིན་རྒྱལ་ས་དང་། བ་རྒྱད་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། མ་རྒྱད་འཁོར་ལོ་སྦྱོར་པ་
དང་། བ་རྒྱད་མ་རྒྱད་གཉིས་ཀའི་གནད་ཆང་བའི་དཔལ་རྣམས་རྗེ་རྗེ་འཛིན་གྱིས་སྦྱོང་སྦྱོང་ཡི་དམ་

གྱི་ལྷ་ཚོགས་རྣམས་དང་། སྤྱབ་པ་པོ་ལ་གྲོགས་མཛད་པའི་དབང་པོ་དང་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་
 དང་། སྤྱབ་བསྟན་ཚོས་བཞིན་དུ་སྦྱོང་བའི་བསྐྱེད་མ་མཐུ་ཅལ་ཅན་རྣམས་གྱི་མཐུ་སྟོབས་རྒྱས་
 པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་མཐུས། གོང་དུ་རི་ལྟར་སྟོན་པ་བཞིན་དུ་འབད་བ་མེད་པར་སྟོན་
 གྱིས་འབྱུང་བ་དང་། གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་ཀུན་ཏུ་བདེ་སྦྱིད་གྱི་དཔལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
 ལ་རོལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག ། ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་གི་དོན་ནི། ཅེས་གསོལ་འདེབས་གི་ཏ་ཀའི་འཕྲེང་མཛེས་ཞེས་བྱ་
 བ་འདི་ནི། རིགས་རྒྱས་སྦྱོང་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་བྱུང་བ་གྲོ་
 ཚང་ནང་སོ་ཆེ་དཔལ་ལོར་བྱ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཉིན་བདེ་མ། དེུལ་གྱི་མཐུལ། གསེར་ཞོ་དང་
 བཅས་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་བའི་ངོ་མ་ཚོག་པར། ལྷ་ཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་
 རེས་ཤིང་བྱ་ཟླ་ཆེས་ལ་སྟོ་མང་སྟེ་བྱང་ཐེག་ཆེན་གན་མཛོད་ནས་བྲིས་པ་ཀུན་ལ་དགེ་བར་གྱུར་
 ཅིག ། ཅེས་པ་སྟེ། གཞན་རྣམས་ནི་གོ་སྟོབས། གི་ཏ་ཀ་ཞེས་པ་ནི་ལོར་བུའི་བྱང་པར་ཅུ་རྩ་གཉིས་པའི་
 བྱང་དུ་བཞག་ན་དྲངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར་རོ། །

སྟེས་པ། གང་ཡང་འདི་ན་བསྟན་འགྲོའི་གསོས་གྱུར་པན་དང་བདེ་བའི་ལོ་རྟག་
 ནི། ། དུས་ངན་སྟེགས་མའི་སྤང་བྱེད་འབར་བས་བསྐྱེད་པར་མཛོད་དུ་སྟོགས་པ་ན། ། གངས་
 ཅན་འཛིན་ཉིན་ཀུན་གསལ་དོ་རར་རྒྱལ་སྟེས་སྟོན་ཆེན་ངལ་གསོ་བས། ། མི་བཟད་རྒྱད་པའི་
 གདུང་བ་ཀུན་འཕྲོག་དགེ་ལེགས་བྱ་ཆར་ཅི་ཡང་པལ། ། སྤྱབ་བསྟན་གི་ལ་ཤ་ཡི་སྟོར། ། མཁས་
 གྲུབ་གདོང་ལྡེ་དབང་པོ་འཁྱེད་ས། ། བསྟན་འཛིན་རི་སྟེས་མ་ལུས་པ། ། འདི་ལྟའི་མགོན་བཅས་
 སྐལ་བ་བཟང་། ། མཁྱེན་ཡངས་ཇ་རྩའི་མགྲིན་པ་ལས། ། ལེགས་བཤད་གཞུང་ཚོགས་སྐྱབས་
 པས། ། སེམས་གྱི་རུས་པ་ཀུན་བཀྲས་ཏེ། ། སྐལ་བཟང་དུག་ཅན་མཐོ་རིས་སོང་། ། མཐའ་དག་
 སྟོགས་གྱི་བྱ་མོ་ཡི། ། རོ་འཛིན་པད་མཚོ་ཡངས་པའི་དབུས། ། བསྟོད་བསྐྱབས་ངང་མོའི་སྟེ་

དབྱངས་ཀྱིས། །འི་ཟེ་འཇིག་རྟེན་རྫོགས་པ་སྙམ། །ཨེ་མ་དམ་པའི་རྟོགས་བརྗོད་ནི། །ཆོག་
 སྒྲོར་མཉན་འོས་སྒྲེབ་ལེགས་ཤིང་། །དོན་བཟང་བརྗོད་བྱའི་དཔལ་ལྷན་པ། །མཁས་པའི་ཡིད་
 འཕྲོག་ཅིས་མ་ཡིན། །ཁུ་སློན་བདག་པོའི་གཏིང་བཞིན་དེའི། །དགོངས་དོན་རི་བཞིན་རྟོགས་
 དཀའ་ཡང་། །རང་དང་སྐལ་མཉམ་རྗེས་བཟུང་སྦྲད། །ཆ་ཙམ་འགྲེལ་བའི་ངལ་བ་བསྟན། །རྣམ་
 དག་ལྷག་བསམ་ནོར་འཇིག་ལས་འབྱུངས་དག་ལེགས་རྩ་བ་རབ་ཏུ་བཏན། །བརྗོད་བྱེད་སྦྲ་ཡི་
 སྒྲོང་པོ་རྣམ་རྒྱས་སྒྲེབ་ལེགས་མེ་རྟོག་ཅི་ཡང་ཆོད། །དོན་བཟང་སྟེ་མའི་ཁུར་གྱིས་རབ་ཏུ་
 དགོངས་འགྲེལ་དཔག་བསམ་སྒྲོན་པ་འདི། །སྦྲ་བའི་དབང་ལྷག་ཀྱན་མཁྱེན་ཆོས་རྗེ་དབྱེས་
 པའི་རོལ་མོར་སྒྲིང་ནས་འབྱུལ། །རྟོགས་བརྗོད་གསར་བའི་མཁྱི་ཀ །མངོན་པར་སྒྲེལ་བའི་
 བྱེད་པོ་གང་། །སྒྲེ་སྒྲོད་གསུམ་འཇིག་ཀྱ་ས་ལི། །སྟན་ངག་སྦྲ་བ་དེ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱུན་པའི་
 དག་པའི་མཐུས། །འགྲོ་ཀྱན་ཐེག་མཆོག་བཤེས་གཉེན་གྱིས། །རྗེས་བཟུང་རྒྱལ་སྤྱུང་བ་
 ཀྱན། །མཐར་ཕྱིན་ཀྱན་མཁྱེན་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །

ཅིས་མདོ་སྤྲེལ་བཤད་སྦྲུབ་ཀྱན་གྱི་མངའ་བདག་ཀྱན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་དོ་རྗེའི་
 གསལ་འདེབས་རྟོགས་བརྗོད་ཀྱི་ཏ་ཀའི་འབྲེང་མཛེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཆོག་དོན་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། ཟབ་
 རྒྱས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཡིད་གཅིག་ཏུ་གཞིལ་བ་རབ་འབྱུངས་པ་སྒྲོ་བཟང་མཁས་མཆོག་གིས་ལྷ་རྩམ། གསེར་དུལ་
 གྱི་མེ་རྟོག་དང་བཅས་བསྐྱུལ་ཞིང་། རིག་པའི་གནས་ལ་ལྷ་བའི་སྒྲོ་མིག་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱུངས་སྦྲ་བ་སྒྲོ་བཟང་
 འཇིགས་མེད་གྱིས་ཀྱང་ནན་ཏན་ཏུ་གསལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རབ་ཅུན་པ་དགོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་
 པོས་མེ་བྱ་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆེས་ལ་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་སྤྲེལ་རམ་པ་ཆོས་འཇིག་དར་རྒྱས་སོ།། །།

༡༣། །རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་མགོ་མཚུག་བར་
གསུམ་གྱི་སྟན་ངག་གི་ཆེག་འབྲེལ་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་མེ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

ཨོ་སྤྱི། ཐུབ་བསྟན་གི་ལ་ཤར་གནས་མང་དུ་གསན་པའི་ལུས་སྟོབས་རབ་དུ་
རྒྱས། །མདོ་རྒྱད་དམར་སེར་རལ་བས་གཉའ་ཁེབས་སྟོང་རྗེའི་མིག་ཡངས་ཀྱན་དུ་གཡོ། །ལུང་
དང་རིགས་པའི་གད་རྒྱུད་སྟག་པོས་ཆོལ་ངན་རི་དྲགས་འདར་བྱེད་པ། །སྤྱོད་པའི་སེང་གོ་
མཁས་བྱུང་ཆོས་རྗེ་ཐུབ་བསྟན་ཡོངས་གྱི་བདག་པོར་འདུད། །གང་གི་རྣམ་དཔྱོད་རོལ་མཚོ་
ལས་འབྱུངས་ཤིང་། །དབྱངས་ཅན་རྒྱད་མང་པམ་བྱེད་སྟན་ཆེག་གི། །སྤྱང་ཅིའི་རོ་ལྟན་ལེགས་
བཤད་བརྒྱ་དཀར། །གསལ་བྱེད་ཆེག་འབྲེལ་རྣམ་མཁའི་སྟོན་མེ་འདེགས། །

དེ་ལ་འདིར་ཁམས་གསུམ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་གྱི་ཐུ་བོ། གངས་
རིའི་ཁྲོད་དུ་སྟན་ངག་སྤྱོད་པ་མཐའ་དག་གི་གཙུག་གི་རྟོར་བྱར་གྱུར་པ། མཁས་བྱུང་བསྟན་པའི་ཉི་
མ་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་ཆེགས་སུ་བཅད་པ་སྟན་ངག་གི་རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པ་དེ་ཉིད་གྱི་ཆེག་
དོན་རང་གི་སྟོའི་རྒྱས་པ་དང་བསྟན་ཏེ་ཅུང་ཟད་དགོལ་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་བསྟན་པའི་
བདག་པོ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་མཚོད་པར་བཞོད་པ་ནི། གང་ཞིག་རྒྱུ་ལྟན་པའི་འབྲེང་
བ་འཕྱར་ལྗོངས་སྤྱོད་སྟོན་སྟོགས་པ་ཡི། །རྒྱུ་པས་བསྟན་པའི་འདར་བ་དང་ལྟན་བཅུ་ལྟག་འདབ་
མའི་ཟེའུ་འབྱུ་དཀར། །ཡིད་སྤུབས་ཐོལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པོས་ཅན་ཙོང་པན་མེ་ཏོག་འཛིན་པ་
འདིས། །བདག་གིས་རྒྱལ་བའི་ཞབས་ལ་མཚོད་པས་འཛིག་ཏེན་འདི་དག་ཞི་གྱུར་ཅིག །ཅེས་

གསུངས། དེ་ཡང་གང་ཞིག་ཅེས་པ་སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་ཀྱང་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་
 བརྒྱ་ལ་འདུག་གོ། དཔེར་ན་ཁྱད་གཞིའི་བརྒྱ་དེ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། དཔྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་
 བརྒྱ་རབ་དུ་རྒྱས་པའི་དགའ་ཆེལ་དུ་རྒྱུ་ལྷན་པ་སྟེ་ཕྱང་བ་གྲངས་མེད་པ་སྟོགས་མཐའ་
 དག་ནས་འདུས་ཏེ་ཆར་དུ་དངར་བའི་སྒྲེང་བ་ནམས་ནི་སྐབས་འགར་ནམ་མཁའ་ལ་འདབ་
 གཤོག་བསྐྱོད་དེ་འཕྱར་ཞིང་ཕྱིར་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱད་བྱངས་སྟན་པ་སྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡི་རོལ་
 ཅེད་འཛིན་ཞིང་། རེས་འགའ་བརྒྱའི་ལྟེ་བའི་གོ་སར་གྱི་དུས་སུ་བབས་ནས་དེའི་ཐིམ་མངར་
 བྱངས་པར་འདོད་དེ་རྒྱུ་པ་དང་མཆུས་བརྒྱ་ལ་བསྟུན་བའམ་རེག་པ་ན་བརྒྱའི་འཁྲི་ཤིང་རང་
 རྒྱུགས་མ་ཐུབ་པར་པན་ཚུན་དུ་བསྐྱོད་པས་འདར་ཞིང་གཡོ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་དང་།
 ཉི་མའི་འོད་ཟེར་དང་ལྷན་པས་སྒྲོང་བུའི་ཅེ་མོར་བཅུ་ཐུག་བཅུའི་གྲངས་ཀྱི་འདབ་མའི་ཆོགས་
 ནམས་ཁ་བྱུམ་པ་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ལྟེ་བར་ཐེུ་འབྱུ་དཀར་པོ་སོ་སྟེང་གོད་པ་ལྟར་མཛེས་པའི་
 ཁྱད་པར་དང་། དེ་ཉིད་ན་ཆུང་གཞོན་ཀྱའི་ཆོགས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ན་ཡིད་ཀྱི་སྐབས་ཤིང་དུ་གྱུར་
 པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཐོལ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྐྱ་ལོང་གི་གོས་ཀྱི་སྐྱིབ་གཡོགས་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་
 དང་ལྡན་པའི་བྱིར། ཅུམ་པ་པོ་བདག་གིས་ཅོད་པར་ཏེ་སྤྱི་པོར་མེ་ཏོག་གི་སྒྲེང་བ་འཛིན་པ་
 འདིས་རྒྱལ་བའི་ཞབས་ལ་མཆོད་པས་འཇིག་ཏེན་གྱི་རྒྱད་པ་མཐའ་དག་ཞི་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་
 པ་ནི་སྤྱི་ཐེན་གྱི་འབྱུ་གཞོན་ཅུམ་ཡིན་ལ། དེ་ཅུམ་ཞིག་འདིའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བཟུང་དུ་
 མི་རུང་བས་དོན་ཁྱད་པར་པ་ཞིག་སྟོན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་ཐེན་གྱི་དཔེ་དང་། དེས་མཆོན་
 པའི་དོན་གཉིས་སྤྱར་ཏེ་བཀོད་ན། ནམ་འབྲེལ་གྱི་ནམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བའི་
 བསྟན་བཅོས་བརྒྱ་དཀར་པོ་འདི་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཏེ། སྟོགས་ལ་རྒྱུ་ལྷན་ཆར་
 དུ་དངར་བའི་སྒྲེང་བ་རིགས་ལམ་སྤྱང་ཅི་ལོངས་སུ་སྐྱོད་པར་འདོད་དེ་དོན་གཉིས་འཕྱར་ཕྱིར་
 དང་བཅས་ཕྱང་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་སྟོགས་བཞིན་དགའ་མགུར་རོལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། མཁས་
 གྲུབ་རྗེའི་མཁྱེན་རབ་ཉི་མའི་ཟེར་དང་ལྷན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་དོན་

འདབ་བརྒྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་དཀར་གནད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཟེུ་འབྲུ་དཀར་པོས་མཛེས་
 པའི་བྱད་པར་དང་། གངས་ཅན་མཁས་མང་ན་ཆུང་ཆོགས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ན་ཡིད་རང་དབང་
 མེད་པར་སྟོགས་ཏེ་ཀུན་དགའི་སྤྱོད་གཡོ་བའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚུམ་པ་
 སོ་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོ་བདག་གིས་ཅོད་པར་ཏེ་སྤྱི་བོར་ཐལ་མོ་སྤྱར་བའི་བར་དུ་དེ་ལྟ་
 བུའི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་མེ་ཏོག་གི་སྤང་བ་འཛིན་པ་འདིས་བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བའི་སྟོན་
 པ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གྲུས་པས་མཆོད་པའི་བསོད་ནམས་ལ་བརྟེན་
 ནས། ས་འོག་ས་སྟེང་ས་སྒྲ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་རྒྱད་པ་མ་ལུས་པ་འདི་དག་ལྟག་མ་མེད་
 པར་ཞི་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའོ། །འདི་ནི་དོན་རྒྱུ་སོ་ལྔའི་ནང་ནས་བསྐྱུས་བཞོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་
 ཏེ། བཞོད་འདོད་དཔེ་ཅན་གྱི་དངོས་སོ་འགའ་ཞིག་ལ་བསམ་པར་བྱས་ནས། དེ་དང་མཚུངས་
 པའི་དཔེའི་དངོས་སོ་གཞན་དག་ངག་ཏུ་བཀོད་པའི་སྟོན་ནས། དཔེ་ཅན་དེ་བསྐྱུས་པའི་ཚུལ་
 ཀྱིས་བཞོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བསྐྱུས་བཞོད་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྒྲན་ངག་མེ་ཡོང་ལས།
 དངོས་སོ་འགའ་ལ་བསམ་བྱས་ནས། །དེ་དང་མཚུངས་པའི་དངོས་སོ་གཞན། །བསྐྱུས་པའི་ཚུལ་
 ཀྱིས་བཞོད་བྱེད་པ། །དེ་ནི་བསྐྱུས་པ་བཞོད་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་འགའ་ཞིག་
 འདི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། མེ་ཡོང་གི་གཞུང་མ་མཐོང་བར་བྱད་དོ། །

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བཞོད་པ་ནི། མཚམས་སྤྱིན་ལ་ཆགས་
 མཆོ་སྤྱེས་གཞོན་ནུས་སྟོགས་ཀུན་བརྒྱུན་ཕྱིར་ཉི་མ་མ་ལུས་སྟོན་བ་དང་། །ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་
 སྐར་བདག་སོའི་དཔལ་ལས་རབ་རྒྱས་ལྷན་ལ་མཁའ་ལ་གར་གྱི་རི་མོ་བཞིན། །གང་ཞིག་ཆུ་
 ཡི་འོད་ཟེར་གོས་ཅན་ལི་ཁྲིའི་རྩལ་བཅེགས་མིག་སྒྲན་ཐོར་ཅོག་བཅིངས་པ་ཡིས། །དཔལ་
 ལྡན་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ནི་ཅི་ཡང་ཆགས་བྱེད་ཞབས་སེན་འོད་དེས་སྦྱོང་གྱུར་ཅིག །ཅེས་
 གསུངས། དེ་ཡང་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོའི་ཐུན་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སུ་འབྲུང་བའི་སྤྱིན་དམར་
 སེར་ལ་ཆགས་པའི་མཆོ་སྤྱེས་ཏེ་བསྐྱུས་གཞོན་ནུས་སྟོགས་དང་སྟོགས་མཚམས་ཀུན་བརྒྱུན་

པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱིན་དང་དུ་བ་དང་ཁྱག་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་སྤྱིབ་གཡོགས་དང་བྲལ་བའི་ཉི་མའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་ལས་འོད་ཟེར་མ་ལུས་པ་སྟོ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆ་ཤས་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པའི་རྒྱ་སྐར་གྱི་བདག་པོ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དཔལ་ཉེ་འོད་ཟེར་ལས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་མེ་
 ཏྲིག་ལྷན་ལ་སྟོན་པོའི་འཁྲི་ཤིང་ནམ་མཁའ་ལ་སྟོས་གར་གྱི་རི་མོ་འབྲུག་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ནི་
 སྤྱིས་ཟེན་གྱི་འབྲུ་གཞོན་ཅམ་ཡིན་ལ། དཔེ་དོན་སྤྱར་ཉེ་བཞོན་ན་ཐུབ་བསྟན་མཆམས་སྤྱིན་གྱི་
 དཔལ་ལ་ཆགས་པའི་མཁའ་པའི་སྟེ་བོ་མཆོ་སྟེས་གཞོན་རུས་སྟོགས་དང་སྟོགས་མཆམས་
 མཐའ་དག་བརྒྱན་པའི་ཕྱིར་དུ་མཁྱེན་རབ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལས་བྱིན་རྒྱབས་གྱི་འོད་ཟེར་
 སྟོ་བར་བྱེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཐུགས་
 རྗེ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་འདྲེན་བྱེད་བྱང་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་ལྷན་ལའི་སྟོས་གར་
 གཡོ་བ་བཞིན་དུ་མཛེས་པ་བཅེ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མཁྱེན་བཅེའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་
 གང་ལ་མངའ་བའི་གཟུགས་སྟེ་གང་ཞིག་མཆོན་དཔེས་ཡོངས་སུ་མཛེས་ཤིང་མི་ཁྲི་ལྷ་ཁ་ཁོ་དོག་
 དམར་སེར་གྱི་མདངས་དང་ལྗན་པ་དང་། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་དང་དར་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་ཤམ་ཐབས་
 གསོལ་ཞིང་། ཟུར་བུད་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་རལ་བའི་ཐོར་ཅོག་གིས་མཛེས་པ་འདི་ནི་རྒྱ་ཡི་འོད་
 ཟེར་ཉེ་འཇའ་ཆོན་ལྷ་ཁ་བཟུ་བའི་ལྷ་ཡི་གོས་ཀྱི་ཤམ་ཐབས་ཅན་གྱི་མི་ཁྲིའི་རྩལ་ལྷན་མངོན་པར་
 བཅེགས་པའི་རི་རབ་ལྷན་པོ་མིག་སྟོན་ལྷ་ཁ་གནག་པའི་ཐོར་ཅོག་མངོན་པར་བཅེངས་པ་དང་
 མཚུངས་པ་འདི་ཡིས། ཆགས་བྲལ་གྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པའི་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ནི་ཅི་ཡང་
 ཆགས་པར་བྱེད་པ་རྗེ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་གང་གི་ཞབས་སེན་གྱི་འོད་དེས་བདག་ཅག་
 རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་བར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའོ། །རྒྱ་ཡི་འོད་ཟེར་ནི་འཇའ་ཆོན་གྱི་མིང་ཡིན་ཉེ།
 ལྷ་ཁ་ཐང་པའི་ཆེན་མོ་ལྷ་ཤིས་མཛད་པའི་མངོན་བཟོད་གསེར་འབྲེང་རོལ་པ་ལས། སྤྱིན་གྱི་འོད་
 འཕྲོ་རྒྱ་འཛིན་སྟེས། །དབང་པོའི་མཆོན་ཆ་བརྒྱ་བྱིན་གཞུ། །བར་རྩལ་རྒྱ་རྩལ་རྒྱ་ཡི་ཟེར། །དང་
 འཕྲོག་དང་ནི་རོ་ཉི་ཏ། །འཇའ་ཆོན་གྱི་ནི་མིང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རིགས་ལམ་བསྐྱར་པའི་མངའ་བདག་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱགས་གྱི་སྒྲུང་པོ་དང་། ཆོས་
 གྱི་གྲགས་པ་གཉིས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ནི། འཇིགས་མེད་ཕྱགས་རྣམས་ཀྱི་ལས་རྣམས་
 རྒྱལ་ས་འདི་གྲགས་པའི་གོམ་པ་གཅིག་གིས་བྱུང་པར་བྲིས། །ལེགས་བཤད་མཐའ་དག་རོ་
 འཇིན་གཟུགས་གྱིས་གང་གི་ཁ་ལ་རྣམ་པར་བཞོད་པའི་ཅེ་མོ་ནི། །ཅུང་ཟད་བསྐྱོད་པས་སྤྱིད་
 གསུམ་འདི་དག་མེ་ཉྱལ་མདའ་ཅན་སྤྱིང་དང་ལྷན་ཅིག་འདར་བར་བྱེད། །ལོག་པར་སྒྲ་བ་ཀྱན་
 གྱི་སྒྲེ་ཡང་གཡོ་མེད་ཉིང་འཇིན་དག་ལ་འཁོད་དེ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་
 མཁས་པའི་མདུན་སར་འཇིགས་པ་མེད་པའི་སློབས་པ་མཆོག་དང་ལྷན་ཞིང་། བྱི་རོལ་པའི་
 སྒྲོན་པ་སྒྲེམས་པ་དང་ལྷན་པ་མཐའ་དག་རིགས་པའི་སློ་ནས་ཆར་བཅད་དེ་གཞན་གྱི་ཕྱགས་
 ཀྱན་ལས་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱགས་གྱི་སྒྲུང་པོ་དང་། ས་ཡི་སྤྱིང་འདིའི་
 རོས་ལ་བྱོད་ནི་རིགས་པ་སྒྲ་བ་མཐའ་དག་གི་གཙུག་གི་ཁོར་བུའི་ཞེས་གྲགས་སྒྲན་བྱུང་འདུག་
 ཆེན་པོའི་གོམ་པ་གཅིག་གི་རི་མོས་ཡོངས་སུ་བྱུང་པར་བྲིས་པ་སྟེ་མཛེས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་
 པོ་ཆོས་གྱི་གྲགས་པ་གཉིས་ལ་སྒྲ་བས་འདིར་བསྐྱོད་ཕྱག་མཛད་པ་ཡིན་ལ། འོ་ན་སློབ་དཔོན་
 དེ་གཉིས་ཡོན་ཏན་ཅི་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་ཞེ་ན། བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། རིགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་
 ལྷན་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གསུང་རབ་སྒྱི་
 དང་། བྱུང་པར་གཏན་ཆེགས་རིགས་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་རོ་འཇིན་ཏེ་ལྷགས་
 གྱི་གཟུགས་དང་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་རྣམས་པ་གཉིས་གང་གི་ཁ་ལ་
 རྣམ་པར་བཞོད་དེ་གནས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷགས་གྱི་ཅེ་མོ་ཆེས་ཆེར་བསྐྱོད་པ་
 ལྟ་ཅི་སྟོས། ཅུང་ཟད་ཅམ་བསྐྱོད་དེ་བདེན་བཞིའི་སྒྲུང་དོར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲོན་པའི་ཚུལ་
 གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆེགས་དང་། སྒྲུབ་རྒྱ་དང་། སྒྲན་འབྲེན་གྱི་རིགས་པ་སྒྲ་མོ་རེ་རེས་གྱུང་
 འདོད་པ་དང་། གཟུགས་དང་། གཟུགས་མེད་པའམ། ལྟ་དང་། སྒྱུ་དང་། མིའི་སྤྱིད་པ་གསུམ་གྱི་
 འཇིག་རྟེན་འདི་དག་རང་ཉིད་ཞིག་པར་དོགས་པས་སྒྲག་སྟེ་མེ་ཉྱལ་མདའ་ཅན་རྣམས་འདོད་ལྟ་

དགའ་རབ་དབང་ཕྱག་གི་སྤྲོད་དང་ལྷན་ཅིག་འདར་བར་བྱེད་ཅིང་། གངས་ཅན་པ་དང་། དམྱོད་
 པ་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་། རྒྱང་པན་པ་སོགས་ལོག་པར་སྤྲོ་བའི་ཚོལ་བ་ངན་པ་ཀུན་གང་གི་
 མདུན་སར་རིགས་པ་སྤྲོ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ན་ལྷེ་ཡང་སྤྲོགས་པ་བཞིན་དུ་གཡོ་འགུལ་མེད་པའི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་འགོད་པར་མཛད་པས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་རིགས་པའི་
 དབང་ཕྱག་དེ་གཉིས་དང་། དེས་ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་རིགས་ལམ་བསྟན་པའི་སྒོལ་ཆེན་པོ་
 འདི་ཉིད་བདུད་དང་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་
 པའོ། །སྤྲོད་པ་གསུམ་པོ་འདར་བར་བཤད་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས་འཁོར་བ་དང་དེའི་རྒྱ་རོས་
 བཟུང་ནས་དེ་སྤང་བ་ལ་བདག་མེད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དེ་དེས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་
 འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྤྲོས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་སྤང་སྟེ་འཁོར་བ་སྤོང་བར་བསྟན་པ་ན། འདིས་རང་ཉིད་
 དུངས་ནས་འབྱེན་པར་འདུག་གོ་སྟེ་འཁོར་བ་འཕམ་སྤྲོད་པ་གསུམ་པོ་སྤྲོད་ནས་འདར་བར་
 བྱེད་དོ། །ཞེས་སྟན་ངག་མཁན་གྱིས་སྟོ་བཏགས་ནས་བཟྍ་བའོ། །

ཡོངས་འཛིན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ཅུ་སྟོ་སྟོས་དང་།
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་གཉིས་ལ་མཆོད་པར་བཟྍ་བ་ནི། དེ་མེད་དག་པའི་རྩ་ཤེལ་རོས་ལ་
 ལྷ་ཆོགས་སྟོས་པའི་ཆོན་རིས་འཛིན་པ་མིན་པ་ཉིད། །གང་གི་དཔལ་ལས་རྒྱ་མཆོའི་གོས་ཅན་
 རིགས་རྩལ་ཀུ་སྤྲད་བཞད་པའི་རྩེ་དགས་རོལ་བ་ནི། །ཨ་རྩ་རྩལ་གྱི་མེ་ལོང་རོས་ལ་གཟུགས་
 བརྟན་འཕོས་པའི་རྒྱ་སྐར་འོད་གྱི་ཐིག་ལེ་བཞིན། །སྟོབས་ལྷན་ལམ་འདུག་གནས་བཟང་ལས་
 བཀྲལ་འོད་དཀར་རྒྱ་ཆེན་བཤེས་གཉེན་བདེ་འབྱུང་ཙོད་པན་རྒྱལ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་
 འབྲུལ་པའི་དེ་མ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མེད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་དག་པའི་མཁྱེན་རབ་རྩ་ཤེལ་གྱི་དཀྱིལ་
 འཁོར་ཉ་ཡོངས་སུ་གང་བའི་རོས་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་སྟོ་བཏགས་པའི་ལོག་ཉོག་གི་
 སྟོས་པའི་ཆོན་དམར་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། སྟོན་པོ་དང་། ལྷང་གུས་གྲིས་པའི་རི་མོ་འཛིན་པ་
 མིན་པ་ཉིད་དེ་མི་འཛིན་ཞིང་། གང་གི་དཔལ་ཉེ་འབྱེན་ལས་ཀྱི་བསིལ་ཟེར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་སྟོ་བ་

ལས་རྒྱ་མཆོའི་གོས་ཅན་ནམ་ས་གཞི་འདི་ཡི་སྟེང་དུ་རིགས་ཚུལ་གྱི་མ་མེད་པ་སྟེ་བའི་མཁས་
 བ་ཀུ་ལུ་དཔེ་ཆོགས་རྒྱལ་དཔྱེད་ཀྱི་འདབ་མ་ཆེས་ཆེར་བཞད་ཅིང་དགག་སྟུབ་ཀྱི་ཅེ་དགས་
 ཡོངས་སུ་རོལ་བའི་གཟུགས་བརྟན་ནི། ཡུ་རྫོང་ལ་ལྷ་ར་སྟོ་བའི་ནམ་མཁའི་མེ་ལོང་གི་ངོས་ལ་
 མངོན་པར་འཕོས་པའི་རྒྱ་སྐར་གྱི་ཆོགས་ལྷ་བའི་འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བཞིན་དུ་མངོས་སོ། །ལྷ་མ་
 ཡིན་སྟོབས་ལྷན་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་གནས་བཟང་ནི་ས་གཞིའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བརྒྱལ་
 བ་ནི་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ས་ཆེན་པོའི་སྟེང་ནས་གྲུན་དུ་དཔག་ཆད་བཞི་ཁྲིའི་བར་འཕགས་ཏེ་
 གཉའ་ཤིང་འཛིན་གྱི་རིའི་ཐད་ཀྱི་ནམ་མཁར་གནས་པའོ། །དེ་ཉིད་དོན་དང་སྐར་ན། དམན་པའི་
 ས་འོག་མ་ལས་འདས་ཏེ་ས་མཐོན་པོ་ལ་གནས་པའི་དོན་དུ་སྤང་ངོ་། །འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་
 གྱི་འོད་དཀར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཕྱགས་མཐའ་དག་ཏུ་སྟོ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བདེ་འབྱུང་ཅོད་
 བན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ཉིད་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའོ། །བདེ་
 འབྱུང་ཅོད་པན་ནི་ལྷ་བའི་མིང་ཡིན་ནོ། །

རྒྱལ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཅོམ་པའི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་
 བསྟགས་པ་ནི། གང་འདིར་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་དོ་ཤལ་རབ་དཀར་འོད་ཀྱི་ཕྱགས་གྱི་འབྱོར་
 འཛིག་སྟོན་པ་དང་། །རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱལ་མཆོང་ཆལ་ཆེལ་ཤེས་བུའི་ནོར་འཛིན་ཡུད་
 གྱིས་གང་བར་བྱེད་པ་དང་། །བདག་སྟོའི་ལྷ་འོད་གསུང་རབ་ནམ་མཁའི་མངོས་མ་དག་ལ་གོས་
 བཟང་སྦྱོན་པའི་དགའ་སྟོན་དཔལ། །འདི་དག་འབྲན་བཞིན་འཛིག་ཏེན་འདི་ན་ལ་མཆོན་མ་ལུས་
 དེང་ཉིད་ཉེ་བར་འོངས་པ་འདྲ། །ཞེས་གསུངས། གང་ཡང་སྐབས་འདིར་བསྟན་བཅོས་ཅོམ་པའི་
 རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། གསུང་རབ་སྦྱི་དང་མདོ་དང་སྟེ་བདུན་གྱི་ལེགས་བར་
 བཤད་པ་ནོར་བུ་རྒྱ་ཤེལ་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡུན་རིང་དུ་སྤངས་པས་དགོངས་
 དོན་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་དེ། རིགས་ལམ་གྱི་འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་དོ་ཤལ་ཡོངས་སུ་སྟོ་
 བས་ཀུན་ཉོན་དང་རྒྱལ་བུང་ཕྱགས་གྱིས་བསྟུས་པའི་བདེན་བཞིའི་སྤང་དོར་དང་། ཕྱགས་གྱི་

འཁོར་ལོར་གནས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་འབྱོར་འཛིན་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པ་སྟེ་ཕུང་
གི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་
རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱབས་འབྲེང་
ཆལ་ཆེལ་དུ་གཡོ་བས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་བྱའི་ནོར་འཛིན་མཐའ་དག་ལུང་
ཅམ་ཅིག་ལ་ཡོངས་སུ་གང་བའམ་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་རིགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཚུམ་པ་པོ་བདག་གི་སྟོ་གྲོས་ཟླ་
བའི་འོད་ཟེར་ཤར་བ་ན་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་ནམ་མཁའི་མཛེས་མ་དག་ལ་ཆོག་དོན་འབྲེལ་
བའི་གོས་དཀར་པོ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་དཔལ་ཉེ་གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་
དང་བཅས་པ་སྟེ་པ་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་སྟོབས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་གསུམ་
མོ། །དེས་ན་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནང་པན་ཚུན་འགྲན་པ་བཞིན་གངས་
ཅན་གྱི་འཛིན་ཉེན་འདི་ན་མཁས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་ལམ་གྱི་ཡ་མཚན་མ་ལུས་པ་དེང་ཉིད་དེ་
ད་ལྟའི་དུས་སུ་ཉེ་བར་འོངས་པ་དང་འབྲ་བའོ། །

བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྟེ་བ་ངན་པ་རྣམས་
ཆར་གཅོད་པ་ནི། གང་ཞིག་ཡིད་ལ་ཐུན་པ་དང་། །མིག་ལ་སྒྲག་དོག་རབ་རིབ་དག །ཁ་ལ་
གདུག་པའི་ངག་བཞིན་དུ། །རང་གི་བྱ་བས་གནས་འཆའ་ཞིང་། །སྦྱིང་བལ་འཁོར་གྱི་ན་བ་
ལ། །ཉེས་བཤད་བཅོས་མའི་མེ་ཉོག་དག །ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་འགོད་བྱེད་པ། །དམ་བཅའ་ཅམ་
གྱི་མཁས་པ་ཞེས། །བྱ་རོག་འདབ་བཟང་སྟེ་དཔོན་དུ། །ཁེངས་ལྡན་གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ལ། །མི་
བཟད་རྒྱད་པ་ལྟ་བུ་འདི། །དུས་ཀྱི་ཆར་པ་བཞིན་དུ་བབ། །ཅེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཡིད་ལ་སྒྲང་
དོར་གྱི་གནས་ལ་སྟོངས་པའི་གཉི་ཐུག་གི་ཐུན་པ་དང་། །སྟོ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ལ་གཞན་གྱི་ཐུན་
ཚོགས་མི་བཟོད་པའི་སྒྲག་དོག་གི་རབ་རིབ་དག་ཁ་ལ་ངན་སྦྱས་ཀྱི་གདུག་པའི་ངག་བཞིན་
དུ་གཉི་ཐུག་དང་སྒྲག་དོག་གཉིས་རང་རང་གི་བྱ་བ་ངན་པས་ཤེས་རྒྱུད་ལ་གནས་འཆའ་ཞིང་།

དང་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་གྱི་སྒྲིང་པོ་དང་བུལ་བའི་འཁོར་གྱི་རྣ་བ་ལ་ཉེས་པར་བཤད་
 བ་བཅོས་མའི་མེ་རྟོག་གི་འཕྲེང་བ་དག་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་འགོད་པར་བྱེད་ཅིང་། ལུང་རིགས་
 རྣམ་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་མི་ལྡན་གྱུང་དེ་ནི་འདི་ཡིན་ལོ་ཞེས་བའི་དམ་བཅའ་ཙམ་གྱིས་ང་ནི་
 མཁས་པའོ་ཞེས་བྱ་རྟོག་འདབ་བཟང་རྣམས་ཀྱི་སྡེ་དཔོན་དུ་རྫོམ་པ་ལྟར་ཁེངས་པ་དང་ལྡན་པ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་རིགས་པ་མི་བཟང་པ་གནམ་ལྷགས་ཀྱི་ཐོག་ལྟ་བུའི་རྒྱད་པ་འདི་དུས་
 ཀྱི་ཆད་པ་ལྟར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཐོག་དུ་བབ་པོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་མཁས་པར་རྫོམ་པ་རྣམས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ནི། རྣ་བའི་སྒོ་ལ་ཐོས་པའི་
 ལམ་བུང་ཞིང་། །ཆོག་མང་ཁུར་གྱིས་ངལ་བའི་དཀའ་ཐུབ་བསྟེན། །ཤེས་བྱའི་ཁྱོན་ལ་ཀུན་
 རྟོག་ཆེར་འདྲིས་པས། །མཁས་མང་ཁྱོད་ན་མངོན་རྫོམ་གྱིས་མཐོ་ཞིང་། །གང་གི་ལག་ཅེ་
 བསྐྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་གྱིས། །ཡི་གེའི་རི་མོ་འགོད་པ་ལ་བཅོན་པ། །དེ་དག་གིས་གྱུང་རང་གི་
 མཐུ་གྲུབ་པས། །ཀུན་རྟོག་ཚུ་འཛིན་འགལ་འདུའི་ཚུ་རིས་ཅན། །འཇིག་རྟེན་ནི་མའི་གསུང་འོད་
 གླིབ་པ་གང་། །རྒྱ་ཆེར་སྡེལ་བས་སྒོ་སྒོས་སྒྲོས་བྱེད་པ། །དེ་ཀུན་སྒྲིང་ལས་རྒྱུང་དུར་ངལ་སོས་
 ཤིག་། །ཅེས་གསུངས། རྣ་བའི་དབང་པོའི་སྒོ་ལ་གཞུང་ལུགས་ཐོས་པའི་ལམ་བུང་བ་སྟེ་མང་དུ་
 ཐོས་པ་དང་ལྡན་པ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་མང་པོ་སྒོ་ལ་བཟུང་བའི་ཁུར་གྱིས་ངལ་བའི་དཀའ་
 ཐུབ་བསྟེན་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་ཁྱོན་ཏེ་རང་སྤྱི་གཉིས་དང་། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་དང་།
 རྟོག་གེའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད་སོགས་ལ་ཀུན་རྟོག་གིས་ལྟན་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པས་མཁས་
 པ་མང་པོའི་ཁྱོད་ན་ང་ནི་རིགས་པ་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་གོ་ཞེས་མངོན་རྫོམ་གྱི་ཁེངས་པ་
 ཡོངས་སུ་མཐོ་བ། གང་གི་ལག་པའི་སོར་མོ་བསྐྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་གྱིས་ཤོག་བྱའི་ངོས་ལ་ཡི་
 གེའི་རི་མོ་འགོད་པ་ལ་ཆེས་ཆེར་བཅོན་པ་དེ་དག་གིས་གྱུང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ལོག་པར་
 སྤྱི་བའི་མཐུ་གྲུབ་པས། བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་དགོངས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་
 རྟོག་གིས་སྒོ་བཏགས་པ་ཁོ་ན་ལྟར་ལེན་པའི་བརྗོད་བྱེད་ཚུ་འཛིན་གྱི་བུང་པོ་དངོས་འགལ་དང་།

ནང་འགལ་གྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་འདུ་བའི་ཚུ་རིས་ཅན་གྱི་ཉུ་ཕྱག་པས་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་
སྒྲུང་བྱེད་རྒྱལ་བ་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ལས་འོངས་བའི་གསུང་རབ་འོད་ཟེར་གྱི་སྒྲུང་བ་སྒྲིབ་
བར་བྱེད་བའི་སྒྲེགས་བམ་གྱི་ཆོགས་ཆེས་ཆེར་སྒྲེལ་བས་སློ་གྲོས་སྒྲོས་པའམ་ངལ་བར་བྱེད་
བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་ཀྱན་བསྟན་བཅོས་ཚུམ་བའི་ཁྱར་བོར་ནས་སྒྲིང་ལས་ཚུང་དུའི་སྒྲེགས་ལ་
ངལ་གསོ་བར་གྱིས་ཤིག ། ཅེས་པའོ། །

གསུམ་བ་ཐར་འོད་གྱི་སྒྲེ་བོ་རྣམས་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ནི། རྒྱ་ཆེན་ཐོས་བའི་ཁྱར་
གྱིས་རབ་ངལ་རིགས་བའི་འཁུན་སྒྲས་སྒྲོགས་རྣམས་ཀྟོད་བྱེད་རྣམ་དཔྱོད་ཚུ་འཛིན་སྟོ་བ་ལས་
འོངས་ལེགས་བཤད་ཚུ་རྒྱན་བརྒྱས་སྒྲུང་ཅི་སྒྱུག་པ་བཞིན། །དག་ལེགས་དབང་ཆེན་གསེར་
གྱི་གཞི་ལས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཚུ་གཏེར་འབྱུང་འཁོར་ཆེས་ཆེར་གཡོས་བའི་དགའ་
སྟོན་དཔལ་འདི་ཨེ་མ་མཆར་ཞེས་སྟོན་མེད་ཚུ་རྒྱན་དོ་ཤལ་ལ། །སློ་གསལ་མ་བྱ་དགའ་བའི་
གར་གྱིས་མདོངས་རྣམས་རབ་བརྒྱངས་མཐུག་སློ་རྒྱས་བའི་ཅི་དགའ་སྟོན་བའི་མཁྱིན་བའི་
སྒྲུ་དབྱངས་རྒྱད་མངས་སྒྲ་ཡིས་ཕྱག་དག་གང་བར་བྱེད་པ་ན། །ཆོས་ཀྱན་རང་གི་ངང་ཚུལ་
སྒྲོགས་བའི་ང་རོ་རབ་འབྱུང་དོ་མཆར་གཏམ་འདི་རབ་འཕེལ་གྱངས་མེད་དུང་དང་ལྷན་བའི་
རྒྱ་མཆོའི་འདུས་རྒྱབས་སྒྲོགས་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཟབ་པ་དང་
རྒྱ་ཆེ་བའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆེན་པོར་མང་དུ་ཐོས་པ་ལྷན་རིང་དུ་མཛད་པའི་ཆུའི་ཁྱར་སྒྲེ་བས་
ནོན་ཏེ་རབ་དུ་ངལ་བའི་དབང་གིས་རིགས་བའི་འཁུན་སྒྲ་སྟེ་འབྱུག་གི་སྒྲས་སྒྲོགས་གྱི་འཁོར་
ལོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཀྟོད་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་རྣམ་དཔྱོད་ཚུ་འཛིན་སྒྱུག་
པའི་སྟོ་བ་ལས་འོངས་བའི་ལེགས་བར་བཤད་པ་རིགས་བའི་རྒྱ་མཆོའི་ཚུ་རྒྱན་པོས་ཀ་ཉི་
མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཁ་བྱེ་བའི་བརྒྱ་དཀར་པོའི་གོ་སར་ལས་སྒྲུང་ཅི་སྒྱུག་པ་བཞིན་དུ་འབབ་པ་
འདི་ནི། ཚུམ་བ་པོ་མཁས་གྲུབ་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའི་ཐུགས་བསྐྱེད་དབང་ཆེན་གསེར་
གྱི་ས་གཞིའི་སྒྲིང་དུ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མའི་འབྱུང་གནས་སློ་གྲོས་གྱི་ཚུ་གཏེར་མདོན་བར་

འབྲིལ་བ་བཙོན་པའི་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་དེ་བ་སྐྱོད་གི་འབྲུལ་འཁོར་དཔག་པོ་ཆེས་ཆེར་གཡོས་པ་
 ལས་འོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆོད་ལས་སྒྲིན་བྱུང་ཞིང་དེ་ནམ་མཁའ་འབྲུགས་པ་ལས་འབྲུག་སྒྲི
 དང་ལྡན་པའི་ཆར་འབབ་པས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲིན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་སྒྲིག་
 གི་དོ་ཤལ་འདྲ་བ་ནམ་མཁའ་ལས་བབ་པ་ན། རྒྱུ་གསལ་མ་བུའི་ཆོག་གས་ཀྱིས་མཐོང་ནས་ཨེ་
 མ་རིགས་ལས་དགའ་སྟོན་གྱི་དཔལ་ལམ་སྦྱང་པོ་འདི་ཡིན་ཏུ་ངོ་མཆར་རོ་ཞེས་ཀྱུན་ཏུ་དགའ་
 བའི་རྒྱུས་གར་དང་བཅས་སྒྲིག་གཙུག་གི་རྒྱུ་མཐོངས་ནི་རབ་ཏུ་བརྒྱུད་སྤྱོད། འཇའ་ཆོན་ལྟར་བཟྱ་
 བའི་མཛུགས་རྒྱུ་མཐོན་པར་རྒྱས་པ་བྱེད་ཏུ་བཏེག་ནས་གདུགས་ལྟར་སྤུབ་སྟེ་ཆགས་པའི་ཅེ་
 དགའ་སྟོན་ཅིང་མགྲིན་པའི་ལམ་ནས་འོངས་པའི་སྤྱུ་དབྱུངས་དྲི་བའི་རྒྱུད་མངས་ལྟར་སྟོན་པའི་
 རྒྱ་ཡིས་ཆང་ཆིང་དང་བཅས་པའི་རི་བོའི་སྤྱུག་དག་ཡོངས་སྤྱུ་གར་བར་བྱེད་པ་ན། ཆོས་ཀྱུན་
 ཏེ་རང་སྒྲིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་རང་རང་གི་རང་ཚུལ་ལས་གནས་ཚུལ་ནི་འདི་ཡིན་
 འོ་ཞེས་གསལ་བར་སྒྲོགས་པའི་སྤྱད་ཀྱི་ང་རོ་རབ་ཏུ་འབྲུལ་བ་སྟེ་སྤྱུལ་བ་ལྟ་བུར་སྟོན་པའི་ངོ་
 མཆར་བའི་གཏམ་འདི་ཐར་འདོད་ནམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ན་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱུར། བདུད་
 དང་སྤྱུ་སྟེགས་བྱེད་ནམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་འཐར་ཞིང་གཡོ་བའི་དུང་གི་རིགས་གངས་མེད་པ་དང་
 ལྡན་པའི་རྒྱ་མཆོད་ཆེན་པོའི་གཉེར་མ་སྤྱོད་པས་ཐ་དད་ནས་འདུས་པའི་རྒྱབས་འབྲེང་རྒྱུད་གིས་
 བསྐྱོད་པའི་སྒྲིག་པོ་ཅིག་ཆར་དུ་ན་བ་དང་སྦྱང་འགས་པ་ཅམ་དུ་སྤྱོད་པས་ལྟར་ཐོས་ནས་སྦྱང་
 ལ་འཇིགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །

བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཐར་འདོད་ནམས་ཀྱི་འཛུགས་འགས་སྤྱུ་བསྟན་པ་ནི། དེ་
 ལྟ་མེད་ཀྱི་སྟན་མཆམས་སྤྱུག་ཅིས་མཁུར་ཆོས་དམར་པའི་སྤྱོ་བསངས་མཛེས་སྤྱུག་ལང་ཆོད་
 དཔལ། །རབ་དཀར་རྒྱ་འཛིན་གཞོན་ཀུའི་སྤང་པོ་སྤྱུ་ཏིག་རྒྱ་རྒྱུན་ཟེམ་བུ་གཡོ་བས་རོལ་བ་
 དང་། །རྒྱ་སྤྱུར་སྤྱུ་གུ་དགའ་བས་ཅེ་བའི་ལང་ལིང་དང་འགྲོགས་དབྱར་དུས་རྩ་སྤྱོད་པས་པ་
 གང་། །དེ་འདྲའི་གཉིས་སྒྲིས་ཡིད་ལ་ཇི་བཞིན་དགའ་བའི་དཔལ་བསྐྱེད་གཏམ་འདི་གསལ་བའི་

གདུང་འཆོབ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། རྒྱ་པོའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱང་ལ་འཛིགས་པ་སྐྱེད་པ་དེ་
ལྟར་ཡིན་པ་ལགས་མོད་ཀྱི། ཉིན་མཆན་གྱི་ཐུན་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་སུ་འབྱུང་བའི་སྤྱིན་དམར་
པོའི་སྐྱུག་ཅིས་ཡོངས་སུ་བྱུགས་ཏེ་མཁུར་ཆོས་སམ་འགྲམ་པ་དམར་བའི་མདངས་དང་ལྟན་
བའི་རྣམ་མཁའི་མཛེས་མ་སྟོ་བསངས་མཛེས་སྐྱུག་གི་ལང་ཆོའི་དཔལ་དང་ལྟན་བའི་དོ་རར།
ཁ་དོག་རབ་ཏུ་དཀར་བའི་ཆུ་འཛིན་གཞོན་རུའི་ཕྱང་པོ་ལས་སུ་ཏིག་གི་དོག་པ་དང་མཚུངས་
བའི་ཆར་ཆུའི་ཆུན་ཟིམ་བུ་ལང་ཡོང་ཏུ་གཡོ་བས་མཛོན་བར་རོལ་པ་དང་། ཆུ་ལ་དེ་མཐོང་བ་ན་
ཆུ་སྐྱར་གྱི་ཕུ་གུ་རྣམས་སེམས་དགའ་བས་སྟོས་ཤིང་ཅེ་བའི་རྣམ་འབྱུར་འདབ་གཞོག་གཉིས་
ལང་ལིང་བསྐྱོད་དེ་འཕྱར་ལྷིང་གར་གྱིས་རོལ་པ་དང་། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་དབྱར་གྱི་དུས་སུ་
འབྱུག་གི་རྩ་སྐྱུང་ལྟར་སྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འདྲ་བས་གཉིས་སྐྱེས་ཏེ་མ་བྱའི་ཡིད་ལ་བདེ་
བ་སྐྱེད་པ་བཞིན་དུ། ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱི་སྤྱང་ལ་མད་དུ་བྱུང་བའི་དགའ་བའི་དཔལ་སྐྱེད་ཅིང་
དེ་དག་གི་འཇུག་དོགས་གཅིག་ཕྱར་གྱུར་བའི་ལེགས་བར་བཤད་པའི་གཏམ་ངོ་མཆར་བ་འདི་
ནི་དཔལ་ལྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གདུང་འཆོབ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེའུ་དང་པོའི་མཇུག་གི་ཆོགས་བཅད་ནི། གང་གི་སྒོ་གྲོས་མགིན་པའི་ཕུག་ཟབ་
ན། །ལེགས་བཤད་མ་ལུས་ངལ་སོ་(གསོ)བྱས་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་ཆོག་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེད་ཆལ་
དག །གསར་སྐྱེས་བརྗོས་འགོངས་པའི་བསེར་བུ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། ཅོམ་པ་པོ་གང་
གི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་མགིན་པའི་ཕུག་ཟབ་མོ་ན་མདོ་དང་སྡེ་བདུན་གྱི་ལེགས་བར་བཤད་པ་མ་ལུས་
པ་རང་གི་གནས་བཞིན་དུ་ངལ་གསོ་བྱས་པར་གྱུར་པ་དེ་ཡི་ཆོག་ནི་མཁས་པ་མཐའ་དག་གི་
མདུན་སར་བྱབ་པར་གྱུར་པ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེད་ཆལ་ཀུན་ཏུ་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་བརྒྱ་གཞོན་
རུས་ཡོངས་སུ་འགོངས་པའི་བསེར་བུ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེའུ་གཉིས་པའི་མཆོད་བརྗོད་ནི། གང་ཞིག་མ་ལུས་འགྲོ་བའི་སྤྱང་ལ་བཅེ་བའི་གྲིབ་
བསིལ་འཕོ་བ་ཅན། །སྐྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་ཡལ་གའི་སྤྱོན་ཡངས་ཆོགས་གཉིས་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་

དག། །རབ་རྒྱས་དྲི་བཞོན་ཕྱོགས་གྱི་མཐར་འགྲོ་འབྲས་བྱ་མི་དམན་ཀུན་དགའི་ཤིང་། །ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་མཉམ་མེད་དཔག་བསམ་སྒྲོན་པ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག། །ཅེས་གསུངས། །གང་ཞིག་སྤྱད་བསྐྱེད་གསུམ་གྱི་ཆ་བས་གདུངས་པའི་མ་ལུས་འགྲོ་བའི་སྤྱིང་ལ་བཅེ་བ་ཆེན་པོའི་གྲིབ་བསིལ་འཕྲོས་ཏེ་བདེ་བའི་དཔལ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་ཅིང་། རྒྱ་ཆེན་སྒྲིད་པ་པ་རོལ་ཏུ་སྒྲིན་པ་དུག་གི་ཡལ་གའི་སྒྲོན་མཆོག་ཏུ་ཡངས་པའི་ཅེ་མོར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་རང་བཞིན་ཆོགས་གཉིས་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་དག་རབ་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་ཀུན་བཟང་འཕྲིན་ལས་གྱི་དྲི་བཞོན་ཕྱོགས་གྱི་མཐར་འགྲོ་ལ། སྤྱོད་བཞིའི་འབྲས་བྱ་མི་དམན་པའི་ཁུར་གྱིས་དུད་པས་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་ཀུན་དགའ་བར་བྱེད་པའི་ཤིང་། ས་འོག་ས་སྤྱིང་ས་སྒྲ་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་མཐར་དག་གི་སྒྲ་མ། །གང་དང་ཡང་མཉམ་པ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་དཔག་བསམ་གྱི་སྒྲོན་པ་དེ་ཉིད་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག། །ཅེས་པའོ། །

ལེགས་གཉིས་པའི་མཛུགས་གི་ཆོགས་བཅད་ནི། སྒོ་སྒྲོས་སོ་ལྟན་སྐབས་གསུམ་གླང་པོའི་ཁ། །ལེགས་བཤད་ལི་ཤིའི་ཡལ་འདབ་ལ་ཕྱོས་པའི། །སྒྲེགས་པའི་དྲི་བཟང་ཕྱོགས་གྱི་བྱ་མོ་ལ། །བསིལ་བ་སྤྱིང་བ་མ་ལ་ཡ་རྒྱུང་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། མད་དུ་བྱུང་བའི་སྒོ་སྒྲོས་སོ་ལྟན་ཏེ་མཆེ་བ་དུག་ལྟན་དང་། སྐབས་གསུམ་སྤྱི་ལྟ་ཡི་གླང་པོ་ཆེ་རབ་བཟན་གྱི་ཁ་ཡིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ལི་ཤིའི་འབྲི་ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་ལས་དུམ་བྱར་བཅད་དེ་ཕྱོས་བས་སྒྲོ་བ་འབྲངས་ཏེ་རོམས་པར་གྱུར་པ་ན། སྒྲེགས་པའི་ཕྱོལ་གྱིས་རོ་མཆར་བའི་གཏམ་གྱི་དྲི་བཟང་གི་ཕོ་ཉ་མངོན་པར་སྒྲོ་བས་བར་འདོད་ཀྱི་སྒྲེ་པོ་ཕྱོགས་གྱི་བྱ་མོ་མཐར་དག་ལ་པན་པ་དང་བདེ་བའི་བསིལ་བ་སྤྱིང་བ་ནི་སྒྲོ་སྒྲོགས་མ་ལ་ཡ་ནས་འོངས་པའི་རྒྱུང་གི་རེག་བྱ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེགས་གསུམ་པའི་མཆོད་བརྗོད་ནི། རབ་རྒྱས་པརྒྱུ་གསར་པའི་རོས་ལ་སྤྱིང་ཕྱག་ཉི་མའི་ཐེགས་པ་ལྟར་བས་རྒྱ་ཆེར་བཞད་པའི་དཔལ་འབར་བ། །གང་གི་དྲིན་ལས་སྐལ་བཟང་བྱུང་བ་ལེགས་བཤད་སྒྲུང་ཅིའི་དོག་པ་རྒྱ་ཆེན་ནམ་པར་འགོད་པས་རོལ་པའི་གར། །བདུད་ཅིས་

དེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་ལུས་ཅན་རིགས་པའི་སྤྱ་དབྱངས་ས་གསུམ་སྤྱེ་བོའི་ན་བའི་བཅུད་ལེན་
 སྒོ་བ་གང་། །སྤར་ཡང་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་མཆོད་ཕྱིར་ཆངས་དབྱངས་ལས་རྒྱལ་དགེ་ལེགས་
 དེ་ཡིས་འཛིན་ཏེན་འདི་དག་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས། དེའི་དུས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་
 བརྗོད་གསར་བ་ཁ་ཕྱེ་བའི་ངོས་ལ་སྟོང་ཐུག་གི་གྲངས་དང་ལྡན་པའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་
 ལས་འོད་ཟེར་གྱི་ཐེགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྟར་བས་འདབ་མ་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་བཞད་པ་
 ལྟ་བུའི་ཁ་དོག་དམར་སེར་གྱི་དཔལ་ཡོངས་སུ་འབར་བ་གང་གི་དྲིན་ལས་སྐལ་བཟང་བྱང་
 བ་མཐའ་དག་ལེགས་པར་བཞད་པ་སྤྱང་ཅིའི་དོག་པ་མངོན་པར་འཕྱངས་བས་རྒྱ་ཆེན་ནམ་
 མཁའི་དཀྱིལ་སུ་འཕུར་ལྷིང་གི་སྒོས་གར་རྣམ་པར་འགོད་པས་རོལ་བའི་གར་དང་ལྡན་
 ཞིང་། བདུད་ཅིས་ཡོངས་སུ་དེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་གྱི་ལུས་ཅན་རྒྱས་ཏེ་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་
 པའི་སྤྱ་དབྱངས་སྟན་པོ་ས་གསུམ་སྤྱེ་བོའི་ན་བའི་བཅུད་ལེན་སྒོ་བར་བྱེད་པ་གང་དག །སྤར་
 ཡང་སྐལ་བཟང་བྱང་བ་དེ་ཡིས་འཇམ་པའི་དབྱངས་དེ་ཉིད་ལ་མཆོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆངས་
 པའི་དབྱངས་ལས་རྒྱལ་བའི་སྟན་ཆེག་དགེ་ལེགས་གྱི་དགའ་སྟོན་ཡོངས་སུ་སྤེལ་བ་དེ་ཡིས་
 འཛིན་ཏེན་འདི་དག་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའོ། །

ལེགས་གསུམ་པའི་མཛུགས་གི་ཆེགས་བཅད་ནི། ཁ་བ་ཅན་འདིར་སྟོན་ཆད་གྲགས་པའི་
 གཞུང་། །སྒོག་པ་ལས་གཞན་དགོས་པ་མ་གཟིགས་ཏེ། །ཚུལ་འདི་མ་བཟོད་རང་ཉིད་གཞུང་འདི་
 ལ། །འགྲེལ་བྱེད་རི་མོའི་རྩོམ་པ་སྤངས་པ་སྟུམ། །ཞེས་གསུངས། ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྟོངས་འདིར་
 སྟོན་ཆད་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་གྱི་གྲགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་གི་དགོངས་དོན་སྤྱོད་པར་སྒྲོམ་
 པ་དག་དཔེ་སྒོག་པ་ཅམ་ལས་གཞན་པའི་དགོས་པ་ལྷག་པོ་མ་གཟིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་
 འདི་མ་བཟོད་པར་ཆོས་གྱི་གྲགས་པ་རང་ཉིད་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་འདི་ལ་འགྲེལ་བ་བྱེད་པའི་
 ཁུར་བཟུང་ནས་ཞོག་བུའི་ངོས་ལ་ཡི་གེའི་རི་མོ་བཀོད་པའི་རྩོམ་པ་སྤངས་པའོ་སྟུམ་དུ་སེམས་
 སོ། །ཞེས་པའོ། །

ལེའུ་བཞི་བའི་མཆོད་བཟོད་ནི། ལྷག་བསམ་རྒྱ་ཆེན་སྒྲིན་གྱི་བྱར་ལས་བསོད་ནམས་
 རྩ་བོ་ཡུན་དུ་བབས་བས་བྱན་གྱུར་པ། །ཡེ་ཤེས་སྤྱ་གྲུས་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་བདེ་བ་མ་ལུས་
 ཡལ་ག་སྟོང་གིས་མངོན་པར་གྱིས། །ཁྱོད་གྱི་གྲགས་པའི་མེ་ཏོག་ལྷར་དཀར་ལྷ་བའི་སྒྲུང་འཛིན་
 རྩ་གཏེར་སྐར་ལགས་གཡོ་བ་ཡི། །ས་ཆེན་འཕྲིན་ལས་དྲི་བཞོན་གྱིས་བྱུང་འཇམ་དབྱངས་དཔག་
 བསམ་སྟོན་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས། ནམ་པར་དག་པའི་ལྷག་བསམ་རྒྱ་
 ཆེན་པོའི་སྒྲིན་གྱི་བྱར་ལས་བསོད་ནམས་གྱི་ཆོག་པས་གྱི་རྩ་བོ་སྟེ་གྲུ་ཆར་ཡུན་རིང་དུ་བབས་
 བས་བྱན་པར་གྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུངས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོག་པས་གྱི་སྤྱ་གྲུ་ཡོངས་སྤྱ་
 སྒྲིན་བས་མཐའ་དག་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་གཏེར་གྱི་བདེ་བ་མ་ལུས་བ་ཡལ་ག་སྟོང་གིས་མངོན་
 པར་གྱིས་བ་སྟེ་གསལ་ལ། ཁྱོད་གྱི་གྲགས་པའི་མེ་ཏོག་ལྷར་རབ་དུ་དཀར་པའི་ལྷ་བའི་འཕྲུང་
 བ་ཡོངས་སྤྱ་འཛིན་པའི་རྩ་གཏེར་སྐར་ལགས་གྱི་རྩལ་དུ་གཡོ་བ་ཡི་ས་ཆེན་པོ་གང་དག །མད་དུ་
 བྱུང་བའི་འཕྲིན་ལས་དྲི་བཟང་གཞོན་རུས་བྱུང་པར་མཛད་པ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དཔག་བསམ་
 སྟོན་པའི་དབང་པོ་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག །ཅེས་པའོ། །

ལེའུ་བཞི་བའི་མཁུག་དུ་སྒྱུར་བྱང་ཆོག་པས་སྤྱ་བཅད་པ་སྒྲུས་པ་ལ། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་
 བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་སྤྱ་དར་བའི་རྩལ་བཟོད་པ་ནི། གང་ཡང་
 གྲུན་མཁྱེན་སྤང་ཅིའི་རྒྱལ་མཆོན་ཡོན་ཏན་དྲི་བསྒྱུང་སྟོལ་བྱེད་ཁ་ལས་སྤྲིང་ཡིག་ནི། །ནོར་
 འཛིན་བྱ་མོའི་ན་བ་དག་ལ་རྟོགས་པར་བྱས་པ་དེ་ཡི་ལྷགས་གྱི་བརྒྱ་གང་། །སྤང་ཅི་རྒྱ་ཆེན་ཐིག་
 ཡེས་ནམ་ཁེངས་རོ་བཅུད་དང་བཅས་སྟོ་སྟོས་སྤང་བྱའི་རྒྱ་པ་ལ། །དོག་པ་ནམ་འགོད་རིགས་
 པའི་དར་དེར་སྟོགས་གྲུན་མཛེས་མའི་ན་བའི་བཅུད་ལེན་སྟོ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས། གང་
 ཡང་ཤེས་བྱ་གྲུན་མཁྱེན་པའི་རྒྱལ་བ་སྤང་ཅིའི་རྒྱལ་མཆོན་ཅན་གསང་བ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དྲི་
 བསྒྱུང་གི་ཆོག་པས་སྟོལ་བྱེད་གྱི་ཁ་ལས་གྲགས་སྟན་གྱི་སྤྲིང་ཡིག་ནོར་འཛིན་བྱ་མོའི་རོགས་སྤྱ་
 འགོད་པའི་སྟེ་བོ་མཐའ་ཡས་པའི་ན་བ་དག་ལ་རྟོགས་པའམ་གོ་བར་བྱས་པ་དེ་ཡི་སྤབ་མཉེན་

ལྷགས་ཀྱི་པར་གང་གི་ལྷ་བར་ཆོས་ལུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གི་སྤྱང་ཅི་རྒྱ་ཆེན་ཐེག་ལེས་རྣམ་
བར་ཁེངས་པའོ། །དེ་ལས་འོངས་པའི་མན་ངག་རོ་བཅུད་དང་བཅས་པ་སྟོ་སྟོས་དང་ལྷན་པའི་
སྟེ་པོ་སྤྱང་བུའི་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྒྱ་བ་ལ་སྤྱང་ཅིའི་དོག་པ་རྣམ་པར་འགོད་ཅིང་།
ལྷངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་ལང་ཆོ་བརྟེན་པར་གྱུར་ཏེ་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་སྤྱ་སྤྱན་
པ་དར་དེར་དུ་སྟོགས་པས་སྟོགས་ཀྱན་ཀྱི་སྤྱལ་བཟང་མཛེས་མ་མཐའ་དག་གི་རྣ་བའི་བཅུད་
ལེན་སྟོ་བར་བྱེད་པའོ། །

དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་གཞུང་མཛད་པ་ལ་བསྐྱགས་པ་བརྗོད་
པ་ནི། རབ་དཀར་བསོད་ནམས་གཞུང་ཆུ་བོས་ལན་ཅིག་མིན་པར་སྟོན་དུ་དག་བྱེད་བསྐྱབ་
གྱུར་པ། །དེ་ཡི་རྣམ་དཔྱོད་རལ་བ་འཐུག་པོའི་ཅེ་མོ་དག་ལ་དཔལ་སྤྱག་བཀའ་ནི་རང་ཉིད་
ཀྱིས། །རིགས་པའི་ཅོད་པན་དཀར་པོ་བཅིངས་པའི་ཐོར་ཅོག་ཡོན་པོ་ས་གསུམ་གཞོན་པའི་
དཔལ་ཡོན་ཅན། །གང་གི་སྟོ་སྟོས་སྟོ་ཡི་དབྱང་བ་ལེགས་བཤད་ནོར་འཛིན་ཁྱར་ཆེན་དག་
གི་ངལ་སོར་གྱུར། །ཅེས་གསུངས། རྟིག་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་རབ་དཀར་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ལུང་པོ་གཞུང་ཆུ་བོས་ལན་གཅིག་ཅུ་མ་ཡིན་པར་སྟེ་བ་སྟོན་མ་རྣམས་སུ་དག་བྱེད་ཀྱི་
དགོ་བ་བསྐྱབ་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁྱུངས་པའི་དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་དེ་ཡི་རྣམ་པར་
དཔྱོད་པ་རལ་བ་འཐུག་པོའི་ཅེ་མོ་དག་ལ་དཔལ་སྤྱག་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ནི་རང་ཉིད་
ཀྱིས་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཅོད་པན་དཀར་པོ་མངོན་པར་བཅིངས་པའི་ཐོར་ཅོག་ཡོན་པོ་ས་
གསུམ་ཀྱི་སྤྱ་བ་ངན་པ་ཀྱན་གཞོན་པའི་དཔལ་ཡོན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་གང་གི་སྟོ་སྟོས་སྟོ་ཡི་དབྱང་
བ་སྤྱག་པོ་ནི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ནོར་འཛིན་ཀྱི་ཁྱར་ཆེན་པོ་དག་གི་ངལ་སོའི་
གནས་སུ་གྱུར། ཅེས་པའོ། །

རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ངལ་བ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པ་ནི། དེ་བྱིར་འགྲོ་
བའི་ཀྱན་དུ་ཆོངས་པའི་མཆན་མོ་དང་བྲལ་སྟོན་དུས་མཁའ་ལ་སྟོན་དཀར་སྟེང་། །བརྒྱ་བྱིན་

གཞུ་ཡིས་ཁྱབ་པར་གྱིས་པའི་རི་མོ་རྣམ་པར་བྱུགས་ཀྱི་བྱ་མོའི་སྟོང་གཡོགས་བཞིན། །དབྱར་
 ཏུས་ར་སྒྲའི་ཡོལ་བ་དང་མཚུངས་ལྟ་ངན་དེ་མེད་ཡིད་ཀྱི་མཁའ་ལ་རིགས་པ་ཡི། །ཁ་དོག་རྣམ་
 བྱ་རི་མོར་བྱ་བྱིར་ལེགས་བཤད་འདི་ལ་སྒོ་གྲོས་ངལ་བ་ཅུང་ཞིག་བྱས། །ཞེས་གསུངས། དེ་
 བྱིར་མཐའ་ཡས་པའི་འགྲོ་བའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་ཀུན་ཏུ་སྟོངས་པའི་མཚན་མོའི་སྟོན་པ་དང་བལ་
 ཞིང་སྟོན་ཏུས་ཀྱི་རྣམ་མཁར་སྒྲིན་དཀར་པོའི་འབྲེང་བ་དཀྱིགས་པ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཞུས་
 ཁྱད་པར་ལག་པས་གྱིས་པའི་རི་མོ་ལྟར་རྣམ་པར་བྱ་བའི་བྱུགས་ཀྱི་བྱ་མོའི་སྟོང་གཡོགས་
 བཞིན་དུ། དབྱར་ཏུས་ར་སྒྲའི་ཡོལ་བ་སྟེ་སྒྲིན་ནག་པོའི་སྒྲིབ་གཡོགས་དང་མཚུངས་པའི་འཇིག་
 ལྟ་མཐར་ལྟ་ལོག་ལྟ་སོགས་ལྟ་བ་ངན་པའི་དེ་མ་དང་བལ་བའི་སྒོ་གསལ་སྟེ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
 མཁའ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་ལ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པ་འཇའ་
 ཚོན་གྱི་ཁ་དོག་ལྟར་རྣམ་པར་བྱ་བ་རི་མོར་འགོད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དུ་ལེགས་པར་བཤད་པ་
 རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་འདི་ལ་རྩམ་པ་པོ་བདག་གིས་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་ངལ་བ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཞིག་བྱས་
 སོ། །ཞེས་པའོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཞུ་ནི་འཇའ་ཚོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བོད་སྐད་རབས་པའི་འབྲེལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་བརྗོད་པ་ནི། གང་དག་ཤུགས་དག་
 གཡོ་བའི་རྒྱ་ལ་མཐུབ་ཅེའི་རྗེས་ཀྱིས་གཞུང་ལུགས་འདི་དོན་འབྱེད་དོ་ལོ། །གཞན་ནི་རོལ་པའི་
 རྒྱང་གིས་བསྐྱོད་པའི་དྲངས་པའི་རྒྱ་ནང་གཟུགས་བརྟན་དག་ལ་རྒྱ་བར་སེམས། །པལ་ཆེར་
 གཙོང་རོང་བྲག་ཆའི་སྒྲ་བཞིན་གཞན་ཟེར་རྒྱས་པའི་ལུ་ཙོར་དག་ནི་ཅི་ཡང་བྱེད། །དེ་དག་སྒྲིང་
 ལ་བྱམས་པ་རབ་བཞག་བདག་ནི་དེ་མེད་རིག་པའི་ལམ་འདིར་གོམ་པ་བཀོད། །ཅེས་གསུངས།
 མཁས་པར་རྒྱམ་པ་གང་དག་ཤུགས་དག་པར་གཡོ་ཞིང་འབབ་པའི་རྒྱ་ལ་མཐུབ་ཅེས་གྱིས་པའི་
 རི་མོའི་རྗེས་དང་འདྲ་བར། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དོན་འདི་ཡིན་སྟོན་རྒྱ་མེད་པར་འདོན་པ་གོམས་པ་
 ཅམ་གྱིས་གཞུང་དོན་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ་ལོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་འགའ་ཞིག་ན་གཡོ་ཞིང་རོལ་
 པའི་རྒྱང་གིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོད་པའི་དྲངས་པའི་རྒྱ་ནང་དུ་ཤར་བའི་རྒྱ་བའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་

ཟླ་བར་འཛིན་པ་ལྟར། གཞུང་དོན་གྱི་ཚུགས་ཅམ་ནའང་མེད་པའི་རིགས་པ་ལྟར་སྤང་རེ་ཡང་
དག་ཏུ་ཚྭ་ནས་གཞུང་དོན་འགྲེལ་པར་བྱེད་དོ། །ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་གཙོང་རོང་དོག་མོར་
འབབ་པའི་ཚུ་སྐྱ་ལས་བྲག་ཆའི་སྐྱ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱིས་གང་ཟེར་ཡང་
བསྐྱར་དུ་ཚྭ་ནས་པའི་ལུ་ཅོར་གྱིས་གཞུང་དོན་འབྱེད་པ་དག་ནི་ཅི་ཡང་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ལ་ཕན་
གདགས་པའི་སྤྲད་དུ་སྒྲིང་ལ་བྱམས་པ་རབ་དུ་བཞག་པའམ་བཀོད་ནས་ཚྭ་ནས་པོ་བདག་ནི་དེ་
མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་ལམ་འདིར་སློ་བྲོས་གྱི་གོམ་པ་བཀོད་དེ་བརྩམས་པ་ཡིན་ནོ། །

བསྟན་བཅོས་འདིས་ཐར་འདོད་རྣམས་གྱི་ཡིད་ལ་དགའ་བ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་བསྐྱེད་པའི་
ཚུལ་ནི། རྣམས་གྱི་བྱ་མོའི་སྐྱ་ཆོགས་རབ་རྒྱས་མེ་ཏོག་སྟེ་མའི་ལན་བྱ་ལ་ནི་སྐྱ་ཡི་རྒྱད་མངས་
མགྱིན་པར་བྱེད་པའི་བྱང་བ་དག །གཤོག་ཅེ་བསྐྱོད་པའི་བསེལ་ཡབ་འཕུར་སྤྲིང་ཏ་རི་ཅན་
དན་ག་བྱར་འཕུལ་པའི་དེ་བཟང་རྗེ་དང་ཚུགས་གྱི་མགྲོན་པོའི་འགྲམ་པ་ལ། །མི་མཉམ་འགྲོས་
ཅན་མཐུབ་མོས་བརྒྱས་པའི་རུལ་ཐེགས་སུ་ཏིག་ཐེང་པའི་ན་རྒྱན་རིང་པོ་འཕྲོག་པ་སྟེ་ཚུགས་
མ་ལ་ཡ་ཡི་རྒྱད། །སྒྲིང་ལ་རིག་པས་ཆ་ཟེར་ལྷགས་ཀྱང་སྤྲད་པར་བྱག་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་
ངས་པར་བདེ་ཞེས་འཛིན་ཏེན་པ་དག་ལ་མཆོན་སྟོགས། །རུ་ཞོས་སྟོས་པའི་རི་དྲགས་སུ་གྱ་
མིག་བྱམ་གྱར་ཅིང་མེ་ཏོག་པོན་པོ་མ་བྱ་རོལ་པའི་མཐུག་ཅིའི་རྒྱང་གི་བསྐྱོད་པ་ཅན། །རྣམས་
ཆལ་གནས་ན་བསམ་གཏན་བདེ་བས་ངས་པར་སེམ་ལྟན་ཞི་བ་དེ་ལ་དཔེ་མེད་ཅེས་ནི་ཐུབ་པ་
དག་གྱང་གཏམ་དུ་བྱེད། །སྒྲིང་རྗེ་རབ་དཀར་ལྷག་བསམ་དག་པའི་གྱ་ཆེན་ལ་ཞོན་དེ་མེད་
རིགས་པའི་སྐྱེ་བོ་འཛིན་འདོད་ཀུན་མཁྱེན་ནོར་བུ་དོན་གཉེར་བ། །གང་དེའི་སྒྲིང་ལ་ལེགས་
བཤད་གཏམ་གྱི་ག་བྱར་རྒྱན་འདི་ཡང་དག་ཏུན་པའི་གདུང་སེལ་དགའ་བ་དེ་དག་རྣམས་གྱིས་
དཔེར་བྱ་མིན། །ཞེས་གསུངས། རྣམས་ཆལ་གྱི་རྒྱང་འཕུང་སྤེང་བ་བྱ་མོའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་
པའི་ཡལ་འདབ་གྱི་སྐྱ་ཆོགས་རབ་དུ་རྒྱས་པའི་ཅེ་མོར། མེ་ཏོག་གི་སྟེ་མས་དུད་པའི་སྐྱ་ཡི་
ལན་བྱའི་སྒྲིང་དུ་སྐྱ་ཡི་རྒྱད་མང་གི་སྐྱ་ལྟ་བུ་མགྱིན་པར་སྟོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་བ་དག་ནི།

འདབ་གཞོག་གི་ཅེ་མོ་མངོན་པར་བསྐྱོད་པའི་རྒྱུ་གི་བསེལ་ཡབ་དང་བཅས། འཕྱར་ཕྱིར་གིས་
 ཏ་རི་ཅན་དན་གྱི་བྱེ་མ་དང་ག་བྱར་འཕུལ་བ་ལྟ་བུའི་དྲི་བཟང་གི་རྩིང་དེ་ཉིད་སྟོགས་ཐག་རིང་
 བོ་ནས་འོངས་པའི་མགྲོན་པོ་ལམ་གྱིས་དུབ་པ་དག་གི་འགྲམ་པ་ལ་སྤྱི་ཕྱི་མི་མཉམ་པའི་འགྲོས་
 དང་ལྡན་པའི་མཛུབ་མོས་བརྒྱས་པའི་རྩལ་ཚུའི་ཐིགས་པ་སྤྱི་ཏིག་ཐེང་བའི་ན་རྒྱན་ལྟར་རིང་
 བོར་འབབ་པའི་གདུང་བ་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་སྟོ་སྟོགས་མ་ལ་ཡ་ཡི་རྒྱུད་དང་འཕྲོགས་པ་ལུས་
 དང་སྟོང་ལ་རེག་པས་ཆ་ཟེར་གྱི་ལྷགས་ཀྱ་ཚོན་པོ་སྒྲད་པར་བྱལ་སྟེ་ཆ་བས་གདུངས་པའི་སྟེ་
 བོ་ནམས་ནི་ངེས་པར་བསེལ་བའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་ལོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་དག་ཡ་མཚན་
 དུ་སྟོགས་པ་དང་། གང་དུ་མ་ཡི་རྩ་ཞོ་འཕྱངས་པའི་དགའ་བས་སྟོས་པའི་རི་དྲགས་སྤྱ་གུ་དུ་
 མ་གཉིད་ལོག་སྟེ་མིག་ཟེམ་བྱར་གྱུར་པའི་རྩལ་གྱིས་གནས་པ་དང་། མེ་ཏོག་རབ་དུ་རྒྱས་པའི་
 བོན་པོ་མ་བྱའི་ན་རྒྱུད་འཛོ་སྟེག་རོལ་པའི་མཇུག་ཅེའི་རྒྱུ་གིས་པན་ཚུན་དུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པ་
 དག་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་འོང་དཔེན་པའི་ནགས་ཆལ་གྱི་གནས་ན། དང་སྟོང་དུ་མ་བསམ་གཏན་
 གྱི་བདེ་བས་ངེས་པར་སེམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་ཞི་ཞིང་དུལ་བར་གནས་པ་དེ་ལ་འདི་དག་ནི་དཔེ་
 མེད་པའི་བདེ་བ་དང་ལྡན་ལོ་ཞེས་སྤུབ་པ་དག་ཀྱང་གཏམ་དུ་བབྱེད་ཅེས་པ་སྟེ་སྟོ་ག་དང་པོའི་
 སྐབས་སྤྱ་བསྟན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་ནམས་ངོ་མཚར་བའི་དཔེ་དང་། ཆེན་རྒྱུ་ཕྱི་མ་གཉིས་
 གྱིས་བསྟན་པ་ནི་སྤུབ་པ་ནམས་ངོ་མཚར་བའི་དཔེའོ། །སྟོང་རྩེའི་བ་དན་རབ་དུ་དཀར་བ་གཡོ་
 ཞིང་ལྟག་བསམ་དག་པའི་གྲུ་ཆེན་ལ་ཞོན་ཏེ་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་སྤྱ་བ་འཇིན་པས་སྟིད་
 པའི་རྩ་གཏེར་བཀྲལ་ཏེ་ཀྱན་མཁུན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དོན་དུ་གཏེར་བའི་
 ཐར་འདོད་སྟེ་བོ་གང་དེའི་སྟོང་ལ་ལེགས་པར་བཤད་པ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་གཏམ་གྱི་ག་བྱར་
 གྱི་རྩ་རྒྱན་འདི་ཉིད། ཡང་དག་པར་ཏེ་ངེས་པར་དན་པའི་གདུང་སེལ་མཚོག་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ལྟ་བུའི་དགའ་བ་དེ་ལ་གོང་དུ་སྟོས་པའི་བདེ་བ་དེ་དག་ནམས་གྱིས་དཔེར་བྱ་བར་འོས་པ་མ་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བསྐྱབས་པ་བརྗོད་པ་ནི། ཟབ་ཡངས་རིགས་པའི་ཆུ་གཏེར་ནས་
 འཛོལ་ལོག་སྒྲིའི་རྒྱང་གིས་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མིན་པ་ཉིད། །གང་སྒོ་རིན་ཆེན་རི་བོའི་མདུན་
 སར་མཁས་སྒོམ་སྒྲ་བ་བྱང་བ་ཀན་པོའི་གཤོག་རྒྱང་དང་། །མཚུངས་པར་ཉེར་སྒྲིད་ཐུབ་བསྟན་
 རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་འདི་ན་ལྷན་པོ་གཞན་བཞིན་ནམ་པར་སྤང་། །དེ་ཡིས་ལེགས་བྲིས་རི་མོ་
 འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ལ་རིགས་པའི་གསང་ཆེག་སྒྲ་བ་བཞིན། །མ་ལི་གསར་པའི་དོག་
 པ་དག །རབ་འབྱུང་རྩ་ཏའི་འབྲི་ཤིང་གིས། །ནགས་མཐར་མིག་དཀྱུས་རིང་པོ་ཅན། །རི་དྲགས་
 མོ་ནི་ཁེངས་ལྡན་བྱེད། །རིགས་པའི་དོག་པའི་སྐྱེད་ཆེང་ཅན། །ལེགས་བཤད་མེ་ཏོག་འབྲི་
 ཤིང་འདིས། །སྒོ་གྲོས་མིག་ཡངས་དབྱིད་ཀྱི་ནི། །དཔལ་མོ་སྐལ་བཟང་བྱེད་མིན་ནམ། །ཞེས་
 གསུངས། ཟབ་ཅིང་ཡངས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིགས་པའི་ཆུ་གཏེར་བསྐྱབས་པ་ལས་ཐོན་ཞིང་།
 ལོག་སྒོ་སྟེ་ལོག་རྟོག་གི་རྒྱང་གིས་ནམ་ཡང་གཡོ་བ་མིན་པ་གང་གི་སྒོ་གྲོས་རིན་པོ་ཆེའི་རྩལ་
 བཅེགས་ལས་ཐུབ་པའི་རི་ཡི་དབང་པོའི་མདུན་སར། མཁས་སྒོམ་ནམས་སྒོལ་བར་འདོད་དེ་
 རྩོད་པའི་ངག་སྒྲ་བ་ནི་བྱང་བ་ཀན་པོའི་གཤོག་པས་བསྒྲིད་པའི་རྒྱང་དང་མཚུངས་པར་ཉམས་
 རྒྱང་བའི་རང་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་སྒྲིད་པ་སྟེ་འགོད་པའི་རྩོམ་པ་པོ་བདག་ནི་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་
 གོས་ཅན་ཀྱི་གཞི་འདི་ན། རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ་གཞན་བཞིན་དུ་སྤྱས་ཀྱང་བསྐྱབས་པར་མི་རུས་པའི་
 རྣམ་པར་སྤང་ལ། དེ་ཡིས་ཤོག་བྱའི་ངོས་ལ་རྣམ་པར་བྲིས་པའི་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་རི་མོ་
 འདི་ཡང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ལ་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་གསང་ཆེག་སྒྲ་བ་བཞིན་དུ་མཛེས་
 མོ། །དཔེར་ན་མ་ལི་ཀ་གསར་པའི་མེ་ཏོག་གི་དོག་པ་སྟེ་ཐོན་པོ་དག་གིས་རབ་རྩ་འབྱུང་པའི་
 རྩ་ཏའི་འབྲི་ཤིང་མཛོན་པར་གཡོ་བ་འདི་ཡིས། །ནགས་ཀྱི་མཐར་མར་མིག་དཀྱུས་རིང་པོ་དང་
 ལྡན་པའི་རི་དྲགས་མོ་གང་དག །བདག་གི་གནས་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་དཔལ་དང་ལྡན་མོ་ཞེས་ཁེངས་
 པ་འཇིན་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་འབྲས་བྱའི་དོག་པའི་སྐྱེད་ཆེང་དང་
 ལྡན་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མེ་ཏོག་གི་འབྲི་ཤིང་འདིས། །ནམ་པར་དབྱིད་པའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་

མིག་ཡངས་པའི་ཐར་འདོད་དཔྱིད་ཀྱི་དཔལ་མོ་དེ་ནི་སྐལ་བ་བཟང་པོ་དང་ལྷན་པར་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་ནོ། །

བསྐྱན་བཅོས་འདི་ཉིད་བརྩམ་པའི་ཚུལ་ནི། སློ་གྲོས་མིག་ནི་རྒྱ་རྒྱུག་པས། །ལེགས་
བཤད་བརྗོད་ལ་འཁྱུངས་པ། །དེ་ཡི་ཁ་ལས་སྐྱུགས་པའི་ཆོག་ །རིགས་ཚུལ་སྤྲང་ཅིའི་རོ་ལྷན་
འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་སྟེ་བའི་སློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་གིས་མངོས་པའི་རྒྱ་བ་
རྒྱུག་པ་གང་གིས། མདོ་དང་སྟེ་བདུན་གྱི་ལེགས་བཤད་བརྗོད་དགོངས་དོན་གྱི་བཅུད་ཡོངས་
སྟེ་འཁྱུངས་པ་དེ་ཡི་ཁ་ལས་སྐྱུགས་པ་སྟེ་སྐྱས་པའི་ཆོག་རིགས་ཚུལ་སྤྲང་ཅི་གསར་པའི་རོ་དང་
ལྷན་པ་འདི་ལྟར་འབྱུང་ངོ་། །

མཁས་སློམ་གཞན་གྱི་རང་ཚུལ་བརྗོད་པ་ནི། ར་སློ་དངུལ་ཆུའི་ཐེགས་པ་ནི། །ཁུ་
ཚུར་རྒྱུ་པོས་བཟུང་བ་ལྟར། །རྣམ་པར་བཅད་པ་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས། །ཞིག་ཅིང་ཞིག་ཅིང་འགྱུར་
བ་གང་། །དེ་ལྟའི་གཞུང་ལུགས་ལྷན་སྐྱལ་གྱི། །ཐེང་བ་རིང་པོར་བརྒྱས་པ་ཡང་། །བསོད་
ནམས་མིན་པའི་དམོད་པ་ནི། །འཇིག་རྟེན་སྤྱིང་ལ་ལྷུང་བ་བཞིན། །རིགས་པ་ཡི་ནི་མིག་ལོང་
བས། །འཆལ་(འཆེལ)བ་རྒྱང་གི་དབྱུག་པ་དག །རང་པོ་མིན་པའི་སློ་གྲོས་ཀྱི། །གོམ་པ་གཡང་
དུ་ལྷུང་བྱེད་པ། །དེ་དག་ཆོག་གི་ཕུ་བ་ནི། །ལྟ་རན་བ་ཆའི་(ཆུའི)རོས་ཁྱབ་གང་། །སྤྱིང་པོར་
འཇིན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་། །སྤྱིང་པོ་མེད་པའི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །སློ་རན་ཐུབ་པའི་གཞུང་ལུགས་
ལ། །ལོག་པར་འཁྱུ་འདོད་གཡོ་ལྷན་པའི། །ཆོག་ནི་ལེགས་པ་ཆོལ་རྣམས་ཀྱི། །ཡིད་ཀྱི་རྩིང་
བྱ་བྱི་མར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས། མཁས་པར་སློམ་པ་གང་གི་སློ་གྲོས་ཀྱིས་བསྐྱུན་པའི་གཞུང་
ལུགས་དག །དངུལ་ཆུའི་ཐེགས་པ་ཁུ་ཚུར་རྒྱུ་པོས་བཟུང་སྟེ་བཅོར་བ་ལྟར། དེ་ཡི་ཆོག་དོན་
ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལོག་རྟོག་གིས་བཞག་པའི་གྲུབ་མཐའ་
མཐའ་དག་ཞིག་ཅིང་ཞིག་ཅིང་སྤྱིང་པོ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་དེ་སྟེ་བྱའི་ཉེས་པར་
བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་ལྷན་སྐྱལ་ཏེ་གཏི་ལུག་གི་རན་རྟོག་སྟེལ་བའི་ཆོག་གི་ཐེང་བ་རིང་

པོར་བརྒྱས་པ་དེ་ཡང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་སྟེ་མི་དགེ་བའི་དབང་གིས། དང་སྤྱོད་གི་
 དམོད་པ་ནི་འཛིག་ཏེན་ཀྱན་གྱི་སྒྲིང་ལ་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་སྦྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པར་བྱེད་
 རོ། །དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པའི་མིག་ནི་གཉི་ལྷག་གི་རབ་རིབ་ཀྱིས་ལོང་བས་འཆལ་(འཆལ་)
 བ་གཞན་མ་རྟེན་པར་རྒྱུད་གི་དབྱུག་པ་དག་ལ་སྦྱབས་བཅལ་ནས། དང་པོ་མིན་པ་སྟེ་འཕྲོག་
 པོའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་གོམ་པ་བཀོད་པ་ན་སྒོ་སྦྱར་གྱི་གཡང་དུ་སྦྱར་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་ཁ་ལས་
 འོངས་པའི་ཆེག་སྒྲིང་རྒྱ་ཡི་སྦྱ་བ་ནི་སྦྱ་བ་ངན་པའི་བ་ཆའི་(ཆའི)རོས་ཁྲབ་པའི་གཞུང་ལྷགས་
 གང་དག། ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོར་འཛིན་པའི་སྒྲུན་པོ་ནམས་ཀྱི་སྒྲིང་ནི་སྒྲིང་པོ་མེད་
 པའི་རྒྱ་ཤིང་བཞིན་དུ་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་སྦྱད་པའི་གནས་སོ། །སྒོ་ནི་ངན་རྟོག་གིས་གང་ཞིང་
 ལྷབ་པའི་གཞུང་ལྷགས་དེ་མ་མེད་པ་ལ་ལོག་པར་འཁྱུ་བར་འདོད་པའི་གཡོ་སྦྱ་དང་ལྷན་པ་གང་
 གི་ཆེག་ནི་ངན་སྦྱགས་སྦྱ་བྱས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆོལ་བའི་དོན་གཉེར་ནམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་
 རྩིང་བྱ་ནི་ཀྱན་དུ་རྟོག་པས་དེ་མ་ཅན་དུ་བྱེད་རོ། །

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་ནམས་སྦྱག་དོག་གིས་དམོད་པ་ལ་སྒྲོན་དུ་མི་སྦྱ་བར་
 རིགས་ལམ་གྱི་གཞུང་དང་པོར་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་ནི། སྦྱག་དོག་དུག་གི་བྱམ་པ་ནི། །སྒྲིང་ལ་ཡང་
 དག་བཟུང་གྱུར་པ། །དང་སྤྱོད་གཏུག་པ་དེ་དག་གི། །དམོད་པའི་ཆེག་མདའ་སྦྱར་བ་ལ། །དམ་
 པ་སྟོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། །རིགས་པའི་བདུད་རྩི་འཁྱུངས་གྱུར་པས། །ལེགས་པ་བྱས་པ་ནམས་
 ཀྱི་གཞུང་། །དང་པོ་འདོར་བར་བྱེད་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས། གཞན་འབྱོར་ལྷན་ཆོགས་མི་
 བཟོད་པའི་སྦྱག་དོག་གི་དུག་རྒྱས་ལོངས་སྦྱ་གང་བའི་བྱམ་པ་ནི་སྒྲིང་ལ་ཡང་དག་པར་བཟུང་
 བར་གྱུར་པའི་ལོག་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་སྤྱོད་གཏུག་པའི་ངང་རྒྱལ་འཛིན་པ་དེ་དག་གི་ངན་
 སྦྱས་ཀྱི་ཆེག་གི་མདའ་རྩོན་པོ་སྦྱར་བ་ལ་ཡང་ཡིད་ཁོང་ནས་འཁྱུགས་པ་མེད་པའི་སྦྱེས་བྱ་དམ་
 པ་གཞུང་ལྷགས་ལ་སྦྱངས་པའི་སྟོབས་པ་དགེ་བ་ཅན་རིགས་པ་དེ་མ་མེད་པའི་བདུད་རྩི་རོམས་
 པ་མེད་པར་འཁྱུངས་པར་གྱུར་པས་ལེགས་པ་སྟེ་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་སྐལ་པ་ལྷན་སྦྱུང་ཆོགས་པ་དང་

ལྷན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པའི་གཞུང་དང་པོ་ནམ་ཡང་འདྲོར་བར་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །

བསྟན་བཅོས་འདིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་གསལ་བར་མཛད་པའི་
ཚུལ་ནི། འཁོར་བ་མི་བཟད་འབྲོག་དགོན་ལས། །ཐར་འདྲོད་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ནི། །དྲི་མེད་རིགས་
པའི་ལམ་ནས་དངས། །དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའང་བསྟུན། །ཞེས་གསུངས། ལས་དང་
ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་འཁོར་བ་སྟུག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་འབྱུང་བའི་གནས་
འབྲོག་དགོན་པ་ལྟ་བུ་ལས་ཐར་པར་འདྲོད་པའི་སྐྱེས་བུའི་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ནི། བདེན་བཞིའི་སྒྲུང་
དོར་བྱེད་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཡོངས་སུ་དངས་པ་
ཡིན་ལ། ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་འཕང་དང་། དེར་བསྟོད་པའི་ལམ་མཐའ་དག་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཡོངས་སུ་དངས་ཏེ་བསྟུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་དོན་མཐའ་དག་མ་ཆང་བ་མེད་པར་
བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་བྱིར་བདག་ལ་གྲགས་པའི་གསུང་། །སྟོན་ཆད་བྱ་ལོན་གྱུར་པ་ནི། །ལྷག་
མ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་ཀྱིས། །འོན་ཀྱང་ལེགས་བཤད་སྟོང་ལ་ཆགས། །ཞེས་གསུངས། དེའི་
བྱིར་ཚུལ་པ་པོ་བདག་ལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་དོན་མ་བཤད་
པ་སྟོན་ཆད་འཆད་དགོས་པའི་བྱ་ལོན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷག་མ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་མོད། འོན་ཀྱང་
ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་ཉིད་སྟོང་ལ་ཡོངས་སུ་ཆགས་པས་ཡང་ཡང་དགག་སྟུབ་ཀྱིས་གཏན་
ལ་འབེབས་པར་འདྲོད་དོ། །

ཚུམ་པ་པོ་རང་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ནི། ལྷགས་ཀྱན་གྲོལ་བའི་མགོ་བོ་ནི། །སྟོང་
དང་ལྷན་ཅིག་འདར་བྱེད་ཅིང་། །ལོག་པའི་གཞུང་དང་སྟིད་པ་དག །ལྷག་ཅིག་རྩལ་པོར་བྱེད་
པ་གང་། །འདི་ལྟར་རིགས་པའི་བགོ་སྐལ་ནི། །གསུང་རབ་ནོར་འཛིན་མཐའ་དག་གི་ཁོར་ལུག་
རྣམ་པར་གཞོན་བྱེད་པ། །སྟོ་སྟོས་གོམ་པ་གཅིག་གིས་བྱིན། །ཞེས་གསུངས། ལྷགས་ཀྱན་རྩ་
འཁོད་པའི་ལོག་པར་སྟུ་བའི་གྲོལ་བ་ཀྱན་གྱི་མགོ་བོ་དང་སྟོང་གཉིས་ལྷན་ཅིག་རྩ་འདར་བར་

བྱེད་ཅིང་། མོག་པར་སྤྲོ་བའི་གཞུང་དང་སྤྲོ་བ་འཁོར་བ་དག་ལྟ་ཅིག་ཏུ་རྩལ་ལོར་ཏེ་འཛིག་
པར་བྱེད་པ་གང་ཞིག །བསྟན་བཅོས་འདིར་འབྱུང་བའི་སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པའི་
གོ་སྐབས་སམ་བགོ་སྐལ་དང་ལྟན་པ་བདག་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལོར་འཛིན་ཏེ་ས་ཆེན་
པོ་མཐའ་དག་གི་ཁོར་ལུག་གི་བར་དུ་གཞོན་པར་བྱེད་པའམ་བྱུང་བ་དེ་ལ་སྒོ་བྲོས་ཀྱི་གོམ་པ་
གཅིག་གིས་བྱིན་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའོ། །

བསྟན་བཅོས་བཅུམས་པའི་དགོ་བ་བསྒྲོ་བ་ནི། དེ་ལྟར་རིགས་པའི་ལམ་དུ་འབད་བྱས་
རབ་དཀར་དགོ་བ་རྩེ་བའི་ཁུ་བས་སྤྲོ་བའི་བྱམ་པ་གང་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་དཔལ་ལམ་བདག་ནི་
སྤྲོ་བར་སྒྲ་མའི་ཞབས་སྤྲོས་སེན་མོའི་འདབ་སྤྲོ་བོས་མཆོད་པ་མི་གཏོང་བ་བཞིན། །དེ་ཡི་
ལེགས་བཤད་ཁ་ལ་འབྱུ་བའི་སྤྲོ་བའི་ལོག་འགྲོ་ལ་བཅུ་བའི་ཡིད་ཀྱི་སྒོག་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་
ལུགས་འཛིན། །རི་སྤྲོ་ཀུན་གསལ་མཛེས་པའི་རྣ་ཆས་འཛིག་རྟེན་དགའ་བྱེད་དེ་སྤྲོ་གཏམ་
འདིའང་འགྲོ་ལ་རྣ་རྒྱན་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས། དེ་ལྟར་རིགས་ལམ་གསལ་བར་སྟོན་
པའི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་འབད་བ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་དཀར་
བའི་དགོ་བ་རྩེ་བའི་ཁུ་བས་སྤྲོ་བའི་སྤྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་བྱམ་པ་གང་བར་གྱུར་པ་རི་སྤྲོ་ཅིག་
བསག་པ་དེ་ཡི་དཔལ་ལམ་སྤྲོ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས། རྩེ་བའི་སྤྲོ་བ་འཛིན་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་རྩེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་དང་རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་སོགས་དཔལ་ལྟན་སྒྲ་མ་དམ་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཞབས་སྤྲོས་ཀྱི་བསྒོའི་སེན་མོའི་འདབ་སྤྲོ་བོའི་གཙུག་གིས་མཆོད་པ་མི་གཏོང་བ་བཞིན་
དུ། རྩེ་མ་དམ་པ་དེ་ཡི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཁའམ་ཞལ་གྱི་སྒོ་ལ་མཛོན་པར་འབྱུ་བའི་སྤྲོ་
ཡིག་སྐལ་བ་དང་ལྟན་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་བཅུ་བའི་ཡིད་ཀྱིས་སྒོག་པ་སྤྲོ་བཤད་
གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་མའི་གསུང་གི་བདུན་ཅིར་གྱུར་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་
དག་འཛིན་པར་རུས་ཤིང་། རི་སྤྲོ་སྤྲོགས་ཀུན་གསལ་བའི་རྣམ་མཁའི་ངོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཛེས་
པའི་ཉི་མའི་རྣ་ཆ་ཡོངས་སུ་འབར་བས་སྤྲོ་བའི་འཛིག་རྟེན་ཀུན་དགའ་བར་བྱེད་པ་དེ་སྤྲོ་

ལེགས་པར་བཤད་པའི་གཏམ་འདི་འང་མཐའ་ཡས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་རིགས་ལམ་ནོར་བུའི་
ན་རྒྱན་ཏུ་ཉལ་བར་གྱུར་ཅིག། ཅེས་པའོ།། །།

སྒྲིམ་པ། མཁས་གྲུབ་སློ་མཚོའི་ལེགས་བཤད་ངང་མོའི་དབྱངས། །སྟོགས་གྱི་བུ་མོའི་
ན་བར་འཁྱུད་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ངོ་མཆར་བཤར་གྱིས་འགྲོ་སྤྱོད་ལ། །བྲིས་པའི་རི་མོ་དབང་པོའི་
གཞུ་ལྟར་བཟ། །དེ་སྤྱིར་དབང་པོ་རྒྱལ་ཞིང་ཐོས་བྲལ་བ། །བདག་ལྟས་གང་གི་ཆོག་དོན་དཔག་
པར་དགའ། །འོན་ཀྱང་སྐལ་མཉམ་བུ་གར་སྒྲོན་མེའི་འོད། །འདེགས་སྦྱང་སྤྱི་བརྟོན་བསྐྱེད་དེ་
ཚུལ་འདི་སྒྲིམ། །དགེ་བའི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པའི་བདུན་ཅིའི་རྒྱན། །འཕྱངས་པའི་ཀྱ་ལྷུང་དང་འབྲ་
གང་བདོག་དེས། །འཛིག་ཉེན་འདི་དག་སྡེ་ཡི་མདུད་སྟོན་ཏེ། །ལེགས་བཤད་རོལ་མོས་ནོར་
འཛིན་གང་གྱུར་ཅིག།

ཅེས་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་གྱི་སྟན་ངག་གི་ཆོག་འབྲེལ་
རིན་པོ་ཆའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ནི། སངས་རྒྱས་སྤྱང་བ་མཐའ་ཡས་དུར་སྤྱིག་གར་གྱིས་རྣམ་པར་རོལ་བ་སྤྱིད་ཞིའི་
གཞུག་རྒྱན་པ་བཅའ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་དོ་རྗེ་འཆང་སློ་བཟང་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་
བཟང་པོའི་ཞལ་སྤྱོད་སྒྲིམ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་སྐབས་གདན་ས་ཆེན་པོ་སྤྱི་འབྱུང་དུ་གསུང་འཕྲོས་གྱི་
ཞར་ལ། ཆོགས་བཅད་འདི་རྣམས་གོ་དགའ་བར་འདུག་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་གཞི་ཞིག་ཅོམ་བྱུང་ན་ལེགས་འདུག་ཅེས་བཀའི་
མེ་ཉོག་སྤྱི་བོར་ལྷུང་བ་དང་། མཁས་པ་རྣམས་ལ་མཁོ་རྒྱུ་ཡང་རང་དང་སྐལ་མཉམ་རྣམས་ལ་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་
སྤྱིད་སྒྲིམ་ནས་ཐ་སྤྱད་རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་སློ་ཁ་རྒྱུང་བད་སྟོགས་པ་ལྷུག་པའི་བཅུན་པ་པའཇམ་དབྱངས་འཕྲིན་ལས་གྱིས་
དཔེན་པའི་གནས་མཆོག་ཐར་པ་ཅེར་སྐྱར་བ་སྟེ། ཆོགས་བཅད་འདི་དག་དུས་ཤིས་གྱི་སྟན་ངག་དང་ཆེས་མི་འདྲ་ཞིང་
པལ་ཆེ་བ་ནི་བསྐྱུས་བརྗོད་དང་། གཟུགས་ཅན་དང་། དཔེ་རྒྱན་དང་། རབ་ཉོག་སོགས་ཅི་རིགས་སྤྱི་སྤྱོད་ཞིང་སྟན་ངག་
དམ་སོས་བཅིངས་པས་དགོལ་དགའ་བར་སྤྱང་ནའང་། སྤྱིང་ཁམ་དང་ཆོད་འཛོག་མ་བྱས་པར་ལྷན་རིང་དུ་འདིས་པར་
བྱས་ཏེ་བཀོད་པ་ཡིན་པས་དགོངས་པར་མ་སོན་པ་གང་རིགས་བྱུང་ཆེ་ཆོས་གྱི་སྤྱན་དང་ལྷན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་
གྱིས་བཞེད་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །མདྲ་ལོ།། །།

༡༡། །འཕགས་མཆོག་ཐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གསལ་འདེབས་པན་བདེའི་
ཆར་འབེབས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་མདོར་བསྡུས་པ་བཞུགས་སོ། །

སྒོ་བཟང་རྒྱལ་ཀུན་དེ་མེད་ཐུགས་རྗེའི་སྤྱོད་དཀར་འཇུག་པ་ལས་འོངས་ཤིང་། །བགྲང་
ལས་བསྐྱལ་བཟང་འཛིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་པན་དང་བདེ་བའི་ཀུ་མུད་ཆེལ། །མད་བྱང་འཕྱིན་ལས་
བསིལ་ཟེར་རྒྱ་མཆོས་ཀུན་དགའི་འདབ་མ་སྒོལ་བའི་དབྱིད། །བསྟན་འཛིན་བདེ་འབྱུང་གཙུག་
གི་རྒྱན་གྱུར་རྒྱལ་དབང་སྤྱོད་རྗེའི་སྒྲ་བར་འདུད། །རྣམ་འདྲན་གང་གིས་རིགས་དུག་འགྲོ་བ་
ཀུན། །ཐུན་རས་གཟིགས་དབང་མཆོག་གིས་རྗེས་གཟུང་སྤྲད། །དོ་མཆར་བསྟོད་པའི་འཕྲེང་
བ་སྤེལ་བ་ཡི། །ཆོག་འགྲེལ་མདོར་བསྡུས་ཚུལ་དུ་བརྗོད་པར་བྱ། །

དེ་ལ་འདིར་རྗེ་སྒྲ་མ་སྤྱིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན། དེས་སྤྱི་མ་ཆད་པའི་སྤྱི་པོ་མཐའ་དག་གི་
མགོན་སྐྱབས་དང་དབྱུང་གཉིན་དམ་པར་གྱུར་པ། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཅིང་གཟིགས་
པ་ཆེན་པོ་སྒོ་བཟང་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་སྟན་གྲགས་ཀྱི་བ་དན་དཀར་པོ་སྤྱིད་པའི་ཅེ་
མོར་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཕགས་མཆོག་ཐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་བསྟོད་པ་གསལ་
འདེབས་དང་བཅས་པ་པན་བདེའི་ཆར་འབེབས་ཞེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ལ་གསུམ། མཆོད་པར་
བརྗོད་ཅིང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ། བརྟམས་པས་
གཞན་ལ་པན་པར་སྟོན་པ་སོགས་འཇུག་(མཇུག)གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱི་འགྱུར་ཕྱག་དང་མཐུན་པར་ཕྱག་འཆལ་བ། བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་
མཆོད་བརྗོད་དང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་ཐུན་ལོ་གི་ཤུ་ར་ཡ། ཞེས་
པ་སྟེ། རྣམ་ཐུག་འཆལ་བ། ཐུན་ནི་འཕགས་པ། ལོ་གི་ཤུ་ར་ནི་འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག །ཡ་

ནི་དགོས་ཆེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷགས་བཅུའི་ཞིང་ན་བཞུགས་པའི་སྒྲིག་པ་མི་དག་གི་འཇིགས་པ་མ་པར་མཛད་པས་རྒྱལ་བ་སྟེ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྟ་བུ་རབ་འབྱམས་ཞིང་གི་རྒྱལ་མ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་དེ་དག་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཤིང་ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་སྟེ་གནས་སོ་སོར་འགྲོ་བས་ན་འགྲོ་བ་སྟེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་སྟེ་སྟོང་རྗེས་ཀྱན་ཏུ་སྟེ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་སྟོང་རྗེས་ཐུགས་རྗེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཅིང་གཉིང་དཔག་དཀའ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འབྱུངས་པའི་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ལྟོན་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་རྟོགས་པའི་འཕགས་མཚོག་སྟོན་རས་གཟིགས་ཞེས་ལྷགས་ཀྱན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲགས་པ། དམ་པའི་གནས་སུ་འཁྱེད་པར་བྱེད་པའི་མགོན་པོ། བདག་ཅག་ཀྱན་ཀྱིས་འཕྲལ་དང་ཡུན་དུ་བསྟོན་པར་འོས་པ་རིན་པོ་ཆའི་རང་བཞིན་གྱི་རི་བོ་དང་འབྲ་བ་དེ་ལ་གྱུས་པས་འདུད་ཅེས་པའོ། །རབ་འབྱམས་ཞིང་གི་རྒྱལ་ཞེས་པའི་རབ་འབྱམས་ནི། སྤྱིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་བ་ཐུག་བརྒྱ་བསྟོམས་པ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་གོ། །དེ་ཀྱི་བ་ཐུག་བརྒྱ་བསྟོམས་པ་ལ་གཞི་དང་སྟོང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་གོ། །དེ་ཀྱི་བ་ཐུག་བརྒྱ་བསྟོམས་པ་ལ་དེའི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་གོ། །དེ་ཀྱི་བ་ཐུག་བརྒྱ་བསྟོམས་པ་ལ་དེའི་རྒྱུད་རབ་འབྱམས་གཅིག་ཅེས་མདོ་སྟེ་པལ་པོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པའི་ཞིང་རབ་འབྱམས་ལ་བྱའོ། །སྟོང་རྗེ་ལ་ཆགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་སེམས་ཅན་མི་གཉིང་བར་འབྲ་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །

གཉིས་པ་བསྟན་བཙུན་གྱི་ལུས་དངོས་བཞད་པ་ལ་གཉིས། བསྟོད་པ་དང་གསོལ་བ་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟོད་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་བསྟོད་པའི་ཚུལ་པོ། །དང་པོ་ནི། དེ་མ་མེད་པའི་ཚུ་སྟེས་གསར་པ་སྟེ་བརྒྱ་གཞིན་རྒྱུའི་དབུས་སུ་བསེལ་ཟེར་ཡོངས་སུ་གང་བའི་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟོང་དུ། བརྒྱའི་འདབ་མ་ལྟར་སྟོན་ཀྱིས་མ་གོས་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་ཞབས་གཉིས་མཉམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཞེངས་སྟབས་སུ་བཞུགས་ཏེ།

འཇིག་རྟེན་ཏེ་སྤྱིང་བཞི་དག་ན་བཙོ་ལྷའི་དུས་སུ་ཆེ་བ་ཉ་གང་བ་དང་འདྲ་བར་རྣམས་པ་ཀུན་ཏུ་
ལྷམ་མེ་ལྷན་ནེ་ལྷང་རེར་གསལ་བ་ཁྱོད་སྐྱེ་བོ་སུ་ཞིག་གིས་མཐོང་བའི་མོད་ལ་སྤྱིང་སྤྱེ་ཡིད་
ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་ཞིང་ཀུན་ནས་དགའ་བ་རྒྱས་པར་མཛད་དོ། །ཐུན་རས་གཟིགས་ལ་རིགས་
མི་འདྲ་བ་མང་ཡང་། འདིར་བསྟོད་པའི་ཡུལ་ནི་ཁ་སངས་ཅི་ཡིན་པར་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་
བསྟན་ཅིང་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བའང་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
འགལ་རྒྱུ་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་། རྒྱའི་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
མགོན་པོ་ཐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ནི་སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་ཁ་བའི་རེག་པ་ལྷར་བསིལ་
ཡང་བདུད་ཀྱི་སྤེ་རྣམས་ལྷག་པར་སྤྲེག་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་རི་ལྷ་བ་ལ་གཟིགས་
པའི་རེས་རོར་མཐའ་དག་སྟེ་མ་ལུས་པའི་མཆན་མའི་ཆོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲོས་པ་ལས་
འདས་ཀྱང་། རི་སྟོད་པ་ལ་གཟིགས་པའི་རོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲོས་པ་དུ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤང་བ་
དང་། སྤྱིད་པ་སྟེ་འཁོར་བ་སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ལས་བཀྲལ་ཡང་ལྷ་སྤྱི་མའི་སྤྱིད་པ་གསུམ་དུ་
སྐྱེ་བའི་སྒྲོས་གར་རྟག་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པའི་སྤྱི་མ་དང་མིག་འཕྲལ་རི་བཞིན་མགོན་པོ་ཁྱོད་
ཀྱི་མཛད་སྟོད་ལ་སྒོ་གྲོས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ངོ་མཆར་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་གི་
མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་རྣམ་པ་ཀུན་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་སྟེ་དེ་
དག་ལ་བྱབ་པ་སྟོན་ཀྱི་མཆན་མའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། སྐལ་བ་དང་ལྷན་
པའི་སྐྱེ་བོས་རྟག་ཏུ་བརྟེན་པས་སྐྱེ་བ་དང་ངལ་བ་མེད་པ་ས་གཞི་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དང་། འཇིག་
རྟེན་ཏེ་གདུལ་བར་བྱ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཏི་ཐུག་གི་ཐུན་པ་མཐར་ཏེ་བད་པར་མཛད་པས་ནི་མའི་
དཀྱིལ་འཁོར་འབར་བ་དང་། ཞེ་སྤང་གིས་ཡིད་བསྤྲེག་པར་བྱེད་པའི་ཆ་བའི་གདུང་བ་སེལ་བས་
ན་རི་བོང་གི་མཆན་མ་འཛིན་པ་ཅན་ཀྱི་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ། །

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པ་ལ་གསུམ། སྤྱི་ལ་བསྟོད་པ། གསུང་ལ་བསྟོད་པ། ཐུགས་

ལ་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷའི་རང་བཞིན་ལ་བསྟོད་པ། ལྷའི་ནམ་འགྲུལ་མི་འདྲ་བ་
 ལ་བསྟོད་པ། ལྷའི་སྤྲུལ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་ཚུལ་ལ་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དུམ་རི་ཀ་སྟེ་བརྩ་
 དཀར་པོ་རབ་ཏུ་བཞད་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་མཛེས་སྤྱད་ཡོངས་སུ་སྟོན་
 ཅིང་། རི་མ་མེད་པའི་དུང་དང་ཚུ་ཤེལ་ལྟར་རབ་ཏུ་དཀར་ཞིང་ལྷ་ན་སྤྱད་པ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
 ལང་ཆོ་ཅན་ཁྱོད་ནི། བསམ་ཡས་ཏེ་བགྲང་བ་ལས་འདས་པའི་མཆོད་སྤྱོད་རྒྱ་མཚོ་རྒྱས་པའི་
 དབྱས་ན་འཛིན་ཏེན་མཐའ་དག་པོངས་པ་ལས་སྟོལ་བར་མཛད་པའི་ལྷ་མོ་སྟོལ་མ་སྤྱུ་མ་ལྷ་བུའི་
 ཅེད་འཛོལ་རོལ་བ་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཏེ་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་དང་། ཏེ་མ་གྱིན་དང་མི་གཡོ་བ་སོགས་ཁོ་པོའི་དབྱང་ཆོགས་གྲངས་མེད་པའི་
 འཁོར་འདུས་པའི་དབྱས་ན་ཡོངས་སུ་བརྗོད་དོ། །མའི་འཛིན་པ་དང་། རྒྱ་གྲུང་དང་། ལྷལ་བ་
 ངན་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཆད་པའི་འཛིན་པ་དང་། ལ་སོགས་པས་བསྐྱས་པ་སེང་གོ་དང་། ལྷལ་
 གདུག་པ་དང་། ག་ཟའི་འཛིན་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཐག་པའི་གནས་སུ་རང་དབང་མེད་པར་
 ལྷུང་བའི་སྤྱད་བསྐྱལ་བརྒྱ་ཡིས་ནམ་པ་དུ་མར་གཅེས་པ་ཀུན་མགོན་པོ་ཁྱོད་གྱི་སྤྱད་སྤྱོད་མེད་
 འོད་ཟེར་རྒྱ་བ་བཀྲས་པ་དང་འདྲ་བའི་ལུ་གྲུ་རྒྱད་ཀྱིས་སྤྱད་བསྐྱལ་གྱི་གནས་དེ་ལས་ཉེ་བར་
 དངས་ནས་ལྷ་ཡི་དཔལ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྷན་པའི་བདེ་བ་མཆོག་ལ་མཛོན་པར་
 སྟོར་བར་མཛད་དོ། །རི་ཞིམ་པའི་མེ་ཏྲི་གི་སྤེང་བས་མཛེས་པའི་དབྱ་སྤྱིའི་ལན་བུ་སྤྱི་པོར་
 བཅིངས་པ་ནམ་མཁའི་འོད་དང་རབ་ཏུ་འདྲེས་པ་སྟེ་མཐོན་མཐིང་གི་མདངས་འཛིན་ལ། རྒྱལ་
 བའི་དབང་པོ་འོད་དཔག་མེད་གྱི་སྤྱི་རིགས་གྱི་བདག་པོའི་ཅོད་པན་གང་གི་དབྱེལ་མཛེས་པ་
 དང་། ཕྱག་གཡས་མཆོག་སྤྱོད་མཛད་པའི་མཚུབ་མོའི་ཅེ་མོ་ལས་བབས་པའི་བདུད་ཅི་དཀར་
 པོའི་ཐེགས་པ་ནི་ལྷ་ཏྲི་གི་འོད་ཆགས་པ་ལྟར་མཛེས་ཤིང་ཏྲི་ཏུ་ལྷུང་བས་ཡི་དུགས་ཀུན་
 གྱི་བགྲེས་སྟོམ་གྱི་གདུང་བ་འཛོམས་པར་མཛད་ཅིང་། ཕྱག་གཡོན་པ་སྤྱི་བུར་གྱི་འོས་ལ་བཏེན་
 པའི་འགྱིང་བག་ཅན་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་གཙང་མ་སྟེ་རི་མས་མ་སྤྱད་པའི་སྤྱ། ལྷའི་ཞབས་རྒྱལ་

ལ་ཆངས་པ་དང་། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཁྲི་དང་། ལ་སོགས་པས་བསྐྱས་པ་བྲབ་འདུག་དང་
 དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་སོགས་དེགས་ལྡན་ཀུན་གྱིས་མགོ་བོས་འདུད་པས་ན་ཁྲོད་ཀྱི་མཆན་ལ་ནི་
 འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ཅེས་གྲགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མགོན་པོ་ཁྲོད་ནི་སྐབས་འགའ་ཞིག་
 ཏུ་འཁོར་ལོ་དང་། བརྒྱ་དང་། མདའ་དང་། གཞུའི་ཕྱག་རྒྱ་སོགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་སྤྲོ་བ་སྟེ་བརྒྱན་
 བའི་སྟོང་ཕྱག་གི་གངས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱག་དང་། སྤྱན་ཡང་སྟོང་ཕྱག་མངའ་བ་ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་
 པོ་བཙུ་གཅིག་ཞལ་བཟང་པོའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་དང་། སྐབས་ལ་ལར་བསམ་
 སྟོར་གདུག་པ་ཅན་སྤྱ་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་ཏེ་མགོན་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་འཕགས་པ་སེང་གའི་
 སྤྱ་དང་། སྐབས་གཞན་དུ་ནི་འཕགས་པ་དོན་ཡོད་ཞགས་པ་དང་། འཕགས་པ་མགྱིན་པ་སྟོན་པོ་
 དང་། ལ་སོགས་པས་བསྐྱས་པ་ཏ་རི་ཏ་རི་ཏ་རི་ལ་ཞོན་པ་དང་། ཏ་ལ་ཏ་ལ་ལ་ཞོན་པ་སོགས་
 སྤྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་ཆོ་འཕྲུལ་འབྱེད་པ་དང་། རེས་འགའ་བགོགས་དང་འབྱུང་པོ་མཐའ་
 དག་འཛུམས་པའི་ཁྲོ་བོའི་རྒྱལ་པོ་ཏ་མགྱིན་དང་། ལེགས་ལྡན་ནག་པོ་སྟེ་མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་
 པའི་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་སྤྱ་གསུང་ཕྱགས་ཀྱི་དྲག་བྱལ་གྱིས་ས་གསུམ་གྱི་དྲིལ་འཁོར་འགས་
 པའི་དྲག་པོའི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་བ་སྟོན་ཡང་། གང་གི་ཕྱགས་ནི་བཙེ་བ་ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་གཡོ་བ་མི་མངའ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། རྣམ་མཁའི་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་སོང་བའི་འཇིག་
 རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གངས་མཐའ་མ་མཆིས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་མོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 དེ་དག་གི་སེམས་ཅན་གྱི་གངས་དང་མཚུངས་པར་ཁྲོད་ཀྱི་སྤྱལ་པ་དེ་སྟེད་ཅིག་ཕྱོགས་དུས་
 ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་སྟོ་ཡང་། ཀུན་སྟོང་གི་རྟོག་པ་བ་སྤྱི་ཅེ་ཅམ་གཡོ་སྤྱམ་དུ་བབྱེད་པར་འོས་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རྣམ་མཁར་ཆར་སྤྱིན་འཇིགས་པ་ལས་ནི་རྒྱ་ཆར་འབབ་པ་བཞིན་དུ་ཁྲོད་ལ་
 འབད་ཅིང་རྩེ་བའི་རྟོག་པ་མངའ་བ་མ་ལགས་སོ། །

གཉིས་པ་གསུང་ལ་བསྟོད་པ་ལ་གསུམ། དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ།
 ཕྱག་བསྐྱེད་ཞི་བར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། སྟོན་པའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་པའི་

སྒོ་ནས་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མགོན་པོ་ཁྱོད་ནི་རྣམ་པ་འགར་ཡང་འགྲོ་བ་སྟེ་སེམས་ཅན་གྱི་
 དོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྩོད་གྱི་ཆོག་ནི་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཤིང་། སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་རང་རང་གི་སྒོ་
 དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འགག་པ་མེད་པའི་གསུང་དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་རྩ་
 རྒྱལ་གྱི་གྲངས་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ལམ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཉི་བར་སྟོན་
 པར་མཛད་པ། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ནི་གང་ཟག་སུ་ཡི་ན་བར་སྤྱང་ཡང་དེ་ཡི་མོད་ལ་བཀའ་
 ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་སྟེ་གསུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཟེའི་
 རྒྱུད་མངས་སོར་སོས་བསྐྱལ་བའི་སྒྲ་དང་འཐབ་པ་སྟེ་འདྲེས་པའི་ཡིད་འོང་ན་རྩུང་གི་སྒྲ་ལྟ་བུར་
 ཡིད་དུ་འཐད་པ་སྟེ་འབབ་ཀྱང་ཆགས་པ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྤིང་བའི་འདོད་
 པ་མ་ལུས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་ལ། རྣམ་མཁའི་ཁྱོད་ཀྱན་ཁྱབ་པའི་འབྲུག་སྒྲ་དེ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་
 ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ནི་ཟབ་མོ་སྟེ་མཐོན་པོར་འབྱེན་ཡང་། དེ་ཡི་མོད་ལ་འཛིགས་པས་སྒྲག་པའི་སྒྲེ་
 བོ་དེ་དག་གི་སྒྲག་བསྐྱལ་གྱི་ཆོགས་མིང་གི་སྒྲག་མ་ལྟ་བུར་ཞི་བར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་ནི།
 གང་ཞིག་འཁོར་བ་པ་རྣམས་ཏྲག་ཏུ་སྐད་ཅིག་གིས་གཡོ་བའི་ལས་ཉོན་གྱིས་སྒྲེ་བའི་འཆིང་བ་
 ཡང་དག་པར་གྲོལ་བའི་སྐད་དུ་གསུང་དབྱངས་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྷན་པ་སྐད་གསང་མཐོན་པོར་
 སྒྲོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་དུས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་སྟེ་གཤེགས་པའི་
 རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་གསུང་དབྱངས་ཀྱི་ངེས་པ་མཐའ་དག་རབ་ཏུ་རྫོགས་པས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་གསུང་
 གི་འཁྱོར་བ་ལ་མངའ་བརྟེས་པའི་དབང་ལྷག་ཁྱོད་ནི་འཛིག་ཏེན་ཀུན་གྱི་སྒྲ་མར་གྲགས་སོ། །

གསུམ་པ་ཐུགས་ལ་བསྟོད་པ་ནི། སྒྲེ་བོ་གང་དག་རང་ལ་སྒྲག་པ་སྟེ་གཅེས་པ་ཉིད་ཡིན་
 ཀྱང་ངེས་འགའ་ཁྱོ་བའི་དབང་དུ་གྱུར་ཏེ་གསོད་པ་སྟེ་སྒོག་དང་འབྲལ་བར་བཅུམ་མོད། ཁྱོད་
 གྱིས་འགྲོ་བ་རྣམས་མས་སུ་དང་འདྲ་བར་ཏྲག་ཏུ་དགོངས་ནས་དེ་དག་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་
 ཆ་ཅམ་མཛད་པའི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ནས་བཏང་བས་ན་སྒྲེ་བོ་བདག་འདྲ་
 བ་རང་ཉིད་ལ་བཅེ་བ་དེས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཆ་ཅམ་ལ་ཡང་མི་ཤོད་པ་སྟེ་འགྲན་པར་མི་

རུས་ཤིང་། ག་བུར་དང་། ཅན་དན་དང་། ལུ་ཤིར་ལ་སོགས་པའི་ཆབ་ཀྱིས་སྤངས་པ་ལྟར་བསེལ་
བའི་ཞི་བའི་གཟིགས་སྤངས་ནམ་ཡང་མི་འཇུག་པར་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་པོ་མཐའ་དག་ཐུན་གྱི་
རས་སམ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་བཙའ་མོད་ཀྱི། སྤྱོད་བ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་དང་སྤྱང་བ་ཡུལ་གྱིས་
བརྒྱས་པའི་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་བདེན་པར་མ་བྱུང་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྤྱང་བའི་སྤྱང་བ་མཐའ་
དག་རུབ་སྟེ་སྒྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་གནས་ལུགས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
སྟེ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཐུགས་དགོངས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་མཆོག་གིས་རྟག་
ཏུ་འབྱུང་བཞིན་འབད་ཚུལ་གྱིས་གཡོ་བ་མེད་པ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །

གཉིས་པ་གསལ་བ་གདབ་པ་ལ་བཞི། ངན་འགྲོ་བ་རྣམས་སྒྲོབ་པར་གསལ་བ་གདབ་
བ། བདེ་འགྲོ་བ་རྣམས་སྒྲོབ་པར་གསལ་བ་གདབ་བ། སྟོགས་དུས་ཀྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་སྒྲོབ་པར་
གསལ་བ་གདབ་བ། རོན་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔྱལ་
བ། ཡི་དྲགས། དུད་འགྲོ་རྣམས་སྒྲོབ་པར་གསལ་བ་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུགས་ཀྱན་རབ་
ཏུ་འབར་བའི་མེ་ལྷེ་བར་མཆོམས་མེད་པར་གཡོ་བས་སྟེག་པར་བྱེད་ཅིང་། ཁ་གནམ་ས་ལྟར་
གདངས་བ། མིག་ཅ་དམར་པོ་སྤང་མིག་ཏུ་ལྟ་བ། ཁྱོས་ཤིང་རམས་པའི་གཤེད་མས་ཁོར་ཡུག་
ཀྱན་ནས་བསྒྲོར་ཏེ། རྒྱུ་རྒྱུ་སོད་སོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། མཆོན་ཆ་བསྐྱུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
འཇིགས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། ལ་ལ་ནི་ཟངས་ཁྱེན་མའི་ཁུ་བ་འབར་བའི་ཁྱོད་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་
འཆེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་མཐའ་ཡས་པ་དང་ལྟན་པའི་ཆ་དཔྱལ་གྱི་གནས་སུ་བདུད་ཅིའི་
ཆར་རྒྱན་བསེལ་བ་པལ་སྟེ་གང་བས་རིག་པས་སྒྲོབ་པ་དང་། གངས་རིའི་སྐབས་སུ་ཤ་ཐགས་
རུས་པ་རྣམས་སོ་སོར་འགས་པར་བྱེད་པའི་ཁ་བ་བྱ་ཡུག་གི་རིག་བྱ་གང་བས་ཉེན་པའི་གང་
དཔྱལ་བ་རྣམས་རྩོ་བས་རིག་པས་བསྐྱུབ་ཏུ་གསལ། གཉིས་པ་ནི། ལྟོ་བ་རི་ཡི་གཏོས་དང་
མཚུངས་ལ་མགྱོན་པ་ཆ་བས་འགག་ཅིང་། ཡན་ལག་སྟེ་རྒྱང་ལག་བཞི་ཅ་ཐུན་བཞིན་དུ་སྤྱ་བ་
དང་ལུས་སྐྱམས་ཤིང་རིད་ལ་ཐལ་བས་རབ་ཏུ་གཡོགས་བ། ལྟོ་ཆོགས་པན་རྒྱན་འཐབ་པ་ལས་

མེ་ཡི་ཚ་ཚ་འབབ་པ། རྩ་སྤྱང་ཆེན་པོ་དག་ལ་འང་མིག་གིས་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱམས་པར་
 འགྱུར་བ་དང་། ཉག་ཏུ་བཟའ་བཏུང་ཆོལ་བའི་ཕྱིར་ངལ་བ་དང་། བགྲེས་ཤིང་སྒྲོམ་པས་གདུང་
 བའི་ཡི་དྲགས་ནྐམས་ལ་ཟས་གོས་དང་བདུད་ཅིའི་ཆར་བ་སྒྲོལ་བར་མཛོད་ཅིག །གསུམ་པ་ནི།
 ཟས་ཁམ་གཅིག་ཙམ་གྱི་འདོད་པའི་བདེ་བ་ལ་སྤེད་པའི་དབང་གིས་སྤྲོ་མོའི་བདེ་བ་དེའི་སྤྱད་
 དུ་རང་ཉིད་ལ་གཅེས་པའི་སྒོག་གྲང་ཡལ་བར་འདོར་བར་བསྐྱེད་ལ། སྤང་དོར་གྱི་ནྐམ་བཞག་
 འགའ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་སྐབས་མི་སྤེད་པ་སྟེ་མི་ཤེས་པ་དང་། དབྱེབས་དང་ཁ་དོག་མི་སྤྱག་
 པ་སྟེ་མི་མཛེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིན་ཏུ་སྐལ་བ་དམན་པ། མི་ལྟར་འབྱེད་སྟེ་མི་འགྲོ་བར་དུད་
 དེ་འགྲོ་བས་ན་དུད་འགྲོ་ཞེས་བཛོད་པ་ནྐམས་ནི་དུས་སྤྱར་བ་ཉིད་དུ་སྤྲིག་པ་ལས་སྒོ་ལོག་སྟེ་
 དགོ་བ་སྤྱབ་པའི་དྲན་པ་གསལ་བོ་ཐོབ་ཅིང་ནྐམ་པར་ཀུན་ཏུ་བདེ་བས་འཆོ་བ་སྤུལ་དུ་གསོལ།

གཉིས་པ་བདེ་འགྲོ་བ་ནྐམས་སྒྲོབ་པར་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་
 འོད་ཟེར་འབར་བ་དུ་མས་བརྒྱན་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆངས་པའི་
 རྒྱལ་པོ་མི་མཛེད་བདག་པོའི་དཔལ་འབྱོར་སྤྲོ་སྤུམ་ཆོགས་པ་ཡང་ནྐམ་ཞིག་ཉིང་དེ་འཛིན་
 གྱི་འཕེན་པ་ཟད་པ་ན་མི་ཉག་པའི་ངང་རྩལ་མཛོད་དུ་གྱུར་པའི་རྩལ་གྱིས་ཉམས་ནས་ཆ་བའི་
 དཔྱལ་བར་སྐྱེས་ཏེ། མནར་མེད་པའི་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ནང་དུ་སྤྱང་ནས་ཤ་ཆོག་པ་ཙམ་དུ་
 མ་ཟད་དུས་པ་རྒྱང་དང་བཅས་པ་ཡང་མེའི་རང་བཞིན་དུ་འབར་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་
 གང་ལ་རེག་ན་ཆོར་བ་བདེ་བ་སྤྲེད་པའི་དར་གྱི་མལ་སྤྲོ་འཇམ་པོ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྒྲོན་
 ཤིང་དང་མེ་ཉོག་སྤྲོ་ཆོགས་གྱིས་གཏམས་པའི་སྤྲེད་མོས་ཆལ་གྱི་དོགས་སུ་སྤྲེད་བུ་མོ་ནྐམས་
 དང་སྤྲོན་ཅིག་ཏུ་ཅེ་བའི་སྤྲེད་བུ་ཉིད་གྲང་ཆེ་འཕོས་ནས་དཔྱལ་བར་སྐྱེས་ཏེ། འགྱུར་བྱེད་གྱི་
 ཁོ་རྩ་ཁོལ་མ་འཕྱང་ཞིང་ཕྱགས་གྱི་ཆར་ནོན་གྱིས་གང་བའི་ཐང་ལ་དཔྱལ་བསྤྱང་ནྐམས་གྱིས་
 འབད་པ་སྟེ་པན་རྩན་དུ་དུད་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱག་བསྤུལ་མི་ཟད་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་ལ། མཐོ་བ་ཉིད་
 དེ་སྤྱད་དང་མིའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་ནྐམས་གྲང་མི་རིང་བའི་དུས་སུ་ཆེ་འཕོས་ནས་རིགས་དམའ་

བར་སྐྱེས་ཏེ་རྒྱུ་པས་བསྐྱུན་བའམ་བརྟེན་པའི་བྱ་གཞི་ཐ་ཤེས་ཏེ་འགྱུར་བ་དང་། གཞོན་དུས་ཀྱི་
ལང་ཆེ་འདི་ཡང་ཡུད་ཀྱིས་ཏེ་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྟོན་ཀྱི་མཐའ་སྟེ་
མཐུག་གི་མེ་ཏོག་བ་མོས་སྐད་ཅིག་ལ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་རྗེས་སུ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འགྱུར་
བ་འདི་ཡང་འཆི་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་འདོར་བར་ངས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལ་ཆགས་པ་ནི་བརྟན་
པོ་སྟེ་གཡར་པོའི་རྒྱན་ལ་དགའ་བར་སྐྱེས་པ་སྟེ་སེམས་པ་བཞིན་དང་། བདག་དང་བདག་འདྲའི་
སྟེགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་ཡང་སྤྱོད་ཀྱི་གསེབ་ནས་སྟོག་གི་འོད་ཟེར་འགྱུ་བ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་ཅམ་སྟེ་
ཡུན་སྤང་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་འདིར་སྤང་བའམ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདི་སྟེ་ཆེ་འདི་
ཡི་པ་རོལ་སྟེ་བ་སྟེ་མ་ཞེས་བྱ་བ་སྤར་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་ཐག་བསྐྱེདས་པ་སྟེ་སྤར་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་འདྲིས་མ་སྤྱོད་བའི་བར་དོའི་ལྷན་ཁྲོད་སྟུག་པོར་སྤར་སྟོགས་ཡོད་ཀྱང་དེའི་གནས་སྐབས་
སྟེ་བདག་ཉིད་གཅིག་སུ་སྟོགས་མེད་པར་འབྱུངས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡི་སྤྱོད་དུ། ཤིན་ཏུ་འཇིགས་
སྟེ་རུང་བའི་འཁོར་བའི་གནས་འདིར་ཉོན་མོངས་པའི་གཡོ་སྤྱོད་ཡིས་མགོ་བསྐྱོར་ཏེ་སྤྱོད་ལ་
གནས་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་བསྐྱེས་པར་གྱུར་བ་དེ་སྟེ་བདག་ཅག་མགོན་མེད་པའི་ཉམ་
ཐག་ནམས་གོང་དུ་སྤྱོད་པའི་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་འདི་ལས་འཕགས་མཆོག་སྟུན་
རས་གཟིགས་ཁྲོད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཐུག་གིས་དང་དུ་གསོལ།

གསུམ་པ་སྟེགས་དུས་ཀྱི་འགྱོ་བ་ནམས་སྤྱོད་པར་གསོལ་བ་གདབ་པ་ནི། གངས་
ཅན་ཏེ་ཁ་བས་གཡོགས་པའི་རི་ཡིས་སྤྱོགས་དང་སྤྱོགས་མཆོམས་བསྐྱོར་བའི་བོད་ཡུལ་ཀྱི་
ཞིང་འདིར་ནམ་འདྲེན་ཤྱུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་སྟོལ་དམ་པ་སྤོན་ནས་ད་ལྟའི་བར་
དུ་གནས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སྟེགས་མའི་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོགས་པའི་དབང་གིས་ཆོས་བྱེད་པར་རྫོམ་
པ་པལ་ཆེར་སོ་ཐར་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་གོས་དང་བྲལ་ཞིང་གཅེར་བུ་སྟེ་སྟུར་རོ་
ཆ་སྤངས་ནས་ནི་བྱིམ་པའི་སྟེ་པོ་ནམས་ལ་ཡིད་དགའ་བས་བསྟན་ཅིང་དེའི་རོ་ལ་གཙོ་བོར་
སྟེ་ཞིང་དམ་པས་སྤྱོད་པ་སྟེ་སྟེགས་པ་མི་དག་པའི་ལས་ལ་འཐུག་པར་བྱེད་ལ། ཀྱི་མ་ནི་སྤྱོད་པའི་

ཆོག་གོ། །ད་ལྟ་སྟིགས་མའི་དུས་འདིར་དམ་པའི་ཆོས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་རུབ་
 ཕྱོགས་གྱི་རི་བོའི་ཕག་ཏུ་རུབ་ལ་ཉེ། སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ས་སྟོང་རྣམས་ཀྱང་དགེ་བ་བརྩེ་
 བྱེས་སུ་གྱུ་རྒྱུ་མི་འབྲང་བར་རང་གི་འདོད་པ་ཅམ་གཙུག་པོར་ལྟར་ལེན་པའི་སྟོན་སྲོལ་ནང་
 བན་ཚུན་འཐབ་ཅོད་འབྲུག་ལོང་བྱེད་ཅིང་དམའ་བ་སྟེ་བྲན་རྣམས་ལ་གཞོན་ཅིང་འཆེ་བར་བྱེད།
 དམན་པ་སྟེ་འབངས་རྣམས་ནི་རང་གི་གཙུག་པོས་ཏྲ་བ་ལོག་ལ་བཞོལ་ཞིང་། ཟས་བཟང་པོ་
 སར་ཞོག་གྱི་ན་སྟེ་དམན་པའི་ཟས་ཀྱང་རྟེན་པར་དཀའ་བ་སོགས་མི་བཟད་སྟིགས་མ་ལུ་བདོ་
 བའི་ངང་ཚུལ་འདི་འདྲ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཁྱོད་གྱིས་བཏང་
 སྟོམས་མཛད་དེ་བཞུགས་ལགས་ན། སྟོན་གྱི་དུས་སུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉམ་ང་བའི་གནས་ལས་
 སྟོབ་པར་ཐུགས་དམ་བཅས་པ་དེ་ཡིས་ཅི་འཆལ་ཏེ་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞིང་ཁྱོད་གྱི་འབངས་སུ་གྱུར་
 བ་བདག་ཅག་རྣམས་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་སྟེ་ཞིག་སྐབས་ལ་བསྟེན། མགོན་པོ་ཁྱོད་གྱི་མཆན་ཡང་
 གྱེན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་སྟེ་པོ་གང་ཞིག་གིས་ཐོས་པའི་མོད་ལ་འཛིགས་པ་མཐའ་དག་ཞི་བ་དང་།
 ཕྱོགས་བརྩེ་སངས་རྒྱས་གྲངས་མེད་པ་མཆོད་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་བས་བསྟེན་བཀྱར་
 བའི་ལས་དང་། མགོན་པོ་སྐུན་རས་གཟིགས་དབང་ཐུག་ཁྱོད་གྱི་མཆན་ཅམ་དད་པས་འཛིན་
 བ་གཉིས་འབྲས་བུའམ་ཕན་ཡོན་མཚུངས་སོ་ཞེས་ངང་སྟོང་ཆེན་པོ་ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
 གྱིས་འགྱུར་བ་མེད་པ་བདེན་པའི་ཆོག་གིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་བདག་ཅག་རྣམས་
 ཁྱོད་ལ་རེ་ཞིང་སྟོས་པས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བྱེད་ན། མགོན་པོ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཕྱོགས་
 གཞན་དུ་གཡེལ་བའི་ཐུགས་སྤངས་པ་ཁྱོད་གྱིས་སྟིགས་མའི་དུས་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོབ་
 ཏུ་གསོལ།

བཞི་པ་དོན་གཞན་གྱི་སྟོན་སྲོལ་གསོལ་བ་གདབ་པ་ལ་གཉིས། སྐྱིར་གསོལ་བ་གདབ་པ་
 དང་། བྱེ་བྲག་རང་ཉིད་གྱི་དོན་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་གསུམ་གྱི་སྟེ་པོ་ཐམས་
 ཅད་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཏེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དད་ཅིང་གུས་པས་ཉེ་བར་

བསྟེན་པ་དང་། ལས་མི་དགེ་བ་ལས་འབྲས་ལྷན་བསྐྱེད་པ་ལས་འབྲུང་བ་དང་། ལས་དགེ་བ་ལས་འབྲས་ལྷན་བདེ་བ་འབྲུང་བ་སྟེ་ལས་དགེ་སྒྲིག་གི་འབྲས་ལྷན་མ་འཆོལ་བར་འབྲུང་བའི་གནས་ལ་ཡིད་ཆེས་བའི་སློན་ནས་དད་ཅིང་རྟག་ཏུ་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རིས་སྣ་ཆོག་པ་འཁམས་མི་འདྲ་བ་དང་སྐྱེལ་བ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་དང་འཆོམ་བའི་ཞི་བ་དང་ཁྱོ་བོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྦྱེའི་ཆོ་འཕྲུལ་དཔག་མེད་ཀྱིས། སྲིད་པ་སྟེ་འཁོར་བ་ཉམ་ང་བའི་གནས་འདིར་ལྷུང་བའི་གཉེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་དུ་གསོལ། གཉེས་པ་ནི། མགོན་པོ་གང་ལ་རབ་ཏུ་གྱུས་པས་བསྟོན་པ་བྱེད་པ་པོ་བདག་གྱུང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འབྱེད་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་སློ་བྱོལ་གྱི་མ་མེད་པ་དང་སྲིད་པ་སྦྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས་དེའི་སྤྱན་ཆོག་པ་ལ་ཡང་སྦྱོ་བ་ཤུགས་དག་པོ་སྦྱེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱོབ་འདོད་ཁུར་དུ་འབྱེད་བའི་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་སྦྱེ་བ་དུ་མར་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱོད་པ་ལ་བརྩོན་པ་དང་། འདིས་ནི་ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པ་དང་། སྦྱིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དགའ་རབ་དབང་ཤུག་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་པམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་མཐུ་ཆེན་པོའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་ཐོབ་སྟེ། རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཐོས་བསམ་སློམ་གསུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ན་ཡིད་ལ་དགའ་བ་དཔག་མེད་འབྲུང་བ་དང་ལྷན་པའི་མདོ་དང་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་། རྣམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་དུས་ལྷན་རིང་པོར་སྦྱོང་བར་གྱུར་ཅིག །

གསུམ་པ་ལ་གཉེས། བསྟོན་པ་འདིས་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པར་སྟོན་པ་དང་། བསྟན་བཅས་མཛད་པ་པོ་གང་གིས་མཛད་པ་སོགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱེས་པས་ཐོབ་པ་དང་སྦྱངས་པས་ཐོབ་པའི་སློ་བྱོལ་དམན་ཡང་ཚུམ་པ་པོ་བདག་སྟེ་ཁོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་དད་པའི་འོ་མ་ཆོ་བྱེན་དུ་འཕྱུར་བའི་མཐུས། མགོན་པོ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སློན་ནས་བསྟོན་ཅིང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སྦྱེ་བའི་ཆོག་གི་འབྲེང་བ་རབ་ཏུ་མཛེས་པའི་དབྱ་བ་དཀར་པོ་ཡོངས་

སྤྱོད་པ་འདི། ལྷེས་བཟླག་གམ། རྩ་བས་ཐོས་སམ། ཡིད་ལ་བྱན་པའི་སྤྱེ་བོ་དེ་ཡང་སྤྲིག་པ་
མི་དགེ་བའི་བྱི་མ་རྩམ་པར་དག་ཅིང་། ལྷོ་ཕྱོགས་རི་བོ་གྲུ་འཛིན་གྱི་ཞིང་དུ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དང་
རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་དུས་ལྷུར་བ་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་གཟུང་
བར་ཤོག། །གཉིས་པ་ནི་གོ་སྤོམ་། །

སྤྱེས་པ། རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་མཁྱེན་ཡངས་ཀུན་གསལ་ལས། །འོངས་པའི་བསྟོད་
ཆོག་བདེ་འབྱུང་གཙུག་གི་རྒྱ། །གང་འདིས་དད་པའི་རྒྱ་མཆོ་འཕེལ་བྱེད་ཅིང་། །སྐལ་ལྷན་ཡིད་
ཀྱི་ཀུ་ལུང་མགོ་ལྷོག་ལྷེམ། །སྤྱོད་པ་དམན་ཞིང་ཐོས་པའི་ལོ་རྒྱུད་དང་བྲལ། །བདག་འབྲས་གཞུང་
འདི་དགྲོལ་བར་མི་རུས་མོད། །འོན་ཀྱང་དོན་གཉེར་སྤྱེ་བོས་ནན་ཏན་དུ། །བསྐྱལ་བར་གྱུར་ཆེ་
གཡར་ཁལ་ཅམ་དུ་སྤྱར། །དགེ་བས་བདག་སོགས་མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བ་ཀུན། །འཕགས་མཆོག་
སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་མི་གཉིས་པ། །རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་འབྲལ་མེད་རྗེས་བཟུང་སྟེ། །འཛིན་
རྟེན་དབང་ལྷག་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་ཤོག། །ཅེས་རྗེ་མ་སྤྱིད་ཞེས་གཙུག་རྒྱལ་དབང་བདུན་པ་ཆེན་
པོས་མཛད་པའི་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་པན་བདེའི་ཆར་འབེབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མདོར་
བསྐྱུས་པ་འདི་ནི། གྲུབ་པའི་གནས་མཆོག་ལུལ་དབུས་རི་བོ་དགེ་འཕེལ་གྱི་གནས་བརྟན་སྟོ་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
བསྐྱལ་དོར། །ཡབ་ཕུན་པ་དཀོན་མཆོག་འཛིན་མེད་དབང་པོའམ་མིང་གཞན་འཇམ་དབྱངས་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ཆོས་
སྤྱོད་ཆེན་པོ་བཟུང་ཤིང་འབྲེལ་དུ་སྤྱར་བའོ། ། །

༡༡། །འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མེད་གི་བསྟོན་འགྲེལ། བར་དོ་འབྲང་སྒྲིལ་གྱི་
མཆན་འགྲེལ། མགོན་པོའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དང་
བཅས་པ་བཞུགས་སོ། །

ན་མོ་གུ་རུ་མཆུ་གྲོ་ལ། དབང་སྟོན་ནམ་མཁའི་མངེས་མ་དང་འགྲོགས་མཆམས་
སྟོན་གར་གྱིས་རོལ་བ་བཞིན། །ཤིན་རུ་ཡིད་འཕྲོག་ལྟ་བུས་མི་རོལས་གུར་གུམ་མེ་ཏོག་རྒྱས་
བའི་ཞལ། །མཐོང་བའི་མོད་ལ་སྟོངས་པ་ཀུན་འཛོམས་ཡེ་ཤེས་སྒྲུང་བ་སྒྲིལ་བའི་ལྟ། །འཇམ་
དབྱངས་ཞབས་སྒྲིལ་བསྐྱའི་འབྲང་བས་སྒྱི་བོར་སྐལ་བཟང་འཛིན་གུར་ཅིག །བདེ་གཤེགས་
བསྟན་པ་གངས་རིའི་སྤུལ་གནས་དགེ་ལེགས་ལུས་སྟོབས་རབ་རུ་རྒྱས། །དཔལ་ལྷན་ལུང་གི་
རལ་པ་རབ་གཡོ་བྱེ་མེད་རིགས་བའི་སྤར་མོ་ཡིས། །ཚོལ་ངན་སྤང་པོའི་ཚྱུས་བུམ་པལ་མཛད་
སྐལ་བཟང་རི་དྲགས་བྱེ་བའི་གཉེན། །སྟོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲིལ་བའི་མེད་གི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་
པོའི་ཞབས་ལ་འདུད། །དབྱངས་ཅན་མགོན་པོའི་ཀུ་ལུ་ད། །གང་གི་དཔལ་གྱིས་བུམ་བྱེད་
པ། །སྟན་ངགས་(དངགས)འོད་སྟོང་ལྷན་པ་ཡི། །བྱུང་བར་མ་ལུས་སུ་ཡིས་ཏོགས། །འོན་ཀྱང་
སྐལ་མཉམ་དོན་གཉེར་གྱི། །ཡིད་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བའི་བྱེར། །ཆུ་ཐིག་ཅམ་ཞིག་རྣམ་དཔྱོད་
གྱི། །སྦྱིམ་པར་ཐོགས་ཏེ་གར་བྱེད་དོ། །སྟན་ངག་སྤང་ཅིའི་དོ་ཤལ་ཅན། །ལེགས་བཤད་གསེར་
གྱི་བུང་བ་འདི། །སྐལ་བཟང་འདབ་སྟོང་ལྷན་རྣམས་གྱི། །རྣ་བའི་ཟེ་འབྱར་བསྟན་པར་གྱིས། །

དེ་ཡང་སྟོགས་མའི་དུས་འདིར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གདུང་འཆོབ་གཅིག་ཕུ་རྗེ་
བཙུན་བཙེང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྤྲས་གྱི་སྤྱ་བོ། །གངས་རིའི་ཁྲོད་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་གྱི་དབུས་ན་

ཀྱུ་མཁུན་གྱི་རྟོག་ལྟར་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ཆེན་པོ། ཐམས་
ཅད་མཁུན་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ལ་བསྟོད་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྙན་དག་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མའི་རྒྱན་དང་ལྡན་པས་
བཤད་པར་སྤྲ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་དོན་གཉིས་བ་དག་གིས་ནན་ཏན་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། རང་ཉིད་
ཀྱང་ཕྱོགས་འདིར་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་གྱང་པོ་བཞག་པའི་སྤྱིར་སྒོ་སྒོས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་རི་ལྟར་
དཔག་པ་རྣམས་དགྲོལ་བར་བྱའོ། །

དེས་ན་འདི་ལ་གསུམ། གྲུང་གི་དོན། གཞུང་གི་དོན། མཐུག་གི་དོན། དང་པོ་ལ་གཉིས།
མཁུན་སྒོས་བ་དང་། མཆོད་བཛྲོད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྤྲ་བའི་སེང་
གོ་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་མདོར་བསྐྱས་པར་བསྟོད་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཞེས་
གསུངས་ཏེ་གོ་སྤྲོད། །གཉིས་པ་ནི་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་
སོ། །དོན་ནི་མཁུན་དཔའི་དཔལ་གྱིས་མཛེས་ཤིང་གསུང་སྙན་ལ་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པས་སྤྲ་གསུང་ཐུགས་འཇམ། ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་མཐའ་དག་གི་འབྱུང་
གནས་སུ་གྱུར་པས་དཔལ། དག་པའི་ས་ལ་གནས་པས་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་སྟེ་རྗེ་བཙུན་དེ་ལ་
སྒོ་གསུམ་གྱས་པས་ཕྱག་འཆལ་བའོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གཉིས། བསྟོད་པ་དང་། འདོད་པའི་དོན་ལ་སྒོན་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཡབ་ལ་བསྟོད་པ་དང་། ཡུམ་ལ་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟོད་པ་
དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔལ་ལྡན་མཆོག་ཏུ་ཞི་བའི་ལུས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
དུ་མདའ་ཡབ་རིན་ཆེན་ཅེ་དགའ་དགོད་བྱེད་གཡེར་ཁའི་སྤྲ་སྙན་ཕྱོགས་རྣམས་འབོད་པའི་ཚེ་
གྱིས་གནས། །གསེར་གྱི་བ་གམ་རྩ་ཡབ་འཕུར་ལྡན་འོད་ཟེར་བཞད་ཅིང་ལྷ་བའི་འབྲེང་འཛིན་
ཁྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་མེ་རྟོག་རྣམས་ནི་སྒྲོན་ཤིང་སར་བའི་སྒྲོ་ར་འགོངས། །གངས་རིའི་ཕྱང་
པོར་དོགས་པ་དང་ལྡན་ཅན་དན་སྒྲོན་པའི་ངོས་ལ་བརྟན་བའི་ཐང་ཆུ་དཀར་པོས་འགྲམ་པ་རབ་

མངེས་སྒྲ་པོ་བརྒྱས་གང་གཞལ་ཡས་ཁང་། །ཀོར་འཛིན་ཟ་བྱེད་རྟ་གདོང་མེ་དང་རབ་འབར་
 དཔྱལ་བའི་སྒྲོང་སྒྲེར་སྟར་དགོངས་འཇམ་དབྱངས་ཞབས་ཀྱི་བསྟོར་སྟག་བྲལ་མགོ་ལ་དྲི་བཟང་
 འཛིན་གྱུར་ཅིག །ཅེས་སོ། །དོན་ནི་མངེས་སྟག་མཐའ་དག་གི་དཔལ་དང་ལྡན་ཞིང་། མཆོག་
 ཏུ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་གཞོན་ནུའི་ལུས་ཅན་འཕགས་མཆོག་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གང་
 གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནམ་ཆེད་དུ་ཀོར་བྱའི་རང་བཞིན་གྱི་པོ་བྲང་དམ་པ་དེ་ཡི་མདའ་ཡབ་སྟེ་བྱ་
 བྱ་ནི་མད་དུ་བྱུང་བའི་རིན་ཆེན་ལས་གྲུབ་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཅེ་དགའ་ཕན་ཚུན་དུ་གློད་པ་སྟེ་སྟོ་
 བར་བྱེད་ལ་དེའི་ངོས་རྣམས་སུ་འཕྱང་བའི་གཡེར་ཁ་སྟེ་གསེར་གྱི་དྲིལ་རྒྱུད་གི་ཆོགས། རྒྱུར་
 གིས་བསྟོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་སྟན་པ་དག་ནི། སྟོགས་ཀྱི་སྟེ་པོ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྟན་པའི་སྒྲ་
 ཡི་དུས་སྟོན་ལ་འབོད་པའམ་འགྲུགས་པའི་ཚོལ་གྱིས་གནས་ཤིང་། དེར་མ་ཟད་གསེར་གྱི་རང་
 བཞིན་ལས་གྲུབ་པའི་བ་གམ་རྣམས་སུ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྩ་ཡབ་དཀར་པོ་སྟོང་སྟག་དུ་མ་འཕྱར་
 ཞིང་སྒྲིང་པ་དང་ལྡན་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་སྒྲེང་བ་བཞད་པ་སྟེ་སྟོ་བར་བྱེད་ཅིང་ཤེལ་གྱི་ར་བས་
 ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བའི་ས་གཞི་གཙང་མའི་དབྱས་སུ་སྒྲ་བའི་སྒྲེང་འཛིན་ཏེ་རྒྱ་མཆོའི་སྟོགས་ལ་
 བརྟེན་པའི་མེ་ཏོག་སྒྲ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྟོན་ཤིང་གསར་བའི་འཕྲེང་བས་བསྐྱོར་བའི་
 སྟོ་སང་གི་ར་བའི་ནང་ཀྱན་ཡོངས་སུ་འགོངས་ཤིང་། ཉེ་སྐྱོར་རྣམས་སུ་གངས་རིའི་བྱང་པོ་
 འགྲོ་ཤེས་པ་ལྟ་བུར་འཁྲལ་བའི་དོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྒྲ་པོ་ཆེ་དག་ནི། དེགས་ཤིང་འགྱིང་
 པའི་རྣམ་འགྱུར་དང་བཅས་པ་རང་གི་མགོ་པོ་ཅན་དན་གྱི་སྟོན་པའི་ངོས་ལ་བརྟེན་པའི་འདུ་
 བྱེད་ཀྱིས། དེ་ཡི་ཐང་རྒྱ་དཀར་པོའི་དོག་པའམ་ཐིག་ལེ་གསར་བས་གང་གི་འགྲམ་པ་གཡས་
 གཡོན་རབ་ཏུ་མངེས་པའི་སྒྲ་པོ་ཆེ་བརྒྱ་སྟག་དུ་མས་ཡོངས་སུ་གང་བའི་བྱེད་ཆོས་དང་ལྡན་
 པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ལྟའི་དབང་པོའི་ཁང་བཟང་ལས་ཀྱང་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་འགྱུར་གྱིས་མངེས་
 ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྣམས་ནི། ཀོར་འཛིན་ཟ་བྱེད་དེ་རྒྱ་མཆོ་འཕྱང་བར་བྱེད་པའི་རྟ་གདོང་
 གི་མེ་དང་། རབ་ཏུ་འབར་ཞིང་ཤིན་ཏུ་ཆ་བའི་མེ་སྟེ་ཀོན་པོའི་འཕྲེང་བས་ཡོངས་སུ་དཀྱིགས་

པའི་དཔྱལ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟར་སྤྱད་བཟུལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་དགོངས་པའི་འཇམ་དཔལ་
 དབྱངས་གང་གི་ཞབས་སྒྲེས་ཀྱི་པར་སྒྲོན་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུམ་པ་པོ་བདག་
 གི་མགོ་ལ་དག་ལེགས་ཀྱི་བྱི་བཟང་རྟག་ཏུ་འཛིན་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་པའོ། ། འདིར་ཁ་ཅིག་
 ཅན་དན་ཀྱི་སྒྲོན་པ་གསར་དུ་སྒྲེས་པའི་ངོས་ལ་བརྟུང་བ་སྟེ་རབ་ཏུ་ཆགས་པའི་ཐང་ཆུ་དཀར་
 པོ་འཇམ་སྒྲོས་དཀར་ཞེས་ཅན་དན་ཀྱི་ངོས་ལ་ཆགས་པའི་དོན་དུ་སྤྲ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་
 སྤང་པོ་ཆེའི་འབྲམ་པ་ཅན་དན་ལ་བརྟུང་བའི་དོན་དུ་བཤད་དགོས་ཏེ། སྤྲ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་
 སྒྲོས་གར་ལས། དཔལ་ལྷན་སྒྲོགས་ཀྱི་སྤང་པོ་འབྲམ་པའི་ངོས་བརྟུང་ཅན་དན་དག་ནི་ཆག་
 ཅིང་ཟགས། ཞེས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཐང་ཆུ་དཀར་པོ་དང་སྒྲོས་དཀར་ཀྱི་གདམ་ང་བྱས་
 བའང་མི་ལེགས་ཏེ། འདི་ཅན་དན་ཀྱི་ཐང་ཆུ་ལ་བྱེད་པ་ཆོག་གི་འབྲེལ་གྱིས་ཤེས་ཤིང་། སྒྲོས་
 དཀར་ནི། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། སྤྲ་ལའི་ཤིང་དང་སྒྲོས་དཀར་ཤིང་། ཞེས་སྤྲ་ལའི་ཤིང་གི་
 ཐང་ཆུ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟོར་འཛིན་ཞེས་བའང་མཛོད་བཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་
 སྤྲ་ས་གཞིའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སྤྲ་བཤད་པ་བདེན་མོད་ཀྱི་འདིར་རྒྱ་མཚོ་ལ་བྱས་པ་ཉིད་
 འབྲེལ་ཆགས་ཏེ། རྒྱ་མཚོ་ནི་རྟ་གདོང་གི་མེས་སྒྲེས་པར་བྱེད་ཅིང་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་རྟོར་བུའི་
 བང་མཛོད་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཞལ་ལ་བསྟོད་པ། ཁ་དོག་ལ་བསྟོད་པ། བཞེན་པ་དང་རྒྱན་ལ་
 བསྟོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཡི་ཁྱིའི་རྩལ་དང་གྱི་རུའི་སྤང་པོས་དག་ལེགས་བྱིན་པའི་རབ་རྒྱས་
 པར་གསར་པའི་ངོས་ལ་བཅུ་གཉིས་ཉི་མ་བཞུ་བའི་ཁུ་བས་བྱན་གྱུར་པ། ། བསྟོད་རྣམས་ལེགས་
 བྱས་མིག་གི་དགའ་སྟོན་སྒྲེས་པའི་འཕྲེང་བས་ཀུན་ནས་དགྲིགས་པའི་གོ་སར་འཇུག་ཞིང་རྒྱ་སྐར་
 རྣམས་ཀྱང་འོད་ཟེར་ཅེ་ལ་འཛིན་པར་ཚུམ། ། མཐོན་མཐིང་ཤུགས་སྟེ་དཔོན་མཆོག་གི་འཕྲོར་བ་
 ཡིད་འོང་བང་མཛོད་དག་ལས་འཕྲོག་པའི་སྤྱད་པའི་རི་དྲགས་མ་ལུས་ནགས་མཐར་འཁྱོས་པ་
 ལྟར་ལེན་པ། ། སྤྲ་བཟང་དབྱིད་ཀྱི་དཔལ་མོ་འདི་ཡི་ཡིད་ཀྱི་བྱང་བ་དབྱང་ཐག་འཛིན་པ་རབ་

ཏུ་སྟེར་བྱེད་བདག་ནི་འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གྱི་བརྒྱུར་བསམ་གཏན་བཞུགས། །ཅེས་སོ། །དོན་ནི།
 ལེ་ཁྲིའི་ཚོན་གྱི་རྒྱལ་དང་གྱི་རུའི་རྒྱལ་གཉིས་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་ཕྱང་པོས་ཁ་དོག་
 དམར་སེར་གྱི་དགོ་ལེགས་ཡོངས་སུ་བྱིན་པའི་འདབ་མ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་བརྒྱ་གསར་པའི་ངོས་
 ལ་བརྩ་གཉིས་ཉི་མ་སྟེ་ཉི་མ་བརྩ་གཉིས་བཞུས་པའི་ཁུ་བ་དམར་སེར་གྱིས་བྱན་ཅིང་བྱུགས་
 པར་གྱུར་བ་ལྟ་བུར་ཡིད་དུ་འོང་པའི་ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་འདི་ཉིད་སྟོན་བསོད་ནམས་
 ལེགས་པར་བསགས་ཤིང་བྱས་པ་སུ་ཞིག་གི་མིག་གི་ལམ་དུ་སྒྲུང་ཡང་སྟོན་མེད་པའི་དགའ་
 སྟོན་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། བེསྟ་ལྟར་དམར་པའི་མཚུ་སྟོས་གྱི་དབྱས་སུ་ཟླ་བ་དཀར་པོའི་འཕྲེང་
 བས་ཀྱན་ནས་དགྱིགས་པ་ལྟ་བུའི་ཆེམས་གྱི་གོ་སར་མངོན་པར་འཇུག་ཞིང་རྒྱ་སྐར་ནམས་གྱུར་
 དེའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཅེ་ལ་འཛིན་པར་ཚུམ་བ་དང་། དེར་མ་ཟད་འགྲོ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་སྟོན་
 གཉིས་གྱུར་མཐོན་མཐིང་ཤུགས་སྟོན་པོའི་སྟེ་དཔོན་མཆོག་གི་འབྱོར་པའི་དངོས་པོ་ཡིད་དུ་འོང་
 པའི་བང་མཛོད་དག་ལས་འསྟོགས་ཏེ་སྒྲངས་པ་ལྟ་བུར་ཤིན་ཏུ་མངོས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བས་
 དེའི་མངོས་སྟུག་ལ་སེམས་རབ་ཏུ་སྒྲགས་པའི་རི་དྲགས་མ་ལུས་པ་རང་གི་མིག་གི་མངོས་པ་
 ཉམས་གྱིས་དོགས་ནས་ནགས་གྱི་མཐའ་མར་འགྲོས་པ་ལྟར་ལེན་པར་བྱེད་དེ། འདི་ནི་དཔག་
 བསམ་འཁྲིའི་ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་བརྩ་གཅིག་པར། འཛོ་སྟེག་འགྲོས་དང་མིག་གི་མངོས་པ་དག་
 ལ་བརྒྱས་གྱུར་པའི། །ངང་བ་རི་དྲགས་འཛིགས་བཞིན་ནགས་ཉིད་དུ་ནི་བྲོས་སམ་སྟུམ། །ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་འབྲུ་པར་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མངོས་སྟུག་གི་དཔལ་ཕུན་སུམ་
 ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐལ་བཟང་དབྱིད་གྱི་དཔལ་ལོ་སྟེ་ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ཡིད་དུ་འོང་བ་
 འདི་ཡིས་འགྲོ་བའི་ཡིད་གྱི་བྱང་བ་དག་ལ་འདི་ནི་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་
 རམ། འོན་ཏེ་བརྒྱ་ཡིན་ཞེས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་དབྱང་ཐག་འཛིན་པ་རབ་ཏུ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེ་
 ལ་བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་གྱི་ཞལ་གྱི་བརྒྱ་དང་། །བརྒྱ་ཉི་མས་ཁ་བྱེ་བ། །བྱང་བས་མཐོང་ན་བརྒྱ་
 ནི། །ཐེ་ཆོམ་དབྱང་ཐག་ལ་འཇུག་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་

གྱིས་ཡིད་དངས་ནས་རྩེ་མ་པ་པོ་བདག་ནི་འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་ཞལ་གྱི་པར་ལོ་ཡིད་གཞན་
 དུ་མ་ཡེངས་པར་བསམ་གཏན་བགྱིད་དོ། །ཅེས་པའོ། །འདིར་ནི་གྱེད་དག་གིས། རབ་རྒྱས་
 པར་གསར་པ་ཞེས་པ་གདན་གྱི་པར་དང་། ཟླ་བའི་འཕྲེང་བ་ཞེས་པ་གོ་སར་དང་། མཐོན་མཐིང་
 ལྷན་ཞེས་པ་ཕྱག་མཆན་གྱི་ལྷན་ལ་ཏུ་བཞད་པ་ནི། གོང་དུ་བྱད་ཆོས་བཀོད་ནས་འདིར་བྱད་
 གཞི་སྒྲིམ་པ་མ་དགོངས་པའི་རྩེ་མ་འགྱུར་ཏེ། ལི་ཁྱིའི་རྩལ་དང་ཞེས་པ་ནས་དབྱང་ཐག་འཛིན་
 པ་རབ་ཏུ་སྒྲེར་བྱེད་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བྱད་ཆོས་བརྗོད་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གྱི་པར་ཞེས་
 པས་བྱད་གཞི་བརྗོད་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁོ་པོས་སྒྲིམ་པ་ལྟར་ཞལ་རས་པར་དང་།
 ཆེ་མས་གོ་སར་དང་། སྒྱུན་ལྷན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་དེ་བརྗོད་པ་འདི་ནི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
 འདིའི་དགོངས་པ་མ་མེད་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་སྒྱུན་དག་གི་གཞུང་དང་ཡང་མཐུན་ཏེ། མཁས་པ་
 དཀྲིས་མཛད་པའི་སྒྱུན་དགས་(དངགས)མེ་ལོང་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་གདོང་ནི་པར་བཞིན། །མིག་
 དག་ལྷན་སྒྲིམ་པོ་བཞིན། །ཞེས་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་སྟོ་ཡི་འོད་ཟེར་མིན། །འདི་རྩེ་མས་གོ་སར་
 ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐུན་འཆམས་སྒྲུག་ཅི་གསར་པའི་ཆོན་གྱིས་མཁུར་ཆོས་དམར་པའི་སྒྲི་
 བསངས་ན་ཆུང་རྒྱ་སྐར་ཐེང་ལྟན་འཛོ་སྒྲིག་ཐོལ་གྱིས་སྒྲིགས་ཀྱི་དུལ་བ་འཕྲོག་པ་ན། །ལི་ཁྱིའི་
 ལུས་ཅན་ཉི་མ་སྒྲོང་གི་འོད་ཟེར་འཕྱངས་པས་རབ་ཏུ་སྒྲིམ་གིང་ག་བྱར་དོ་ཤལ་ཅེ་དགའ་དགོད་
 པ་འདི་ཡིས་ནམ་མཁའི་མཛེས་མ་ཡི། །བརྟན་པ་འགོག་ཅིང་སྒྲིགས་ལ་རྒྱན་དག་སྒྲིན་པའི་སྒྲུང་
 དུ་ཉི་བར་འོངས་པའི་ཡ་མཆན་དགའ་སྒྲོན་ཅི་ཡང་བལྟ་ཕྱིར་རིངས་པར་འོངས་པའི་གཞོན་ནུ་
 ནི། །ཤར་གྱི་རི་བོའི་བ་གམ་ལ་འཛེགས་རབ་དཀར་བདུད་ཅི་འཇག་པའི་བཞིན་གྱི་འཛིག་ཉེན་
 ཀུན་ལ་འཇུག་པ་སྒྲོན་པའི་འོད་ཟེར་བཞད་པ་ལྟ་བུ་ལགས། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཉིན་མོ་དང་
 མཆན་མོའི་ཐུན་གཉིས་ཀྱི་འཆམས་སུ་འབྱུང་བའི་སྒྲིན་སྒྲུག་ཅི་གསར་པ་ལྟ་བུའི་ཆོན་གྱིས་
 མཁུར་ཆོས་དམར་པོར་བྱས་པའི་ཁ་དོག་སྒྲི་བསངས་དང་ལྟན་པའི་དྲི་ཟའི་ན་ཆུང་ནམ་མཁའ་

དང་འདྲ་བ་འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་རྒྱ་སྐར་གྱི་སྒྲིབ་བ་དང་ལེགས་པར་ལྷན་ཞིང་། འཛོ་སྒྲིག་
རོལ་བའི་ཚོལ་གྱིས་སྟོགས་གྱི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་ཡིད་གྱི་དྲུལ་བ་སྟེ་བརྟན་པ་ཉི་ལམ་འཕྲོག་
པ་དེའི་ཆེ་ན། མི་ཁྲིའི་ལུས་ཅན་ཉི་ཁ་དོག་དམར་སེར་གྱི་མདངས་དང་ལྷན་པ། ཉི་མ་སྟོང་གི་
འོད་ཟེར་དུས་གཅིག་ཏུ་འཕྱངས་བས་རབ་ཏུ་སྟོས་ཤིང་ག་བྱར་གྱི་དོ་ཤལ་གསར་བའི་ཅེ་དགའ་
ཁོད་པ་དང་ལྷན་པའི་འཇམ་དབྱངས་དབྱངས་གང་གི་སྒྲ་ཡི་ཁ་དོག་གི་མཛེས་སྤྱད་མཆོག་ཏུ་
འབར་བ་འདི་ཡིས་ནམ་མཁའི་མདངས་དང་ལྷན་པའི་དབྱངས་ཅན་མཛེས་མ་འདི་ཡི་མཛེས་
སྤྱད་གི་བརྟན་པ་མ་ལུས་པ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྟོགས་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་གྱི་མིག་ལ་
ངོ་མཆར་བའི་ལྟ་མོའི་རྒྱན་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་དག་སྒྲིན་པའི་སྦྲད་དུ་ཉི་ལམ་འོངས་པའི་
ལ་མཆན་དགའ་སྟོན་ཅི་ཡང་བཟུ་བའི་བྱིར་དུ་རིངས་པར་དེ་(ཉི)ལྟར་བར་འོངས་པའི་རྒྱ་བའི་
དགྱིལ་འཁོར་གཞོན་ཏུ་འདི་ནི་ཤར་གྱི་རི་བོའི་ཅེ་མོའི་བ་གས་དག་ལ་འཛེགས་ནས་རབ་དཀར་
བདུད་ཅིའི་འོད་ཟེར་འཇག་པ་སྟེ་སྟོ་བའི་བཞིན་རས་གྱིས་སྒྲིབ་བཞིའི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་དགའ་
བའི་འཇུམ་པ་སྟོན་པའི་འོད་ཟེར་རྒྱས་ཤིང་བཞད་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་རྒྱ་བ་ལགས། ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ལུས་ཀྱི་ཚུ་འཕྲོངས་(མཐོངས)འགོག་ཅིང་སྤར་མོ་གཡོ་བས་
རིན་ཆེན་རྒྱལ་བཅེགས་སྟེ་མར་འགྱུར་ཞེས་ལྟ་རྣམས་རབ་དོགས་ས་སྤྱང་བུ་ཡང་འདར་བྱེད་
པ། །དཔལ་ལྷན་ནམ་མཁའི་འོད་ཟེར་གོས་ཅན་རི་དྲགས་དབང་པོ་སྟོང་ཞབས་ཅོད་པམ་ལུས་
ལ་བཀོད་ནས་ཉི་མའི་བུ་ལའང་སྤྱད་དོག་མིག་གིས་བཟུ་བར་བྱེད། །ཉིན་མོར་བྱེད་པའང་ཆ་
ཟེར་བྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཆོགས་དག་ས་ལ་རྣམ་པར་འགོད་པའི་སྟོར་བས་སྟེང་དུ་སྒྲངས་ཉི་གང་
གི་དབུ་ལ་བཀོད་པ་ཡི། །མེ་རྟོག་སྒྲིབ་མཛེས་ཀྱི་བཞིན་གྱིས་བོས་བུང་བའི་ཆོགས་གྱི་བསེལ་
ཡབ་འཕྱར་ལྷིང་རྒྱང་གིས་བསྟོད་པའི་སྟན་གོང་ལྷུང་ལ་གཡོ་བ་དེ་ཡིས་སྟོང་བྱར་ཅིག །ཅེས་
སོ། །དོན་ནི། གང་གི་ལུས་ཀྱི་ཚུ་འཕྲོངས་(མཐོངས)སྟེ་ནམ་མཁའ་ཡངས་པའི་གོ་འགོག་ཅིང་།
ཀར་ལག་གི་སྤར་མོ་གཡོ་བས་དག་ཏུ་བཟུན་ན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་བཅེགས་ཉི་རི་རབ་ལྷན་པོ་འདི་

ཉིད་ཐེ་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་རབ་ཏུ་དོགས་ཤིང་། སྤང་པོ་ཆེ་ས་སྤྱང་གི་བྱ་ཡང་
 ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཤིང་འདར་བར་བྱེད་པའི་གཟི་བརྟེན་གྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་མཁའི་འོད་ཟེར་
 སྤོན་པོ་གོས་སུ་གྱུན་པ་ཅན་གྱི་རི་དྲགས་དབང་པོ་སྟེ་སེང་གེ་དབང་སྤོན་གྱི་མདོག་དང་ལྡན་པ་
 དེས་ནི་འཇམ་དབྱངས་ཁྱོད་གྱི་ཞབས་བྱུང་གི་ཅོད་པཎ་ལུས་ལ་རྣམས་བར་བཀོད་ནས་ཁ་གྱུན་དུ་
 སྤྱོད་པ་ཉི་ཉི་མའི་བྱ་སྟེ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལའང་སྤག་དོག་གི་མིག་གིས་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་བལྟ་བར་བྱེད་ལ། ཉིན་མོར་བྱེད་པའང་སེང་གེའི་སྤང་མིག་གི་གཟི་བརྟེན་ལ་མ་བཟོད་བར་
 ཆ་ཟེར་བྱེ་བ་འགྱེད་པའི་ཚོལ་གྱིས་འོད་ཟེར་གྱི་ཡན་ལག་གི་ཆོགས་དག་ས་གཞི་ལ་རྣམས་བར་
 འགོད་པ་ལྷ་བྱའི་སྦྱར་བས་སྟེང་དུ་སྤངས་ཉི་ཇེ་བཅུན་གང་གི་དབྱུ་ལ་མཛེས་བར་བཀོད་པ་ཡི་
 མེ་ཉོག་གི་སྤང་མཛེས་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་། དེ་ལས་སྤྱང་བའི་དྲི་བཞོན་གྱིས་རིང་
 རྣམ་བོས་བའི་བྱང་བའི་ཆོགས་གྱིས་བསིལ་ཡབ་སྟེ་འདབ་བྱུང་གཡོ་བའི་འཕྱར་སྤྱིང་གི་རྒྱུང་
 གིས་རབ་ཏུ་བསྦྱོད་པའི་འདུ་བྱེད་གྱིས་གང་གི་སྤོན་གོང་གཡས་གཡོན་དུ་གནས་པའི་ལྷ་ལའི་
 འདབ་མའི་ཆོགས་ཀྱང་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་མགོན་པོ་དེ་ཡིས་བདག་ཅག་དུས་རྟག་
 ཏུ་སྦྱོང་བར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་གཉིས། སྦྱུའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་སྦྱོང་
 པ་དང་། སྦྱུ་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་སྦྱོང་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཐུབ་པ་
 ཀུན་གྱི་མཛེས་སྤྱག་དགའ་མ་ཁྱོད་ནི་རྩ་ཉིའི་མེ་ཉོག་རྒྱས་སྤང་དང་ལྡན་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པོས་
 གོས་གྱི་(གྱིས་)སྦྱིབ་བྱེད་དེ་ལྷ་ནའང་། །གང་ཞིག་མ་ལ་ཡ་ཡི་ངོས་ལ་རྒྱང་མཐིལ་ཆོན་གྱིས་
 ཐེག་ལེ་འགོད་ཅིང་དོ་ཤལ་ཁུར་འཛིན་རུ་མ་མཛོན་དགའ་གྲུབ་བདག་བྱ་མོ་མཆོག་རྣམས་
 གྱིས། །མཛེས་པ་འགོག་ལ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བའི་ངལ་བ་འདི་ནི་ཅི་སྤྱད་མཛད་ཅེས་བྱང་བའི་
 ཆོགས་རྣམས་སྤྱོད་པ་མིན་ནམ་མཁའ་ཡང་ལྷ་ལྷུ་ལྷུ་བྱུང་གཅིག་གི། །མིག་དང་ལྡན་པ་མཛེས་
 སྤྱག་ཚོལ་གྱིས་ལྷ་བར་བྱེད་ན་དབྱངས་ཅན་དཔལ་མོའི་ཞལ་གྱི་བསྐྱའི་འགྲན་རྒྱར་འགྱུར་ཞེས་

བདག་ནི་ཤིས་པ་བརྗོད་ལ་བཙུན། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ལེགས་བྱས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་
 ཐུབ་པ་ཀུན་གྱི་མཛེས་སྤྱད་མ་ལུས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པའམ། ཡང་ན་ཐུབ་པ་ཀུན་གྱི་ཐུགས་
 རྒྱན་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་སྟེར་པའི་མཛེས་སྤྱད་གི་དཔལ་དང་ལྡན་པའི་དབྱངས་ཅན་དགའ་
 མ་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་རྩ་ཉིད་མེ་ཉྱེག་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པའི་བྲེང་བ་དང་ལྡན་པའི་མཛེས་སྤྱད་གི་ལང་ཆོ་
 རྒྱུགས་བཅུད་འདོད་ལྡན་སྟེ་ཐོ་ཀུན་གྱི་ཡིད། ཆགས་པའི་སྤྱ་ལོང་གི་གོས་ཀྱི་(ཀྱིས)སྒྲིབ་པ་
 རྟེ་གཡོག་པར་བྱེད་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ན་རྒྱུད་གང་ཞིག་རི་ཐོ་མ་ལ་ཡ་ཡི་ས་འཛིན་གྱི་ངོས་ལ་
 རྒྱུ་མཐིལ་དམར་པའི་ཆོན་གྱི་ཐིག་ལེ་གསར་པ་འགོད་ཅིང་ཐུ་ཉྱེག་གི་དོ་ཤལ་རབ་ཏུ་སྟེ་བའི་
 ཁུར་འཛིན་པའི་རྒྱ་མ་མཛོན་པར་དགའ་པའི་བྱུང་བའི་བདག་པོའི་བྱ་མོ་མཆོག་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་
 རས་ཀྱི་མཛེས་པ་འགོག་ལ་རྒྱུགས་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་པའི་ངལ་བ་འདི་ནི་འཕགས་མ་ཁྱོད་ཀྱིས་
 ཅི་ཡི་སྤྲད་དུ་མཛད་ཅེས་བྱང་བའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་དར་དེར་དུ་རྒྱུགས་པ་མིན་ནམ། ཞེས་པ་
 འདི་ནི། མེ་ལོང་ལས། ཉིན་གྱང་ཉི་མས་གདུངས་པ་ཡི། །སྤང་ཐོ་དག་ནི་མཆོར་འཇུག་པ། །ཉི་
 མའི་རྒྱུགས་གྱུར་བརྒྱ་རྣམས། །གཞོམ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ། །ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ལྡན་
 རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱན་ལོ། །དེར་མ་ཟད་ཁ་དོག་ཤིན་ཏུ་སྟོ་བའི་ནམ་མཁའ་འདི་ཡང་ཟུངས་བྱང་
 གཅིག་སྟེ་གཉིས་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་པ་དེ་ཡིས་མཛེས་སྤྱད་ཐོལ་གྱིས་ལྟ་བར་བྱེད་ན། དབྱངས་
 ཅན་དཔལ་མོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞལ་གྱི་བརྒྱའི་འགྲན་རྒྱར་འོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཙུང་པ་ཐོ་བདག་ནི་
 ཤིས་པ་བརྗོད་ལ་བཙུན་པར་བྱེད་དོ། །ཅེས་པ་འདི་ནི་དཔེ་རྒྱན་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མཛད་
 བྱང་གི་དཔེ་སྟེ། མེ་ལོང་ལས། སྒྲིན་ལེགས་གཡ་ཉེ་བརྒྱ་འགའ། །རྣམ་པར་འཕྱལ་བའི་མིག་
 ལྡན་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་བཞིན་གྱི་དཔལ་འཛིན་སྟེ། །ཞེས་པ་འདི་ནི་མཛད་བྱང་དཔེ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་ནམ་མཁའ་ནི་ཐོག་(ཐོགས)རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཅང་མེད་ཐོ་ལ་
 ཟེར་བ་མ་ཡིན་གྱི། རྒྱན་ནམ་མཁའ་བྱ་བ་ད་ལྟ་རང་རེའི་མིག་ལམ་དུ་སྤྲང་བའི་བར་སྤྲང་གི་ཁ་
 དོག་སྟོ་དང་རེ་བ་འདི་ཉིད་ལ་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲོལ་མ་མཁའ་འགྲོ་དཀར་པོའི་ལུས་ཅན་ལང་ཚོ་རབ་རྒྱས་ལན་བྱ་བ་རྒྱན་
 པའི་མེ་ཉླ་ཚོགས་ལ་གདུབ་སྒྲོར་སྒྲུ་ཡིས་འོངས་སམ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པ་བཞིན། །འཇིག་རྟེན་
 དབང་ལྷག་ཞབས་སེན་ལས་འོངས་མཐོ་རིས་དབྱ་བའི་འབྲེང་བ་འཇག་པས་སེམས་དཔྱལ་
 འཇིགས་པ་མི་བཟད་འཕྲོག་བྱེད་བདུད་ཀྱི་བཞིན་རས་བྱམ་པ་སྙམ། །སྒྲར་ཡང་མཚམས་སྒྲིན་
 འོད་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ་ཉ་སྟུ་ར་ལ་གྲུས་པ་ཡོངས་བཏང་འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གྱི་
 བརྒྱ་ལ་ཆགས་བྱར་གྱིས་བཟླ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། དཔལ་མོ་འདི་ཉིད་གང་ལས་འབྱུང་བའི་
 སྒྲུལ་གཞི་སྒྲོལ་མ་སྟེ་དབྱངས་ཅན་མ་ནི་མཁའ་འགྲོ་དཀར་པོའི་ལུས་ཅན་ཉི་སྟུའི་ཁ་དོག་ངང་
 བའི་མདོག་ལྷར་གྱིན་ཏུ་དཀར་ཞིང་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཛེས་སྟུག་གི་ལང་ཚོ་རབ་རྒྱས་
 བའི་ཉམས་དང་ལྡན་པ། ལྷག་གཉིས་ཀྱིས་དྲི་བའི་རྒྱད་མང་བརྒྱད་པ། བྱང་བ་ལྷར་གནག་པའི་
 དབྱ་སྟུའི་ལན་བྱ་སྟེ་བོར་བཅིངས་པའི་ཐོར་ཅོག་ལ་བརྒྱན་པ་སྟེ་བཀོད་པའི་མེ་ཉླ་གི་ཚོགས་
 ལ་གསེར་གྱི་གདུབ་ཀོར་སིལ་སིལ་དུ་སྒྲོགས་པའི་སྒྲུ་ཡི་ལེགས་པར་འོངས་སམ་ཞེས་པའི་
 ཚོག་ནི་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ་མཛེས་གིང་ཡིད་དུ་འོངས་པའི་ལྷ་མོ་དྲི་བ་ཉ་སྟུ་ར་ཡི་རྒྱང་མའི་རྒྱལ་
 འཇིན་པ་དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་དབང་ལྷག་སྟེ་ཆངས་པའི་ཞབས་སེན་ལས་རྒྱ་སྒྲུང་གི་གཟུགས་
 ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་འདིར་འོངས་པ་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་སྟོ་སྟོགས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེལ་བའི་ཆངས་
 བའི་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་མཐོ་རིས་ཀྱི་དབྱ་བའི་བྲེང་བ་ཆལ་ཆེལ་འཇགས་པས་སེམས་ཅན་དཔྱལ་
 བའི་འཇིགས་པ་མི་བཟད་འཕྲོག་པ་སྟེ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དེར་བརྟེན་ཞིང་གནས་ནས་སྒྲུ་དབྱངས་
 རྒྱ་མཚོའི་དཔལ་གྱིས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཆོམ་པར་མཛད་པས། དགའ་རབ་དབང་ལྷག་སྟོགས་
 བདུད་སྟོག་ཅན་གྱི་བཞིན་རས་ཀྱི་འཇུག་འོད་བྱམ་པ་སྟེ་ཉམས་པར་བྱེད་དམ་སྙམ་སོ། །དེ་ཡང་
 རི་རྒྱུད་དུ། དཀོན་མཆོག་རྒྱ་ལ་ལས། རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་མོ་སྒྲུ་ལྡན་མ་ཞེས་བྱ། །སེམས་ཅན་བདེ་
 འཚོ་རི་སྟེད་སྟེས་རྣམས་ཀྱི། །སྒྲུ་ཡི་ཡན་ལག་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་མཁས་བྱེད། །རང་གི་གསུང་
 གིས་ངག་ཀུན་གསལ་བར་བྱེད། །ཞེས་དང་། འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདོད་འཛོའི་བ་

མོར། སྤར་སྤ་ཉི་མཱ་དམ་དབྱངས་ཅན་ནམ་མཆོ་ལྟ་ཏེ། མཆོ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་
 བའམ་ལྟ་བུ་ལེ་རྒྱུ་གི་མཐའ་ཅན་ནོ། །འདི་སྟོན་ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ནམ་ཆངས་པའི་
 མཆོ་ལ་བརྟེན་ནམ་ཆུ་ལྟ་བུ་གི་གཞུགས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་འདིར་བབས་སོ་ཞེས་གྲག་གོ། །ཞེས་
 དང་། སྤེ་ཐང་སྟོ་བརྟེན་གི་ཆོག་གཏེར་རྒྱ་ལས། འཇམ་བུའི་མིང་གི་སྟོ་སྟོགས་ན་ཆངས་
 པའི་མཆོ་ལས་ཡི་གའི་སྒྲ་རྣམས་ཆུའི་གཞུགས་ཀྱིས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་གྲག་གོ། །དེ་ལ་སྤར་སྤ་
 ཉི་ཞེས་འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་ཏེ། དེ་ཉིད་འདིར་མཆོ་བྱུང་དུ་བསྐྱར་ལ། གཞན་དུ་མཆོ་ལྟ་མ་
 དང་། དབྱངས་ཅན་མར་བསྐྱར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དབྱངས་ཅན་མ་ལ་ཆངས་པའི་བྱ་མོ་ཞེས་གྲགས་
 སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་དག་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་ཅེས་པ་སྟུན་རས་གཟིགས་
 ལ་ངོས་བཟུང་ནས། དེའི་ཞབས་སེན་ལས་བབས་པའི་མཆོ་ལ་སྟོ་མོ་འདི་ཉིད་གནས་སོ་ཞེས་
 འཇོར་མོད་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་རྣམ་དག་མ་མཐོང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་ཆངས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་རིག་བྱེད་
 ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བས་ལེགས་སོ་སྟུང་པ་ཁོ་པོའི་རྣམ་ཏྲུག་གོ། །འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་
 ཅེས་པ་ཆངས་པ་ལའང་འཇུག་སྟེ། དཔལ་ཁང་ལོ་རྒྱ་བའི་མངོན་བརྗོད་བརྒྱ་དཀར་པོའི་འཕྲེང་
 པ་ལས། རང་བྱུང་བྱེད་པོ་མེས་པོ་དང་། །འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་སྟེ་དགའའི་བདག་། ཅེས་ཆངས་
 པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་ངོ། །གལ་ཏེ་ཆུ་ལྟ་བུ་དེ་ཆངས་པའི་ཞབས་སེན་ལས་བབས་
 པ་མིན་པའི་ཕྱིར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན་སྟོན་མེད་དེ། ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ནམ་བབས་པ་ལ་
 ཆངས་པའི་ཞབས་སེན་ལས་འོངས་སོ་ཞེས་སྟུན་དག་མཁན་གྱིས་ཐ་སྙད་བྲས་པའོ། །དཔེར་
 ན་རྒྱལ་པོའི་མདུན་ནས་འོངས་པ་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཞབས་པད་ནས་འོངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་
 ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་དབྱངས་ཅན་མ་དེ་ཉིད་སྤར་ཡང་མཆམས་སྟེན་དང་འབྲེལ་བའི་འཇམ་དབྱངས་
 དབྱངས་ཀྱི་སྒྲ་ཡི་འོད་ཟེར་དམར་སེར་གྱིས་འབྱུང་བའི་དབྱངས་ཅན་སྟོ་སྟོན་མོའི་རྣམ་པར་
 རོལ་ཏེ་དེ་བྱ་ཏུ་ར་ལ་གྲས་པ་དང་ཞེས་ཡོངས་སུ་བཏང་སྟེ་བོར་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གྱི་
 བརྒྱ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་སྟུན་བྱུར་གྱིས་སྟོ་བར་བྱེད་ངོ། །ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་འདོད་པའི་དོན་ལ་སྟོན་པ་ནི། བརྟམ་སྟོད་བྱེད་གཞུང་རོ་འཛིན་གཟུགས་
 གྱིས་གང་གི་ཁ་ལ་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྟ་ཡི་དྲང་སྟོང་ཆེག་གི་གཏེར་དེས་སྟོབ་པའི་དབང་ལྷག་
 སྟོན་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་སོ། ། དོན་ནི། བརྟམ་སྟོད་བྱེད་པ་སྟེ་སྟོབ་པའི་གཞུང་ལྷགས་ཡན་ལག་དང་
 བཅས་པའི་རིགས་གནས་མཐའ་དག་རོ་འཛིན་ཏེ་ལྷགས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གང་གི་ཁ་
 ཏེ་ཞལ་ལ་རྣམ་པར་བཀོད་པའི་ཡོན་ཏན་མཆོག་དང་ལྷན་པ་ལྟ་ཡི་དྲང་སྟོང་དག་དང་ཆེག་གི་
 གཏེར་འཛིན་པ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་སྟོབ་པའི་སེང་གོ་ཡབ་ཡུམ་དེས་བདག་སོགས་འགྲོ་བ་
 མཐའ་དག་ལ་སྟོབ་པའི་དབང་ལྷག་སྟོན་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། དགོ་བ་བསྟོ་བ་དང་། སྟུར་བྱང་སྟོས་པའོ། ། དང་པོ་
 ནི། དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་མེ་ཏོག་དག ། དད་པའི་སྟོམ་པས་རབ་སྒྲངས་ཏེ། ། སྟོན་དག་འཕྲེང་བ་སྟེལ་
 བ་ལས། ། གློ་གྲོས་མགྲུལ་རྒྱན་གྱུར་པ་འདིས། ། འཇམ་དབྱངས་ཞལ་གྱི་བརྒྱུ་ལ། ། མིག་གི་བྱང་
 བ་རབ་བཀོད་ཅིང་། ། ཞེས་བྱ་ཀུན་གྱིས་ཡིད་གྱི་དོས། ། རི་མོར་བྲིས་པ་ཐོབ་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་
 སོ། ། དོན་ནི། གོང་དུ་སྟོས་པ་དེ་ལྟར་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེ་ཏོག་གི་
 ཆོགས་དག ། དད་པའི་སྟོ་སྟོམ་པ་ལྟ་བུས་རབ་ཏུ་སྒྲངས་ཏེ་སྟེབས་ལེགས་སྟོན་དག་གི་འཕྲེང་
 བའི་ཚུལ་དུ་སྟེལ་བ་ལས་གློ་གྲོས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགྲུལ་བ་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པའི་
 དགོ་བ་འདིས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་གྱི་བརྒྱུ་ལ་བདག་ཅག་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གི་བྱང་
 བ་རབ་ཏུ་བཀོད་ཅིང་། གསོལ་བ་བཏབ་པའི་མོད་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཞེས་བྱ་
 ཀུན་གྱི་གཟུགས་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་རྣམ་དཔྱོད་གྱི་མིར་གྱིས་ཡིད་གྱི་ཅིག་དོས་སུ་རི་མོར་
 བྲིས་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག ། ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩོམ་པ་པོའི་བྱང་པར་དང་། གནས་ཀྱི་བྱང་པར་རོ། ། དང་པོ་ནི།
 འདི་ལྟའི་སྟོན་དག་སྟེ་ཏིག་དོ་ཞལ་གང་གི་ཁ་ལས་རབ་འབྱུང་བ། ། བདེ་གཤེགས་གསུང་གི་
 ལེགས་བཤད་ཕྲེང་བས་སྟེ་ཅེ་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ་ནི། ། གློ་གྲོས་ཞེས་བྱའི་པ་མཐའ་ལ་འགྲན་

ཤུག་ཏེ་དག་སྟོང་དག་ལེགས་དཔལ། །བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་འཇམ་པའི་དོ་རྩེ་ཞབས་པད་བསྟེན་ལ་
མངོན་དགའ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། འདི་ལྟ་བུའི་སྟེན་དགས་(དངགས)ཟུ་ཉིག་དཀར་པོའི་
དོ་ཤལ་དང་འབྲ་བ་གང་གི་ཁ་ལས་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་སྟེ་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བདེ་བར་གཤེགས་
པ་ཀུན་གྱི་གསུང་གི་ལེགས་བཤད་དེ་མ་མེད་པའི་འབྲེང་བས་སྟེ་ཡི་ཅེ་མོ་རྣམ་པར་བརྟན་
པ་ནི། མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྟོ་གྲོས་རབ་འབྱམས་ཤེས་བྱའི་པ་མཐའ་ལ་འགྲན་པར་བཟོད་
པ་ཤུག་ཏེ་དག་སྟོང་དག་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷག་པའི་ལྟ་འཇམ་པའི་དོ་རྩེ་སྟེ་
བའི་སེང་གེ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཞབས་པད་སྟེ་བོའི་གཙུག་ཏུ་བསྟེན་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་དེ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཞེས་ཉང་སྟོང་རིན་ཆེན་སྒྲ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་པར་སྦྱས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་ཉེ་གོ་སྟའོ། །

སྦྱས་པ། ལུང་རིགས་ཚུ་སྟེ་བའི་འཇུག་དོགས་མཁས་བྱ་བ་སྟོ་མཆོའི་ཡིད་
བཞིན་ནོར། །སྟེ་བས་ལེགས་གསེར་གྱི་ཉག་ཐག་ལས་བརྟུས་སྟོགས་གྱི་མགྱིན་པར་བཀོད་པ་
གང་། །སྟེན་དགས་(དངགས)གཟེ་འོད་སྟོང་དང་ལྷན་མོད་དེ་ཡི་དོ་མཆར་རི་མོ་ལ། །སྟོ་ཚུང་
འདི་དག་སྟོངས་པར་གྱུར་ཆེ་བདག་གི་སྟོགས་འདིར་ངལ་བ་བསྟེན། །རབ་དཀར་དད་པའི་ཚུ་
མཆོ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། །སྟེ་ལ་ལེགས་ཆོག་གི་འདབ་མ་རྣམ་པར་གློད། །དགོངས་དོན་གེ་སར་
གསལ་བའི་མེ་ཉིག་འདི། །སྟེ་བའི་དབང་ལྷག་དགྲེས་པའི་མཆོད་པར་འབྱུལ། །དེ་མེད་རིགས་
པའི་དབྱུད་པ་མི་བཟོད་ཅིང་། །འགལ་དང་མ་འབྲེལ་སྟོས་པའི་ཆོག་གི་འབྲེང་། །རྒྱ་ཆེར་སྟེ་ལ་ལ་
བསྟེན་བཅོས་མཁན་པོ་ཞེས། །ཁེངས་ལྷན་དེ་ཀུན་བདེ་བར་གཉིད་ལོག་ཅིག་། །དེང་དུས་བསྟེན་
འཛིན་ཆེན་པོར་སྟོས་པ་དག །རིག་པའི་གནས་ལ་ངལ་བ་མ་བསྟེན་པར། །མཁས་པའི་མདུན་
སར་སྟེ་བའི་ཁུར་འཛིན་པ། །རྒྱ་མེད་འབྲས་བུ་འབྱུང་འདོད་གང་མོའི་གནས། །ཁོ་བོས་ཁེངས་
དང་དེགས་པ་རིང་དོར་ནས། །གངས་ཅན་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་ཞབས་ལ་གཙུགས། །ཐ་སྟོན་

གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་འདིས་པར་བྱས། །དེ་ཡིས་སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་ས་པ་གཟེངས་སུ་མཐོ། །སྤྱོད་
ངགས་(དངགས)གཞུང་བཞིན་འདི་ཡི་ཆེག་དོན་ཀྱང་། །རྣམ་དཔྱོད་ཞིབ་མོས་དབྱུང་དེ་བཞོད་
མོད་ཀྱི། །བྱིས་སྒོའི་སྤྱོད་བྱིས་ནོངས་པར་གང་གྱུར་རྣམས། །གཟུར་གནས་མཁས་པའི་
སྤྱོད་སྤར་བདག་འཆགས་སོ། །དོ་མཆར་ཆེག་གི་རྒྱབས་ཐེང་སྟོང་གཡོ་སྤྱོད་ངག་ནི་མེད་ཅུ་
ཡི་གཏེར། །མདོན་པར་བཟོད་པའི་ངལ་གསོའི་སྤྱོད་ས་བྱ་ལེགས་བཤད་གྱུ་གཟེངས་འདི་
ན་བདོག་ །སྒོ་སྒོས་མིག་ལྡན་དོན་མཐུན་གང་དག་འཇུག་དོགས་དམ་པ་འདིར་གསེགས་
ནས། །དོན་བཟང་གཞུང་མེད་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དགའ་བས་ཡོངས་སུ་སྤྱུང་བར་རིགས། །ཅེས་
མཁས་གྱུ་བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པས་མཛད་པའི་འཇམ་དབྱངས་སྤྱོད་བའི་མེད་གཏེ་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་བ་མཁས་གྱུ་བ་
དགོངས་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རིགས་པ་སྤྱོད་བའི་དབང་པོ་དཀའ་བཅུ་དགོན་མཆོག་རྒྱ་མཆོ་དང་། ཏལ་ཁ་རབ་འབྱམས་
པ་བསྟན་དར་གཉིས་བྱིས་བཟྱ་གིས་པའི་ཁ་བཏགས་དང་བཅས་བསྐྱལ་བའི་དོར་ཡོངས་འདྲིན་དམ་པ་རྣམས་བྱི་ཞབས་
རྒྱལ་སྤྱི་ཐོར་ལེན་པ་ལྷགའི་དགེ་སྟོང་པཎྜི་ཏ་དགོན་མཆོག་འདྲིགས་མེད་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་བཟྱ་གིས་
འཁྲིལ་བྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྤྱར་བའོ། ། །

གང་ཞིག་དེ་ལས་སྒྲིལ་བའི་འཛིགས་འཕྲོག་ཅིང་། །མི་ཟད་ཤེས་རབ་མཆོག་གི་
འདོད་འཇོ་བ། །འཇམ་དབལ་རྣོན་པོའི་ཞབས་སྒྲེས་ཉིན་བྱེད་གཟུགས། །བདག་སྒྲོའི་བརྒྱུ་
དགོས་པའི་རོལ་ཅེད་མཛོད། །ཅེས་མཆོད་པར་བཙོད་པ་སྒྲོན་ཏུ་བཏང་ནས་བར་དོ་འབྲང་སྒྲོལ་གྱི་གསོལ་
འདེབས་གྱི་དོན་མཆན་བུའི་སྒྲོན་པ་དཔྱོད་པ་ལ། ར་མོ་གྲུ་རུ་མཐུ་སྒྲོ་ལྟ་ཡ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་དུས་
གསུམ་དུ་ཁྱོན་དང་འཁྱོན་འབྱུང་གྱི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྒྲེ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་དང་། འགོག་ལམ་གཉིས་
གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་དང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཕགས་པའི་ཆོག་པ་ཉེ་དགེ་འདུན་
དགོན་མཆོག་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ། །༥། ཅོམ་པ་པོ་བདག་དང་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་འགྲོ་བ་
སེམས་ཅན་མ་ལུས་ལ། །༥། ལྷ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲིང་པོའི་གོ་འཕང་མ་ཚོལ་གྱི་བར་དུ་སྐྱབས་སུ་
མཆི། །༥། བདག་ཅག་རྣམས་ཆེ་འདི་དང་བྱི་མ་བར་དོའི་འཛིགས་པ་ཀུན་ལས་བསྐྱུལ་དུ་གསོལ། །༥། དཔེ་

[illegible]

ཤིན་ཏུ་འཁྱོད་ཅིང་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་པར་གྱུར་པའི་ཆོ། །༥ སྤྱི་མའི་ཞལ་ནས་འཆི་ཁར་པན་པའི་གདམས་
 དག་གང་གསུངས་པ་ནམས་དྲན་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོབས། །༥ སེར་སྤྱིའི་ཀུན་འཛིན་དམ་པོའི་དབང་གིས་དགོ་
 པའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོང་མ་རྒྱས། རང་གིས་ཀྱང་སྤྱོད་མ་བྱ་བར་འབད་འབད་དུང་དུང་གི་སྒོ་ནས་བསགས་པའི་བས་
 འོར་རི་སྤྱོད་ཅིག་མཆིས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱན་ཅམ་ཡང་འཁྱེར་དུ་མེད་པར་ཤུལ་དུ་བྱས། །༥ སྤྱིར་བཏུ་ཞིང་ཡིད་
 གདུང་པའི་པ་མ་བྱ་བུ་མོ་རྒྱུ་མ་སོགས་གཉིན་ཉི་པ་ནམས་དང་སྤྱིར་བཏུ་མེད་པར་གཏོན་བྱལ་བྱས། །༥
 ཉམ་ང་ཞིང་བག་ཆ་པའི་བར་དོའི་གནས་སུ་ཕྱོགས་མེད་པར་རང་ཉིད་གཅིག་ཤུར་འགྲོ་བའི་ཆོ། །༥ འཆི་
 བ་ལ་མི་འཁྱོད་པར་མ་བཟད་བྱ་པ་བྱིས་དུ་འགྲོ་བ་ལྟར་དགའ་ཞིང་སྤྱོད་པའི་གདེངས་དང་ལྟན་པར་བྱིན་གྱིས་
 ཆོབས། །༥ ས་རྒྱ་ལ་ཐེམ་རྒྱ་མེ་ལ་ཐེམ་མེ་རྒྱུང་ལ་ཐེམ་རྒྱུང་ནམ་ཤེས་ལ་ཐེམ་སྤེ་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ནམས་
 རིམ་གྱིས་ཐེམ། །༥ ཞིང་དེ་ཡང་ས་རྒྱ་ལ་ཐེམ་པའི་བྱི་རྒྱས་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་ཤོར་ཞིང་ལྟང་འདུག་དགའ་བ་
 སོགས་འབྱུང་། རྒྱ་མེ་ལ་ཐེམ་པའི་བྱི་རྒྱས་ཁ་སྤྱོད་བསྐྱམས་ཤིང་སོ་རྒྱུ་ཆགས་པ་དང་མཆུ་བརྒྱས། །༥ སོགས་
 འབྱུང་། མེ་རྒྱུང་ལ་ཐེམ་པའི་བྱི་རྒྱས་ལུས་ཀྱི་རྩོད་བསྐྱམས་པ་སོགས་དང་། རྒྱུང་ནམ་ཤེས་ལ་ཐེམ་པའི་བྱི་རྒྱས་
 དབྱགས་བཏུགས་ཤིང་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ལྟན་ཐུང་ལ་བྱིར་རྒྱ་བ་ལྟན་རིང་པའི་ངར་སྤྱོད་འབྱིན་པའི་ཆོ། །༥ དགོ་
 སེམས་སྤྱོད་པས་ལྟན་མཛོན་གྱུར་དུ་སྤྱོད་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོབས། །༥ དེ་དག་གི་ཆེ་སྤྱིར་དང་མི་འདྲ་བར་
 གཟུགས་མི་སྤྱུག་པ་སྤྱོད་ཆོགས་མཛོང་བ་དང་། སྤྱོད་མི་སྤྱན་པ་དུ་མ་ཐོས་པའི་འཛིན་པས་སྤྱུག་འབྱུང་པའི་སྤྱིར་བ་སྤྱོད་
 ཆོགས་པ་འབྱུང་བ་ནམས་དང་བྱུང་པར་དུ། །༥ ས་རྒྱ་ལ་ཐེམ་པའི་ནང་རྒྱས་སྤྱིལ་རྒྱ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་མེ་ལ་
 ཐེམ་པའི་ནང་རྒྱས་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། མེ་རྒྱུང་ལ་ཐེམ་པའི་ནང་རྒྱས་ནམ་མཁའ་འདྲ་བའི་སྤྱིར་བ་གསུམ་རིམ་
 གྱིས་ཤར། །ནས་༥ རང་བཞིན་བརྒྱུད་རྩེ་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུང་རགས་པ་ནམས་ནམ་ཤེས་ལ་ཐེམ་པའི་
 རྒྱལ་གྱིས་འགགས་པའི་ཆོ། །༥ འཆི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་འཆི་བའི་གནས་ལུགས་སྤྱོད་པ་ཉིད་
 རྒྱས་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོབས། །༥ རྒྱུང་གི་ཁམས་ནམ་ཤེས་ལ་ཐེམ་པར་ཅོམ་པ་ན། །སྤྱི་རོལ་དུ་
 དབྱགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་རྒྱན་ཆད་དེ་དབང་ཤེས་ལུས་ལྟལ་འཛིན་མི་རྒྱས་པར་སྤྱི་རོལ་འཛིན་པའི་གཉིས་སྤྱིར་
 རགས་པ་མ་ལུས་པ་ཐེམ་ནས་ཡིད་རོར། །མར་མེ་འབར་བ་འདྲ་བའི་སྤྱིར་བ་ཤར་པར་གྱུར་པའི་

ཆོ། །༥ འཆི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེས་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ལུགས་དག་སྒྲེ་བར་བྱིན་གྱིས་
 རྫོབས། །༥ སེམས་སྤང་བ་ལ་ཐེམ་སྤང་བ་མཆེད་པ་ལ་ཐེམ་མཆེད་པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐེམ་སྤེ་དེ་གསུམ་སྤྲ་མ་
 སྤྲ་མ་བྱི་མ་བྱི་མར་ཐེམ། །ཞིང་ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་ལ་ཐེམ་པར་འགྱུར་ལ།༥ དེ་ཡང་སེམས་སྤང་བ་ལ་ཐེམ་པའི་
 ཆོ་ཡིད་དོར་སྒྲེ་འོད་གྱིས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་དཀར་ལམ་པ་དང་། སྤང་བ་མཆེད་པ་ལ་ཐེམ་པའི་ཆོ་ཉི་འོད་གྱིས་
 བྱུང་བ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་དམར་ལམ་པ་དང་། མཆེད་པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐེམ་པའི་ཆོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཐུན་པས་བྱུང་བ་འདྲ་བའི་
 སྤང་བ་ནག་ལམ་པའི་ཉམས་ཤར་པའི་ཆོ། །༥ འཁོར་བ་དང་སྤང་ན་ལས་འདས་པའི་སྤྱགས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱེར་གྱིས། །༥ རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤྲོད་ཀྱི་
 གཉིས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་གིས་ཉམས་སྤྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། །༥ ཉེར་ཐོབ་
 དྲན་མེད་དེ་ཐམས་ཅད་སྤྲོད་པར་ཐེམ་ནས་ཐམས་ཅད་སྤྲོད་པ་འོད་གསལ་ཤར་བར་གྱུར་པ་ལས། །༥ ཀྱན་
 རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ཀྱན་ཞི་ནས་སྤང་བ་དཀར་དམར་ནག་གསུམ་གྱི་སྤྲོད་བྱེད་གྱིས། །༥ སྤྲོན་གསུམ་དང་
 བྲལ་བའི་སྤྲོན་དུས་ཀྱི་ཐོ་རངས་ཀྱི་གནམ་གཡའ་དག་ལྟ་བུའི་ཉམས་ཤར་བའི་ཆོ། །༥ དེ་ལྟ་བུའི་འོད་
 གསལ་ནི་མ་དང་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཅམ་གྱི་སྤྲོད་པ་ནི་བྱའི་འོད་གསལ་ཡིན་པས། འོད་གསལ་དེ་གཉིས་ངོ་འཕྲོད་
 པར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། །༥ སྤྲོད་པ་བཞི་པའི་དུས་སུ་སྤྲོག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་སྤེ་སྤྲོག་དང་མཚུངས་
 པའི། །༥ ལྟེ་བའི་ཆངས་པའི་མེ་སྤེ་གཏུམ་མོའི་མེ་ཡིས་བསྐྱལ་ནས་སྤྲོ་བའི་རི་བོང་ཅན་ཉེ་སྤྲོ་བ་ཆུའི་ཁམས་
 བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཞུས་ཏེ། །ལུགས་འབྲུང་སྤྱོད་གི་དགའ་བཞི་དངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་༥ ལྟན་སྤྲེས་ཀྱི་བདེ་
 པ་དང་སྤྲོད་པ་ཉིད་སྤྲུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ། །༥ ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་ཅུས་པར་བྱིན་གྱིས་
 རྫོབས། །༥ མཉམ་བཞག་དེ་ལས་ལངས་པའི་ཆོ་ཐམས་པ་ལ་བར་དོ་གྲུབ་པའི་དོད་ལ་འཆི་བའི་འོད་
 གསལ་གྱི། །བཞིན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་འོད་ཟེར་སྤྲུང་སྤྲུང་ཉེར་ལེན་དང་༥ འོད་གསལ་གྱི་སེམས་གྱིས་སྤྲན་ཅིག་བྱེད་
 རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱང་སེམས་ཅམ་ལས་གྲུབ་པའི་མཆན་དཔའི་དཔལ་འབར་བ། །སྤེ་མཆན་
 དཔེས་བརྒྱན་པའི་༥ བར་དོ་ལོངས་སྤྲོད་རྫོགས་པའི་སྤྲུང་བཞེངས་ནས། །༥ སྤྲུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་
 འཛོན་རྫོགས་པར་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། །༥ གལ་ཏེ་ལོངས་སྤྲོད་རྫོགས་པའི་སྤྲུ་མ་འོན་ཏེ་བྱེད་མ་ཅུས་པར་

[illegible]

འདེབས་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་སྐྱར་བས་ཆོག་ཅིང་། རོན་བྱ་བཞིན་པས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་ན་འཆི་ཁའི་གདམས་པའི་རྒྱལ་པོར་
འཁྱུར་རོ། །ཞེས་པ་སྐྱར་བྱང་ཉེ་གོ་སྒྲོལ། །

སྐྱས་པ། བར་དོ་འབྲུལ་བའི་སྒྲུང་བ་འབར་བའི་མེས། །རབ་གདུང་ལུས་ཅན་ཀྱུ་ཉི་
སྟེང་ཆལ་དུ། །བདེ་ཆེན་བདུད་ཅིའི་ཟེར་གྱིས་འདོད་འཇོ་བའི། །མན་ངག་རྒྱ་མེས་གཉིས་པ་
གཞན་ཡོད་མིན། །དེ་ཕྱིར་ཆོག་གི་དངོས་པོ་དྲངས་པའི་ནང་། །དོན་བཟང་སྒྲིག་མོའི་བཞིན་
གྱི་མཆར་སྐྱག་ཀྱན། །མ་འདྲེས་འཆར་བཟོད་མཆན་བུའི་ཨང་རྒྱ། །བདག་སྒོ་སོར་མོའི་འབྲུལ་
གྱིས་དེང་འདིར་བསྐྱར། །འདིར་འབད་དགོ་བ་རྣམས་རྒྱས་གསེར་གྱི་པ་རྣམས་ཀྱི། །གཞན་པན་དེ་
མེད་གོ་སར་འབྲེང་ཆོགས་བཞད་པའི་ཅིར། །པན་དང་བདེ་བའི་སྐྱར་ཅིའི་དོག་པ་གསར་པའི་
རོར། །སྐྱལ་བཟང་བྱང་བའི་ཆོགས་རྣམས་དགའ་བས་རོལ་བར་ཤོག། །ཅེས་བར་དོ་འབྲུང་སྒོལ་གྱི་
གསོལ་འདེབས་ཀྱི་མཆན་འབྲེལ་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། །གསོ་རིག་སྐྱབ་བ་བསོད་ནམས་ཐབས་མཁས་
གྱིས་བསྐྱུལ་རོར། །ཡུལ་ཀྱི་དགོ་སྒོར་ཞུ་སེར་ཅོད་པན་འདྲིན་པ་དགོན་མཆོག་འདིགས་མེད་དབང་པོའི་སྒྲུབ། །མདོ་སྐྱད་
ཅེ་ཅུའི་འབྲུལ་ཏུ་སྐྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་སྒོ་བཟང་དོན་གྲུབ་པོ། །

སྐྱ་མ་དང་སྐྱར་མཛད་མགོན་པོ་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞི་
བའི་དབྱེངས་ལས་འབྲུགས་པ་མི་མངའ་ཡང་། །གདུག་པ་འདུལ་ཕྱིར་བྱ་གོའི་སྐྱར་བསྐྱར་
པ། །མ་རྒྱ་ཀླ་ལའི་ཞབས་ལ་གུས་བཏུད་ནས། །སྐྱབ་ཐབས་དོན་འབྲེལ་ཉུང་གསལ་ཚུལ་དུ་
བཟོད། །

དེ་ལ་འདིར་ཡོངས་རྫོགས་བསྐྱར་བའི་མངའ་བདག་ལྷ་སྐྱོད་རྗེ་འཆར་ངག་དབང་སྒོ་
བཟང་ཆོས་ལྷན་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་དོན་ཉུང་
ཟད་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་གྱིས་ཐབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ལམ་བཟང་པོ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ལམ་གྱི་འགལ་རྒྱུན་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་སེལ་ཞིང་། །མཐུན་

རྒྱུན་མཐའ་དག་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པའི་བསྐྱེད་མ་དྲག་ཅུལ་ཅན་རེ་བསྟེན་དགོས་ལ། དེ་
ལས་གཞན་དུ་ན་མདོ་སྟུང་པ་ལས། རིན་ཆེན་ཆོས་ཀྱང་དགོན་ལ་རྟག་དུ་འཆེ་བ་མང། །ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་བསམ་དགོས་སོ། །ཆོས་སྦྱང་བའི་བསྐྱེད་མ་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་དང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གཉིས་ཡོད་པས། དང་པོ་བསྟེན་ཀྱང་ཆེ་འདིའི་དགོས་པ་སྟན་ཆེགས་
འབྱུང་པ་ལས་ཐུགས་སྡུ་པན་པ་ཆུང་སྟེ། རྒྱལ་སྐས་ཐོགས་མེད་པའི་ཞལ་ནས། རང་ཉིད་འཁོར་
བའི་བཙོན་རང་བཅིངས་པ་ཡི། །འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཡིས་སུ་ཞིག་སྦྱོབ་པར་བྱས། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྐྱེད་མ་ལ་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་སྐབས་སུ་
བབས་པ་ནི་མགོན་པོ་ཐུག་དྲག་པ་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་འཕགས་མཆོག་སྟུན་རས་གཟིགས་དྲག་
པོའི་སྦྱེའི་རྣམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མ་མི་ཏི་བའི་ཞལ་ནས། ཡིད་བཞིན་གྱི་མགོན་པོ་ཞེས་
ཀྱང་བྱ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནག་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། མགོན་པོ་ཤིང་ཕུང་ཅན་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཡེ་ཤེས་
གྱི་མགོན་པོ་ཐུག་དྲག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། འདིས་དང་པོ་བར་དོའི་འཇིགས་པ་ལས་སྦྱོབ། ལྟ་འདྲེ་
མི་གསུམ་དབང་དུ་བསྟུང། མི་རྣམས་གསུམ་ཐུགས་ལ་འབྱུང་། དྲག་བགེགས་ཐམས་ཅད་ཅད་
ནས་བརྒྱག་པར་བྱེད། གཞན་གྱི་བརྒྱུག་པས་མི་ཚུགས་པ། མཆོག་དང་ཐུན་མོང་ཐམས་ཅད་ལོ་
ལྷ་ཅམ་གྱིས་འབྱུང་པ། མཆོག་བསྐྱབས་པས་ཐུན་མོང་ཞར་ལ་འབྱུང་པ། ཐུན་མོང་བསྐྱབས་
པས་མཆོག་ཞར་ལ་འབྱུང་པ། གཅིག་ཡོད་པས་དེ་སྦྱིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྐྱེད་མ་གཞན་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་པན་ཡོན་ཤིན་དུ་ཆེའོ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་
ཀྱང་སྦྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྦྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྦྱང་དུ་བཞེད་དོ། །ཆོས་སྦྱང་འདིས་
ཆེ་འདིར་སྦྱི་ནང་གི་བར་ཆད་ལས་སྦྱོབ་པར་མ་བཟད་སྦྱི་མར་བར་དོའི་འཇིགས་སྐྱག་དང་། འཁོར་
བ་དང་ངན་སོང་གི་འཇིགས་པ་ལས་སྦྱོབ་པས་རང་རེའི་ལྷ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཐུགས་གཅིགས་
ཤིན་དུ་ཆེའོ། །

གཞུང་དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། ར་མོ་ནི་ཐུག་འཆལ་བ། ལུ་རུ་ནི་ལྷ་མ། མ་རུ་ནི་ཆེན་པོ། ལུ་

ལ་ནི་ནག་པོ། ཡ་ནི་དགོས་ཆེད་དོ། །འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་སོགས་ནི་གོ་སློམ་། །ཐོག་
མར་གནས་ཡིད་དུ་འོང་བ་མགོན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བྱིས་འབྱུང་ཀྱི་སྐྱེ་ཅི་རིགས་དང་། དེའི་མདུན་
དུ་མཆོད་གཏོར་དམ་ཆས་སྒྲུབ་གཟིགས་རྣམས་ཕྱག་ལེན་ལྟར་ཆོགས་པར་བྱས། སྐབས་སུ་
འགྲོ་བ་ནི། མདུན་དུ་སྐབས་ཡུལ་རྣམས་སྐྱད་ཅིག་གིས་གསལ་བཟབ་ལ། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་
སོགས་མོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ལན་གསུམ་བཅོད་པས་སྐབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །རྒྱུ་པ་
དང་པོ་གཉིས་ནི་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་གོ། །མཐར་
སྐབས་ཡུལ་རྣམས་འོད་དུ་ཁྱེན་ས་རང་ཉིད་ལ་ཐེམ་པར་བསམ། འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་ཁ་ཅམ་
གྱིས་སྐབས་སུ་སོང་བས་མི་ཆོག་གི་རང་ཉིད་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་འཛིགས་པ་ལ་སྐྱག་
པའི་འཛིགས་སྐྱག་དང་། འཛིགས་པ་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་རྣམས་པ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡོད་
པར་ཡིད་ཆེས་པའི་སྒོ་ནས་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་གནད་ཀྱི་གདམས་པ་ཡིན་ནོ། །མགོན་པོ་འདི་
བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་རང་ཉིད་ཡི་དམ་གཞན་དུ་བསྐྱེད་ནས་མདུན་དུ་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་གཅིག་
དང་། འདས་པའི་སྒྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་འདི་ཉིད་ཡི་དམ་དང་ཆོས་སྐྱོང་གཉིས་ཀར་བཞེད་པས་
རང་ཉིད་མགོན་པོར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས་འདིར་ནི་བྱི་མ་ལྟར་
ཡིན་ནོ། །སྐྱ་སྐྱ་ཐའི་སྐྱགས་བཅོད་པའི་ཆེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་འུ་རུས་
གདོས་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་འདི་ཉིད་སྟོང་པར་སྐྱངས། སྟོང་པའི་ངང་ལས་རང་གི་གོ་སར་ཚུལ་ས་
ཚུ་བྱར་རྟོལ་པའི་ཚུལ་དུ་བྱི་ཡི་གེ་དབྱ་ཆེན་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ་མར་ཉི་མས་
རྩོས་པ་ལྟར་འོད་དུ་མེར་གྱིས་ཁྱེ་བ་ལས་སྐྱ་ཆོགས་བརྒྱ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བར་
བསམ། དེའི་དབྱས་སུ་སྒྲར་ལྟར་རྟོལ་ཡིག་འོད་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐུལ་ཁ་སྐྱབ་
པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་བར་བསམ། དེའི་སྟེང་དུ་སྟོལ་ཡིག་འོད་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་ཆོགས་བདག་དཀར་པོ་
སྐྱང་པོ་ཆའི་གདོང་པ་ཅན། ཕྱག་གཡས་ཐོད་པ་དང་གཡོན་ལ་ཕྱག་འཛིན་པ། སྐྱ་སྟོད་ལྟ་ཆས་
ཀྱི་གོས་ཀྱི་གཡང་སྐྱ་སྟོད་ལྟ་ཆས་ཀྱི་དར་གྱི་འཕ་ཐབས་གསོལ་བ། མགོ་པོ་གཡས་སུ་

བསྟན་ནས་གན་རྒྱལ་དུ་བསྐྱེལ་བའི་སྟེང་དུ་རང་གི་རྒྱུ་མེས་ས་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་མོ་དེ་ཉིད་རྩི་ཕྱོག་
 པོའི་རྣམ་པར་ཐོལ་གྱིས་སྐྱེས་པ་འོད་དུ་ཞུ་བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས། རང་ཉིད་སྤྱར་མཛད་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་སྤྱི་མདོག་མཐེང་ནག་ཨིན་ཅི་ལའི་སྟེན་པོ་ལ་སྟུན་བ་བྱེ་བས་བྱུགས་པ་ལྟར་
 གནག་པ། ཞལ་གཅིག་བྱུག་དུག་པ། ཉི་ཟླ་འབར་བའི་སྟུན་གསུམ་དང་ལྟན་པ་བྱུག་དུག་གི་
 གཡས་ཀྱི་དང་པོ་ན་རྩོ་རྩེ་གི་གྲུག། གཉིས་པ་ན་ཐོད་པའི་སྟེང་བ། གསུམ་པ་ན་ཅང་ཉེའུ་འཁོལ་
 བ། གཡོན་ཀྱི་དང་པོ་ན་དག་བགེགས་ཀྱི་ཁྲག་གིས་གང་བའི་ཐོད་པ། གཉིས་པ་ན་རྩོ་རྩེ་ཅེ་
 གསུམ། གསུམ་པ་ན་རྩོ་རྩེ་ཞལ་པ་བསྐྱམས་པ། མི་མགོ་སྐམ་པོ་ལྷའི་དབུ་རྒྱན་དང་། ཁྲག་
 འཛག་པའི་མགོ་པོ་རྫོན་པ་ལྷ་བཅུའི་དོ་ཤལ་ཅན། མི་རུས་ཀྱི་རྒྱན་དང་ཡན་ལག་ལྷ་ཆོགས་
 རྣམས་སྤྱལ་སྤྱ་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། དཔལ་བར་མཁའ་འགྲོ་མ་དབང་དུ་སྤྱད་པའི་སིན་རྒྱ་རའི་
 ཐེག་ལེས་བྱུགས་པ། སྤྱི་པོར་མི་བསྐྱོད་པས་རང་ཆས་སུ་རྒྱས་བཏབ་པ། འདི་ལ་རིགས་བདག་
 རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་རྒྱས་གདབ་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤང་པོ་ཆེའི་
 བགས་པ་རྫོན་པས་སྟོད་གཡོགས་ཤིང་སྟག་གི་བགས་པ་རྫོན་པའི་ཤམ་ཐབས་བཅིངས་པ། ཁོ་
 རྩལ་ལ་གཤིན་རྩེ་ཁྲོས་པ། སྤོན་པོ་ཁྲོས་པ། གཞོད་སྤྱོད་ཁྲོས་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་འདི་
 བྱི་མའི་ཁོ་རྩལ་ལྟར་ཡིན་གསུང་། ཞབས་གཡས་བསྐྱམས་ཤིང་གཡོན་བརྒྱངས་པའི་སྟབས་
 ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་དབུང་རབ་ཏུ་འབར་བའི་དབུས་ན་བཞུགས་པ། ཞབས་ཀྱི་བཞུགས་སྟངས་
 གྲིག་གྲིག་ཞབས་བྱས་ཀྱང་ཆོག་སྟེ། བྲམ་ཐེ་མཆོག་སྟེང་གིས། གྲིག་གྲིག་ཞབས་ཀྱིས་བགེགས་
 ཆེན་ཐལ་བར་རྫོག་། ཅེས་གསུངས་འདུག་པ་དང་། རྩེ་བཅུན་རྒྱ་ར་ན་ཐས་བཞེངས་པའི་རྟག་
 བཏན་སྟུན་ཆོགས་སྤིང་གི་མགོན་ཁང་དུ་ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་བྱུགས་དམ་གྱི་རྟེན་མགོན་པོའི་
 བྲིས་སྤྱལ་ཡང་གྲིག་གྲིག་ཞབས་བྱས་འདུག་པས་སོ། །གཡོན་དུ་སྤྲོ་མོ་རེ་མ་ཉི་དང་། མདུན་དུ་
 གཞོད་སྤྱོད་སྟེ་ཉ་སྤྱ་ལ། གཡས་སུ་རྩི་ན་མི་ཉ། རྒྱབ་ཏུ་འགྲི་རྩ་ལ། ལྷ་མོའི་གཡོན་དུ་བདུད་
 མགོན་ཉག་ཤད་ནག་པོ་རྣམས་སྤྱབ་ཐབས་ལྟར་གསལ་གདབ། མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔལ་མགོན་

བདུན་ཅུ་དང་། དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོའི་ཆོག་ས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ། གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་བོར་
 ཡོད་ཀྱང་པོ། མཁྱིན་པར་ལྷུང་དམར་པོ། ཐུགས་ཀར་རྩྱ་སྟོན་པོས་མཆོན་པར་གྱུར་པར་བསམ།
 ཞེས་རང་ཉིད་མགོན་པོ་དམ་ཆོག་པར་བསྐྱེད། ཐུགས་ཀའི་རྩྱ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས། ཤར་སྟོ་
 བསེལ་བ་ཆལ་གྱི་དུར་ཁྲོད་ཤིང་ཅན་དན་གྱི་སྟོང་པོ་རྒྱང་གཅིག་པའི་དུང་ནས་མགོན་པོ་འཁོར་
 དང་བཅས་པ་རྒྱ་མ་རུ་དང་རིལ་བུ་གཡེར་ཁའི་སྒྲ་འཁྲོལ་བཞིན་སྐད་ཅིག་གིས་སྤྱོད་དངས།
 རྩེ་ཞེས་བརྗོད་པས་དམ་ཆོག་པའི་སྤྱི་བོར་བྱོན། རྩྱ་ཞེས་བརྗོད་པས་དམ་ཆོག་པ་ལ་ཐེམ། སྤྱི་
 ཞེས་བརྗོད་པས་དམ་ཆོག་པ་དང་ཡེ་ཤེས་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས། རྩེ་ཞེས་བརྗོད་པས་
 དབྱེས་བཞིན་དུ་བཞུགས་པར་བསྐྱོམ། རང་གི་སྤྱིང་ག་ནས་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་སྟོས་ཏེ་རང་ཉིད་
 ལ་མཆོད་པར་བསམ་ལ། ཡོ་སྤྱི་མ་རྩ་ཀླ་ལ་ས་བ་རི་སྒྲ་ར་ཨ་རྩྱ་སོགས་ཀྱིས་མཆོད། ནང་
 མཆོད་ཀྱང་ལུལ། བསྟོད་པའི་དོན་ནི། གང་གི་ཐུགས་ཟག་མེད་སྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་
 ཆོས་དབྱིངས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཉིས་སྒྲུང་གང་གིས་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པར་རྩ་ལ་རྩ་བཞག་པ་
 བཞིན་རོ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ངང་ལས་མ་གཡོས་པ་སྟེ་གཡོ་བ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་
 མེད་ཀྱང་། མ་རུངས་པའི་བདུད་དང་གཤིན་རྗེ་དང་སྤྱིན་པོ་དང་ལོག་འདྲེན་ཀྱན་འདུལ་བའི་སྤྱིར་
 དུ་ཁྲོས་པའི་སྤྱིར་བསྟན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཞོན་ཅིང་འཆེ་བའི་རུ་ཏ་སྟེ་དབྱ་
 བགོགས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འཛོམས་པར་མཛད་པ་མགོན་པོ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་ལ་
 གུས་པ་ཆེན་པོས་ཐུག་འཆལ་ཞིང་བསྟོད་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་མདོན་རྟོགས་
 བསྐྱོམ་པའི་སྐབས་སུ་ཆོག་རིས་དང་མཐུན་པར་དེ་དང་དེ་ངོ་སྟམ་པའི་རྣམ་པ་གསལ་
 འདེབས་པ་དང་། དེས་ཤེས་ཐུགས་དབྱེད་པ་གཉིས་ཀ་བྱུང་ན་རབ། དེ་མ་བྱུང་ན་ཡང་དེས་
 ཤེས་བསྐྱེད་པ་གལ་ཆེའོ། །ལྷ་སྐྱ་ཡང་སྟེར་བཅོ་ལྷ་བུ་གཤོས་བཅས་མ་ཡིན་པ། བྱིས་པ་ལྷ་བུ་
 ཅེས་ཅེས་པོ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་མཁའི་འཇམ་ཚེན་ལྷ་བུ་དྲུངས་ཤིང་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་
 བསྐྱོམ་དགོས། རང་གི་ཐུགས་ཀར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟོང་དུ་རྩྱ་ཡིག་མཐིང་ནག་གྱེན་

འབྱེད་ངམ་ཉལ་སྐྱབས་ཀྱི་མཐར་གཤམ་ནས་འབྱུང་བའི་བཟླས་བྱའི་སྐྱགས་ཀྱིས་གཡས་བསྐྱོར་
 ཏུ་བསྐྱོར་བ་ལས་འོད་ཟེར་བསྐྱལ་བའི་མེ་ལྷ་བྱ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཕྲོས། དམ་པའི་ཚོས་སྐྱབ་པ་
 ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་གདུག་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱ་སྒྲོ་མེ་ལ་བསྐྱེག་པ་བཞིན་དུ་གཞོབ་བྱལ་དུ་
 བསྐྱེག་ཏེ་ཆར་བཅད། ཡང་ན་རང་ཉིད་མགོན་པོར་གསལ་བ་ཁྱོས་འབྱུགས་རམས་པས་ཞབས་
 ས་ལ་རྟེན། ཞལ་ནས་རྩྱ་རྩྱ་པར་པར་ཀྱི་སྐྱ་འབྱུག་ལྟར་སྒྲོགས། རྩ་མ་རུ་དག་ཏུ་འཁྱོལ་ཞིང་
 འཁོར་ནམས་ལ་སྐྱན་ཅིག་ཅིག་གཟིགས་པས། འཁོར་ནམས་རང་དབང་མེད་པར་ཁྱོས་འབྱུགས་
 ཉེ་རང་རང་དང་འབྲ་བའི་སྐྱལ་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱོགས་བཅུར་སོང་བས།
 བདག་ཅག་དཔོན་སྒྲོབ་སོགས་ཀྱི་ཚོས་བསྐྱབ་པའི་བར་དུ་གཙོད་པ་ཐམས་ཅད་ཆར་བཅད་པར་
 བསམ། ཡང་སྐྱབས་འགར་རང་གི་བྱགས་ཀའི་རྩྱ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པའི་སྐྱ་ལ་མཆོད་པའི་
 ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྒྲོས། སངས་རྒྱས་སྤྱི་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱལ་བས་བྱགས་
 ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བས་མཉེས་ཏེ། དེ་དག་གི་བྱིན་རྒྱལས་རྒྱས་མཐུ་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་ཀྱི་ནམ་
 པར་བསྐྱས་ནས་རང་ལ་ཐིམ་པར་གྱུར་པར་བསམ་ནས་བཟླས་པ་བྱ། སྤྱིང་པོའི་སྐྱགས་དོན་ནི།
 ཨོྫ་ནི་མཆོག་དང་ནོར་སྟེར་བ་སོགས་ལ་འདུག །བརྩ་ནི་རྩ་རྩ་སྟེ་སྟེང་པ་ཉིད་དོ། །མ་རྩ་ནི་ཆེན་
 པོ། ཀླ་ལ་ནི་དུས་སམ་ནག་པོ། །ཁྲོ་ནི་དག་པོ་སྟེ་སྟེང་པ་གསུམ་མམ་ས་གསུམ་གཡོ་ཞིང་
 འགྲལ་བར་བྱེད་པའོ། །སྟེ་ཏ་ནི་ཞིང་སྟེ་སྟེང་པ་གསུམ་ཀྱི་ཞིང་གི་ཞེས་པའོ། བི་རྩུན་ནི་བགོགས་
 དང་། བི་ན་ལ་ཀ་ནི་ལོག་འདྲེན་ནོ། །རྩྱ་རྩྱ་ནི་བསྐྱལ་བར་བྱེད་པའོ། །པར་པར་ནི་གསོད་པའམ་
 འཇོམས་པར་བྱེད་པའོ། །སྐྱ་རྩྱ་ནི་གཞི་རྩུགས་ཞེས་པའོ། །དོན་འགྱུར་བྱས་ན། ས་གསུམ་ཀྱི་
 ཞིང་གི་བགོགས་ནམས་འདུལ་ཞིང་བྱན་དུ་འཁོལ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་གསུང་། ཅ་སྐྱགས་ཀྱི་
 དོན་ནི། ཨོྫ་ནི་སྤྱ་མ་དང་འབྲ། སྤྱི་ནི་དཔལ། མ་རྩ་ནི་ཆེན་པོ། ཀླ་ལ་ནི་ནག་པོ། ཀ་ས་ན་ནི་
 བསྐྱར་པའོ། ཟུ་པ་ཏ་རི་ཁི་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའོ། །ཞེ་ཁ་ནི་འདིའོ། །ཞུ་པ་རྩྱ་ནི་བྱི་མའི་དང་།
 མ་ཀ་ལོ་ནི་དུས་སུ་ཞེས་པའོ། །ཞུ་ཡི་ནི་འདི་དང་ཞུ་དྲི་ནི་འདི་ཞེས་པའོ། །རྩྱ་ཏ་ལ་ནི་དགོན་

མཆོག་གསུམ་ལ་ཞེས་པའོ། །ཨ་པ་ཀ་རྩི་རྩི་ཞི་གོང་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཞེས་པའོ། །ཡ་ཏི་ཞི་
གཡ་ཏི་ཞི་ཞེས་པའོ། །ལ་ཏི་རྩི་ཞི་དམ་བཅས་པའོ། །སྤ་ར་སི་ཏ་ད་ཞི་བྱེད་པར་གྱིས་ལ་ཞེས་
པའོ། །ཨི་དྲི་དུ་ཏྲི་ཞི་གདུག་པ་ཅན་འདི་ཞེས་པའོ། །ཁ་ཁ་ཞི་ཚོ་ཚོ། ལྷ་ཏི་ལྷ་ཏི་ཞི་ཟ་རུ་ཆུག་ཟ་
རུ་ཆུག། ལྷ་ར་ལྷ་ར་ཞི་སོད་སོད། གྱི་རྩ་གྱི་རྩ་ཞི་བྱེད་ས་བྱེད་ས། བརྩ་བརྩ་ཞི་ཆིངས་ཆིངས། ཏ་ན་
ཏ་ན་ཞི་སྦྱོན་སྦྱོན། ད་ཏ་ད་ཏ་ཞི་སྒྲིག་སྒྲིག། པ་ཅ་པ་ཅ་ཞི་ཆོས་ཆོས། དེ་ན་མེ་ཀེ་ན་སྤ་ར་ཡ་
ཞི་ཏི་མ་གཅིག་གིས་གསལ་པར་མཛོད། རྩི་རྩི་པར་པར་ཞི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་
སྤགས་དོན་བྱེད་བཞིན་པའི་སྒོ་ནས་སྤགས་གཉིས་པོ་ཅི་འབྲུག་བཟླ། མཐར་ཁྱི་པོའི་དེགས་
བདག་གི་སྤགས་ཀར་རྩ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱིང་དུ་རྩི་ཡིག་གི་མཐར་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ཁ་དོག་
དཀར་པོས་བསྐྱོར་བ་ལས་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་དཀར་པོ་བབས། ཁྱི་པོ་ནས་ཁྱུགས། ལུས་ཀྱི་ནང་
ཐམས་ཅད་གང་། ཆོ་ག་དང་སྤགས་ཆད་ལྟག་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་
དུད་ཁུ་དང་སོལ་ཁུའི་རྣམ་པར་སྤྱིར་དེད་ནས་བཀྲས་བས་ལུས་ཤེལ་གོང་ལྟར་དག་པར་བྱུར་
པར་བསམ་ལ་ཡིག་བརྒྱ་བཟླ། དགེ་བ་འདི་ཡིས་སོགས་གྱིས་དགེ་བ་བསྟོ། གཏོར་མ་འབྲུལ་
པར་འདོད་ན། གཏོར་མ་དང་མཆོད་པ་ལེགས་པར་བཤམས། ཨོ་ཨུཾ་ཧི་ཧྲཱུན་ཏ་ཤི་ཏ་རྩི་གིས་
བསངས། ཨོ་ཧྲཱུ་རྩ་ཏ་སོགས་གྱིས་སྤྱངས། སྤྱིང་པ་ཉིད་དུ་བྱུར། སྤྱིང་པའི་ངང་ལས་ནང་མཆོད་
གྱི་གོ་སར་ཡི་སྒོ་སྤྱི་འོད་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱོན་པོ་གཞུའི་དཀྱིབས་
ཅན་བཅད་ཁ་རང་ལ་བསྟན་པ། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྩི་ལས་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམར་པོ་བྱ་གསུམ་པ་
བྱུར་གཅིག་རང་ལ་བསྟན་པ། དེའི་བྱ་གསུམ་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཨུཾ་དམར་པོ་ལས་མི་མགོ་རྩོན་པའི་
སྤྱིང་བྱ་གསུམ། དེའི་དབུས་སུ་ཨུཾ་ལས་བྱུང་བའི་ཐོད་པ་སྤྱི་དཀར་ལ་ནང་དམར་པོ་ཡངས་ཤིང་
རྒྱ་ཆེ་བ། དེའི་ནང་གི་ཤར་དུ་རྩི་ཡིག་དཀར་པོ་འོད་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་བྱུང་བའི་བ་ལང་གི་ཤ། སྤྱོར་
ཨོ་སེར་པོ་ལས་ཁྱིའི་ཤ། ཁུབ་ཏུ་རྩོད་དམར་པོ་ལས་སྤང་པོ་ཆེའི་ཤ། བྱང་དུ་ཁོ་སྤང་བྱ་ལས་རྩི་
ཤ། དབུས་སུ་རྩི་སྤྱོན་པོ་ལས་མིའི་ཤ་སྤེལ་ཤ། ཤར་སྤྱོར་ལོ་དཀར་པོ་ལས་དི་ཆེན། སྤྱོ་ཁུབ་

ཏུ་མི་སྟོན་པོ་ལས་རྟུ། ལུ་བ་བྱང་དུ་བྱི་དམར་པོ་ལས་བྱང་སེམས་དཀར་པོ། བྱང་ཤར་དུ་ཉི་
 ལྷང་གྲུ་ལས་རྟུ་མར། དབྱས་སུ་བྱི་སྟོན་པོ་ལས་དྲི་ཆུ་སྟེ་བདུད་ཅི་ལ། དེ་དག་གི་སྟེང་གི་ནམ་
 མཁའ་ལ་ཨོ་དཀར་པོ་མགོ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ། དེའི་སྟེང་དུ་ཨ་དཀར་པོ་ལས་བྱང་བའི་རྩ་བའི་དགྲིལ་
 འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་རྩྱུ་ཡིག་ལས་རྩོ་རྩེ་ཅེ་ལྷ་བ་དཀར་པོ་སྟེ་བ་ལ་རྩྱུ་ཡིག་གིས་མཆོན་བ། རྩྱུ་ཡིག་
 ལས་འོད་ཟེར་འོག་ཏུ་འཕྲོས་པ་རྩྱང་ལ་པོག་པས་ལྟག་པར་གཡོས་ཤིང་མེ་སྤར། དེའི་འོད་གྲིས་
 མོད་པའི་ནང་གི་ཤ་ལྷ་བདུད་ཅི་ལྷ་ནམས་ལུམ་ལུམ་ཞུ་ཞིང་ཁོལ་བའི་རྩངས་པ་གྲེན་དུ་བསྐྱོད་
 པ་ཨོ་དང་རྩྱུ་ལ་པོག། ཨོ་ལས་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་བབས། རྩྱུ་ཡིག་ལས་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་བཅུར་
 འཕྲོས་པས་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཐུགས་ཀ་ནས་ཡེ་
 ཤེས་གྱི་བདུད་ཅི་བཀྲུག་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟེང་གི་རྩོ་རྩེ་རྩ་བ་ཨོ་ཡིག་དང་བཅས་པ་མོད་པའི་
 ནང་དུ་ལྷང་བས་རྩས་ནམས་དང་རོ་མཉམ་དུ་གྱུར་ཏེ་དེ་མ་མེད་པའམ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
 གྱི་བདུད་ཅིའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་གྱུར། ཨོ་ལྷ་རྩྱུ་ལན་གསུམ་བཟོད། ལན་དང་པོ་བཟོད་པའི་ཆེ་
 རང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྲིས་ལུས་གྱི་སྟོ་ནས་བསགས་པའི་སྟིག་སྟིབ་ཐམས་ཅད་
 དུད་ཁུ་དང་སོལ་ཁུའི་ནམ་པར་བ་སྟེང་གྲུ་ག་ནས་བྱང་སྟེ་བདུད་ཅི་ལ་ཐེམ། ལན་གཉིས་པ་
 བཟོད་པའི་ཆེ་དག་གི་སྟོ་ནས་བསགས་པའི་སྟིག་སྟིབ་ཐམས་ཅད་དང་། ལན་གསུམ་པ་བཟོད་
 པའི་ཆེ་ཡིད་གྱི་སྟོ་ནས་བསགས་པའི་སྟིག་སྟིབ་ཐམས་ཅད་སྤར་ལྟར་བྱང་ནས་བདུད་ཅི་ལ་ཐེམ་
 པས་དེ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པར་བསམ། མཆོད་པ་བསངས་སྤངས། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། སྟོང་
 པའི་ངང་ལས་མཆོད་པའི་སྟོད་ནམས་གྱི་གོ་སར་ལྷ་དཀར་པོ་ལས་བྱང་བའི་མོད་པ་ཡངས་ཤིང་
 རྒྱ་ཆེ་བ་ནམས་གྱི་ནང་དུ་རྩྱུ་སྟོན་པོ་ལས་བྱང་བའི་མཆོད་ཡོན། ཞབས་བསིལ། མེ་ཉོག། བདུག་
 སྟོས། སྤང་གསལ། དྲི་ཆབ། ཞལ་ཟས། རོལ་མོ་སྟེ་མཆོད་རྩས་ནམས་རོ་པོ་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་པ་ལ། ནམ་པ་མཆོད་རྩས་སོ་སོའི་ནམ་པ་ཅན། བྱེད་ལས་མིག་ན་བ་སྟེ་ལུས་ཡིད་
 དེ་དབང་པོ་དུག་གི་སྟོད་ལུལ་དུ་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་བྱེད་པར་ཅན་བསྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་

དུ་གྱུར། ཨི་ཨཱྵ་ཨཱྵ་ཨཱྵ་སོགས་བརྗོད་དེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། གཏོར་མ་ནང་མཆོད་ལྟར་བྱིན་
 གྱིས་བརྒྱབས། རང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩི་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་ཞེས་པ་ནས་མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་
 ལྷན་དངས་ཏེ་བཞུགས་པར་བསམས་ཏེ་གཏོར་མ་གྲོན་བསྐྱེད། མགོན་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་
 སོགས་གྱིས་ལྷགས་བྱིན་རྒྱབས་བྲ། ཨི་ཤི་མ་རྩ་ཀླ་ལ་ཡེ་སོགས་གྱིས་གཏོར་མ་སྤྲུལ། བྱི་ནང་
 གི་མཆོད་པས་མཆོད། མཐུ་སྟོབས་རུས་པ་སོགས་གྱི་དོན་ནི། ནག་པོའི་ཕྱོགས་ནམས་
 འཛོམས་པའི་མཐུ་དང་། དཀར་པོའི་ཕྱོགས་ནམས་སྦྱང་བའི་སྟོབས་དང་། འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་སྤྱག་
 བསྐྱེད་ཀྱི་དང་བཅས་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་རུས་པ་དང་། ཞི་རྒྱས་དབང་དག་གི་འཕྲིན་ལས་སྤྱན་
 སུམ་ཆོགས་པ་མངའ་ཞིང་། དད་པའི་སྟོ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཅུ་པའི་མོད་ལ་བྱི་ནང་
 གི་འགལ་རྒྱུན་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་སེལ་ཞིང་འདུ་བ་དང་འབྲལ་བ་མེད་པར་མཆོག་དང་ཐུན་
 མོང་གི་དངོས་གྲུབ་མ་ལུས་པ་སྟོལ་བའམ་སྟེར་བར་མཛད་པའི་སྤྱར་མཛད་ཡེ་ཤེས་གྱི་མགོན་
 པོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་གྲུས་པས་བསྟོད་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་པའོ། །ཡིག་བརྒྱ་བརྗོད་དེ། མ་
 རྟེན་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་དང་སོགས་གྱིས་ནོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ། ལྷ་མ་མགོན་པོ་དབྱེར་
 མེད་ལ། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་པོ་ཅི་རུས་འདོན། འདི་ནི་པན་ཡོན་ཤིན་རྒྱ་ཆེ་བར་
 གསུངས་ཏེ། བེ་བྱམ་ལས། དབང་དང་འབྲེལ་བ་ལན་གཅིག་ཐོབ་ན་འཆོམས་མེད་པ་བྱས་པ་
 ཡང་བར་དོར་འཆང་མི་རྒྱ་མི་སྤིད་དོ། །ཆོགས་བཅད་འདི་ལན་གཅིག་ཐོས་པ་དང་། གསེར་ལ་
 བྲིས་ནས་བཏགས་ན་ཡང་འཆི་ཁར་མགོན་པོའི་ཞལ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་
 མདུན་བྱོན་ནས། །བདག་འདྲ་ཤ་སྦ་རི་བ་ལ། །ལན་གསུམ་བར་དུ་གསུངས་ནས་ཀྱང་། །བཀའ་
 རྒྱས་བཏབ་ནས་མཁའ་ལ་གཤེགས། །ཨེ་མ་འོ་མཆར་མད་གྱི་ཆོས། །ཆིག་བརྒྱད་དག་ལས་མ་
 སྟེལ་ཞིག་། ཅེས་གསུངས་སོ། །བདག་ལ་དངོས་གྲུབ་མཆོག་སྟོལ་ལགས། །སོགས་གྱིས་འདོད་
 པའི་དོན་ལ་གསོལ་བ་གདག། འདིར་ནི་རྟེན་དང་ལྷན་ཅིག་རྒྱ། །སོགས་གྱིས་གཏོར་མ་གྲོན་གྱི་
 མགོན་པོ་མདུན་གྱི་མགོན་པོའི་སྤྱི་བརྒྱན་ལ་བརྟན་བཞུགས་བྲ། ཅ་བརྒྱད་ལྷ་མ་ཞེས་སོགས་

གྱིས་བཀྲ་ཤིས་བརྗོད། འདི་བསྐྱལ་བ་པོ་ནི་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་བདེ་སྦྱིད་རྒྱས་པོའི་སྤྲུལ་
 བཞི་བ་ཡིན་ལ། མཛད་པ་པོ་ནི་ལྷ་སྐྱོད་རྗེ་འཆང་རག་དབང་སྒོ་བཟང་ཆོས་ལྷན་དཔལ་བཟང་
 པོ་དང་། མཛད་པའི་གནས་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བེ་ཅང་གི་བོད་ཆོས་ལྷ་ཁང་དང་། ཡི་གེ་བ་ནི་
 མདོ་སྤྲད་ཁྱི་ཀའི་ས་ཆར་འབྱུངས་པའི་ཡིག་རིགས་དུ་མ་ལ་སྤྱངས་པའི་རབ་འབྱམས་སྤྲེལ་བ་སྒོ་
 བཟང་ཉི་མའོ། །ཞེས་བ་འདི་ནི་མཐོན་པོའི་རིགས་སུ་འབྱུངས་ཤིང་དད་སྟོབས་དང་ལྷན་པའི་སྦྱིན་བདག་དམ་པ་ཐེ་
 མེད་པེ་སེའི་སྤྲུལ་འཇིགས་མེད་ཀུན་བཟང་གིས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་དགོས་ཞེས་བསྐྱལ་ངོར། ཡབ་ཅུན་བ་དགོན་
 མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་གཡར་ཁྲལ་ཅམ་དུ་སྦྱར་བའོ། །

པར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་དུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་རྩལ་དལ་འབབ་ཀྱང་། །
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱིས། །
དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཐག་བརྒ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
རེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེར་དུས་ཡིད་སྐྱབས་ཀྱིས་རྒྱད་བརྒྱམས་པའི་སྒྲ་སྟོན་སྟེ་མི་བཟད་པས་གངས་
སྟོངས་ཆོས་སྟན་གྱི་ཞིང་དུ་བྱུང་བའི་བསྐྱུན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྐར་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཅམ་དུ་
ཉམ་ཉེས་པར་བྱས། རྟོགས་དང་རྟོགས་ན་རྩལ་སྟན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོན་འཆེ་བྱ་བུའི་སྟོར་བ་ནི་
ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་ལྷ་བདོའི་རྒྱད་ཆོགས་མཚོ་ལྟར་བཞོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་།
བྱང་རྟོགས་པོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྐྱུན་པའི་མེ་རོ་སྐར་ཡང་སྐར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་སྟོངས་འདིར་ཡང་
བྱུང་བའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་སྤྱད་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྲོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་
ལམ་སྟོན་ནམ་འདྲེན་ཤུ་ཤེས་ཀྱི་རིང་ལུགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འབྲལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་
དམིགས། ནང་བསྐྱུན་གྱུ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འབྱུར་གང་ལའང་སྐར་ཆོག་པའི་
དགེ་བསྟོན་སྟོན་ཆོག་དུ་ཤུ་ཤེས་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྒྲ་བ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྐྱུན་འདྲིན་རྒྱ་མཚོས་སྐར་བའོ། །

ཀྱན་མཁྱེན་འཛིགས་མེད་དབང་པོའི་གསུང་འབྱུང་དཔར་སྐྱོན་ཆེད་དུ་བྱང་བའི་ཞལ་འདེབས་རེབ་མིག

ཡང་།	ཞལ་འདེབས་འབྱུང་མཁན་གྱི་མཆན།	ཉིན་མོར།
1	སྐུ་འབྱུང་དགེ་བཤེས་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས།	50000
2	ཆེ་འདས་བཀའ་ཤིས་རྒྱ་བའི་ཆེད་དུ།	5000
3	ཆེ་འདས་བད་མ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	1000
4	ཆེ་འདས་རྒྱ་མ་གྲག་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་ཆེད་དུ།	15000
5	དགེ་བཤེས་བསྟན་འཕེལ་ནས།	5000
6	ཆེ་འདས་སྒོ་བཟང་དོན་འབྱུང་དང་ཨ་སྒོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	1000
7	ཆེ་འདས་མ་བསོད་ནམས་གཡང་སྦྱིད་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	200
8	བྱི་ལོ་༡༠༡༤པར་བྱིན་འཛིན་གྱུ་ནས།	1000
9	ཆེ་འདས་མ་སྒོ་གཞི་ཆེད་དུ།	1200
10	དགེ་བཤེས་ཕུན་ཆོགས་དར་རྒྱས་ནས་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	1000
11	ཆེ་འདས་སྟེན་པ་གསལ་སྒྲོན་གྱི་ཆེད་དུ།	2500
12	ཆེ་འདས་པ་དབའ་ཉོ་དང་མ་འབྱུག་ཉོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	5000
13	བྱ་བུལ་དགེ་བཤེས་མཁྱེན་རབ་རྒྱ་མཆོ་ནས་འབྲེལ་སོགས་ནམས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	1000
14	ཆེ་འདས་དགེ་སྒོར་བསམ་པ་ལྟན་འབྱུང་སོགས་དང་ཆེ་ལྟན་དགེ་སྒོར་བསྟན་འཛིན་ཉི་མ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	2500
15	དགེ་སྒོར་འཛིགས་མེད་བཟང་པོ་ནས་ཞལ་འདེབས།	5000
16	དགེ་ལྟན་སྒོ་བཟང་ནས་ཞལ་འདེབས།	3000
17	དགེ་སྒོར་ཆོས་རྒྱ་མཆོ་ནས་ཞལ་འདེབས།	500
18	དགེ་སྒོར་འཇམ་དབྱངས་ཡེ་ཤེས་ནས།	500
19	བསམ་གཏན་ནང་མི་ཆེད།	1000
20	དགེ་བཤེས་རྒྱུད་བདག་ནས་ཆེ་འདས་པ་སྐལ་བཟང་དོ་རྗེ་དང་མ་བརྒྱ་ཆོས་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	2650
21	སྐུ་སྐྱུ་པ་མང་ཐོས་ནས།	1500
22	ཨ་མ་ཀྱན་ལོ་གཙོས་ནང་མིའི་ཆེད།	5000
23	ཉི་མ་ལ་ཡའི་ཆོས་ཆོགས་ནས།	5000

24	མངའ་དག་བཤེས་ཤེས་རབ་ནས།	1000
25	ཆེ་འདས་ལ་བ་སྒྲོན་སྒྲིང་དང་ཆེ་ལྷན་དཔལ་འཕྱོར་དོན་འབྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	2070
26	ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཨ་མ་ཅ་རྟེན་ནང་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	7090
27	བྱ་མོ་སྒྲིང་དཀར་མཆོ་ཡི་ཆེད་དུ།	2625
28	བྱ་བུ་དག་བཤེས་སྐལ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་ནས།	10000
29	ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཀྱན་ཐར་རྒྱལ་གྱི་ཉེ་འབྲེལ་ཡོངས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	1900
30	མ་སྒྲོན་བེག་དང་བྱ་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	300
31	གཞུང་བཤེས་ཚང་མཁྱེན་རབ་ནས་ཞིང་གཤེགས་ཁུ་བོ་དག་སྒྲོང་འཛིགས་མེད་བསྐྱན་འཛིན་གྱི་ཆེད་དུ།	1113
32	ཏར་དག་བཤེས་དག་ལེགས་རྒྱ་མཆོ་ནས་ཆེ་འདས་པ་ཆོས་སྒྲོང་སྐབས་དང་། ཆེ་ལྷན་ཨ་མ་དག་འདུན་སྒྲོལ་མ་ནང་མི་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ།	5000

༡༣། །ཀྱན་མཁུན་དཀོན་མཆོག་འདིགས་མེད་དབང་པོའི་གསུང་འབྲུག།

དཔར་སྐྱོན་སྒྲུབ་པ། འབྲས་སྤངས་སློ་མང་གྲ་ཚང་གི་སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་ཕྱག་མཛོད།
ཐུ་བློ་འགན་འཛིན། ཐུ་དགེ་བཤེས་ཕུན་ཚོགས་དར་རྒྱས།
འགན་འཛིན་གཞིན་པ། བྱ་བུ་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲིག་ཁྲད་ཏུ་པར་རྩིས་སྒྲུབ་པ། གུང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། གཞུང་དགེ་བཤེས་མཁུན་རབ་རྒྱ་མཚོ།
རྒྱབ་ཤུམ་འགྲོལ་པ། གཞུང་དགེ་བཤེས་མཁུན་རབ་རྒྱ་མཚོ།

པར་རྩིས་སྐྱོང་དང་ཁུ་དག་པ།
ཏར་དགེ་བཤེས་རྩེ་བདག་ བྱ་དགེ་བཤེས་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ། གཞུང་དགེ་བཤེས་མཁུན་རབ་རྒྱ་མཚོ།
ཏར་དགེ་བཤེས་སྐལ་བཟང་ལྷན། ཐུ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན།

སྒྲིག་ཁྲད་ཏུ་ཡིག་འབྲུག་པ།
གུང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། བྱ་འཕྲིན་ལས། ཏར་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། ཏར་སྐལ་ལོ། བྱ་བྱང་རྩལ། ཏར་ཤེས་རབ།
འབྲེམས་སྒྲིལ་པ།
ཐུ་བུ་མས་པ། བྱ་འཇམ་དབྱངས་སློ་གསལ།

དཔར་གཞི། ༢༠༡༩ ལོའི་རྒྱ་ ༩ པར་དཔར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱེགས།
དཔར་ཐེངས། ༢༠༡༩ ལོའི་རྒྱ་ ༩ པར་དཔར་ཐེངས་དང་པོ་དཔར།
དཔར་སྐྱོན། འབྲས་སྤངས་བཀའ་ཤིས་སློ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།
དེབ་ཚད། 175mm x 240mm / དཔར་བྲངས། 001-500
བྲག་ནས། www.gomanglibrary.com

ཡུལ་ཚང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་རྫོགས་ནས་མི་ལོ་འདུལ་པོ་ ༦༠༠ འཁོར་བའི་རྗེས་དྲན་དང་མཚན་འབྲལ་ཏུ་ཕྱལ།
དཔར་སྐྱོན་བདག་དབང་། འབྲས་སྤངས་སློ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།
Copyright ©2019 Drepung Gomang Library

ཆོགས་པ་དང་མི་སྒྲིབ་སྤྱི་ལོ་ལྟར་དཔར་དང་འོ་བུས་སོགས་གནང་དགོས་ན། འགྲོ་ལུགས་དང་མཐུན་པར་
དཔར་སྐྱོན་བདག་དབང་ལ་དགོངས་འཁུལ་ངེས་པར་དུ་ཞུ་དགོས།

